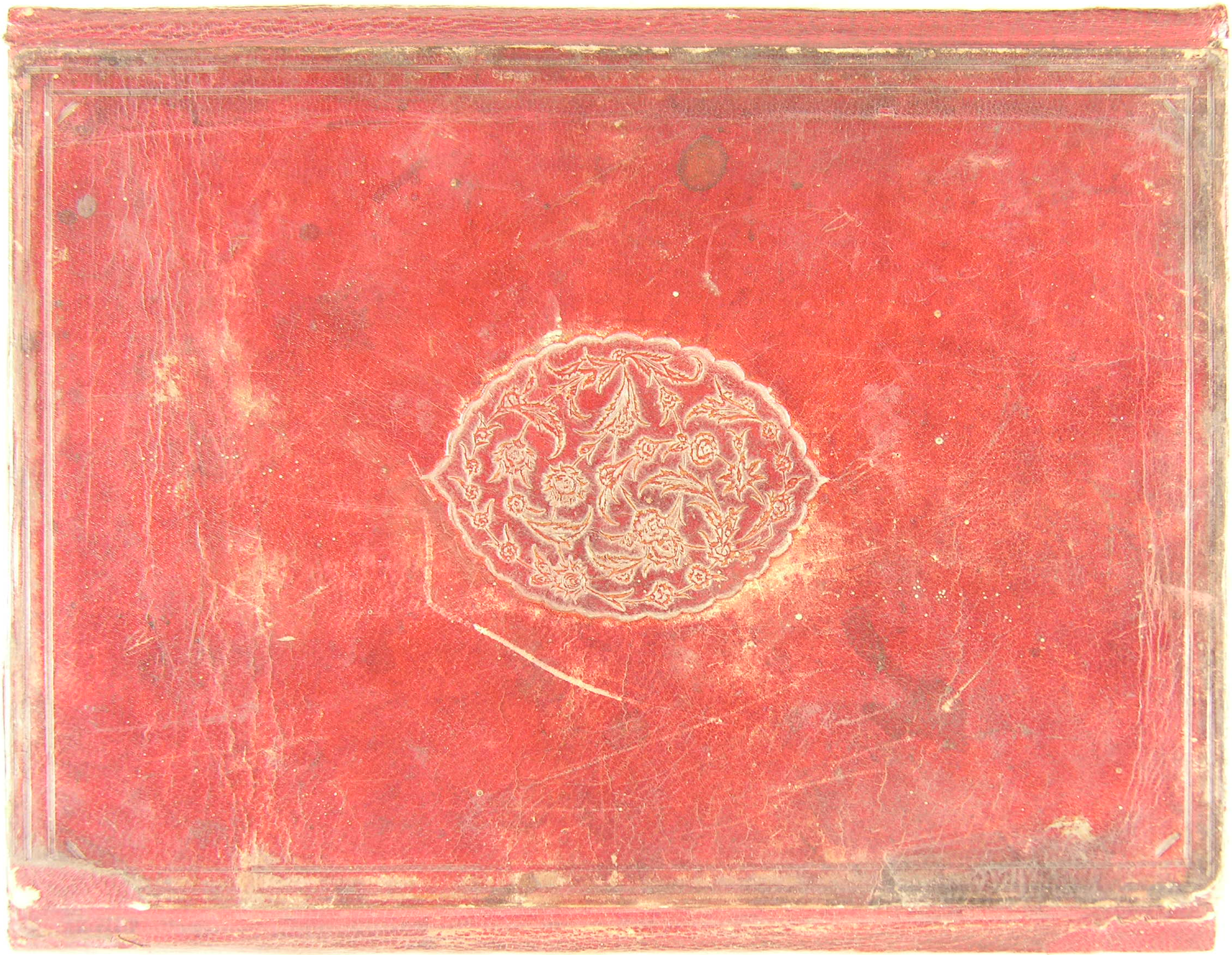

رمازکرام سوشی بن
ار اراو نسول ۲۳

بکه یارب جهانده دیمزم تاج خلافت ویر   یه سلطان جهانگیرا ابوبکا ریلت دیر
یه برتخت سلیمانه یه دستور وزارت ویر   یه ارباب مناصب کبی عزت ویر سعادت دیر

من کتب الحمد الفقیر
عثمان الساعی

کتاب تاج التواریخ جلد
ومن شقایق
ترجمه مذکوردر

۲

T. C.
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
RAGIP PAŞA KİTAPLIĞI
MÜDÜRLÜĞÜ
Sayı: 960

١١١٢

١١٢٩

RAĞIP P.
Ka. N.
1110

ای تا قیب خشمه کلورسه قوه انکار ایتمیین

بسم الله الرحمن الرحيم

حمد نه حد و ثناء بی عد اول صانع ذو الجلاله که بوستان کون و مکانی انوار
آثاریله روشن و ریاض قلوب انسانی انوار معارفیله گلشن ایلدی و صلوات صلات
بی نهایه و تحف تحیات بی غایه اول سید بلند پایه یه که صاحب قاب قوسین او
ادنی و صدرنشین بارگاه سبحان الذی اسری در و بر اولاد و اصحاب گزینی که
مقتدای راه یقینلردر بعده بو بنده کمینه قلیل البضاعه شمع شبستان فقر
کنج قناعت بر کون اصحاب صفا و یاران باوفا ایله بوستان شیخ سعدی شیرازیدن
قدس الله سره العزیز مصاحبت ایدرکن اثناء مکالمه ده سخن پرداز بلند پرواز
یارانمزدن بری لطف ایله خطاب ایدوب ایتدی که بو کتاب شریف اگر لسان ترکی ایله شرح
و تحریر و مشکللری بیان و تحریر اولنسه غایت ایله خوب و مقبول و نهایت مرتبه
احباب بینده مقبول اولوردی دیمکله جمله سی دخی مزبوره اتباع ایدوب کمالی ایله منت
یوزنی گوستردیلر حیرت دخی انلرک ایله بحسب المقدور معنالری مجملاسی اوزره
شرح ایتمکه اهتمام اتدم مأمولدر که عین عنایت ایله نظر ایدوب واقع اولان
خطالری صواب عفو ایدوب بو فقیر و ضعیف و شکسته حالی خیر دعادن فراموش ایتمیه لر

در توحید باری جل جلاله وعم نواله بنام خداوند جان آفرین جان یرادیجی
خداوندک نامی ایله ابتدا ایلدم ابتدا ایدرم معناسنه دخی جائزدر حکیم سخن
در زبان آفرین ایله خداوندکه زبان ده سوز یرادیجی حکیم در خداوند بخشنده
دستگیر دوشمشلرکان طوتیجی بیچاره لره ترحم ایدیجی خداوند در کریم خطا بخش
پوزش پذیر عذر دیلیجیلرک عذرنی قبول ایدیجی خطالرک قصورن بغشلیجی کریم در
عزیزی که هر کز درش سر بتافت بر عزیزدر که هر کیم انک قپوسندن باش چویردی
یعنی طاعتندن اعراض ایدی بهر در که شد هیچ عزت نیافت هر بابه که کندی هیچ

انوار اول نورک جمعیدر
کوهر نورانی ایله در
انوار ثانی نورک جمعیدر فتح
نون ایله کرکه منامسندر

سخن آفرین در زبان
نعتیدر

خداوندن ثانی خداونده
اولدن بدل عطف بیاندر

عزیزک نعتیدر

عزت بولمدی زیرا عزت اول بابه مخصوصدر ایدی ولله العزة جمیعا سر پادشاهان
گردن فراز عالی قدر و متکبر پادشاهلرک باشی بو درگاه او بر زمین نیاز اودر
الهکدر یعنی کاهلرینه احتیاج و تواضع یری اولمشدر نه گردن کشان را بگیرد بفور نه
گردن کشلری فورسی طوتار یعنی امرینه اطاعت ایتمیلری فوری قهر اتمز نه عذر آوران را
براند بجور نه عذر گتورنی لری جور و قهر ایله سورر یعنی سورمز و گر خشم گیرد
قطره دریای علم اگر عالم اوالهک علمی دریاسنده بر قطره در کند بیند و پرده پوشد
بجلم بنده لرک گناهنی گورر و حلم ایله پرده اورتر یعنی ستار العیوبدر همنکار قصه
ایله بنده لرک گناه لرنی دخی ازالا ایلمز بلکه افشا ایدنی دخی سومز ان الله
بکل شیء علیم اگر خشم گیرد ز کردار زشت اگر حق تعالی حضرتلری بنده نک عمدن اوتری
بنده سنه خشم طوته یعنی غضب ایده چو باز آمدی ماجرا در نوشت چونکه اول بنده
اخلاص ایله توبه ایلدی ماجرای قلم ایلدی یعنی گناهلرنی عفو ایلدی بو وجه اوزره
آمدی ده اولان یا حکایت ایچون اولور یا خطاب ایچون اولور معنی بو یله اولور
و مصراع اولکی بر تقدیر اعتبار اولنور اگر حق تعالی حضرتی سکا قبیح عملکدن اوتری
خشم طوته چونکه توبه ایلدک گناهک عفو ایلدی و توبه نک قصه سندن اوتری صحیفه
ماحی ایله گتوردی و گر با پدر جنگ جوید کسی اگر بر کسه یعنی بر پسر پدری ایله جنگ
ایتمک استیه پدر ز گناه خشم گیرد بسی پدری اول پسره گناهندن چوق خشم طوتر
و گر خویش راضی نباشد ز خویش و گر خصم خصمنده راضی اولمیه چو بیگانه اش براند
ز پیش یاد ایدر گبی انی اوکندن سورر و گر بنده چابک نیاید بکار و گر بنده ایشنه
چابک گلمیه یعنی خداوندک امرنه یرینه گتورمیه عزیزش ندارد خداوندکار افندیسی
انی عزیز طوتمز و گر بر رفیقان نباشی شفیق و گر رفیقلرکه اوزره شفقت و مرحمت
ایدیجی اولمیه سن بفرسنگ بگریزد از تو رفیق رفیقک سندن و فرسنگ قدر یعنی مادامکه

ز ز نیک ننگلکدن نیاز تنظر افاقه
بیاندر

بحر کاعطف اضافه مشبه بیک
مشبه تنظر اضافتدر
دریاعلمی تقدیریندر

خشم خاکدر فتح ایله
فصیحدر

وانچلادن ارکی نیبلی از درم
وصحیح اولدی معنیدر

سن بو حالده سین ارتق سنك یانكده اوغلانز دكرتره كه خدمت كند لشكری دكر
پادشاه قولی خدمتی ترك ایده سن دوستانه لشكر كشاده وی بری لشكرجكی یعنی عسكر
صاحبی اولان پادشاه اولكه دخی بری دیرادلور ولیکن خداوند بالا و پست
ولیکن بنده بنك پادشاهی یعنی آسمان وزمینك خالقی بعصیان در رزق بر كسی
نبست عصیان سببی ایله رزق قپوسنی كیمسه اوزرینه باغلدی یعنی كیمسنك رزقنی كسمدی
ادیم زمین سفره عام اوست یر سفره سی اول الهك عام سفره سیدر یعنی جمله خلق
ایچون قونلمش سفره در برین خوان یغما چه دشمن چه دوست بو یغما سفره سی اوزرینه
دوشمن نه دوست نه یعنی برابردر خوان یوننی سفره وطعام معناسنه ممكندر دكر
بر جفا پیشه بشتافتی اكر حق تعالی حضرتی ظالم اوزرینه اتدكی ظلم سببی ایله ایوپدوری یعنی
انی هلاك ایدیدی كه از دست قهرش امان یافتی اونك قهرنك الندن كم امان بولوردی
یعنی كیمسه خلاص بولمزدی ولو یؤاخذ الله الناس بظلمهم ما ترك علیها من دابة ❊
بری ذاتش از تهمت ضد و جنس اول الهك ذاتی ضد و جنس تهمتندن بری وپاكدر
غنی ملكش از طاعت جن و انس اول الهك سلطنتی جن وانسك طاعتندن غنیدر پرستار
امرش همه چیز و كس اول الهك امرینك خدمتكاریدر دكل نسنه بنی آدم و مرغ
و مور و مگس آدم اوغللری و قوش و قرنجه و سكك چنان پهن خوان كرم گسترد
حق تعالی حضرتی عز اسمه كرم سفره سنی بویله انلدوردی كه سیمرغ در قاف قسمت خورد
كه سیمرغ قاف ده نصیبن یر وما من دابة فی الارض الا علی الله رزقها لطیف
كرم گستر كارساز ایشیدوزیجی بنده لرینه زیاده كرم ایدیجی لطیف كه دارای خلقت
و دانای راز زیرا خلقك حافظی و راز بیلیجیدر وما یخفی علی الله من شیء فی الارض
ولا فی السماء مراد از رسول كبریا و منی اول الله ایرشور یعنی اول الله لایق اولدر
و بس كه كه ملكش قدیمست و ذاتش غنی زیرا انونك سلطنتی قدیم و ذاتی غنیدر

اصلا

اصلا كسبه احتیاجی یوقدر یكی را بسر برنهد تاج بخت لطفی ایله برینك باشنی اوزرینه
دولت تاجنی قور یكی را بخاك اندر آرد زتخت حكمتی ایله برینی تختندن خاكه ایندرر
كتوررر یعنی كیمنی پادشاه ایدر كیمنی هلاك ایدوب سلطنتی الندن الور گلستان كند
آتشی بر خلیل حق تعالی حضرتی واراتشی خلیل اوزرینه گلستان ایدر قلنا یا نار كونی
بردا وسلاما علی ابراهیم گروهی بآتش برد زاب نیل بر بلوكی آب نیلدن آتشه
ایلدر اغرقوا فادخلوا نارا كلاه سعادت یكی بر سرش برینك باشنی اوزرینه سعادت
كلاهنی قور یعنی برسنی سعید ایدر كلیم شقاوت یكی در برش برینك اوزرینه شقاوت
و بدبختلك كلیمنی قور یعنی شقی ایدر فبعضهم شقی وسعید دیدی من یشاء گر انشت
منشور احسان اوست اگر ادیسه كه سعادت كلاهی برینك باشنه اوزرینه قوندی و آتشی
خلیل اوزرینه گلستان ایلدی اونك احسانی براتیدر كه استدوكنه ویرر و رانست
توقیع فرمان اوست اگر بو ایسه كه برینه شقاوت كلیمنی گیدردی و فرعونی آب ایله
نیله غرق ایدوب ناره ادخال ایلدی اونك فرمانی طغراسیدر كه استدوكنه سیاست
ایدر دونهم قومی ایله پس پرده بیند عملهای بد بردن برده اردنه بنده نك قبیح عمللرینی
كورر همو پرده پوشد بالای خود هم اول الله ستر ایله پرده اورتر یعنی لطف
واحسانی ایله ستر ایدوب فاش اتمز بتهدید اگر بركشد تیغ حكم حق تعالی حضرتی اگر
حكم تیغنی تهدید و تخویف ایله چكه یعنی غضب ایله حكم ایده بمانند كر و بیان صم و بكم
كر و بیان خوفدن كچنده صم و بكم قالورلر **قطعه** كه محشر خطاب قهر كند
انبیارا چه جای معذرتست • پرده از روی لطف گو بردار • كاشقیارا امید مغفرتست
دگر در دهد یك صلای كرم اگر حق تعالی حضرتی عزاسمه بر كرم اوازه سنی ویره یعنی
كرم مجلسنه اوندیه عزازیل گوید نصیبی برم شیطان یعنی دعوا ایدر كه بر نصیب
ایدرم بدرگاه لطف و بزرگیش بر اونك لطف وعظمت درگاهی قتنده بزرگان نهاده

بزرگی رسن اودور اولدوغی باشنه قومشدر. فروماندگان را برحمت قریب بیچاره‌لره
و عاجزلره رحمتی ایله قریبدر یعنی رحمت ایدیجیدر. تضرع کنان را بدعوت مجیب
تضرع ایدیجیلرک دعاسنی قبول ایدیجیدر. بر احوال نابوده علمش بصیر یعنی اولمامشه حاضر
اودر اونک علمی بصیر یعنی عالمدر. باسرار ناگفته لطفش خبیر سویلنمامش سرلره اودر که
اونک لطفی خبیردر یعنی اسراری بیلیجیدر. بقدرت نگهدار بالا و شیب قدرتی ایله بلند
و پستی یعنی آسمان و زمینی و انلرک خلقنی حفظ ایدیجیدر. خداوند دیوان روز حسیب
حساب گونی دیوانک پادشاهیدر. روز حسابدن مراد قیامت کونیدر. نه مستغنی
از طاعتش پشت کس اونک طاعتندن یعنی طاعتی یوکندن کمسنه‌نک ارقه‌سی مستغنی دکلدر
یعنی جمله عالم اکا طاعت ایتمکه محتاجدر و الله تعالی کمسنه‌نک طاعتنه محتاج دکلدر. نه بر حرف
او جای انگشت کس اونک وضع اولنمش کمسنه‌نک برمغی یری دکلدر یعنی کمسنه اونک صنعنده دخل
ایتمکه قادر دکلدر زیرا هیچ بر مصنوعنک صنعنده خطا و قصور واقع اولمامشدر. قدیم نکو
کار و نیکو پسند ایوی ایشلیجی و ایوی بکنیجی بر قدیمدر. قدیم اولدر که اونک ابتداسی و
انتهاسی اولمیه. بکلک قضا در رحم نقش بند قضا قلمی ایله رحمده نقش ایدیجیدر. هو الذی
یصورکم فی الارحام. ز مشرق بمغرب مه و آفتاب مشرقدن مغربه ماه و آفتابی روان
کرد و گسترد گیتی بر آب روان ایلدی و جهانی آب اوزره دوشدی. جومی گسترد ایدی
فرش تراب قدرتی ایله چونکه تراب فرشنی دوشدی فرش ترابدن مراد زمیندر.
چو سجاده بیکند مردان تراب اولیاء اللهک سجاده‌سی کبی آب اوزره زمینی. زمین از تب
لرزه آمد ستوه یرده ترک سترمه سندن نا قرار و سرکردان اولدی زیرا آب اوزره
هیچ قرار طوتمدی. فرو کوفت بر دامنش میخ کوه حرکتنی تسکین ایچون اونک دامنی
اوزره طاغ قازیغنی محکم قاقدی. الم نجعل الارض مهادا والجبال اوتادا.
دهد نطفه را صورتی چون پری نطفه‌یه پری کبی بر صورت ویرر. و صورکم فاحسن صورکم
کم

فروماندگان عاجز قالمشلره [illegible]
[illegible]
[illegible] دیمکدر
[illegible] اوله‌رق [illegible]
[illegible] قلب اولنمشدر
رحم والده [illegible]
[illegible]
نقش بند و صنعت [illegible]
[illegible]
نطفه [illegible]
اولاده صورت [illegible]

که کردست بر آب صورتگری آب اوزره کم نقاش نقش ایلمشدر یعنی آب اوزره
نقش ایتمکه کمسه قادر دکلدر. فتبارک الله احسن الخالقین. نهد لعل و پیروزه در صلب سنگ
لعل و پیروزه‌یی طاشک صلبنه قور یعنی انی خلق ایدر. گل لعل در شاخ پیروزه رنگ
قرمزی گلی یاشل رنکلی بوداقه قور یعنی وجوده کتورر. ز ابر افکند قطره‌ای سوی یم
سحابدن دریا جانبنه بر قطره براغور. ز صلب افکند نطفه‌ای در شکم صلب پدردن
مادرک شکمنه یعنی رحمنه بر نطفه براغور. از آن قطره لؤلؤی لالا کند اول قطره‌ده پیدا ایدی
و بهالو انجو ایلر. وزین صورتی سرو بالا کند و بو نطفه‌دن سرو قامت بر صورت ایلر
ان الله علی کل شیء قدیر. بر او علم یک ذره پوشیده نیست اول اللهک قتنده بر ذره‌نک
علمی مستور دکلدر یعنی هیچ نسنه اونک معلومیدر. که پیدا و پنهان بنزدش یکیست زیرا
پیدا و پنهان اونک قتنده بر یعنی برابردر فرق یوقدر. والله یعلم ما تسرون
وما تعلنون. مهیا کن روزی مار و مور مار و مورک رزقنی حاضر ایلیجیدر. وگر چند بی دست
و پایند و زور اگرچه کم انلر الیز و ایاقسزلر و قوتسزلردر. بامرش وجود از عدم
نقش بست اونک امری ایله وجود عدمدن نقش بغلدی یعنی موجودات اونک حکمی ایله
موجود اولدی. که داند جز او کردن از نیست هست کم بیلور یعنی کم قادر اولور اول
اللهدن غیری بر نسنه‌یی یوقدن وار ایتمکه. دگر ره بکتم عدم در برد دکر بو مخلوقاتی
کتم عدمه ایلدر. وز آنجا بصحرای محشر برد اول کتم عدمدن که مراد فنادر قیامت صحراسنه
ایلدر. کم کرد مخلوقاتی نه قصور تام خلق ایدر. آمنا و صدقنا. جهان متفق بر الهیتش
جهان خلقی اونک الوهیتی اوزره متفق‌لردر یعنی وحدانیتنه معترف‌لردر.
فرومانده از کنه ماهیتش جهان خلقی اونک ذاتنک حقیقتنی ادراک ایتمکده عاجز قالمشلردر
بشر ماورای جلالش نیافت بشر اونک جلالنک نهایتنی بولمدی زیرا جلالنه نهایت
یوقدر. بصر منتهای جمالش نیافت بصر اونک جمالنک نهایتنی بولمدی زیرا جمالنه نهایت

کم یعنی [illegible] استفهامدر
[illegible]
[illegible]
[illegible]
لؤلؤ لالا [illegible]
روزی رزقدر
[illegible]
[illegible]
بر نسنه‌یی [illegible]

یوقدر بعض نسخه ده جهان یرینه کائنات واقع اولمشدر معناسی که کوره و بیلمکک نه بر اوج
ذاتش پرد مرغ وهم نه اونک ذاتنک اوجنه دکین وهم قوشی اوچار یعنی اوچمز نه در
ذیل وصفش رسد دست فهم نه اونک وصفی دامننه فهمک الی ایرشور یعنی اونک ذات و
صفاتی وهم و فهم ایله معلوم اولماز درین ورطه کشتی فروشد هزار بو کردابده که مراد
ذات باریک حقیقتنی ادراکدر بیک کمی بیچه بیک عقل و فهم باتدی و ناپیدا اولدی
که پیدا نشد تخته بر کنار کمی دکزده باتدیغی کنارده ظاهر اولدی تخته ذکری
کمی مناسبتی ایچوندر چه شبها نشستم درین سیر گم حضرت شیخ رحمة الله علیه ایدر
نیجه کیجه لر بو سیرده متحیر و کندومی بلمز اولوردم که دهشت گرفت آستینم که قم که حیرتم
یکمی طوتدی که قالق یعنی چوق اقدام ایله عاقبت تجردن کندم کلدم محیط است علم ملک
بر بسیط الملک علمی روی زمینی محیطدر یعنی روی زمینده اولانی تمام حقیقتی ایله
احاطه ایتمشدر قیاس تو بر وی نگردد محیط سنک قیاسک اونک ادراکنه محیط دکلدر
قندی قادر که اونک ذات و صفاتنک حقیقتنی ادراک ایده سن زیرا محاط محیطه محیط اولمز
نه ادراک در کنه ذاتش رسد نه ادراک اونک ذاتنک حقیقتنه ایرشور نه فکرت بغور
صفاتش رسد نه فکر اونک صفاتنک نهایتنه ایرشور توان در بلاغت بسحبان رسید
بو قدر یعنی ایکی بلاغتده سحبانه ایرشمک ممکندر زیرا بر مخلوق بر مخلوقک مرتبه سنه
ایرشمک آساندر نه در کنه بیچون سبحان رسید بیچون سبحانک حقیقتنه ایرشمک ممکن دکلدر
چه خاصان درین ره فرس رانده اند نه خاصلر بو طریقده فرس سوردیلر یعنی اهتمام
و اقدام ایتدیلر بلا احصی از تک فرو مانده اند لا احصی ثناء علیک انت کما اثنیت علی نفسک
دیدکلری ایچون عاجز قالدیلر یعنی کندولرنک قصورینه اعتراف ایلدیلر نه هر جای
مرکب توان تاختن هر یرده مرکب چاپمق یعنی هر یره کتمک ممکن دکلدر که جاها سپر باید
انداختن زیرا بر یرلر واردر که سپر آتمق کرک یعنی فراغت ایتمک کرک تفکروا فی آلاء الله

اوج فوق معناسنه در

هزار ذکری بوندن تعیین ایچون دکلدر بلکه کثرتدن کنایتدر

احاطه بر شیئه حقیقتی ایله ادراک ایتمکه دیرلر

سحبان فصحای عربدن بر فصیح آدمک آدیدر

تک یلیش

ولا تفکروا فی ذات الله اگر سالکی محرم راز گشت اگر بر سالک که اسرار الهیه محرم و واقف
اولدیسه ببندند بر وی در بازگشت اونک اوزرینه کری دونمک قپوسنی باغلرلر مصراع
آنکه خبر شد خبری باز نیامد من عرف الله کل لسانه کسی را درین بزم ساغر دهند
بو بزمده که مراد قرب الهیدر شول کیمسه یه ساغر ویررلر ساغردن مراد جام عشقدر که داروی
بیهوشیش در دهند که اکا عقلسزلق دارویی ویررلر یعنی شراب عشق الهی ایله
عقل معاشدن دور ایدرلر بیت در ره منزل لیلی که خطرهاست در آن
شرط اول قدم آنست که مجنون باشی یکی باز را دیده بردوخته است بر طوغانک کوزنی
دیکلمشدر که اول سالک مبتدیدر یکی دیده ها باز و پر سوخته برینک کوزی آچق
و قنادی یانمشدر که اول سالک منتهیدر کسی ره سوی گنج قارون نبرد برکسه قارون کنجی
طرفنه یول اولمدی یعنی اکا ایرشمدی وگر برد ره باز بیرون نبرد اکر اکا یول الدیسه
یونی کرو طاشره التمدی مراد بودر که بر کمسه جناب قدسه وصول بولدی کرد بولدیسه
میل و التفات ایتدی دیر کر کنا ایله اختلاط و مصاحبت ایلمدی بمردم درین موج دریای
خون بو خون دریاسنک موجنده اولدم مراد وصال وسیله سی ذات باریک کنهنی ایکیم
ادراکدر که میسر دکلدر کزو کس نبرده است کشتی برون زیرا که اندن کمسه کشتیسی طشره التمدی
یعنی کمسه انی باشه ایلتمدی دکلدر قندی قادر که بن انی باشه ایلدیم حضرت شیخ قدس
الله سره العزیز جناب قدسه وصول نیجه حاصل اولور انی بیان ایتمکه شروع ایلدی
اگر طالبی کاین زمین طی کنی اکر طالب ایسک که بو یری طی ایده سن و جناب حضرته ایرشه سین
نخست اسب باز آمدن پی کنی اول کرو کلمک آتنی سکر ایده سن یعنی بو رادن بالکلیه
قطع تعلق ایده سن تامل در آیینه دل کنی دل آیینه سنه نظر ایده سن صفایی بتدریج
حاصل کنی تدریج ایله تکبردن بر صفا حاصل ایده سن که اندن صکره محبت ماسوای
تکبوده اوزاقلیق ایده سن مگر بویی از عشق مستت کند مکر عشق الهیدن بر رایحه سی

مست ایدی طلبکار عهد الست کند سؤالت عمده طلبکار این جذبة من جذبات
الرحمن توازی عمل الثقلین بیا ای طلب تا بدانجا بری عاقبت پای طلب ایله یولی اول
یره ایلیدرسن که حق تعالی حضرتنه ایدا اشتیاق حاصل ایدرسن در آنجا بیابی مجتبی
دادرادن محبت قنادی ایله اوچارسن بپرد یعنی پرده های خیال یقین خیال
پرده لری ایرت یعنی عاقبت بر مرتبه یه ایرشورسن که قرب و مشاهده ایله خیالدن
ظلمتی رفع اولوب حجاب حضرتنه واصل اولورسن تمامت سرا پرده ذو الجلال سرا پرده
تعالی الله الجلال یعنی ذات حق قالور دگر مرکب عقل را تو نه بست کرو عقل اتنه
بنمک یوقدر یعنی اندن صکره عقل انک ادراکنه قادر اولمز عنانش بگیرد
تحیر که ایست حیرت عقل مرکبک عنانی طوتر که طور بوندن ایلرو یه کیتمه یول
یوقدر نتیجه کلام عقل اول مرتبه یه وارمقدن عاجز اولوب اورادن قالور دیمکدر
درین بحر جز مرد داعی نرفت بو یعنی وصلت دریاسنه وصول بولوب جان ویدی
مشاهده ایدن دعوت ایدن مردن غیری کیمسه کتمدی که آن سفر کرد بنهاد پای زنفت
اولکسه ضایع وضلال اولدی یعنی حقه ایرمدی که هر بار اردکه کندی تابع
اولدی مراد مرد داعی ومرد داعیدن حبیب اکرم درکه صاحب قاب قوسین او ادنی
وسلطان بارگاه لی مع الله در کسانی کزین ره برگشته اند شول کمسه لرکه بو یولدن
رجوع واعراض ایتدیلر یعنی حبیب اکرمه تابع اولمدیلر برفتند بسیار سرگشته اند
اولکسه رجوع ایتمدیلر دنیا ایتدیلر دیو نی بحر ایتدیلر خلاف پیمبر کسی ره گزید
پیغامبر حضرتنه مخالف طریق اولکسه که تقلید و افتیار ایتدی که هرگز بمنزل نخواهد رسید
که هرگز منزله ایرشمک استمز یعنی حق تعالی حضرتنه وصول محالست سعدی که راه
صفا می الدرای سعدی که صفا و سعادت یولنه توان رفت جز بر پی مصطفی حضرت
رسولک صلی الله علیه وسلم مبارک ایزلرینه وارمقدن غیری کیتمک ممکن اولا یعنی انک ایزی ایله ممکندر

یلیس

غیری ایله ممکن دکلدر. درنعت سید المرسلین صلوة الله علیه وسلام کریم السجایا
جمیل الشیم عادتلری بود رخلقلری خوب و لطیفدر نبی البرایا شفیع الامم مخلوقاتک
پیغمبری و امتلرک شفیعی در امام رسل پیشوای سبیل رسوللرک امامیدر طریق حقک
مقتداسی در امین خدا مهبط جبرئیل خدانک امینیدر جبرئیلک اینجک یریدر
شفیع الوری خواجه بعث و نشر قومک شفیعی در قیامت کونینک اولوسیدر امام الهدی
صدر دیوان حشر هدایتک امامیدر حشر دیوانک صدریدر یعنی مؤمنلرک امامی
و قیامت دیوانک صاحب صدری و صدر نشینیدر کلیمی که چرخ فلک طور اوست
بر کلیم الله درکه چرخ فلک انک طوریدر همه نورها پرتو نور اوست دکلی
نورلر انک رسولک شعشعه سینک تودیدر یتیمی که ناکرده قرآن درست بر یتیم درکه قرآن
عظیمی درست اتمامش ایکن یعنی تمامی نازل اولمامش ایکن کتبخانه چند ملت بشست
بینچه ملتک کتبخانه سینی یودی یعنی مذهبلرینی محو ایدوب اصلا اثری قومدی
چو عزمش برآهیخت شمشیر بیم چون که انک اولو العزملکی هیبت شمشیرینی عریان
ایلدی یعنی اظهار نبوت ایتدی اولو العزم دیرلر شول پیغامبره که رسالتدن
غیری مأمور اوله بمعجز میان قمر زد دو نیم معجزه سی ایله قمرک اورتاسنی یعنی
قمری ایکی شق ایلدی اقتربت الساعة وانشق القمر چو صیتش در افواه دنیا فتاد
چونکه اول رسولک ولادتی صداسی جهان خلقنک اغزینه دوشدی تزلزل در ایوان
نوشیروانک ایوانه تزلزل دوشدی بلا قامت لات بشکست خرد بلا الا
الله محمد رسول الله ایله لاتک قامتنی خرد و صورتنی پاره پاره ایلدی باعزاز دین
آب عزی ببرد دینک عزتی ایله عزینک آبروسنی ایلدی یعنی دین اسلامی اظهار ایتمکله
اصلا انکا عزت قومدی نه از لات و عزی برآورد گرد لات و عزیدن توز
کتورمدی یعنی ایمان انلره بو ندی که توریت و انجیل منسوخ کرد که توریتی و انجیلی

دخی منسوخ ایلدی. شبی برنشست از فلک برگذشت بر کیجه معراج شریفه کندی فلکدن
کچدی بتمکین وجاه از ملک درگذشت قدرت وعزتده ملکدن کچدی چنان گرم در تیه
قربت براند قربت صحراسنده اچلیغن تیز سوردی یعنی جناب قدسه شوقیله تیز ایلتدی
که در سدره جبریل ازو باز ماند که سدرهده حضرت جبریل اوندن کرو قالدی که سدره
اکا سدره اولدی بدو گفت سالار بیت الحرام کعبه شریفک اولوسی یعنی حبیب اکرم علیه
السلام اکا دیدی که ای حامل وحی برتر خرام که ای حامل وحی یوقارو یکصالن زیرا
هنوز مقصوده ایرمدک حامل وحیدن مراد حضرت جبرئیل علیه السلامدر چو در دوستی مخلصم یافتی
چونکه دوستلقده بنی مخلص وصادق بولدک عنان از صحبتم چرا تافتی مصاحبتمدن نیچون
عنان چویردک یعنی بنی ترک ایدوب نیچون کرو قالدک بگفتا فراتر مجالم نماند حضرت جبرئیل
حبیب اکرمه جواب ویروب ایتدی یوقاری کتمکه مجالم قالمدی بماندم که نیروی بالم نماند
قالدم زیرا قنادمک قوتی قالمدی اگر یک سر موی برتر پرم اگر بر قیل اوجی مقداری
یوقاری اوچارسم فروغ تجلی بسوزد پرم تجلی نورینک شعله سی بنم قنادمی یاقر بونده
هکه حضرت شیخ حضرت رسول صلی الله علیه وسلم مدحنه باکند خطاب طریقیله کلامه
شروع ایلدی نماند بعصیان کسی در گرو عصیان سببیله بر کمسه رهنده یعنی
جهنمده قالمز که دارد چو تو سیدی پیشرو که سنک کبی بر سیدی پیشرو طوته یعنی
شفیع طوته وتابع اوله من تمسک بسنتی وجبت له شفاعتی چه نعت پسندیده گویم
ترا سکا نه مقبول نعت دیم که حق تعالی حضرتلری اسمه سنی وصف جمیل ایله وصف
ایدوب ایتدی انک لعلی خلق عظیم علیک السلام ای نبی الوری سنکا درکه سلام
اولسون ای خلقک پیغمبری درود ملک بر روان تو باد ملکک سلامی سنک مطهر
روحکا اولسون بعضیلر ملک لفظنی فتح لام ایله اوقورلر لکن معنی یر
لازم کلور زیرا سیاق وسیاقه مناسب دکلدر بر اصحاب و بر پیروان تو باد

تیه صحرا معناسنه در
سدره دن مراد سدرة المنتهی در
سر حضرت جبرئیل مقامی در
حرام احترام معناسنه در
بو سوز ولادت شریف کعبه شریفده اولدیغنه اشارتدر
روزنه در
بال قنادی معناسنه در
پیش رو رهبر معناسنه در
درود سلام در
پیرو تابع معناسنه در

اول سلام سنک اصحابکه اولسون وسکا تابع اولنلره اولسون در نعت
چاریار رسول علیهم السلام نخستین ابوبکر پیر مرید اولکیسی پیغمبرک محب ومریدی اولان
پیر ابوبکردر عمر پنجه برپیچ دیو مرید ایکنجی حیله کار دیو شیطانک پنجه سنی چویرجی
عمردر خردمند عثمان شب زنده دار اوچنجی کیجه احیا ایدیجی عاقل عثماندر
چهارم علی شاه دلدل سوار دردنجی دلدل بنجی شاه علیدر خدایا بحق بنی فاطمه
ای خدا فاطمه نک اولادی حقیچون که بر قول ایمان کنم خاتمه که آخرمی ایمان سوزی
اوزره ایلیه یعنی روحمی ایمان ایله قبض ایلیه اگر دعوتم رد کنی ور قبول اگر دعامی رد
واگر قبول ایدرسن من ودست ودامان آل رسول بن والم وال رسولک اتکی یعنی
بونلری شفیع کتوردم چه کم گردد ای صدر فرخنده پی نه نقصان اولور ای مبارک ایاقلو
صاحب صدر ز قدر رفیعت بدرگاه حی سنک بلند قدرکدن الله تعالینک درگاهنده
که باشند مشتی گدایان خیل بر چوق جماعت گدالر اولالر بمهمان دار السلام
طفیل جنت ضیافتنده سکا طفیل یعنی سنک سببکله ایمدی اگر عاصی بو جنته گیرسه سنک
قدرکدن نه نقصان اولور خدایت ثنا گفت وتبجیل کرد حضرت باری عز اسمه سکا
ثنا دیدی وتعظیم ایلدی زمین بوس قدر تو جبریل کرد جبرئیل علیه السلام سنک قدرکه
یعنی سنک بلند قدرکه تقشده کندو قدرینی نه قدر ساید دکن بلوب قصوریله اعتراف ایلدی
بلند آسمان پیش قدرت خجل بلند آسمان سنک قدرک اوکنده خجلدر تو مخلوق و
آدم هنوز آب وگل سن عالم معنیده مخلوق ایدک وآدم هنوز آب وگل ایدی یعنی
مخلوق دکل ایدی کنت نبیا وآدم بین الماء والطین مثنوی صدر نشین او سترزین بسکاه
کنت نبیا بود اش کیاه بود در رخ شیخ نبوت قرون آب بخرین کل آدم هنوز
تو اصل وجود آمدی از نخست حقیقتده سن وجود اصلیکلر کا اولدن دگر هر چه موجود
شد فرع تست کرد هرنه که موجود اولدی سنک فرعکدر ندانم کدامین سخن گویمت

تبجیل تعظیم در
فرخنده پی مبارک ایاقلو معناسنه در
نخست اول در

بلمزم سوزنی تقصیر دیدم که بالاتر ز ان جای نمی کویت زیرا بجودر کسن اول
موجود شادن کم بن سکا دیدم ترا عز لولاک تمکین بس است سکا لولاک لولاک لما خلقت
الافلاک عزتی حرمت و قدر یتر ثنای تو طه و یس بس است طه و یس سکا ثنا یتر
چه وصفت کند سعدی ناتمام اکسک سعدی سنی نه وصف ایده حال بو که سنک وصفک
قادر علیک الصلوة ای نبی السلام صلوة و سلام سکا اوزرکه اولسون ای نبی

در سبب نظم کتاب در اقصای عالم بگشتم بسی عالمک انتهاسنده چوق طولاشدم
یعنی اطراف عالمی چوق سیر و سیاحت ایتدم بسر بردم ایام با هر کسی ایامی هر کس ایله
باشه ایلتدم یعنی هر کس ایله امتزاج ایلدم تمتع ز هر گوشه یافتم هر بر کوشه دن
فائده بولدم ز هر خرمنی خوشه یافتم هر بر خرمندن بر باشق بولدم یعنی هر طرفه
کیتدم بر فائده حاصل ایتدم چو پاکان شیراز خاکی نهاد لیکن شیرازک پاکلری کبی تواضع
ایجاد کورمدم ندیدم که رحمت برین خاک باد الله تعالینک رحمتی بو مملکت یعنی بو مملکتده
اولنلر اوزره اولسون تولای مردان این پاک بوم بو پاک مملکت ارلرینک یعنی بو
مملکتده اولان پاک مردلرک محبتی برانگیختم خاطر از شام و روم خاطرمی شام و
روم دن قوپردی صلایل قومدی برانگیخت خاطر تقدیرنده در بدل کفتم از مصر
قند آورند کوکلمه یعنی کندومه ایتدم که مصردن قند کتوررلر بر دوستان ارمغانی برند
دوستلره قند ارمغان ایلتدررلر دریغ آمدم زان همه بوستان بکا حیف کلدی
اول اقالیمده سیر ایتدیکم دکلو بوستاندن تهی دست رفتن سوی دوستان دوستلر
جانبنه تهی دست کتمک مرا کر تهی بود از آن قند دست بنم الم اول قنددن بوش
ایدی سخنهای شیرین تر از قند هست لیکن بو کتابده اول قنددن لذیذرک سوزلر
واردر نه قندی که مردم بصورت خورند اما شول قند دکلدر که خلق انی صورتا
یرلر که ارباب معنی بکاغذ برند اول قنددر که صاحب دللر کاغد ایله ایلدرلر

همایی

همایی کاه دولت بنه یافتم چونکه بو دولت قصرینی تمام ایلدم برو ده در
از تربیت ساختم انکا تربیتدن اون باب دوزدم کاخ دولتدن مراد بو کتابدر
که اون بابدر یکی باب عدلست و تدبیر و رای بو عدل و تدبیر و رای بابیدر
یعنی بونلری بیان ایدر نگهبانی خلق و ترس خدای خلقی کوزتدیکی و رعایت ایتدیکی
و حق تعالیدن خوف ایتدیکی بیان ایدر دولة الملوک فی العدل دوم باب احسان نهادم
اساس ایکنجی بابک تملنی احسان قودم یعنی احسانی بیان ایدر که منعم کند فضل حق را
سپاس که انعام اولنمش کمسنه حق تعالینک فضل و احساننک شکرنی ایدر یعنی بونلره
شکر ایدر منعم علیه تقدیرنده در الانسان عبید الاحسان سیم باب عشقست و مستی
و شور اوچنجی باب عشق و مستلک و دیوانهلک بیان ایدر نه عشقی که بندند بر خود بزور
اما ایله بر عشق دکلدر که انی کندو اوزرینه زور ایله باغلیهلر یعنی عشق حقیقیدر
شهوت پرستلک دکلدر من عشق و کتم و عف و مات فقد مات شهیدا چهارم
تواضع رضا پنجمین در دکی باب تواضع بیان ایدر تواضع المرء یکرمه بشنجی باب رضایی
بیان ایدر ششم ذکر مرد قناعت گزین التنجی باب قناعتی اختیار ایدن مردک ذکرینی
بیان ایدر القناعة کنز لا یفنی بهفتم در از عالم تربیت یدنجی بابده تربیت عالمندن بیان
ایدر بهشتم در از شکر بر عافیت سکزنجی بابده شکر ایتدیکن بیان ایدر نهم باب توبه
و راه صواب طقوزنجی باب ده توبه و صواب یولنی بیان ایدر التائب من الذنب کمن
لا ذنب له دهم در مناجات و ختم کتاب اونجی باب مناجات و ختم کتابی بیان ایدر
بروز همایون و سال سعید قوتلو کونده و کوزل یلده بتاریخ فرخ میان دو عید
ایکی بیرام ارتسی مبارک تاریخده ز ششصد فزون بود پنجاه و پنج التی یوزدن اللی
بش زیاده ایدی که پر در شد این نامبردار گنج که بو آد قزانمش خزینه دُر ایله پر اولدی
یعنی بو لطیف کتاب تمام اولدی هنوز داشت با دامنی کوهرم بر داشته ایدی کوهر قالمشدی

بو قدر در نثار اتدکده هکه یعنی قادرم که بو مخلص بر کتاب دخی تالیف ایدیم لیکن اکا
لایق بر تحفه یه قادر دکلم دیو پادشاها عتذار ایدر. هنوز از خجالت سر اندر برم
هنوز خجالتدن باشم سینه مده در یعنی خجالتدن باشمی قالدره مزم قادر دکلم زیرا تحفه
الفقیر حقیر که در بحر لؤلؤ صدف نیز هست زیرا لؤلؤ اولان دریاده صدف دخی واردر
درخت بلند هست در باغ و پست باغده بلند درخت و پست درخت واردر یعنی
منفعتده دخی تفاوت واردر بوده ارزمده دخی جایزدر کرده لؤلؤ وار صدف
دخی واردر بوده ارزمه بحر لؤلؤیه مضاف اولمز الا ای خردمند فرخنده خوی ای
فرخنده و لطیف خویلو عاقل آکاه اول هنرمند نشنیده ام عیبجوی هنرمند عیب
جوی شنیدم قبا گر حریرست و گر پرنیان فقتان اکر حریر در و کر پرنیان بناچار
حشوش بود در میان البته اوکا ادرتاسنده یعنی اوکا ایچنده پنبه واستار اولور
تو کر پرنیانی نیابی مجوش سن اکر پرنیانه یکزر سوزلرم بولمیه سن بیحضور اولوب غضب ایتمه
کرم کار فرما و حشوم بپوش لطف کرمکی ایشله دیو بنم حشوملری ارت یعنی کرم ایله
بنم سوزلرمی بوزمه اوردم ننازم بسرمایه فضل خویش کندو فضلم سرمایه سی ایله
تفاخر ایلمزم بدریوزه آورده ام دست پیش سؤال ایله الومی اوکه کتوردم شنیده ام
که در روز امید و بیم اشتدم که قورقو و رجا کوننده یعنی قیامت ده بدانرا بنیکان
ببخشد کریم الله تعالی حضرتی عزاسمه یارامزلری ایولر باعثی یعنی انلرک یوزی صویی
عاصیلرک کناهلرینی عفو ایدر تو نیز از مهبدی بینیم در سخن سن دخی اکر بنم سوزمده
بر یارامزلق کوره سین بخلق جهان آفرین کار کن جهانی یرادیجینک خلقی ایله ایش ایله تخلقوا
باخلاق الله بو بیتی پسند آیدت از هزار چونکه بیک بیتدن بریسی کا مقبول کلمیه
بمردی کز دست از تعنت بدار ارکلکیله کم بنی تخجیله تذلیل ایلکدن فراغت ایله
همانا که در پارس انشای من ایده ظن ایدیم که فارسده بنم تالیفم چو مشک است بی قیمت

اندر

اندر ختن وفتن ولایتنده اولان قیمتی مسک کبی در نتکم مسکک انده اعتباری
یوقدر بنم کتابمک دخی بو نوع اعتباری یوقدر لیکن غیر شهرلرده معتبر در بو سوز هضما
لنفسه در چو بانک دهل هولم از دور بود طبل اوازی کبی بنم شهرتم وصدام ارادقده
ایدی بغیبت درم عیب مستور بود بیانی بنم عیبم مستور ایدی یعنی حضورکه کلمزدن اول
عیبم مخفی ایدی کل آورد سعدی سوی بوستان سعدی بوستان جانبنه شوخلق ایله
کل کتوردی بشوخی و فلفل بهندوستان و هندوستانه فلفل کتوره کبی بشوخی لفظک
معناسی کی تعرابم بنیم معروفدر چو خرما بشیرینی اندوده پوست خرما که شیرینلک
و طراوت ایله پوست قبلنده یعنی کر برعبره لباس کیدرمشدر چو بازش کنی استخوانی
درو ست چون که انی اچه سن ایچنده بر چکردک واردر یعنی بنم سوزلرمده دخی خرما کبی در

ذکر مجامد پادشاه اسلام ابو بکر بن سعد بن زنکی مرا طبع ازین نوع خواهان نبود
بنم طبعم بونلرکبی دن خواهان و طالب دکل ایدی سر مدحت پادشاهان نبود پادشاهلری
مدح ایلمک هوسی یوق ایدی ولی نظم کردم بنام فلان اما فلانک یعنی پادشاهک نامنه
بو کتابی نظم ایلدیم مکر باز کویند صاحبدلان مکر صاحب دللر کوده لر کم سعدی کم
کوی بلاغت ربود که سعدی کم بلاغت طوبنی قبدی در ایام بوبکر بن سعد بود سعد اوغلی
ابو بکرک زماننده ایدی سزد کر بدورش بنازم چنان لایقدر اکر انک زماننده
تفاخر ایدم اجلین که سید بدوران نوشیروان که حبیب اکرم حضرتی علیه الصلوة والسلام
نوشیروان عادل زماننده تفاخر ایدوب دیدیکه انا ولدت فی زمن الملک العادل
جهانبان دین پرور دادکر عدل ایدیجی شرع شریفه رعایت ایدیجی پادشاه نیامد
چو بوبکر بعد از عمر حضرت عمردن صکره رضی الله عنه بوبکر کبی کلمدی بوبکردن مراد کندونک
ممدوحی اولان ابوبکردر حضرت ابوبکره دخی رضی الله عنه ایهام دن خالی دکلدر
سر سرفرازان و تاج مهان اول پادشاه عالی قدر اولنلرک باشی یعنی سیدی و اولولرک

تاجی در بود ازین عدلش بنازد ای جهان انوک عدلی زمانده تفاخر ایده ای جهان گراز
فتنه ایده کسی زرهناه اگر بر کسه فتنه ده التجا ایله که بنا بدهر این کشور انامگاه بو
اقلیم دن غیره قرار ودارام ایده جک یر بولمحاز نظیر لباب کعبة العتیق سعادت شول
قبرا ایچون یعنی سن دخی صاحب ایچون قوایدن کلیخ عتیق طلقا کعبه شریفک انوک اکرافنی
طواف ایدرلر اراق یولدن کلوب زیرا مقصودلری انده حاصل اولور کعبة العتیق
ترکیب معناسی مصراع ثانیه قید اولندی سهولت معنی ایچون ندیدم چنین گنج و ملک
و سریر بو بخشی فرینه و ملک و تخت گوردوم که وقفست بر طفل و برنا و پیر که طفل
و جوان و پیر اوزره وقف در بنامد بر شی در دنیاکه عمل اوله پادشاهک فتنه نم
دل ریشی کلدی که ننهاد بر خاطرش مرهمی که انک خاطری اوزره بر مرهم قومش در
یعنی بر مرهم قومش و انوک مقصودنی حاصل اتمشدر طلبکار خیرست و امیدوار
خیر طلب ایدیجی در و امیدلو در خدایا امیدی که دارد بر آر ای خدا شول امیدی که طوتار
حاصل ایله کله گوشه بر آسمان برین کلاهنک گوشه سی یعنی آسمان اوزره در
یعنی زیاده القدر در همنوز از تواضع سرش بر زمین همنوز تواضع دن انوک
باشی یر اوزره در یعنی زیاده تواضع ایدیجی در تواضع ز گردن فرازان نکوست
عالی قدرلرده و صاحب جاه اولانلردن تواضع ایو و مقبول در گدا گر تواضع
کند خوی اوست گدا اگر تواضع ایده انوک خوییدر بو حال انده عجب دکلدر
بعض نسخه ده بو بیتک مصراع اولی مصراع ثانی واقع اولمشدر اگر زیر دستی بیفتد
چه خاست اگر بر فقیر دوشه نه قالقدی یعنی اگر تواضع ایده نه حاصل اولدی ده
مرتبت بولندی زبردست افتاده مرد خداست اما تواضع ایدیجی صاحب دولت
الله دوستی در نه ذکر جمیلش نهان میرود بویله دکلدر که انوک ذکر جمیل نهان
کیده ای کسه بلیه بلکه جمیع عالمک معلومیدر که صیت کرم در جهان میرود

زیرا

زیرا انوک کرمنک اوازه سی جهانده بانکیدر یعنی انوک کرمیکی جمیع عالم فاش اولمشدر الیه
ذکر جمیع بینه مستور قالور چو ذاتی چنین خردمند فرخ نژاد بر انجلی مبارک اصللو عاقل
ندادم جهان تا جهانست یاد جهان طوتمز مادام که جهان یاد موجود در یعنی قیامته دک
بیشین دنیا ایام او ربخه انوک زماننده بر انجیلی بر مظلوم کوز سینی که نالد ز بیداد
اثر بخشه که بر ظالمک ظلمندن ناله ایده کس این رسم و ترتیب ایین ندید بخشی پادشاهلردن
کمسه بو عادتی و بو ترتیبی و بو قانونی کورمدی فریدون با آن شکوه این ندید فریدون اول
شوکت ایله بونی یعنی بونده اولان عدل و داد و لطف و کرمی و رسم و قانونی کورمدی
ازان پیش حق را بکاهش قویست او سبب دن حق تعالینک قتنده انوک مرتبه سی بلند
و قوی در که دست ضعیفان بجاهش قویست زیرا ضعیفلرک الی انوک پادشاهلغی
ایله قوی در یعنی انلره رعایت ایدر انعام و احسان اتمک ایله و ظالم اهانت ایدر
سیاست اتمک ایله چنان سایه گسترده بر عالمی خلق عالم اوزره عدل و کرم ایله انجلین
سایه دوشورر که زالی نیندیشد از رستمی که بر عجوز بر رستمدن یعنی بر ضعیف بر قویدن
خوف ایلمز همه وقت مردم ز جور زمان دکلی وقت خلق زمانک جورندن بنالند
از گردش آسمان و آسمانک دونمسندن ناله ایدرلر در ایام عدل تو ای شهریار سنک
عدلک زماننده ای پادشاه ندارد شکایت کس از روزگار کمسه روزگاردن شکایت
طوتمز بعهد تو می بینم آرام خلق سنک زمانکده خلقک آرامنی کورورم پس خلق سنک
زمانکده آسوده حالدر پس از تو ندانم سرانجام خلق سندن صکره خلقک عاقبتنی
بیلمز باشلرینه نه کلور بیلمزم هم از بخت فرخنده فرجام تست هم سنک عاقبتی فرخنده و مبارک
بختکندر که تاریخ سعدی در ایام تست که سعدینک تاریخی سنک زمانکده در گواه
سنک سعادتکه نشان در که تا بر فلک ماه و خورشید هست زیرا مادام که فلکده
ماه و خورشید واردر در این دفترت ذکر جاوید هست بو کتابده بو کتابده مذکور

اولان اوصافک بیری ایله دنیاده سنکا ابدی ذکر کدلمدر. بودخی جایزدر بو عالمی سنک
ابدی ذکر کدوارد. وجه ثانی بو که بو دنیادن مراد دنیاده. ملوک ازنکو نامی اندوختند
سندن اول کلان پادشاهلر عدل وداد ایله اکر بو نام کسبنه حاصل اتدیلر ایسه
ز پیشینان سیرت آموختند عجب دکلدر زیرا اول پادشاهلر کندودن اول پادشاه
لردن خوب و مرغوب اولدقلرینی تو در سیرت پادشاهی خویش اساس کنده
پادشاهلغک سیرتنده سبق بردی از پادشاهان پیش اول کلان پادشاهلردن
سبقت الدک یعنی انلردن اوزدک سکندر بو دیوار رویین وسنک اکرچه اسکندر
ذوالقرنین تونج وطاشدن دیوار ایله بکرد از جهان راه یاجوج تنک جهاندن یاجوجک
یولن قپایدی زیرا سد بنیاد اتمکله انلر خروجه قادر اولمدیلر ترا سد یاجوج
کوازززر است اماکن یاجوج بخلسکدن کالتوندر رویینی چو دیوار اسکندر است
اسکندر دیواری کبی رویین دکلدر زبان آوری کاندر بیا امن وداد بر شاعرکه بومدر
دبو عودده. ثنایت نکو بیجه با نفس جهاد سکا ثنا دیمه اوکه زبانی اولسون
زهی نیکخایش وکارا به جود تحسین ای نیکخایش وکرم دریای وجود معدن که مستظهرند
اندر جودت دجود که قوت بحی در سنکا جود کدن دجود یعنی خلق عالم سندن فایده بحی
لردر بردن بیم اوصافت ز ... از حساب پادشاهلرک اوصافی حسابدن زیاده
کوردم نکنجد درین تنک میدان کتاب بو میدانی تنک کتابده صغر کران جمله را
سعدیا تنکند اکر اول جمله اوصافی سعدی بو کتابده یازه حملی دکلدر مکر دفتری
دیکران کند اوصافکدن اوتری مکر بر غیری دفتر انشا ایده که قابل اولا فرو ماندم
از شکر چندین کرم بوقدر کرمک شکرندن عاجز قالدم همان به که دست دعا کسترم جهان
اولدیکم دعا الینی بسط ایدم یعنی دعایه الق قالدیرم بویله دیو جهانت بکام وفلک
یار باد جهان سنک مرادکا اوله اولسون وفلک سنکا یار اولسون جهان آفرینت نکهدار باد

سبق آلوب سبقت معناسنه در
رویاده ایله تروج در
یاجوجک سدی اضافتی مشبه بیدک
مشبه بینکنه اضافتی در
زبانه آوردن اداسی
اولمقار دیمکدر
اندیجکنا نیکخا بیندر
بادار عجایب در

جهان

جهان آفرین سنک حافظک اولسون بلند اخترت عالم افروخته سنک بلند اخترک
عالمی روشن ایلسون زوال اخترت دشمن سوخته زوالده سنک دشمنکی یدر یاقی
یاقسون یعنی دوشمن زوال ایدشسون غم از کردش روزکارت مباد روزکارک
دونمسندن سکا غم اولماسون درانذیشه بر دل غبارت مباد دل کدورت غصه دن کوکلکک
اوزره غبار ونه کدورت اولسون که بر خاطر پادشاهان غمی زیرا پادشاهلرک خاطرنده
اولنجه بر غم پریشان کند خاطر عالمی عالم خلقنک خاطرلرینی پریشان ونه حضور ایلر دلدر
کشورت جمع ومعمور باد سنک قلبک جمع وکشورک معمور اولسون زملکت پراکندکی
دور باد سنک مملکتکدن پراکندکلک دور اولسون یعنی دایم معمور اولسون تنت باد
پیوسته چون دین درست سنک جسمک دایم دینک کبی درست اولسون یعنی دایما صحت
اوزره اوله بداندیش را دل چو تدبیر سست بداندیشک کوکلی سنک تدبیرک کبی
اولسون بو دخی جایزدر تدبیری کبی سست اولسون بودخی اوزره تدبیر حقانی
اولمان درونت بتأیید حق شاد باد سنک درونک حقک توفیقی ایله شاد اولسون دل
ودین واقلیمت آباد باد سنک دلک ودینک واقلیمک معمور اولسون جهان آفرین بر تو
رحمت کناد جهان آفرین سکا رحمت ایلسون دکر هرچه کویم فسانست وباد کرو
بره که دیم آنلر صادر ... زیرا بو دنیا ایو دعا اولمز همینت بس از کردکار نیز
اولوالله دن همین بو لطف واحسان بسدر که توفیق خیرت بود در مزید که خیر
توفیقی سکا مزید اوزره اولا یعنی الله تعالی حضرتی خیرا تکه سکا زیاده توفیق
برفت از جهان سعد زنکی بدرد زنکی اوغلی سعد جهاندن دردایله کتدی که چون
تو فرزند نام بردار کرد زیرا سنک کبی ایو ادلو خلف ایدی یعنی یرینه قودی عجب
نیست این فرع از آن اصل پاک بو فرع اول پاک اصلدن عجب دکلدر فرعدن مراد
فرزند واصلدن مراد پدریدر که جانش بر اوج جنت وجسمش بخاک زیرا اونک

ایه شعر بعضنده ایله
مشهوردر
بادام عجایب در

جانی آسمان اولسون ودر وجسمی خاک دیمکدر. خدایا بر آن تربت نامدار ای خدا اول نامدارک

تربه‌یه اولسون بفضلت که باران رحمت ببار فضلک ایله که رحمت یغمورینی یاغدر بفضلت

فضلک حقیچون معناسنه دخی جایزدر که باء قسم ایچون اوله که از سعد زنگی مثل ماند و یاد

اگر زنگی اوغلی سعددن مثل و یاد قالدیسه فلک یار بوبکر سعد باد فلک ابوبکر اوغلی

سعدک معینی اولسون در مدح شهزاده نیکبخت جوان اتابک محمد شه نیکبخت اهل الکلام

دجلة الملکا یو بختلو محمدشاه خداوند تاج و خداوند تخت تاج صاحبی و تخت صاحبیدر

جوان جوانبخت روشن ضمیر روشن فکرلو جوان بختلو جوان در بدولت جوان و بتدبیر

پیر دولتده جوان و تدبیرده پیردر بدانش بزرگ و بهمت بلند علمده اولو و همتده

بلنددر ببازو دلیر و بدل هوشمند بازوده دلیر و دلده هوشمنددر زهی دولت

مادر روزگار زمانه مادرینک زهی دولتی که رودی چنین پرورد در کنار که قوجاغنده

بویله بر فرزند بسله بدست کرم آب دریا ببرد ایل فرزنددر که کرم الی ایله دریانک

آب رونقنی التدی یعنی انوک کرمی دریادن زیاده در برفعت محل ثریا ببرد رفعت

و بلند قدر ایله ثریانک مرتبه‌سنی الدی یعنی رفعت و قدری ثریادن بلنددر زهی چشم دولت

بروی تو باز تحسین دولت چشمنه که سنک یوزکه اچقدر یعنی زیاده دولتلیسین

سر شهریاران گردن فراز ای معالی قدر پادشاهلرک باشی یعنی اولوسی صدف را که بینی

ز دردانه پر صدف که دردانه‌سندن پر گوره‌سین نه آن قدر دارد که یکدانه در اول

قدری و اول اعتباری طوتماز که بر دانه در طوتار تو آن در مکنون یکدانه پس

اول بر دانه در مکنونسن که پیرایه سلطنت خانه بو که سلطنت خانه‌سنک زینتی سن

حق تعالی شهزاده‌یی حفظ ایتدوکی قراءت ایدوب دعاسنه شروع ایدوب نگه دار یارب

بلطف خودش یارب انی کندو لطفک ایله صاقلغک حفظ ایله بپرهیز از آسیب چشم بدش

انی چشم بدک ضررندن صاقلغ خدایا در آفاق نامی کنش ای خدا عالمده انی ادلو و [illegible]

صنعا ایله

ایله

بفضلتکی ده باء ملابسه ایچون واقع اولمشدر یعنی فضلک ایله معناسنه‌در و زنگی ادغلی سعددن مثل و یاد قالدیسه ۱۱

رود بونده فرزند معناسنه‌در ۱۱

ثریا اولکردر ۱۱

در مکنون قیمتلو معناسنه‌در ۱۱

دانه‌یده و خانه‌یده اولان یاء خطاب ایچوندر ۱۱

بپرهیز امر حاضر و پرهیز حفظ ایله معناسنه‌در ۱۱

آسیب ضرردر ۱۱

ایله معنای نامی کنش اولسون نامی بوده اولورکه تعظیم اولندر بتوفیق طاعت گرامی کنش

طاعت توفیقی ایله انی عزتلو ایله مقیمش در انصاف و تقوی بدار عقل و تقوی‌ده

انی دایم و ثابت طوت مرادش بدنیی و عقبی برآر دنیده و عقبی ده انک مرادین

حاصل ایله بو بنده صحک خطاب طریقی ایله واقع اولمشدر غم از دشمن ناپسندت

مباد ناخشنود دشمندن سکا غم اولمسون زدوران گیتی گزندت مباد جهانک

دونمسندن سکا ضرر اولمسون بهشتی درخت آورد چون تو بار جنت شجرنده

کتورر یعنی بتورر سنکبی یمش پسر نامجوی و پدر نامدار پسری نام ایستیجی و پدری

اولودر از آن خاندان خیر بیگانه دان او خاندانده خیری اجنبی بیل

کسه‌دن خیر امیدنه بو وجه دخی جایزدر اول کسه‌دن خیر ایسترسک که باشند بدگوی این

خاندان که بو خاندانه که مراد پادشاه در وانوک نسلی در بدگوی اولالر زیرا بو قدر

نفع گورمشلردر زهی دین و دانش زهی عدل و داد تحسین بو دینه و علمه تحسین بو عدل

و داده زهی ملک و دولت که پاینده باد زهی ملک و دولت که باقی اولسون

باب اول در عدل و تدبیر جهانداری

نگنجد کرمهای حق در قیاس

حق تعالینک کرملری قیاسه صیغمز وان تعدوا نعمة الله لا تحصوها چه خدمت گذارد

زبان سپاس نه خدمت ادا ایده شکر ایچون مخلوق اولان دل خدایا تو این شاه

درویش دوست ای خداسن بو درویش دوست یعنی درویشلره رعایت ایدیجی شاهی

که آسایش خلق در ظل اوست که خلقک آلمی و قراری انوک سایه‌سنده در بسی بر سر

خلق پاینده دار خلقک باشنده باقی و دایم ایله چوق زمان الکلمی طوت بسی عمرنه اندزه

ایله بتوفیق طاعت دلش زنده دار طاعت توفیقی ایله انوک کوکلنی دیری طوت

برومند دارش درخت امید انوک امیدی درختنی یمشلو طوت یعنی امیدی حاصل

ایله سرش سبز و رویش برحمت سفید انوک سرینی سبز و انوک یوزینی سفید ایله طوت

گرامی یی و تنوین ۱۱

بهشتی‌ده اولان یاء نسبیه ایچون اولمق جایزدر ۱۱

دان امر حاضردر ۱۱

درویش دوست صفت ترکیبیدر ۱۱

دار امر حاضردر ۱۱

یعنی دنیاده صحت اوله طوت و آخرتده کرامت ایله براه تکلف مرو سعدیا
دنیا یولنه گیتمه ای سعدی اگر صدق بیاردینا اگر صدق طوتارسک گتوردکلرک تومنزد
شناسی و شه راه رو سن منزل شناس ایسن و شاه راه رو در یعنی سکا لازم اولدی
دلالت در و پادشاهلره اولان سکا تابع اولوب سوز دکلدی تودوا لکدر تو حق گوی
و خسرو حقایق شنوس حق سویلیجی سن و خسرو حقایق قبول ایدیجی در و خسرو حقایق
نبود چه حاجت نه کرسی آسمان نه حاجت که آسمانک طقوز کرسیسی همی زیر پای
قزل ارسلان قزل ارسلانک ایاغی آلتنه قویه سن یعنی نه لازم که ظهیر فاریابی قزل
ارسلانک مدحنده ایتدکی مبالغه ایلیه سن اول خصوص ایچون ایلمه خصوصیله کون
ایله دعا ایله که احتیاجلری بو قدر بلکه بو خصوص ایچون دعا ایله که مراد مصراع
ثانی در مکو پای عزت بر افلاک نه پادشاه عزت ایاغنی افلاک اوزره قودیه یعنی
عزتلکاره دیادن دعا ایتمه بگو روی اخلاص بر خاک نه دی اخلاص یوزنی خاک اوزره قو
یعنی پادشاهی اخلاص قبول بطاعت بنه چهره بر آستان طاعت ایله یوزکی آستان حقه
اوزره قو که اینست سر جاده راستان زیرا راستلرک یعنی دوغرولرک صراط مستقیمی بودر
اگر بنده سر بر این در بنه اگر بنده ایسک باشوکی بو قپو اوزره قو یعنی بنده لکه لایق
اولان بودر که حق تعالینک امرینه اطاعت ایدوب طاعت ایلیه سن کلاه خداوندی از
سر بنه خداوندلک کلاهنی باشکدن قو بو درگاه و زمانه ده ذو الجلال ذو الجلالک
درگاهنه چو درویش پیش توانگر بنال درویش غنی اوکنه ناله ایتدکی گبی ناله ایله
چو طاعت کنی لبس شاهی مپوش چونکه حق تعالی حضرتنه طاعت ایده سن شاهلق لباسنی
گیمه یعنی اول وقت شاهلق ترک ایله چو درویش مخلص برآور خروش مخلص درویش گبی
فغان کتور بو یعنی دیو که پروردگار توانگر تویی ای عالمک پروردگاری غنی و توانا سن
درویشی پرور نوازیس درویشه بیجی یعنی رزق دیریجی قادر سنسین نه کنوز کنالم نه

وزمان

و زمانه ده هم نه اقلیم فتح ایدیجی یم نه حکم دیریجی یم یعنی پادشاه دکلم یکی از گدایان این
درگهم بو درگاهک گدالرندن بر گدایم **بیت** در حریم ملکوتش نبود جای نشست
پادشاهان جهان را بجز از صف نعال چه بر خیزد از دست تدبیر ما بنم عملم الندن نه حاصل
اولور مگر دست لطفت شود یار من مگر سنک لطفک ای معینم اولکم بنده یار و معین
اوله تو بر خیر و نیکی دهم دست رس خیر و نیکی اوزره سن بگا قدرت ویر و گرنه چه خیر
آید از من بکس یوخسه بنده کیمسه نه خیر گلور دینه فائده ایرشور و ما توفیقی الا بالله
علیه توکلت و الیه انیب خدایا تو پروردگار رحیم بدار ای خداسن بنی خیر ایش اوزره
طوت و گرنه نیاید زما هیچ کار یوخسه بنده هیچ ایش یعنی ایو عمل گلمز دعا کی
بشب چون گدایان بسوز دعا ایله کیجه ده گدالرکبی سوز و اخلاص ایله اگر سکینه پادشاهی
بروز اگر گوندزده پادشاهلق ایدرسک دخی کمر بسته گردن کشان بر درت گردن کشی
لرک سنوک قپوکه اوزره کمر باغلمشی یعنی امرکه اطاعت ایتمشی تو بر آستان عبادت سر
سنه دخی باشکی عبادت آستانه سی اوزره قو یعنی حق تعالینک طاعتنه سعی و اقدام ایله
زهی بندگان را خداوندگار حق تعالینک بنده لرینه ایو خداوندر نه لطیف پادشاهدر
خداوند را بنده حق گزار حق تعالینک امرینی یرینه گتوریجی بنده یعنی عادل پادشاه
حق تعالینک بنده لرینه ایو حاکم اولور زیرا انلره حق اوزره حکم ایدر **حکایت**
حکایت کنند از بزرگان دین دین اولولرندن حکایت ایدرلر حقیقت شناسان عین الیقین
ایله دین اولولری که عین الیقین حقیقت شناسلردر که صاحبدلی بر پلنگی نشست گه بر
صاحب دل بر پلنگه سوار اولدی همی راند رهوار و ماری بدست صاحبدل انی یوروتمه
کبی سوردی و النده بر ماری تازیانه کبی طوتمش ایدی یکی گفتش ای مرد راه خدای بر که
راست کلوب اکا ایتدی ای خدا یولنک اری یعنی ای الله دوستی بدین ره که رفتی مرا ره
نمای بو یولدن که گتدک بکا یول گوستر تا که بن دخی ایدوب ایدم چه کردی که درنده رام تو شد

حق تعالی یه لایق نه عمل ایلدک که بیر بخت سکا مطیع اولدی نکین سعادت بنام تو شد سعادت
نکینی سنک نامکه اولدی یعنی بو سعادته ایرشدک که بکفت ار بینکم نه بونست و مار صاحب دل
اکا ایتدی اکر بجنک و مار نیم نه بونم ایسه دکر بیل دکر کس شکفتی مدار دکر منید کر کسی ده
بیم نه بونم ایسه اصلا عجب دوتمه تو بیم کردن از حکم داور بپیچ سن دخی بخیل ایلکی حکمنده
بنه بوینکی کردن بپیچد نه حکم تو هیچ که سنک حکمکدن هیچ بر نسنه بیون چویرمه
صورت سنخ صلی الله علیه بو حدیثه اشارت ایدر که ادل سعادت سبب امر حقه اطاعت
ایمکدر نه سنده دکلدر. چو حاکم بفرمان داور بود چون که پادشاه حق تعالینک فرماننه ایله
اوله و انک بندهلرینه عدل و داد ایده خدایش نکهبان و یاور بود حق تعالی حوزه
جمیع بلادن انک حافظ و هر خصوصده انک معینی اولور محالست چون دوست دارد ترا
چون الله تعالی حضرتسی دوست دوته که در دست دشمن کذارد ترا محالدر که سنی دشمن
النه قویه یعنی سنی انک اوزرینه غالب ایلیه ره اینست رو ای ازطریقت متاب صراط مستقیم
بودر طریقتدن یوز چویرمه یعنی بو سوزلرک جمیعی که طریقته متعلقدر بونلرله عمل ایله
طریقت تحصیل ایت قادر اولورسن بنه کام دکامی که خواهی بیاب ادم فروشلو عرادر که
استرسن بول یعنی سن ایله که بولورسن مراد طلب وقت دقت نصیحتکی سود مند ایدنش
نصیحتت ... قابلی ... یعنی تاثیر ایدر که کفتار سعدی پسند آیدش که سعدینک
سوزینه اکا مقبول ... حکایت شنیدم که در وقت نزع روان اشندم که حالت
نزعده ... نوشیروان ... هرمز بویله دیدی که خاطر نکهدار
درویش باش که درویشک خاطرینی حفظ ایده سن یعنی رعایایه رعایت ایتمکی قصد ایده سن
که سکا اندن اهم و لازم نسنه دکلدر در بند اسایش خویشتن باش کندو اسایشکده و حضورکده
تیوبده اوله نیاسا ید اندر دیار توکس ای خوش سنک دیارکده کمسه دکلمز چو اسایش
خویش خواهی وبس چونکه کندو اسایشک و راحتک طلب ایدرسن نیاید بنزدیک دانا پسند

دانانک

دانانک قتنده مقبول دکلدر شبان خفته و کرک در کوسفند چوبان اویومش و قورد قیونک
اولا یعنی بر ظالم رعایایی خراب ایده و پادشاه اندن غافل اوله برو پاس درویش محتاج
دار یوری محتاج درویشه رعایت و حمایت ایله که شاه از رعیت بود تاجدار زیرا
پادشاه رعیتده یعنی رعیتک معاونتی ایله پادشاه اولور رعیت چو بیخست و سلطان
درخت رعیت کوک کبی و سلطان درخت کبیدر درخت ای پسر باشد از بیخ سخت ای پسر
درخت بیخ دن برک و محکم اولور لکن تا توانی دل خلق ریش ما دام که قادرسن خلقک
کوکلنی مجروح ایلمه دکر میکنی میکنی بیخ خویش اکر خلقک کوکلنی مجروح ایدرسن کندو کوکنی
قوپاررسن یعنی کندو سلطنتکه ضرر ایرشدررسن وکر جاده بایدت مستقیم اکر سکا مستقیم
واسع بر طریق کرک ایسه ره پارسایان امیدست و بیم که اول یول صالحلر یولیدر اول
خوف و رجادر طبیعت شود مرد را بخرد کی عادت و خوی اوله مردده عاقللق و صالحلق
باسیونک و بیم بویی ایو کلامیدی ایله دیرلز لوق خوفی ایله بونک مابعدنده واقع اولان
ابیات بونی تفسیر و روشن ایدر کرا بیا هود ور پادشه یافتی اکر بو اکی صفت بر پادشاهده
بولنور ایسه در اقلیم و ملکش پنه یافتی انوک اقلیم و ملکنده پناه بولورکه اول اکی صفت بودر
که بخشایش آرد باومید دار که امیدلولره بخشایش کتوره یعنی احسان و ترحم ایده باومید
بخشایش کرد کار الله تعالی حضرتنک کندو بخشایشی اولمق امیدی ایله کرندکانی
نیاید پسند کسی ترک ضرری اکه مقبول کلیه یعنی کیمسه ضرری اولدوغی کیمسه که ترسد
که در ملکش آید کزند که کندونک سلطنته ضرر و نقصان کله دیو خوف ایده اول اکی
خصلت بو ذکر اولنانلردر اکر در سرشت وی این خوی نیست اکر اول پادشاهک
طبیعتنده خوف و رجا خویی یوق ایسه در ان کشور آسودکی بوی نیست اول مملکتده
اسوده لک و راحتک رایحه سی یوقدر اکر پای بندی رضا پیش کیر اکر پای بندی سن ایسک
یعنی اول کشورده اهل عیال ایسک رضایی اوکه که طوت اول پادشاهک ظلمنه راضی

صبور ادل دکر بیک سواری سر خویش کیر اما اکر بیک سوار ایسک کندو باشیک طوت یعنی
اکر اولیه زده تحملک یوق ایسه اول مملکتی ترک ایدوب بر غیری مملکته کیت فراخ دران
مرز و کشور نکواه اول جهتده واد کشورده وسعت وحضور استه که دشتک یعنی
رعیت زنان که رشتی پادشاه دن دشتک ونا حضور کورسن رستکبران دلاور ترس
دلاور متکبر لردن قورقمه ازان نکوترسد ز کافر ستیز اولکسه دن خوف ایله اولکسه
الله تعالی دن خوف ایلمز دکر کشور آباد بیند بخواب کرد کشوری دوستنده معمور کوره کم
تاره دل اهل کشور خراب اول پادشاه که ظلم ایدکشو ساهلنک کوکلنی خراب ایده
خرابی وبدنامی آید زجور مملکتی خراب ایلمک پادشاهک بدنامی ظلم ایتمک جورندن کلور رسد پیش
بین این سخن را بغور اهل بصیرت وادراکه اولکسه بو سوزک نهایتنه وحقیقتنه ایرشور
ذلکه بو مرتبه ضررینه شاهد اولور رعیت شاید بیداد کشت رعیتی ظلم ایله دیمک
لایق دکلدر که مر سلطنت را پناهند ودست زیرا رعیتک جمیعی پادشاهه معین وظهیر اولور
مراعات دهقان کن از بهر خویش دهقانه رعایت ایله کندو کرون اد که مزدور
خوش دل کند کار بیش زیرا خوشنود لار غاداینی زیاده ایشلر مروت نباشد بدی با کسی
مروت وادمی لق دکلدر کسیه یارلق وظلم ایلمک کز و دیدی باشی نکویی رسی
که اندن چوق ایلک ونافع کورمش اولاسن پادشاه خود کویی خلقندن بو قدر فایده
کورور عشر وخراج کبی وسایر نفع لر که معلوم در حکایت شنیدم که خسرو بشیرویه کفت
اشتدم که خسرو کندی اوغلنه شیرویه یه ایتدی دران دم که چشمش ز دیدن بخفت ادل
دمده که انوک چشمی کورمکدن او یودی یعنی موت مقرر اولدی بران باش تا هرچه نیت کنی
هر نه که نیت ایدرسه انوک اوزره اول یعنی هر نه که مراد کندی مباشر اول سنی انودن منع ایتم
نظر در صلاح رعیت کنی امار عیتکن عایشه وصلاحنه نظر ایدرسن یعنی بو خصوصده غفلت
اوزره اولمیه سن زیرا رعیته نظر ایتمک سلطنتک ضرر دیسی لازم در که تمام اهتمام ایدن سن

الا تا نپیچی سر از عدل ورای اکاه اول صقین عدل ورای دن باش چویرمیه سن که مردم
ز دستت نپیچند پای که خلق سنک الکدن ایاق چویرمیه لر یعنی سنی ترک ایتمیه لر گریزد
رعیت ز بیداد کر رعیت ظالم دن قاچر کند نام زشتش بگیتی سمر اول ظالمک قبیح نامنی
جهانه مشهور ایدر بسی بر نیاید که بنیاد خود چوق زمان کلمز که کندو بنیادینی بکند انکه
بنهاد بنیاد بد قازدی اول پادشاه که یومز بنیاد قودی یعنی شول پادشاه که خلقه
ظلم ایلدی چوق زمان کچمز که انوک سلطنتی زواله ایرشور خرابی کند مرد شمشیر زن
بهادر ادم خرابلق ایدر نه چندانکه دود دل پیره زن نه شول قدر که عورتک بر دعکسی کبی
خراب ایلمز یعنی بو زیاده خراب ایدر چراغی که بیوه زنی بر فروخت بر چراغی که بر طول
عورت شعله لندردی بسی دیده باشی که شهری بسوخت چوق کورمش اولاسن که بر شهری
یاقدی یعنی انوک بر دعکی ایله بر شهره اتش یانوب یاندی ازان بهره ور تر در آفاق کیست
عالمده اندن نصیبلورک وسعادتلو کیمدر که در ملک رانی بانصاف زیست که پادشاهلغنده
انصاف ایله دیرلکده یعنی خلقه عدل وداد ایلدی چو نوبت رسد زین جهان غربتش
چونکه بو جهاندن انوک غربتنه نوبت ایرشه یعنی دار فنادن دار بقایه رحلت ایده ترحم فرستند
بر تربتش انوک تربه سنه ادندن ترحم کوندررلر یعنی رحمت ایچون دعا ایدرلر بد و نیک مردم
چو مر بگذرند فلک نیک وبدی چونکه کچر یعنی اولورلر همان به که نامت به نیکی برند همان
اولیک که سنک نامک ایلک ایله الیه لر یعنی یاد ایده لر خدا ترس را بر رعیت گمار حق
تعالی دن خوف ایدیجی کسه رعیت اوزره حوالہ ایله که معمار ملکست پرهیزکار زیرا پرهیزکار
مملکتک معماریدر بد اندیش تست ان وز لا نخوار خلق سنک دشمنک وخلقی هلاک ایدیجی در
که نفع تو جوید در آزار خلق اولکسه که سنک فایده طلب ایدر خلقه ظلم ایتمکده ریاست
بدست کسانی خطاست اولکسه لرک الینه ریاست وحکم خطادر که از دستشان
دستها بر خداست که انلرک الندن الله فریاد ایدر یعنی انلرک ظلمندن رعایا حقه اقالدر.

بود عا ایدنلر نکوکار پرور نبیند بدی ایو ایشلیو کسبیلیجی یعنی رعایای اکو نیه
تسلیم ایدیجی پادشاه بد نمی‌بیند چو بدپرور ی خصم جان خودی چونکه
بدمزکه بسیلرسین یعنی ظالمی رعا او نره حواله ایدرسین حقیقتده کندو جانکه دشمن سین
زیرا انوک سببی ایله سلطنت الکوندن کیدر و عقبیده عذابه کرفتار اولورسین مکافات
خودی بما نشوی مکن ظالمک جزاسن مال املاق ایدایله که بیخش برادرده باید زدن
انوک کوکنی دبیندن چیقرمق کرک یعنی هلاک ایتمک کرک مکن صبر بر عامل ظلم دوست هلکی سونیجی
عامله ضر ایله بکم امان ویرمیوب هلاک ایله چه از او فربهی باید شش کند پوست
بنچون زیرا سمزلکندن ادتری انوک دریسنی صویمق کرکدر بونه علتله ایچوندر
نیش کرک باید بهم اول بر بید قرد ک باشنی بهم اول کسمک کرک نه چونکه کوسفنداز مردم دریده
اولدقت کسمک کرک که چونکه فلنک قوینلری یرتوی مراد ظالم ظلمی چونکه اولندن اول
هلاک ایتمک کرک دیکودر **حکایت** چه خوش کفت بازرکانی اسیر بیا سیر بازرکانانه لطیف
دیدی چو کرد نش کرفتند دزدان بتیر چونکه حرامیلر تیر ایله انوک اطرافنی طوتدیلر
سوزی بودر چه مرد انکی آید از ره زنان چونکه حرامیلردن ارککلو یعنی کاروانی
اوررلر چه مردان لشکر چه خیل زنان ایلیه لشکر کارلری نه عورتلر بولوکی نه یعنی ایکیسنک
مابیننده فرقی یوقدر زیرا مردان لشکر هنکامیچون دیولری حرامیلردن حفظ ایچوندر پس
چونکه حفظ و حراست اولیه ایلیه نه فرقی اولور شهنشه که بازرکانرا بخست پادشاه که
بازرکانی ظلم ایله مجروح و رنجیده قالدیرتوی در خیر بر شهر لشکر بست خیر قبوسنی شهر و لشکر
اوزرینه باغلدی کمی اجاد کر خوشنداز رو بند عاقل کر کرداو لبره قچی کیدرلر یعنی کیترلر
حماوازه رسم بد بشنوند چونکه ظالم پادشاهک بر مزعادتنک آوازه سن ایشیدرلر
نکو باید ت نام نیکو قبول بسکار بیار لازم و کرکسه ایو و مقبول نام نکودار بازرکان
و رسول بازرکانی و ایلچی ایو طوت بزرکان مسافر بجان پرورند اولو مسافری

جان ایله بسلرلر و رعایتنه اقدام ایدرلر که نام نیکوشان بعالم برند زیرا انلرکه
نام نیکنی عالمه ایلتدیرلر و اطرافه عالمه کرمزنی فاش ایدرلر بو وجهدن جایزدرکه
انلرک نام نیکنی عالمه ایلتدیرلر یعنی التسونلر و فاش اتسونلر دیو بو وجهدن اوزره که
علت اولماز تبه کردد ان مملکت بعن قریب یعنی ده اول مملکت خراب اولور کزو
خاطر ازرده کرده غریب کم او مملکتده رنجیده دوته دبر بیان خاطر اولم غریب
آشنا باش و سیاح دوست غریب آشنا و سیاح دوست اول یعنی بو ایکیسنه محبت و رعایت
ایدیجی اول که سیاح جلاب نام نیکوست زیرا سیاح نام نیک جلب ایدیجی و مملکتلره
ایلتیجیدر بو وجهدن جایزدر غریب ایله آشنا و سیاح ایله دوست اول بو وجه
اوزره وصف ترکیبی اولمازلر نکو دار ضیف و مسافر عزیز مهمانی ایو و مسافری عزیز
طوت و زآسیب شان برحذر باش نیز وانلرک ضررندن دخی حذر اوزره اول زیرا
احتمالدرکه سکا ضرر ایرشوره لر زبیکانه برحذر کردن نیکوست یادکه دن حذر
و احتراز ایلمک ایو معقولدرکه دشمن توان بود در بردی دوست زیرا دوست یوزنده
یعنی دوست صورتنده دشمن اولمق ممکندر قدیمان خود را بیفزای قدر کندو قدیملرک
یعنی بوق زماندن یانکده خدمتکار اولنلرک قدرینه وبنویدرکه مرتبه سنی زیاده ایله
که هرکز نیاید زپرورده غدر زیرا بسلهدن هرکز خیانت و غدر کلمز چو خدمتکاران
کرد دکهن چونکه سنک بر خدمتکارک بیرادنه حقنابانسی فراموش مکن انوک بیچ
ییللرده اولان خدمتنک حقنی فراموش ایله کرادرا هرم دست خدمت ببست اکر بیرلک
انوک خدمت الن بغلدیسه تو بر کرم همچنان دست هست سنک کرم اوزره اولکی
قدرتک دارده ایله اکا کرم ایتمک مروتدکلدر **حکایت در بیان نواختن خدمتکاران**
شنیدم که شاپور دم درکشید اشتدم که شاپور خاموش اولدی چو خسرو برش قلم درکشید
چونکه خسرو انکو وظیفه سنی کسدی چو شد حالش از نواپی تباه چونکه انوک حالی فقیرلکدن

خراب اولدی نوشته این حکایت بنزد یکشاه بو حکایتی یازدی و شاهک قتنه کوندردی
چو بدیدنوکردم جوانی خویش چونکه کندو جوانلغنی سکا بذل ایلدم یعنی جوانلق
زمانی سنک خدمتکه صرف ایلدم بهنکام پیری مرانم زپیش پیر اولدقده بنی ردکدن
سورمه حضرت شیخ رحمة الله علیه خوفنک بیانینه شروع ایلدی حکایتدن مراد بوکچه
بیت در عجبی که رهنه باشد زپیش بر عجیب که اونک باشی یعنی کندوسی برقنده و شتی اولا
میاز ار و بیرون کن از کشورش ای بحیه همان کشوردن طاشره ایله توکرشم
بودی نیکری روا ست اکرسن اونکا اوزره خشم طوتیسن روا و معقولدر که خود
خوی بد دشمنش در قفاست زیرا کندو نیکرانن خوی اونکا اردنجه دشمن در دکر یارکی
باشونی زاد بوم اما اکراول بوبخت فارغ اولالکه اتنی طوتمش بوم منا اوله بعضا
نورت وسقلاب وروم ای صنعایه وصقلابه وروم کوندرمه هم انجا امانش بوره
تا بجا ناشت هم ازراده توشغم دکا اکا امان ویرمه نشاید بلا بردکرکسی کماشت
کمسنک باشنی اوزره بلا اولوا ایلک معقول دکلدر که کویند برکشته باد ان زمین
زیرا دیرلر اول مملکت خراب اولسون که زورمردم آیدکه بیهوده چنین که انون بو مجلس
کمه حاصل اولور لر عمل کردیمی مرد منم شناس اکر عمل ویرسک غنی کمسه ایکله یعنی عمل
اکا ویرکه مغنی بخاره ونسلطانا بهراسی زیرا مغنی سلطاندن خوف طوتماز نیمی وار که
اکا چو مغنی فزو نبرد کردن بدوش چونکه مغنی بوینی استغنا اوزرینه الدی ارد
بر نیاید دکر بجز خروش اول مغنیدن فغاندن غیرهیچ نسنه حاصل اولمز جوشرف فهد
دست از امانت بداشت جونکه امینکی النی امانتدن دفع ایلدی یعنی خیانت
باشلدی ببابد بر و ناظری بر کماشت اونکا اوزرینه برناظر حواله ایلمک کرک و ناظر در
ساخت با خاطرش اما ناظر امینک خاطری ایله متزج اولدی ایسه یعنی خیانته اتفاق
اتدی ایسه زمشرف عمل برکن و ناظرش مشرفدن و اونک ناظرندن عملی قوپر یعنی
ایکنجی

ایکینجی دخی معزول ایله خدا ترس باید امانت کذار امین الله تعالی حضرتندن غراکم
خوف ایدیجی کرک امین کز توترسد امینش مدار امین که سندن خوف ایدرامین طوتمه
زیرا اونکا حوالنه اطلاع میسر دکلدر امین باید از داور اندیشناک امین الله تعالیدن
غراکم خوف ایدیجی کرک نه از رفع دیوان و زجر و هلاک دیوانک عرضدن و تفتیشندن و
زجر و هلاکندن خوف ایدیجی کرکز بیفشان و بشمار و فارغ نشین صاحب وصاحبی و فارغ
اولور یعنی حساب ایله ویر و فارغ اول که از صد یکی را نبینی امین زیرا یوزدن برینی
امین کورمزسین دو هم جنس دیرینه هم قلم اکی کاتب که قدیمدن هم جنس یعنی بربرینه ایله
تمام دوست اولالر نبابد فرستاد یکجا بهم برینه بیله کوندرمک کرکمز زیرا سکا خبر
محفیدر چه دانی که هم دست کردند و یار نه بیلورسن که متفق و یار اولالر یکی دزد
باشد یکی پرده دار بری دزد بری ستر ایدیجی اولور چو دزدان زهم باک دارند و بیم
چونکه اوغریلر بربرندن خوف و قورقو طوته لر رود درمیان کاروانی سلیم کاروان ارتق
اوراده سالم دنبه باک کیدر یکی را که معزول کردی زجاه برینه که منصبندن معزول ایلدک
چو چندی برآید ببخشش کناه چون که بر نیچه زمان کچه اونک کناهنی باغشله واکم کروب
منصب ویر برآوردن کام امید دار امید تونکر مرادنی حاصل ایلمک به از قید بندی
شکستن هزار بیک محبوس اناد ایلمکدن یکدر نویسنده را کرستون عمل کاتبک اکر
عملی ستونی بیفتد ببرد طناب امل دوستا امید طنابنی کسمز یعنی معزول اولسه بیله
منصبنه امید ایدر بو زمان برانه برشه داد کر خدمتکار لر اوزره عادل پادشاه بخروار
خشم اورد بو بسر بو بسری اوزره خشم کتوردکی که خشم کتوردر بو بیت ای بیان ایدر
کهی شخص زند تا شود درد ناک کاهی بدر پسرنی اور تا که دردناک اولوب حضورلانور
کهی میکند آبش از دیده پاک کاهی بدر پسرنک چشمندن کوزی یاشنی پاک ایدر که کوکلنی
ستسلی ایدر چو نرمی کنی خصم کردد دلیر جونکه ملایمت ایدرسن خصم دلیر اولور که اهلاسندن

خوف الملر ملکه هجوم ایدر وکر خشم کیری شو بنداز توسیر دکر خشم طوته سن سندن طوق
ادلورلر یعنی حددن زیاده غضب ایدر ایسک سندن نفرت ایدرلر که خیر الامور اوسطها
درشتی و نرمی بهم دربهست قضونت وملایمت بری بری ایله اولدر که نه سکا ضرر نه غیره
ضرر ایرشور چو رک زن که جراح و مرهم نهست قان الیجی کبی که یاره ایدر و مرهم
قویجیدر جوانمرد و خوشخوی و بخشنده باش سخی و خوی ایلو و ترحم ایدیجی اول چوق بوق

باشد تو بر خلق باش چونکه حق تعالی حضرتلری سکا ... خلق
اوزره صانع یعنی حق سکا وردیسه سن دخی خلقه دیر نیامد کسی اندر جهان کو بماند جهان
کسه کلمدی که اول وقت جهانده قالدی یعنی قالمدی مکر آنکه نام نیکو بماند مکر
اول کسه قالدی که دنیاده اندن ایو آد قالدی نمرد آنکه ماند پس ازوی بجای اولدی
حقیقتده اول کسه که اندن صکره یرنده قالدی پل و مسجد و خان و مهمان سرای کوپری
و مسجد و خان و عمارت سرای و عمارت و بونلره بکزر نسنه قالدی هر انکو نماند از پسش
یادکار هر اول کسه که انک صوکنده یادکار قالمدی یعنی یاد اولنه سبب بر نسنه
قومدی درخت وجودش نیامد ببار انک وجودی درختی یمش کتورمدی یعنی انک
وجودندن اصلا بر فائده حاصل اولمدی وکر رفت و آثار خیرش نماند و کر دنیاده
کتدی ایسه و دنیاده انک خیرنک اثری قالمدی ایسه نشاید پس از مرکش الحمد خواند
انک موتندن صکره روحی ایچون فاتحه اوقومق لایق دکلدر چو خواهی که نامت بود
جاودان چو ١٥ سترسن که جهانده نامک ابدی اوله مکن نام نیک بزرکان نهان اولورک
نام نیکیی نهان ایله بلکه انلری خیر ایله یاد ایله همین نقش بر خوان پس از عهد خویش
همین بو نقشی یعنی بو اسلوبی اوقو کندو زمانکدن صکره کو دیدی پس از عهد شاهان پیش
پیشین که اول کلان پادشاهلرک زماننده صکره کوردک یعنی شو پادشاه که عدل
و لطف ایله دیرلک ایلدی و وفاتندن صکره ایلکله یاد اولندی و شو پادشاه که ظلم

دهور

دهور ایله خلق پریشان خاطر ایلدی و وفاتندن صکره بدناملق ایله ذکر اولندی
بو بیت ذکر اولنان یشی بیان ایدر همین کام و ناز و طرب داشتند اول
پادشاهلر دنیاده انجق مراد و ناز و عیش و طرب طوتدیلر یعنی عود و ودادی ترک ایدوب
بونلره مشغول اولدیلر و رعایانک رعایتنه التفات اتمدیلر باخر برفتند و بکذاشتند
عاقبت دنیادن کتدیلر و حکمنی یرنده قودیلر جهان ظالم ناسنی و خلقک بد
دعاسنی الدیلر یکی نام نیکو نبرد از جهان بو معنی و داد ایله جهاندن ایو نام الدی
یکی رسم بد ماند ازو جاودان بری ظلم سببی ایله جهانده اندن ابدی قبیح عادت و قانون
قالدی بسمع رضا مشنو ایذای کس که ظلم و ایذا ایلکی کوش رضا ایله استماع
ایلمه و کر کفته اید بکوش برس آکاه اولکلیک حقنده بو سوز سویلنمش اولورسه اول
اسناد اولنان نسنه نک عورینه ایرش کنهکار را عذر نسیان بنه کناهکارک نسیان
عذرینی قبول یعنی کناه بندن خطا و نسیان ایله صادر اولدی دیو اعتذار اتسه عذرینی
قبول ایدوب کناهنی عفو ایله چو زنهار خواهند زنهار ده چونکه کمسنه اولاندن امان
استرلر امان ویر کر ایدیکه کنهکار نیاید بپناه اکر بر کنهکار سکا التجا ایله کلمز طلب
کشتن باول کناه معقول ولایق دکلدر ای اول کناه ایله قتل ایلمک چو باری بکفتند
و نشنید پند چون بر کره اول کنهکاره نصیحت ویردیلر و قبول ایلمدی دکر کوشمالش
بزندان و بند کرد انکا تادیب ایله زندان و بند ایله و کر پند و بندش نیاید بکار
اکر نصیحت و حبس کامل ... بعض نسخه ده نیامد بکار روا دار اولنمشدر اکر موثر کلمدی
و تاثیر اتمدی ایسه دیکر معناسی اولو ... ایله بیله درخت خبیثست بیخش بر آر
هیچ بر فائده یه یرمز خبیث درخت در انک کوکنی چیقر یعنی هلاک ایله چو خشم آیدت
بر کناه کسی چونکه بر کسنه نک کناهی اوزره سکا غضب کله تامل کنش در عقوبتش کی اکا
عقوبت اتمکده چابک تامل و صبر ایله که سهلست لعل بدخشان شکست

لطفی چوق آسان در شکسته نشاید دگر باره بست لیکن جمعیتی کروه اولکی کبی درست
ایتمک ممکن دکلدر **حکایت** ز دریای عمان برآمد کسی دریای عماندن برکمسه کلدی
سفر کرده هامون و دریا بسی چوق صحرا و دریا سفری ایلمش بو وجه دخی جائزدر
صحرا و دریا سفرنی چوق ایلمش یعنی بر و بحری سیاحت ایدوب اطراف عالمی چوق کشت
ایتمش ایدی عرب دیده و ترک و تاجیک و روم اولکسه عرب و عجم و ترک و روم کورمش
ایدی ز هر جنس در نفس پاکش علوم هر جنسدن اونک پاک ذاتنده علملر وار ایدی
یعنی ذو فنون عالم ایدی جهان گشته و دانش اندوخته جهانی سیر ایلمش و علم کسب ایتمش ایدی
سفر کرده و صحبت آموخته اطراف عالمی سیر ایلمش و مصاحبت اوکرنمش ایدی به هیکل قوی
چون شناور درخت هیئات و اندام ده قوی ایدی جسیم درخت کبی ولیکن فرو
مانده بی برگ سخت لیکن محکم قدرتسز عاجز قالمش ایدی مراد زیاده فقیر ایدی دیمکدر
دو صد رقعه بالای هم دوخته قدرتسزلغندن اکی یوز یمه بری بری اوزره دکمش ایدی
ز حراق و خود در میان سوخته اسکی بوسکیدن دکندوسی اورتاده قو کبی قورمش
قالمش ایدی بو معنی دخی ممکندر فقراتلغندن کندوسی اورتاده یانمش ایدی بشهره
درآمد ز دریا کنار اولکسه دریا کنارندن بر شهره کلدی بزرگی در آن ناحیت شهریار
بر اولو اول ناحیه ده یعنی اول شهرده پادشاه ایدی که طبع نکونامی اندیش داشت
که اول پادشاه نکونام لق فکرنه ایدجی طبع طوتر ایدی یعنی اکر مبتوا ایدی سر عجز در پای
درویش داشت اونک تواضعی بر مرتبه ده ایدی که عجز باشنی درویشک ایاغنده طوتر ایدی
یعنی زیاده تواضع اوزره ایدی بشستند خدمتکاران شاه پادشاهک خدمتکارلری
یودیلر سر و تن ز حمامش از گرد راه اونک سر و تنی حمام ده یول توزندن یعنی
پادشاهک امریله انی حمامه ایلتدیلر و کتوردیلر چو بر آستان ملک سر نهاد چونکه
پادشاهک آستانی اوزره باش قودی ستایش کنان دست بر بر نهاد مدح و ثنا

ایدرک

هامون صحرا =
تاجیک عجم =
شناور جسیم معناسنه در =
فرو ماندن عاجز قالمق معناسنه در =
رقعه یمه معناسنه در =
حراق ... =
فاحل اولمق در =
سوخته یانمش =
نکونامی اندیشه ... =
داشت داشتن ... =

ایدرک آلتنی سینه سی اوزره قودی درآمد به ایوان شاهنشهی اول پادشاه حضرتنک دیوانخانه سنه
کلدی دعا ایتدی که اقبالت رهوار باد و دولت رهی که اقبال روان و دولت قولک اولسون
شهنشاه گفت از کجا آمدی شهنشاه اول کمسه یه ایتدی بو مملکته قنده ن کلدک چه بودت
که نزدیک ما آمدی سکا نه اولدی که بزم قتمزه کلدک چه دیدی درین کشور از خوب و زشت
بو کشورده خوب و زشتدن یعنی ایو و قبیحدن نه کوردک بگوای نکونام نیکو سرشت
دی ای ایو طبیعتلی ایو آدلو بگفت ای خداوند روی زمین اولکسه پادشاهه ایتدی
ای یر یوزینک پادشاهی خدا یار بادت و رحمت معین الله تعالی حق سنک
معینک اولسون و رحمتک حق معین و یار اولسون نرفتم درین مملکت منزلی بو مملکتده
بر منزل کتمدم کرانا سیب آزرده دیدم دلی که ظلم دن آزرده بر کوکل ایکنجی کوردم یعنی
بو دیارده مظلوم کورمدم ملکرا همین نکته پیرایه بس پادشاهک سلطنتنه بو یتر
که راضی نکرد به آزار کس که کمسنک رنجیده خاطر اولسنه و ظلمنه راضی اولمیه ندیدم کسی
سرگران از شراب برکمسنه شرابدن مست کورمدم مگر هم خرابات دیدم خراب مگر هم
میخانه یی خراب کوردم **بیت** مارا ز خیال تو چه پروای شرابست خم گو سر خود گیر که
خمخانه خرابست سخن گفت و دامان گوهر فشاند اولکسه سوز سویلدی و گوهر اتکنی
صاچدی یعنی شویله لطیف سوز سویلدی که گویا دامن ایله گوهر صاچدی یعنی شویله
لطیف سوزلر سویلدی که گویا دامن ایله گوهر صاچدی بنطقی که شاه آستین برفشاند
اما اول بر نطق ایله که شاه یکنی سلکدی یعنی بر فصاحت و بلاغت ایله سویلدی که
پادشاه تحسین و تعجب ایتدی بپسند آمدش حسن گفتار مرد مردک حسن گفتاری پادشاهه
مقبول کلدی بنزد خودش خواند و اکرام کرد چونکه اونی بو قدر فصاحت و هنرلی کوردی
پادشاه انی کندو قتنه اوندی و آکا اکرام ایتدی زرش داد و گوهر بشکر قدوم
قدومی شکرنه پادشاه آکا زر و گوهر ویردی بپرسیدش از گوهر زاد بوم

رهی یا اصلیدر ... =
شهنشاه ... =
باد امر غائبدر =
معین ... =
خرابات میخانه =
دامان و دامن لغتدر =
نزد ... =
بپسند ... =

پادشاه اکا اصلندن و مملکت و وطندن صوردی. بگفت آنچه پرسیدش از سرگذشت
سرگذشتندن انی که پادشاه اکا سؤال ایلدی ایتدی. بقربت ز دیگران درگذشت
قربتده سایر کسه لردن گچدی یعنی جمله دن مقرب اولدی. ملک با دل خویش در گفت و گو
پادشاه کندو کوکلی ایله گفت و کوده. که دست وزارت سپارم بدو که وزارتنی
اکا تسلیم ایدم. بر اندیشه با خود ملک رای زد. فکرده پادشاه کندو ایله رأی اوردی
بویله دیو که دستور ملک اینچنین کس شود. که مملکتک وزیری بویله کمسه لایقدر
ولیکن بتدریج تا انجمن. اما بو خصوصی تدریج ایله ایتمک کرک. تا خلق بسستی نخندند بر رای من
سست کلایله بنم رأیم اوزرینه کلیه لر یعنی خفیف العقل دیمیه لر. بتدبیر هنرهایکان فرود
اندن صکره هنرینی مقدار مرتبه سن زیاده ایتمک کرک. بود بر دل از دست غم بارها
غم الندن کوکل اوزره یوکلر واردر. که نا آزموده کند کارها. چونکه امتحان ایتممش
کسه ایشلر ایشلیه. بعض نسخه ده بود بر دل واقع اولمشدر ... معناسنه. چو قاضی
بفکرت نویسد سجل. چونکه قاضی سجلی فکر ایله یازه. نگردد ز دستار بندان خجل
علمادن خجل اولماز. نظر کن چو سوفار داری بدست. چونکه سوفاری الده طوترسن ایچ بره
نظر ایله زیرا اتمامده بر خطا ایکسه. نه آنگه که پرتاب کردی ز شست. او وقت
نظر ایلمه که تیر شستدن پرتاب ایده. زیرا او وقت نظرک فایده سی یوقدر. چو یوسف
کسی در صلاح و تمیز. یوسف پیغمبر کبی بر کسه صلاح و تمیزده. بسی سال باید که گردد عزیز
چوق ییل کرک که عزیز اوله. بایام تا بر نیاید بسی مادام که چوق زمان کلمیه. نشاید رسیدن
بغور کسی بر کسه نک غورینه ایرشمک ممکن دکلدر. ز هر نوع اخلاق او کشف کرد. پادشاه
اول کسه نک هر نوع خولرندن کشف ایلدی یعنی انی تمام امتحان ایتدی. خردمند و پاکیزه
دین بود مرد. عاقل و صالح کسه ایدی. نکوسیرت و بیدار درویش قیاس. پادشاه انی
ایو سیرتلو و درویش قیاسلو کوردی. سخن سنج و مقدار مردم شناس. سوزی وزن ایدیجی.

یعنی

دستور بونده وزیر معناسنه در
درود مصدر مرخم در کوزودن دانه
دست نیزه دن مراد تیغ در
سوفار اوق کزی در
شست زه کیر در
اوتیلی اسی بای معناسنه اولوب سی ادات ... معناسنه اولمق ممکن در

یعنی معقول سوزلو و هر کسه نک مقدارینی اکلایجی کوردی. برای از بزرگان بهش دید و بیش
رأی و تدبیرده انی اولان اولولردن ایو و زیاده کوردی. نشاندش زبردست
دستور خویش. انی کندو وزیرنک اوستنه کچوردی. چنان حکمت و معرفت کار بست. حکمت
و معرفتی اول کیمسه ایشه باغلدی یعنی عدل و داد ایله مشغول وزارت ایلدی. که از امر
ونهیش دلی نخست. که انوک امر و نهیندن بر خاطر مجروح اولدی. در آورد ملکی بزیر قلم
بر ملکی تمام قلمی التنه الدی. کز او بر وجودی نیامد الم. که انوندن بر کسه اوزرینه ضرر و الم کلدی
یعنی اندن بر کسه اینجمدی. زبان همه حرف گیران ببست. دکلی نقصانه طوتیجی و عیب
کوریجی دیلی باغلدی. که حرفی بدش بر نیامد ز دست. زیرا انوک الندن بر پارمز حرف
کلدی یعنی بر خطا صادر اولمدی. حسودی که یک جو خیانت ندید. بر حسود که بر ارپه یعنی
بر ارپه مقداری خیانت کورمدی. بکارش نیامد چو گندم خلید. انوک ایشنه کلمز گندم
کبی حرکت ایتمک یعنی اکا اصلا ضرر ایشدرمکه قادر اولمدی. ز روشن دلش ملک پرتو گرفت
انوک روشن قلبندن ملک شعشعه طوتدی یعنی رونق و لطافت بولدی. وزیر کهن را
غم نو گرفت. اسکی وزیری یکی غم طوتدی که پادشاه اکا بو قدر رعایت ایتدی دیو بیحضور
اولدی. ندید اندر آن مرد جای شکست. او عاقلک بر نقصاننی کورمدی. که در وی توان
زدن طعنه. که اول خصوصده اکا بر طعنه اورمغه قادر اولا. امین و بد اندیش
طشتند و مور. امین ایله بد اندیش طشت ایله موردر. یعنی نتکم بو که بکر ز ستکم
مصراع ثانیده انی بیان ایدر. نشاید درو رخنه کردن بزور. ممکن دکلدر مورانک
قوت ایله کوکا ایکن. حاصل یعنی بودر که مور طشته قوت ایله رخنه ایتمک ممکن دکلدر.
بد اندیش دخی امین اوزرینه خیانت اثبات ایتمکه قادر دکلدر که انوندن اکا بر ضرر اولا.
ملک را دو خورشید طلعت غلام. پادشاهک ایکی آفتاب یوزلو غلامی وار ایدی. بسر بر کمر
بسته بودی مدام. خدمت کمرینی باغلوب دایم پادشاهک قفاسنده ایدی. دهها کیرو

بیش بار بیننده نسخه ده
زبردست یوقاروده اولان معناسنه در
حرف گیر عیب بیجی و نقصان ... معناسنه در
کهن ... دیرلر ضعیف ... در
رخنه ... در
طشت لکن در
بعض نسخه ده ... کمر بسته بودی مدام واقع اولمش و ... اولور

ایکی چو حور و پری حور و پری کبی ایکی پاکیزه صورتلو ایدی چو خورشید و ماه از شه دیگر بری
خورشید و ماه کبی اوجوزده بر ایدی یعنی خورشید و ماهک اوجیجی اولمدوغی کبی اول
ایکی محبوبک دخی اوجیجی یوق ایدی دو صورت که نیست یکی را بنیست ایکی صورت ایدی که
حسن و صباحتده بری برندن زیاده دکل ایدی که نموده در آیینه همتای خویش هر
بیری کندو مثلنی آیینه ده کوسترمش ایدی یعنی حسنده عدیم المثل ایدیلر سخنهای
دانای شیرین سخن شیرین سوزلو دانانک سوزلری کرفته اثر آن بر دو شمشاد بن اول
ایکی شمشاد قدلو محبوبه تاثیر ایدی چو دیدند کاف صاف خلقش نکوست اول غلام
چون کوردی که اونک ذاتنک و صفتی ایودر یعنی اونک اخلاق حمیده سی واردر بعض نسخه ده
اوصاف و خلقش واقع اولمشدر بطبعش هواخواه کشتند و دوست بالطبع جان و
دلدن اکا محب و دوست اولدیلر بو وجه دخی جایزدر اونک طبعنه محب و دوست اولدیلر
در و هم اثر کرد میل بشر اکا هم بشر میلی اثر ایدی یعنی و نیز دخی اول ایکی محبوبه
محبت ایدی زیرا قلب انسان فطرتا بلکه مجبور و مجبولدر نه میلی چو کوتاه بینان بشر
کوتاه بین کرک شر ایله اولان میلی کبی بر میل دکل یعنی شهوت پرستلرک میلی کبی دکل ایدی انک ایچون
انکه جز راستی نیندیشد و زیرا اول ایکی محبوبه بر مرتبه ده عاشق اولمش ایدی که اسایشده اول
وقت جز طوترایدی و راحت اولوردی که در روی ایشان نظر داشتی که انلرک یوزنه
نظر طوتیدی چو خواهی که قدرت بماند بلند چونکه استرسن که قدرک بلند قالا دو هر نیکه زیاده
ایدیشمیه دل ای خواجه در سایه رویان مبند ای کیشی ساده رولره محبت ایتمه وکر خود بانند
غرضه ... اکر خود دارند ده غرض نفسانی اولمیه هنرکن کار ... محبت زبان هند ایله
که هر ... زبان طوتر و نیز اندرین ... راه برد اسکی وزیر بو خصوصه بر یول
الندی یعنی یکی وزیرک انلره اولان علاقه سندن خبردار اولدی بحث این حکایت بر
شاه برد خیانت ایله بو حکایتی شاهک قتنه التدی ... طریقی ایله پادشاهه ایتدی

کای

که این را ندانم که خواند و کیست که بلمزم بو کیمدر دیرلر و کیمدر نخواهد بسامان
در این شهر زیست بو شهرده عقل و ادب و صلاح و حیا ایله دیرلک ایتمز سوکردکان
لاابالی زیند بو حال اندن عجب دکل زیرا سیاحت عالمی ایدن کمسه لر الی بونی قیرمزلر
دیر ایدیلر که پرورده ء ملک و دولت نیند زیرا انلر ملک و دولتک پرورده سی
دکلدر یعنی پادشاهک خدمتنده و تربیتنده اولمشلر دکلدر دیکلدی که بونلره ایو
اکه جواب ویروب ایدر شنیدم که با بندگانش سرست اشتدم که اونک بنده لرینه میلی
هوسی واردر یعنی اول ایکی غلامه محبت اتمشدر دیکلدی که محبت عیب دکلدر اکا جواب
ویروب ایدر خیانت پسندست و شهوت پرست خیانت پسند و شهوت پرستدر
یعنی نفسنه تابعدر نشاید چنین خیره روی شاه لایق دکلدر که بویله بی قید صورتلو
بر باطل که بو نامی آرد با ایوان شاه که شاهک ایوانی و حرمنه بو نامی کتوره دیکلدی
که سکا اکه جواب ویروب ایدر مکر نعمت شناس فراموش کنم مکر شاهک نعمت احسانی فراموش
ایلیم که بینم تباهی و خاموش کنم که بر نامعقول نعل کوره یم و خاموش اوله یم دیکلدی که
بو خصوصی سن کوزکله کوردکمی اکه جواب ویروب ایدر نه پنداشتم این سخن گفته بود
ظن ایله قوری سوز سویلک معقول دکلدر نکفتم تا یقینم نبود بو خصوصی سکا دیمدم
تا بکا یقین حاصل اولمدی ز فرمان برانم یکی گوش داشت خدمتکارلرمدن بری کوزتدی
که اغوشی روی در اغوش داشت اول کمسه کوردی که یکی وزیر اغوشنده بری قوچاغنده
طوتدی یعنی اغوشنه ایتدی بو بیت پادشاهه یقین حاصل اولسون دیو
کتوردی من این کفتم اکنون ملک راست رای بن بونی سویلدیم لکن شمدی رای و تدبیر
پادشاهکدر نیجه بیورسه ایلسون چو من آزمودم تو نیز آزمای چونکه بن امتحان ایلدم
سن دخی امتحان ایله بنا خوبتر صورتی شرح داد بو نامعقوللرک صورتنی بکا شرح ویردی که
پادشاهی تمام اینانوردی مصراع ثانی جمله معترضه در که دعا علیه واقع اولمشدر

ایکی صورت
همتا مثل
خلقش خلقتش نسخه سی ایله بونده [illegible]
[illegible]
[illegible] حاضر [illegible]
[illegible]

یعنی بونده عقل و صلاح و ادب معناسنه [illegible]
[illegible] معناسنه در
[illegible] معناسنه در
[illegible] معناسنه در
اغوش [illegible]
[illegible] حاضر در

کوبد مرد را درد نیکمباد که بد بخت و نامعقول کیمسه ایلک کونه اولمسون یعنی عزت و
رفعت بولمسون یعنی نیکمرد در درد نیک روی دایم اولمسن معنی اکر کوره اولور
بد اندیشی بد خورده چون نادست یافت دشمن چونکه جزوی عیب و نقصان اوزره
قدرت بولدی کوردن بزرکان باتش بتافت اولولرکه ریشنی آتش ایله قزدردی
یعنی انلره تمام جفا ایلدی بخرد توان آتش او زوفتن خرد بیلا آتش شعله دوزمک
ممکن در پس انکه درفت کهن سوختن ادنا ممکن که به یعنی بیوک درخت یاقمق ممکن در
ممکنه احسان کرم کرد این خبر بو خبر پادشاهی ایچین عفیفه کوتردی که چوشنی برآمد
چو مرجل بسر مرجل کبی انوک جوشی باشه یعنی دیه سنه کلدی حاصل معنی مرجل بیجه قربنه
و جوشی دیه سنه چوقسه پادشاهک دخی عفیفی جوشی دیه سنه چقدی دیکه بو سوز بودن
زیاده غضب دن کنایتدر عفو دست در خون درویش داشت پادشاهک عفیفی زاهدک
هلاکنه ال طوتدی یعنی پادشاه زیاده غضبدن انوک هلاکنه قصد ایتدی درویشدن
مراد یکی وزیردرکه اندن مراد حضرت شیخ کندوسی در دیرلر ولیکن سکون دست در پیش
داشت اما پادشاهک سکونه الی اوکنه طوتدی یعنی سکون انوک هلاکنه مانع اولدی
که پادشاه کندوسنه بویله دیدی که بو درد کشتن نه مردی بود کشتن کندو سلیم سن
دیلکا ابلک مروت دکلدر ستم درپی داد سردی بود علالردن یعنی عودلدن
حکم ظلم ایلک برودتدر یعنی معقول دکلدر مبادا رجبه درد بر خویشتن کندو بدرد که
ایکنه هوبیریو دارد بیشتر چونکه سنک تیرنکی طوتاری انی بتر ایلیه اولری عجبه
عادت در که برکیسه امان دیرسه اولر قتوه کیدرسه کمسه انی انجموز دیو انوک اند برنکسان
دیرلر که انی کورن کمسه اکا دخل ایتمز بشنت بتابست بروردشتی اولسه انی بنوتا ایلم
پسلک در عایت ایلکه کرکدر ایدی چو خواهی به بیداد خون خوردنش چون اکم عاقبت
انی ظلم ایله هلاک ایلک استرسن اردنا هنرها بیتت شد اولکسه دن مادام که هنر در

مبادا نهی غایب جدر

بعض نسخده کهسال بیرونه کیتمس [illegible]
واقع اولمشدر [illegible]

در حل قازان [illegible]

غضب و سکون اسناد
سببه اسناد اولنان
قبیلندندر بنا الامیر
المدینه کبی

ستم ظلم معناسنه در [illegible]

سنک

سنک یقینک اولدی یعنی انوک هنرلری عیان کوره سی چه در ایوان شاهی قربنت شد
شاه حضرتلری ایوانندہ سنک قربنک و معتوکک اولدی کنون تا یقینت نکردد کنایشمدی
هم مادام که انوک کناهی سنک یقینک اولمیه دعوه سنه ایرمیه سن بکفتار دشمن گزند
مخواه دشمن سوزی ایله انوک ضررینه استمه ملکدر دولا این راز بوشیده داشت
پادشاه بو رازی قلبنده مستور طوتدی که تو دنکیمان بیوشیده داشت که عاقل
لرک سوزنه مسموع و معقول طوتر ایدی دلست اندر و صندوق زندان راز ایم عاقلررک
زندانه قلب در چو کفت نیاید بزنجیر باز چونکه اول رازی سویدک کرد زنجیره کلمز
بو وجه دخی جائزدر زنجیر ایله کیرو کلمز چونکه پادشاه کندو سنه بویله دیدی انوک جرمکو
انی کورنمکه باشلدی تا کما احوالی بیلمه ایدوکی معاینه کوره نظر کرد پوشیده درکار
مرد پادشاه اول کمسنکه ایشنه مخفی نظر ایلدی خلل دید در رای هشیار مرد اول هوشیار
مردک رایینده خلل و نقصان کوردی خلل نه ایدوکی بو بیتدن روشن در که ناکه نظر
در یکی بنوه کرد که اول دزیرنا کاه اول ایکی بنده دن برینه نظر ایلدی بر پری چهره در
زیر لب خنده کرد بر پری چهره پیاستوره خنده ایلدی دیکلدی که بونلر خیانت
معلوم اولور اکا جواب ویروب ایدر دو کس را که باهم بود جان و هوش ایکی کسنک
جان و هوشی بری برایله اولسه یعنی جان و دلدن بری برینه محبت ایدیلر حکایتکنا یه در
دلبه خموش انلر بری برایله مصاحبت و تکلم ایدرلر دلب دیرمک خاموش در چو دیده
بو بیار کوردی دیلر چونکه چشمی دبره نظر ایلکه دلیر ایدوک که کسدن خوف ایلمدک
بکرده چو مستسقی از دجله سیر استسقا مرضنه مبتلا اولنکسه دجله ایرماغندن سیر
اولمدغی کبی سن دخی شاهدن سیر اولمازسن که رسوا یاد ورسن ملک را کمان بدی
راست شد یکی دزیرک حقنده پادشاهک بد ظنی راست اولدی زسودا بر ود
خشمکین خواست شد سودادن انوک اوزرینه خشملو اولمق دیلدی هم ازحسن

بیلیبه بغلنمدی دکلدر [illegible]

[illegible]

تدبیر ورای تمام پادشاه بم حسن تدبیرینه وتمام راینه باهستیكی كفتی ای
نیكنام ملایمت ورفق ایله اكا ایتدیكم ایواولو تمامخوذ مسند بندانستم بن سنی
عاقل صندم پراسرار مملكت امین دانستم اوكسیدن اسرار مملكت اوزره سنی امین طوتوم
كه سكا وزارت ویردم كمان نبردمت زیرك وهوشمند سنی زیرك وهوشمند ظن ایتدم
نداشتمت خیره وناپسند بلمدم سنی كه بوكمان ونامعقول سن چنین مرتبه پایه جای تو
نیست بوكبی حبذو مرتبه سنك یركك دكلدر زیرا لیافتك یوقدر كناه از من آمد خطای تو
بو خصوصده كناه بندن كلدوكی سنك خطاك یوقدر زیرا حقیقتده كناهی بن ایتدم كه
سنجلیین جنبه وزارت ویردم چو من كهتر پروردم لاجرم چونكه بن بواهل نابلیم
واكا رعایت ایدوم خیانت روا داردم در حقم البته بنم حقمده خیانتی روا طوتدم لاجرم
لفظك معناسی مصراع ثانیه قید اولنوركه مولتحم اچون برآرد سر مرد بسیار دان
دان مرد پادشاه چو تكم بو سوزی ایشیدی باشنی قالدردی چنین كفت با خسرو كاردان
كاردان پادشاهه بویله دیدی مرا چون نبود دامن از جرم پاك بنم دامنم چونكه جرمدن پاك
اولمدكه بندن كناه وخطا صادر اولدیغی نیاید زخبث بد اندیش باك دشمنك خبثندن وغرضندن
باكم قورقوم كلمز بخاطر درم هركز این ظن نرفت هركز بو ظن بنم خاطرمه خطور ایتمدی قتندی قالدی
كه بندن صادر اولا نه دانم كه كفت انچه برمن نرفت بلمزم كه دیری او دشمنیمی كه بندن صادر
اولمدی شهنشاه كفتش مرتبت شهنشاه ایتدی ای كه بن سنك قتنكده ایتدم بكویند
خصمان بروی اندرت دشمنلرك اشكاره یوزكه سویلردی یكلدی كه بو سوزی سكا كم
ددی اكا جواب ویرمك بایدر چنین كفت باهمن وزیر كهن اكه وزیركه بویله ددی
تو نیز انچه دانی بكوی دبكو سن دخی بیلدیكنی سویله دایله. بخندید واكشت بر لب
كرفت چون بیكه وزیر پادشاهدن بو سوزلری ایشیدی كلدی وبرمعنی لبی اوزره طوتدی
یعنی تعجب ایدوب اتدی كرز هرچه كوید نباشد شكفت كه بونه دیرسه اندن عجب اولمان

سنی خیره وناپسند بلمدم ... اما شمدی بلدم ... بوده ... نسخه در

روا داردم در حقم تقدیرنده ... نسخه در

اگرچه ... ازو ... صادر شد ... نسخه در

خصمان ... الواحد ... نسخه در

... نسخه در

فلاسفه

فلاسفه مرادی بنم حقمده هرنه سویلسه عجب دكلدر زیرا بنم دشمنمدر بو بیت ایله سبب عداوتی
بیان ایدر حسودی كه بیند بجای خودم برحسود كه بنی كندی یرنده دكندو صورنی كوره
كجا بر زبان آورد جز بذم زبانه اوزره قتنده بنم عیب وقباحتمدن غیری كتورمز من آن ساعت
انكاشتم دشمنش بن اول ساعتدن دشمنم ظن ایدرم كم حضرت قرود ترشاند از فرش
كه فرمانی بندن اشغر ركه اوتورتدی چو سلطان فضیلت نهد بر دیم چونكه سلطان انوك
اوزره بنی فضیلت قور یعنی باكه اندن زیاده رعایت ایدر نداند كه دشمن بود در پیم
پادشاه بلمزمی كه اول وزیر اردمجه دشمن اولور مرا تا قیامت بكرد بدوست اول
وزیر بنی قیامته دكین دوست طوتماز كه بیند كه در عز من ذل اوست چون كوره كه بنم
عزتمده انوك ذل وحقارتی بر بیت بكویم حدیثی درست بوتكا اوزره یعنی بوكه
مطابق ومناسب بر درست وراست سوزدیم اكر كوش با بنده داری نخست اكر اولك
قولغك بنده یه طوتر ایسك **حكایت** ندانم كجا دیده ام در كتاب بلمزم كتابك قنده كوردم
یعنی خاطرمده دكلدر مرابلیس را دید شخصی بخواب بركسه ابلیسی یعنی دوشنده كوردی
ببالا صنوبر بدیدار حور قامتده صنوبر كبی ایدی صورتده حور كبی ایدی چو خورشیدش
از چهره می تافت نور خورشید كبی انوك یوزندن نور بلدر ایدی فرا رفت وكفت ای
عجب این تویی اولكسه ابلیسك یانینه كتدی وایتدی ای عجب بو سن میسن یعنی شیطانی
ایدوكنه حسندن اوتر شبهه ایلدی نه ایتدی فرشته نباشد بدین نیكویی بو حسنده فرشته
اولماز بوده دخی جائزدر بو حسن ایله فرشته اولماز تو كین روی داری بحسن قمر سن كه
قمر حسنی ایله بو یوزی طوتر سین یعنی ماه كبی حسنك واردر چرا در جهانی بزشتی سمر بیچون
جهانده زشتلك ایله مشهورسن تراكه چكین رویی بوداشتند جهان فقتی سنی هركس
ددی یعنی قبیح اوره هندن بكرمابه در زشت بنگاشتند حمام ده یعنی حمامرده قبیح نقش
ایلدیلر چرا نقش بندت درایوان شاه نچون نقاشی شاهك دیوان خانه سنده

اردبیل ... اولدوغی ... / دفع ... ایدرلر / بد دست ده اولان ... ایدرلر

بالا ... نسخه در

ضیا ... وجود ... / دافتاب ... نسخه در

جهانده اولان ... / ... / ... نسخه در

... / مشهور ... نسخه در

درزم دوی گردست درزشت و تباه یعنی یوز یوزنشت و نامعقول نقش ایلیش در شنید
اینی سخن بخت برکشته دیو بختی دونمش شیطان بو سوزی ایشتدی برادری براورد بانگ و خروش
زاریلق ایله فغان و خروش کوتوردی و ایتدی که ای نیکبختان نه شکل منست که ای نیک بخت
اول نقش بونم شکلم دکلدر ولیکن قلم در کف دشمنست اما قلم دشمن الندهدر که استدوکی
کبی نقش ایدر براندافتم بیخشان از بهشت انلرکه کوکی جنتدن چقاردم مراد حضرت آدم
علیه السلام درکه شیطان لعین انی اغوا ایله جنتدن چقارمشدر کنونم بکینه می نکارند زشت
که اول کیمسنه دیمشدیر بنی زشت نقش ایدرلر مرا همچنین نام نیکست نیک یکی دنیا بودر بنم
دخی بو یکینم نام ایدر اما یو وجه دخی جایزدر بنم ایو نام واردر بو وجه اوزره نام صفات
اولور زعلت نکوید بد اندیش نیک عقلتدن یعنی حسدندن دشمن بنم حقمده ایو سویلمز
وزیری که جاه من آبش بریخت شود دزیر که بنم عزت و منصبم انوک زوالنی دوکدی یعنی انک
عرض و قدرینی کیدردی بو سنگ باید زمکرش گریخت انوک مکرندن ایمد سنون فرسنک قاچمق
کرک یعنی انوندن اراق اولمق لازمدر که انوک مکرندن خلاص امکان اوله ولیکن نیندیشم
از خشم شاه نیکن شاهک خشمندن خوف ایلمزم دلاور بود در سخن بی گناه زیرا کناهسز
سوزده بهادر و بیباک اولور اگر محتسب گرد دارد غمست که محتسب اطرافده دوراغی بازاری
تفحص و تجسس ایچون اولکیمسه خوف و غم واردر که سنک ترازویی بارش کست که انوک
میوه دزنی اتدوکی ترازو سنکی سنکی یعنی درهمی ناقصدر چو حرفم برآمد درست از قلم
چون که قلمدن حرفم درست کلدی یعنی بندن خیانت صادر اولمدی مرا ازهمه حرف گیران
چه غم دد کیلی عیب کوز حی لردن ونقصان طوتجیلردن بکا نه غم ملک در سخن گفتنش خیره ماند
پادشاه انوک بو سوز سویلمسندن متحیر قالدی سر دست فرمان دهی برفشاند فرمانده
یعنی الینی سلکدی یعنی انوک سوزینی رد ایدی بو بیله دیو که مجرم بزرقاوز باندوری
که مجرم بیاده دلات و فصاحت و بلاغت ایله زجر می که دارد نکردد بری شود جرمدن

كه طرز

بیان خوابده نامعقول
معناسنه در
کرمابه نقشلر منقوش معنی
جمع در اسم جنس اولدیغی
اعتبار ایله در
شان نایان معناسنه در
و تنکی اون التی بیک آدم یریدر
تفحص معناسه دکه و مدور دیریلر
بکرو دراقع ارستدر
معنی اکاکوزه اولور
باز دکرسایه یوزه دا نانه
دخی شاملدر
خیره بو نده تحیر معناسنه در
زرق ریاکار بوندی حیله
معناسنه در

که طرز یعنی انون صادر اولان جرمدن بری اولماز زغمت همانا که نشنیده ام
ایله طوت که سنک غمکدن اشتمدم نه آن بخشم فودت دیده ام اوزنی کندو چشمم ایله
کورمشم دیک کلدی که نه کورد که اکا جواب ویروب ایتدی کزین دمره خلق در بارگاه
که بارکاهده اولان خلق نکلو کندن یعنی بو وافر خلقدن نمی باشد جز در ایشان نگاه
اندن غیری ایه سنک نظرکاه اولماز انوک سببی نه در که نکه بو مرد سخن گوی وگفت سخن گوی گو
که مراد اول صاحب دلدر چون که پادشاهدن بو سوزی ایشتدی کلدی وایتدی حقست
اینی سخن حق نشاید نهفت بو سوز حقدر حقی ستر ایتمک معقول دکلدر درین نکته ه
هست اگر بشنوی بو خبرده نظر ایتمکده بر نکته واردر اگر استماع ایدرایسک سویلیم
که انوک سرینه مطلع اولاسن که حکمت روان باد و دولت قوی که فلکک روانی و دولتک
قوی اولسون ببینی که در دیشه دستگاه کورمزمیسن که قدرتسز درویشه حسرت کند
در توانگر نگاه حسرت ایله غنی یه نظر ایدر دیک کلدی که بو سوزک بو محله مناسبتی بودر
اکا جواب ویروب ایدر مرا دستگاه جوانی برفت بنم جوانلق قدرتم کتدی بلهو لعب
زندگانی برفت بهوا و هوس ایله دیرلکم کتدی زدیدار اینان نوانم شکیب بونلرک
دیدارندن صبر طوتمزم یعنی بونلره نظر ایتمکدن قادر دکلم که سرمایه داران حسنند و
زیب زیرا بونلر حسن و زیبلک غنی لریدر که دیه بر دیدار خوبان دولتی باشد عظیم
انلر دخی بو جمالی دولت دیدارلر مرا همچنین چهره گلفام بود چوانلوق زماننده
بنم دخی یوزم بو بکی قرمزی ایدی بلورینم از خونی اندام بود اندامم خوبلق و لطافتدن
بلور کبی بیاض و نازک ایدی مراهمچنین جعد شبرنگ بود بنم بو بکی سیاه زلفم وار
ایدی قبا در برم از نازکی تنگ بود قفتان بنم اوزرمده نازک لکمدن تنک ایدی مراد
نازک بدن محبوب ایدم دیمکدر و درین غایتم زشت باید کفن اما شمدی بو حالته ایرشم که
بو غایتده بنم کفنی اکرمک یعنی حاضر ایتمک کرک که مویم چو پنبه است ودوکم بدن زیرا مویم

بن اولدن بیله ادی[illegible]
[illegible]
ناره ایلمکسه سبب اولور
[illegible]
[illegible]
جندون مراد بونده
زلف در

بنم کبی بیاض در وبدنم ایکسی اغلمشدر دو رسته درم در دهن داشت جای
ایکی صف انجو بم اغزمده یر طوتار ایدی یعنی جوانلق زمانمده انجو دیزیسی کبی لطیف دیشلرم
وار ایدی که اصلا بر نسنه نقصان ایرشمش ایدی چو دیوار بر نخت سیمین بنای
سیمین خشتدن بنا اولنمش بر محکم دیوار کبی کنون نکری که بوقت سستی ستمدیده سوز وتنده
بکا نظر ایله بیلنماده یک یک چو سور کهنه اسکی سور کبی دیشلرم بر بر دوشمشدر سور بونده
حصار بولی معناسنه روشنه در وجدده دیواردر ودکونه معناسنه دخی کلور در ایام
تحرت واتنکرم بونده حسرت ایله بیمنده نظر ایتم یعنی بونده نظام تحسر ایله درشمدت
ایله دکلدر که عمر تلف کرده یاد آورم که تلف ایلمش عمری نه کو ایلیم بو وجه دخی جائزدر
تلف اولمش عمری یاد ایدرم بو وجه اوزره کرده کاف فارسی ایله درنتکیم جامی نک لجه اکنر رانده
واقع اولمشدر بیت بر کجا بینی در کهنی دبر در حلقه حلقه ماری حلقه کرده در دهانش درست
برفت از من آن روزهای عزیز اول عزیز کونلر بندن کتدی بپایان رسد ناکه این دو سه روز
بو کونلر دخی بپایانه ایرشور چو دانشور این در معنی بسفت چونکه اول عالم وزیر بو صحیح
درلرینی دلدی یعنی بو لطیف سوزلری سویلدی ملک کفت ازین به محالست کفت پادشاه
چونکه اول وزیردن بو سوزلری اشتدی اول کفتارلری قیاس ایتدی که بوندن خوب
معقول سوز سویلمک محالدر در ارکان دولت نکه کرد شاه اندن حکم پادشاه ارکان دولته
نظر ایلدی وایتدی که زین خوبتر لفظ ومعنی مخواه که بوندن خوبرک ولطیفرک لفظ ومعنی
استمه زیرا فصاحت وبلاغتده نهایتده اولور کسی را نظر سوی شاهد بود رواست محبوب جانبنه
یعنی محبوبه نظر ایلمک برکسه روا ولایقدر که دانه بو بن شاهدی عذر خواست کو شاهدیکه
ایله یعنی بو ظرافت ونکته ایله عذر دیلمک بیلور بو وجه اوزره شاهددن اولان
یا مصدریه کوره اولور بو وجه دخی ممکن دربو بر شاهد ایله یعنی بونککبی بر شاهد ایله اعتذاره
قادر در بو وجه اوزره یا وحدت ایچون اولور بعقل از نه آهنک کردی پادشاه کر اکابر

دولت

دولته ایتدی بو خصوصده آکر عقل ایله آهسته نکو جرا نمیدم بکفتار خصمش نیازردمی
دشمنک سوزی ایله انی انجدردم لیکن خطا ایدردم بشوی سبک دست بردن بتیغ غضب ایله
تیز ال تیغه التمک یعنی کسنک هلاکنه قصد ایتمک بدندان کرد پشت دست دریغ دیشی ایله
حیف الننک ارقه سنی ایصرد یعنی غضب ایدن کسه پشیمان اولور ز صاحب غرض تا سخن
نشنوی زنهار صاحب غرضدن سوز استماع ایتمیه سن که کر کار بندی پشیمان شوی
زیرا اکر انک سوزی ایله عمل ایدرسک پشیمان اولورسن نکونام را جاه وتشریف ومال
پادشاه چونکه احوالی تمام مطلع اولدی ایوادویه که مراد ایکی وزیره منصب وخلعت و
مالی زیاده ایلدی بیفزود وبد کوی را کوشمال وبد کویه مراد آکه وزیردر کوشمال و
تهدید زیاده ایلدی بو بیفزودک معناسی اکه مصراعه بیله قید اولندی بتدبیر دستور
دانشورش اول عالم وزیرک تدبیری ایله بنیکی بشد نام کشورش اول پادشاهک نامی
سایر اقلیمه ایلکایه کتدی یعنی مشهور عالم اولدی بعدل وکرم سالها ملک راند عدل
کرم ایله نیجه ییلر دنیاده پادشاهلق سوردی برفت ونکونام از وی بماند دنیادن
کتدی واندن ابر ایو نام قالدی چنین پادشاهان که دین پرورند بو بحلیئ عالم عادل
پادشاهلر که دین بسلیجیلردر یعنی شرع شریفه رعایت ایدیجیلردر ببازوی دین کوی
دولت برند دین بازوسی ایله دولت طوبنی ایدیجیلردر پرورند یسرلر پرشد
ایدرلر معناسنه دخی جائزدر که معنی مضارع اولورلر از آنان نبینم در حق کس
بونلردن کیمسه کورمزم دکر هست بو بکر سعدست وبس وکر وار ایسه انجق سعد ابو بکردر
حضرت شیخ قصیده بورادن تمام ایدوب کندو پادشاهنه مدح وثنا ایتمکه شروع ایلدی
بهشتی درختی تو ای پادشاه سن جنت درختسن ای پادشاه که افکنده سایه یک
ساله راه که بر ییللق مقداری یوده سایه براقمشسن پادشاهی جنت درختنه تشبیه ایلدی
زیرا بونده سایه بهشت درختنک خصلتی در طمع بود از بخت نیکاخترم ایوستانی کوکتمدن

ابلیسم وار ایدی که بار دیگر همای اکنون بر سرم که هما کی قنادی یعنی سایه‌سی بنم باشیم اوزره
براغه و بنی دولته ایرشدره فر دولت بخشد همای عصم بقا ایتدی هما دولت
بخشلیکی کر اقبال خواهی در پن سایه آی اکر دولت وسعادت استرسک بو سایه یه کل خدایا
برحمت نظر کرده ای خدا خلقه رحمت ایله نظر ایلمشسن که این سایه بر خلق گسترده یه
که بو سایه یی خلق اوزره بسط ایلمشسن یعنی عالم بو کبی عالم و کریم بر پادشاه کتورمشسن
که خلق انوک سایه‌سنده حضور و راحت ده اولمشلردر دعاگوی این دولتم بنده وار
بنده کبی بو دولته دعا کویم زیرا رعایا یه تمام احسان ایلمشدر خدایا تو این سایه پاینده دار
ای خدا سن بو سایه یی یعنی بو سایه صاحبی خلق اوزره پاینده طوت صواب است پیش از کشش
بند کرد صواب بودر ... اولدیسی ایلمک که نتوان سر کشته پیوند کرد زیرا ممکن دکلدر
دیلمش باشی متصل ایلمک یعنی کردنی دیری ایلمک ممکن دکلدر خداوند فرمان و رای و شکوه
حکم صاحبی و فکر رای و عظمت صاحبی ز غوغای مردم نکردد ستوه خلقک غوغاسندن ضجور اولمز
یعنی شکایتلری چوق و زیاده اولسه تحمل ایدر سر پر غرور از تحمل تهی تحملدن بوش اوله
غروردن طولو باشی حرامش بود تاج و فرمان دهی پادشاهلق تاجی آکا حرام اولور نکویم
چو جنک آوری با کسی بر ستیز دیرم چونکه جنک کتوره‌سن ایاغی طوت یعنی قالقم چو خشم آوری
عقل بر جای دار اما چون غضب کتوره‌سن عقلکی یرنده طوت شاید که غضب ایده بر
خطا ایده‌سن که صکره پشیمان اوله‌سن تحمل کند هر کرا عقل هست حلیم اولور هر کمک عقلی
واردر نه عقلی که خشمش کند زیر دست عقل دکلدر شول عقل که غضب انی بوینه آلمیه
چو لشکر برون تاخت خشم از کمین چونکه خشم لشکری طاشره چابدی بو صوردن نه انصاف
ماند نه تقوی نه دین نه انصاف و نه تقوی نه دین قالور ندیدم چنین دیو زیر
فلک نکاشتند بو بیله بر دیو یعنی غضب کبی شیطان کورمدم که ازدن کریزند چندین
ملک که بو قدر ملک یعنی انصاف و تقوی و دین انوندن قاچر کریزند از تحفاش بر ضیعان

نه بر حکم شرع آب خوردن خطاست شرعک حکمسز صو ایچمک خطادر وکر خون بفتوی بریزی
رواست اما اکر فتوی ایله قان دوکرسک ده روادر کرا شرع فتوی دهد بر هلاک شول کیم
که شرع انوک هلاکی اوزره فتوی ویره الا تا نداری ز کشتنش باک آکاه اول که ای
قتل ایلکدن خوف طوتمیه‌سن وکر دانی اندر تبارش کسان اکر بیلورسک انوک صویندن
کسه‌لر واردر بر ایشان ببخشای و راحت رسان انلر اوزره ترحم ایله و دخی راحت
ایرشدر یعنی اول ظالمی هلاک ایتدکدن صکره اکر انوک اهلندن و نسلندن کسه قالدیسه
انلره ترحم ایله و دخی احسان ایله کنه بود مرد ستمکار را کناه اول ظالم کسنکدر ایدی
چه تاوان زن و طفل بیچاره را بیچاره عورتک و بیچاره طفلک نه صوچی وار تنت
زورمند است و لشکر کران تنک زورمنددر و لشکرک کراندر یعنی بسیاردر ولیکن در
اقلیم دشمن مران اما دشمن اقلیمنه سورمه که وی بر حصاری کریزد بلند زیرا
دشمن بر بیک حصاره قاچه رسد کشوری بی‌گنه را گزند کناهسز شهره و یه ضرر ایرشور
نظر کن در احوال زندانیان نظر ایله زندانده اولنلرک احوالنه که ممکن بود که در میان
شاید که انلرک ایچنده کناهسز اوله چو بازارگان در دیارت بمرد چونکه بر بازرکان سنک
ولایتکده اولدی بمالش خسارت بود دست برد انوک مالنه ال اتمک خسارت اولور
یعنی مال الحق الخلق در کزان پس که بروی بکریند زار انوندن صکره انوک اوزرینه زار
زار اغلیه‌لر بهم باز کویند خویش و تبار اشکار اقربا و دخی صویی و صوی بری بره دیرلر
که مسکین در اقلیم غربت بمرد مسکین غربت اقلیمنده اولدی متاعی کو ماند ظالم ببرد
که اندن بر متاع قالدی ظالم التدی بیندیش از آن طفلک بی‌پدر اندیشه ایله اول
بابا‌سز اوغلانجغندن و از آه دل دردمندش حذر و دخی انوک دردلو کوکلنک آهندن احتراز
ایله بسا نام نیکو بپنجاه سال چوق واقع اولمشدر که الی ییلده حاصل اولمش اولدی
که یک نام زشتش کند پایمال که بر چرکین آدی پایمال ایدر یعنی محو ایدر پسندیده کارا

جاوید نام اوره باقی اولور نقل اولنکره نه برمال تمام خلقک مالی اوزرینه ال
اورنلق یعنی ظلم ایلدیر بر آناکه اگر سر بسر پادشاهست اگر باشنده باشه عالم اوزرینه
پادشاه ایسه ده بو مال از توانگر ستاند گدا ساخت چونکه غنیدن ظلم ایله مال الور
گدادر نمرد آنکه ماند پس از وی بجای اولدی اودر فقیرلرده مرد یعنی اول ایو
کسه نه ... بر هم ... که خلقش بلعنت ... یعنی انلره ظلم ایدن
مالدر الدی حکایت شنیدم که فرماندهی دادگر اشتدم که بر عادل پادشاه قبا
داشتی هر دو روی آستر قفتان گیردی ایکی یوزی بیلهم آستر ایدی یکی گفتش ای خسرو
نیکروز بر کسه ایتدی ای ایو کونلو یعنی ای سعادتلو پادشاه قبایی ز دیبای چینی
بدوز چین مملکتنه منسوب اولان دیبادن بر قفتان دیکن یعنی اندن جامه بچ دیب گفت
این قدرم بس است ستر و آسایش بس است پادشاه اولکه جوابنده ایتدی بو قدر ستر و آسایشدر یعنی بونک
کبی قفتانک کیمک ادب یره اورتمک و جسمی اسیددن و صوقدن حفظ ایچون در وز این
بگذری زیب و آرایش است اما بوندن کچرسن یعنی زیاده ایدرسن زینت و
آرایشدر اول خود عورتلره کوکلو در لایق دکلدر نه از بهر آن می‌ستانم خراج
اندن اوتری لازم که زینت کنم بر خود و تخت و تاج که کندومی و تخت و تاجی زینت ایدم
اگر چون زنان حله در تن کنم اگر زنانک کبی حریر لباسی کیم بمردی کجا دفع دشمن کنم بردکلک ایله
دشمنی قنده دفع ایدم مرا هم ز صد گونه آز و هواست بنمده یوز نوعده یعنی یوز درلو
حرص و بلکه هوسم واردر ولیکن خزینه نه تنها مراست اما خزینه یالکز بنم دکلدر بنم ایچون
دکلدر معناسنه در خزاین پر از بهر لشکر بود خزینه لر عسکردن اوتری طولو اولور
نه از بهر آیین و زیور بود پادشاهلرک اولمسنده و زینتدن اوتری طولو اولماز
سپاهی که خوشدل نباشد ز شاه بر عسکر که پادشاهدن خوش دل و راضی اولمیه ندارد
حدود ولایت نگاه ولایتک اطرافنی دشمندن حفظ طوتمز یعنی محافظه اولنمز چون دشمن خر

روستایی برد چونکه دشمن کویلونک خرینی الیدی یعنی ظلم ایله الدی ملک باج و ده یک
چرا میخورد پادشاه باج و خراج و عشری نیچون یر یعنی یمه‌لو مخالف خرش برد و سلطان
خراج دشمن انوک خرینی الدی و سلطان خراجینی الدی چه اقبال ماند در آن تخت و تاج
اول تخت و تاجده یعنی اول مملکتده نه دولت و نه راحت قالور مروت نباشد بر افتاده زور
مروت دکلدر دشمن اوزره یعنی رعیته زور و ظلم ایلمک برد مرغ دون دانه از پیش مور
الچق قوش قرنجه اوکندن دانه الیدر یعنی الور رعیت درختست اگر پروری رعیت
درختدر اگر بسلرسک یعنی درخت کبیدر اداتِ تشبیه محذوفدر بوکم تشبیه بلیغ دیرلر
زیدٌ اسدٌ کبی بکام دل دوستان برخوری دوستلرک کوکلی مرادی ایله یمشی یرسن یعنی
فائده حاصل ایدرسن به بیرحمی از بیخ و بارش مکن مرحمتسزلک ایله انی کوکندن و
بوداغندن قوپارمه یعنی رعایایه ظلم ایتمه که نادان کند حیف بر خویشتن که نادان
کندویه ظلم و حیف ایدر کسانی خورند از جوانی و بخت جوانلقدن و بختدن اول
کسه‌لر یمش یرلر یعنی متمتع اولورلر که با زیردستان نگیرند سخت که التندن اولانه
محکم طوتمزلر یعنی رعایایه ظلم ایتمزلر اگر زیردستی درآید ز پای اگر بر بیچاره ایاقدن
کلسه یعنی عجزندن نهایت الکمه قادر اولسه حذر کن ز نالیدنش بر خدای حذر ایله انک
خدایه ناله ایتمسندن دیمک بد دعاسندن چو شاید گرفتن به نرمی دیار چونکه ملایمت ایله
دیاری طوتمق ممکن در به پیکار خونی از مشامی میار جنگ و خصومت ایله بر کمسنک برنندن
قان کتورمه یعنی ظلم ایله کمسنک بورنن قانتمه بمردی که ملک سراسر زمین مردلک حقیچون
که یرینک باشدن باشه سلطنتی یعنی تمام دنیا پادشاهلغی نیرزد که خونی چکد بر زمین
دکرمز که بر قطره قان یره طملیه حکایت شنیدم که جمشید فرخ سرشت اشتدم که مبارک
خلقت جمشید به سرچشمه‌ای بر به سنگی نبشت بر چشمه باشنده بر طاشه یازدی بر این
چشمه چون ما بسی دم زدند بو چشمه اوزره چوق بزم کبی کسه دم اوردیلر یعنی عیش و نوش

ایدیلر برفتند چون چشم بر هم زدند عاقبت کندیلر چون کوز یومدیلر یعنی اولدیلر
الدنیا ساعة فاجعلها طاعة گرفتیم عالم بمردی و زور عالمی اردلک و قوت ایله طوتدق
ولیکن نبردیم با خود بگور اما انی کندومز ایله قبره ایلتمدک برفتند هر کس درود آنچه کشت
عاقبت دنیادن کندیلر و هرکس دنیاده نه اکدی ایسه آخرتده انی بچدی یعنی نه عمل ایتدی ایسه
انی کوردی اساسی بو لدی الدنیا مزرعة الآخرة نماند بجز نیکوئی نیکو ونت دنیاده ایو یاروز نامدن
غیری نسنه قالمز چو بر دشمنی باشدت دسترس چو بر دشمنی اوزره سنک قدرتک اولدیغی
اکر غالب اولاسین مرنجانش کو را همین غصه بس انی اینجتمه زیرا انکا همین بو غصه یتر که
سنک مغلوبک در عدو زنده سرگشته پیرامنت دشمنک دیری اولوب سنک اطرافکده حیران
اولمق یکدر به از خون او کشته در گردنت مقتول اولوب انک قانی سنک بوینکده اولمقدن

حکایت شناختن ملوک دوست و دشمن را شنیدم دارای فرخ تبار اشتدم که مبارک
اصل اولان دارا ز لشکر جدا ماند روز شکار شکار کوننده عسکرندن جدا قالدی دوان آمد پیش
کله بانی به پیش نگار بر کله بان پادشاهک اوکنه یوکرک کلدی بدل گفت دارای فرخنده
کیش چونکه کله بانک بو حالنی کوردی مبارک مذهبلو دارا کوکلنده سویله ایتدی
مکر دشمنست اینکه آمد بجنگ وارسه بو دشمندر که بنمله جنک ایچون کلدی ز دورش بدوزم به تیر
خدنگ ایراقدن انی تیر خدنگ ایله اورایم یعنی هلاک ایدیم کمان کیانی بزه راست کرد
نوری کمان کیانی به کرشنه راست ایلدی یعنی یاینی قوردی بیکدم وجودش عدم خواست کرد
بر نفسده انک وجودینی عدم ایلمک دیلدی یعنی امان ویرمیوب انی هلاک ایلمکه قصد ایلدی
حضرت شیخ رحمة الله علیه حکایات ارهسنده بو بیتی نصیحت طریقی ایله کتوردی بنجوادارند کمان
دار باک صوار دیدی دشمندن باک کوکرت که در خانه باشد کل از خار باک زیرا خانه ده
کل خاردن یعنی دوست دشمندن پاک دکلدر اولور برآورد چوپان بدو در فغان چوبان فریاد قوپارق
چوبانه چونکه دارانک بو حالنی کوردی فغان کتوردی یعنی فریاد ایلدی بو بیله دیدی

که دشمن

که دشمن نیم در هلاکم مکوش که دشمن دکلم بنم هلاکمه چالشمه یا کیم سن دیو کلدی انکا جواب
ویروب ایدی بگفت ای خداوند ایران و تور چوبان دارایه ایتدی ای ایران و توران
یعنی عرب و عجم پادشاهی که چشم بدان روزگار دور دور که بر مرد حرز اولوب کوز سنک زمانکدن
یعنی دولتکدن ایراق اولسون منم آنکه اسبان شه پرورم بن اولکم شاهک آتلرینی
بسلرم بخدمت درین مرغزار اندرم خدمت ایله بو اوتلاق دیو چایرده اولورم
ملک را دل رفته آمد بجای چونکه چوبان بو سوزی ایشتدی پادشاهک کیتمش یعنی اوزکش
کوکلی یرینه کلدی بخندید و گفت ای نکوهیده رای پادشاه کلدی و چوبانه ایتدی ای
نامعقول رایلو نکوهیده رای دیدیکی ادب ایله کلدکندن اوترودر و معقول بودر
ترا یاوری کرد فرخ سروش مبارک سروش سکا معاونت ایلدی وکرنه اوردیم بودم
بگوش یوقسه کرشنی قولاغمه کتورمش ایدم یعنی اوقی ایکیسی هلاکه اتمش ایدم نگهبان مرعی
بخندید و گفت اوتلاقک حافظی کلدی و ایتدی یعنی پادشاهده بو سوزی ایشتدیکده
جواب ویروب ایتدی نصیحت ز منعم نشاید نهفت صاحب دولتدن نصیحتی کزلمک معقول
دکلدر بونی دیدی و پادشاهه نصیحت اتمکه شروع ایلدی نه تدبیر محمود و رای نکوست
محمود دکلدر تدبیر و لطیف رای دکلدر که دشمن نداند شهنشه ز دوست که شاهنشاه
دشمنی دوستندن بیله چنانست در مهتری شرط زیست پادشاهلقده دیرلک شرطی
اینجیندر که بهتر بداند که کیست که هر برا حقیر بیلسه که کیمدر مرا بارها در حضر
دیده بنی نیچه کره حضرده کورمش سن ز خیل و چراگاه پرسیده آتلردن و اوتلاقدن
سؤال ایلمش سن کنونت بمهر آمدم پیش باز شمدی محبت ایله سنک اوکوکه کلدم محبتم
ازبرا نمیشی باز کردنی دشمندن بیلمدیک یعنی فرق ایلمدیک پس بو نیچه پادشاهلق
اولور بو دخی جایزدر گردنی دشمندن بیلمسک توانم من ای نامور شهریار
قادرم بن کوردیکی اولو پادشاه که اسبی برون آرم از صد هزار که بو کمی کوردکم ای

یوزبیکی انکا ایچنده جزم یعنی بیلم مرا کلها بی بعقلت ورای باکه جهانلق واصفا
اولان تمیز وادراک عقل ورای ایله در تو هم کلم خویشی دادی بهای سن هم کند سوزیکی
کم عسکر کوری یانکده طوترسن پس بوسن دخی بیجانسن تمیزدن تشخیصا تمزسن کم برکون
کوردککه ... چو دانا شنیدا این نصیحت زمرد چونکه دانا بو نصیحتی
اشتدی نکوبینش کفت ونکوبینش کرد اول جوبانه تحسین دیدی وانعام ایلدی همی رفت
وهمی کفت با خود خجل دارکیدرایدی جوبانک سوزندن خجل اولوب کندو کندویه ایدر ایدی
ببایدنوشتن این نصیحت بجل بو نصیحتی کوکله یازمق کرک دران تخت ونکک ازخلل غم
بود اول تخت وتکش خللدن غم اولور که تدبیر شاه از شبان کم بود که پادشاهک
تدبیری چوپاندن کم اولا **در آگاهی پادشاهان بر حال رعایا وضعفا** تو کی بشنوی
ناله داد خواه سن قچن ایشیدرسن مظلومک ونکاینی نکه ناکسی دو فریادی بکیوان برت
کله خوابگاه خاب بوکم کیوان اوزره درسنک اویوبجق یرک بردن بودجه دخی ...در
سنک اویوبجق یرک کوشه سی کیوان اوزره در یعنی قتی یوکسک یرده اویورسن چنان خسب
کاید فغانت بکوش اویله اویو که فغان سنک قولاغکه کله اکر داد خواهی برآرد خروش
اکر بر شکایتجی برظالمک الندن فغان کتوره دوفریاد ایده که نا لدکه ظالم که در دور نشت
کیم ناله ایدر ظالمدن که سنک دورکده در یعنی سنک زمانکده ظالمدن ایکرر که هرجور کو
میکند جور نست زیرا هرجوری که اول ظالم ایدر حقیقتده اول سنک جورکدر زیرا ظالمه
رعایت ایتکز اوکه ظلمنه راضی اولمقدر نه سکدامنی کاروانی دریدکاروانلرنک دامنی
کلب یرتمدی که دهقان نادان که سک پروریدکه نادان دهقان یرتدیکه کلب بسلدی
دلیرآمدی سعدیا در سخن حق سوز سویلکده ونصیحت ایتکده بهادر کلدک ای سعدی چو تیغت
بدستست فتحی بکن چونکه سنک تیغک الکده در بر فتح ایله یعنی سویلکه قادرسن سویله بکو آنچه
دانی که حق کفته به بضا یکدن اول که بیلورسن سویله زیرا حق سوز سویلمکی یکدر

نوشروان

نوشروان ستانه ونه غنوه ده جالی بوکه نه کسه دن رشوت الیجی ونه کیسه غنوه ویرجی
یعنی مرابی دکلسن کم کسنه الدایوب صراط مستقیم دن جقره بس طمع بندد دفتر زحکمت
بشوی طمع بجلم ودفتر حکمتدن یو یعنی مادام که طمعک وار در حکمت وحق سوز سویلک
امیدن ایلمه زیرا ممکن دکلدر طمع بکسل وهرچه خواهی بکوی طمعی ترک ایله وهرنه استرسک
سویله **حکایت** ضربافت کردن کسی در عراق جرب بولدی یعنی جربدار اولدی بر جبان پادشاه
اصفهانی که میکفت مسکینی از زیرطاق که بر مسکین جاردان التنده ایدر ایدی تو هم
بردری هستی امید وار سن دخی بر قپودن امیدوارسن کم مراد باب خداور پس امید بردر
نشینان برآر ایمدی سن دخی قپودن امیدوار اوترنجی ترک امیدنی یعنی مرادنی حاصل ایله
نخواهی که باشد دلت دردمند استرمیسک که کوکلک دردمند اوله خاطرک شکست کلم
دل دردمندان برآور زبند بیجاره ترکک کوکلنی بنددن چقار یعنی انلرک مقصودنی حاصل ایله
پریشانی خاطر دادخواه مظلومک خاطرینک پریشانلغی براندازد از مملکت پادشاه
پادشاهی مملکتدن اتار یعنی سلطنتدن جدا ایدر تو خفته خنک در حرم نیمروز سن ایکندی
اویومشسن ایدیم دقت ... ولطیف خانه ده غریب از برون کوبکرما بسوز که اول
غریب طشره ده حرارت ایله یانمقده بوعدل ایدر ستاننده داد اکنی خواست
اول کسنک حقنی الله تعالی حضرتیدر عزیکم که نتوانست از پادشاه دادخواست که دنیاده
پادشاهدن داد استمکه قادر اولمادی **حکایت در شفقت رعایا** یکی از بزرگان اهل تمیز
صاحب عقل واهل ادراک اولولردن بریسی حکایت کند زابن عبدالعزیز عبدالعزیزک
اوغلندن حکایت ایدر که انکا عزیزنای دیرلردی زیاده عادل اولوغلوندن که بود نکی
نکینی در انکشتری که انوک خاتمنده بر یوزک قاشی وار ایدی فرو ماند در قیمتش مشتری
مشتری انک قیمتنده عاجز قالمشلر ایدی یعنی زیاده قیمتلو ایدی بشب گفتی از جرم
گیتی فروز دیرایدک یعنی ظن ایلرایدک که اول جوهرپاره لرک روشنی ایدوچی جرم کیجه ایله

دری بود در برِ درستنایی جو روز برجیدایم جو دُر ایدی کم روشنالقدن روز کبی ایدی
قضا را درآمد یکی خشکسال انعا قابر قحط ایلکلدی کم شد بدر سیمای مردم هلال
کم خلقک بدر یوزی هلال کبی اولدی یعنی بدر کبی یوزی هلال کبی اولدی جو در مردم آرام
و قوت مزید جونکم عبد العزیزکه رضی عنهم که خلیفه زمان ایدی اول قحط ایچنده خلقه
آرام و قوت کورمدی فرزندلسوده بودی مروت مزید کندو آسوده و حضورده
اولمغی مروت کورمدی حضرت شیخ رحمة الله علیه قصه سنا بسته ایله بو بیت ایله موقت
بیانه شروع ایلدی جو بیند کسی زهر در کام خلق برکی جونکم خلقک کامنده زهر کوره
یعنی فقر و فاقه دن زیاده اجلقده کوره کیت بکذرد آبِ شیرین بحلق لذید صو انوک
بوغازندن قچن کچر حضرت شیخ کره حکایته رجوع ایلدی بزبود بزد فتند سیم
عبد العزیز رضی عمر یجود دانه صاتدیر تاکه انوک بهاسن خلقه و درویشلره
بذل ایلیه کم رحم آمدش بر فقیر و یتیم زیرا فقیر و یتیمه وزیره آکا رحم کلدی بیک هفته
نقدینی بتاراج داد بر هفته ده انوک بهاسنی یغمایه وردی بدرویش و مسکین و محتاج داد
درویش و مسکینه و محتاجه وردی بو مصراع ثانی مصراع اولکی بیانیدر فتادند
در وی ملامت کنان ملامت ایدیجیلر آکا دوشدیلر یعنی هجوم ایدیدیلر بو نیله دیو
کم دیکر بدستت نیاید چنان کم کرو سنکا انوکه اجلینی بر دخی کلمز یعنی بولنمیا
شنیدم کم میکفت و باران دمع اشتدم کم عبد العزیز رضی ایدر ایدی دکوزیاشی
یغمور یعنی یغمور کبی کوزینک یاشی فرو میدوید بعارض جو شمع شمع کبی انوک یکاغی
اوزره جریان ایدر ایدی بو مقوله تقول بو ایکی بیت در کم زشت است پیرایه بر شهریار
کم پادشاه اوزره زینت قبیح و ناستوده در دلِ شهری از ناتوانی فکار رحال بو کم شهر خلقک
کوکلی قدرتسزلقدن مجروح اوله مرا شاید انکشتری بی نکین باکه نکین بی ز خاتم اولمق ممکندر
شاید دل خلقی اندوه کین لیکن خلقک کوکلی غصه لو اولمق لایق دکلدر حقکا انکم آسایش مردود دردن

بختلر

بختلرد سعادتلو اولدکه کم مرد و زنک یعنی خلقک آسایشنی و حضورده اولمغنی
کزیند بر آسایش خویشتن کندونک آسایشی و راحتندن اولکادنن اختیار ایلیه یعنی
انلرک شاد اولمسنی کندونک سرورندن اوزره مقدم ایده نکردند رغبت هنرپروران
هنرمندلر میل و رغبت ایلمدیلر بشادی خویش از غم دیکران غیرلرک غمندن
کندولرک سرورنه یعنی غیرلره غم ایرشدوکنه راضی اولمدیلر قنده قالدیکه کندولرک
حضوری اوچون غیرلره غم ایرشدوکنه راضی اوله لر اکر خوش بخسبد ملک بر سریر
اکر پادشاه تختی اوزره خوش و حضور ایله اویویه نپندارم آسوده خسبد فقیر
ظن ایلمزم کم فقیر آسوده اویور وکر زنده دارد شب دیر باز وکر پادشاه کیجه ایچی
کیجه یی دیری طوته یعنی اکر پادشاه جهانده عدل ایله حکم ایلیه و لطف و کرم ایله جهان
خلقنی احیا ایلیه بخسبند مردم بآرام و ناز اولدن تشخلقی حضور و سرور و ناز ایله
اویورلر بحمد الله این سیرت و راه راست الحمد لله بو سیرت و بو طوغری یول اتابک
ابو بکر سعد راست امیر کلام و میرانام اولان سعد اوغلی ابو بکرکه واردر کسی از فتنه
در پارس دیکر نشان کم پارس اقلیمنده فتنه دن کروانشان یعنی هرکز اثر
نبیند مکر قامت مهوشان کوره مکر مه وشلرک قامتی کم فتنه در لیکن کبرلری حکمی کلور
بیت ندکه قیام کلسه قرانکه در شردله زیرا قیام فتنه قیامت نشانی در
یکی پنج بیتم خوش آمد کم دوش بو بش بیت بنم قولاغمه خوش و لطیف کلدی یا خوش
بیکیرسی باکه خوش کلدی دیکه اول کم اول بیت بود بیت نکم کرد شوریده از خواب کفت
مرا فتنه خوابی و کوز بن کفت زیرا بو بیت ده پادشاهک زیاده عدلی کلوبر که در مجلسی
می سرود نودوش کم دوننه کیجه ای بر مجلسده ایرلادرار دبش بیت بود مرا
راحت از زندکی دوش بود بنم راحت و سرورم حیاتمدن دون کیجه ایدی یعنی دون
کیجه اتدکم ذوقی هیچ بر کیجه اتدم کم ان ماه رویم در آغوش بود که اول آی یوزلو

محبوبیم تو جانمیدی ایدی یعنی اول کیمه قوچو شب یاندم هر اورا چو دیدم سر از خواب مست
چونکه اولوک باشنی خوابدن مست کوردم یعنی خوابدن ای سرآسیمه کوردم بدو گفتم ای سرو
ایش تو بست اکا ایتدم ای جانان که سرو سنک اولکله یعنی قامتک یاننده سرو الچقدر
دمی نرکس از خواب نوشین بشوی بردم چشمنکی ذوقلو اویقودن یو یعنی کوزنکی آچ چو
گلبن بخند و چو بلبل بگوی گل قدایی کبی کل و بلبل کبی سویله چه می خسبی ای فتنه روزگار
نه اویورسن ای زمانک فتنه سی یعنی زمانه ده اولان خلقک مجنونی و مرغوبی بیا و بیار لعل نوشین
بیار گل و هم اول لعل قرمزی شرابی کتور که سنکله عیش و نوش ایدهلم نگه کرد شوریده
از خواب و گفت خوابدن سرآسیمه اولمش محبوب بکا نظر ایلدی و ایتدی مرا فتنه خوانی و گویی
مخفت بکا فتنه اوقورسن یعنی فتنه دیرسن و اویومه دیرسن حضرت شیخک رحمه الله مرادی بو
بیتدن مقصودی کندو پادشاهنک زیاده عدلنی اشعاردر یعنی اول پادشاه شویله
عادلدر که اول زماننده فتنه خوابدن اویغق ایسترمز تا که خلق اندن بر بلایه مبتلا اولمیه
در ایام سلطان روشن نفس روشن نفسلو سلطانک ایامنده نبیند دگر فتنه بیدار کس
ارتق کمسه فتنه اویانق کورمز بو بیت اولدن بیتدر دکلو غفلت اولمیه الفتنة
نائمة لعن الله من ایقظها **حکایت** در اخبار شاهان پیشینه است که چون پادشاهلرک
خبرلرنده وارد یعنی تواریخده مسطوردر که چون تکله بر تخت زنگی نشست که چون
تکله زنگینک تختنه اوتوردی یعنی انکیرنه پادشاه اولدی بودر انشاد کس نیازرد
اول زمانده کمسه کمسه دن انجنمدی یعنی هر کیمسه ظلم ایتمدی سبق برد اگر خود همین
بود دیس اگر خود بو دیدکلری کبی اولدیسه سبق ایلدی یعنی سایر پادشاهلردن تقدم
ایتدی چنین گفت روزی بصاحبدلی بو قورعادل ایکی بر کون بر صاحب دله بویله دیدی
که عمرم بسر شد به بیحاصلی که عمرم حاصل ایلکله باشه کندی چو مرا نکذرد ملک و جاه و سریر
چون که کچرچنه بقادر ملک و جاه و تخت برد آب جهان دولت الاقبا ایلیکسه جهاندن

دولت الیکندی الاقتدا ایتدی بخواهم بکنج عبادت نشست چونکه بویله دیدی نفسکه
عبادت بو جاننده اوتورمق ایسترم که دریابم این پنج روزی که هست که باری بو بر
بش کون که واردر بولم هوا و هوس ایله ضایع ایلمیم چو بشنید دانای روشن نفس
چونکه اول روشن نفسلو دانا تکلهدن بو سوزی ایشتدی بشندی بر آشفت کای تکله بس
یاوزلق اوزره تکله اوزره غضب ایلدی یعنی غضب ایدوب ایتدی که ای تکله بس بویدیک
اسمع اول یعنی اول صاحب دل تکلهنک بو سوزینه معتقد اولمیوب آکا ایتدی طریقت بجز
خدمت خلق نیست طریقت خلقک خدمتندن غیری دکلدر تکلهنک مرادی سلطنتدن
فراغت ایدوب طریقت اختیار ایتمک ایدی بو سببدن اول صاحب دل تکله یه بویله
نصیحت ایلدی به تسبیح و سجاده و دلق نیست تسبیح و سجاده و خرقه ایله دکلدر
تو بر تخت سلطانی خویش باش سن کندو سلطانلغک تختی اوزره اول یعنی پادشاه اول
باخلاق پاکیزه درویش باش اما پاکیزه خولر ایله درویش اول بصدق و ارادت
میان بسته دار صدق و ارادته بیلنکی باغلنمش طوت یعنی صدق و ارادته چالش
ز طامات و دعوی زبان بسته دار ناشایسته دعوی دن لسانکی باغلنمش طوت قدم
باید اندر طریقت نه دم قدم کرک طریقتده دم کرکمز یعنی عمل کرک سوز کرکمز که اصلی ندارد
دم بی قدم زیرا قدمسز دم بر اصل طوتمز یعنی شول دکم که انده قدم اولا اما عمل اولمیه
اصلا انده خیر و فایده یوقدر بزرکان نکردند صفا دانشتند اولولر که صفا نعوی طوتدیلر
یعنی اولیاء الله که صفا حاصل ایلدیلر چنین خرقه زیر قبا داشتند بو بیله خرقه قفتان
التنده طوتدیلر یعنی کندولرینه صورت عناد کوستروب صلاح رند ستر ایدوب بیلمدن
خاموش اولدیلر **حکایت** شنیدم بکریست سلطانه ده دم ایشتدم که ردم سلطانی اغدوی
یعنی حکایت ایلدی بر کیمسه دن که زیر علوم اهل علومدن بر اوکسنک قتنده که با یام
از دست دشمن نماند که دشمن الندن طاقتم قالمدی که باکه غضب ایلدی جواب قلمه

دشمن با من نماند که بو قلعه دن و بو شهردن غیری سرایم قالمدی بنسی جهد کردم که فرزند

من چون استی ایلدیم که بنم فرزندم بس ازمن بو سرورلغه بیون هلک خلفی سروری

یعنی پادشاهی اوله کوردن دشمن بوکهر دست یافت شمدی بد اصل دشمن آل یعنی قدرت

بولدی سر دست فردی و جهدم بتافت بنم ارکه جهدم النکادمنی چویردی یعنی بو اولن

ایلدی چه تدبیر سازم چه درمان کنم بو خصوصده متحیر اولدم بلمزم نه تدبیر ایدرم نه درمان

ایدرم که از غم بفرسود جان در تنم که جسمده جانم غمدن اشندی یعنی زیاده مضطرب

اولمشم برآشفت دانا که ای کریه چیست اول دانا روم سلطانینک جو نکه بو سوزنی

اشتدی غضب ایلدی ایتدی که بوا علی نور بودیا عقل و حکمت عقل و حکمت

اوزره اعلیدر کرکه بو نه عقل همت اولور انده هلک نصیحتا ایتکه شروع ایلدی بگفتا ای

برادر غم خویشتن خوار اول دانا روم سلطانه ایتدی ای برادر کندو نفسیکی کم ازعمر بهتر شد

دبیشتر زیرا عمرده یکیک که جوانلق زمانه در و زیاده در که صباوت و شباب زمانی در

کندی تزاین قدر تا بماند بسست سکا بو قدر بیتر مادام که قالورسک یعنی مادام که جهان سن

بو قلعه و بو شهر سکا یتر چو رفتی جهان جای دیگر کسست چونکه دنیاده کندوک جهان

غیری کسنک یریدر اگر هوشمند است و گر بی خرد سنک فرزندک اگر عاقل و گر عقلسز در

غم ادمحور که بنم خود خورد انوک غمنی یه زیرا اول کندو غمنی یه مشقت بسر برد جهان داشتن

جهانه طوتمق مشقتدر دیگر گرفتن بشمشیر و بگذاشتن شمشیر ایله طوتمق و قومق یعنی ترک

ایدوب کتمک کرا دانی از خسروان عجم عجم پادشاهلرندن کی بیلورسن زعهد فریدون و ضحاک

و جم فریدون دن و ضحاک و جم زمانندن که در تخت ملکش بیامد زوال که انوک تخت

و ملکنه زوال کلمدی یعنی جم سنک سلطنتنه زوال ایرشدی نماند بجز ملک ایزد تعالی

عالی اللهک ملکندن غیری قالمز کرا جاودان ماندن امید ماند دنیاده کیمه ابدی

قالمق امیدی قالدی یعنی قالمدی چو کس را نبینی که جاوید ماند چونکه کیمسه یی کورمزسن که

بد گهر بد اصل درر

آشفت بونده غضب ایتدی

دنیاده باقی قالدی اگر سیم و زر ماند دگنج و مال اگر سیم و زر و گنج و مال قالدی پس از

وی بجندی شود پایمال اندن صکره بربینچ زمانده پایمال یعنی بر کنده اولور و زان کس

که چیزی بماند روان وا مادوکسه دن که جاری یعنی ابدی برچیز قالم دمادم رسد رحمتی

بر روان اول خیر سببی ایله دایما انوکروحنه رحمت ایرشور بزرگی کزو نام نیکو بماند بر

اولو که دنیاده اندن ایو آد قالدی توان گفت با اهل دل کو بماند اهل دله دیکمک دیرکه

اول کسه دنیاده قالدی اولدی الا تا درخت کرم پروری آگاه اول تا کرم اغاجنی بسلیهسن

یعنی خلقه کرم ایدهسن گر امید داری که او بر خوری اگر امیدک وار ایسه که اندن یمش یه سن

یعنی فایده بوله سن کرم کن که فردا که دیوان نهند کرم ایله زیرا یارن که دیوان قوریلر

یعنی قیامتده که خلق جمع اولورلر منازل بمقدار احسان دهند مرتبهلری احسانه کوره ویررلر

یکی را که سعی قدم بیشتر برکسنک که سعی قدمی ایلرو کیدر یعنی عمل و جهدی وافرهدر بدرگاه

حق منزلت بیشتر حقک درکاهنده انوک مرتبهسی زیاده در کور داود باء عربیه و ثانی

باء عجمیه ایله دخی جایزدر یعنی بیشتر و پیشتر یکی باز پس خاین و شرمسار بر یسی قفایه دده

خاین و شرمسار بترسد همی مرد ناکردهکار عجبی در نوبه طلب ایدر دنیاده ایو عمل ایتمش

ایکن بعمل تا بدندان گزد پشت دست قو تا دیشی ایله الینک ارقهسنی اصیرا بدندان دیشلمک

ارمق یعنی الا ترحم ایله که بوحال کمال لایق در تنورای شکم دم بدم تافتی بو بطن شکم

تنوری دایما ایدی ویردن بشرق زمدی یعنی تان نکه زمانه کبی لطیف زمانده که ایو عمل قادر

ایکن دار بابی بهواد هوس صرف ایلدی بدانی که غم بر داشتن محصول قادر مق و قتنده

بلورسن یعنی غمزیله طوتمز جمع ایدوب و انبارلرنه علفات ایله طوتوردنکی دقتی بلورسن

که سستی بود تخم ناکاشتن که وقتنده تخم اکمک سستلکدر دانا اندن در یعنی دنیاده عمل

اتمکک قباحتی آخرتده بلورسن حکایت پادشاه ظالم با زاهد عالم خودسنو مردی در

انقضاء شام اشتهسن برعادلکه یعنی بر بینچ کرفتار زوبان کنج غاری مقام

جهاندن فراغت ایدوب برمغاره‌یه بوجاغنی مقام طوتدی بجرسنی دران کنج تاریک جای
جرایله اول قارکولو بوجاقده بکلمه قناعت وفرهنت بای قناعت کبجنه انوکا یانی
باتدی یعنی قناعت ایله برحالته ایرشدی که اصلا کیسه‌یه احتیاجی قالمدی شنیدم که نامش خدا
دوست بود اشتدم که انوک ادی خداوست ایدی ملکی سیرتلو آدمی پوست بود ملکی سیرتلو
ادم صورتلو برکسه ایدی بزرکان نهادند سر بر درش اولولر انوک قپوسی اوزره باشی قودیلر
دانکی زیارتنه کلدیلر که درمی بناید بوریا سرش زیرا انوک باشی غیریلرک قپوسنه کلدی
یعنی کسنک قپوسنه وار باحتیاج وضا ایتدی تمناکند عارف پاکباز تمنا ایدر صادق
وصاحب دل عارف بوریونه ازخوبشتن ترک آز کندوده حرصک ترکنی دلنکا ایدر یعنی
عارف باقه اولان کسه کندونفسنه ایدرکه لطفا ایله طمعی ترک ایله که هیچ کشی خوار ایلر
دقناعت اختیار ایله که قناعت کشنی بعزیز ومحترم ایلر مصراع قنع شبع ومن طمع ذل
هو هرساعتش نفس کوید بده چونکه هرساعت نفس آکا ویر دیه یعنی نفس اندن مراد
طلب ایده بخواری بکرداندش ده حقارت ایله ای محمددن محمدیه کوزدررایجیه
عارف اولن کسه حرص ترک ایلر تاکه خوارلق چکمیه حضرت شیخ رحمه الله علیه قصه‌سنه آیتی ایله
بواکی بیتی حکایت اراسنه ذکر ایدوب کوردقصه‌یه رجوع ایلدی دران مرزکان اپه
هشیار بود اول سرحدده یعنی اول سنرده که اولاعاقل بیدار اولور ایدی که مراد خدادوستدر
یکی جوز بان ستمکار بود انده برظالم بک دارا ایدی که هرناتوانک دریافتی اماایله ظالم
ایدرکه هرضعیفی که بولیدی حاکم الی ایرشدی بسر بنجکی بنجه بر تافتی ظالملق ایلدی
ضعیفک بنجه‌سنی جوبیر ایدی یعنی ظلم ایدر ایدی جهان سوزدی زرحمت ودختر کش جهانی
یاقتی یعنی ظلمی زیاده ایلدوکی دنیاده خم وضعیف هلاک ایدجی ایدی زتلخکش همه جهانی
ترش انوکاجی عنفدن جهانلونک یوزی اکشی ایدی یعنی انوک ظالم ظلمندن جهان خلق
بیحضور ومضطرب ایدی کروهی برفتند اذان ظلم وعار اولظلم دن وعاردن بربلوک

که مراد

جنکلده اولان خبرغایب خدادوسته راجع درکه بای قناعته محصور قدرته

جنکلده اولان ضمیرغایب خدادوسته راجع درته

در بونده سؤال معناسنه درته

از حرص معناسنه درته

مصراع اولدر اولان ابدم اوجاضردر

ترزسه صدته

انکوندر حکایت باتنده اولان

سربنجه قوی ظالم بنجه اوجی معناسنه کلمه اما بونده نان راددرته

که مراد اولسنهر بونکدوری دردولن لرنه ترک ایدوب کندیلر بربره بونام بو شهر دیار
اولظالمک سیرنامعنی دیاره یعنی دیاردن دیاره التوکی کروهی بانو بو مسکین ودرویش
بربلوک که مراد زنلرداولسنترده مسکین ومجرودن قادیلر بس عرض بونی کرفتنه بیش
جرق اردن بونیه وبددعا اوکنه طوتویر یعنی اولظالم پادشاه بددعا ایتکم پاکتدکی
بونظلم جایی که کرددراز ظلم ایتدیکم که اوزاره یعنی ظالمک ظلمی بربره که ایرشه
بیننی تب مردم ازخضره بان اوددیارده خلقنک بنی خضره دن ایجکوز بزسیین نیسی که
آه سیه رونکردی ستم اولسعادتسز ظالم که زیاده ظلم ایدی یعنی زیاده ظلم انوک کندی اوتوری
سیه رودنام شدی اندوهم رقم ده سیه رونام اولدوی یعنی دنیاده سعادتسزلق ایله
مشهوردر زمانه روزنامسنده ظالم لقا ایله مشتهر اولدی بدیدار شیخ امد کاه کاه
اولظالم پادشاه شیخ زیارته کلور ایدی خدادوست دروی نکردی نکاه خدادوستکه
اولشیخک ادیدر اولظالم نظر ایلمز ایدی ملک نوبتی کفتش ای نیکبخت اولظالم پادشاه
برنوبت یعنی برکلشده شیخه ایتدی ای نیکبخت بنخوت زمن درمکش روی سخت نزت
ایله یوزوکی بندن چکمه یعنی کشی یوزوکوسترمه مرا باتو دانی سر دوستیست بلکه
بکا سنکله دوستلق هوسی واردر تراد شمنی با من از بهر چیست سنک بکا عداوتک
نه اوتوریدر کرفتم که سالار کشور نیم فرضا اوتوم که مملکتک پادشاهی دکلم بعزت ز
درویش کمترنیم اما عزتده درویشدن کمتر دکلم نکویم فضیلت نهم برکسی دیوزم که کسه
اوزره بکا زیاده لک قو یعنی سایر کسه لردن بکا زیاده حرمت وعزت ایله دیمزم چنان
باش بامن که با هرکسی بلکه ایجلیق اولدیمکم هرکسه ایله اولورسن یعنی غیریلره نه قدر عزت
وحرمت ایدرایسک بکادخی اول قدر ایله شنید این سخن عابد هوشیار عابد
پادشاهدن بوسوزی اشتدی برآشفت وکفت ای ملک کوش دار غضب ایدوب دایتدی
ای پادشاه قولاق طوت یعنی سوزمی استماع ایله که سنی بیجون سوزرم وساکا نه سبددن عزت

ایتدیکم اوجاهل اول ناتنکیر... ده‌ه‌ده‌سندر

ایوه وزده‌ه

ایدر درسعادتزملنلراولدی

بنکا بو بو بو نظامنلردرا

ملکی نکتبا خدرا

امر بونده امرمعنامنلردرا

کرفتم فرضا اندن معنامنلردرا

فضیلت بزم انقدر ابدر ابدرا

باش غاره‌خاضردرته بانشرده دوا

دار امرحاضردرا

الزم بیان ایدم دجود دوست برپا نیه خلق از دست خلقک برپا نغی سنک وجودکوندر
ندارم برپانی خلق دوست ما دیوکه بن خلقک برپا نغی دوست طوتزم یعنی خلقک بحضور
ادلمسن ستمزم توبا انکه من دستمنم دشمنی بن اولکه ایدم دوستم سن دشمن سن یعنی جانق
تعالی حضرتنه اسمه دوست طوترم سن خودالی سومزسین زیرا بنم لرمه ظلم ایدرسن بودجه
دخی جایزدر بن اولکیم دوستم که سن دشمن سن بنداریت دوستدارمنی ایله ظن
الزم که سن بنم دوستم اولاسن چرا دوست دارم باطل منت بونی عشق یرنه یتیوب دوست
طوتیم چوندانم که دارد خدا دشمنت بونی بیلورم که حق تعالی حضرتی عز اسمه سنی دشمن طوتر
ان الله لا یحب الظالمین کرافتد همی دوستی بانت اکر دوستلق یعنی کر اسراینک بنم سکا
دوستلق واقع اوله ممکنا نکهدارد خدا دشمنت ایلمانی که حق تعالی حضرتی جل جلاله سنی
سبدن دوشمن طوتر یعنی ظلم ایله مره بوسه بر دست من دوست وار دوست که بنم الومی
ادپم بر دوستداران من دوست دار یوری بنم دوستلرمی دوست یعنی خلقه عدل ایلیم
خدا دوست راکر بدرد پوست خدا دوستک کرد رینی حقویه بر بونه ایهام لطیف واردر
غفلت اولنمیه نخواهد شدن دشمن دوست دوست دوستک یعنی حق تعالیک دشمنی که ظالمدر
دوست اولمیسردر یعنی الله دوستی اولن کمسه ظالمی دوست طوتمز عجب دارم از خواب آن سنکدل
اولانده ظالمک خوابندن عجب طوتره یعنی تعجب ایدرم که خلقی بیخبر ارو تنکدل
که بردار خلق اولظالمدن بری شانه خاطر اولدیور که خفتست اندر نکاه دار خاطر در پریشان
زمهار زور مندی مکن بر کهتران ای اولوکه دیدیکرده ضعیفلر اوزره زورمندلک ایلمه
یعنی ظلم ایلمه که بریک نمط بر نماند جهان زیرا جهان برآسلوب اوزره قالمز سر پنجه ناتوان
بر پیچ ضعیفک پنجه سنی دخی بوکمه یعنی اکا جور وجفا ایلمه که کر دست یابد برآیی پیچ
زیرا اکر او ضعیف قدرت بولسه هیچ ایله یوقارسکوزسن یعنی او کمسه قتنده بی اعتبار
اولورسن عبر کمنت بایکردوم نجای سکا ایتدوم که کسنک ایاغنی یردن التنه یعنی کمسنه

اياق طوتمه کدای منصد نه دکسنوجه سن که عاجز شوی کر درآیتی بپای زیرا عاجز اولورسن
اکر ایاقدن کلمسن یعنی اکر باشکه بر حال کلسه کمسه سکا اعتبار التمز عدو را بکوچک نباید
شمرد دشمنی حقیرجابی کرکر که کوه کلان دیدم از سنک خرد زیرا اولوغ طاغلردن
بیوک دیناطاغ کوردم بنی که چو باهم آیند مور کورم بسین که چون قرنجه بربیره جمع اولکه
زشیران جنکی برآرند شور جنکاور جی آرسلانلردن غوغاکوترورلر یعنی زبون ایدرلر
نه مویی نه ابریشمی کمتر ست بر تل ابریشمدن بردانه قل ضعف ده کمتر دکلمیدر یعنی کمتردر
چو پر شد ز زنجیر محکم ترست اما چونکه چوق اولدی زنجیردن محکم رکدر دل دوستان
جمع بهتر که کنج دوستلرک کوکلنی جمع اولمق یکدر کنج ومال جمع اولمقدن خزینه تهی به که
مردم برنج خزینه بوش اولمق یکدر خلق زحمت ایله اولمقدن بودجه دخی جایزدر زحمتده
اولمقدن میفکن در پای کارکسی بر کمسنکا ایشی ایاغنه براقمه وای حقیر کومبه که افتد که
در پایش افتی بسی زیرا واقع اولورکه انوکا ایاغنه چوق دوشرسین واحتیاج عرض ایدرسن
تحمل کن ای ناتوان از قوی ای ضعیف قوی دن کلان بلایه تحمل ایله که روزی توانا تر
از وی شوی که بر کون اندن قوت بولورکه اولورسن که اوکا محتاج اولور بهمت بر آرند
ستیزنده شور عنا واید چیدن بهمت ایله جنک وغوغا کتورر که بازدی هیچ به انداستزدر
زیرا بهمت بازوک قوتنه اولندن یکدر لب خشک مظلوم رکو بخند مظلومک قورو لبنه
یعنی لبنک مضطرب حالی اولان مظلومه کلدی که دندان ظالم بخواهند کند که ظالمک
دیشنی قوبره لر کوکدر یعنی دشمنه جکه لر کرکدر نتیجه الکلام ظالم اولمظلوم انوکی
جفای اکراتسه لر کرکدر بیانک دهل خواجه بیدار کشت دهل اوازی ایله صاحب دولت
اویقودن اویاندی مراد نوبت دیکه تجیدر دتلندی چاپوریم داند شب پاسبان چون
کذشت نه بیلورکه پاسبانک کیجه سی نیجه کچدی واو نه قدر حموره نه بلادن کور دکلردی
غم یار خویش کارداران خلق کنند و بو کنک غمی یر لسوزد دنس بو جوش بستمکیش

امارقیسی یا عزاسی اوزره اوکوز کلی یاتمز و انکه ردنه نظر ایدوب انکا دم ایلمش گرفتم
کز افتاده کان بینی فرض اتدم که ضعیف ترده دکلسن چو افتاده بینی چرا بیستی چونکه
ضعیف و بیچاره کوریسن بنونه طورورسن انکا معاونت ایلمزسن بر بیت بگویم یکی سرگذشت
بونکا دزه یعنی بوکه موافق سکا بر حکایت دییم استماع ایله که سستی بود زیرکی در گذشت
زیرا بو سوزدن کچکی یعنی بیان اتمک سست کیدنا معتود اولور **حکایت در معنی**
رحمت بر ناتوان در وقت توانایی چنان قحط سالی شد اندر دمشق بر یل شام
ولایتنده ایله قحط اولدی که یاران فراموش کردند عشق که دوستلر دوستلغی و محبتی فراموش
ایدوبلر بر مرتبه ده که هر کسنی کندو باشی قیغوسی اولدی چنان آسمان بر زمین شد بخیل
آسمان زمینه اوزره ایله بخیل اولدی یغمور ایثار اتمکله که لب تر نکردند زرع و نخیل
که اکین دخی اغاجی و سایر اغاجلر لبلرینی یاش ایتمدیلر یعنی بر قطره یغمور یاغمدی که انلره
یده ایرشه بخوشید سرچشمهای قدیم قدیم سرچشمه لرکه انلردن دایما صو اقاردی کسلمش ایدی
اول قورودی که هرگز قیتمدی نماند آب جز آب چشم یتیم یتیمک کوزی یاشندن غیری
آب قالمدی نبودی بجز آه بیوه زنی بر طول دونک اهندن غیری دکلایدی اگر بر ستونی دودی
اگر دونی اگر بر باجادن بر توتون چقایدی چو درویش بی برگ دیدم درخت قوت سیخ
ایدوب ادلنتیل شام ده ایدم اردیده درویش کبی اغاجی براقسز کوردم یعنی درویشده
قوت اولمدیغی کبی اغاجده بیراق یوق ایدی قوی بازو ان سست و درمانده سخت بازولری
قوی یعنی بوداقلری بیوک و محکم اما قتی ضعیف و زبون اولمش ایدی براقسز نقدن دمیوک
کلدب درویش تعظیم بر کلمه محصا فاولمغه جایزدر اولسه قتی بر بیلده اولور
اغاجی قدرتسز درویش کبی کوردم کما ذرنده یبراق یوق ایدی بوکه ذکر کیده رفته کوه
نه در کوه سبزی نه در باغ شخ نه طاغده بر سبزه نه باغچه ده بوداق وار ایدی ملخ بوستان
خورده و مردم ملخ اولدیلر که بوستانی یدی و خلق بکرکی یدی در آن حال پیش آمدم دوستی

اتفاقا

٢٥

اتفاق اول حالده بر دوست بنم اوکومه کلدی کز و ماندن بر استخوان پوستی اماستی ارقلش
که استخوانی اوزره انجق بر پوست قالمش ایدی شگفت آمدم کو قوی حال بود اوکه بویله
اولمش بکا عجب کلدی زیرا اول دوستم قدرتلو ایدی خداوند جاه و زر بود و مال بود منصب
و زر و نعمت و مال صاحبی ایدی بدو گفتم ای یار پاکیزه خوی انکا ایتدم ای ایو و لطیف
خویلو یار چه درماندگی پیشت آمد بگوی سکا اوکومه عاجزلق کلدی دی و بنی بیان ایله
بغرید بر من که عقلت کجاست بنم اوزریمه کوکردی یعنی زیاده غضب ایدوب ایتدی که
سنک عقلک قنده در بو خصوصده استفسار اتمکه قوی احتیاج یوقدر چو دانی و پرسی سؤالت
قباحت چون بلورسن و صورسن سنک سؤالک قبحدر بنینی که سختی بغایت رسید
کورمزمیسن که محنت و زحمت غایته ایرشدی یعنی قحطدن فلکک طاقتی طاق اولوب صبره
مجال قالمدی مشقت بحد نهایت رسید مشقت نهایتکه حدینه ایرشدی یعنی تمام
مشتد اولدی نه باران همی بارد از آسمان نه آسماندن یغمور یاغر تا که زرع و نباتات
حاصل اولا نه بر میرود دود فریاد خوان نه فریاد خواه انکلاسی یوقاری کیدر ونه دعاسی
مقبول اولور تا که اولدن ... و دعاسی ایله یغمور یاغه بود گفتم آخر ترا باک نیست
چون که اندن بو سوزی اشتدم انکا ایتدم آخر سکا غم و خوف یوقدر کشد زهر جایی که تریاک
نیست زیرا زهر کشی یی هلاک ایدر بر یرده که تریاک یوقدر گرانستی درکشد هلاک
اگر بو قتلقدن یعنی قحط و ناقه دن بر غیریسی هلاک اولور ایسه ترا هست بط را ز طوفان
چه باک سکا نه غم زیرا سنک واردر قازک طوفاندن نه خوفی واردر بو دخی جایزدر
قازه طوفاندن نه خوف واردر نگه کرد رنجیده در من فقیه اول فقیه بندن چونکه بو سوزلری
استماع ایلدی رنجیده حالده بکا نظر ایتدی دایتدی که مرد آنچه دریاست از غریق که کی
اگر دریا کنارنده دایما غریق نیا ساید و دوستانش غریق اولساحل اولان دکلمز
و حضور ایلمز که انوک دوستلری دریاده غریق اولا من از بی نوایی نیم روی در زرد

بی فقیرلکدن و قدرتسزلکدن ترد روی بودکلم یعنی بنم یوزم یوسبیدن صاری دکلدر
هم نه نوایان رخ زرد کرد بلکه فقیرلک و قدرتسزلک غمی بنم یوزمی صاری ایلدی یعنی بو کم
بو امنه جان فرد اولدی نخواهد که بیند خردمند ریش حاصل کلام عاقل استمز که
جراحت کوره نه بر عضوم دم نه بر عضو ریش نه خلقک عضوی اوزره نه کندی عضوی اوزره
یعنی عاقل اولان کمسه کندوسنه درد و بلا نه غیره رنج و عنا استمز . بحمد الله ایم زیر ریش
ایلم . بحمدالله اکرچه جراحتدن ایلم چو ریشی به بینم بلرزد تنم یعنی چون بر مجروحی کورم
زیاده نه حضوردن عضوده تنم ترر یعنی تمام مضطرب اولورم بو وجه دخی جائزدر چونکه
بر کسنک جسمی اوزره بر جراحت کورم تنم ترر دیمک اوله کوره ریشی مجروح معناسنه دخی
ثانی یه کوره ریش جراحت معناسنه در منغص بود عیش آن تندرست مکدر و پریشان
اولور اول صاغ کسنک عیشی که باشد به پهلوش بیمار سست که اول کسنک یاننده ضعیف
و زبون خسته اوله چو بینم که درویش مسکین نخورد چون کورم که مسکین درویش نسنه یمدی
بکام اندرم لقمه زهرست و درد بو طعامی لقمه یعنی بوغازمه اولدیغی طعام زهر
و درددر یکی را به زندان درش دوستان بر کسنک دوستلری زندانده اوله کجا ماندش
عیش در بوستان اکر بوستانده قنی عیش قالور یعنی عیش قیمی قالمز **حکایت**
شبی دود خلق آتشی بر فروخت بر کیجه خلقک آه و دود دعالری بر آتش یقدی لتوردی
شنیدم که بغداد نیمی بسوخت اشتدم که بغدادک بر نصفی یعنی یاریسی یاندی یکی شکر
کفت اندران خاک و دود اول کسه توزی طبراغی شکر ایلدی دیدی که دکان ما را کزندی
نبود که بنم دکانمه بر ضرر اولمدی جهاندیده کفتش ای بوالهوس بر جهان دیده اول
سوزی اشتدیکنه ایتدی ای بوالهوس ترا خود غم خویشتن بود و بس سکا اوزنکک غمی کرکدر
غمکی ایدی که دکانکه ضرر ایرشمدی ایو الله تعالی یه شکر ایلدک یا بو قدر مسلمانلره ایرشن ضرردن
ادتری هیچ غمکین اولمدک پسندی که شهری بسوزد بنار بکنورمیسن یعنی مقبول کورمیسن

کە بر

زرد صاری در

ریش جراحت در

منغص مکدر در

پهلو یوز ... قرب معناسنه در

کام کاف عربی ایله حلق معناسنه کاف فارسی ایله مقصود در

دوستان دوستلرک زندان تقدیریله در

یعنی بو نسخه کثرت ...

کزند ضرر معناسنه در

بوالهوس حدودن بیرون
بوالهوسه تابع اولنه دیرلر

پسندی ... استفهام ... در

که بر شهر آتش یابه اکرچه سرایت بود بر کنار اکرچه سنک سرایک کنارده در بجز سنک
دلی کی کند معده تنک رحم و شفقتده غیری بر کسه بجز معده سی طار ایلر یعنی طعام ایله
قرنینی طویرر که بیند کسان بر شکم بسته سنک چون کوره که سایر کسه لر قرنینه
طاش باغلمشلر آجلقدن یعنی نسنه بولمزلر توانکر خود آن لقمه چون میخورد عنی خود اول
لقمه یی نیجه یر یعنی نه کونکل ایله یر چو بیند که درویش خون میخورد چون کوره که درویش
قان یر یعنی نسنه بولمز اوله مکو تندرست رنجور دار مریض اولان کسه صاغ دریدیه
که می پیچد از غصه رنجور وار زیرا اول کسه غصه دن خسته کبی قیورلور یعنی پریشان
و دلتنک اولور تنکدل چو یاران بمنزل رسند رفیق الغب یارلر یعنی شفقتلو دوستلر
چون منزله ایرشه لر نخسبد که واماندکان از پسند اویومزلر یعنی حضور اتمزلر که
اردجه قالمش کسه لر وارلر دیو دل پادشاهان شود بارکش پادشاهلرک کونکلی یوک
چکجی اولور یعنی پریشان و دلگیر اولور چو بیند در کل خر خارکش چونکه خارکش
خری بالچقده یعنی بالچغه دوشمش کوره لر حاصل معنی پادشاهلره ترحم لازم ایدکی بیاندر
اکر در سرای سعادت کس است اکر کسه سعادت سراینده ایسه یعنی اکر بر کسه سعادت
اهلی اوله ز کفتار سعدیش حرفی بس است سعدینک سوزندن یعنی بنم سوزمدن اکا بر حرف
بس در همینت بسندست اکر بشنوی همین سکا بو قدر که مراد مصراع ثانی در یعنی کافی در
اکر استماع ایدر ایسک که کر خارکاری سمن ندروی که اکر خار اکسن سمن بچمزسین
یعنی اکر یرا ... ایسن ایلک بولمزسین **کفتار در عدل و ثمره او و ظلم و عاقبت او**
خبرداری از خسروان عجم خبرک وارمی عجم پادشاهلرندن یعنی انلرک احوالندن
خبرک وارمیدر که کردند بر زیردستان ستم که رعایایه ظلم ایدیلر نه آن شوکت
پادشاهی بماند عاقبت نه اول شوکت و پادشاهلق قالدی نه آن ظلم بر روستایی
بماند نه روستایی اوزره اول ظلم قالدی خطا بین که از دست ظالم برفت بر خطاکه

چو ... ادات زمانه
اولمشدر ...

... بیلک بولمز بیله
بیلکدن ... در

طاش باغلمق آجلقدن واقع در
اما ... کنایه در

رنجوردار وصف ترکیبیدر
رنجور وار ... ادات در
تشبیه ... در

تنکدل ... مستعمل در
چو یاران ... تقدیریله در

بسند با ... ایله
... معناسنه در

کاری ... کنایه در

داری ... استفهام دادر در
یاد ... ایدن در

بعض نسخه ده ... واقع اولمشدر

ظالمک اندن صاحبی اولدی جهان ماند و او با مظالم برفت عاقبت جهان قالدی و اول
مظالم ایله کتدی بو مصرعده دخی جائزدر عاقبت جهانی قودی یعنی ترک ایدوب کتدی زیرا
ماندن لعنت بر او کندر قومق دخی قالمق معناسنه خنک روز محشر تن دادگر سعادتلو
قیامت کونی عادل کیسنه که در سایهٔ عرش دارد مقر که سایر کسه‌لر بلاده محنتده ایکن
اول عرشک سایه سنده قرار ایتمک طوتر بو وجه دخی جائزدر عرشک سایه سنده قرار کاه
وار ایتمک طوتر معنا یاد ایدیکوز معنی مقصد برابر اولور معنای ثانی یه کوره مکان اولور
بقومی که نیکی پسندد خدای بر قومه که حق تعالی حضرتلری ایلکلک بکنه و احسان ایتمک
استیه دهد خسرو عادل نیک رای عادل و ایو رایلو پادشاه ویرر که خلق انک
سایه سنده حضور ایلر چو خواهد که ویران کند عالمی اما چون که حق تعالی حضرتلری
استیه که عالمی ویران و خراب ایلیه کند ملک در پنجهٔ ظالمی ملکی بر ظالمک النه ایلر
یعنی سلطنتی بر ظالمه ویرر سگالند ازو نیکمردان حذر عاقللر اول ظالمدن حذر
ایتمکی فکر ایدرلر که خشم خدایست بیدادگر زیرا ظالم الله تعالینک خشمیدر بزرگی ازو
دان و منت شناس اولولغی اندن بیل و منتن بیل یعنی شکر ایله
که زایل شود نعمت ناسپاس زیرا شکر سزک نعمتی زایل اولور اگر شکر کردی برین ملک
و جاه اگر دنیاده بو ملک و مالاره شکر ایتدک ایسه یعنی ایده جک اولور ایسک
بمالی و ملکی رسی بی زوال اول وقت زوالسز بر ماله و بر ملکه ایرشورسن وگر جور در
پادشاهی کنی اما اگر پادشاهلقده خلقه ظلم و جور ایدرسن پس از پادشاهی گدایی
کنی دنیاده پادشاهلقدن صکره گدالق ایدرسن که اصلا بر مرتبه بولمیوب خوار
و حقیر اولورسن حرامست بر پادشه خواب خوش پادشاهه لذتلو اویقو حرامدر
که باشد ضعیف از قوی بارکش که ضعیف قویدن یوک چکیجی یعنی ظلم دائم کوریجی اوله
میازار عامی بیک خردله خلقی اکینجه بر ذره ایله یعنی بر حبه قدر اینجیتمه

رعایا

رعایای حضور ایتمه که سلطان شبانست و عامی گله زیرا سلطان چوبان و رعیت
سوری در چوبانه قوده لازمدر که کندو سوریسنی حفظ ایلیه چو پرخاش بینند
و بیداد ازو چون که رعایا اول پادشاهدن فتنه و غوغا و ظلم و بلا کوره لر شبان
نیست گرگست فریاد ازو اول پادشاه چوبان دکل قورددر فریاد اندن بد انجام
رفت و بد اندیشه کرد عاقبتی یارامز کتدی دنیادن و نامعقول فکر ایدیدی که بازید
دستان جفا پیشه کرد شول پادشاه که رعایایه ظلم ایتمک عادت ایدیدی بسستی و تنکی
بروی نگذرد سست تنکی و سختلق ایله بو نکا اوزره کچمز یعنی رعایایه جور و ستم الکایله
عمری آخر ایدر و رعایا انکا اندن بلا و شدتده اولور بماند برو لعنت نام بد
لکن اول ظالم اوزره ینه بیچاره لعنتی و آدی قالور که انکا لعنت ایله یاد اولنمسی سبب اولور
نخواهی که نفرین کنند از پست استمز ایسک که اولدکدن بد دعا و لعنت ایده لر یعنی
اولدکدن صکره فلک چرخ دعا استرایسک نکو باش تا بد نگویند کست دنیاده ایو
اول تا که اولدکدن صکره کیسه سکا یارامز سوز دیمیه بو وجه دخی جائزدر یا ایو اول تا که
دیبی دعقبکده کیسه سکا ظالم و بدبخت دیمیه **حکایت** شنیدم در مرز باختر
اشتدم که مشرق دیارنده بر سرحدده برادر دو بودند از یک پدر بر باباده
ایکی قرداش وار ایدیلر سپهدار و گردن کش و پیلتن اول ایکی برادرده هر بری
باشلو باشنه پادشاه ایدی و جبار و بیوک کوده لو ایدی نکوروی و دانا و شمشیر زن
خوب یوزلی و عاقل و بهادر ایدی پدر هر دو را مرد یافت انلرک پدری ایکیسنی بیلمش
هیچ تقصیری یوقدی طلبکار جولان و ناورد یافت جنکه و جولانه راغب و طالب
بولدی برفت آن زمین را دو قسمت نهاد پادشاه کتدی اول مملکتی ایکی پاره ایدی هر برینه
هر یک ازان نیمی بداد هر بر فرزندینه اندن بر حصه ویردی مبادا که بر یکدگر سرکشند
اولیه که بری بری عادتنه باش چکه لر و ما بینلرنده عداوت واقع اوله بپیکار شمشیر کین بر کشند

خنک سعادتلو
قومی اولان با وحدت ایچوندر
خسرو اولان با وحدت ایچوندر
بیدادگر ظالمدر
آن سپاس حاضردر
پادشاهی ... ایچوندر

فنا ایلدی بو بیت کین فلکو حکم که بود بعد از آن روزگار بی‌شمر انلرکه بودی انون حکمه
برزمان حصا یدی یعنی دیر ماولدی بجان آوریم جان شیرین سپرد جان شیرینی
جان آورینه طلسمه یعنی جانینی حقه تسلیم ایلدی اجل بکسلانوش طنابا امل اجلا نوک
ایپنی قردی وفات نزد بست دست عمل وفات انوک علم النی محکم باغلدی **بیت**
دل امید فراوان بوصل روی تو داشت ولی اجل بره عمر رهزن امل است مقرر شدکه
مملکت بر دو شاه اول مملکت اکی بادشاه اوزرنه مقرر اولدی که نه حد و نه بعد کنج و سپاه
کم و بیش و هنا بسز ایدی کنج و سپاه بحکم نظر در به اقتاقوینی کندو رنکنظرنه اولیو
ومعقود دو شمک حکم ایدی یعنی کندو رایلرینه کوره کرفتند هر یکی یکی راه بیشی هر برسی بر
یول اوکنه طوتوبدی یکی عدل تا نام نیکو برد بر یسی عدل یولینی طوتدی تاکه دنیادن عقبی یه
ایو آد ایله یکی ظلم تا مال گرد آورد بر یسی ظلم یولینی طوتدی تاکه مال جمع ایلیه یکی عاطفت
سیرت نوشین کرد بر یسی رعایایه شفقت ایتمکی کندو سنه خوی ایلدی درم داد و تیمار
درویش کرد خلقه اقچه وردی و درویشه تیمار ایلدی یعنی درویشلرک غنی بیوب احوالیه تمام
رعایت ایلدی بنا کرد و نان داد و لشکر نواخت عمارت یابدی و محتاجلره نان و طعام
ویردی و لشکر اوغلانی یعنی عسکره سیم و زر ویروب رعایت ایلدی شبانه بهر درویش
شبخانه ساخت کیجه ایلدی درویشلر صغنوب اتسونلر ایچون غریبخانه و مسافرخانه بنا
ایلدی خزانه تهی کرد و برگرد جیش بالاخره قالمقه خزینه سی خلقه انعام ایکله ایلم
بوشلدی و عسکره جمع قلدی چنان کز خلایق به هنگام عیش انجلین که خلایقین عیش
ونوش وقتنده بر آمد همی بانگ شادی چو رعد شادیلق اوازی رعد کبی کلور ایدی یعنی
خلق انوک عدلی سایه سنده تمام سرور و رفاهیتده ایدی چو شیراز در عهد بوبکر سعد
سعد اوغلی ابو بکرک زمانندا شیراز کبی یعنی ابوبکر زمانندا شیراز خلقندن شادلیق اولدی
یوقارید کلدیکی کبی فتد بو جرم سند فرخ نهاد مبارک قلقلی عاقل خدیو یعنی اولو بادشاه بود

جان آزرنه و صفت ترکیبیدر
کتاب جادرایی اما بوبنده مطلقا ایب معناسنه در
مقرر بو بنده عهد معناسنه در
به ایبو معناسنه در
تیمار بو بنده رعایت معناسنه در
نواخت نقل ماضی در
جیش عسکر
هنگام وقت

کم شا

کم شاه امیدش برد شوبادکه انوک امیدی بودائی بیتلر اولسون یعنی حق تعالی حضرتنه
انوک امیدنه حاصل ایتسون اولایکی بادشاه منصبتی ایلم کندو بادشاهنی بو کلدی
یاد ایدوب دعا ایلدی بونده حکایه کرد حکایتنه رجوع ایلدی حکایت شنو کودک نام جوی
حکایت ایشت که بر کرداکی قصه منه کلی لوم اولد آد ایستیچی کودک پسندیده رای بود
فرخنده خوی مقبول رای و یعنی بو عقلی و مبارک خوی لو ایدی ملازم بو لداری کاه عام
خاص و عام مکید لدار یعنی ورعایتنه ملازم ایدی ثنا کوی حق بامدادان و شام صبح و شام
حق تعالی حضرتنه ثناکوی ایدی یعنی صلاح و تقوی و اوقات خمسه ده نماز و نیازه
مشغول ایدی در ان ملک قارون بر فتی دلیر اول مملکته باناکان دلیر و ولی هیچ کندی
کم ستد داد گر بود و درویش پیر که اول مملکتک بادشاهی عادل و درویشی طوق ایدی
نیامد بر ایام او بر دلی انک کوچک برادرک زمانینه برکوکل اوزرنه کلدی بو مصرعک
مناسب مصراع ثانی یه موقوفدر نکویم که خاری که برگ گلی دیمزم که برخار کلدی بلکه
برکل بیله کدی یعنی اصلا بر کسنک خاطرنه رنجیده اولمتی ایدی قیفرتادی که رعایایه
ظلم ایده سرآمد بتایید مکانسران ملک و دولت توتقد ایلم جمیع اولوردن باشم کلدی
یعنی جمله سکا افندیسی حاکم اولدی نهادند سر بر خطش سروران یا الضروری سروری و بادشاهلر
انوک فکرینه باش قودیلر یعنی انکا مطیع اولدیلر سرانجام دیگر برادر شنو ادبر برادرک
حکایتنی و معاشتنی بیلکم اولدیغی اشته مراد بیوک برادری در که ظلم ماید ایدی اگر شکرکنی
دم بانه ره آکرایو بجتوایسک و مردلرکبی مراد مستقیم اوزره یوریجی ایسک دکر خواست
کاز دون کند تخت و تاج بیوک برادری استدی که تخت و تاجی زیاده ایلیه بیفزود بر مرد دهقان
خراج کوی خلق اوزرنه خراجی زیاده ایلدی تاکه وافر مال جمع اولنه طمع کرد در مال بازرگان
بازرگانک مالنه طمع ایلدی بلا ریخت بر جان بیچارگان بیچاره ترک جانی اوزرنه بلا دوکدی
بیز ظلم ایله ماداری اولدی بامید بیشی نداد و نخورد زیاده نکا امید ایله جمع اتوکی مالی

یاد او عنایت دعادر
آنجه ابو احاطه حکم ایدر
ناکو صنف اوزره ترکیبیدر
نکو بو صنف اوزره ترکیبیدر
داد کر وصف ترکیبیدر
ابتر طوق
سران بو بنده اولولر معناسنه در
خراج ابو بنده اولولر معناسنه در
ایتر احاطه حکمدر
بیشی اولان حاجت ابو بیتدر
بیشی ایلان باعث بیت ایدرلر

کسیه ویرمدی دیمدی خردمندان کنا خوب کرد عاقل بیلور که اول ظالم پادشاه بو
اشی نامعقول ایلدی که تا جمع کردان زر از گرنبری که اول اقچه‌یی ظالملقدن جمع ایلدی
پراکنده شد لشکر از عاجزی اول لشکر عاجزلقدن و وظیفه‌سزلقدن پراکنده اولدی
شنیدند بازارگانان خبر بازرگانان خبر اشتدیلر که ظلمست در بوم آن بی هنر که اول
هنرسزک ولایتنده ظلم وار در که رعایا اول ظلمندن مکدر الحال اولمشلردر بریدند از آنجا
خرید و فروخت بازارگانان اول یردن بیع و شرایی کسدیلر زراعت نیامد رعیت بسوخت
اطرافده زراعت گلدی قحطدن رعیت یاندی چو اقبالش از دولتی سر بتافت چو دولت
اول دولت سلطنتدن باش چویردی بناکام دشمن بر دو دست یافت بالضروره دشمن اوزره
اوزره الی اولدی یعنی اول کافره غالب و مظفر اولدی ستیزنده‌یک بیخ و بارش بکند فلک
عنادی اول کوکه دبوداغی قوپردی یعنی اول کافرندن احطاله قویدی سم اسب دشمن
دیارش بکند دشمن اتک طبناقی اول دیاری قزدی یعنی خراب و بیاب ایلدی وفا از که
جوید چو پیمان گسیخت وفا محبتی کیمدن استر چونکه عهد و پیمان قردی یعنی بوزدی خراج
از که خواهد چو دهقان گریخت خراجی کیمدن طلب ایدر چونکه دهقان یعنی رعایا
قجدی یعنی اول خصوصده که اکثر معاونت ایلمدی چه نیکی طمع دارد آن بی صفا اول صفاسز
یعنی اول ظالم نه ایلک امید طوتر که باشند کم دعای بو سنه در قفا که اول کاردنه بو دعا
اوله چو نکوتش نکو بود روزگار کی چونکه اول کت و دولتی کاننده شکل ایدی
یعنی روزگاره بو بخت و سعادتسز خلق اولمندی نگردانه نیکخواش گفت و گو
ایلمدی اول اسنده‌ری کاویر انی اکا ایله دیدیلر یعنی جاهلتقدن عاقلرک نصیحتنی تورت
ایلمدی چه گفتند نیکان بدان نیکمرد بیلور میسن ایولر نه دیدیلر اول ایو کیسیه اول ظالمک
حالی خراب اولدقده شکل بکمردن مراد کوچک برادر که اول زیاده عاقل و عادل
ایدی تو بر خور که بیداد گر بخورد ایولر اکا دیدیلر که سن برخور که اول ظالم بر بیدی یعنی سن

سلطنت

سلطنتدن برخوردار اول که اول ظالم برخوردار اولمدی که آنش خطا بود و تدبیر سست
که اول ظالمک ظنی خطا و تدبیری سست ایدی که در عدل بود آنچه در ظلم جست زیرا
عدلده ایدی انی ظلمده استدی یعنی کثرت مال عدل ایله جمع اولور ظلم ایله جمع اولمز
اول ظالم بونی بیلمدی ازین نکته بوماند دلزار نام نیک عاقبت بو نوعیه برادر سعادت
اندن ایو آد قالدی ازین دن مراد ظالم برادری در آن دن مراد عادل برادری در که
یوقاریده بیان اولنمشدر بدان را نباشد سرانجام نیک یاورلرک ایو سرانجاملری
یعنی عاقبتلری ایو اولماز **حکایت** یکی بر سر شاخ و بن می برید برکسه بر بوستانک
بر بوداغی اوزرنده اوتورب اشاغه‌سنی کسردی خداوند بستان نگه کرد و دید بوستان
صاحبی نظر ایلدی و اول کسنک بو حالنی کوردی بگفتا که این مرد بد میکند بوستان
صاحبی ایتدی بو کسه یاور دنامعقول ایلر نه بامن که بر نفس خود میکند لیکن بکا
زیان ایلمز زیرا اغاجدن بر بوداغ کسمکله ایدینه اولور بلکه کندو نفسنه ضرر ایدر
زیرا اندن دوشوب یا سقط یا هلاک اولور نصیحت بجایست اگر بشنوی نصیحت
یرنده در اگر قبول ایدرسک ضعیفان مکن بکتف قوی نصیحتم بو در که قوی اولوب
ایله ضعیفلری دوشورمه یعنی انلره ظلم ایلمه که فردا بداور برد خسروی زیرا یارین یعنی
قیامت کونی الله تعالی حضرتنه ایدر بر پادشاهی گدایی که پشت پشیزند جوی
بر گدا که سنک کتفکده برابردر دکرز یاده حقیر نمند چو فردا بر تهمتری چون
استرسن که یارن اولو لق ایدرسن یعنی سعادت بولدرسن مکن دشمن خویشتن کهتری
بر کهتری کندو که دشمن ایلمه یعنی زیاده عدو کیمسنه ایلمه که چون بگذرد بر تو این سلطنت
زیرا بو سلطنت سنکا ادر گچر یعنی اولدیس بگیرد بقهر آن گدا دامنت اول حقیرتر
اولان گدا قهر ایله سنک دامنک طوتر و سندن حقوق حقن ایدر مکن پنجه از ناتوانان بدار
ظلم ایله پنجه ویردن آز جک یعنی ظلمدن فراغت ایله که گر بفکندت شوی شرمسار

زیرا اگرسی دوشوار رنجه اولورسه یعنی قیامتده رسوای اولورسه فجالت بود بیچی
ارادکان فجالت اولور عارفلر قتنده یعنی افتادن اندوست افتادگان افتاده لرد
بیچاره لر الندن دوتمک یعنی سکو ضعیفلر ادلمه بزرگان روشن دل نیکبخت ایو
بختلو روشن دل اولور یعنی عادل پادشاهلر بزرا که تاج بردنود وتخت عارفلق ایله
تاج وتخت التونیر جججه کیسه ظلم ایلدیلر بو بنالره راستان که مرو راستکاره دکه
اگری کتمز یعنی انلر تابع اولور سوزلرندا استماع ایلر دگر راست خواهی ز سعدی شنو اگر
سوزک طوغرسی استر ایسک سعدی دن ایشت که انوک سوزلری راستدر. **در بیان فضیلت**
درویشی وتوانگری مکو جاهی از سلطنت بیش نیست دنیاده پادشاهلقدن زیاده
ولطیف بر منصب یوقدر دیمه که ایمن تر از ملک درویشی نیست که درویشلکدن یعنی
درویشلکدن امین رک یوقدر **بیت** عالک ذوق وصفاسن برگدا سورعیش
پادشاه دهر اولان ایچه قوری غوغا چکر سبکبار مردم سبکتر روند یعنی یوکی یوکو ر
ییکرک داسانرک کیدر که بلا چکمز و اضطراب کورمز حقا اینست وصاحب دلان شنوند
حق سوز بودر که بن دیرم وصاحب دلار ایشدر تهی دست تشویش نانی خورد فقیر
ایچه بر نان غمنی یر ملکیتم بقدر جهانی خورد اما پادشاه جهان غمنی قدر غم یر گدارا
چو حاصل شود نان شام گدایه چونکه اقشام ییجکنان حاصل اوله چنان خوش
بخسبد که سلطان شام شام پادشاهی کند وتختنده یعنی صفو ایله اویور اوله
گدا دخی انجلین صفو ایله اویور غم وشادمانی بسر میرود غم وشادمانلق باشه کیدر
یعنی نهایت بولور بمرگ این دو از سر بدر میرود مرگ ایله بو ایکسی باشدن طاشره
کیدر یعنی غم وشهر رد قالور چه انکه بر سر نهادند تاج چه وقت انلرکه باشلری
اوزره تاج قودی معالمده سلطان اولدیلر چه انکه بر گردن امد خراج نه وقت انلرکه
بو یونلرینه ادنره خراج کلور که دائم محنت وذلت ده ایدیلر یعنی اولمکده سلطان و

فرزانه عارف فرزانه کمه عارفلق =
ونباله بوتنده پسی معناسنه در =
شنو امر حاضر در =
مگو نهی حاضر در =
روند فعل مضارع جمع در =
تشویش نم معناسنه در =
مصر ایکی نان ده اولان شام
دمشق معناسنه در =
آنکه انتقل ظاهر اگرچه منزه در
که نهادند انکا قرینه در دیو بتك
سبیل جوف واقع اولدر =

کدا

کدا برابر در **بیت** چو اهنگ رفتن کند جان پاک چه بر تخت مردن چه بر روی خاک
اگر سر فرازی بکیوان برد اگر بر عالی قدر که کیوانه اوزره برد یعنی زیاده رفیع القدر در
وگر تنگدستی بزندان درست اگر بر فقیرک دین سبیدن زندانده در کیوان نه زحل
دیدکلری کوکبک اسمیدر که فلک سابعده اولور چو هر دو اجل بر سر آمد وتافت چونکه
اجل عمر ایکینک بیله باشی اوزره چاپوب یعنی موت ایرشدی نمی شاید از یکدیگر
شناخت انلری بربرندن تمییز ایلمک ممکن دکلدر. مکبا ای ملک ودولت بلیست
ملک ودولتک حافظلغی یعنی پادشاه عالم اولمق بلادر گدا پادشاهست ونامش گداست
حقیقتده گدا پادشاهدر بهمان انلرکه ادی گدادر. **حکایت** شنیدم که یکبار در دجله
ایشتدم که برکره دجلده سخن گفت با عابدی کله بر چوریمش قوری باش بر عابده لسان
حال ایله سوز سویلدی یعنی بویله دیدی که من فر فرماندهی داشتم که بن دنیاده پادشاهلق
شوکتی دولتنی طوتدم بسر بر کلاه مهی داشتم باشم اوزره پادشاهلق کلاهنی
طوتدم سپهرم مدد کرد ونصرت وفاق فلک بکا مدد ونصرت موافقت ایدردی یعنی
حق تعالی حضرتی نصرت ویردی گرفتم ببازوی دولت عراق دولت بازوسی ایله عراقی
طوتدم طمع کرده بودم که کرمان خورم طمع ایلمشیدم که کرمان مملکتنی بیم یعنی انی
دخی ضبط ایدم که ناگه بخوردند کرمان سرم که ناگاه قبر قوردلری باشمی یدیلر یعنی
اولدم ده ایرمکم عمری فنا ایتدی بکن پنبه غفلت از گوش هوش عقل قولاغندن غفلت
پنبه سنی چیقار یعنی چیق که از مردگان پند اید نکوش که مرده لردن سنک قولاغوکه
نصیحت کلدی یعنی غفلتی ترک ایله کانلردن وعظ ونصیحت استماع ایدیس **گفتار اندر**
نکوکاری وبدکاری وعاقبت این هر دو نکوکار مردم نباشد بدش ایو انکو کشیه
ضرر وزیان اولماز یعنی هر کیم جفا ایتمیه جفا کورمز نورزد کسی بد که نیک ایدش
برکسه دنیاده قباحت ونامعقول حالتمز که اکا ایو کلم یعنی هر نه ایدرسه انی بولور

برابر نقیضی بلند در =
فرازی فرازنک نقیضی بلند در =
تنگ دست فقیر معناسنه در =
زندان زندان معناسنه در =
چو دو اجل بر سر آمد ...
اوزره اولان ...
وفاق ده وصف ترکیبیدر =
طمع اول ده اولان کرمان ...
کرمان ...
پنبه نقیضی ... در =
نکوکار وصف ترکیبیدر =

شر انگیز هم در سر شود سر یعنی فتنه قوپاریجی هم شرلکدن و فساد قوپارنده کیدر
یعنی انوڭ هلاکی اولور چو کژدم که با خانه کمتر شود عقرب کبی که یواسنه آزرق کیدر
اکثر یا ادم صوقمقه قصد ایدوب طاشره چقدقده ادم هلاک ایدرلر اگر تیغ کی
در نهاد تو نیست اگر سنک ذات و طبعکده بکیسیه قاتی یوق ایسه چنین جوهری سنک قارا
نیکست بو یکلیو جوهری سنک قارا بردر یعنی سنک ذاتکده سنکطارا برابردر غلط گفتم
ای یار فرخنده خوی ای مبارک خوی دو یار بو سوزی غلط دیدم و خطا اتدوم که نعمت
دریابها دسنک ویردی زیرا بهیده وسکده دوتوجدیه قاتیه دار و رسنی قاتیه یوق دور
چنین ادمی مرده به سنگ را بو یکلیو ادم ادمیخ عارینده اولمشدر غلق تکیدر که بر روی فضیلت
بود سنگ را که طاشک انوڭ اوزرینه فضیلتی اولدی یعنی طاشک انوڭ بستم که طاشی اندن یکدر
نه هر ادمی زاده از دد به است هر ادمیزاده یرتجی دن یکدر که دد ز ادمیزاده به بد
لعست که یرتجی یرامز ادمیزاده دن یکدر به ستاز دد انسان صاحب خرد صاحب عقل
اولان انسان یرتجیدن یکدر نه انسان که در مردم افتد چو دد اول انسان یکدر
دکلدر که یرتجی کبی خلقه دوشه یعنی انلره ضرر ایده چو انسان نداند بجز خورد و خواب
چو انسان بیلمدکده و اچمکدن غیری بیلمیه کدامش فضیلت بود بر دواب اول انسانک
حیوانات اوزرینه قنغی فضیلتی اولور حال بو که خورد و خواب حیواناتده دخی واردر
بوذکر اولنان بیت تمثیل طریقیله ایراددر سوار نکو بخت بگذشت زود یوشنوکیدجی یعنی
بو یولدا یوروشلی بو بخت اتلو پیاده بود ز بر رفتن گرو پیاده اولنکسه کتمکده منزل
المقده اندن سبقت ایدر یعنی اکثر کسی دانه یا نیک مردی نکاشت بر کسه دنیاده
نیکمردلق دانه سنی اکوب کز دو هر کام دل بر نخاست که عاقبت اندن کوکل
مرادی خرمنی یوقاری طوبلامیه یعنی هر که یکمردلق دانه سنی اکوبیدی کام دل خرمنی
حاصل ایدی نه هرگز شنیدم در عمر خویش هرگز کندو عمرمده اشتمدوک که بد مرد را نیک

امد

آمد به پیش که یرامز کسنک یعنی ظالمک ادکنه ایلک کلدی و دولت منقاد اولوب سعادت
بودی یعنی بولدی **حکایت** گزیری بچاهی در افتاده بود برگزیر بر قویه دوشمش ایدی
که از هول او شیر نرماده بود اما شول یله ظالم ایدی که انوڭ قورقوسندن ارکک ارسلان دیشی
اولمشدی یعنی قوی کسه لر انک مغلوبی ایدی لر گزیر د زیر و عوان و صوباشی معناسنه در
نیکی اکی اخر محکمه ملایم دن بجانب دیش هر دم بجز بد نبود یرامز ظلم ایدیجی و انلرو جفادن
جور ایدیجی خوردن قناعتدن غیری نسنه کورمدی بیفتاد و عاجز تر از خود نبود دوشدی
دکلوددن عاجزرک کسه کورمدی همه شب ز فریاد و زاری نخفت د دکل کیجه اول چاهده
فریاد و زاری ایتمکدن اویومدی یکی بر سرش کوفت سنگی و گفت اول کسه اول ظالمک باشنه
بر طاش طاخردی و ایتدی تو هرگز رسیدی بفریاد کس سن کسنک فریادینه ایرشدوکی که
همی خواهی امروز فریاد رس که بو کون فریاد ایرشجی و معاونت ایدیجی طلب ایدرسن همه تخم نا
مردی کاشتی بو خانه کلیجه دکلی نامردلق و ظالملق تخمنی اکوک یعنی خلقه پایمال جور و جفا
ایلدک به بین لاجرم برجه بر داشتی کور عاقبت نه بر قالدوردک یعنی نه حاصل اتدک
که بر جان ریشت نهند مرهمی سنک مجروح جانکا دنکه که بو مرهم قور یعنی سکا کیم ترحم ایدر
که جانها ز دستت بنالد همی که هر نه جانلر سنکا قولوندن نالم ایلر توماراهی چاه
کند بهر راه سن بز بهار چون یولده قوقاردک بسر لاجرم درفتاده بچاه لاجرم بنه قویه
سن باشکا اوزره دوشدک مثل من حفر بئرا لاخیه وقع فیه دو کس چه کنند از بی خاص و عام
اکی کسه خاص و عام دن اوتوری یعنی خلق ایچون قوقاردلر یکی خوب سیرت یکی زشت نام
بر یسی ایو خویلو بر یسی یرامز ادلو بو بیت ماقبلنی بیان ایدر یکی تا کند تشنه را تازه
حلق بر یسی اندن اوتوری قوقازر که تا بر صوسزک بوغازینی تازه ایلیه یعنی بر صوسز اندن
صو ایچه بود جه دخی جایزدر تا بر صوسزک بوغازی انون تازه اولی بو صحیح اوزره کوز شود
معناسنه اولور یکی تا بکردن در افتند خلق بر یسی دخی اندن اوتوری قوقازر که تا خلق بوینی

اوزره انوکا ایجنه دوشلر اگر بد کنی چشم نیکی مدار اما اگر فلعتة جور وظلم ایدرسه ایلک
امیدن طوتمه که هرگز نیارد گز انگور بار زیرا بر کز ایلیق اغاجی یاشی ادزم یمشی
کتورمز یعنی بتورمز پنداشتم ای در خزان کشته جو ای فراز دقتند. ادبه اکنی کسه
ظن اتمزم که گندم ستانی بوقت درود که عجم دقتند بعد ای کسه در هقنه قوم ار
بجان پروردی رقوم اغاجینی اگر جان ایله بسلیه‌سی دجوق جد وجهد ایدوب مشقت لر
چکرسه هیچ وار هرگز کودم جق خوردی ظن ایلمه کم هر کز انون یمشی یرسه رطب ناورد
چوب خرزهره بار اغو اغاجی جوزی یعنی بوداغی تازه خرما میوه‌سی کتورمز هم تخم افکنی
بدیهان چشم دار خاک نه تخم با غور ایسک یعنی نه اکر ایسک حاصل همان انی امید طوت

حکایت حکایت کنند از یکی نیک مرد حکایت ایدرلر بر صالحکه دن یعنی اول صالحکه
کم اکرام حجاج یوسف نکرد که یوسف اوغلی حجاج اکرام ایلمدی بسوی داجنان برد و فشاند
دست او صالحکه غضب ایلمه حجاج اوزره ایچلینی آل سکودی وهجوم ایدوب یعنی اصلا
اکا اعتبار اتمدی کم حجاج را دست حجت ببست کم حجاجک حجتی النی باغلنوب بوده دخی
جایز در حجاجک حجتی النی ایچلینی بغلدی که هیچ بر وجهله حجت کتورمکه قادر اولمدی
بسر هنک دیوان نکه کرد تیز چون کنسو دیه حجاج بو حالی کوردی حدت ایله دیوان
سرهنکنه نظر ایلدی حاصلی که نطعش بینداز وخونش بریز کا اونک نطعنی دوشه و
قانی دوکک یعنی انوک بوینی اورمق ایچون بر نطع دوشه و بوینی اور بجم بیلکسن اهل
دیوانه بر کیمه سیاستا امر اتسه‌لر اوکا بر نطع دوشرلر و انوک اوزرینه قیوب دوکوب
اندن صکره اوزکسنک بوینی اورر لر سایر پادشاهلر دخی انلره تقلیدا اتمشلردر زیرا کیم
مهردستی بک بوینی پرنده تبیان روشن در مثنوی به پیش نطع خسرو نطعی افکنند
ازان پس سری بر سرش برافکند مران روشت دلان را تیز ازان جمع
کونت دبیشی نطع اکرد چون شمع جو حجت نماند جفاجوی را چونکه ظالمک حجتی قالیسه

پرخاش

٤٢

پرخاشه در هم کنند روی را یعنی دعوا ایله یوزینه بورشدرر دخی سوزنه اعتبار و
التفات اتمز. بخندید و بگریست مرد خدای چونکه الله دوستی کندوکسنه سیاستا امر
اولندیغنی کوردی کلدی داغلدی عجب داشت سنگین دل تیره رای قاره کوکل رایلو
کیمسه کوکل لو که مراد ظالم حجاج در چون که او صالحک بو حالنی کوردی عجب طوتدی
یعنی تعجب ایلدی چو دیدش که خندید و دیگر گریست چون که حجاج او صالحی کوردی که
کلدی دکر داغلدی بپرسید کین خنده وگریه چیست حجاج او صالحه سؤال ایلدی که بو
گریه و بو خنده ندر یعنی بونده نه حکمت واردر بگفتا همی گریم از روزگار او صالح
حجاجه جواب ویروب ایتدی زمانه دن اغلرم که طفلان بیچاره دارم چهار که درت
بیچاره طفللرم واردر که بنده ناصکره انلرکه حالی نیجه اولدیغنی بلمزم همی خندم از لطف یزدان
پاک کولدرم زیرا پاک اللهک لطفندن که مظلوم رفتم نه ظالم بخاک که قبره مظلوم کتدم
که اندن عذاب بحکم پسر گفتش ای نیکمرد دست بدار حجاجک اوغلی چونکه او صالحک بو
سوزینی اشتدی باباسنه ایتدی ای ابو کوکللو پادشاه مکن دست ازین پیر مرد صالح بردار
بو پیر ایله بو صالحکسه دن ال طوت یعنی بونی قتل ایلمکدن فراغت ایله که خلقی بود
سردی باز ند و پشت زیرا بر ولایت خلقی اکا یوز دار و طوترلر یعنی بو کسه انلرک سببیدر
نه از راست خلقی بیکبار گشت رای دکر دکلدر بر ولایت خلقی بر اوغوزدن دونمک زیرا حکمی
سکا ضرردر بزرگی وعفو وکرم پیشه کن اولولق دعوای دکرم صنعت یعنی عادت ایله
ز فرزندان اطفالش اندیشه کن اونک صغیر طفللرندن اندیشه و فکر ایله که انلرک اتمی
یرده قالمز مکر دشمن خاندان خودی مکر کندو خاندانک دشمن سن که بر خاندانک سندی
بذری که سایر خاندانلر او ذرع بوم زلو تکنورسن یعنی ظلم ایدرسن پنداردهایایی نو
ریشه دنیاده کوکل لرسنک داغنگا ایله مجروح اولدقلی ایله که رد ز پیش ایوت خروپش
که قیامت کونی سنک ادوکه جزاکله دناشه حاصل اوله یعنی اول سنیدم که نشنیده دکوش نکت

اشتدم كه حجاج كندو فرزندينك سوزنه بقولاندى واول صالحك قاتلنه دكونه فرمان دادر
كه داند كه بعث حق تعالينك فرمان وقضاسندن قاچمق كم بلور يعنى كم قادر اولور كم قاچه
حال بو كه المقدر كائن بودجه دخى جايزدر پادشاهك حكمندن قاچمغه قادردر
بزركى دران فكرت ان شب بگفت برصالحك اول فكرده يعنى اول فكر ايله اولدكى اولوب ودى
بجواب اندرش ديد وبرسيد وگفت حجاج نيجه اولدكى كشى بو صالح دوشنده كوردى
حالنى صوردى اولدكى دخى جواب ويردب ايتدى دمى بيش برمن سياست نراند حجاج
بنم اوزريمه برنفسدن زياده سياست سورمدى وحقيقتده كندوكى دخى دنياده بردمدن
ارتق رياست ايلمدى عقوبت بردتا قيامت بماند ليكن عقوبت اونكا دنيادن قيامته
دكين قالدى كخفتست مظلوم ازاهش بترس مظلوم اويومشدر اونك آهندن خوف
وحذر ايله زدود دل صبحكاهش بترس اونك صباح وقتنك آه وبددعاسندن خوف ايله
مورزبردست كس بهنگام جنگ جنگ وخصومت وقتنده كمسنك بردستى يرتمه دعنى قاش ايله
كه باشد ترا ايز دربرده جنگ زيرا سنك دخى پرده ده يعنى مستور عيبك اولور كه غيرى كسه بلور
اى قاش ايو براى بترس كه پاك اندرونى شبى خوف ايلمزمسين كه بر پاك دل بركيجه بيار زسوز
جكر يارب كند جكرينك ياغسندن بر يارب كتوره يعنى جان ودلدن اخلاص ايله بر دعا ايليه
نه ابليس بوكرد ونيكى نديد بويله دكلميدركه ابليس يعنى قباحت ايلدى كه حق تعالينك امرينه
اطاعت ايلمدى واييلك كورمدى ايلسندن خوف ايله كه حاكم ابچكنداولدى بر پاك نيايد
زتخم بديو نا پاك تخمدن پاك ولطيف حاصل كلمز دانه بانك بر سر مردان درشت بهادرلر
اوزره تيغ جانكزه دانه ايله جنگ وخصومت اقدام ايله چو با كودكان برنيايى نشت چونكه
كودكلره مشت ايله مقابله يه قادر دكلسين نيچه كلام كندو كرده اولورسا ايله جنك وعناد
ايله زيرا كندو كم حذر ايدرسين دييكدر حكايت يكى را ز خردمندان پند داد فرزند را بركسه فرزندنه
نصيحت ويردى بويله ديدى نكه دار پير قرزند سند را اى فرزند سنا ويكم نصيحتى حفظ ايله

ولكن ايله عمل ايله مكن جور بر خردكان اى پسر ضعيفلره ظلم وجور ايلمه كه يكروزيت
افتد بزركى زسر كه بر كون اولور كه باشكدن دولت يعنى رياستك سندن كيدر وسندن
اولو بركسه سكا جفا ايدر بعض نسخه ده زسر يعنى بسر واقع اولمشدر كه معنى بويله اولور
كه بر كون اولوسنك باشكه دولت يعنى جفا ايدر نمى ترسى اى كرك نافرجام خوف اتمزمى سين
اى نادان عقلسز قورديعنى ظالم كه روزى بلنكيت كه بر كون بر قپلان سنى پاره پاره ايده
نيچه كلامى سنده قوى بر كسه بر كون سكا تمام جفا ايده ديمكدر حكايت بخردى درم زور
سرپنجه بود صفت شيخ ايدر بنم جوانلقده سرپنجه زورمدم وار ايدى بوده دخى جايزدر
جوانلقده بنم سرپنجمك قوتى وار ايدى تقديرى بو بياد اولور در خردى زور سرپنجه ام بود
دل زيردستان نخست رنجه بود صعيفلرك كوكلنى رنجيده دينجيده ايدى بخوردم يكى
مشت زور آوران ليكن قويلرك برمشتنى يدم يعنى بر قوى بكم برمشت اوردى نكردم
دكر زور با لاغران ارتق ضعيفلره زور وظلم ايلمدم لاغران بونده ضعيفلر معناسنه در
مجازا نصيحت الا تا بغفلت نخبى كه نوم آكاه اول اصحين غفلت ايله اويومه سن
زيرا خواب حرامست بر جشم سالار قوم پادشاهك كوزنه حرام در غم زيردستان بخور زينهار
رعايادن غافل اولمه ترك عيش ايله صقين بترس از زيردستى روزكار زمانه نك قوى دستندن
خوف ايله كه زمانه سنى زمان ايله زير دست ايدر روزكاره اسناد مجاز در حقيقتده
حق تعالى دن خوف ايله ديمكدر نصيحت كه فانى بود انغرض نصيحت كه غرض وطمعدن خالى
اوله كه رضاء لله اوله چودارو تلخست ولى دفع مرض مرضى دفع ايچون داروكبيدر
بو دخى جايزدر دارو كبى مرضى دفع ايدجيدر بو وجه اوزره دفع دافع معناسنه
اولور رجل عدل كبى كه وهم تلخست اوله است دفع مرض درك مرة دواء
حكايت يكى را حكايت كنند از ملوك پادشاهلردن برينى حكايت ايدرلر كه بيمارئ هايل
كردسش چو حورك كه ايشك فسته نقل الحكه اى ايكى كبى ضعيف ونحيف ايدى جانشين

بینوا ضعف جسد جسمنك ضعفی ایچین اتدی یعنی خوید زبون و ضعیف ایدی کم می‌برد
بر زبر دستان ظفر کم بنده لری و خدمتکارلری اوزرینه حسد ایلردی که نولیدوک
بونلردن بری اولیدوم بویله خسته اولمیدوم که شاه ارم در عرصه نام آورست زیرا شاه
اکرم میدانی اولوردی هر ضعیفا که از بیدنه کمترست اما چونکه شاهه ضعف کلدی
بر بیوه قوتی کمتردر یعنی پادشاه اگرچه عزت و نعمتده در لکن چونکه بر خسته کرد
بر ضعیف کله بنده دن کمتردر انلکون خدمتکارلری اوزرینه حسد ایدر ایدی ندیمی نعیمی
ملک بوسه داد بر مصاحبی پادشاه اوکنده یر اوپدی و بویله دیو دعا اتدی که ملک
جاودانه جاودان باد که پادشاهک سلطنتی باقی اولسون درین شهر مردی مبارک دمست
بو شهرده مبارک نفسلو بر کسه واردر که دریا کنارنده جاه جویی کسست که صالح لقبه بر
ایچین آکا در نبردنه بنسس مهمات کس کسنک مهم لرینه انلرکا ادکنه ایلتمدیلر یعنی الفقیر
که مقصود حاصل شد در نفس که نوری مقصود حاصل اولوری یعنی مقصودی حاصل اولوری
نرفتست هرکز بر او نا صواب بر کرانلرکا اوزرینه کتمی در یعنی انلرنا مشروع و خطا
صادر اولمشدر دلی روشن و دعوی مستجاب قلبی روشن و دعاسی مقبول بر کسه در بخوان
تا بخواند دعایی بربیع اول صالحی تنکا وقتا بو مرضدن اوزرینه بر دعا ادیته بنم صحت
ایچون بر دعا ایدیه که رفت بسوی آسمان بر تیر که آسماندن یادلرینه رحمت ایرشه
یعنی حق تعالی جانبندن رحمت ایرشه بفرمود تا مهتران قدم چونکه بو سوزی ایشتدی
پادشاه بیوردی تا خدمتکارلرکی و عسکرکا اولولری بخوانند پیر مبارک قدم مبارک قدملو
پیری اوقیدیلر که پادشاهه صحت ایچون دعا ایده برفتند و کفتند احوال نفسی
فدا انکا اولولری اول پیره دعوت ایدکم کیدیلر و کلوب ایتدیلر که فقیر کلدی تنی محکم
در لباس حقیر مشکل وارلو بر کسه حقیر لباسده بکفتا دعایی کن ای هوشمند پادشاه
او دهالی ایتدی بنم صحتم ایچون بر دعا ایله ای عاقل که در رشته چون سوزنم پای بند

که ایسک

نام آور وصف ترکیبیدر
شد مبدء اولانا یا وحدت ایچوندر
باد امر غایب حاضردر
مبارکدم مستجاب الدعوه معناسنه‌در
نا صواب نا معقوله
ولی دعوی دن دعوتدن اولانا یا وحدت ایچوندر که ذات معناسنه افاده ایدر
مبارک قدم سعادتلو کسه معناسنه‌در
بکفتا دن اولان الف اشباع ایچوندر

که ایکفشته لغنده اکنه کیبی پای بند و اسیرم شنید این سخن پیر خم بوده پشت ارقه‌سی
بوکلمش پیر بو سوزی ایشتدی بتندی برآورد بانک درشت یاوزلق ایله پادشاه اوزرینه
ایری اواز کتوردی یعنی پادشاه اوزرینه بر حکم حیتردی وازدی بویله دیو که حق
مهربانست بر دادگر که حق تعالی حضرتی جل جلاله عادل پادشاه اوزرینه شفقت و ترحم
ایدیجیدر ببخشای و بخشاینده حق نکر سن خلقه ترحم و عدل ایله و حق تعالی نك رحمت
داماننه نظر ایله یعنی سن خلقه ترحم ایله اندن صکره کور که حق تعالی حضرتی سکا نیجه لطف
داما اولایله دعای منت کی شود سودمند بنم دعام سکا قچان فائده لو اولور اسیران
و محتاج در چاه و بند خاد بوکه سنده محتاج و بیچاره اسیرلر زندانده و بنده درلر
من لا یرحم لا یرحم تو نا کرده بر خلق بخشایشی سن خلقه اوزرینه بر ترحم ایتمدیکن کی بینی
از دولت آسایشی دولتنده قنده بر آسایش و حضور کورسن بباید تو عذر خطا خواستن
اولاسن کندو خطاک عذرینه حق تعالی حضرتندن دیلمک کرکسن پس انکه شیخ صالح دعا
خواستن اندن صکره صالح شیخدن دعا طلب ایتمک کرکسین کی دست کیرد دعایی وقت
او دهالکک دعاسی قنده سکا او کی طونر دقی سکا اندن نا تایر شوور دعای
ستم دیدکان در پیت خا د بوکه مظلوملرک دعاسی سکا آردکنده در یعنی سکا بد دعا
ایدرلر شنید این سخن شهریار عجم پادشاه اول صالحدن بو سوزی ایشتدی
ز خشم و خجالت بر آمد بهم غضب و خجالتدن بجحفد و منقبض اولدی برنجید پس آنگاه دل
خویش کفت او دهالیك بو سوزندن انجندی و صکره کندو کوکلنه یعنی کندو نفسنه
ایتدی چه رنجم حقست انچه درویش کفت نه انجیم حق سوزی که درویش یعنی شیخ ایتدی
بفرمود تا هر که در بند بود پادشاه بیوردی تا هر کم حبسده ایدی بوزمانده آزاد
کردند زود پادشاهك فرمانی ایله تیز آزاد ایدیلر جهان دیده بعد از دو
رکعت نماز جهان دیده یعنی اولکه شیخ ایکی رکعت نمازدن صکره بو اوردر اورد دست نیاز

خم بوده اکری اوله یعنی اکلمش معناسنه‌در
دادگر عادل معناسنه‌در
بخشای امر حاضردر
بخشاینده ... معناسنه‌در
سود ... معناسنه‌در
بیاید امر حاضردر
دعای بابت تا تنقیه ایچوندر
بجید دن اولان ... ایچوندر
بر آمد بهم منقبض اولدی معناسنه‌در
جهان دیده وصف ترکیبیدر

پادشاهك حقنده اولتری حق تعالی حضرتنه پنهان اولنی قادر ودر و ایتدی که ابر فراز نهٔ
آسمان کدای آسمانی یوجهلو بی یعنی ای خدا بجنکش کرفتی نصیحتی بجان اول آنی جنک ایله طوتدک
انی حیا ایله اوته دلی چمان بر دعا داشت دست اما اول دعا به صدق ایله یجنس
آز قادر دی کردش بر سرا درد دیر پای جست که پادشاه بهادم او ادم صحت بولوب
باشنی قالدردی و فرصندن ایاق اوزره حیجردی تو کفتی زشادی بجوا هد پرید سونکر
انی اولوب بو حالی کوریجک دیمایدیک که فرصندن ادجها اسنی جو طاوس چون پشم در
بال دید طاوس کبی جونه ایاغنه ابکک کورمدی جو طاوس صراحه اوله جو قدر بزبود
کنجینه کوهر ش پادشاه چونکم کندو صحتنی کوردی سروره بیجهدی کندنک کوهر
خزینه سی یعنی خزینه ده اولان کوهردن فرماندن دریای وزر بر سرش کتوردیکی اول
حالکه ایاغنه نثار ایدیلر و باشنه زر نثار ایدیلر حق انست بر باطل شاید کفت
حق سوزی باطل دن یعنی بنیاده اوتری سترا یکدلاینی ومعقول دکلدر ازان جمع
دامن بیفشاند و کفت حاصلی یعنی اول جملنا انتکلری کوهر و زردن دامنی سلکدی
و پادشاهه ایتدی مرد باسر رشته باری دکر برکره دوقلبکه طنکنه یعنی رعایایه ظلم
ایله مبادا که دیکر کندو رشته سی اولیه که اکمک کرواده ایده یعنی ینه بو مرضه مبتلا
اولیه سن جو باری فتادی نکه دار پای چون برکره دوشدک ایاغک حفظ ایده واول
بلایه سبب اولانون یعنی ظلم دن احتراز ایله که بکبار دیکر نلغزد زجای که برکره دخی بیک
یرندن طیرپنه یعنی تکرار بر بلایه مبتلا اولیه سن زسعدی شنو کین سخن راست سعدی دن
اشت که بو سوز راستدر مراد معراع ثانی در نه هر بار افتاده بر خاست که هر کره
دوشمش قالقمیش دکلدر یعنی باشنه بلا کلنی کسه هر وقت بلادن خلاص بولمش دکلدر
گفتار اندر ملک و دولت دنیا که بی بقاست جهان ای پسر ملک جاوید نیست ز دنیا
جهان باقی ملک دکلدر یعنی کیمسه باقی قالمز ز دنیا وفاداری امید نیست دنیادن هیچ کیمسه

وفادارلق

وفادارلق دوکستلق امید یوقدر نه بر باد رفتی سحرکاه و شام بلاد ریاح کسن مراد
صباح و اخشام وفتی سریر سلیمان علیه السلام سلیمان پیغمبر علیه السلامك سریری باد
اوزره یوردی که بر باد رفت عاقبت کور مدیکه یل کتدی یعنی فانی اولوب اعلا اثرقالدی
فنک آنکه بر دانش و داد رفت چونکه حال بویله در ایله بختلو وسعادتلو اولدر که
دنیادن عقبی یه علم وعدل ایله کتدی **بیت** بادت بجست بخشر اکر دهی بهیچ
در معرض که تخت سلیمان رود بباد کسی زین میان کوی دولت ربود حاصل کلام بو
اورتاده هر کیسه دولتی طوپنی قاپدی وسعادت بولدی که در بند آسایش خلق بود
که خلقك آسایشی و حضوری قیدنده اولدی بکار آمد آنها که برداشتند ایشه کلدی
اولنلر که قالدردیلر یعنی ایشه یارادی اول مالکه دنیاده حق یولنه بذل ایدوب
تصدق ایتدیلر دمسکینه دیچا ره یه ویردیلر نکردا ند بودند بکذاشتند ایشه یارامدی
اولنلر که جمع ایدیلر دنیاده یه یرنده قودیلر **حکایت** شنیدم که در مصر میر اجل
اشتدم که مصرده بر اولوك پادشاه سپه تاخت بر روز کارش اجل اولوك روزکارینه
اجل عسکر چابوب یعنی اولوك موته مقرر اولدی جمالش برفت از رخ دلفروز کوکل شعلهٔ
یوزی و سرور دیریجی رخندن اولوك حسنی کتدی چو خور زرد شد پس فرو زد دوز
چونکه انتا بصر دی روز دنه جو قالمز یعنی تیر باتر کزیدند فرزانکان دست فوت
طبیبلر فوت دستنی اصردیلر یعنی حیف ایتدیلر که در طب نو دید دارو موت زیرا
طب علمنده موته دیمند بر دارو دیر ترجمهٔ کورمدیلر یعنی علاج قادر اولدیلر همه تخت
و ملکی بذیرد زوال دنیا تخت وسلطنت زوال بولدیلر وهر حرفی فنا ایله بر باد اولور
بجز ملک فرمان ده لایزال باقی مالک پادشاه لغندن غیری که انکا هر کز زوال یوقدر
کل من علیها فان ویبقی وجه ربک ذو الجلال والاکرام حضرتنه یعنی کوره حکایت
رجوع ایدی چو نزدیک شد روز عمرش بسب چونکه اول پادشاهك عمری کونی

کیجه یه ایرشدی یعنی عمرها خرج ایرشوب اولمش مقرر اولدی شنیدم همیگفت در زیر لب
اول حالده یا نفسه اولنلر اشتدیلرکه اول پادشاه تحت الشفه آهسته آهسته بو ایکی
بیتک مضمونینی ایدر ایدی که در مصر چون من عزیزی نبود که مصرده بنجلین بر عزیز یوغیدی
ایدی چو حاصل همین بود چیزی نبود چونکه غایت حاصل بخیم بو ایدی که دنیادن
تهی دست کیدرم ایلیه بیم عزیز مصر اولدغم بر نسنه دکل ایدی جهان گرد کردم نخوردم برش
جهانی جمع ایلدم اما انک یمشنی یمدم یعنی دانه سیم و زر جمع ایلدم لیکن فائده ادنمدم و فرح
ایلدم برفتم چو بیچارگان از سرش انک سوداسندن بیچاره لر و فقیرلر کبی دنیادن
کیدرم مادامکه بهان تحسر ایلیدوم پسندیده رایی که بخشید و خورد معقولدر ای کورلی
کسه که فقیرلره باغشلدی و کندوسی یدی جهان از پی خویشتن گرد کرد جهانی کندودن
اوتری جمع ایلدی اما اول کیسه که دنیاده قوه اولدی مالی غیرلر ایچون جمع ایلدی
درین کوش تا با تو ماند مقیم بوکه یعنی کندوک بیوب و غیر دیر مکسی ایچون تا سکا ایدیجکم
قائم دائم سعادتکه سبب اوله که هر چه از تو ماند دریغست و بیم زیرا هر نه که سندن
قالور حیف و دریغ و سکا اندن خوف واردر الذین یکنزون الذهب والفضة ولا
ینفقونها فی سبیل الله فبشرهم بعذاب الیم یوم یحمی علیها فی نار جهنم فتکوی بها جباههم
وجنوبهم وظهورهم هذا ما کنزتم لانفسکم فذوقوا ما کنتم تکنزون کند خواجه در بستر
جان کندن کشی جان ویرجی دوشکده ایکن یعنی حالت نزعده ایدر یکی دست کوتاه
و دیگر دراز بر الی قصه و بر الی دراز دران دم ترا مینماید بدست اولدیسکا ای
ایده کوسترر که دهشت زبانش ز گفتن ببست زیرا عزرائیلک هیبتی انوک دلنی سویلکدن
بغلدی که دستی بجود و کرم کن دراز که برایکی جود و کرم دراز ایله دکر دستی کوته کن
از ظلم و آز دیر ایکی ظلم و حرصدن قصه ایله کنونت که دستست دستی بزن صحوای که سنک
الکده واردر بر ایلادر یعنی ایو عمل و خیر ایشه ایله دکر کی برآری تو دست از کفن سن

کرد

کرد کمن دن چقه ال قالدره سن یعنی قاچ قالدره لورسن که قبردن قالقوب خیر و ایو
عملی ایده سن بتابد بسی ماه و پروین و هور چوق آی و اولکر و کنش
یلدزلر یعنی نیچه روز و شب و آی و یلدزلر طوغه که سر بر نداری ز بالین گور که باشک
قبر یصدغندن قالدرمیه سن **حکایت قزل ارسلان با دانشمند** قزل ارسلان قلعه
سخت داشت قزل ارسلان که بر پادشاه ایکن بر محکم قلعه طوتر ایدی یعنی بر صعب
قلعه سی وار ایدی که کردن بالوند بر میفراشت اما اول قلعه شو یله بلند ایدی که بوینی
الوند طاغی اوزرینه یوجلوردی یعنی اندن یوکسک ایدی نه اندیشه از کس نه حاجت بهیچ
اول حصارک کسه دن و نه دشمندن خوفی وار ایدی زیرا غایت صعب ایدی و نه بر
نسنه یه احتیاجی وار ایدی زیرا جمله لوازمی اندن موجود ایدی چو زلف عروسان رهش
پیچ پیچ کلنلرک صاچلری کبی اول قلعه نک یولی طولاشق دولاشق ایدی یعنی غایتیله چاپراشق ایدی
چنان نادر افتاده در روضه بر سبزه زارده بر بیضه خوب و لطیف واقع اولمش ایدی
که بر لاجوردی طبق بیضه که کویا بر لاجورد رنکلو طبقده بر یمورطه ایدی شنیدم که مردی
مبارک حضور اشتدم که مبارک حضورلی بر کسه بنزدیک شاه آمد از راه دور ناکاه
یولدن شاهک یعنی قزل ارسلانک قتنه کلدی حقایق شناسی جهاندیده جهان کورمش
حقایق شناس بر کسه ایدی هنرمند آفاق گردیده عالمی کزمش اوستا هنرمند ایدی
بزرک زبان آور کاردان اینی بیلیجی ایر کلام برادر ایدی حکیمی سخن کوی بسیار دان
چوق بیلیجی سخن کوی بر عاقل ایدی قزل کفت چندین که گردیده قزل ارسلان اول
کیسه ایتدی بو قدر چوق که جهانی کزمش و سیاحت ایتمش سن چنین جایی محکم دکر دیده
بو بکی محکم و صعب بر یعنی قلعه کردی بر مملکتده کوردک می بخندید که این قلعه
خرمست اول عاقل چونکه قزل ارسلانک بو سوزینی اشتدی کلدی و ایتدی که بو خوم
دیناسی خوب و لطیف بر قلعه در ولیکن پندارم محکمست ما ظن ایتمم که قلعه

استوار

اماطن ایتمم که بو قلعه صعب ومحکم در نه بیشه اند کردن کشان داشتند سنده اولان
جبار پادشاهلر طوتدیلر یعنی حکم وحکومت ایتدیلر دمی چند بودند وبگذشتند
عاقبت بر نیچه زمان اولدیلر وقودیلر یعنی ترک ایدوب کتدیلر نه بعد از تو شاهان دیگر
برند آنکه گاه نیستدن حکم بو قلعه یی غیری شاهلر ایتدیلر دیمکدر که پادشاه اجبر
سبحانه عشقه دوشنلر ثمرلری درخت امید ترا برخورند سنک امیدک درختنک یمشن یرلر
یعنی یرلر نه دوران ملکی یعنی یادگیر باباک سلطنتی زماننده یاد ایله دلار بتوا …
ازادکی کوکلکم تشویشه غصه قیدندن ازاد ایلیه جهان ره روزکار … نه اندن عاقبت
روزکارانی بربو جاعه ایچینی دوشرتده دنیا پیدا ایلدی که بریک بیشن شی تصرف ماند
که بر بیشره انوک تصرف دنیا ده قالدی چو نومید ماند از همه چیز دکس چونکم دد کم …
وددکم که دن محروم قادر ایوش بفضل خدا ماند دبس … انوک امیدی ایچون الهک
نفظلنه قالدی بر مرد هشیار دنیا خسست عاقل که … دنیا خسته رعیتی فاردوش
کبی ای که در که هر هو نه جای دیگر کسست زیرا هر بر زمان بر غیریه کسنک بر مدت دکیه وفاک
یوقا بر بنا بقادرست دنیا نه متاعیست که ارزد بنزاعی باخصم … دبادر …
حکایت چنین گفت شوریده در عجم عجم ولایتنده بر دیوانه بو نیچه دیدی بکسری که ای
وارث ملک جم نوشیروان که ای جم ملکنک وارثی اگر ملک بر جم بماندی وبخت اگر سلطنت
ودولت جمه ادزره قالیدی ترا چون میسر شدی تاج وتخت تاج وتخت سکا نیجه میسر اولوردی
اگر گنج قارون بچنگ آوری اگر گنج قارون الکه گتورسک یعنی … مالن جمع ایدرسک
نماند انچه بخشی بری … مگر آنکه سن کسه یه ویرهسن …
الندن بیدا ایدرسن **حکایت** چو الب ارسلان جان بجان بخش داد چونکه بهادر ارسلان
که مراد قزل ارسلاندر جانن جان بخشنه یعنی خدایه ویردی پسر تاج شاهی بسر بر نهاد
انوک پسری پادشاهلق تاجنی باشنه قودی یعنی یرینه پادشاه اولدی بتربت

داشتند قلماضی جمع ورته
دمی ده اولالاباد وجدت یانجوندر
برند بیو بعنان ورته
کن امر حاضر ورته
بیشتر یول
بر کمه ابد منسن ورته
شوریده اوله اولان … وجدن ایکوندر
کسری لقطعی ورکه جمع الاکاسره
الب بها درسن ورته
جانبخشنده وصف ترکیبی ورته

بتربت سپردند شان از تاجگاه تاجگاهندن انی تربه سنه طبشردیلر یعنی دفن ایتدیلر
نه جای نشستن بود تاجگاه اما جگاه اوتورجق یر دگلدر یعنی دنیا حقیقتده اوتورجق
نشانه یر دکلدر که دمبدم حوادث … نه آلتوندر چنین گفت دیوانه هوشیار
بر هوشیار دیوانه بو نیچه دیدی چو دید این پسر در دیگر سوار چونکه انوک پسرینی
بر غیری کون سوار کوردی بودجه دیکه دیوتی ایرتسی کون سوار کوردی زهی ملک
ودولت که سرد در نشیب زهی ملک ودولت یعنی نه عجیب در دنیانک سلطنت ودولتی
که باشی اشغه … رفت وپای پسر در رکیب باباسی کتدی واسنک ایاغی اوزنکوده در
یعنی باباسی اولدی نوبت پسره کلدی چنین است گردیدن روزگار روزکارک دونمسی
بویله در سبک سیر وبد عهد وناپایدار تیز سیر وبدعهد وبقاسز یعنی سریع الزوالدر
بیت بیک لحظه بیک ساعت بیک دم دگرگون می‌شود احوال عالم چو دیرینه روزی
سرآرد بعهد چونکه بر یاشلو کسه زمانی باشه گتوردی یعنی عمری اخره ایرشدی جوان
دولتی سر برآرد زمهد بر دولتلی جوان یعنی طفل بشیکدن باش قالدرر منه بر جهان
دل که بیگانه ایست جهان محبتنه که بیگانه در که هر کیسه دوست اولمز چو مطرب که
هر روز در خانه ایست مطرب کبی که هر کون بر خانه ده در یعنی دنیاده بو نیچه هر جایی در
نه لایق بود عشق با دلبری شود هر دمی … تعلق ایتمک لایق دکلدر که هر بامدادش بود
شوهری که هر صباح انوک بر زوجی اولا مراد دنیادر که یعنی یوز بیک کسه ایله قالمشدر
هر کز کسه کلدرمش دکلدر **بیت** نوشتند بر ایوان جنت الماوی که بهر که عشوه دنیا
خرید وای بوی نکویی کن امسال چون ده تراست … ایله چونکه بو ییل کوی
سنکدر یعنی پادشاه عالم سن که سال دیگر دیگری ده خداست زیرا غیری ییل بر غیریه کسه
کویی کتمز امیدر یعنی مملکت وتصرف بر غیری کسنک النه اولور اگر چند … یا فقیر
اما اگر دنیا سلطنتی مؤبد اولوب … ظلم ایتمسن … روزت بود از دکر

اما جگاه اوتورجق یر
… نشانه یر دکلدر
زهی کلمه سی تعجب ایچوندر … اولنور … ایجون
ایله … ابرادی
عهد بوعده زمان … سفر ورته
مهد بکر

دنیاده سنک سلطنتک ایکی بش کون اولور دنیا سلطنتی نه قدر چون اولورسه همان بش
کوندر کیم در دنیا زیاده سرعت اوزره در چو فرعون ترک شاهی نکرد چون که فرعون
لعین نامعقوللق یعنی الوهیت دعواسی ترک ایلمدی بجز تابوت کور شاهی نکرد قبر کیدیرین
یعنی پادشاهلق ایلمدی یعنی ایکی دنیاده پادشاهلق ایلدی عاقبت عذابدن غیری
نسنه کورمدی **حکایت** حکیمی دعا کرد بر کیقباد بر عاقل کیقباد شاهه دعا ایلدی بویله دیو
که در پادشاهی برقرارت مباد که پادشاهلقده برقرار اولمیه سن بوزیرک در بیا جردن
بردی کرفت بر اولو بو دعا اولعاقلدن نقصان و عیب طوتدی بویله دیو که دانا
نکوید محال آنچه گفت که ای عجب که دانا محال سویلمز سن نیچون محال سویلدک کیم دانی
از شهریاران عجم پادشاهلرندن کیمی بکورسنا نه جمشید و فریدون و ضحاک جم فریدون و ضحاک دخی
زماننده که در تخت و ملکش نیامد زوال که انلرک تخت و ملکنه زوال کلمدی یعنی کلدی
شاید که فرزانه گوید محال چونکه احوال بویله در بویله دعا لایق دکلدر که عاقل اولان کیمسه
محال سوز سویلیه کر اجاودان ماندی امید ماندی دنیاده کیم ابدی قالمق امیدی قالدی
چنین گفت فرزانه هوشمند هوشمند فرزانه چونکه اول کیمسه دن بو سوزلری ایشتدی
اکا جواب دیو عجب بویله دیدی که دانا نگوید سخن ناپسند که دانا نامعقول سوز سویلمز
من او را نه عمر ابدی خواستم بنا او پادشاهه عمر ابد طلب ایلمدم که طالب محال اولم بتوفیق
فرشی مدد خواستم بلکه حق جانبندن اکا حضور توفیقنه یعنی خیرلی حکم مدد طلب ایلدم
که کر پارسا باشد و پاکرو زیرا اکر اول پادشاه صالح و متدین و پاک یورنجی و شریعته
رعایت ایدیجی اوله طریقت شناسه و نیکی شنو طریقتی فهم ایدیجی و نصیحت قبول ایدیجی
اوله ازانیس ملک روزی که در بر کنند بو ملکدن که مراد دنیادر بر کون کوچ قوپسه و امیدی
کسه یعنی دنیادن عقبی یه انتقال ایلیه سراپرده در ملک دیگر زنند پادشاهلق
سراپرده سی اوریله قورار یعنی انی دخی پادشاه اولور بر اسایش ملکته انتقال ایدر

ایلیه

ایلیه بو سلطنت زوال و ضرر اولماز زملکی بملکی کند انتقال بکیم بر ملکدن بر ملکه انتقال
ایلر المؤمنون لایموتون بل ینتقلون من دار الفنا الی دار البقا بر کسه هم نقصان اکر
بپارساست هر که باید که نه نقصان اکر صالح ایسه که هر اوقت نیز باد پادشاست زیرا
او پادشاه اوزنه دخی پادشاه در کسی که بخت و فرمان و جیش بر کسنه که دنیاده بخت
و فرمان و عسکری واردر. جهان داری و شوکت و کام و عیش پادشاهلق و شوکت
و مراد و عیشی واردر یعنی عیش و نوش ده و حضور و سرور ده در اگر سیرت خوب و
زیبا بود اگر انک صورتی خوب و زیبا یعنی نیک سیرت و صالح اوله هم وقت عیشش مهیا
بود و گر وقت یعنی دینده و عقبی ده انک عیشی مهیا و حاضر اولور اصلا انکر مضرت و
بی حضور اولماز **حکایت پادشاه غور باروستایی** شنیدم که از پادشاهان غور شنیدم
که غور پادشاهلرندن بیکی پادشاه خرکرفتی بردر بر پادشاه رعایانک خرنه زور ایله
طوتر ایدی یعنی ظلم ایدر ایدی و آن زیبا ران بی علف خر لاغر بوک اتش علفسز
بر روزی دو مسکین شدندی تلف برایکی کون ادر مسکین لر تلف و هلاک اولورلر ایدی
حضرت یعنی رحمة الله علیه قصه حاسبنی ایله موفق بیانته شروع ایدوب چو منعم کند سفله را
روزکار چونکه زمانه سفله یی غنی و صاحب دولت ایلیه نهد بر دل تنکدرویش بار
درویشک طار و مجروح کوکلی اوزره یوک قور یعنی اکا جور و جفا ایلر چو بام بلندش بود
خود پرست چونکه اول سفله نک یوکسک طامی یعنی کندوسی خود پرست و متکبر اوله کندو بول
دفاتاک بر بام پست الچق طام اوزره بول دفاتاکار یعنی ضعیفلره جفا و ظلم ایدر
شنیدم که باری بعزم شکار ایشتدم که بر کره عسکر ایله شکار قصدنه برون رفت بیدادکر
شهریار ظالم پادشاه طشره کتدی تک آور بد نبال صیدی برانر پادشاه بر غیبی برجیوک
اندکه سوردی شبش درگرفت از حشم باز ماند انی کیجه طوتدی عسکردن کری قالدی یعنی
کیجه ایردی عسکردن ایرلدی بتنها خانست مردی دهی یالکوز بر سمت ده بر یوز بیلدی

یعنی کورد عسکره کلمکه قادر اولمدی بینداخت خود را بسبب در دریا یعنی بالضروره کندوسنی
کیمی ایله برکویه اتدی یعنی برکویه واردی یکی پیر مرد مستانسی قدیم کجشاد مرکه دیار پادشاهک
احوالنی بیلمی پیر مردن ایدی پسر را هم گفت کای ستاد پسر اپیر چون کم ظالم پادشاهک
انوکلوکه کوردی پسرنه ایتدی ای ستاد پسر حرکت را اپیر با موادان بشهر ستکو که جامع
شهر الته ستاد پسر اولان پسرکه ایتمدی که این نا جوانمرد برگشته بخت بو بختی دوست نا جوانمرد
یعنی بو بو بخت ظالم که تابوت را بهتر جای تخت که اکم بخت یمنه تابوت کورایم یعنی بیتی
زمانه ای هلاک اولمش کوریم کر بسته دارد برمیان دیو شیطان حکمی ایله قوشاغنی
باغلمش طورر یعنی شیطانه اطاعت ایدوب حق تعالی نک امرنه مخالفت ایدر بکرد دنا سنو
از دست جور سنو بو انوک جوری الندن فلک عویدا فغانه فلکم کندوزی یعنی ایستوی دریعی
کسنو را سایش نه دوخی بو اقلیم ده حضور دراحت و اسایش و خرم لکی نه دید و بنیند بچشم
ادمی کورمدی و کورمز کوز رایه ادمی مکر کسی سیه نام و نه هفت مکر بو صفاسز کناهکار
ظالم بودونه روز لعنت الله تعالی جهنم کیده حق تعالی نک لعنتی اردکجه یعنی اوله اول
وقت خلق حضور ایدر پسر گفت را هم در راست کفت پسر بابا سنوف چونکه بو سوزلری
اشتدی بابا سنه ایتدی بو ادراق د صعب در پیاده [illegible] سنوای سیکمدت پیاده کیتمکه
قادر دکلم اما یوکنت طریق بیند یش در اینی برن برطریق فکر ایده برایادر که رای تو
روشن تر از رای من یعنی ذی یانسکرایکه بنم رایمدن روشن رک و معقول‌ترکدر پدر گفت
اگر بو من بشنوی پدر پسرنه ایتدی اگر بنم نصیحتمی قبول ایدرایسک بیک سنک بر دشت
باید فوری بر بیوک طاش قادر حق گرک یعنی قادر حق گرکسین زدن بر خر بار کش چند
بار بوک بچکی اسکی بر قاچ اورق گرک یعنی اورق گرکسین سر و دست پهلو پشت کردن فگار
انوک باشنی یانغی دیلمسی مجروح ایتمک گرک یعنی انک گرکسین مکر کان فرومایه زشت کیش
مکر اول قبح عمللو فرومایه [illegible] نباید فرشته [illegible] انوک کشته

کلیه

کلیه ز یا اول پادشاه دوکه هاغی الوردی مجروحنه التفات اتمزدی چو خضر پیمبر
که کشتی شکست خضر پیغمبرهم که که کرد [illegible] جیدی ورزان دست جبار ظالم بست اول
کشتیدن جبار ظالمک الینی باغلدی یعنی انک الندن خلاص ایدی · فانطلقا حتی اذا رکبا فی
السفینة خرقها قال اخرقتها لتغرق اهلها لقد جئت شیئا امرا · بو ایت اوزره اما السفینة
فکانت لمساکین یعملون فی البحر فاردت ان اعیبها وکان وراءهم ملک یأخذ کل سفینة غصبا ·
باکه دریکشتی کرفت اول پادشاه بر بیلده که دریاده غصب ایله کمی الدی
بسی سالها نام زشتی کرفت انوک نکانانه چوق بیل دنیاده ظالملق و زشتلق نامنی
طوتدی بسالی ده اولان با معناسنه اولمحه ادنه شرح اولندی لیکن بسا بیحون اولمق
دخی جایزدرکه مواضع ثانی یه معروف اول بر بلده که غصب ایله کشتی الدی انوک بسی ایله
چوق بیللر زشتلق نامنی طوتدی پسر چون [illegible] هدر پسر چونکه پدرندن
بو سوزلری اشتدی [illegible] زمان بر دوش پدر باشنی انوک فرمانه خطندن طرح
التمدی یعنی امرنه اطاعت اتدی [illegible] گفت بیچاره زر [illegible] بیچاره و [illegible]
ایله محکم دوکدی [illegible] ستعاره [illegible] اباقندن عاجز اولدی
ایاقندن اخبار اولدی بو دچه [illegible] فوالندن عاجز ایاغنده افتی اولدی
یعنی بیرکه [illegible] اول ایا قالدی [illegible] ایاقلرینه
ال اطلاق اولنور استعمال شایع در پدر گفتش اکنون سر خویش گیر پا پسر اکا ایتدی
سنوی کندو باشیک طوت [illegible] که مر باید ت پیش گیر [illegible] که سا کم کرک ادوکه
طوت یعنی تنیق بو [illegible] سر خود را پی کار داد [illegible] پسر کارده [illegible] دوندی
زد دشنام چندان که دانست داهی [illegible] غایت بیحضور لغندن دشنام ده اوله قدر که
بیلوردی دیردی یعنی پسر اول ظالم پادشاه [illegible] وافر سو کوردی در آن سو پدر رو بر آسمان
داد داجانبنده بابا سی یوزنی اسمانه ایلدی یعنی حق تعالی حضرتنه توجه ایدوب اول ظالم

بوده عالیدر بو بیم دیو که یارب بستانی در راستان که امید بیم راستر که طریق دهلی عقبیوده

که چون امام زمان در روزکار که بکار روزکارده اولنور امان دیر یعنی بنی اول

زمانه دکین حیات اللهده ایم کز بنی خلق طالع بر آید دمار که بر ظالم خلقدن دمار کلم

یعنی هلاک اولم تا بنا اونک هلاکنی کوریسته د دم ادم اکر من بنیم مراد را هلاک اکر

بن اونک هلاکنی کوریم سنب کور چشم کشید بکاک قبر کیم سی یعنی اولدکم دخی تحرده

طراق ایچنده کورم ایسیان زن از مرد موذی به بسیار به عورت ظالم اردن چوق مرتبه

یکدر سکان مردم مردم آزار به کلب بکد جی آدم دن ایکیدر مخنث که بیداد بر طوکند

اوغلان که کندو سنه ظلم ایده بو دلفعل بیچی اندر کرایم انان به که بر مردمان بر کنند

اوزکسه دن ایکیدر که آدم لره ظلم ایلر یعنی هیز اوغلان بونک کنزایه ظالم دن ایکیدر بعض

نسخه ده بو ذکر اولنان کبی درج اولنور خری دید یوسیده و بار بر چون که اول ظالم پادشاه

کلوب اوکوریده تونوی اوک بیچی دیو که ایچیم برانشک کوردی توانا در زدر او ور وکار کر

قوی دزد بولو ایش ییار بیکار مرد کرد استخوانی بجست بر بهادر کسله اشوبر استخوان چنان

همزه دوش که استخوان بشکست اول خری ایچنده اندردی که انک کی استخوان هنوی بودم

دخی جایزدر حرکه استخوانی هنوی شهنشه برآشفت و کفت ای جوان اول ظالم پادشاه

چون که بو حالی کوردی غضب ایلدی و ایتدی ای جوان زهره رفت جرات بوبیه نه زبان

سنک چورک بو دلسز ادزهره هردن کنوی یعنی بو صیوانه زیاده جفا ایدک چوز در

آدری خود نمایی مکن چون که توری خود نمائی دخی خود بین کلایله برافتاده زور آزمای

مکن افتاده ضعیف ادن زره زور ادنماق وبادرزن قایله اسند شی نیامد خود مایه تو را

جوانه او دزدمایه نکر یعنی اول ظالم پادشاهک سوزی متبور کلدی یکم بانکی بر پادشه

نه بهول جوان هیبت ایله پادشاه ادزه بر بانک اوردی یعنی پادشاهه غضب ایله بر کتی

چیتردی و ایتدی که اول نوادم با سب توکار که اول سنک انکی ایلدایش طوتزم یعنی سکا نه

بن کندو

بن کندو اشکمی ایچیدرم سنک اتکمی ایچمزم زدای ترک دست از ضمخا بدار یوری ای سپاهی

بنم خرمدن ال چک که بیهوده یکمقیم ایش کار بیشی زیرا بو باشدن عنیه ده اکر بو طوتدم

بلکه بوننه بر فایده ملاحظه اتدم بر دچون نداینی بسی کار خویشی جونکم بنم عرضم بکا بس

یوری کندو مصلحتکه باکه که بیشی تو معذور نیست ای چقه کسه که سنک تنکور

معذور دکلدر جو ابنی از مصلحت دد نیست چونکه اسعان نذالینی سن مصلحتدن

اراق دکلدر انده بر فایده واردر عکبر ادرشت آمد از دی جواب جوانه اول ظالم پادشاهدن

جواب ایری کلدی و بیحضور اولدی بکفتا بیاتا م بینی صواب پادشاه اول جوانه ایتدی

کل تا نه صواب کورسن یعنی کل بیان ایدکم انک نه فایده واردر که بیوادم از عقل بیکانه

که ظن ایدرم که عقلدن بیکانه سن یعنی عقلک باکلز دکلدر نه مستی همانا که دیوانه

مست دکلسن بکزر که دیوانه سن بکفتو بدکه ای ترک نادان قرکش جوان جونکه پادشاهدن

بو سوز ریاشتد ر کلدی وایتدی ای جاهل سپاهی ایسم اول مکر حال خوبت اینامد بکوش

مکر حضرت پیغمبر علیه السلامک حالی سنک قولاغک کلدی یعنی ایشتمدک نه دیوانه خواند کس اورا

نه مست حاد بوکه کسه انکا نه دیوانه نه مست اولقور یعنی کسه انکا نه دیوانه نه مست دیر

چراکنتی ز نا توانان شکست سیکیلر کرکشتی سن بیجون چیدی دیو شهنشاه کفت ای

ستمکار مرد ظالم پادشاه اول جوانه ایتدی ای ظالم کشی نداینی خفتان برای چه کرد بکیرس

که حضرت پیغمبرم انی بیچون ایلدی بکیرش معناسنه دخی جایزدر دران بحر ده جنابش بود

اول بحرده بر ظالم کسه دار ایدی که انک پادشاه ایدی که دلها از دی اندیشه بود کم

کوکلر اول ظالم دن یعنی انک ظلمندن غم و غصه ده ایکا ایدی خلایق ذکر دار ادبر

خروش خلایق اونک ظلمندن یعنی ظلمندن زیاده فغان ایدیلر جزایر بدستی

چو دریا بجوش جزیره لر انک الندن دریا کبی جوشده ایدیلر یعنی جزیره لرده اولان

خلق اونک ظلمندن زیاده بیحضور و مضطرب ایدیلر بس از برای مصالح کت

ایلیه حضرت علیه السلام اول مسکین درکه کشتی سن مصالح و فائتی ایچون جدی که سالار
ظالم بگیرد بدست تا ظالم پادشاه. ای کندوسنه ملکا لیمه شکسته متاعی که در دست
بر ضعیف متاع که سنک اولکه، در انان به که در دست دشمن درست اوله یکم بتون
اولیه دشمن النده اولا بعض نسخده بوذکر اولنان بکی واقع اولور اما بوندن صکره
کلان ابیاتی نسخه‌نک اتفاقی واردر. بکند بد دهقان روشن ضمیر بروش فکر بود دهقان
جوره که پادشاهدن بو سوزلری اشتدی کلدی و ایتدی که حق بدست شت ای امیر
ایلیه حق سنکم اوصه در ای پادشاه نه ارجهل سنکم بای حرکه یا عنی جهد نه حزم
که از جور سلطان بیداد گر. بکه ظالم سلطانک جور بدندن ادری عقیم خرابی جهانکم تنکد
شما رکنی هر بو راده افتق ورحمت جکی اولمه ارانه به که پیش ملک بارکش انون
یکدیکم پادشاه اوکند. بوکه جکی اول شنوبر جهان ملک و دولت که رانوا بحیلی ملک
و دولت اوزره ظلم و بدعت سوردی که لعنت برد تا قیامت بماند که لعنت انوک
اوزره قیامته دکن قالدی اکر ما رسا بدزن بار دار اکر حامله عورت ایلان طوغرر
به از آدمی زاده دیو سار سیفان به هوا از آدمی زاده ده یکدر ستمکر جفا بر تن خویش کرد
حقیقتده ظالم کندوسنه جفا ایدر نه بر جان مسکین درویش کرد مسکین درویشه
درویشکه جانه اوزره جفا ایلدی که ز دادرا ن محفل نام و ننک زیرا پارده اول نام
و ننک محفلنده یعنی قیامتده بگیرد گریبان درویش تنک درویش اولظالمک یقه سنی
دصقیخ الی ایله طوته و دنیاده اتدکی ظلمک حقنی حق تعالی حضرتینه اوکنده طلب ایلر
که هر بار اوزار بر کردنش درویش کندو کنا هلری یوکنی انوک بوینی اوزره قور
حق تعالی نکا مرهابه بیاردس از عار برکردنش اولظالم عار دنیا اوتون پاشنی
تا دورمغه قادر اولمز کرفتم که وز بار مش اکنون کند فرض ایتدم که شمدی دنیاده
خر انوک یوکنی بچکر در آن روز بار خوان چون کشد اول کونده اولظالم خر دک یوکنی

بیچه چکر

بیچه چکر یعنی دنیاده ظرفی انوکی چرانک جوانی بیچه دیرر که انصاف پرسی بود افتد
گسست اگر انصاف صور ایسک بیمارستان تو سعادتمند کسه در که ز افتادگی رنج
دیگر کست شود کسه که انوکر افتدن غیرکسیه زحمت و مشقت واردر همین
رنج روزی کشتم بود او دکلنک نعمی و عیشی دو نیایی جوق بیشی کون اولور که شاد نیش
در رنج مردم بود شود کسه که انوک سرودی خلقک زحمتندن اوله یعنی اولکسه که خلقک
بلا و مشقتده اولمسنی اختیار ایده کندو حضوری ایچون اگر بر خیزد به ان مرده دل
یکدر اگر یا تو عزیز ردن قال الفقیر یعنی آدم اول مرده دل که صبیدار ز مردم ازرده دل
که خلق اندن ازرده دل دپریشان خاطر اوله پس شاه این جمله بشنید و حیز نکفت
شاه بو جمله سوزلری اشتدی و نسنه دیمدی بستاب و سر برکشید زین بکفت
اتی با عندی و باشنی چکتی اوزره قوبیب یاتدی همه شب نبود از پاهن ستمرد
د دکلی کیجه اوینتوز نفسدن بیدر صبایدی یعنی صباح دکن او یومدی ز سودا و اندیشه
خواب شب بر د عضب د نکردن ای اویقو المدی یا خود منی بو ایده اول پادشاه بعض نسخده
دیکر بوندن اویقو النمدی چو او از مرغ سحر کوش کرد چونکه سحر مرغنک آوازنی اشتدی
پریشانی شب فراموش کرد فرقدن کیجه‌نک پریشانلغی فراموش ایلدی سوار ان
همه شب همی تاختند بو جانبدن سوارلر یعنی اول پادشاهک عسکری دوکی کیجه چاپدیلر
یعنی پادشاهی جست و جو ایلیو پاشانه پرقار و یدیلر سحر که پیا سب یافتند
سحر وقتی انوکا یرنی الکدیلر دران عرصه بر اسب دیدند شاه اول میدانه
پادشاهماتی اوزره کوردیلر پیاده دوید ندیکسر سپاه عسکر پیاده اولوب
برادعزدن استقبال کتدیلر بخدمت نهادند سر بر زمین خدمت ایدیب
اوزره باشنی قوبیب تعظیم ایدیلر چو هما سنا از بوچ لشکر زمین چو بر دمه
لشکر که موجندن یر دریا کبی اولدی بزرکان نشستند و خوان خواستند اولور

اول تو ره پیلرده طعام ایستدیلر بکوردوز مجلس بیارستند نعمت پروردم مجلس شباب
وطرب ایله زینت ایتدیلر یک گشتش از دوستان قدیم قوم دوستلردن برسی پادشاهه
اول مجلسده ایتدی که شب‌ها بشی بود در زر شترم انجلیس که ایدی اول دکستی که کیجه
اولکه دبانه دکوندز مصاحبی ایدی رعیت چه نژادت نهاد نفرد دستی رعیت ددن
کجه سکانه ماحضر قودیلر یعنی سنی نه ایله ضیافت ایدیلرکه اکرده قالورکه کیما را
نه چشم امید ونه گوش که سندن اوتری برم نه کوزیوز ونه قولغم دکلدی یعنی سنی طلب
ایلکدن صاحب دکل ایدوم شهنشاه نیارست کردن صحبت پادشاه چونکه
اول مصاحبتدن بو سوزلری اشتدی دهقان ایله کندو اوزرینه داخل اولان
احوالی بیان ایده بیلیکم قادر اولدی که برویچه امد زجیب جیب که اولدکی بوده
اولان جیبک طباشتون اکانه کلدی دنه قوسطمی ودشنام اشتدی هم اهسته کر
بروی بیش برش بوقر مصاحبتدن حکم هم برمقدار ریتبیکن باشکی اولدوبکی باشی
یاشه الندی قرودکمنت پنهان بکوش اوزرش محکی اولک قولقه ایتدی یعنی فصودی
بویم دیو کسم ای مرغی بیا وردیش کسه بم ادکوم قوش یا عنی کنور بودی قتی
قادرکه اکله قابل پرسش کفت هر ل ودل دست وز رفتار ز اندازه بیش باحق که
الی بیجی ادب بیک اندازه دن زیاده کتدی یعنی بیدی ححدم دکن سوکوبدی اعلوی
نه قرم نه قانونی قودی جو شوردل بیدر بهاد اندشی چونکه اول مجلسده نوش
اتدکو باده نیک کیفیتی دشوری انکی نهادینه کلدی یعنی تمام کوزینه کلدی زدهقان دوش
یاد اندش دون کیجه کی دهقاندن انک یادینه کلدیکه کوزینه اکانه سوز سویلیش
ایدی بزبود جستند وبستند سخت پادشاه بیوردیلرکه طلب ایدیلر بولوب محکم
باغدیلر بکوادی نکند نوردباری گفت حقارتا ایله اول دهقانی تخت ایاغنه براقدیلر
سیه دل باهیبت بشمشیر تیز قانه کوکلو ظالم پادشاه کسکین قلیج عریان ایلدی

سه دلت

گشتش ده اولان شین خطابیه پادشاهه راجع در
نه از ماحضر طعام در برابر که متصل اولان تا خطاب ایچوندر
شهنشاه پادشاه عظیم معناسنه در
نیارست قادر اولمدی معناسنه در
بیشم تقدیر بیشه در
دست فرونت از انداز بیش عجم ده بو استعمالده ترکیده اندک تیلری الام ... دیدیکلری در
نهادینه طبیعت معناسنه در
آهنین فعل ماضی در

نتوانست بیچاره راه گریز بیچاره دهقان قاجمغه یول بولمدی یعنی قاجمغه قادر اولمدی
ستمگردان دم ازو نیکه اخرش دهقان اول ظالمک الندن یاخود اول دقتی حیاتندن اوکش
هایدی یعنی حیاتندن امیدی قطع ایلدی واول دم ده اولکه ممیز سویلدی بگفتا نچه گوید
درفارسی پادشاهه نه باک انکاره سویلدی شو دستنه‌ی که اولکه خاطره خطور ایلدی
یعنی که چون کارد بر سر بود کو بر سر نیس که تیغک باشی اوزره قلم تراش اولدی یعنی
قطع ایده‌لر قلم را زبانش رهان تر بود اول تیغک دلی روان رکاه دور جودانست کز
خصم نتوان گریخت دهقان چونکه بیلدی که خصمدن یعنی پادشاهدن قاچمق وخلاص
بولمق ممکن دکلدر به نه باک ا در ترکش برگفت نه باک کراید اول دهقان دخی ترکشی
دوکدی یعنی دلنه کلن سوزلری سویلدی سر نا امیدی برآورد وگفت امیدی کسلمش باشنی
قالدروب ایتدی پادشاهه شنایدنب گور در رخانه خفت تر کیمه سیخانه ده اویومق
ممکن دکلدر یعنی اجل ایرشدکه حیاتده اولمق محالدر نه تنها منت گفتم ای نیک یار
یاکلوز همان بن دیدم سکا ای پادشاه که برگشته بختی وبد روزگار که طالعی دونمش
وبدروزگارسین یعنی ظالم وسعادتسزسن نه من کردم از دست جورت نفیر سنک جورک
الندن ایکنجی بن نفیر وبد دعا اتمدم که خلقی زخلق یک گشته گیر بلکه بر وار خلق
دخی سنک جورک الندن نفیر وبد دعا اتمشلردر ایلیه بن هلاک اتمک ایله اول وافر
خلقدن ده برنی هلاک ایدجک طوت الندن سکا نه فائده حاصل اولور یعنی بد دعادن
خلاص بولمازسین زنامهربانی که در دور دست شود مهربان نیتدن وظالم اولدوغک
سنک دورکه دهر همه عالم ازانند جو دست دد کل عالم سنک جورکدن نا امید ربعی
جورک ایله عالم پر اولمشدر چرا خشم بر من گرفتی دبس بیمونه ایکنجی بکا خشم طوتدک
منت یعنی گفتم همه خلق پس بن سنکا دکدکده ایتدم دکل خلق اردکه ایدرلر
عجب گر زمن ت بردل امود رشت عجب که همان بندن سنک کوکلکه قتی کلدی بکنی گر

ابتدا بوینده بوزدن بوز خلف معناسنه در
کارد تیغ بیشه معناسنه در اما بونده قلم تراش کلم ...
کاره نفل ... اولاندر ... اولنور
اولنده اولان ...
نا امیدی ده اولان یا مصدر ایچوندر
تنها بونده یالکز معناسنه در
بختی ده اولان یا خطاب ایچوندر
بختی ده اولان یا وحدت ... ایچوندر
نفیر ده اولان ... خلقی ... اولنور ...
نامهربان ده اولان یا مصدر ایچوندر
بس واو ... ده اولان ... اولنور

توانی هم عالم گشت اگر دوکا خلقی دیمکه قادر ایسك دیمك لیکن قادر دکلسن دکر گفت
آمد نکوهش زمن اگر بندن سکا مذمت فتنی دکونه کلور ایسه با انصاف دیمه نکوهش یکن
عدد ایله مذمتکو کینی تو هر بیغی ظلم ایلمه تا کم کسی سکا طعن ایله مذمت ایلیه. تو بیداد
کردی توقع مدار اما چونکه جور و ظلم ایلدك امید طوتمه که نامت به نیکی رود در دیار که
سنك نامك دیارده ایکلك ایله کیده دکر زانکه دشوارست آمدنی دکر اولدر که یعنی اگر سکا
ظالم دیدکم سوز کوچ کلدی ایسه که بکا بو قدر غضب ایتدك دکر هرچه دشوارت آید مکن
ایله هر نه که سکا کوچ و دشوار کلور کرو ایله یعنی سکا ظالم سوزی کوچ کلورسه سن دخی
ظلمی ترك ایله که بو سوزدن غیری بر چاره یوقدر ترا چاره از ظلم برگشتنست سکا لازم اولان
ناسزادن و مذمتدن خلاص بولمغه چاره ظلمدن دونمکدر یعنی فراغت ایتمکدر نه بیچاره ای نی
کنه گشتنست گناه سز بیچاره یی دیمکدکلدر مرا پنج روز دگر مانده گیر بنده بناده کرد
بش کون قالمش طوت یعنی حیاتده اولمش فرض ایله دو روز دگر عیش خوش زانده گیر آگی
کون دخی لطیف عیش سورمش و شوق و ذوق ایلمش طوت یعنی بویله فرض ایله بشیمه کلام
بودر که اگر سن بنی هلاك ایتمك دیلیان ایچون بش التی کون حیاتده اولوب بر ایکی کون
ذوق و صفا سوردم اولدم اما سنك عاقبتك پشیمان اولور انی فکر ایله تا که حکمك پشیمان اولکمسین
نماند ستمکار بد روزگار بیماز زمانده یعنی بر از حالده ظالم قالمز بماند بر و لعنت پایدار
لیکن انوکا لعنتی ابدی لعنت قالور نه ام که چون فصیحت دیدکان بیلزم که سنك
کوزلرك نیچه اولور یعنی تعجب ایدرم سن صفت ایلمه نیچه اولورسن کفت زدستم دیدکان
حال بو که سنك اولکون ظلم کورمش اما بوصفلردر. ترا نیك پندست اگر بشنوی محصل کلام
بو سوزدر سکا ایو نصیحتدر اگر قبول ایدر ایسك دکر نشنوی خود پشیمان شوی اگر قبول
ایتمسه‌ك خود پشیمان اولورسن بدان کی سترده شود پادشاه پادشاه انوکیده قچان
ممدوح اولور چه سودارین بر سرا بحکم مجبوب بیت بکلفا اولنده یعنی مجبوب لعنتده

تحسین

تحسین نه فایده دخی سننه یه مفیددر پس چه حضرت زین گناه پیره زن حال بو که قری
عورت حق تعالی حضرته ایچمه دیوب دعا ایدیجیدر همی گفت و شمشیر بالای سر اول دهقان
بو سوزلری ایدر ایدی و تیغ باشی اوزرنده ایدی سپر کرده جان پیش تیر قضا جانی قدر
اوقنه اوکنه سپر ایلمش ایدی یعنی حقدن کلان قضایه رضا ویرمش ایدی شه ازینتی غفلت
آمد به هوش شاه چونکه دهقاندن بو سوزلری اشتدی غفلت مستلکدن باهوش کلدی
دعقیق باشنه قچ ایدی بگوشش در گفت فرخ سروش مبارك فرشته یا خود جبرئیل علیه السلام
انوك قولاغنه محکم سویلدی یعنی کویا که سروش انوك قولاغنه نصیحت طریقی ایله بو سوزی
دیدی که مراد ما بعد نه اولان بیتدر که اول پادشاه بو قدر غافل ایکن متنبه اولوب
اول پیرك سیاستندن فراغت ایدوب اکا تمام رعایت ایلدی کز ین پیر دست عقوبت بدار
که بو پیردن عقوبت الکی طوت یعنی بونی هلاك ایلمکدن فراغت ایله یك کشته گیر ان
هزاران بزار بیلمه بیك آدمدن بری دیلمش فرض ایله زمانی سرش در گریبان بماند
بو حالتده بر مرتبه ده تحیرده سراسیمه لك حاصل اولدی که بر زماندن اول پادشاهك باشی
یقه سنه قالدی پس انکه بعفو آستینی بر فشاند انون هکی اول دهقانك عفوینه
یکنی سلکدی یعنی انوك خلاصنه الی ایله اشارت ایلدی بدو ستانا خود بنوازد در بر گرفت
اول وحال دهقانه بر مجتبا اتدیکه الی ایله اشارت اتدکوره هکی ایاق ادنی قالقوب
کندو الی بایله اول دهقاندن بندی چوزدی سر شوخ ابوسید و در بر گرفت پادشاه
اول دهقانك باشنی اوپدی و سینه سنه طوتدی یعنی در اغوش ایدوب انوکا ایله معانقه
و مصافحه ایلدی بدان دم که طالع نمودش بهی اول دم که طالع اکا ایلك کوستردی
یعنی دهقانك طالعی سعید اولدی بزرگیش بخشید و فرمان دهی پادشاه اول دهقانه
اولوقت و حاکملك باغشلدی و انی بر عالی مرتبه یه ایرکوردی بگفتم حکایت بشرین داستان
بو داستان اجمانه حکایت اولدی یعنی اول ظالم پادشاهك دهقان ایله اولان حالی ودیونی

حکمت نصیحت قبول ایدوب انصاف ویرمکدر مشهور عالم اولدی هر دو نیکبخت اند ای پسر کستان
ایو بخت اولادن کسه عاقل ترک دایو ترک اولدن کیده یعنی انلر تابع اولور بیاموزند
عاقلان حسن خوی عاقل تردن ایو خوی اوکرنورسه دوخی عادت تحصیل ایدرسه نه
چنانکه از جاهل عیب جوی اولدقده دیکم عیب جوی جاهلدن یعنی عیب جوی جاهلکدن
ایو خوی ایودن یان اوکرنورسه دیکم حکمتی بوبیتده بیان ایدر ز دشمن شنو سیرت
خود که دوست دشمنون است کند سیر تیغ جمله دوست بما ازنواید یعنی
نکوست مرادلنا معقولکم سنون صادر اولور انی کورنه ایجد زیرا دوست دردنک
عیبنی کورمز ستایش ایان نه یار تواند سنحوج ایدی درسنک یارک دکل لرد
ملامت کنان دوستدار تواند بلکه ملامت ایدجی لرد سکا طعن و تشنیع ایدنلر سنک
دوستلرکدر زیرا کند عیبک مطلع اولورسه دبالت دادن بر کرفتند هسته سکار
ویرمک کناه در کم نا ردی تحمل بود سودمند کاولهسته یرکه اچی دارو در شربت
نافع اولور تعرشدوی بهتر کند سوزنشی ترش روی یعنی دشمن طعن و سرزنشی
ایوکه ایدر کم یاران خوش طبع شیرین منش که شیرین قوی اولور خوش طبع و یار اولده
زیاده ترشرودر بعیبدر دیکه بورزدکم قرنو سویلرسه دقی انون اعتراض ادنده ادلهم
ایو خوی حاصل ایدرسه ازین به نصیحت نکویدکست سکا بوندن ایو نصیحت کسه دیمز
دکر عاقلی بکا اشارت بس است اکر عاقل ایسک سکا بر اشارت بتر دیکلکم بوقدر تفصیل
اولدر نصیحت **حکایت مامون خلیفه با کنیزکی** چودر خلافت بمامون رسید خلافت
دوری چونکه مامون خلیفه یه ایرشدی یکی ماه پیکر کنیزکی خرید ای صورتلو بر کنیزک صاتون
الدی بچهره افتابی بتن کلبنی صورتده بهمان بر افتاب جسمده بهمان بر کل فدانی ایدی
یعنی خوب صورت دخی دقد بر محبوبه ایدی بعقل و هنر بازی کنی عاقلک عقلی ایله
اویون ایدجی بر کونلایدی یعنی زیاده حسندن عقلی اوکی مغلوب ایدی **رباعی**

باز ی کن و صف ترکیبی در اکمنس
اولان یا وحدت ایجون ریز

ازین

ازین هم بادی عابد فریبی ملائک صورتی طاوس زیبی که بعبادیدیشن صورت نیندد
وجود پارسا یان انکبی بخون عزیزان فروبرده چنگ عزیز برقاشی بنچه سن بالنور طلی ایدی
سر انکشتها کرده عناب رنگ بر مقتر نکا وحی عناب رنکلو ایلیلی ایدی یعنی کویا کم انوک
النده اولان رنک حناء رنکی دکلایدی بلکه بنجه عزیزلری هلاکی ایدوب انلرک قانی ایله
سر انکشت رنکیز اتشی ایدی بونده مبالغه واردر بابروی عابد فریبش خضاب
او کنیزکک عابد فریب قاشنی دوزره راستق چو قوس قزح بود بر افتاب افتاب
اوزره واقع اولمش قوس قزح کبی ایدی شب خلوت ان لعبت حورزاد خلوت کیجه سی
اولحور اصل لعبت مکرتن در اغوش مامون نداد مکر تنی مامونک قوجاغنه ویرمدی
یعنی قوجغنه رضا ویرمدی کرفت اتش خشم دروی عظیم غضب اتشی مامونه زیاده
تاثیر ایدی یعنی مامون اول حالده کنیزکه غضبناک اولدی سرش خواست کردن چو
جوزا دونیم اول دمده او کنیزکک باشنی جوزا کبی اکی پاره ایتمک دیلدی بکفتا سر
اینک بشمشیر تیز او کنیزک مامون خلیفه یه ایدی اشته باشم کسکن قلیچ ایله بینداز
و با من مکن خفت و خیز ات یعنی کس و بنم ایله یاتمق و قالقمق ایله یعنی بنی هلاک ایله
بنم ایله یاتوب قالقمه کم بوکه رضام یوقدر بکفتا کم برد لکزنا امدت مامون
کنیزکه ایتدی سنک تنبکم کیمدن نا خوش کلدی که بو نیته حضورسن چه فصلت زمامنا ست
امدت بندن سکا نه خوی نامعقول کلدی بکفت ارکشی و رسکاه سرم کنیزک مامون
خلیفه یه ایتدی اکر سنی هلاک ایدرسن دکر تیغ ایله بنم باشمی ایکی پاره ایدرسن سنکله
یاتمغه رضام یوقدر زیرا ز بوی دهانت بر نج اندرم سنک اغزک رایحه سندن رنجیده
دائم دو ایم کشند تیر بیکبار و تیغ ستم جنک تیره دظلم تیغی بر کره دخی بیکبار ویوی
دهن دمبدم ودهانکی رایحه سی متصل دهن رحاد برکه برکره اولمک یکدر بنجه کره اولکون
بیکبار کمعنا سهوا اولور قیدا اولنور شهوت منع ایچون شنیدایکی بر در نیکبخت

ایو بخت تو سرور سینی مامون خلیفه اول کنیزکدن بو سوزی اشتدی بر اشفت بنکی دبرکید
سخت محکم غضب ایدی دز یاده نه حضور اولدی همه شب دربی فکر بود دگفت ددکا
کیجه مامون خلیفه بو مکره ایدی وادی یومدی دکرد ز با هوشمندان گفت ایرتسی کون
عاقللر یعنی طبیبلر ایتدی طبیعت شناسان بر کشودی ایه عاقللر که هر بر کشودک
طبیعت شناسلریدر حاذقلر ایدیلر سخن گفت با هر یکی از بهر دل مامون خلیفه
هر بر طبیبه بر بابده سوز سویلدی یعنی استکاره بنم عزم قوقردیدی بکجه ظرافت ایله
هر برینک علاجنی سؤال ایلدی اول اثناده اغرقی قنک علاجنی سؤال ایلدی
دلش کم هیج در حال از و رنجش ز مامون خلیفه نک کوکلی اکرچه اول حالده اولسه
کنیزکدن یعنی سوزندن رنجیده وزنه حضور اولدی دوا کرد و خوشبوی چون غنچه شو
کندوسنه علاج ایلدی داد ایدر ایچه بو کاغذدن کبود و بغنجه که لطیفدر ایچه لوا اولدی
بری چهره را همنشین کرد دوست مامون خلیفه اول پری صورتلو کنیزکی کندوسنه
همنشین و دوست ایلدی که این عیب من گفت یار من اوست زیرا بو بنم عیبمی اول کنیزک
ایتدی ایلیه بنم یارم اولدر حضرت شیخ رحمة الله علیه قصه دن بعد و صوفیت بیاننه
شروع ایلدی بنزد من انکس نکو خواه تست بنم قتمده اولکمسه سنک محبک درسنکدر
که کوید فلان خار در راه تست که سنک یولکده فلان خار واردر دیه بکمراه گفتن نکو
میروی یولا زمانه ایو دطوغری کیدیورسن دیمک گناه بزرگست و جور قوی عظیم گناهدر
وادلکیمه بیوک جوردر بر انکو که عیبش نکویند هنر اول کیمسه که انک عیبی
اوکی سویلیه لر هنرنامه از جاهلی عیب خویش جاهل کمسنه کندو عیبنی هنر
بیلور مکو شهد شیرین شکر فایقست عسل شیرینده شکر دیه داعی دردیه
کسی را که سقمونیا لایقست برکیمسه که مخمور نایق ولایقده چه خوش گفت یکروز
دارو فروش ناطیفه ده بر کون طبیب شفا بایدت داروی تلخ نوش سکا شفا

وصحت

صحت کرک ایسه اچی داروی ایچ کز ... دوا اکر شربتی بایدت سودمند اکر سکا
فایده تو بر شربت کرک ایسه ز سعدی ستان داروی تلخ پند نصیحتک اچی داروسنی یعنی
داروی تلخ بکر نصیحتی سعدیدن ال که اول نصیحت دین و دنیا که فائده بودر زیرا انک
سبب ایله ایکی عالمده سعادته ایرشورسن بپرویزن معرفت بیخته که اول نصیحت دارکی
معرفت الکی ایله الکنمشدر بشهد عبارت بر امیخته عبارت و الفاظ عسلی ایله قرشمشدر

حکایت پادشاه با درویش

شنیدم که از نیکمردی فقیر اشتدم که بر ایو فقیر کمسه دن یعنی
بر صالحدن دل ازرده شد پادشاهی کبیر بر عظیم پادشاه بیحضور و پریشان خاطر
اولدی مکر بر زبانش حقی رفته بود مکر اول درویشک لساندن بر حق سوز کلمش ایدی
یعنی انک لسانندن بر صحیح سوز صادر اولمش ایدی ز گردن کشی بر وی اشفته شد بکر اوله
پادشاه جبارلغندن انکا اوزرینه غضبا تند ایدی بزندان فرستادش از بارگاه
پادشاه اول فقیری بارگاهندن زندانه حبس اتمکه کوندردی که زور ازمایست بازوی شاه
زیرا پادشاهک بازوسی قوتیدر اشترسه ظلم ایدر عدل ایدر زیرا ان یکی کفتش اندر
نهفت دوستان بر اول فقیره تنها ایدی مصلحت نبود این سخن گفت گفت بو سوزی
سویلمک مصلحت و معقول دکل ایدی اول فقیر انکا جواب ویردب ایتدی رسانیدن امر حق
طاعتست حق تعالی حضرتنک امرین ایرشدرمک طاعتدر ز زندان نترسم که یکساعتست
زندانده خوف اتمزم زیرا بر ساعتدر که دنیانک بقاسی بر ساعتدر تند قالدی که
بنم زندانده محبوس اولدیغم زمان الدنیا ساعة فاجعلها طاعة همان دم که درخفیه این
راز رفت همان دم که خفیه ده بو راز کندی یعنی تنهاده بو راز سویلدی حکایت بگوش ملک
باز رفت حکایت کرد پادشاهک قولاغنه کتدی یعنی اول سوزی پادشاهه سویلدیلر کندیو
کو ظن بیهوده برد جنونکه پادشاه بونی اشتدی کولدی و ایتدی که اول فقیر عبث زعم و ظن
اتدی نداند که خواهد درین حبس مرد اول فقیر بیلمزکه بو حبسده اوله جک

غلامی بو درویش بر دایم پیام بر غلام ایکی اعرج ایدی اول مجوس اولان درویشه اشتدی

بکفتا بخسرو بکوا ی غلام ادلنیز خبر کتورن غلام ایتدی پادشاهه دعای غلام مرا

بادم برد ادر شب بیت بنم مجردیم کوکلم اودرم یوک یوقدر که دنیا همین ساعتی بیش بیت

زیرا بجق دنیا بر ساعت در زیاده دکلدر تا کرد ستکیری کنی قوم بویله دکلدر که اکر

بکا سعادت ایرسه خرم اولم یعنی خرم اولمزم دکر سربری در دلا یدم بویله ده دکلدر که

اکر بکا کسی کوکلم غم کلا یعنی کلسه تو کر کاران بزمان دکیم سن اکر کامران ایسک

زمان دکیم ایلم دکر کس زومانه در ضعفد بیم یعنی کسه عاجز ایسه صنعفدر بج دم

زدرد فارغ و فرک جون دسلوئیم موت در جهانه سنده جوره طاشره کیو یوز یعنی موت عز

اولم بیک لحظه باهم بنا بر شوئیم بر لحظه بری بر عمر ایله برابر اولورز منم دل بر بیده دولت

هیچ روز بو بنشکون یعنی زمان قبل دولتم محب اتم بر بود دل طلق خود را اسوز

ملکاه و بد دعا کی ایله کندو کی بخم سر پیش از تو بیش از تو افتد قند سنده اول

کلان پادشاهلر سنده زیاده بکیم وعاد فن تو برمی یعنی فن تدر لر به بیدا کردن جهان

سوقتد جهان یعنی جهان فتحی ظلم ایلکا ایله باتدیرا هلا کرم اندیر لیکن عاقبت

نه فایده حاصل اندیر لعنت و بد دعادن غیری جهان ذی که ذکرت بحسین کند چونکه

حال بویله در دنیا دیسندن فنا بخلی دیرد یعنی خلقا ایله شویله خوب دیرلکا ایلم کم سنی

تحسین ایلم یاد ایدلر و سکا خیر دعا ایده لر جو مرد یی نه بر کور سر تحسین کنند یعنی چونکه

اولدسن شویله دیرلکا ایلم کم سنک قبرکا اوزره یعنی سکا تحسین و بد دعا اینه لر بنا ید

بر سم بد اینه نهاد بر از نهادت ایلم قانون قومق کرک یعنی خلق اوزره بدعت لر

قومق معقول دکلدر کم کو نیو لعنت بر آنکس نهاد زیرا دیرلر لعنت اولسون

انکه اوزره سنکه بو بدعتی و بو قانونی قودی وکر بر ایده خدا وند زور قسم طمراغی

عاقبت اکی التنه ایلمی یعنی عاقبت موت التنده مقهور و مغلوب اولوب قبره

کرزی

کرزی بزبود دستنک مردی که از جفا جون که اولکسه دن بو سوزلری اشتدی اول زیاده

ترش ردی پادشاه بیوردی جلادن که بیرون کنند سر بان از قفا کم انوک صاتق

قفاسندن طاشره ایده لر یعنی کسه لر چنین کفت مرد حقایق شناس اول حقایق

شناس کسه بویله ددی کز بیم هم که کفتی ندارم هراس که بو سوزنده دی کم ایتدیک خوف

طوتمزم من از بی زبانی ندارم غمی بی زبانی سندن اصلا بر غم طوتمزم که دانم کز ناکفتم

دانه همی زیرا بیلورم که حق تعالی حضرتی جل جلاله سویلدیکم سرلری بیلور اکر بو لسانم

کبدرسه لسان قلب ایله اکا راز سویلرم اکرنه نوایی برم درستم اکر دنیاده فقیرلق

و ظلم ایلدم یعنی سن بکا ظلم ایدرسن کرم عاقبت خیر باشد چه غم اکرچه عاقبتم خیر اولدر

نه غم زیاده دنیا انکبتاسی یوقدر و عقبانک فناسی یوقدر عروسی بود نوبت ماتمی ماتم

نوبتی سکا دکون اولور یعنی موت سکا حقیقتده عیش و عزت اولور کرت بنک

روزی بود خاتمت اکر سنک خاتمک بیک روزی ایلم یعنی دار فنادن دار بقایه ایمانله

رحلت ایدرسن **حکایت زور دار زمانی تنک دست** یکی مشت زن بخت روزی نداشت

بر زور ربان وار ایدی که دولت و رزق طوتمز ایدی یعنی زیاده فقیر ایدی نه اسباب

شامش مهیا نه جامت اولدیجان تنک فقر دی بر مرتبه ده ایدی که نه اقشام وقتی نه قوشلق

وقتی یمکه حاضر ایدی ز جور شکم کل کشیدی به پشت بالضروری شکم جوریندن ارقسی ایله

بالچق چکردی یعنی بر کمسنه حمال اولسون دیوار طنا دلق ایدر ایدی که روزی حاصل

قوردن بنشسته طالعت وقوت ایله رزق بیکه دولت حاصل اتکه عادت نظام از پریشانی

روزکار دایم روزکار که بر پیشانلغندن و کندو بیکرلکر لغندن دلنو حسرت الوده دن

سو کواه انوک کوکا حسرت ایله الوده ایدی یعنی متحسر ایدی تنی یا سوا ایدی که یش جنک با عالم

چیره کنی کاهی اولدست زنکه چیره کشن عالم ایلم جنک و خصومتی وار ایدی که از بخت

شوریده رویش ترش کاهی بر پشان بختندن و زمانه نک ساعتی التمسنده انوک یوزی

آکنده ایدی یعنی بیحضور ایدی که اندیشه‌دن عیش تریس طلق که بی ضحکک لذیذ و لطیف
عیشی کوردکندن قورتلدی ابتلاسی بحلقن اتوک بوغازنه اجی صو کیدردی یعنی تلخ
حضور لقدن بو تغیر ایدی که از کام آشفته بکریسیکه هر پیاله اشنده
یعنی هر پیاله اولدقدن اغلدی بویله دیو که کسی بیداند یعنی تربیتی که بوندن
اجرک دبوبدن منکل سک دیرکه کیم کوردی که از شهد نوشند و مرغ دیم ساید
کسه در عسل نوش ایدر و مرغ دبره یعنی عیش و عزت ایدرلر حا ردی نان من تنبیدن
بن نانمک یوزی ترکوردن یعنی نان ایله یکم تر بوله قادر دکلم قند قادی عیشی
عزت اولم اکر انصاف پرسی نه نیکوست این اکر انصاف صورر ایسک یعنی انصاف
ایله نظر ایدر ایسک بو ایو دکلدر بر هفته ما دکربه را بوستین بی عریان دکربه نک کورکی
وار بو یمنی دخی قالبدر بلکه عریان اولم دکربه نک کورکی اولم جه بودرکم هایم دریغا کاکل
نه اولیدی که ایامی بو بالجملة ایشنده یعنی بو ارتغادلقده بکنجی قودر رفتی ایکام دل
کوکلم مرادندن بر کیمه باتیدی یعنی فارغ البال بولیدم دریغا فلکستوبسانی دریغ
بیم بو حالوم اکر فکر بر شیوه دون نیدی یعنی بکم بر نظر ایدیدی بویله ایکن ایلم که کمی
بنکه عن انفاسی که بیم الوم برکها ایشندی یعنی فارغ البال دیر بیدی مکر دوزکاری هوس
زانکه بی مکر بر زمان هوس سور بدیم و عیش و نوش ایدیدیم ز و دکرد محنت پیشانیدی
کذشدن محنت نوزنه سککیدم یعنی فقر محنتدن خلاص بولدیم شنیدم که روزی تن
اشنیدم که بر کون اول نودربازیر قوردی عظام زنخدان یوسف یا نت فلکا بحنز لوکه
بکا اولدی چو دریتی اکه کوکلرنه بولدی بکا اندرش عقد بکیمه فلک ایجنده اکه
باعث اولنق که های دندان فرو ریخته کوهر کبی لطیفه شرح اشهدکش دهان بی زبان
همی کفت و ان زبان دهان سان حالا ایله نصیحت ایدر و ران سوبلر ایدی بویله دیو
که ای خواجه بابه بنوای بساز که از کشت فقر و دنده دوستلق ایله قناعت ایله زیرا نه ایستدی حال

دهن زیر کل با لحد اتنده یعنی قبرده دهانک حالی بو دکلمیدر که شکر خورده انکار
یا حوری دل شکر پیچی یا هوه دو دیش طین ایلم یعنی سن ای دنیاده صفا و حضور ایله
یا بلاد و نعمت ایله هم سود منطوت غم از کردش روزکاران مدار دور زکار کرد و نسیدن
غم طوتمه که نه مانکر دد بسی روزکار نیادرو زکار دیوز چوق دونیا ایدر بحال قطع
کیمی خاطر شرده داد بحال که لحظ بو بندلرایکی خاطری مطوی ایتدی غم از خاطر شکرفت
یکسو نهاد غم اندرک خاطر اولان دفتی بر جانبه قودی یعنی غمی کندی خاطرندن حکم کندوسی
خطاب ایتمکه شروع ایلدی که ای نفس طاح وزیر بد هش که ای برای بزرد نیز بر عقل عقل
نفس بکنی باد شمار دو فور ایمکش غم یو کنی چک و کندو که دیکلم غیری کسه در صفاده
دبی بلادیم دیو اکر بنده بادبر سر نبود اکر بر بنده باشنده ذره یوک ایکده یعنی
رنج و عناده اولم دکر سر باد به فلک بر نبود و کر بر صاحب دولت باشنی اوج فلکه اقدیه
ایلده یعنی حضور و سرورده اولم در آن دم که حالش دکرکون شود اول دمده که اونک
حالی دکرکون اولم یعنی اجلی ایرشه بمرکه انرش هردو برون شود مرکه ایله اکس بیدنلک
باشندن طشره کیدر یعنی نه ذوق و صفا و نه درد و بلا قالور غم و شادمانی نماند و لیک
دنیاده غم و شادمانق قالمز و لیکن جزای عمل ماند و نام نیک عمل جزاسی و ایواد قالور
کرم پای دارد نه دیهیم و تخت کرم باقی قالور تاج و تخت باقی قالمز بده کز نوای مانه
ای نیکبخت و یر یعنی کرم ایله زیرا سندن بو قالور ای نیکبخت و بر ر اق زر بهجور سیم اینه
بده که جز نیکوی اهل کرم نخواهد ماند لکن تکیه بر ملک و جاه و حشم مکن و منصب
حکامده اعتماد ایلمه و انلرک بقاسی تعارده دیو کندوکم عمر و دیرم که پیشی از تو
بود دست و بعد از تو هم زیرا بو ملک سندن اول دار المشعره و سندن صکره دخی اوله
هذا و بنده دولت غم دیه تورد دولت و سعادت ابدیه صاحبی دیه غمی یر یعنی اکم
سی ایدر که حاد دنیا به هر حال بکذرد زیرا دنیا بر حادکی باقی دکلد عاقل اولان

نکته در اولان تا حکایت ایچوندر

اکا مشغول اولمانه نخواهی که ملکت برآید بهم استغنا ایسک که سنک مملکتک غم ایله یوقاری کلم
یعنی پادشاهلقده صکره اوتده غم کوز مکاستا ایسک غم مملکت دین فورد باید بهم سلطنت
و مملکتی بیله یمک کرک جهان دنیایه مشغول اولمق کرک زرافشان چو دنیا بخواهی گذاشت
حق یولنه فقیره زر نثار ایله چونکه دنیایی ترک اتمک کرک که سعدی در افشاند چون
زر نداشت که سعدی در صاحبی چونکه زری یوق ایدی دردن مراد حکمت
آمیز و شوق انگیز نصایحدر که اهل دل قتنده بیوک مرتبه دردن یکدر **حکایت**

در معنی خاموشی از نصیحت بکسی که نصیحت نپذیرد حکایت کنند از جفاگستری
زیاده ظلم ایدجی بر ظالم پادشاهدن حکایت ایدرلر که فرمان دهی داشت در کشوری
که اول ظالم پادشاه بر کشورده فرمان دهلک طوتار ایدی یعنی پادشاه ایدی در ایام او
روز مردم چو شام اما شیه ظالم ایدی که انک ایامنده خلقک کونی شام کبی سیاه ایدی
یعنی رعایا انک ظلمندن زیاده بیحضور و مضطرب ایدیلر شب انیم او خواب مردم
حرام اول ظالمک خوفندن کیجه خلقه اویقو حرام ایدی همه روز نیکان ازو در بلا
دکل کون اویلرنک بلاده ایدی کیجه اکا بددعا ایدرلردی گروهی بر شیخ آن
روزگار بر بیوک کسه اولزمانک شیخی قتنده ز دست ستمگر گرستند زار اول ظالمک
الندن شکایت ایدوب واویلا اغلدیلر دیدیلر که ای پیر دانای فرخنده رای
کای فرخنده و لطیف رای ایدعا قلیبیر بگو ای جوان از بن سوار خدای بو جوانه یعنی بو ظالم
پادشاهه دی که الله تعالی دن خوف ایله بو خلقه ظلم ایله بگفتا دریغ آیدم نام دوست
شیخ اول خلقه جواب ویروب ایتدی بکا حیف کلور دوستک ادی یعنی الله تعالی حضرتنده
خوف ایله دارنه حق تعالی ایله دیو اکا نصیحت اتمکی بکا حیف کلور که هر کس نه در خورد پیغام
اوست زیرا هر کسه اول الهک خبرنه لایق دکلدر کسی را که بینی ز حق بر کرانه بر کسه
که قتده کنارده کورر سن یعنی حق سوزنه راضی اولمز اکر سن پادشاه خواجه حق

مصراع اولده اولان بهم بادن قطع نظر اولنه ترکیب تشدید میم ایله در غم معناسنه در
مصراع ثانیده اولان بهم فارسی در
آن اسم حاضر در
جفاگستری وصف ترکیبی در
فرمان ده وصف ترکیبی در

دریا

دریغ مدار ای کسی انک ایله حق سوزی ادرتا یه قوم یعنی حق سوزدن اکا نسنه سویله
در بیغست با سفله گفتن علوم سفلیه علوم و معارف سویلمک حیفدر که ضایع شود تخم
در شوره بوم زیرا شوره یرده تخم ضایع اولور چو در دری بکیرد عدو دانت چونکه
سنک حق سوزک اکا تاثیر اتمیه سن دشمن بود بر کند بیجاه و بر بکا دوت جان ایله اکجور
یعنی زیاده بیحضور اولور و سکا بکیره ایدر حضرت شیخ طاب ثراه حکایت ایله
کندو پادشاهنه خطاب ایدوب انی مدح اتمکه شروع ایدوب ترا عادت ای پادشه حق رودست
سنک عادتک ای پادشاه حق اوزره کتمکدر یعنی حق سوزه راضی و قایلسن دل مرد حق کوی
ازینجا قویست حق سویلیجی کسنک کوکلی بو سبدن قوی مددکم حق کیسه ده خوف الزمقت
گفتم ای خسرو پاک رای ای پاک رای او پادشاه حق سوز حرینه ایسه بن بک سکا ایتدم
توان گفت حق پیش مرد خدای حق سوزی خدادوستک ادکنده سویلمک ممکندر زیرا
نه خصم اولمز نگین خصیص دارد ای نیکبخت نگین بر خصلت دوتر ای یو بخت لو
که در موم گیرد نه در سنگ سخت که اول خصلت مومه تاثیر ایدر محکم طاشه تاثیر ایتمز یعنی حق
دنی حقه قایل اولان کسنک قلبنه تاثیر ایدر زیرا موم کبی ملایم در اما ظالمک قلبنه تاثیر
ایتمز زیرا انک قلبی طاش کبی محکمدر عجب نیست گر ظالم از من بجان عجب دکلدر اکر
ظالم بندن جان ایله برنجد که دزدست و من پاسبان اینجنه دیمی حضور اولمز زیاده
ظالم دزد و بن پاسبانم که حق سوز ایله کسی ظلمدن حفظ ایدرم یعنی بن نصیحتم قبول
ایدوب حلمه ظلم ایتمزسن تو هم پاسبانی بانصاف وداد سن دخی ای پادشاه
خلقک پاسبانی سن انصاف و داد ایله که رعایایه تمام رعایت ایدوب لطف و کرم ایله
که حفظ خدا پاسبان تو باد که حق تعالینک حفظی سنک پاسبانک و حافظک اولسون
ترا نیست منت زروی قیاس بو نسنه ده سکا منت یوقدر خدادن بر منت و فضل
و سپاس حق تعالی یه منت و فضل و سپاس یعنی سنک خلقه دادکه اولان عدل و انصافک

ولطف ذکرمک حقیقتده بسیار دکلدر بلکه حق تعالی حضرتلرندندر که سکا حیزه بو قدر
قدرت و توفیق ویرمشدر ایدی شکر و سپاس اکه در سکا دکلدر زیرا بو جمله ایلرندر
نهایتی یوقدر منت منه که در کار خیرت بخدمت بداشت زیرا سنی خلایق ایچنده خدمته طوتدی
و سکا توفیق ویردی ٣ چون دیکست معطل کذاشت سنی غیرلر کبی معطل دیکار
قومدی همه کس عیدان کوشش درند دکلا کسی کوشش و سعی میدانندر یعنی
کوششلو ایدرلر ولی کوی دولت نه هر کس برند لیکن دولت و سعادت طوپنی دکلا
کسه ایلتمز پس معلوم اولدی که سعادت و دولت داد حقدر کوشش ایله دکلدر
تو حاصل نکردی بکوشش بهشت سن جنتی سعی ایله حاصل ایلمدک و بازو قوتیله سعادت
بولدک خدادر تو خود بهشتی سرشت بلکه الله تعالی حضرتلری عنایتیم سندن جنت بولدی خویشی
یوغردی یعنی سنی لطفی ایله جنت لو ایلدی بو محلده کلبحی مدح ایلدی بوندن صکره دعایه
شروع ایلدی دلت روشن و وقت مجموع باد قلبک ایمان نوری ایله روشن اولسون
و وقتک حضور لقایله مجموع اولسون قدم ثابت و پایه مرفوع باد قدمک اسلام دینی
اوزره ثابت و رتبتک غیرلرقایله مجموع اولسون و مرتبکه دینی و عقبیده بلند اولسون
حیات خوش و رفتن بر صواب حیاتک خوش اولسون همتا و زره اولمق ایله و
دنیادن کتمک صواب اوزره اولسون عاقبت حیرتی ایله عبادت قبول و دعا مستجاب
عبادتک مقبول و دعاک مستجاب اولسون **گفتار اندر رای پادشاهان و تدبیر
ملک و آیین** همی تا بر آید بتدبیر کار مادام که تدبیر ایله ایش و مصلحت حاصل اوله
مدارای دشمن به از کارزار دشمن ایله مدارا ایلمک جنک ایلمکدن یکدر امرت بمداراة
الناس چو نتوان عدو را بقوت شکست چونکه دشمنی قوت ایله صیدمق و بوزمق ایمک
ممکن دکلدر بنعمت ببایید در فتنه بست فتنه و عداوت قپوسنی نعمت و مال ایله
باغلمق کرکدر کر اندیشه باشد ز خصمت کزند اکر سکا دشمندن ضرر ایرشمکدن خوف اولم

بشونیز

بشونیز احسان زبان نقیب بند احسان حایلی ایله انوک دلنی باغله یعنی کا احسان ایله
الانسان عبید الاحسان عدو را بجای خسک زر بریز عدو یه خار و خسک یرینه التون دوک
یعنی خار دیکنه کم احسان کند کند دندان تیز زیرا احسان کسکن دیشی کسر ایدر یعنی
احسان غالب دشمنی مغلوب ایلر بتدبیر باید جهان خورد و لوس جهانی تدبیر و
تواضع ایله و خضوعله سوندر دکلو کا ایله یمک کرک و ظرافت ایله کچمک کرک چو دستی نشاید
کزیدن ببوس چون که برانی اجرحت یعنی کسمک ممکن اولمیه اوپ یعنی چونکه دشمن قوی
اوله اکه چاره تواضع و تملقدر بعض نسخه ده کزیدن یرینه بریدن واقع اولور حقیقتده
ایکیسنک ماکی بردر **بیت** او بدم اعیار کانی قوی یاد کلکن که کس مد دکی اوله بوکم
ناچار اوله مراعات دشمن چنان کن که دوست دشمنک رعایت ایله ایله اجیلنکه
دوستک ایدرسن که دیرا بر صحبت توان کند پوست زیرا رعایت سببی ایله اول دشمنک
پوستنی صویمق یعنی هلاکی ممکن در بتدبیر رستم در آید به بند رستم بو قدر بهادر ایکن
تدبیر ایله بنده کلور و اسیر اولور دکل که غیره کسه که اسفندیارش نجات از کمند
زیرا اسفندیار بو قدر قوت ایله رستمک کمندندن خلاص بولدی حذر کن ز پیکار کمتر
کسی بیادی کسه ایله جنک ایلمکدن حذر ایله که از قطره سیلاب دیدم بسی زیرا قطره دن
سیلاب اولدیغنی چوق کوردم مزن تا توانی بر ابرو کره مادام که قادرسن قاشکه دیره
کزه اورمه یعنی عداوت اظهار ایدوب قاشک بوزمه که دشمن اکرچه زبون دوستست
زیرا دشمن اکرچه زبون در اما دوست اولمسی یکدر که سکا معین اولور بود دشمنش تا ن
و دوست ریش اول کسنک که دشمنی تازه و دوستی مجروح و ضعیف اولور کسی کش بود دشمنی
از دوست بیش بر کسه که انوک دشمنی دوستندن زیاده اوله مزن با سپاهی ز خود بیشتر
کسندن کی کندو کندن زیاده در که برعکس اورمه که نتوان زدن مشت با نیشتر زیرا نشتره
یومرق اورمق معقول دکلدر بو سببدن که کندو که ضرردر یعنی نشتره یومرق اورمق

پنجه خونی بوله سه کسی کندو یه غالب اولان کمسه ایله جنک ایتمکه ایلدر بیت چو جنک آوری
با کسی در ستیز * که از وی کریزت بود یا کریز * دکر زو توانا تری در نبرد * وکر جنکه
اندن قوتلو ایسه که اول نامرد دست بر ناتوان زور کرد * ناتوانه زور ایلمکلکدن مروت
دکلدر اکر جنکاوری دکر شیر جنک اکر فیل زور دلو وکر ارسلان پنجه لو ایسه بنزدیک من
صلح بهتر که جنک بنم قتمده صلح یکدر که جنک یعنی جنک ایتمکدن که الصلح خیر که دست از همه
حیلتی درگسست اما چون ال هر دکلو حیله دن کسلدی و هر ایله مصلحت حاصل اولمدی
حلالست بردن بشمشیر دست اول وقت اله قلیجه اتمک دشمن ایله جنک و محاربه ایتمکلک حلال
وجایزدر اکر صلح خواهد عدو سر مپیچ اکر عدو صلح استیه باش چویرمه یعنی صلح ایله
عناد ایلمه وکر جنک جوید عنان بر مپیچ اکر جنک استیه عنان چویرمه یعنی جنک ایله کم کردی
بنبدد در کارزار زیرا اول دشمن اکر جنک قپوسی باغلیه یعنی صلح طلب ایلیه ترا قدر و هیبت
شود ده هزار سنک قدر و هیبتک اون بیک اولور وراو پای جنک افشرد در رکاب اکر
اول دشمن جنک ایاغن رکابه کتوره یعنی قتال ایچون آته سوار اولمغه خواهش ایدرسه ترا
حساب حق تعالی حضرتنه اول جنکده اولان قانک حسابنی دیانتی سندن طلب اتمز زیرا
اول سبب اولدی تو هم جنک را باش چون کینه خواست سن دخی جنکه حاضر اول اول دشمن
چونکه کینه و انتقام طلب ایلدی که با کینه ور مهربانی خطاست زیرا کینه لو یعنی انتقام قصد
ایدنه شفقت و ترحم ایلمک خطادر بعض نسخه ده خواسته خاست واقع اولمش اول
وقت معنی بو بیت اولور سن دخی جنکه حاضر اول چونکه اول دشمن انتقام قالقدی
یعنی جنکه حاضر اولدی چو با سفله کویی بلطف و خوشی چونکه سفله و دنیه ملایمت و لطف
خوشلق ایله سویلیه سن فزون کرددش کبر و کردن کشی انک کبر و جبارلغی زیاده
اولور با سبابه تازی و مهرکان مرد عزاء آنلر ایله وکزیده مردلر ایله براز نهند
برانداختن کرد دشمنک ذاتندن تونکلر یعنی هلاک ایله وکر با نا کسان ...

اما کر

نبرد جنک در
جنک پنجه در
گسست بوند ماضی مجهول در
شمشیر شیخ اولنک تنی اله تقبیح در
عنان دزکندر
کارزار جنک
داور حاکم معناسنه در
باشخاره حاضر در
مهربانی ده اولان یا مصدر ایچوندر
شرر دن کشی وصف ترکیبی در
نهاد بوند ذات معناسنه در

اما کر دشمن ملایمت و هوش ایله صلح ایتمکه کرو کلمز بتندی و درشتی بکوش یعنی قتی
وغضب وغلظته چالشمه بلکه ملایمت ایله چو دشمن در آمد بعجز از درت چونکه دشمن
عجز ایله سنک قپوکدن ایچرو کلدی و کندو سنک خطاسنه اعتراف ایدوب اعتذار ایلدی
بدر کن ز دل کین و خشم از سرت قلبکدن کینی و باشکدن غضبی کاشته ایله چو زنهار
خواهد کرم پیشه کن چونکه دشمن امان استر کرم پیشه یعنی عادت ایله بخشایش کن
مکر سخی اندیشه کن اول دشمنه امان ویروب ترحم ایله واونک مکر و حیله سندن خوف
ایله ز تدبیر پیر کهن بر مکرد پیر کهن تدبیرندن دونمه یعنی انک رایی ایله عمل ایله
که کار آزموده بود سالخورد زیرا ایش صنامش اولور و اینک قولایی بیلور
بپیر براندند بنیاد رویین ز جای توجدن بنیادکی اوغلندن و تمانده یقارلر جوان
بشمشیر و پیران بتدبیر رای جوانلر شمشیر و قوت ایله و پیرلر رای و تدبیر ایله بیندیش در قلب
هیجا مفر جنک اورتسنده یعنی جنکده ایکی قپا جمع ایدیکر ایلدم چه دانی که ارا کسی
که یابد ظفر نه بیلورسن که جنکده هانکیمز ظفر بولور چو بینی که لشکر ز هم دست داد
چون کوره سن که لشکر بری بریندن ال ویردی یعنی پراکنده و منهزم اولدی بتنها مده
جان شیرین بباد تنهاده شیرین جانکی ییله ویرمه کندوکی خلاص ایتمکه سعی ایله اکر در
کناری بر فتن بکوش اکر دشمن عسکرینک کنارنده ایسک کتمکه و خلاص بولمغه چالش وکر
درمیانی بپوش وکر دشمن عسکرینک اورته سنده ایسک دشمن لباسینی کیکه تاکم
سنی کندو یردن صنوب هلاکک قصد ایتمیلر وکر خود هزاری و دشمن دویست مرضا
اکر سن بیک ایسک و دشمن ایکی یوز ایسه چو شب شد در اقلیم دشمن مایست چونکه کیجه
اولدی دشمن اقلیمنده طورمه شبستره پنجه سوار از کمین بپد مظلم در انکو بوسیدن
چو با نصد بهیبت بدرد زمین بش یوز آتلو کیجه ... هیبت ایله یرتار چو خواهی بریدن
بشب راهها ~~اول یوللری یوریمکدن~~ چونکه کیجه ایله یوللر کسمک یعنی ایلغار ایتمک استرسن

درت ده اولان تا خطاب ایچوندر
بخشایش بخشش حاضر در
کرم حاضر در
سالخورد یاشلو معناسنه در
هیجا جنک
ز هم دست داد منهزم اولدی معناسنه در
کناری ده اولان یا خطاب ایچوندر
بکوش کر لام ایله امر مصدر در
وضم لام ایله مصدر در
هزاری ده اولان یا خطاب ایچوندر
دویست ایکی یوز
ایلغار الله معناسنه در

منه كن گشت از كين كاهها اول بوسي بر برندن حذر ايله شايد كه انده عسكر كزلنمش اوله
ميان در لشكر جو يك روزنه دار اكي عسكر اورته سنده چون كم بر كون مقداري يول يعني
ازجق يول قالم بماند وبرزن صيد در جايگاه بر لطيفه دام ايده جك برده چادر قوردو
انى قرار ايله كراديني دستي كندم مواد اكر اول دشمن ايلريككك كتايديم طوته
وخونايله وراز اسباب جزش براد سنك ايله محاربه ايدن اكر ازاسباب ايسه دن
اكك بينيسي حصار يعني حصاركا ايده تواني كه دشمن جو يك روزنه راند بلمز ايسن كه دشمن
چون بر كون مقداري يول سوردى يعني بر مقدار يول يوردى سر بيچه زود ريشمان و
اوكر قولو سر بيچه سي قالمدي يعني ضعيف اولدي توا سوده بر لشكر ماند زاسي كوده
و قوي اولمز بونه لشكري ادر يعني اوكيم جنك ايلم كه نادان ستمكرد بر خويشتن كه نادان
كنده به ظلم ايلدي جو دشمن شكستي بيفكن علم چون كه دشمني منهزم اتدك علمني براق
يعني دشمنك علمني باشي اشغا ايله كه بازش نبايد جراحت بهم كه اوك جراحتي كرد بريم
كليه يعني دشمن عسكري كندو علمني هاني اوندن كوب تكرار جنكا بيورن جمع اولميه بسي در
قفاي بهر يشتران منهزم اولمش عسكر اردنجه جوقا سوريه يعني عسكر كوندن جدا اولمه مبادا
كه دور اوفتي از يار وران اولميه كه معين تركدن در نيفر كوندن اراق دوشه سين هوا
بيني از كرد هيجا جو ميغ هواي جنك ده توزندن بلوت كبي كوندر سن يعني سياه اولمش
بكير بند كردت بزد بين د تيغ زوبين د تيغ ايله سنك اطرافك طوترلر يعني الات
حرب ايله سني احاطه ايدرلر بدنبال غارت نراند سپاه عسكر يغما اردنجه سوريه
يعني غنيمت قصدنه دشمن عسكري كاردكه عسكر كيتيه كه خالي بماند هر پشت شاه زيرا
شاهك ارقه سي نكاه دارنده خالي قالور سپه را نگه باني شهريار عسكر بادشاهك نكهباني
يعني بادشاهي حفظ ايلمك به از جنك در صف كارزار جنك صفنده سنده جنكا ايلكدن
يكدر. **گفتار اندر نوازش لشكر در حال امن** دلاوركه باري تهور نمود بهادر كه

بوكه

بركسي اولكك وشجاعت كوستردي ببايد بمقدارش اندر فزود اول مقداركه يعني مقداركه
يعني اوك مرتبه سني زياده ايلمك كركك كه باري دكر دل نهد بر هلاك كه بر كره دخي جنكده
هلاكه اوزرينه كوكل قويه نه عاري دره پيكار ريا جو جه باك يا جوجك جنكدن خوف ايلمز تيم دكلكه
غيرى يردن سپاهي دره اسوده كي خوش بهار عسكرين آسوده كدن خوش طوت ورعايت
ايله كه در حالت سختي آيد بكار كه سختلق واضطراب حالنده ايشه كله وعهد يرايه كيرن
دست مردان جنگ ببوس بهادرلركه الني شمدي اوپ يعني جنكدن اول انلره رعايت ايله
و خوش طوت نه انكه كه دشمن فرو كوفت كوس او لوقت دكل كه دشمن كوسني چالدي يعني
جنكه مباشرت ايلدي او لوقت رعايتك فائده سي اولمز سپاهي كه كارش نباشد به برك
سپاهي كه الك اشني قدرت ايلمز اولميه يعني سبب معاشي حضا يتم ايلمز كه بادشاه اوك
وظيفه سني ويرميه كه اولدخي لوازم صرفا يليه واته والات حرب ويره كجا دل نهد روز
هيجا بمرك جنك كوننده اولمكه تنده كوكل قور وسنك يوكده قنده اكرجه جان و باشني ديار
نوامي ممكك از كف بدر بكار ملكك اطرافني دشمنك الندن بنكر نكه دار ونكهبان
لشكر ايله حفظ ايله ونكهبالايله حفظ ايله يعني وظيفه ديرمكله بودبر عوده دست
جو دشمن اوزره بادشاهك الي قوي وغالب اولور كه لشكر دل اسوده باشد وسير
چون كه لشكر دل اسوده وطوق اولالر بهادري سرخو يشتن مي فروشد عسكر كندو باشنك بها سنه
كه مراد وظيفه در نه انصاف باشد كه سختي برد انصاف دكلدر كه عسكر سختلق چكه يعني
بادشاه عسكره رعايت ايتيه جو دارند گنج از سپاهي دريغ اما جو نكه بادشاهلر كنج دخيره سي
سپاهي دن دريغ طوترلر دريغ آيد شدست بردن به تيغ سپاهي به جنك كلوبانن قليج النمك
يعني دشمن ايله جنك اتمك جه مردي كند در صف كارزار سپاهي جنك صفنده نه ارلك ونه بهادرلق ايلر
جو دستش تهي باشد وكار زار جونكه سپاهينك الي بوش واشي زار اوله يعني فقير اوليه
گفتار اندر تقويت مردان كارزار نمود. بپيكار دشمن دليران فرست دشمن جنكنه دليرلر

کوندر دلیران بناوردی شیران یعنی ارسلانلر جنکنده ارسلانلر کوندر یعنی جنکده بهادرلر
کوندر اولور اولماز کسه کوندرمه تا کم یوناغز دبنکه عقلکم نقصان کتورمیه در برایی
جهان دیده کار کن جهان دیده ترکی رایی ایله ایشی ایله یا کوز قوت ایله ایشی
ایلیه که صید از موی گرگ کهن زیرا قوجه قورد اودنامش در قولایه بورمز سان
جوانان به شمشیر زن یعنی اوزی ییغت بهادر جوانلردن قورقمایم حذر که پیران بسیار فن
چوق فنلو یعنی چوق بیلیجی پیرلردن حذر ایله جوانان پیل افکن شیر گیر ارسلان طوتیجی
فیل ییقیجی جوانلر نداند دستان روباه پیر قوجه دلکونک یعنی دلکو کبی چوق حیله بیلیجی
پیرک فوغه وحیله سنی بیلمزلر خردمند باشد جهاندیده مرد جهان دیده اولن کمسه عاقل
اولور که بسیار گرم از موی سرد دیده زیرا چوق اسیه صوق صاتمش دینجه مصالح
بتورمشدر جوانان نشسته بخت ور دولتلو سعادتلو اولن مقبول جوانلر گفتار
پیران نهجیندس پیرلرک سوزندن دینده ن باشلو جو یوزلر بلکه جان قولغیله
سوزلرنی استماع ایدرلر بیت نصیحت گوش کن جانا که از جان دوستتر دارند
جوانان سعادتمند پند پیر دانارا اکر مملکت باید ارسته اکر سکا مملکت مزین کرکسه
مده کار معظم بنو خاسته عیروشکل ایشی جوانه ویرمه سپه را مکن پیشرو جز کسی
عسکر سوکسه ده غیری سرعسکر ایله که در جنکها بوده باشد پیشرو بی که اول کسه
جنکلرده چوق اولمش اوله بجزدان مرزمای کار درست ایش کورمش تان لی مشکل
وصعب ایش بجیره که سنوان نایوشکسی بشت زیرا درسشت اید منوق ممکن
وتابل دکلدر یعنی ایش کورمش عظیم مصلحت بیورمق ادیرسشت ایله مکن کبی در
که اکی دوقی محالدر رعیت نوازی وسرعسکرلر رعیت نوازلقیعنی رعیتی دشمنوده حفظ
ایدوب اکم رعایت ایلکه وسرعسکرلک نه کاریست بازیچه در زیرا ادیوبجق وقولاینه
یعنی اسان بر ایش دکلدر نه رایی که صنایع شود روزکار استرا ایکه روزکارکه

صنایع

صنایع اوله وردلندن دورادلکیسی بنارکار دیده مرزمای کاراشنی کورمش ایشی
بیورمه شتابد شکر صید روی از پلنک شکارن اکرشکار قبلانلردن یوز چویره ماوادن
خوف ایتمز مرد به رزمکه سیرنما دیده جنک جنک کورمش ارسلان دکلودن ادرکوچو
بروروده باشد پسرشکار چونکه برشکار ره بسلنمش وایشی کورمش ادم نترسد
چو پیش آیدش کارزار چونکه اوکه اوکنه جنکه کلوم فوف ایتمز بکتی ددیجیره واماجه وکوی
کورش طوتمق ایله واتا دلمق ایله ماورقا ایتمق ایله وطوباودینمق ایله یلادرسود
مرد پرخاشجوی جنکه نیجی بهادرکسه اولور بکر ما به پرورده وعیش ونازده اما حمام
وعیش ونازده ومعمورده بلنمش ادلم بترسد چو بیند درجنک باز قورقا ایدر چونکم
جنک قپوسی اجلمش کوره دو مردشن بناشد در پشت زمین اولعیش ونازده ادلمش
ایکی ارقسی اوزره اکی کسه بنورلر زیاده جیمها دلو غلمندن بود کشته نوکودکی بر
زمین اولورکه بر اوغلانجغه اکی یره اودر ورینه ایدیا لیمه هر حیله ایش بجوم
ایکنا که دیدی نتودرجنک پشت برکسنک کم سه جنکده ارقه سنی کوره دک یعنی جنکدن
قچکوره دک یکتی کرعود درمصاف بکشت دیه اکر دشمنی اولمیکن دنیده
تاکم غیره لری کورب جنکدن قاچمیه نسخت بها از مرد کشته ند قراوغلان قچه ادرق
اردن یکدر کم روزوغا سر نتابد چو زن که او دشمن ده مرد عورت کبی باشنی چویره
یعنی جنکدن قچه بیت چه خوش گفت گرکین بفرزند خویش گرکین نه لطیف ددی
کندو فرزندینه وجو قربان پیکار بربست وکیش چونکه جنک قربانی وصداقی
باغلندی یعنی جنکه حاضر اولدی بو دجه دخی حاضر در چونکه کندو سه جنک قربانی
وکیشنی باغلدی کرکین کندو فرزندینه دیدکی سوز بودر اکر چون زنان جست خواهی
کریز اکر عورتلر کبی دوزدی قاچمق استرایسک مرو آب مردان جنک مریز کتمه بهادرلرک
یوزی صویه دکمه دانلرک عرضنه نقصان کتورمه صوت شیخ دخی اکرچه قچمقدن حصم

بیاننه شروع ایلدی سواری که در جنگ بنمود پشت نه سوار که جنگده ادرقوس کوستردی
یعنی قاجدی نه خود در که نام آوران را بکشت او سوار جهان کندو سینه سنی بلدی دکندی کندو قارینه
حلال کتدی نکجه جمیع اولو صانو بهادرلری بیلدم دیلدی قانلر کیم خصمه ضرر ایرکوردی
شجاعت بباید مکرران دو بار شجاعت و بهادرلق کلامکرر اولدی کی دوست دن که اشتد
در حلقه کارزار که جنگ حلقه سنده دشمنلر دوهم جنس هم سوز هم زبان اکی هم زبان
هم سوز هم جنس بکوشند در قلب هیجا بجان جنگ ادرتا سنده جان ایله چالشورلر که جنگ
ایدرسه فتن ازبیم تیر زیرا که عار کلور تیر اوکندن کتمک یعنی قاجمق برادر بچنگال دشمن
اسیر اول که برادر بچنگال دشمن اسیر اولدم چو بینی که یاران نباشند یار اما جوه کوره سن
که یارلر یار و معین اولمیه لر هزیمت ز میدان غنیمت شمار اول وقت میداندن قاچمغی
غنیمت صای **گفتار اندر نواختن لشکریان** دو تن پرور ای شاه کشور کشای اکی
کسیی بسله یعنی اکی طایفه یه رعایت ایله ای کشور فتح ایدیجی پادشاه یکی اهل رزم
و دوم اهل رای برسی جنگ اهلی و اکنجیسی تدبیر اهلی ز نام آوران گوی دولت برند
اولولردن دولت طوپنی اپیدرلر یعنی غلبه ایدرلر که دانا و شمشیر زن بهره ورند شوند
پادشاهلر که دانا و بهادر بسلرلر دائما انعام و احسان ایدرلر هر انکه قلم را نورزید
و تیغ بهاو لکه اکر اولورسه انکا دنر های دریغ یعنی حیف اولسون کرک ایدی دیه قلم زن
نکو دار و شمشیر زن اهل معرفته و بهادره رعایت ایله نه مطرب که مردی نیاید ز مطرب
رعایت ایله زیرا اول عورت کبی در عورتده ارلک و بهادرلق کلمز نه مردی است دشمن در
اسباب جنگ ارلک دکلدر دشمن جنگ اسبابنده و تدارک کنده اوله تو مدهوش
ساغر و آواز چنگ سن ساغره و چنک آوازنه دائم دوران اولدسن بسا اهل دولت
ببازی نشست چوق اهل دولت اویونه اوتوردی یعنی عیش و نوشه مشغول اولدی که
دولت برفتش ببازی ز دست که بازی و یعنی اویون و هوس کتابی ایله دولت و سلطنتی النکا الندن

کتدی

کتدی **گفتار اندر حذر کردن از دشمن** نکویم ز جنگ بداندیش ترس دو دشمنک جنکندن
خوف ایله دیمزم زیرا بر کسه دشمندن حذر ایدرکم شبه لازم دکلدر که در حالت صلح
از وبیشتر اما اسکا تعظیم بودرکم صلح حالتنده اندن زیاده خوف و حذر ایله بسا کس
بروز آیت صلح خواند چو شب که روز ده صلح آیتنی اوقودی یعنی آشکارا صلح طلب
ایلدی چو شب شد سپه برسر خفته راند چون کیجه اولدی اویوشمش و غافل عسکره
باشلادی عسکر سوردی یعنی غفلت ایله بستی بسدی ایلدی زره پوش خسبند جنگ
آوران زره پوش و آلات حرب ایله مهیا اویورلر بهادرلر که بستر بود خوابگاه زنان
زیرا دشمنک عورتلرک اویاجق یریدر بکیم درون مرد شمشیرزن جادر ایچنده بهادر
مرد برهنه نخسبد چو خواب زنان عریان یاتماز خانه ده عورت صوییوب یاتدیغی کبی
بباید نهان جنگ را ساختن دشمن ایله جنگ نهان دوزملک کرک یعنی عدو غافل ایکن حضورده
کلملک کرک که دشمن نهان آورد تاختن زیرا دشمن جنک و هجوم کتورر حذر کار مردان
کارآگهست حذر ایتمک ایشدن آگاه اولان مردلرک ایشیدر یزک سد روبین لشکرست
قراول لشکر قراول توکی برک توغ کبی محکم سدتی درکه دشمنک عسکری حفظ ایدر **گفتار
اندر دفع دشمنان برای و تدبیر** میان دو بدخواه کوتاه دست اکی قدرتسز و ضعیف
دشمنک اورته سنده نه فرزانگی باشد ایمن نشست عاقلدن دکلدر ایمن و غافل
اوتورمق که کر هر دو با هم سگالند راز زیرا اکر اول اکی ضعیف دشمن بری بریله
راز صنعلر یعنی راز فاش ادوب اتفاق ایدرلرسه شود دست کوتاه ایشان دراز
انلرک قصه الی اوزون اولور یعنی تمام قوت و قدرت حاصل اولور پس کم تدبیر بودر که
بوبیت رای بیان ایدر یکی را بتدبیر مشغول دار برینه حیله ایله مشغول ده غافل اوت
اکا صلح یوزن کوستره ایله دگر را برآور ز هستی دمار اوبریکدن وجوددن دمار
کتور یعنی هلاک ایله اکر دشمنی پیش گیرد ستیز اکر بر دشمن عناد و کینه طوته بشمشیر تدبیر

خویش بر بر تدبیر شمشیر ایله اولوکه قاتی دکه تدبیر بود بر و دوستی کیر با دشمنش
یورسا اولوکه دشمنی ایله دوستلق طوت یعنی دوستا اول که زندان شود پیرهن بر تنش
که اولوکه پیرهنی زیاده اضطرابدن تنی اوزره زندان اولور جو در لشکر دشمن افتد
خلاف جونکه دشمن عسکرینه خلاف دوشه تو بکذار شمشیر خود در غلاف سن کندو
شمشیرکی غلافنه قو یعنی جنکدن فراغت ایله جو کرکان پسندند باهم کزند جونکه
قوردلر بری برینه ضرر یکنه لر براسا یند اندر میان کوسفند قیونلر آراده دکلنور
و ضرردن بری اولور جو دشمن بدشمن شود مشتغل جونکه دشمن دشمنه مشغول اوله
تو با دوست بنشین بآرام دل سن دوستا ایله آرام دل ایله اوتور **کفتن اندر عاطفت**
دشمن ازروی عافیت اندیشی جو شمشیر پیکار برداشتی جونکه جنک قلیجنی قالدره کیچ
جنکه مباشرت ایدهسک نکه دار پنهان ره آشتی نهانی صلح یولنی صقلا یعنی اکر عدو
صلح طلب ایدرسه صلح ایله که لشکر کشایان مغز شکاف زیرا تو غلغله یادیجی لشکر
فتح ایدرلر نهان صلح جستند و پیدا مصاف نهان صلح طلب ایدیر و آشکارا
جنک طلب ایدر دل مرد میدان نهانی بجوی میدان ارنکی یعنی بهادرک کوکلنی نهانی
استه که باشد که در یابت اندر جو کوی زیرا یحتمل که طوب کبی سنکا یا عکم دوشه
یعنی سکا تابع اوله جو سالار یاران دشمن اندر نجنک جونکه دشمندن بر سالار الکه دوشه
یعنی بر معتبر کمسه کرفتار اوله بکشتن درش کرد باید درنک انی هلاک ایتمکده جرایکد
و اکلنمک کرک که افتد کزین نیم هم کروهی زیرا یحتمل که بو جانبدن دخی بر سرور
بماند کرفتار در جنبرش بر کنده کرفتار قاله یعنی دشمن النده اسیر اوله اکر کشتی
این بندی ریش را اکر بو مجروح اسیر بندیکی ... اولدیکه بیشی
دکر بندی خویش را ادنق کندو اسیرکی کورمزسین زیرا دشمن دخی انی هلاک
ایدر مترس کز که در ... بندی کند قورقمیکه دوران انی اسیر ایده که بر بندیان

زدرمنو

زورمندی کند شاد کیسا اسیر اولادن ... زورمندلک و ظلم ایلر کسی بندیا نزا بود
دستگیر شود که یسیرلری دستکیر و معین اولورسه که خود بوده باشد بندی کسیر
که کندوسی اسیر کبی اسیر اولمش اوله اکر سر نهد بر خطت سروری اکر بر سرور سنکا فرمانک
اوزره باش قویه یعنی سکا مطیع اوله جو نیکی بجای سر نهد دیکری چونکه انی بو طریقله
رعایت ایدرسه بر غیری سرور دخی سنکا فرمانکه باش قویه و اطاعت ایده اکر خفیه
ده دل بوستان اوری اکر نهانی اون کوکل اوکتورسه یعنی کندوکه تابع ایدرسه
اثنا ... که صدره سن بخوانی ... یوزکه دشمنلر ... ایکلین
و ایجعانا ایدرسن **کفته راند حذر کردن از دشمن که در خدمت آید و دوستی نماید**
کرت خویش دشمن شود دوستدار اکر دشمنک فهمی سنی دوستدار اوله و محبت
اظهار ایلیه نه تلبیس ... شود بهار صقن اونک حیله سنه اینانمه که کردد
درونش بکین تو ریش زیرا اونک درونی سنک کینکله مجروح اولور سکا انتقام
قصدن ایدر جو یاد آیدش مهر پیوند خویش جونکه کندو اقرباسنک محبتی و دوستلکی
اونک یادینه کلسه بد اندیش را لفظ شیرین مبین دشمنک طاتلو سوزینه نظر ایلمه و اکا
اعتماد ایلمه که ممکن بود زهر در انکبین زیرا عسلده زهر اولمق ممکن در کسی جان
از عیب دشمن نبرد برکسه دشمنک ضرر و فتنه سندن جان التدی یعنی خلاص بولدی
که مر دوستان را دشمن شمرد که دوستلری دشمن صایدی یعنی دشمن بجوبه یاده
احتیاط اوزره اولدی نکه دارد آن شوخ در کیسه در از آن شوخ که کیسه ده دری
حفظ ایدر یعنی ... کیسه ده ... ناش ایلیه جو بیند همه خلق را کیسه بر
چون که دیدکه خلق یان کیسه یعنی ... سپاهی که عاصی شود با امیر سپاهی
که کندو پادشاهنه عاصی اوله ورا تا تواند بخدمت مکیر مادام که قادرسه انی خدمته
طوتمه ندانست سالار خود را سپاس زیرا او سپاهی کندو پادشاهنک شکرینی بیلمدی

وانوب یدکی نان دیمکلکدن بکا چوق رعایت ایتدی تا بهم بوانند دعوی رستی جراس
ایلیه سنکسکر کدی بیزانوک وفادارلغندن خوف دعوی ایله بشنو کنون عهد استوار یش
مکار قبولا ایدرایسک حقی انی یمیندن عهد ایله محکم طوتمه یعنی اعتماد واعتقاد ایلمه
نکهبان پنهان بردبر کمادانوکادر یمینه نهانده بر حارس حوالد ایله تو اموز رایسمان
کی دراز هنوز بیلدکم کلمسکی ایپی دراز ایله یعنی بر مقدار فرصت ویره نکبودکه
دیکرنه بینشی باز انوکا ایپی قرمه که ارتق انی کورد کورمزسین یعنی مرغ نوآموزی بر
ادغوردن قبودیرسه بیکر قچی سه بونکر که دخی فرصت بولجق قچی ایلیه معتوّلا دولی بود رکه
بوننه دخی ایراغه کوندرمیسن زیرا قچی جهانیم دکمی بجنک وحصار بونکم دشمنک ایچنی
جنک ومحاصره ایله کرفتی بر بیرانیانلی سپار طوتوکا ولایتیمی نهادنه اردن کسه ندن
تسلیم ایله زیرایکم زمان دشمن جستنده انلرکه جنک یرمزن انجیسنو کیم بیندوی جو نذان
نخون دربرد زیرا مجوس جون دینی کندو قاشنه ایلدر یعنی کندونک هلاکنه قصد
ایدر زیاده اضطرابنده ونه حصار لغندن نه ملقوم بیداد کرجون خوردداو مجوس
ظالک بوغازندن قان ایچی جوبرکندی ازجنکدکی حصار جونکم حصاری دشمنک
الندن قوپردک یعنی ادب ضبط اندک رعیت باماتن تراذدی بواد رعیتی اندن ایوکه
طوت کم کربان کوید درکادزار زیرا ادکرتی کرو جنکر قوسی فتح یعنی تکرار جنک
قصداید بیار ناعام اند ماغش جار رعایا الوکه ماغلوندن دمارکتور رر یعنی
هلاک ایدرسکا اصلا احتیاج قومز دکرسپاه باز درسانه کرند اما اکرشهر بولوه
ضد ایرسنو رسن درشهر بردی دکمن مبند شهرکه قبوسنی دشمنک بوزینه باغلمه مکو
دشمن تیغ زن بهوست دیه قیچ ادبی دکمی قتواونیه در که ابنار دکمی بشهراندرست
زیرا دشمنک سزیکی کم شهرود رشهرابچلوه در ایلیه قبوی باغلمنکرنه قاپی یسی واردر
کفتار اندر بوشیده رازخویش ستذ بیرجنکر بوانذینو کوش دشمنک جنکی تنبرینه قالی

مصالح بیندیش ونیت بپوش مصالحکه ایسه نکاره ایله ونیتکی سترایدکیسه فاش ایلمه
جنه دریان رازبا هرکسی هرکسیه رازنکی فاش ایلمه کرجاسوس هم کاسه دیدم بسی
زیرا بیله بیایچی جوق جاسوس کوردم سکندر که با شرقیان حرب داشت اسکندر
ذوالقرنینکم شرق قوملرایله حرب طوتدی در خیمه کویند درغرب داشت ایدر لر
جنکوه اولنهضی ادوق ایکون خیمه نک قپوسنی غربه طوتدی تاکه غرضی نه جانبه ایدوکی
معلوم اولمیه سایر پادشاهلرک عادتی خیمه نک قپوسنی مقصد طرفنه آچمق ایدی اما اسکندر
عکسنی اتدی جو بهمن بزاولستان خواستشد چونکم بهمن زادلستانه کیتمک استدی
چپ آوازه افکند وآوراستشد اوازه صول براقدی وصاغدن کندی اکرجز تو
داند کم عزم تو جیست اکرسندن غیری کسه بیله کم سنک عزمک نه در وتوجهک نه سمته در
بران رای ودانش بباید کریست اول رای ودانشه اغلمق کرک یعنی انوک کبی
رایک هیچ فایده سی یوقدر کرم کن نه برخاش وکین آوری خلقه کرم ایله جنک وکین
آورلک ایلمه یعنی کیسه کین طوتمه وانتقام الکه قصد اتمه که عالم بزیر نکین آوردی که
عالمی نکیننک التونه کتوره سن یعنی عالمه حکم ایده سن جوکاری برآید بلطف وخوشی چونکم
برایش لطف وخوشلق ایله حاصل اوله چه حاجت بتندی ودکر دن کشی یا درشتلق وجبارلق
نه حاجت نخواهی که باشد دلت دردمند استرایسک که سنک قلبک مجروح وغمکین اولمیه
دل دردمندان برآور زبند بیجاره درکولکلکی بندن چیقار وانلره رعایت ایله بباز وی
توانا نباشد سپاه عسکر بازودیله قوتلو اولماز بروهمت از ناتوانان بخواه یوری
ضعیفلردن ودرویشلردن همت ودعا طلب ایله دعای ضعیفان امیدوار امیدلو
ضعیفلرک دعاسی زبازوی مردی به ایوبکاده اولک وبهادرلق بازوسندن یک ایش
کلودهر انکه استعانت بدرویش برد هرانکسه که درویشه استعانت التدی یعنی
اندن معاونت طلب ایلدی اکربرفریدون زد اهرمن برد اوکسه اکرکندوسی فریدون

اوزرینه اوردی ایسه اوکورالشدی یعنی قریبدن ایله جنک ایدرسه اوکه دعانک سببی ایله اکر
دفع قهر ایدر. **باب دوم در احسان** اکر هوشمندی یعنی کرای
اکر عاقل ایسک معنایه میل ایله که معنی بماند نه صورت بجای زیرا معنی قالور دنیاده کنک
یرینه صورت قالمز یعنی انعام و احسان ایله که سنی دنیادن کتدکدن صکره سنکله ذکر خیرکه
سبب اولور که صورت یرینه بو بدل اولور. کرا دانش وجود و تقوی نبود که بمکه دنیاده
علم و سخاسی و نصره و تقواسی یوق ایدی بصورت درش هیچ معنی نبود اول که صورتنده
هیچ معنی یوق ایدی زیرا دنیایه کلکدن کاهیچ فایده حاصل اولمدی کسی خسبد آسوده
در زیر کل چرده نقد که آسوده ادی و حضوره اولور که خسبد از مردم آسوده دل
که خلق اندن آسوده دل اولدیلر یعنی حالا حیاتنده خلقه ظلم ایلمش اوله بلکه فایده سی اوله
غم خویش در زندکی خور که خویش کند و غمک حالا حیاتکده یه زیرا غم بمرده نپردازد
از حرص خویش کندو حرصنده اولمه التفات ایتمز و اول کره حیاتکده تصدق ایتمکه
مشغول اولماز زر و نعمت اکنون بده کان تست زر و نعمتی محتاجه کندی دیرکه سنک
ملککدر و سنکا مخصوصدر که بعد از تو بیرون از فرمان تست زیرا سندن صکره یعنی
دنیادن رحلت ایتدکدن صکره اول جمله مالک ملککدن خارج اولور. نخواهی که باشی
پراکنده دل ایسترایسک که پراکنده دل اولمیسن پراکنده سازخاطر اهل پراکنده دل
خاطرلری قورمه یعنی بیچاره دلی تکلیفدن حذر ایله رعایت و احسان ایله پریشان اولسون
امروز کن چونکه فرصت بوکوندر حق یولنده فردی ودی کلیکیه و مالکی پریشان ایله که فردا
کلید بدر دست تست زیرا یارین یعنی اولدوکدن صکره اول کنز مفتاحی سنک الکده
دکلدر تو با خود ببر توشه خویشتن سن کندو توشه کی کندوک ایله ایلت هر کز غیره
اعتماد ایله که شفقت نیاید ز فرزند و زن زیرا فرزند و زندن ترحم و شفقت کلمز
کسی کوی دولت ز دنیا برد دنیادن دولت و سعادت طوبیکی برکسه ایلدر

که باخود

که باخود نصیبی بعقبی برد که کندوکی ایلماده برنصیب ایلده. بغمخوارکی چون سرانکشت من
غم بیچی ایله یعنی حضور ایله بنم برغم ادجی کیمی نخارد کس اندر جهان پشت من کمسه
جهانده بنم ارقمی قاشمز کنون برکف دست نه هرچه هست سندی الک ایکی اوزره قو
یعنی حق تعالی یولنه بذل ایله سیم و زردن هرنک وار ایسه که فردا بدندان کزی پشت
دست زیرا سوز قبول ایتمز ایسک یارین یعنی پشمانتده ندامتدن دیشکله الک ارقه سنی
اصیرسن بپوشیدن ستر درویش کوش درویشک ادب یرینی ستر ایتمکه چالش
که ستر خدایت بود پرده پوش که حق تعالینک ستری سنک پرده پوشک یعنی عیبک ستر
ایدجی اوله مکردان غریب از درت نا نصیب غریبی قپوکدن نصیبسز و نومید
مبادا کم کردی بود روز غریب اولمیه که غیری کک قپوسنه غریب و محتاج ادمک بزرکی
رساند بمحتاج خیر برادلیا بوش نور محتاج خیر و انعامی که ترسد که محتاج کردد
بغیر که قورقر که غیره محتاج اولور بحال دل خستکان در نکر بیچاره و خسته لرک کوکلی
حالنه نظر ایله که روزی دلت خسته باشد مکر که شاید برکون سنکده دکلک خسته و
مجروح اوله یعنی فقیر و محتاج اوله سن درون فرو ماندکان شاد کن بیچاره لرک
خاطرلرینی شاد ایله زروز فرو ماندکی یاد کن عاجزلکدن بونکی کوننده یاد ایله
نه خواهنده بر در دیکران غیرلرک قپوسی اوزره دیلنجی دکلسن و کیسه اوجک بوندن
بشکرانه خواهنده از در مران اول شکرانه ایله سائل و فقیری قپوکدن سورمه
گفتار اندر نواختن یتیم پدر مرده را سایه بر سر فکن بابسی اولمش باشی اوزره
سایه براق یعنی یتیمه رعایت و حمایت ایله غبارش بیفشان و خارش بکن اول یتیمک
غبارینی سیلک و خارینی قوپر یعنی چقار مراد اونک خاطرینه متسلی ایله دیکرندان
چه بدونی فرو مانده سخت یتیمی اول یتیم نه قدر عاجز و فقیر اولدی بودنا ره بیخ
هرکز درخت کوکسی اعاجک کوکی تازه و محکم اولورمی چو بینی یتیمی سرافکنده پیش

بر يتيمى فرزندن باشى اوكنه برافكنش كورسن مده بوسه بر روى فرزند خويشتن اول
يتيمك كوزنجه قرنك كندو فرزندكك يوزين اوپمه زيرا اول يتيم بو حالى كورب اغلر ويكسر
اولور يتيم ار بكريد كه نازش خرد يتيم اكر اغليه انوك نازين كيم چكر اول ديمكدر كيم
نازلرين اول كنارنه تحمل ايدب خاطرينه مشغول ايله وكر خشم كيرد كه بارش برد
اكر اول يتيم خشم طوته كيم انى كوڭلين الور يعنى كيم تسكين ايدر الا تا نكريد كه عرش عظيم
اكاه اول حقيقت يتيم اغليه زيرا عرش عظيم بلرزد همى چون بكريد يتيم دترر چونكه
يتيم اغليه برحمت بكن آبش از ديده پاك مرحمت ايله انوك كوزلرندن كوزياشنى پاك ايله
خاطرينه متيقظ ايله بشفقت بيفشانش از چهره خاك شفقت ايله اول يتيمك يوزندن طپراغى
سيلك اكر سايه خود برفت از سرش اكر كندونك سايه سى انوك باشندن كتدى ايسه يعنى باباسى
اولدى ايسه تو در سايه خويشتن پرورش سن انى كندو سايه كده بسله ورعايت ايله ،،
من انكه سر تاجور داشتم حضرت شيخ رحمة الله عليه ايدر بن اول وقت تاجلو
باشه طوتردم يعنى صاحب دولتلركبى باشم اوزره تاج وار ايدى وحضور وسرورده ايدم
كه سر در كنار پدر داشتم كه باشمى پدرمك كنارنده طوترايدم واول دولتده كمسه دن
خوفم يوغيدى اكر بر وجودم نشستى مگس اول وقت كه بنم وجودم اوزره سكك اوتورسه
پريشان شدى خاطر چند كس نيجه كسنك خاطرى پريشان اولور ايدى كنون دشمنان گر برندم
اسير اما شمدى بو حالده يم كه اكر دشمنلر بنى اسير ايده لر نباشد كس از دوستانم نصير
نصير دوستلردن كمسه يارمجى اولمز مرا باشد از درد طفلان خبر بنم طفللر كدرندن
خبرم واردر كه در طفلى از سر برفتم پدر زيرا طفوليتمده باشمدن بابام كتدى يعنى
طفل ايكن پدرم اولدى **حكايت** يكى خار پاى يتيمى بكند بر كسه بر يتيمك اياغندن ديكن
چقردى بو سوز بو حال اوزره اولمغه واردر رعايتدن كنايت اولمق واردر بخواب
اندرش ديد صدر خجند خجند صدرى كه اولولردن بر كسه در انى دوشنده كوردى

كمى

كه مى كفت و در روضه ها مى چميد كه اول كسه بو بيتك مصراع ثانيسى صدر خجند ايدر
ايدردى وجنت باغچه لرينده صالنور ايدى كز آن خار بر من چه گلها دميد كه اول خاردن
يعنى يتيمك اياغندن چقاردغم خاردن بنم اوزريمه نه كللر بتدى كه بو نجه لطيف مقامه
ايريشدم حضرت شيخ طاب ثراه حكايتى تمام ايدب بعده موعظت بيانه شروع ايدر
مشو تا توانى ز رحمت برى مادام كه قادرسن بى بهره مرحمتدن بى بهره اولمه كه رحمت
برندت چو رحمت برى زيرا سكا رحمت ايدرلر يعنى ترحم ايدرلر ومغفرت ايدرلر
چون كه سن دنياده حقه ايچون رحمت ايدرسن وخلقه ترحم ايدرسن مصراع ثانيده
دخى رحمت اولمق جايزدر كه معنى بكا كوره اولور وقافيه تمام بر معنى اولور زيرا مصراع
اولده اولان برى بحرينه ومصراع ثانيده اولان برى فاعلدر كه فعل مضارع مخاطبدر
چو انعام كردى مشو خود پرست اما چونكه انعام واحسان ايدوك خود پرست وخود بين اولمه
بو يتيم ديو كه من سرورم ديگران زيردست كه بن سرور وصاحب دولتم غيرلر زير
دست ومحقردر اگر تيغ دورانش انداخته است اگرچه دوران تيغى اول يتيمى اتمشدر
نه شمشير دوران هنوز آخته است دوران تيغى هنوز چكلمش وعريان دكلميدر يعنى زمان
اكر انى ذليل اتديسه سنى ده بو حال اوزره عزتده قويمق دكلدر مصراع اولده بو
وجه دخى جايزدر اكر دوران تيغنى اتمش ايسه بو تقديرجه اكر معناسنه اولماز و
مصراع ثانيده بو وجه دخى جايزدر هنوز دوران تيغنى عريان اتمش ميدر باعتبار
اونده شمشير تيغى دوران تعظيم معناسى اولمز چو بينى دعاگوى دولت هزار چونكه بيك
يعنى واز كمسه يى دولتكه دعاگوى كورسن خداوند را شكر نعمت گزار حق تعالى حضرتنك
ويردكى نعمتك قدرينى بيل وانك شكرنى ادا ايله معلوم اوله كه گزار زايله امر حاضردر
گزارنده دن ادا اتمك معناسنه ذال ايله دكلدر زيرا ذال ايله بو معنايه دكلدر بوقالك
بيت نه ذكر اولنان نسخه ده مراد بو بيت در كه چشم از تو دارند مردم بسى كه واز خلق

مده نهى حاضردر
خود بوبند مفعول معادله غايب در
خشم خانك فتحى ايله صحيح در
الا حرف تنبيه در
از ديده اسم تقدير بندر در
از چهره اسم تقدير بندر در
پرور امر حاضردر
مگس سينك
گر برندم تقدير بندر در
اندر خواب ديد ... تقدير بندر در
رسيد بود ... بد

دميد بو نسخه ... در
... اوانى ... اوانى
خود پرست ... در
دعاگوى ... در
خداوند را ... در

سندن امید طوترسن نه تو چشم داری بدوست کسی سن بر کمسه دا لطف کوزطو تمزسن یعنی کسه دن
نسنه امید ایتمزسن کرم قراندم سیرت سروران کرم سوورنک سیرت دخویی
ادتوسم یعنی ادیاتدم قوی هدد یتم غلط کفتم اخلاق پیغمبران بو سوزی غلط
دیدم بلکه کرم پیغمبرلرک خلقیدر علیهم الصلوة والسلام وحق تعالینک خلقیدر جل جلاله
دعم نوادر **حکایت ابراهیم علیه السلام وکرم او با خاص وعام** شنیدم که یک هفته ابن
السبیل اشتدم که بر هفته یولجی و مسافر نیامد به مهمانسرای خلیل ابراهیم علیه السلامک
مهمان سراینه کلمدی ز فرخنده خویی نخوردی بگاه مبارک و لطیف خویی دن اوتورندن ایرکن
یمز ایدی مگر بینوایی در آید ز راه مگر بر قدرتسز یعنی بر آج کمسه یولدن کله یعنی
کلم دیو برون رفت و هر جانبی بنکرید حضرت ابراهیم علیه السلام چوغن کوردی کمسه کلدی طشره
کتدی و هر جانبه نظر ایدی بر اطراف وادی نکه کرد و دید صکره وادینک اطرافنه
نظر ایدی و کوردی تنها یکی در بیابان چو بید بیابانده سکود اغاجی کبی یالکوز بر کمسه
سر و مویش از برف پیری سپید انوک باشی و صاچی صقالی بیر بک بر فنده اغرمش بودیم
دلی جانبنده بیابانده یالکوز بر کمسه سکود اغاجی کبی انوک سر و مویی بیاض اولمش
بو وجه اولدم چو بید مرا ایانای یه معروف اولور بولدادینی مرحبایی بکفت حضرت
ابراهیم علیه السلام دلدارلق ایدوب اول پیره بر مرحبا دیدی بو رسم کریمان صلایی بکفت
کرمیلر عادتی اولدر اول پیره بصلا دیدی بو یه دیو که ای چشمهای مرا مردمک که ای بنم
کوزملرمک بیکی مردمکی بنا نان و نمک نان و نمک ایله یعنی طعام ایله برادمی یکا ایلیم
نعم کفت و بر جست و برداشت گام اول پیر نعم دیدی و قالقدی و کندی کودانست
فعلقی علیه السلام زیرا اول پیر حضرت ابراهیم علیه السلامک فعلنی بیلور ایدی رقیبان
مهمان سرای خلیل حضرت خلیلک مهمان سراینک ناظرلری و خدمتکارلری بعزت
نشاندند پیر ذلیل اول ذلیل پیری عزت و حرمت ایله اوتورتدیلر بو وجه ترتیب کردند

خوان

خوان حضرت ابراهیم علیه السلام بیورردی خوان ترتیب ایلدیلر نشستند بر هر طرف همکنان
جمیع انده اولنلر سفره نک اطرافنه اوتوردیلر چو بسم الله آغاز کردند جمع چونکه انده
اولنلر طعامه شروع ایچون بسم الله دیمکه آغاز و ابتدا اتدیلر نیامد ز پیرش حدیثی
بسمع پیردن حضرت ابراهیم علیه السلامک قولاغنه بر سوز کلمدی یعنی اول پیردن بسم الله
سوزی اشتمدی چنین گفتش ای پیر دیرینه روز حضرت ابراهیم علیه السلام اول پیره
بویله دیدی ای یاشلو پیر چو پیران نمی بینمت صدق و سوز پیرلر کبی سنکه صدق
و سوزکی کورمزم یعنی سنده صدق و سوز یوق سبب نه در نه شرطست وقتی که روزی
خوری شرط دکلیدر شول وقت که طعام یرسن که نام خداوند روزی بری که رزق
صاحبنک نامن ذکر ایلیه سن یعنی حق تعالینک اسم پاکنی یاد ایده سن بکفتا طریقی نکیرم
بدست اول پیر ایتدی الله بر طریق طوتمزم که نشنیدم از پیر آذرپرست زیرا اتش
پرست پیردن اشتمدم یعنی بن مسلمان دکلم اتشپرستم دیدی بدانست پیغمبر نیک فال
ایو فال اولان پیغمبر بیلدی که گبرست پیر تبه بود حال که اول نعالی خراب اولمش پیر اتش
پرستدر بخواری براندش چو بیگانه دید انی اول درلو حقارت ایله سوردی چونکه
دینده بیگانه و ضد اولدغن کوردی که منکر بود پیش پاکان پلید زیرا بیسو و ناپاک
اولن کمسه پاکلر قتنده منکر و نا مقبول اولور منکر کیم نا علم اولمق جایز در اول
وقت معنی بویله اولور منکر پاکلر قتنده پلید اولور سروش آمد از کردگار جلیل جلیل
الله دن جبرئیل حضرت ابراهیم علیه السلامه کلدی بهیبت ملامت کنان کای خلیل هیبت ایله
ملامت ایدرک که ای خلیل منش دادم صد سال روزی و جان بن آکا یوز ییل رزق
و جان ویردم ترا نفرت آمد از و یک زمان سکا انوندن نفرت کلدی بر زمان یعنی
ازجه زمانده سن اوندن نفرت ایتدک گر او می برد پیش آتش سجود اگر اول پیر آتش
اوکنه سجده ایدرسه یعنی اتشه طپرسه تو واپس چرا میبری دست جود سن نیچون

همانا سخن الیٰ کردارده ایله دیسه یعنی کردن الجکیسینی گفتار رو دراحسان مردم نیکو بد
کرده بر سر بنهٔ احسان مزن که احسان بنونک باشنه دونه کره ادرم یعنی خلقه احسان ایله
که این زرق و شید ست و آن مکر و فن کم بوریا و کذب دا اول مکر و فن در دیو این لفظنک
مشار الیه سندن غرض فقرا صوفیه در آن لفظنک مشار الیه سندن مراد فقرا علما در شکم
بیت ثانی ای بیعنی در زبان میکند مرد تفسیر دان عالم کنود نفسنه زبان ایله که علم و ادب
می فروشد بنان که علم و ادبی نان یعنی دنیایه صاتر کبی عمل با شرع فتوی دهد عقل
شرط ایله تنده فتوی ویرر و بنیه معتقد کوره که اهل خرد دین بدنیی دهد که عاقل
اولان کسه دینی دنیایه ویرمز دیکن تو بستانی که صاحب خرد اما سن الآن بر اعتقد صاحبی
ازار الله فروشانی بو بخت خرد اوجوز صاتی کرده رغبت ایله صاتقندن الور **حکایت**
عابد که اهل نکرد با شوخ زبان دانی انکه بجا صیدقی سوز صاحبی بر کشنده جواد
بر صاحب دلدن کلدی دانده بر سنی جرا نکدونه اوتری بوید دیدی که محکم و دمادم
در تکلی که بربا لحق یعنی بر کسنک بورجنده زیاده و محکم عاجز قالمشم بلمزم اکا نه درمان
ایدم نکم بو بیت الی بیان دعیان ایده یک سنعدر ده درم بر صنت بر سنعد بک بنم
ادنه رهه اون درهمی وار دینیا نونه فرضی الشم که واتح ازدبردلم ده منت کاوده
اون درهم دن بر بر دانک بنم کوکلم ادنه اون بجق دریعی زیان مشائخ همه شر بریشان
ازوطالیمی دکلیکیمه بنم خاطر اندنه بریشان در بهمه روز چون سایه دنبالمی دکلی کوره
سایه کبی بنم اردمجه در برای بندن منفک اولمان بکرد از سخنهای خاطر بریش خاطر
بریشان ایدجی سوز لردن ایجوی در ره دلم چون در خانه ریش کوکلکلاهجنی دکلیچوری کبی
مجروح بر کون کلوب قابو تقتدون و تعاضادن خدا ایش مکر تا دادر بداد حقوت حق
اکر مکرانه سیندن طوغدی یعنی طوغدی چرا بین ده درم چیزی دیکر نداد بو اون درم دن
غیره بر غیر بر سنه ویر مدی که بو قدر تقرایام ایده نداشن اذ دفتر دینا الف دیه

دفترنده

دفترنده یعنی دیسه متعلق اولان علمدن الف بیلمیمی در تکرار انکه بجز باب لا ینصرف لا ینصرف
یا اندن غیری اوقومش دریعنی کسه اندن شی جرا کم قادر اولمان بو جهتدن قابل الده
که کلدکی یردن هرکز دنوب کتمز خود از کوه یک روز سر بر نزد هیچ برکون افتاب
طاغدن باش یوقاری اورمدی یعنی برکون افتاب طلوع اتدکی کبی اول قلتبان کلوب
قابو قتوقدادول اون درمی تقاضا ایدوب بخون طلب ایدر در اندیشه ام تا کدام کریم
سندی فکر و غمده ایم که قنقی کریم بو حالده اتابه سنکدل دست کیرد بسیم اولسه
درهم دن اقچه ایله بنم الومی دوتر وادل سعد بک بلاسندن بنی خلاص ایده شنید این سکن
پیر فرخ نهاد مبارک طبیعتلو پیراولکسه دن چونکه بو سوزه استدی درستی دو
در آستین نهاد انوک یکنده بر آلتی درست قودی یعنی اکا بر اکی فلوری ویردی زر افتاد
در دست افسانه کوی اول افسانه کویک النه التون دوشدی یعنی اول کذاب جرادکه النه
التون کردی بردن رفت انکا چو زرتان ز روی اوراده طاشره کتدی یوزی التون کبی
تابان یعنی تمام بشاشت ایله کتدی یکی کفتت شیخ این فلانی که کیست اتونه اولکزوده برکس
سنکلیا ایتدی بو فلانی بلرمسن که کیمدر بر و کر بمیرد بیاید کریست اکر اولدا انوکا درلو
اغلمغه کرکز یعنی زیاده بو بخت در کدایی بر شیخ تو زین تهمد بو کدادرکه شیر نر
او درسه ایه قور یعنی جیدا ایده ارکک ارسلان ارسلانی زبون ایدوب اوزریه بنر
ابو زید رااب و فرزین دهد ابو زیده ظرافت و زکت ده ات و فرزین طرح
ویریه اکا غلبه ایده ابو زیددن مراد بونع ابوزید سروجی دکم زیاده بخند کفتند
انواع صورت ایله خلق و عظ و نجمت ایدوب اندن حکم جوادرمی براشفت عابد
که خاموش باش عابد اولسو یعنی کسه غضب اتدی و ایتدی که خاموش اول یعنی مرد
زبان یعنی کوش باش سن سوزو دل اری دکل بس قولاق اریبادل اماه سوز یعنی
سوزی تعقل اتکم جهد ایلم اکر راست بود انجم بنداشتم اکر کوچکایسه ای کربه انوک

حقنده ظن ایدم ز علقه ای درویش نکو داشتم حقنده اولکه بوز صوینی و حرمتی
صقلدم ای مجل ایلدم دگر شوخ چشمی و سالوسی کرد اگر اول خیرات ادب سزلک و دلکولک ایلدی ایسه
بنده انی الغضبدن اوتری الا انه بنوازد و نیافسوس کرد آگاه اول حقنده هنیسی کم افسوس
ایلدی یعنی تسخر ایلدی و بنا اتوادی کم خود را نکو داشتم ابروی زیرکان دو عرض و
وقارمی حفظ ایلدم ز دست چنان گربز یاوه گوی نا معقول سوزلی اهلینه بر
عیار و محتد گربزک النندن بود دیگر ابز دگم سیم و زر ایوه دیار مزیسیم و زر
بذل ایلیم یعنی هر کیمه اولورسه احسان ایلم کم اینکه هر چه بست و آن دوغ شر زیرا بو
کسب خیردر و ادنئری دوغ در یعنی اول کیمسه احسان ایتمک فیه کسب ایتمکدر دیر از کیسه کرم
ایکی شردر بری دوغ ایلکدر الا احسان یقطع اللسان فتکا نکه در صحبت عاقلان
کتلو سعادتلو اولدکه کم عاقللرک صحبتنده بیاموز دا اخلاق صاحب دلان
صاحب دللرک خوی لرینی اوکره نور تعقل و رایت و تدبیر و هوش اگر سنک عقلک و ایک
و تدبیر و هوشک وار ایسه بوزن گه بنو سعدی بگوش عزت ایله سعدی نک پندی نصیحتنی
ایلدیسن یعنی نصیحت بوزیر ادنیب انکله عمل ایلیه سن که اغلب درین شیوه دارد
مقال زیرا اوکه گرز سوزک بو اسلوب مقالله اوتری یعنی پند و حکمت و موعظه بیاننده در
نه در چشم و زلف و بناگوش و خال چشم و زلف و بناگوش و خاله طوتر یعنی
محبوبک اوصافی بیان اتمز **حکایت مرد ممسک و فرزند خلف** یکی رفت و دینار
از صد هزار برکسه دنیادن گتدی یعنی وفات ایلدی و اندن یوز بیک دیناری
خلف برد صاحب دل هوشیار بر صاحب دل اوغل الندی یعنی میراث
یدی نه چون ممسکان دست بر زر گرفت ممسک در کم النی زر اوزرینه طوتدی یعنی حفظ
ایلمدی جوانمردکان دست از دبر گرفت کریم حاللرده کبی اولنی النی آلدی
بندده
یعنی حق یوننده انی تمام بذل ایلدی ز در درویش خالی نبود در [illegible] اولکه قبوسی زر و

خالی اولمز ایدی مسافر نهمان سرا بمانند درویش مسافر اولوک مهمان سرای یکینده اولقدره
خالی اولمز ایدی دل خویش و بیکانه خرسند کرد محصل کلام اول جوانمرد بر مرتبه ده
کرم ایلدی که خویش و بیکانه نک کوکلنی احسانله راضی ایلدی نه همچون پدر سیم و زر بند
کرد ممسک پدر کبی سیم و زری بند ایلمدی ملامت کن گفتش ای باد دست بر ملامت
ایدیجی [illegible] اول جوانمرد بو حالی کوردی نصیحت طریقیله اکا ایتدی ای مسرف بیکره
پریشان مکن هر چه بدست [illegible] سیم و زردن هر نکه وارسه بر ادغرد پریشان ایلمه زر
و ناز و نعمت نماندیمی زر و سیم و ناز و نعمت جوقالمز صاف بوندن مقصود اولدر
مگر این حکایت نگفتست کسی مگر بو حکایتی سکا کیمسه دیمدی **حکایت** در ینجا روزها
ناهموی یاس بوکون [illegible] یعنی زماننده بر زاهد فرزندنه شنیدم که می گفت
جان پدر اشنیدم که ایتدی ای بابا نکه جانم مجرد رد و خانه بردار باشی مجرد اولگی
و خانه بوشنده اول یعنی مالکیک حق یولنده بذل ایله درویش اول جوانمرد و دنیا بر
انواز باشی جوانمرد و دنیا ترکاینجی اول [illegible] بود بو دکار زنهای
اولدیسر اهل بصیرت [illegible] ایدی [illegible] گفت کای [illegible] جون کم بو
سوزی اشتدی بابسنه شادیوی بو بیدو که ای بابای [illegible] فترن
بر بیده حکمی در [illegible] ایلک بیکدم [illegible] بود سو فقتاع بردم ده اول
حرمتی [illegible] چون الکار نفره
جبره تحمل طوتمازسن نگه دارد فت مرای حبیب دست [illegible] وقتنده حساب
صقلم یعنی [illegible] ایلسران ایلم **تمثیل** بد فرجم خوش گفت باتوی
ده [illegible] لطیف دیدی [illegible] که روز [illegible] که قدرت [illegible]
ارغنی [illegible] یعنی [illegible] همه وقت [illegible] مسکه سبوی
ده کلا وقت آب ایلم مسکه سبوی بر طوت کم بیوسته در ده [illegible] نیست جوی

زیاده ایماکوی دم ارمغان چاره دکلدر بدنیا توان آخرت یافتن دنیا ایله یعنی حقه یولنه
قرابه سیم و زر ویرمکله آخرت و رضاء حق بولمق ممکندر الدنیا مزرعة الآخرة
بزر پنجه شیر تافتن نزاید ارسلانک پنجه سنی بورمق ممکندر یعنی مال ایله مشکل ایشلری
آسان ایلمک قابلدر اگر تنگدستی مرو پیش یار اگر تهیدست و نا مقدرتسک یارک
اوکنه کتمه وگر سیم داری بیار و بیار اگر سیم و زر طوترایسک یعنی وار ایسه کل و کتور
اگر روی بر خاک در باشیمسن اگر یوزدکی اوکه خاک پایسه اوزره قویه سن و یا غنی بونک سوزینی
جواب نکوید بدستهی او دیارکا جواب دیمز و التفات اتمز بوشدر الدا ایله قرا دیو
نه بر کنو چشم دیو غنا اولان کبی شیطان علیه اللعنه نک کوزنی چقاره بدام اور دهنجر
جنی بزیو هیچ چنی بو بدید کار ایکن غنا ای التون توق ایله طوتاغ کمغدر و زبون
ایدر تهیدست در خوب رویان هیچ ای بو شخص بهره ویرلر طوشمیا نزدنه دمالک طلب
ایله کرنه هیچ مردم بینزه دکیچ زیرا هیچ شیئه قدرتی اولمیانکسه هیچ دکر نه دستی تهی
برنیا بیامید بوش الوب ایو کلمز یعنی حاصل اولماز بذر بوکنج چشم دیو سفید
بتکیا التون ایله دیو سفیدک کوزنی چقرسن انده بو قدر قوت و قدرت وار ایکن
بیکبار ربد دستان زرپاش دستر ادنه برادغرده التونک صاحبی وزاییب
دشمن با نوبه یاشی ود و دشمنک ضرر و فتنه سندن اندیشه و فکرا ایده او اذکر توجه یابی
بکند برتنی وگر بهره که بود سن کلک ادنه قویه سن یعنی حکمی خلقه بذل ایتیمس
کفت وقت حاجت بماند تهی سنک کفک حاجت وقتنده بوش قالور جنه محتاج اولورسن
اول وقت پشیمانلق نابه دیرمز کدایان بسی تو توکر توتنه کدالرسکسی و سنکا ایله
هر کز قوتمدی نکرد من ترسم تو لاغر شوی ادمانلر قورقرم که سن لاغر یعنی فقیر
اولورسن حجره منشاع جزایه حکایت بکفت جونکه اول منشاع ظاهر بو حکایتی ایتدیک
زغیرت جوانمرد بارکی کفت غیرتندن جوانمردک قلبی یاندی یعنی ظاهر برنده قالمی عفندن

جوش

جوشن ایدی بپا کنده و دکفت ازان عیب جوی جوانمرد اول عیب جو یردن بپا کند
دل و بیحضور اولدی بر آشفت و کفت ای بپاکنده کوی اکا غضب ایده یرد ایتدی
ای نامعقول سعیلیچی مرا کسکا هی که بیر امشت سود قدرت که شیم اطرافنه در یعنی بنم
ملکم اولان مال و منال و اسباب بوبرکفت میراث پدر منست پدرمک ایدی که بنم قوجغمه
میراث دار کندی کیم دکلدر نه ایشان تحسستبن نکه باشتند بو مال دیکه اولکا انلردن
حفظ و ضبط اتمدیلر می یعنی انلر بکمسرت بمردند بکذاشتند عاقبت حسرت ایله
او دیدی ماد اولمالی یرینه قودیر ایله مقعمندن نه حاصل اولور بدستم نیفتاد مال پدر
بنم الومه دوشمدی بابامک مالی یعنی دوشدی که بعد از من افتد بدست پسر که بنده
حکمه فرزندم الینه دوشر اگر تمیز و حق یولنه ویرمزایسم همان به که امروز مردم خورند
جونکه بویله در ا یعنی همان اولدیکه بو کون خلق ییه لر و اندن اوتریه کا دعا ایده لر
که فردا پس از من بیغما برند زیرا یارین بنده حکمه یغما ایده لر یعنی وفاتمدن حکمه
یغما ایده لر بوجه دنی جایزدر که یارین بنده حکمه یغما ایده فکریله خورد بپوش و بکا
و راحت رسان جونکه دنیا نکحالی بویله در ایمدی ای و کی و فقرا احسان ایله راحت
ایرشدر نکه مر جه داری بعمر کسان غم بکسه بردند اوتریه مقدرس کم انون اکا
فایده یوقدر بلکه ضرر واردر بر نعوا زجهان با فود اصحابرای عقبا جبری
جهاندن کندولر ایله بیله ایدرلر حق یولنه بذل اتکلری فرمایه مانند که حسرت
بجای سعد و سعادتسنر حسرت ایله بونه قوراندن حکمه عیره کسه لر ریما دل
اقرنه عتابه حکم فرمایه ای و لیکه اصلو بدنیا تانی که عقبی جزای قادرسن کم
دنیا ایله آخرت صاتون اله سین و سعادت ابدیه بولس بخرجان من در منه حسرت خورد
صاتون الهای بنم جانم بوغصه حسرت برسن دیبان اولورس نزدنتا یدکسرا
برار دنیا نه اولان التون ومال اولکسکا و بنیه ایشه کلور یعنی انده بهر بسو

اولور که دیوار عشقی کندن ریختار که آخرت دیوارینی نریختار ایلیه دنیان حق
یولنه حق یولنه مالنی بذل ایلکله ایله که آخرت دیواری بونکله ایله نریختار ومزین اولور
چنانکه فرود رفتند کاملان نقل اولنمشدر اولمیراث بیرا صاحب کرم اول التونی
انجیلن بیری دیمشلردر که اهل نقل نوید نخالان عیادره ویاتش اولسا التونلر ندت
اتنه ایکی کورمدیلر باز اولمردی ستودمشلرکه بر کسه اول جوانمردی انا دمردلک
وکریمکلک ایله مدح ایدی بویله دیوکه دریا حق سلک کردی بجز که حق تعالینک
یولنده جوق اسیل ایدی که بوقدر مال بذل ایدوکه همی کفت سر دکر بیان جمله جوانمرد
جونکه اولکسه ده بو سوزی اشتدی باشنی دیکسه اولدنوبا ایدی دیدی یعنی
همان التونی باشنی آشاغه طوتب بویله دیرایدی هم کردم که دروی توان بست دل
حق تعالی یه لایق نه عمل ایدم که اکا کوکل باغلیم واعتماد ایلیکن ممکن اولمه ایدی که
دارم بفضل خداست بر امید که طوتدم حق تعالینک فضلندر که بر کسی حق دنکیه کردن
فطمت زیرا کشی کندوسی وعملی اوزرینه اعتماد ایلمک خطادر طریقت همینست کاهل تمیز
صومعه نوح وصالح لوح بهان انجق بودر که اهل تمیز یعنی اولیاء الله نیکوکار بودی
وتقصیر ببینی ایو عمل ایدیلر وکندولرین نقصانی کورجی ایدیلر مغرور ومتکبر
دکل ایدیلر مشایخ هر شبه عاقلانه اند شیخ بردرکاه کبیر دعا ادنوشلر بیرنج
دعا وعبادته مشغول اولنلردرسیوکم مصحح بر افسانه اند سعودستی سبحاه دای
سلکی عشرردر یعنی بیهان ایلشلردر تاکم کسه انلرک حالنه مطلع اولمیه که انلرانوده
عجب دریا عاقل اولمیه مقالات مردان بمردی بشنو هاد وستلریکسوزنی ایلکیله
یعنی جان ودل ایله استماع ایله نه ارسعود بانشهروردی بشنو سعودی دن اشتم که
سهروردی دن اشتمکه نه دیمشدر مرا شیخ دانای مرشد وشهاب خلق مراط مستقیم
ارشاد ایدیجی دانا شیخ کم مراد شهاب الدین سهروردی در بکم دو اندرز فرمود

کشتی

کشتی بر آب اکی وصحبت بیوردی که اول وقت کشتی آب اوزره ایدی یعنی حضرت
شیخ ایله کشتیده ایدم بابکم بوایکی وصیتی ایلدی یکی انکم بر دریدی بر بینی مباش
بر وصیتی اولدرکه عیب کوریجی اولمه جمیع دنیاده اولمه انلرایله بر کرمصاحب ایلمه
دوم اکم درنفس خودبین مباش اکنجی وصیتی اولدرکه کندی کوزنی نفس ده بینی
متکبر اولمه سنی دایم ان بولد دوزخ کفت بیلدیم که بر کیمه حضرت شیخ رحمة الله علیه
جهنم حوفنده اولیوردی بکوشم آمدم هیجکاهی که کفت قودمکلدی یعنی اشتدم که
صباح وقتنده ایدی جم بودی که دوزخ زمین بروشدی نه اولیدی که جهنم بنون بر
اولیدی مکر دیکران زارمای بدی مکر غیری ده دوزخده قورتمع اولیدی حکایت
بنا بدوقتی ز بخت بینی شوی بر وقت بر عورت زوجنکه اوکنه ایلدی بویله
دیو که دیکر مخر نان ز بقال کوی ارتق محمد بقالندن نان صاتون الم بیازار کندم
فروشان کرای بغدای صاتجی لرک بازارنه میل ایله یعنی نانی اندن ال که این جو
فروشست وکندم نمای زیرا بو محکم بقالی بغدای کوستریجی دار ایه صاتجی در بونکناله
ایو دکلدر نه از مشتری کار دام مکس مشتریلکدن دکل بلکم مکسلکرندن
بیک هفته رویش ندیدست کس بر هفته اولکه یوزنی کسه کورمشدر زیرا اکر مشتری
کلیدی اولکه یونده واملکه بو قدر جوق سکک اوشمزدی بو لطایف مرد صاحب بیاند
جونکه عورتندن بوسوزی اشتدی مطایبه ایله اول تواضع صاحبی ارز بزن کفت کای
روشنایی بسان عورتنه ایتدی ای روشنایی بوحاله قناعت ایله باهیوماکلیه اینجا
کرفت اولکسه بزم امیدمز ایله بوراده دکانه طوتدی نه مردی بود نفع ازو واکرفت
فائده اندن دریغ طوتمق ارکک ومروت دکلدر نه بیکرمه ان آزاده کیرقیود
علامتدن آزاده اولان ایو سعادتلو ارلرک یولنی طوت جوایستاده ای دست افتاده کیر
جونکه ایاغ اوزره طورمیسه دوشمکلکنی طوت یعنی جونکه غنی وصاحب دستسن فقیرکی الن طوت

دبیچاره لره رعایت و حمایت ایلیه بیچاره کان که مرد حقند فقیر درمانده لره ترحم
و احسان ایلیه زیرا انلر حق تعالی حضرتنک دوستلریدر رحمت جلاله دعوت ایدن خریدار
دکان اهل مروتند رونق سزدن نیست دکانک مشتریلریدر جوانمردی اکر راست خواهی
ولیست اکر طوغریسنی سؤال ایدر ایسک سخاوتدن کنایه در کرم پیشه شاه مردان
علیست زیرا کرم شاه مردان علینک صنعتی و خویی ایدی **حکایت** شنیدم که پیری براه حجاز
کر بهر پیر کعبه شریف یولنده بهر خطوه کردی دو رکعت نماز هر ادمده ایکی رکعت نماز
قیلور ایدی چنان کرم رو در طریق خدای حق تعالینک طریقنده اول حکیمی تیز و شوق
ایله یوریر ایدی که خار مغیلان نکندی ز پای که مغیلان دکنی ایاغندن چیقرمز ایدی
باخر ز وسواس خاطر پریش او خاطر پریشان ایدیجی وسواسدن بپسندآمدش کار
خویش کندونک عملی انوک نظرنده مقبول کلدی بتلبیس ابلیس در چاه رفت ابلیس
لعینک تلبیس و حیله سی ایله قیویه کتدی یعنی شیطانک حیله سنه الدنوب ایله عمله مغرور
اولوب کندوسنه بو یله دیدی که نتوان ازین خوب تر راه رفت که بو یولده خوب کد
مشقتله یورمکه و طاعت ایلمک ممکن دکلدر کرش رحمت حق نه دریافتی اکر حق
تعالینک رحمتی که ایشیمیدی غرور نفس از جاده بر تافتی غرور نفسی طریق مستقیمدن
چیوریر ایدی بر سروش ده قابلدر چویردی ایدی یکی هاتف از غیبش آواز داد بر هاتف
غیبدن آنکه آواز ویردی بو یله دیو که ای نیک بخت مبارک نهاد که ای مبارک خلقت نیک بخت
مپندار کر طاعتی کرده ای اکرچه بر طاعتی ایتدیکسی اما لطف ایله که نزلی درین حضرت آورده
که بو حضرته یعنی حق تعالینک درکاهنه بر ما حضری کتوردی یعنی کتورمیش باحسانی
اسوده کردن دلی به احسان تحلا ایله دکرالیله بر دلی اسوده ایتمک
به از الف رکعت بهر منزلی هر بر منزلده بیک رکعت نماز قلمقدن یکدر **رباعی**
دل بدست آور که حج اکبرست از هزاران کعبه یکدل بهترست کعبه بنیاد خلیل آزرست

دل نظرگاه جلیل اکبرست **حکایت** بسرهنگ سلطان چنین گفت زن سلطانک قپوجیسنک
خاتونی بو یله دیدی که خیز ای مبارک در رزق زن که قالق ای مبارک کشی رزق قپوسنی اور
یعنی رزقک حصولنه سعی ایله اطلبوا الارزاق من اسبابها واطلبوا الاوطان من ابوابها
برو تا نعوانت نصیبی دهند یوری تا که طعامدن سکا بر نصیب ویره لر که فرزندکانت
نظر در رهند که فرزند جکر کوشه لری یولده در یعنی طعام کتوره سن دیو منتظر دردر
فرزندکانه اولان کاف تصغیر ایچوندر کاف فارسی دکلدر بگفتا بود مطبخ امروز سرد
اول سرهنگ عورتنه ایتدی بوکون مطبخ صوقدر که سلطان زنت نیت روزه کرد زیرا
سلطان کیجه دن صوم نیت ایتدی زن از ناامیدی سر انداخت پیش عورت زوجندن
چونکه بو سوزی ایشتدی یاس سندن باشنی اشاغه آتدی یعنی بکینوب همی گفت با خود دل
از فاقه ریش کندو سنه ایدر ایدی کو کلی فقردن مجروح که سلطان ازین روزه گویی چه
خواست دیرسن که سلطان بو صومدن نه ثواب دیلدی که افطار او عید طفلان ماست
حال بوکه سلطانک طعامی بیزم طفللرمزک بایرامیدر خورنده که خیری برآید زدست
بیجی که انوک الندن بر خیر کلور به از صایم الدهر دنیا پرست دنیا پرست اولان صایم
الدهردن یکدر مسلم کسی را بود روزه داشت اوروج طوتمغه برکیسنه تمام ولایقدر که
درمانده ای را دهد نان چاشت که ضعیف وقتده بیچکیناره و طعامی بر بیچاره یه ویره دکرنه
بم حاجت که زحمت بری والا نه حاجت که زحمت ایده تاکسی نخود باز کیرد هم
خود کیری کندوکدن کرو طوتیه سن ده هم کندو کیسه خیالات نادان خلوت نشین
خلوت نشین نادانک یعنی جاهل صوفینک خیالاتلری بهم برزند عاقبت کفر و دین عاقبت
کفری و دینی بر بیرینه ادر یعنی ایکسنک مابینی تمیز ایلمز حصول طریقت و وصول حقیقت
طلبنده یوروکن شریعتی دخی ضایع ایدوب محروم و مردود اولور صفاهست در آب و
آیینه نیز صفا و لطافت آب ده و آیینه ده دخی وار در یعنی علم زبانک

اگرچه اندن بر صفوت حاصل اولور قلبه بر ذوق و حالت دیرر ولیکن صفا را بباید تمیز

یعنی صفایه عقل و ادراک کرک تا که انک سببی ایله حقی باطلدن فرق ایدوب کندونک

علیه سنی و دنیه سنی بیله **حکایت** یکی را کرم بود و قوت نبود برکسنک کرمی وار ایدی اما

قوتی یوغیدی یعنی کریم ایدی لکن سیم و زری انفاق ایده جک یوغیدی کفافش بقدر

مروت نبود او کمسنک کفافی دخی حاجتی مروتی مقداری دکل ایدی یعنی کلوسندن مروتی

زیاده ایدی که سفله خداوند هستی مباد که سفله و ممسک اولیق دنیاده صاحبی اولمسون

جوانمرد را تنگ دستی مباد سخی و کریم اولنلره تنگدستلک و فقیرلق اولمسون کسی را

که همت بلند اوفتد لیکن برکسنک همتی بلند و عالی دوشسه یعنی بلند همت و سخی اولسه

مرادش کم اندر کنند اوفتد انک مرادی کشوده اولور دشوار یعنی دنیاده ابخلی کسنک مرادی

انجق حاصل اولور **بیت** فلک بر مردم نادان دهد زمام مراد • تو اهل و دانش و فضلی همین گناهت بس

چو سیلاب ریزان که در کوهسار دوکیجی و صاجیجی سیل صویی کبی که طاغ باشنده

نگیرد همی بر بلندی قرار یوکسک یرده قرار طوتمز اشغیه اقربست اولور کیدر

در خورد سرمایه کرده کرم اول کریم سرمایه سنه لایق کرم ایلمزدی بلکه بیچم مرتبه اندن زیاده

کرم ایدر ایدی تنگ مایه بود لاجرم لاجرم بو سببدن تنگ مایه و فقیر الحال ایدی یکی تنگ

دستش دوره نوشت بر بو رصحو فقیر اولدیکیم عرض حال بر کاغد یازدی و کوندردی دیو

کای خوب فرجام فرخ سرشت کهای مبارک خلقت و ایو عاقبت لو کسه یکی دستگیرم بچندی

درم بر بو قدر درم ایله بکا یاردم ایله یعنی بر کچه الوی طوت دیو یعنی اول که چند

تامی بر زندان در رم زنیا بو بیچم زنداندر یعنی جوق زماندر بن زنداندایم بجهت انکدن

قدر چیزی بنود اول کشینک کوزنده بر نسنه نک قدری یوق ایدی بلکه تمام دنیانک همتی

کوزنده دانه جوزقدر دکل ایدی ولیکن بدستش چیزی نبود لیکن الده نسنه بر مرتبه فقری

وار ایدی که انک الینه بر اول یوق ایدی کخصان بنوی فرستاد مرد زیاده کریم اولدوغندن

اول مجبوسک خصملرینه کسه کوندردی بویله دیو که ای نیکنامان آزادمرد کهای آزاد مرد

وسخی ذات اولان ایوآدلولر بداریدچندی کفاره دامنش برزمان انک دامنندن ال

چکک مالی زندانده خلاص ایلک دکرمی کر نرد ضمان بر نفس دکر اولمدیوم قچه انوک

ضمانی بنم اوزرمه اولسون یعنی بن اکه ضامنم ور بجا بر نیاید آمد کر عزت و ادردن زندانده

اولان مدیونه کلدی و ایتدی که تا لوقی از سیه شهر تا بایی داری کر بنه مادام که ایاق طوتر

بو شهردن تابع یعنی مادام که ایاقکده قوت دارد ربو شهرده طوره که خصم لرکسنی بوسوده

چو کنجشک در باز دید از قفس سرحج کی که قفسده بتوپ اجوکوردی قرار سنی نمانداندرد

یکیحقی انوک انده بر نفس قرار ی قالمدی چوباد صبا زان زمین سیر کرد اول مدیوندن اول

مکمتدن باد صبا کبی سیر ایدی یعنی نوری جقدی کتدی نه سیری که باد سحر سیری بکرد اما

ایلر برسیری دکل ایدی که باد انوک توزینه ایرشمدی کرفتند حالی جوانمرد را مدیونک خصم لری

فوری اول جوانمردی طوتدیلر بویله دیو که حاصلکه سیم یا مرد را که سیم یا اول مدیونی

حاصل ایدرسن یعنی ایکسندن برینه حاصل ایدرسن دیدیلر بی بیچیا بکرا ه زندان که کرفت

اول کریم چاره سزلق ایله زندانه یولندی طوتدی یعنی زندانه کردی که مرغ از قفس رفته نتوان

کرفت زیرا قفسدن کتمش قوشی طوتمق ممکن دکلدر یعنی قفسدن قاچمش مرغی طوتمق تابد

ایلدیکی اولانندانندن قچی مدیونی دخی ممکن دکلدر شنیدم که در حبس چندی بماند اشتدم

که اول کیمه حبسده بر نیچه زمان قالدی نه شکوه نوشت و نه فریاد خواست نه کیمه شکایت

نامه یازدی و نه فریاد اوقودی یعنی کیمسه دن مدد استدی زمانها نیاسود و نیهاتی کفت بچم

زمان دکلمدی حبس اضطراسندن دینجم کیم بر اد یوموز المدن بروبارسا بی کذر کرد و کفت

بر صالح اکم اوغرادی و کا ایتدی بنسوار دست عالحروم خودی بن ظن ایلمزدم کم سن خفتک

مالنی یبه سن تا که اندن اوتری حبس ایدیلرسن چه پیش آمدت تا بزندان دری سنوک

اوکوکه نه کلدی یعنی نه بلایا اوغردک که زنداندهسن بکفت ای جبیبی مبارک نفس جوانمرد اول حالی

ایتدی که ای مبارک نفسلو و لطیف سوزلو مصاحب نخوردم یکیلت کری ما دکسی هیدم
باز لق و عیار لق ایلیم کسک مالنی یدیم دیک کلدی که یار نه دانه نیلرسن اکر جواب دیرسم
ایدر یکا بنوم شکوه اوزره بیشی لیکن بر محبوس ایمیش بر بدیون بنم ادکوم شکایت ایتمکین کتوردی
و بنون موده طلب ایدی خلاصلق بولدیم بجز بنده خونین کنوزم حبس لکون غیری انوک
خلاصنی کورمدم بیاه بزه بیک یارم پسندیده بنم یارم قتنده مقبول کلدی من اسود و دیکر
یایی بنده سیه اسود دیرسه در ادلم در غیرسی محبوس و غمکین ادلم بمرد او ونیک نامی ببرد
عاقبت ادل جاعزد اولدی و دنیادن برای آلتدی زهی زنده کانی که نامش بمرد زهی دیرک
یعنی تحسین انوک دیرکینه که انوک ایو نامی اولدی که دنیادن قیامته دکین نامی ایکلایه قادی
تن مرده و دل زنده در زیر گل کوکل دیدیبراد لسی کسه که باالحق النده مدفون در
به از عالی زنده مرده دل مرده دل ادلان بردیرعالمدن یکدر یعنی اجبی مرده حال حیوانه
ادلن فاسق عالمدن دن یکدر دل زنده هرکز نکردد هلاک دیری کوکل هرکز هلاکی اولمان
تن زنده دل کن عیره چه باک کوکل دیری کسه اکر اولسه نه غم زیرا انوک اکچی بدنی اولور کوکل
اولمز زنده دل دیری کوکل لو معناسنه دخی جایزدر حکایت یکی در بیابان سکی تشنه
یافت برکسه بیابانده بر صوسز کلب بولدی بردن اثر حق در حیاتش نیافت انوک
حیاتندن رمق دن طاشن یعنی رمقدن زیاده بولمدی کلاه دلو کرد آن پسندیده کیش
کلابی قوعه ایدی که او مقبول فعللو و ایو مذهبلو چو حبل اندر آن بست دستار خوش
کندونک دستارینی ایپ کبی او کلاهه باغلدی بخدمت میان بست و بازو کشاد خدمته
بیل بغلدی یعنی اتکنه دریان اتدی و بازوسنی اچدی حصقندوی سر مندوی سکرا توانا
دم آب داد اول قدرتسز و صوسز کلبه بر دم یعنی بر ایچم صو وردی بو حال پیغمبر صلی الله علیه وسلم
کلم زماننده واقع اولمشدر خبر داد پیغمبر از حال مرد حبیب اکرم حضرتی اول ارک حالندن
خبر ویردی که داور کناهان او عفو کرد که حق تعالی حضرتی انوک کناهلرینی لطفی ایله

عفو

عفو ایلدی حضرت شیخ عطار شراه تقصدن بنده مروت بیانینه شروع ایلدی الا کر جفا کاری
اندیشه کن آکاه اول اکر ظالم ایسک کندو هلاککی و عاقبتکی فکر ایله وفا پیش کیر و کرم پیشه کن
وفایی اوکوکه طوت یعنی عادت ایله و کرمی کندوکه پیشه و صنعت ایله ان الله لا یضیع اجر
المحسنین کسی با سگ نیکویی گم نکرد برکسه یعنی الله تعالی حضرتی برکلبه اودن ایلکی گم ایلدی
که انوک مقابلهسنده اکا مغفرت ایلدی کجا گم شود خیر با نیک مرد ایو کیسه اولان فردی
احسان قتنده کم و ضایع اولور کرم کن چنان کت بر آید ز دست کرم ایله انجلیز که سنک
الکدن کلور و قادرسن جهانبان در خیر بر کس نبست حق تعالی حضرتی جل جلاله و عم
نواله خیر و احسان قپوسی کمسه اوزرینه باغلمدی یعنی انقضا فیض ده کمسه بخل اتدی بلکه
هر برینک استعدادینه کوره فیض و قدرت عطا ایلدی بقنطار زر بخش کردن ز گنج خزینه دن
قنطار ایله زر عطا ایلمک نباشد چو قیراطی از دست رنج کسبدن بر قیراط کبی اولمز یعنی
کشینک کندو کسبندن بر قیراط ثوابی اول مالدن یکدر برد هر کسی بار در خورد زور
زیرا هر کسه یوکی کندو زورینه لایق ایلدی گران است پای ملخ پیش مور مور ادکنینه چکرکه
ایاغی ثقیلدر نتیجه کلام بودر که پادشاه هر کز خزینه دن دارالتون و یرسه دن اهل کسب
کندو کسبندن بر قیراط مقداری التون و یرمسی ثوابده یکدر
تو با خلق سهل کن ای نیکبخت سن خلقه ملایمت و سلاطفت ایله ای ایو بختلو که دخی بکیرد
خدا بر تو سخت که یارن قیامت کوننده حق تعالی حضرتی سنکا ده که حکم طوتمیه و عذاب اتمیه
گر از پا در آید نماند اسیر اکر ایاقدن کلم یعنی پاشنه بر بلا کلم ابدی اسیر و کرفتار قالمز بلکه
تیز اول بلادن خلاص بولور که افتادگان را بود دستگیر شول کسه که دوشکنلره دوشنلره
دستگیر و معاون اولم باز ار فرمان مده بر رهی آزار ایله بنده اوزرینه فرمان ویرمه
یعنی غضب ایله حکم ایله ملایمت ایله امر ایله که باشد که افتد بفرمان دهی زیرا اولور که
بعد زمان بهمی فرمان ده الکه دوشه یعنی احتمالدر که مرور ایام ایله صاحب حکم اوله ☆

سیم دل نه دانکی اول فقیرک کوکلنه رحم بازرکان اول فقیره نه التون نه اقچه ویردی
بر وی بانک بر زد بسر باری از غضب اوده بانکی غضبدن اول سائلک اوزره بر کره باغیریلم باغردی
یعنی غضب ایله صیقوب انوک اوزرنه هجوم ایلدی دل سائل از جور او خون کرفت
سائلک کوکلی انوک جورندن قان طوتدی یعنی زیاده مضطرب اولدی سر از غم برآورد
و کفت ای شکفت اول سائل باشنی غمدن یوقاری کتوردی و اول بازرکانه ایتدی ای عجب شی
توانکر ترش روی باری چراست غنی اولن کمسه ترش روی اولمق باری نیچوندر یعنی
فقیر اولان کمسه ترش روی و نا صبور اولمق عجب دکل اما غنی اولن کمسنه ترش روی
و غضبکین اولمق عجبدر مکر می نترسد ز تلخی خواست مکر اول غنی دلنمکاچی تلخندن و فقیرلق
بلاسندن خوف ایلمز بفرمود کوته نظر تا غلام چونکه اول کوته نظر بو بازرکان
بو خبرلری اشتدی غلامنه بیوردی براندش بخواری و زجر تمام اول فقیری تمام حقارت و زجر
ایله سوردی بناکرده شکر پروردکار حق تعالی حضرتنه شکر ایلمکی ایله شنیدم که بر کشت
از روزکار یعنی بخت و دولت انوندن دوندی و فقیر اولدی دادوب مال و ملکی الندن کتدی
بزرکیش سر در تباهی نهاد انوک اولولغی و عزتی باشی فنایه قودی یعنی غناسی عنایه
و صفاسی بلایه مبدل اولدی عطارد قلم در سیاهی نهاد عطارد که کاتب فلکدر
قلمی سیاهلغه قودی یعنی حق تعالینک حکمی ایله نامهٔ سعادتده انوک نامنی حک ایدوب
شقاوت دفترینه یازدی شقاوت برهنه نشاندش چو سیر شقاوت اول بازرکانی
خرمصفق کبی عریان اوتورتدی یعنی غایت ایله فقیر اولدی نه بارش رها کرد و نه بارکیر
اول بازرکانه نه یوکنی و نه بارکیرنی خلاص ایلدی یعنی املاک و اسبابندن اصلا نسنه قالمدی
جمیعی انوک الندن کتدی کرد لنک فاقه بازرکان اولمق اوزره سرزده اولندی لیکن
شقاوت نفطنه راجع اولان حمیر ... ● لطیفه در فشاندش قضا بر سر از فاقه خاک
قضا انوک باشنه اوزره فروده خاک صاچدی یعنی حکم الهی ایله فقیر ...

مشبعه حقه بازد

چو تمکین و جاهت بود بر دوام یعنی چونکه سنک قدرت و منصبک دوام اوزره اوله مکن زور
بر ضعف درویش و عام درویش و عامک ضعفی اوزره زور ایله یعنی بره قوت ضعیف
و حقیر اولور کیسه رنجیده ایلمکون ضرر ایله که نتواند که با جاه و تمکین شود زیرا ممکن اولور که
جاه و قدرت ایله اولور یعنی اعتماد ایلمه که ... رفعت ایرشوب بر صاحب دولت اوله
چو بیدق که ناکاه فرزین شود بیدق کبی که ناکاه اول بیدق فرزین اولور یعنی نصیحت شنو
مردم دون بیع نصیحت قبول ایله زیرا اهل بصیرت اولان کمسه لر نیا شنوند ... دل تخم کین
قلبلرنده هیچ کین تخمی صاچمزلر یعنی عداوت ایدوب کمسه یه انتقام قصدنه اولمزلر ...
دخی قابلدر که هیچ کسنک کوکلنه کین تخمی صاچمزلر یعنی کمسه یه ظلم اتمزلر تا که غیرلر انلره کین
قصدنه ایده لر ● خداوند خرمن زیان میکند خرمن صاحبی کندوسنه زیان ایدر
که بر خوشه چینی سر کران میکند که باشق دیرجی اوزره باشنی اغر ایدر یعنی فقرا اوزره
کبر ایدر اکر بر سنبله دیردیوب بقا اولنه مسرف ایلر نترسد که نعمت بکبی دهر مکر اول
بی خبر قورقمز که الله تعالی حضرتی انوک نعمت و غناسنی کیدوب وزن بار غم بر دل
و اول فقیرده اولان غم یوکنی رفع ایدوب یوکلک کوکلی اوزره قویه یعنی خوف ایلمز که بو غناسنی
آکم انوک قوتنی یوکه دیوب که بو بیانا معقول ایدوب اول فقیری محروم ایدر بس تا
زورمند و کر افتاد سخت ای چه قوی زورلو که محکم دوشدی یعنی چه غنی کم زیان فقیر محکم
افتاده اولدی بس انلری یاری کرد بخت چون افتادی دوشم دولت سعادت ایلدی یعنی
چوق فقیر غنی اولدی دل زیردستان نباید شکست ضعیف و بیچاره لرک کوکلنی
صمخه و خاطرنی بره بنا ایلمک کرکز مبادا که روزی شوی زیردست اولمیه که بر کون ضعیف
و فقیر اولدسین **حکایت در ترحم ضعیفان و اندیشه عاقبت ایشان** بنالید درویشی
از ضعیف حال بر درویش حالنک ضعفندن و فقرندن انیکلدی بر تند رویی خداوند مال
بر تند روی بازرکانک قتنده یعنی اول بدبختدن بر نسنه طلب ایلدی نه دینار داد نه

سیم دل

دست پاک صفت باز کی کیسه‌ء پاک یعنی سیم و زردن خالی و کیسه‌سی بوش قادر حقیار
کیم که انوکالی دکیسه بوشدر اما صفت ایله ای بوله کوستر سراپای حالش دکرکونه کشت
حاصل کلام باشندن ایاغنه بالتمام انوک حالی خراب اولدی که اوکی قدرت و رفاهیت کندی
بر پای ماجرا موقع درگذشت بو حال اوزره بر زمان کچدی غلامش بوست کریمی فتاد اتفاقا
او بازارکانک غلامی برکریک النه دوشدی یعنی او بازارکان تمام مالنی ضایع اتوکدن صکره
احتیاجدن غلامنی صاتدی توانکر دل دست درویش نهاد او کریم غنی کوکلو دنیغ الو
درویش طبع لو ایدی بر دیار مسکین شفقت حال بر پشان حال لو یعنی قدرتسز مسکینک دیداری
و مصاحبتی ایله چنان شاد بودی که مسکین باد ابجیلی شاد اولوردی که مسکین مال ایله
شاد اولوردی شبانکه کسی بر در بنی نوبت اقام دقت بر فقیر اوذکر ایمک قیوسی اوزره
نوبت استدی یعنی رضاء لقمه دیو بر نسنه طلب ایلدی ز سختی کشیدن نکوهیدنی سستها ما
شویله عاجز و زبون اولمش ایدی که سختلقدن زحمت چکمکدن انوک ایاقلری سست و بوغون
اولمش ایدی بفرمود صاحب نظر بنده را صاحب نظر یعنی او کریم غلامنه بیوردی بو بله دیو
که خشنود کن مرد درمنده را که او درمنده اولان بیچاره و عاجز کسه‌یی راضی ایله چو
نزدیک بردش ز خوان بهره‌ء غلام چونکه اول کیشینک قتنه طعامدن بر نصیب یعنی بر مقدار
التدی برآورد بی‌خویشتن نعره‌ء اختیارسز بر کره صیحه اوردی چونکه غلام اول سائلی کوردی
وکندونک اسکی افندیسی ایدوکن بیلدی شکسته دل آمد بر خواجه باز غلام خواجه سنک
قتنه شکسته دل و پریشان خاطر کیرو کلدی عیان کرد اشکش به دیباچه راز کوزنک یاشی
یوزنده انوک رازنی عیان ایلدی یعنی اغلیو اغلیو افندیسنک قتنه کلدی بپرسید سالار
فرخنده خوی اول مبارک و لطیف خویلو سالار غلامندن سؤال ایلدی بو بله دیو که سکت
ز جور که آمد بروی که سنک کوزنک یاشی کیمک جورندن یوزه کلدی یعنی سکا کم جفا اتدی که
اغلدک بکفتا اندرونم بشورید سخت غلام افندیسنه ایتدی بنم خاطرم قتی پریشان اولدی

توانکر دست معطی معناسنه در
نهاد بوینده طبع معناسنه در
سست بود تقدیرنده در
درمانده و درمند عاجز در
بهره نصیب انده اولان اهتمز اضافت ایجوندر
بر عندمعناسنه در
راز اشک تقدیرنده در
سالار اولو معناسنه در

براهوالا

بر احوال این پیر شوریده‌بخت بو پریشان بختلو دیرامز طالع لو پیرک احوالی اوزره
نه سببدن دیرایسک ایدی بیان ایلدی این که مملوک وی بودم اندر قدیم زیرا سابقده
انک بنده‌سی ایدم خداوند املاک و اسباب و سیم اول پیر املاک و اسباب و سیم صاحبی
ایدی یعنی زیاده قوتلو و قدرتلو ایدی چو کوتاه شد دستش از عز و ناز چونکه اول
پیرک الی عز و نازدن قصه اولدی و هیچ نسنه‌یه قدرتی قالمدی کند دست خواهش بدرها
دراز شویله دلنمک الی قپولره دراز ایدر یعنی دلنجیلک ایدر بخندید و گفتا ای پسر جور
نیست غلامن افندیسی چونکه بو سوزی ایشتدی کلدی و غلامه ایتدی ای پسر بو
حال بو کم جور و ظلم دکلدر ستم بر کسی از کردش دهر نیست عالمده کیسه اوزرینه زمانک
دونمسندن جور و ظلم یوقدر زیرا هر کیسه سعادت و شقاوت و غنا و فقر علم ازلیده تقدیر
کوره دربلند نه آن تند رویست بازرگان اولکی یوزلو و عجب بازرگان دکلمیدر
بو دلنجی کی ایدن که بردی سر از کبر بر آسمان که کبرندن باشنی آسمان اوزرینه ایلتدی ایدی
و بیجاره درویشه هرکز رحم اتمزایدی من آنم که آن روز نم از در براند بت اول کیمسه کم
او کون بو پیره بنی قپودن سوردی بروز منش دهر بنشاند عاقبت جهانک
دونمسی انی بنم کبی غمه نصیب ایلدی یعنی بنم محنت و فقریمی که دیردی نگه کرد باز آسمان سوی من
آسمان یعنی حکم الهی کرد بنم جانبمه نظر ایلدی بیفشاند کرد غم از روی من غم توزینی بنم
یوزمدن سیلکدی یعنی دلمک حسنقتنی بندن دفع ایلدی بس لطف ایله بو مرتبه‌یه ایرشدردی
خدای ار بحکمت ببندد دری حق تعالی حضرتی عز اسمه حکمتی ایله اکر بر قپویی بغلیه
کشاید بفضل و کرم دیگری فضل و کرم ایله بر غیره قپویی اچر بسا مفلس بی‌نوا
سیر شد ای چوق قدرتسز مفلس طوق اولدی یعنی غنی و مرفه الحال اولدی
بسا کار منعم زبر زیر شد ای چوق غنی نک ایشی دهانی زیر و زبر اولدی یعنی
زیان و فقره محتاج اولدی **حکایت شبلی رحمة الله علیه** یکی سیرت بیکمردان شنو

شوریده پریشان معناسنه در
خداوند بونده صاحب معناسنه در
و اینجا کم قصر دردر
نیست ظلم در
آن روز زمان تقدیرنده در
اسمان اسناد مجاز در دنیا دوشنده حق تعالی در
کار کاه اولان اولاد رفعت ایچوندر
قدرت و غنا ویروب و غنا سز در
مفلس در

خواد دوستش که بر سر نشانست اگر بینکی نخته در مصاف زند اگر ایو بخلو در مرد ترکی یو زیکی
ایسک یعنی اولیاء الله تربیتی و اسلوبنی بکد ترک دانه تابع اولور ایسک که بنیا
دکانوب گندم فروش بشنیدم حضرت قدس الله سره العزیز بغدادی صاحبی نکو دکاننده
بوده برد انبار گندم بدوش بغدادی طرف جنفی اعوذ بالله ایدم کویا التدی یعنی بر طوفقی
بغدادیاره سنه ادب کویا التدی نگه کرد موری کدران غم دید حضرت شیخ نور الله
مرقده نظر ایدیه اول بغدادیده بر قرنجه کوردی که سرگشته بر بهر گوشه می دوید کا بله
قرنجه سرگشته و متحیر اولوب وطنی ارزوسنده هر جانبه یلر ایدی ز رحمت بر و شب
نیارست خفت اول قرنجه یه ترحم اتدکندن کیجه اویومغه قادر اولمدی بمأوای خود
باز بردش وگفت اول قرنجه یی کندو وطننه کتوردی و ایتدی محتوی قولجه بعد مروت
نباشد که این مور ریش مروت و معتود دکلدر که بو وطن سفاز قندن مجروح اولمش
قرنجه یی براکسه کرد ماتم از جای خویش کندو وطننده جدا براکسه ایلیم حضرت
شیخ رحمة الله علیه قصه دن مقصود بیانه شروع ایدوب درون پراکندگان ده
جمع دار پراکنده ترک دیبجان ترک کو کلن جمع و سر بطوت که جمعیت باشد از روزگار
که زمانه ده سکا جمعیتی اوله یعنی حق تعالی حضرتی جانبندن سکا جمعیت خاطر و سرور حاصل اوله
بیت امتحان کن که بسی گنج مرادت بدهند که خرابه چو مرا لطف تو آباد کند
چه خوش گفت فردوسی پاکزاد نه لطیف دیدی پاک اصل اولو زادیکه شهنامه صاحبیدر
که رحمت بران تربت پاک باد که حق تعالی حضرتنک رحمتی اول پاک تربه اوزره اولسون
که اول تربه ده اولان اوزره اولسون که مراد فردوسی کمنددر بو ذکر محل و اراده حال
قبیلندندر فردوسیکنک حضرتی بوددر میازار موری که دانه کش است بیجیده انم بر قرنجه یی
کر دانه چکیجی یعنی دانه جمع ایدیجیدر که او دخی جان دارد و جان شیرین خوشست زیرا اولدخی
جان طوتجی یعنی او کدخی جانی واردر جان خود خوش و شیرین ایدر بو بیت که حضرت شیخک

الی

الی تقوینی انتخابدر فریدون نام پادشاهک حکایتنده واقع اولمشدر که شهنامه ده
بیان اولنمشدر سیاه اندرون باشد و سنگدل قارا طبیعتلو و طاش کوکلو اولور یعنی
بی رحم درکم خواهد که موری شود تنگدل شول کمسه کاستر بر قرنجه یی تنکدل و بی حضور اوله
مزن بر سر ناتوان دست زور ضعیفک باشنه اوروب زورلنی اورمه یعنی ضعیف و بیچاره یه
ظلم ایلمه که روزی بپایش در افتی چو مور زیرا احتمالدر که بر کون قرنجه کبی انک ایاغنه دوشه سین
و انکه محتاج اوله سین نبخشود بر حال پروانه شمع شمع پروانه نک حالنه ترحم اتمدی که انی
بولیم یاقدی نگه کن که چون سوخت در پیش جمع نظر ایله یعنی کور که اول شمع جماعتک
یعنی مجلس ده نیجه یاندی من لا یرحم لا یرحم بیت شمع پروانه را بسوخت ولی
نزد بریان شود بدعوی خویش گرفتم ز تو ناتوان تر بسیست فرضا اتدم که سندن ضعیفلرک
چوقدر توانا تر از تو هم آخر کسیست سندن قوتلو که هم آخر بر کمسه واردر مراد حق تعالی
حضرتیدر اولمق ریش در اکرم ... دخی شمولی واردر گفتار اندر جوانمردی و ثمره آن
ببخش ای پسر کآدمیزاده صید باحسان ایله ای پسر زیرا آدم اوغلنی باحسان توان
کرد وحشی بقید احسان ایله صید ایتمک ممکندر و وحشی قید ایله صید ایتمک ممکندر
صید قیدنک معناسی مصراع ثانیده موصوف قلندی سهولت معناسنه عدو را بالطاف گردن
ببند دشمنک لطفلر ایله بوینی باغله و کندو کمند ایله که نتوان بریدن بتیغ این کمند
زیرا بو کمند تیغ ایله کسمک ممکن دکلدر بو وجه دخی جایزدر زیرا دشمنی تیغ ایله بو کمندی
کسمک ممکن دکلدر چو دشمن کرم بیند و لطف و جود چون که دشمن کرم و لطف و سخاوتی کوره
نیاید دگر خبث ازو در وجود کرداولدکندن دخی وجوده خبث کلمز یعنی عداوت ایدوب
ارتق سکا ضرر ایرشدرمز مکن بد که بد بینی از یار نیک قباحت ایله که قباحت کورمیه سین
ایو دوستدن نیاید ز تخم بدی بار نیک اعلا یرمز تخم دن ایو یمش و ایو دانه حاصل اولماز
بدی ده اولان یا وحدت ایچون اولماز اولدی شرح اولنوب بکر بصیرده دخی اولمق جایزدر

چو باد وست دشواری کیری وتنک اما چونکه دوستی نا حضور وتنک طوتمه سن یعنی ایلمه سن
کی ایمدی که بیندو تر انقش ورنک آستم که سنک نقش ورنکک کوره یعنی سنک حیاتک وصورتکی
کوره‌جک ایستمم دکر خواهی باد شمنان بنک عهد خوش اما اکر کیشی دشمنلر ایله ایو خوی ایله
ایسه وددینه وصحبتنی کوسترر ایسه بسی بر نباید که کردند دوست هم کلمز یعنی چوق
زمان کچمز که انی کیم دوست اولورلر بیت درختی دوستی بنشان که کام دل ببار آرد
نهال دشمنی برکن که رنج بی شمار آرد حکایت بر یکیم هیثم آدلو جوان یولداشنه
بر جوان بنم ارکوم کلدی یلکا ایله بنک درمیش کوسفندمه وار اوکا رندن بر قیوده
ییجی بنک نقطنک منسمه عواعاول قید اولنمش سمولشمعنا ایچون بدو کفتم این ریسمان
وبنو هوت بیخ ایدر اول جوانه ایتدم بو ایپ بو بند در که می آورد در پیت کوسفند
که تیوی سنک ارد کمکتور در سبب طوق وزنجیر او باز کرد چون که بندن اول جوان
بو سوزی اشتدی فوراً اول کوسفندک بوینده اولان طوق وزنجیری چوزدی
چپ وراست بو بیدن آغاز کرد اول کوسفند کندویه زیاده سنکلک عیان
ایتمک ایچون اول جوانک وصاغ وصولنه یلکماشدی هنوز ناز بیش تازیان می دوید
هنوز اول کوسفند اول جوانک اردندن چاپوق یلر ایدی که چو خورده بود ازکف
مرد خوید زیرا کوسفند اول جوانک الندن قصیل وچیمن یمشدر چو باز آمد از عیش
وبازی بجای چنه کرد اوکا جوان عیش بازیدن یعنی کوسفند ایله اوینامقدن
فراغت ایلدی مرا دید وکفتا ای خداوند رای بکا نظر ایلدی وایتدی یا صاحب رأی
صاحبی نه ایپ وریسمان می برد با منش اول کوسفندی بنم ایله بو ایپ ایلتمز
که احسان کند بیت در کردنش بلکه احسان بر کندره انوک بوینده که ایپ
اردجه کتورر بیطلی که دیو دست پیل دمان ستو ددلطف کو مت پیل بانوز
کورمش اول لطف سبی ایله بیاره هم حلم بر بید باه فیلی اوزنه حلم کتورمز

دیکی

بره به برره تغدیه بنده درر =
پیت در اولان تا طاب ایچوندر
سک بنده تمورن صنایه درر =
تازیان آت تعجیل درر =
خوید بید قانه استعمال
اولنور وادر یکی درر =
بعضیده اولان ابایوندر =
پیل دمان مست وکوکرش
پیل بنانه درر =

وکا تصدایلن وکا قصد ایلمن بوانرا نوازش کن ای نیکمرد یرانزدن رعایت
ایله ای ایو کیسه که سک پاسبان بود چونان نو خورده زیرا سک سکار عایت یعنی نوکم
سنک اتمککی یدی بوان مرد کند دست دنراید بود اولکسه اوزره یا بر کوزینی کتوردر
یعنی پارسا اولکسه ایجره که ماند زبان بر پیرش دو روز که پارسا اولکسنک
پیرسا اوزره اکی کون دلنی سورمه یعنی بر ایکی کون انوک پیرنی بیه حکایت یکی رو بهی
دید دست وپای بر کسه بردکو کوردی السز وایاقسز فرو مانده در لطف وصنع
خدای اولکسه حق تعالینک لطفنده وصنعنده حیران قالدی بو ید دیو که چون
زندکانی بسر میبرد که بو روبه بو حال ایله دیرلک نیجه باشنه ایلدر بوبیا دستد
بها انکاسی خورد بود ست وپا ایله یعنی بوالسز کدا ایاقسز نه ایله رزقنی تنددر
یر کندوک خود صید ایتمکه قادر دکلدر درین بود درویش شوریده رنک بوفکرده
وبو تعجب ده ایدی دیوانه شکل درویشی که شیری در آمد شغالی بچنک که بر ارسلان
کلدی بیجه سنده بر چقال وار که انی کندو ایچون صید ایلمش ایدی شغال
نکون بخت را شیر خورده بر آن بختو یعنی مغلوب چقالی ارسلان یدی بماند آنچه
رو باه ازو سیر خورد چقالدن اول تلکی قالدی که دلکو آندن قرننی طویورمش ایدی
دکر روز باز اتفاق افتاد مکر ارتسی کون دخی اول دلکو نکه حالی بیچه اولوردیه
کورمش ایدی کوردی که کرداد کیه ایرتسی کون اتفاق دوشدی یعنی کرواد دکی حال
واقع اولدی که روزی رسان قوت روزش بداد که رزق ایرشدرجی یعنی حق
تعالی حضرتی که رزاق جمیع عالم در اول دلکویه اول کونک رزقنی الطافیله احسان ایلدی
یقین مرد را دیده بیننده کرد عین الیقین بو حالی مشاهده اوزکی مردک چشمی
کوریجی ایلدی یعنی اول درویشه بصیرت حاصل اولدی شد وتکیه بر آفریننده کرد کندی
وخلاق عالم توکل ایتدی واعتماد ایلدی کندو سنه بویله ددی کزین پس بکنجی

بر کس حفظ ایدنه درر
اصرمن مو
کند اسکنه =
بدن پارسی =
چون اپالم ایلیجا اسخیا مه درر
چو دلبا شکل اوکا پا جلر بیعون
الطلاق اولنور =
شغال دلکو ... در
دیاری ... در =
روزی رسان الله وصفیدر =
قوت رزق =
شد بو بند ... درر

چونکه بوندن صکره حقه توکل ایدوب قرنجه کبی بر بوجقده اوتوره ایم
که شیران بزور پنجه خورند زیرا ارسلانلر پنجه قوتی ایله ییدیلر پلنککر رزاق
عالم لطفندن جمیع مخلوقاتک رزقنه کفیل اولمشدر وما من دابة فی الارض الا علی الله
رزقها زنخدان فرو برد چندی بجیب اول درویش بر نیچه زمان چکه سنی استغنا جیبنه
الدی یعنی خاموش اولدی که بخشنده روزی رساند زغیب بو امید ایله که حق تعالی حضرتی
اکا غیبدن رزق کوندره نه بیکانه تیمار خوردش نه دوست اما بر حالته واردی که نه یاد
کمسه نه دوستی اونک غمنی یر ایدی یعنی هیچ کمسه اکا مقید اولمدی چو چنکش رک و
استخوان ماند و پوست شو بیچاره ضعیف وکمیف اولدی که چنک کبی اونک طمری ودکوکی
ودریسی قالدی چو صبرش نماند از ضعیفی و هوش ضعیفلقدن چونکه اونک صبر
و هوشی و مجالی قالمدی ز دیوار محرابش آمد بکوش محرابی دیوارندن اونک قولغنه
کلدی کلدی بو بیتک معنی قدر برو شیر درنده باش ای دغل یوری یرتیجی ارسلان
اول ای حرامزاده و حیله باز یعنی وار کسب ایله کندوکی بر کناره حاصل ایله مینداز
خود را چو روباه شل قولاق دکول کبی کندوکی براقمه چنان سعی کن کز تو ماند چو شیر
ابچون سعی ایله که سندن ارسلان کبی تمام یعنی شوقدر کسب ایله که سندن قالان بقیه ایله
غیرلر طویه لر چه باشی چو روبه بوامانده سیر بونک صحتی ادرزه وبو قدر
قوت ایله نیچون تنبل ایله طوق اولورسن یعنی غیرلرک ارتغی ایله طویارسن والکنه ایله
قرنک طویه رسن چو شیر آنکه را کردنی فربه است اول کسنه که ارسلان کبی سمز بوینی
بوینی واردر یعنی قوی دکه زیاده کسبه قدرتی واردر کر افتد چو روبه سکک
ازو به است اول کسه اکر قولق تلکی کبی دوشه یعنی کسبه تمام قدرتی وار ایکن
کسبه تنبل اولورسه کلبدن یکدر بچنگ آر دیکران نوش کن چونکه حال بویله در ایکیسن
دوش الکدن و غیرلر ایله نوش ایله یعنی کسب ایله هم سن یی وهم غیرلرینه دیر

برو فضله دیکران کوش کن غیرلرک فضله سی ادزره قولاق ایله یعنی غیرلرک فضله سنی
بکله انتظار چکمه که مردلک ومروت دکلدر بخور تا توانی ببازوی خویش مادام که
قادرسن کندو بازوکدن وکسبکدن یه کیمسه یه احتیاج عرض اتمه اشتم مردلک بود که سعیت
بود در ترازوی خویش زیرا انبیا متمسک سعیک کندو ترازوکده اولور که اندن سکا ثواب
ایرشور چو مردان ببر رنج و راحت رسان مردلر ایله کبی رنج و زحمت ایلیوب غیرلره
راحت ایرشدر و لطف ایله مخنث خورد دسترنج کسان مخنث برکسه نک قرنجی
بکیرای جوان دست درویش پیر ای جوان پیر وضعیف درویشک الینی طوت و کلا بذل
واحسان ایله نه خود را بیفکن که دستم بگیر که الم طوت دیو کندوکی براقمه یعنی غیرلره
احتیاج عرض اتمه بلکه غیرلر سکا احتیاج عرض ایلسونلر خدا را بر آن بنده بخشایش است
حق تعالی حضرتنک جل جلاله او بنده اوزره ترحم واحسانی واردر که خلق از وجودش
در آسایش است که خلق اونک وجودندن آسایشده وحضورده در کرم ورزد
آن سر که مغزی در وست کرم ایشلر اول سر که انده بر مغز واردر یعنی کرم ایلر او
کمسه که اونک باشنده بر عقل واردر که دون همتان بی مغز پوست نیاد دون همت
اولنلر مغزسز پوستدر یعنی اهل جهان صورتدر سیرتلری یوقدر کسی نیک بیند بهر دو
سرای برکمسه نیک دنیاده کورور وسعادت بولور ایکی عالمده که نیکی رساند بخلق
خدای که حق تعالینک مخلوقنه ایلکی ایدرسه **حکایت** ندیدی که در راه بابندشتی
کورمدکمی یعنی بلمدکمی که بابند کیشی بولندی بابندکیشی بر بیک اکدر چه کفت آن شتربان
بفرزند خویش اول شتربان کندو فرزندینه نه دیدی بکوی نوشته با مردم بیکر دار غوک
ایو کمسه ایله یه که ایشان تنها کناهند خورد زیرا انلر کندو ازقلرینی ییرلر درلاد
ایولر ایله مصاحبت اغزادر **حکایت زاهد خیل** شنیدم که مردیست پاکیزه بوم
یعنی رحمه الله علیه ایوا اشتدم که بک اصل بو برکمسه وار ایدی شناسا و رهرو در اقصای روم

عالم و شیخ رودکی آنکه سنی یعنی خلقدن اشتدم که رودک طافنده بو مجلسده بر کسه وارد
من دو جنو سا او که صحرا نورد چونکه بونی اشتدم بن دخی بر قابچه صحرا جی ایدیجی صوفیلر
بو قسم قاصد بدیوار رد قصد ایله اولدیکنک زیارتنه وانی کورمکه کتدک تا که کوره لم
که نیجه کسه در چونکه کاپوسنه که سر و چشم به یک بوس بوسید دست هر بر بزکه کوزلرمی
و باشمزی واللرمزی اوپدی وانواع تعظیمه رعایتلر ایلدی بتمکین و عزت قبل اند
و نشست بزه حرمت و عزت ایله یر کوستردی دکندو که عزت ایله اوتوردی دیدیکی ندر
دیدم وزدیغ و ثنا کرد در حق صوفت شیخ ایدر اودکندکی زیاده و دیغ و دعیکن بکا
و اسبابی کوردم یعنی زیاده غنی و قدرتلو ایدی و لکن نا مروت جونکه بر درخت بکی
بمنو زناغ بچه مروتسز ایدی یعنی اصلا سخا و کرمی یوقیدی بخلاف ذکرم بود مرد بود
یعنی اخلاق ظاهره ده و ملاطفت و ملاقیت ده زیاده بو کسه ایدی و لکن
دیکرانش فویه بر دبود اما انوک اوجاقی فی صوت ایدی یعنی هودن زیاده بخیک
ایدی همه شب بود نیش قرار و هجوع در کما کیجه که قرار و خواب اولمدی یعنی اویومدی
ز تسبیح و تهلیل ویاز رجوع تسبیح و تهلیل دن امتزاجیقدن قرار و خواب اولمدی
سحرکه میان بست و در باز کرد سحرده قدتی بیل باغلدی یعنی شیخ کیدی و قپوی اچدی
کاسه چقدی بیمان لطف و بوسیدن اغاز کرد یمان یعنه اولکی که ملاطفت اتکه و بشی
و کوزمزی ادبکه وقاطعری بصوص صح باشلدی اما طعام چیقیدن نسنه کتوردی بکی جو کم
شیرین و خوش طبع بود زیارته کلدکن ده بر کسه وار ایدی که نازک و خندان
خوش طبع ایدی که بامامصاحن دران دیه بود که ادلمزلره بزمه صاحب ایدی شیرین
نازک معناسنه در و بو استعمال زیاده شایع و مشهوردر لیکن بعضی کسه شیرین لفظی بر غیر
لفظ ایله ترکیب اتمیه بو معنایه کلمز دیشدر اما حافظ انکادر بو معنی حافظک بو بیتنده زیاده
روشن در که نام قند مصری برد اینجا که شیرینان نداد نوا نعمانش

قاصد بو نده یعنی قصد ایدیجی معناسنه در
نزیع آتش =
کاره بوند خدمتکار معناسنه در
رخت اسباب معناسنه در
لطف بوند لایق کرم ایله
دیکران اوجاق =
هجوع خواب =
قوی بر بوند زیاده طوق ایدی معناسنه در
ربع اتک ... ایله ... معناسنه در

مرا بوسه کفتا بتصحیف ده اولکسه اول شیخ ایتدی بکا بوسه تصحیفیله دیر یعنی
توشه دیر زیرا بوسه نک تصحیفی توشه در که درویشه توشه از بوسه به زیرا
درویشه توشه بوسه دن یکدر بخدمتش دست بر کرفتی من خدمت ایدیم کفتم اوکا
اول قوم یعنی بکا تعظیم ایدیدی و باشمی جو بیرم مرا نان ده و کفش بر سر بزن یعنی بکا
نان ویر و باشمه پاشمه ور صورت شیخ نقصده بند درفت بیاشه شروع ایدی
بایثار زمردان سبق برده اند حاصل کلام ضادوستلری سخا و کرم ایله سبقت التلردر
و سعادت بولمشلردر نه شب زنده داران دل مرده اند کوکلی اولمش یعنی کوکلی قاره
کیجه یی احیا ایدیجی لر سبقت التمشلردر و سعادت بولمشلردر زیرا انجق کیجه یی احیا ایتمکده
بر نسنه حاصل اولمز دیکلدر بلکه سخا و کرم و ایثار نعم و ایثار درم کرکدر همین دیدم
از بابیان تتار زیرا که اول باسباندن دخی بو جی یعنی کیجه ایدا اوبو حمق کوردم دل نی
مرده دهیتم شب زنده دار حالاکه انوک کوکلی اولمش و کوزلری کیجه یی احیا ایدیجی در یعنی
صباحه دکین اویومیجی در کرامت جوانمرد و نان دهیست کرامت و ولایت جوانمردلک
و نان ویرجیلکدر یعنی اعطاء درم و بذل نعمدر مقالات بیهوده طبل تهیست اما
بیهوده ده فایده سوزلر بوش طبلدر یعنی کرامت و ولایت اصطلاحات معانیی سویلمک
و معارف الهیه یی قال ایتمک ایله اولمز بلکه انلر حال ایله حاصل اولور ... دنیا مکی
ببینی اندر بهشت قیامت و سعادتنه کوری کسی که معنی طلب کرد و دعوی بهشت کم
دنیاده اول کسه معنی طلب ایدی و دعوی یی ترک ایدی یعنی اخلاق حمیده یه و ابو علم
سی ایدی و کبر و عجبی ترک ایدی یعنی تو اکر دعوی درست در است و تمام دعوی ایلک
ممکن در یعنی بو بکایه حاصل اولور بو دجه دفع یا بوند رمیز ایلم ممکن در دعوی یی
درست ایلمک دم نی قدم تکیه کاه هست ست اما مطلب سوزنست وضعیف
طالع بخت بر یده رکه اصلا اعتماد دی یرلز **حکایت** شنیدم در ایام حاتم که بود

تصحیف نقطه لردن قلمدر که ...
توشه ... زاد ...
اول امر حاضردر
لفظ ایله بوسه ده تصحیف واردر
کفش ... ایثار سخادر
شب زنده دار ... ایله
نان ده ... معناسنه در
کرده بو نده ... معناسنه در
کاه بو نده ... ایله

اشتدم حاتم زماننده که وار ایدی بخیل اندرش بادپایی چو دود انوک اترینه توتن کبی
بویله ایاقلو یعنی بر آت وار ایدی صبا سرعتی رعد بانگ ادهمی صبا سرعتلو رعد آوازلو
بو سیاه آت ایدی که بر برق پیشی گرفتی همی ماضی استمراریدر چابک ایدی که برق اوزرنه تقدم
و سبقت طوتر ایدی یعنی برقدن چابک ایدی پیشی اولمقدن [illegible] در باعث عرضیه ایله اول
وقت معنی برق اوزره زیاده کچر ایدی دیمکدر بتک ژاله میریخت بر کوه و دشت
اولات چاپمک ایله طاغ و صحرا اوزرنه ژاله صاچار ایدی یعنی عرقینی طاغ و صحرا اوزره یغمور کبی
صاچر ایدی زیاده سرعتندن تو گفتی مگر ابر نیسان گذشت سن دیر ایدک که نیسان بولطی
کچدی که بو یغموردر یکی سیل رفتار هامون نورد صحرا طی ایدیجی سیل یوریشلو بر آت
ایدی که باد از پیش باز ماندی چو گرد شویله چابک ایدی که ایاغلرندن قالقان توز انوک
اردنجه قالقدیغی کبی یل انوکا کرد کبی قالور ایدی یعنی سرعتده باددن زیاده ایدی
دیو مبالغه ایدر بیابان نوردی چو کشتی بر آب بیابان طی ایدیجی ایدی برات ایدی آب
اوزرنده کشتی کبی یعنی آب اوزره کشتی نیجه لطیف کیدر ایسه اول آت قراده ایله لطیف کیدر
ایدی که بالای سیرش نپرد عقاب که اول آتک سیر رفتاری اوزره عقاب اوچمز یعنی
رفتاری عقابدن زیاده در زاوصاف حاتم بهر مرز و بوم حاتمک اوصافندن هر مملکتده
و هر مملکتده سویدیلر بگفتند برخی بسلطان روم بر زد و بوم سلطانه سویدیلر
بویله دیو که همتاش را در کرم فر نیست کرمده انوک مانندی بر کمسنه یوقدر چو اسبش
بجولان و ناورد نیست جولان و ناوردده انوک آتی کبی یوقدر بدستور دانا چنین گفت شاه
شاه روم عاقل وزیره بویله دیدی که دعوی خجالت بود بی گواه که شاهدسز دعوی خجالت
اولور بونلر مراد ایدوک بونک عقبنده ذکر اولنان بیتدن معلوم در من از حاتم
آن اسب تازی نژاد بخواهم حاتمدن اول عربی آتی استرم اصل زاده اگر مکرمت کرد
و داد بدانم که ... اگر حاتم کرمدن ... یعنی اگر حاتم کرمندن باکه تکرم

دنیم

و تعظیم ایدوب ایلتدیلر بدانم که دروی شکوه مهیب بیلورم که انده اولولق
شوکتی و هیبتی وار در وگر رد کند بانگ طبل تهیست اما اگر حاتم بنم سوزمی رد ایدر
بیلورم که بوش طبل آوازیدر یعنی انده سخا و کرمدن اثر یوقدر بهمان شهرتی کاذبه
وار در رسولی هنرمند عالم بطی عالمک هنرلوسی بر رسولی طی جانبنه یعنی طی قبیله
اولان حاتمه یولادی کوندرده مرد همراه وی کوندردی و انک مردی اکمیو یولداش
ایدی زمین مرده و ابر گریان برو زمین اولمش و سحاب انوک اوزرنه کریان
ایدی یعنی اول کسه حاتمه وار دقده یغمور یاغار ایدی که هواده تمام برودت وار ایدی
صبا کرده بار دگر جان درو باد صبا بر کره انوک جانه ایلتمش ایدی یعنی باد
صبانک نفسنده زمین تکرار حیات بولمش و لطیف اولمغه باشلمش ایدی بمنزلگه حاتم
آمد فرود اول رسول حاتمک منزلنه قوندی برآسوده چون تشنه بر زنده رود
صوسز زنده رود اوزره دکلندوکی دهقیوا اتودکی اول رسول بارانلردن خلاص
بولوب حاتمک قاتنده اکجین دکلندی دهقیوا اتدی سماطی بیفکند و اسبی بکشت
چونکه حاتم روم سلطانینک رسولنی کوردی ضیافت ایچون برات بوغزلدی و سفره
دوشدی یعنی ضیافت ایدی بدامان شکرداد شان زر بمشت آنلرک اتکی ایچنه
شکر ادچه ایلدلتری ویردی یعنی انلره تمام رعایت ایدی شب آنجا بودند
و روز دگر اول کیجه انده اولدیلر دارتسی کون بگفت آنچه دانست صاحب خبر صاحب
خبر اولان که بیلور ایدی سویلدی یعنی روم سلطانی اسب طلب ایتدوکی بیان ایتدی همی گفت
حاتم پریشان چو مست چونکه حاتم بو سوزی ایشتدی زیاده بیحضور اولندن مست کبی
پریشان اولوب ایدی بو سوزی حسرت بهم کند دست حسرت دیشی ایله الینی [illegible]
ایدی یعنی [illegible] الینی اوغر ایدی که مرادی اتر کیرمت آت بوغزلندی بولندی معلوم
قد بو بیت دیدکه ذکر اولنور که ای بهره ور موبد نیک نام که ای [illegible] یاد قلم

جوابش از نیم نکفتی بیام روم سلطانیک حضورینه باکه یتنجه بونده اولدیدکه دیککلدی
که یانه دی بیچار دیدکه حاتم اکه جواب دیر دب ایدی من از باد رفتار دلدل شتاب
بن اولدلدل سرعتلو یدیور یشلو اتی زهره شهادوشن کردم کباب دون کیجه سزدن
اوتری کباب ایلدیم که دانستم از هول باران وسیل ذیرا بلدم سیل هیبتندن والندن
نا یدیشدن در حرکاه خیل اوتلاغنه کتمک ممکن دکلدر تاکه بر غیریات کتوروب
کباب ایدیدیکیم سبوعی دکردی در ایم نبود بر غیری نوعا یله بردی درایم یوقا یدی
بعنی سزه ضیافت ایمکه ایچون بوغرلفه لایق اتدن وده دن وصوددن وقیوندن
برسی حاضر دکل ایدی بو مصراع ثانی انتهیئ در جزاد برد ربار کاهم نبود اول کباب
اتدکم اتدنغیری بارکاهم قبوسنده اتدن یوق ایدی دیک کلدی که بو غرلقه لازم دکل ایدی
اکا جواب دیر دیب ایدر مروت نداتم درایمنی فوتش مروت دعتودکوره نم کنود
من ههن وکنود دیند که مهمان کشد ولی زناقه ریش که مهمان فقردن یعنی اجلقدن
کوکل مجروح دیچهچوراد بویه مرنام باید درا قلیم فاش بکافاش اقلیم ده یعنی عالم ده
نام وشهرت کرک ذکر مرکب نابود کوصباش دمار نوح نم اولرینی غایت ایرو مقبول
اتم اولمسون فاش لفظی معنانا ایله اعتبار انتزایکه معنی بو یله اولور بکم اقلیم ده فاش
نام کرک کسانه یاد درم داد وتر تیا سب اولکلمن کسه لوع اتی وات صرو طبیعتلو اطلاق
بنکونه کسب اخلاق حمیده نی وطبیعوب کسبی دکلدر حضرتدبر دوم از جوانمرد طی حیقیم سنک
جوانمردلندنه ردم ضرکتری یعنی حاتم اولکسه لوه اتدکی رعایتیه دانکه ضیافتی ایچون
اول مسنور ومقبول اتی بوغرلدوغی روم سلطانه بیان ایدیلر هزاران افرین کرد
برطبع دی روم سلطانه بیکی یعنی دان تحسین ایلدیلر او نکه طبعی اوزره زحاتم برین نکته
ناحی صنو حاتم دن بو نکته یه انخی اولمه ازیت نکزش ماحرای سشو بوندن اولطیفکه بر
ماجرا ایشت ذیرا بو بزلاسب ایدی امابوندن صکره کلن بدلدوح دورا یله بوانده

برینجی

برینجی مرتبه خوبدرکه ولطیفدرکه در حکایت پادشاه یمن با حاتم طی ندانم کم کفت
این حکایت بمن بیلمزم که بوحکایتی با که کیم دیدی که بود ست فرمان دیهی در یمن که حاتم
زماننده یمن ولایتنده بر پادشاه اولمشدر یعنی وار ایدی نه نام آوران کوی دولت
ربود اما اول پادشاه شویله کریم وسخی ایدی که اولولردن دولت طوبنی قاپدی
یعنی لطیف وجود بحشم حسنه غلبه ایدیدی که در کنج بخشی نظیرش نبود زیراکنج ومال بخشی
کیده اونک نظیری یوق ایدی تمان کفتی ابر دکاکبر کفش اکه سحاب کرم دیکمکردر
جود دستش جو باراه فشاندی درم زیرا انوک الی باران کبی درم صاچردی کسی نام
حاتم نبردی بر رش اول پادشاه کندی برمرتبه ده سخی طوتر ایدی که برکسه حاتمک
نامنی انکه قتنده التمز ایدی یعنی یاد ایلمز ایدی که یاد ایلسه دیکدرکه سودا نرنج
از دبر سرش که اندن انوک باشنه اندرمه غضب کمتیدی کیدر ایدی دیکدر یعنی برکسه
حاتمی انوک یانده مدح ایلسه غضب ایدوب ایدر ایدی که چند از مقالات آن باد
سنج که بیهده اول بادجیکک سوزلرندن یعنی دل بعتیمه سی ایدی حاتمک اوصافنی بیهده
برسویلرز که نه ملک دارد نه فرمان نه کنج زیرا اول حکم نه سلطنت نه حکم نه کنج طوتر
یعنی پادشاه دکلدر که کاتنبیه قادر اولوب اکا کوره جهان خلقته سخا وکرم ایلیه
شنیدم که جشنی ملوکانه ساخت اشتدم که اول یمنه پادشاهی پادشاهانه بر مجلس ترتیب
اتدی جو جنکی اندران بزم خلق نواخت جنککه اول مجلس ده برداز خلقی دخی شادی
یعنی تمام رعایت ایدیدی احسان وکرم ایدی در ذکر حاتم کسی باز کرد برکسه دخی انده
حاتم ثنا دیکم باشلدی یعنی حاتمه مدح وثنا ایلدی کسی مرد را بر سر کینه داشت قصد
پادشاهی انتقام هوسنه اوزره طوتدی یعنی حاتمک هلاکنه قصد ایتدی یکی را بخون خوردنش
برکماشت برکسه یه حاتمک قانن ایچکه یعنی هلاک اتمکه کوندردی دیوبیلم دیدی که تا
هست حاتم در ایام من کم ما دام که حاتم بنم ایامده وار در یعنی حیاتده در بنیکنام هد

شوده نام من بنم نام جهانده ایکی دخی لقا ایله کمسه وشهرتم اولمیسه در بو که چاره حاتمی
هلاک اتمکدر دیو فکر ایلدی بلا جور راه بنم حق کرفت بلاکشتیمی یعنی حاتمی هلاک اتمک
کیده لکسه طریقیده سنک بوینک طوتر یعنی همان چقدی کندی بکشتی جوانمرد رای کرفت
جوانمردی دیلکم این طوتدی یعنی حاتمی قتل اتمک قصد ایلدی جوانی به پیش باز اتمک
اتفاقا بر جوان انوکا اوکنه کلدی کرد و بویانشی فرا نامودش که اول جواندن اکم بر
آشنالق رایحه سی یقین کلدی یعنی اتفاق بولنه اولدکه بر کیمسه راست کلدی که اوله
حاتم ایدی نکوروی ودانا وشیرین زبان کورک یوزلو وعاقل وطتلو سوزلو ایدی
بر خوشی بردان بنشی میهمان اول جوان که مراد حاتم دیا اولکه یاد لکیم کندی
قتنه مهمان التدی یعنی بنم مهمانم سن دیو خانه سنه ایدوب ضیافت تدارکنی ایلدی
کرم کرد ونم خورد وپوزش نمود حاتم اولکیمه کرم ایلدی وغمنی یدی وعذر کوستردی
یعنی خاطرینی قلدی ایدوب اعتذار ایلدی بو اندیشه اول بی بنگ رنود بر مرتبه ده انعام
واحسان ایلدی که بجا اولدیکی یعنی کندوی هلاک اتمک قصد ایلدیکی کوکلدن ایکی ایلم قبار دی
وانی کندوی جنم تمام محب ایلدی نهادش سحر بوسه بر دست ودیای سحر وقتی جوان که مراد
حاتم دیا دل مهمان اولان کسنک دست ودیانی اوپدی واکا ایتدی که نزدیک ما چند روزی
بپای که لطفا ایدرم قیتمزده بر قاچ کون اکلن تمیه بکفتا نیارم شد اینجا مقیم اول
حاتم ایتدی بونده مقیم اولمغه قادر دکلم که در پیش دارم مهمی عظیم زیرا اوکمه بر امر
عظیم مهم طوترم یعنی زیاده لازم بر مهمم واردر بکفت ار بنهی باهن اندر میان حاتم جونکم
اولکسه دن بوسوزی اشتدی که ایتدی اکر او مهمی بنم ایله در میان ایده رسن یعنی سرکی
بکا فاش ایدرسن چو یاران یکدل بکوشم بجان متفق دصادق دوستلر کبی جهد و جهد
جان ایله چالشم بمن دار کفتا جوانمرد کوش اولکسه جونکه حاتمدن بوسوزی اشتدی
اکم ایتدی ای جوانمرد قولغنکی باکه طوت سرمی سکا عیان ومرادمی بیان ایلیم که نام جوانمرد را

بونده

بونده بونش زیرا جوانمردی برده ستاید بی وسرکم اید بی بیجودم ایده درکه شندی
بنم رازمی فاش اتمیه سن دریا بوم حاتم شناسی مکر بومملکتده حاتمی بکا بیلسن اولکم
فرخنده رایست ونیکو سیرت که اول حاتم مبارک رای لو صاحب پرتلو در یانی طلب اتمکدن
غرضه دیک کلدی بو بیت ایله ای بیان ایدر سرش پادشاه یمن خواست اولکه
باشنی یمن پادشاهی طلب ایلتدی ندانم چه کینی در میان خاستست اما بلمزم که اورتاده
نه کینی قالقدر یعنی بو عداوته دیو انتقام سبب نه در کرم ره نمایی بدانجا کم ای دست
اکر بکا یول کوستره سن اولیرکه اول ره یعنی همان بکا مکانک کوستره سن همینم ضدارم
ز لطف تو دوست سن دوستکلطفندن الحق بونی امید طوترم بوندن غیری مرادم یوقدر
بخندید برنا که حاتم منم جوان جونکه اولکسه دن بوسوزی اشتدی کلدی وایتدی
که حاتم بنم سر اینک جداکی به تیغ از تنم اشتم بام همان شمدی تیغ ایله جسمدن جدا ایله
نباید جو صبح کرد دسفید کرکر که جون صبح سفید اوله یعنی اولیه که تمام صباح اوله
کزندت رسد یا شوی نا امید اول وقت سکا دشمندن ضرر ایرشه یا محروم اوله سن
یا خود محروم کیده سن دیکا دلکه شوی زدی صفا سنه اولم جو حاتم بازادکی سر نهاد
جونکه حاتم آزاده لکدن بی باک کلا ایلدی باش قودی یعنی اولکلامی اولدی جوان ابر آمد
فروشی ازنهاد حاتمی اولمرکه کلد جو انکلطیعتنده فغان دو فروش کلدی بکا نور
افتاد دبر پای جست اولکسه یگیرمنده سراسیمه اولو بخاکا یکنه دوشدی وایاقلارینه
صچرادی کسه نه خاک بوسید ودکم پا ودست اولکسه حاتمک اوکنده کاهی خاکی یعنی یرلر اوپدی
وکاهی ایاغنی والنی اوپدی بینداخت شمشیر وترکش نهاد قلیچنی الندن اتدی وترکشنی
قودی یعنی بوینلرینه برانقدی جو بیچارکان دست برکش نهاد بیچاره لر کبی النی
قولتغی التنه اوزنب قودی وایتدی اکر من کلی بر وجودت زنم اکر بن سنک وجودکه
بر کل اورسم بنزد یکیم دان نه مردم زنم مرد لرقتنده اردکلم زنم دو جشمی بوسید

ودر بر گرفت بویله دیدکدن صکره حاتمک اکی کوزلرینی اوپدی و سینه سنه طوتدی یعنی
قوجدی وز آنجا طریق یمن بر گرفت وادرادن یمن طرفنه طوتدی وکندی صکره درمیان دد
ایدی مرد چونکه اولکسه پادشاهک حضورینه ایرشدی پادشاه اولکسنک قاشی
اوره سنه نظر ایلدی بدانست حالی که کار نکرد فورن بیلدی که بر ایش ایلدی و بر مصلحت
بجرمدی بگفتا بیا تا چه داری خبر پادشاه اولکسه ایتدی کل نه خبر طوتر سن جرا سرش
بفتراک بر بیچون حاتمک سرینی ترکیه باغلمدک مگر بر تو نام آوری حمله کرد مگر سنکا اوزرکه
بر آدلو یعنی بر بهادر حمله ایلدی بیاوردی ازضعفتاب نبرد ضعیفلکدن صکره طاقت
کتورمدک جوانمرد شاطر زمین بوس داد چونکه پادشاهدن بو سوزی اشتدی پهلوان چونکه
یره بوسه ویردی یعنی پادشاه اوکنده یر اوپدی ملک را ثنا گفت وتمکین نهاد پادشاهه
ثنا دیدی وتمکین قودی یعنی تعظیم ایلدی که دریافتم حاتم نام جوی کم نام طلبیدی بوجی
حاتمی بولدم بهرمند و خوش منظر و خوب روی بهرهمند ولطیف صورتلو وخوب یوزلی
جوانمرد وصاحب خرد دیدیش اوله حاتمی سخی وصاحب عقل کوردم بمردانگی فرق خود دیدیش
بهادرلغنده ای کندوسندن یوقاری و زیاده کوردم مرا بار لطفش دوتا کرد پشت
انک لطفی یوکی بنم ارقه می اکی قات ایلدی بشمشیر احسان و فضلم بکشت احسان و فضل
شمشیری ایله بنی اولدردی یعنی بکا مردن زیاده احسان ایلدی بگفت انچه دید از کرمهای وی
اولکسه پادشاهه تمام ایتدی اول که حاتمک کرمندن کوردی شهنشه ثنا گفت بر آل طی
بعد پادشاه اختیارسز طیکالی اوزره یعنی حاتمه ثنا دیدی فرستاده را داد مهری درم
حاتمی اولدرمکه کوندردکی کیسه مهرلو اقچه ویردی یعنی کیسه ایله اقچه عطا ایلدی وایتدی
که مهرست بر نام حاتم کرم کم کرم حاتمک نامی اوزره مهر در یعنی کرم انکه مسلم در مروترا
بوسرکر گواهی دهند اکر لایق در اکر سخی لکنه ذکر کم کنه کانی نوع نوع ویره لر که معنی داوانه
بهرمند دنیا معنی ایله اوان اول حاتم یولدا شرد سکم سخا و بهم کرمی و هم بهشت دار در

بووم دخی جانی درکه اول حاتمک معنوسی واقعه سی بو بریره ایله بولدانلر دریعنی اکچه
دخی بولنوب بیمان شهرت کادنه دکلدر **حکایت دختر حاتم طی در زمان پیغمبر صلی الله**
علیه وسلم شنیدم که طی در زمان رسول اشتدم که طی قبیله سی حضرت رسول صلی الله علیه وسلم
زمانینه نکردند منشور ایمان قبول ایمان براتنی یعنی رسول علیه السلامک دعوتنی قبول ایلمدیلر
فرستاد لشکر بشیر و نذیر بشیر و نذیر یعنی جبیکیم آکا عسکر کوندردی تا اول قبیله اوزرینه
گرفتند ازیشان گروهی اسیر انلردن بر بلوکی اسیر طوتدیلر وجیب اکرمک قتلنه کتوردیلر
بفرمود کشتن بشمشیر کین حضرت رسالت پناه اول اسیرلر طائفه سینی کین قلجی ایله یعنی ترحم
ایتیوب دیمکه بیوردی که ناپاک بودند وناپاک دین زیرا ناپاک وناپاک دینلو وناصعقول
آیینلو ایدیلر اولکسی ناپاک اولمق جائزدر که معنی بویله اولور نه خوف ایدلر زنی گفت
من دختر حاتم اول طائفه نک ایچندن بر زن ایتدی بن حاتمک دختریم بخواهید ازین
نامور حاکم بداد تو حاکمدن یعنی حضرت رسولدن صلی الله علیه وسلم بنی استه کور اول
دختر بویله دیدکدن صکره سرور انبیا یه کندو سی خطاب ایدوب ایتدی کرم کن بجای من
ای محترم ای اولو بنم حقمده یعنی بکا کرم ایله بنم دن ازاد ایتمک ایله که مولای من بود از
اهل کرم زیرا بنم افندم یعنی بابام کرم اهلندن ایدی که مراد حاتم در بفرمان پیغمبر پاک رای
پاک ولطیف رای لو پیغمبرک فرمانی ایله گشادند زنجیر شان از دست وپای اول دخترک دست
وپاسندن زنجیری اچدیلر یعنی چوزب ازاد ایتدیلر دران قوم باقی نهادند تیغ اول باقی
قلان قومه تیغ قودیلر یعنی قلج قودیلر که رانند سیلاب خون بی دریغ که دریغسز
قان سیلابنی سوره لر بزاری بشمشیر زن گفت زن دختر چونکه بو حالی کوردی زاری لق
ایله تیغ اوروجی یه ایتدی مرا نیز با جمله گردن بزن جمله سی ایله بنم دخی بوینمی اور مروت
نبینم رهایی زبند بندن خلاص اولمغی مروت دمعتبر کورمزم بتنها و یاران من در کمند
یالکوز بن ویارانم کمندده اوله بکفتا و بسمع پیغمبر رسید حضرت رسول صلی الله علیه وسلم

اول باقی قلان قوم عطا باغشلدی یعنی ترحم ایدوب جملهسنی آزاد ایلدی که هرگز نکرد اصلی
ذکر خطا زیرا اصل وگوهر ایلکده وکرم ده خطا ایلمدی بو مصراع حضرت رسول اکرمدن
اولنمار رسیده در وحاتمک دختری ایچون اولمغ ممکن در ولا عین الشعبین هر اصل صاحبی ایچون
اولمغ قابلدر

حکایت حاتم وذکر پادشاه اسلام

زنبکاه حاتم یکی پیر مرد حاتمک چادرندن
بر پیر کشی طلب ده درم شکر کرد نماید کرد اول درم اغرقی شکر پیسر طلب ایلدی زیرا ذی
چنین یاد دارم خبر راوی دیده خبری بویله یاد طوترم که بیفش هشتاد تنگ شکر که حاتم
اول پیره اوکنه بردنگ شکر کوندردی زن از خیمه گفت ای چه تدبیر بود عورتی چادردن
خاتمه ایلدی بو نه تدبیر ایدی همان ده درم حاجت پیر بود پیرک حاجتی خود همان اقدر
درهم ایدی شنید این سخن نام بردار طی طی قبیلهسنک اولوسی یعنی مشهوری که مراد حاتم در
چونکه فاش شنوده بو سوزی اشتدی. کنتوید وگفت ای دلارام حی کلدی دفاتوسنه
ایلدی ای قبیلهنکه دلارامی ومحبوبی که اگر او در خور حاجت خویش خواست اگر اول
پیر کنتو حاجتنه لایق اولنی استدی ایسه جوانمردی آل حاتم کجاست پس آل دفا حاتمک
جوانمردلک وسخاسی قنده در چو حاتم بازاد مردی دگر حاتم کبی آزاد مرد کلکده وکرم ده کیمه
نه دوران گیتی بنیامو کی. جهانک دونمسنده گلمدی مگر ابو بکر سعد اکه دست نوال
سعد ادغی ابو بکر کلمدی که اولدا بو بکر سعد سخا ونوال الی مهند همتنی در دهان سؤال
انوک همتی سؤال اکدا غزه تور یعنی سائل دلنده مرادنی حاصل ایلر حضرت شیخ رحمه الله
کندو پادشاهنی مدح ایتدکدن صکره دعایه شروع ایلدی رعیت پناها دلت شاد باد
ای رعیت حفظ ایدیجی عادل پادشاه سنک دلک شاد اولسون بسعیت عمالتی آباد باد سنک
سعیک ایله سنک نعمت معمور اولسون سرافراز زاد این خاک فرخنده بوم بو مبارک مملکتک خاکی
باش یوجه در وشنا وایدر زعدلت بر اقلیم یونان وروم سنک عدلکدن یونان وروم
اقلیمی اوزره چو حاتم که کرسنی فروی جون حاتم که اکر اولحاتمک شهرتی وسخاسی اولمیدی

بنزدی کس نام در جهان نام طی کس جهاندن طی کیمسه نامنی ایشتمز ایدی یعنی یاد ایلمزدی بو شیخک کلام
بودر که حاتمک سخاسی اول قبیلهنک فخر اعلاسیدر وبالذات قبیلهنک شهرتنه سبب اولدی
ثنا مانداران نامور در کتاب ثمره سخا اولادودر کتابده مدح وثنا قالدی یعنی لطف
وکرمنی کتابلرده یازدیلر ترا هم ثنا ماند هم ثواب سکا عود وکرمکدن اوتری هم ثنا
قالور دنیاده دهم ثواب حاصل اولور عقبیده که حاتم بدان نام وآوازه خواست زیرا حاتم
انوکیله نام وشهرت استدی ثواب طلب ایلمدی وهم حاتم مسلمان دکل ایدی ترا سعی وجهد
از برای خداست اما سنک سعی وجهدک الله ایچوندر زیرا سنک مقصودک رضای حقدر شهرت
ونام دکلدر تکلف بر مرد درویش نیست درویش کسه قتنده تکلف وریا یوقدر
یعنی بن درویشم تکلفدر ریا بنم مرادم دکلدر بنم مرادم نصیحتدر قبول ایدن کسیه
نصیحت چرا اینکه کی بینی نیست نصیحتم بو بر سوزدن غیری دکلدر اول نصیحت بودرکه چون تکم
خدمت بود خیر کن که اول قدر که جهد وطاقتک واردر خیر ایله زنو قرمان در سعدی سخن
سندن خیر وثواب قالور سعدیدن سوز قالور

حکایت در حلم پادشاه

یکی را قوی در دل
افتاده بود بر کسنک خری بالچقه دوشمش ایدی ز سوداش خون در دل افتاده بود غضبدن
اول کسنک کوکلنه قان دوشمش ایدی بو سوز ناده بیچهر لعنه کما یتدر بیابان وسرما
وباران وسیل بیابان وسرما وباران وسیل ایدی فرو هشته ظلمت بر آفاق ذیل ظلمت
آفاق اوزره اتکنی انشدر صالح ویرمش ایدی یعنی ظلمت عالمی تمام احاطه ایلمش ایدی همه شب
دربن غصه بامداد اول کسه دکا کیجه صباح دک سقط گفت ونفرین ودشنام داد
نامعقول سویلدی ونفرین ودشنام ویردی نفرین ایلمک ولعنت معناسنه در نه دشمن
برست از زبانش نه دوست اول کسه نکه دلندن نه دشمن نه دوست خلاص بولدی یعنی جملهسنه
سوکدی نه سلطان که این بوم و بر آن اوست نه سلطان خلاص بولدی که اول مملکت و
اول یورت انوک ملکیدر قضا را خداوند آن پهن دشت اتفاقا اول او یعنی که بو صحرانک

صاحب یعنی پادشاه دران حال منکر بود برگماشت اول نامعقول دیتجی حالی انک ادزینه
کجوری یعنی ادغزادی نکم کرد سالارانیم دیو پادشاه نظر ایدی کوردی کم برشنته ماجرای
شنید کم بربشته ادزنه برماجرا اشتدی یعنی ادکنکو نز بیه و دشنامنی اشتدی شنید
این سخنهای درازصواب بومعقول ده اراق سوزلری اشتدی نه جز شنیده نه روی
جواب پادشاه هم برمرتبه غضب ایلدی کم نه اول سوزلری اشتکم صبر اولدی زیرا زیاده
نامعقول ایدی نه جواب ویرمکه مجال اولدی زیرا زیاده غضب ایتدی ایدی بحکم سیاست
در وبنکر بیست پادشاه اولکیمه سیاست کوزی ایله نظر ایدی یعنی سیاست ایلکه دیدی
بویله دیو کم سودای این برمن از مهر چیست کم هم ادنزیمه بونک عقلی بونه ادترددر
یکی گفت شاها بدین شخص برمن مصاحب ندو برسی پادشاه ایتدی ای پادشاه انی تیغ ایله
اور کم نکو اشتکس را نه دختر به زنه زیرا کسنکه قرندنه عورتی قودی جملسنه
قبیح دشنام ویردی نکم کرد سلطان عالی محل کم بومرتبه بودعا قدر بوسلطان نظر ایلدی
فودسو و بلا دیدو و خبر وحل انوک کنتودسی یعنی وصاحبی بلاده و حارنه باتقوه کوردی
ببخشید بر حال مسکین مرد اول بیچاره و مسکین مردکه حالی ادزینه ترحم اتدی فرود خورد خشم
سخنهای سرد پادشاه انوک باردو نامعقول سوزلرنک خشمی یوتدی یعنی غضبی دفع
ایدی زرش داد و اسب دیبا بوستین پادشاه اولکیمه التون و آت وکورک قبتو
فرامه ویردی چه نیکو بود مهر در وقت کین محبت اتک دفعا عفو ایلک نه لطیفدر خوبدر
کین وقتنده والکاظمین الغیظ والعافین عن الناس یکی گفتش ای پیر بی عقل وهوش
برسی اکا ایتدی ای عقل سزوادراکسز پیر عجب هستی نه قتل گفتا خموش دیمنکوز عجب
قورتلدک پیر اکا جواب ویروب ایتدی خاموش اول اگرمن بنالیدم اندر دخویش
اگر من کند درد مدونا نم اتوم ایسه دیرا نعام فرمود در خورد خویش اول
پادشاه کندویه لایق اولان انعام ایدی بیوردی بد زایدی سهل باشد جزا

بیان لفظ بیان ازلفظ جزا ایلک سهل و آساندر که بوکم بر کسه قادردر اگر مرد باحسن الی
من اسا اگر مرد ایکی احسان ایدر سنوکیم کم سکا یرا زلفظا ایدی که بوکم هرکس قادر
دکلدر **حکایت** شنیدم کم مزودریا نکر دست اشندم کم کبروعجب دن مست بر موذه
در خانه بر رد پیسانل بشت خانه نکو قپوسنه بر سائلک یوزنه قیدی یعنی اکم سنه
دیرمور بکبچی فر و مانده بنشست اول سائل عاجز وبیحضور اولوب بر بوجقده اوتوردی
جگر گرم واه از تف سینه سرد جگری کرم واهی سینه حرارتندن صووق یعنی قلبی زیاده
نه حضور اولوب آه اتکم باشلدی شنیدش یکی مرد پوشیده چشم بر کور اول سائلک
اه حنین اشتدی بپرسیدش ازموجب کین وخشم کور اول سائلدن کین وخشمک سببندن سؤال
ایدی فرد کو فت وبکریست بر حال کوی سائل اول کوره محنی ایتدی و معلم جرائمی
اوزره اغلدی یعنی شودقدرا غلدی کم خشمک باشی ادراده فاکاوزینه روان اولدی
جفای کزان شخص امر بردی اول جفایی کم اول شخصدن انک یوزنه کلمش ایدی یعنی اول
مزوجه کا انک یوزنه بنظر ایدی شکایت طریقی ایله اکا حکایت ایتدی سائل اول کوره
سویدیکه سوز بوکیم مواجه در یک بگفتای فلان ترک ازار کن اعمی اول سائله ایتدی ای
فلان بیحضورلیق واضطرابی ترک ایله یکی امشب بنزد من افطار کن بو بر کیجه بنم قتمده افطار
ایله یعنی بوکیجه بنده طعام تناول بخلق و فریبش گریبان کشید خلق وفریب ایله انوک
یقه سنی چکدی یعنی ملاطفت ایله انی خانه یه کتوردی کم راضی ایدی بمنزل در آورد شد خوان کشید
اعمی اول سائلی منزلنه کتوردی وطعام چکدی بر آسود درویش روشن نهاد دو روش
طبیعتلو درویش آسوده اولدی یعنی طعام ییوب بحضور ایدی بگفتا یزدت روشنایی
دهاد اول سائل اعمی یه ایتدی الله تعالی حضرتی سکا روشنالق ویره سون یعنی چشمکه روشن
اده سن شب از نرگسش قطره چند چکید کیجه انوک چشمندن بر قاچ قطره طامله
سحر دیده برکرد و دنیا بدید سحر وقتی کوزنه اچدی و دنیایی کوردی حکایت بشهر

الله انتادم درویش سنها بجه حکایت وعوغا دستوری که نادیده بره دیده بر کرددش
که بر کوزسزدن کیمسه کوزنه ایدی یعنی کور اولدی شنیدم این سخن ظاهرا سنکوده
اولنه رحم بازارکان بوسوزه اشتوی که برکشت درویشانه زو تنکدل که درویش
انون تنکدل وپریشان حال اولدوغی کشت بونه اولدی معناسنه دوچار اولدی بکفتا
حکایت کن ای نیکبخت درویش رقیا ایدن مزبور بازارکان اول کوزسز ایچلان کیمسه ایتدی
حکایت ایلدای یونیکبخت توکه چون سهل شد بر تو این کار سخت که بو مشکل ایش سنک
اوزرکه بنجه آسان اولدی یعنی سبب نه اولدی که چشمکه حاله اولکی کبی کوردی که بر کورت
این شمع کیتی فروز بو جهانی شمع لندردی شمعیکیم روشن ایدی بکفت ای ستمکر آشفته رفته
کوزی روشن اولن کیمسه درویش روایون بکفتا ایتدی ای سعادت شرط حالم تو کوته نظر بودی
وسست رای سن کوته نظر و سست رای ایدوک یعنی نه بجرونه عقل ایدوک که مشغول
کشتی بجغد از همای که هماون بیخوشه مشغول اولدوک یعنی رعایتی لازم اولانی
بیلمدوک رعایت ایلمدوک بر وی من این در کسی کرد باز بنم یوزمه بو قپویی شول کیمسه روشن
ایدی که کوردی تو بر روی باد در فراز که سنک اوکیوزنه قپوی باغلدوک دیرسن بر موجب
محروم ایدوک موت شیخ رحمه الله علیه حکایتدن مقصود خدمت بیاننه شروع ایدی
اکر بوسه بر خاک مردان زنی اکر اولیاء الله مزارلرینه بوسه اورسن یعنی اعتقاد
ایله انلرک مزارینه زیارت ایدرسن بمردی که پیشت نهد روشنی ارلک حقیقتی سنک
اوکیکه روشنلک کلور یعنی اولیانک ولایتی حقیقتی که حق تعالی مرتبه ایدیشنا اولمغه
بر ذوق وبر صفا حاصل اولور کسانی که پوشیده چشم دلند اما غوزلری که انلرک کوکل
کوزلری اورتلمشدر همانا کزین توتیا غافلند شول کیمسه لرکه یعنی ایدم فرضا ایدم انلر بو
توتیادن یعنی اولیاء الله ک اقدامندن غافللردر چو برکشته دولت ملامت شنید
چون که دولتی دوندی بخیل ملامت اشتدی سر انکشت حیرت بدندان کزید حیرت

برمنک

بکفتا ... اولان الف ... اکدیلر
چون اما ... ایله اوقنور
آشفته بوند ... معناسنه در
بجغد جیم ... ایله
با ... معناسنه در
فراز بوند ... معناسنه در
بمردی ... اولان با ... قسم اکدیلر
بیت ... ایله
توتیا ... سرمه
کزید فعل ماضی

برمنکادهی دیشنا ایله اجردی دایتدی که شها از من صید دام تو شد که بنم شهبازم
سنک دامکه صید اولدی مرا بود دولت بنام تو شد اصل دولت بنم ایچون ایدی رامکنده
سنک نامکه اولدی کسی چون بدست آورد جره باز برکسه طوغان یوزیسنی بنجه اده
کتورسه فرو برده چون موش دندان آز حال بوکه اولکسی موش کبی دیشنی اشغروص
اتمغه اولهیه یعنی دنیایه حریص اولان کسه اولیاء الله ایله مصاحبت اتکه نیجه قادر اولور
کرامت بود این که بینا شود کرامت دربو که ظاهر اوله که اعمی زنانکه بینا شود که اعمی
اتکسزدن کوزنجی اولا یعنی کرامت ایدوکنه شک یوقدر **نصیحت در لزوم خدمت**
ألا کر طلبکار اهل دلی اکاه اول اکر اهل دلک طلبکاری ایسک ز خدمت مکن یکزمان غافلی
خدمتدن برزمان غافل لوح ایلمه خورش ده بکنجشک وکبک وحمام ییجک ویرسن چه به
وکبکه وکبوتره که یک روز افتد همایی بدام که برکون سنک دامکه بر همادیشه یعنی هر
کمسیه خدمت ورعایت ایلمه تاکه برکون بر صاحب دوستنه راست کلسن بو سوز تمثیل طریقی
ایلدر چو هر کوشه تیر نیاز افکنی چونکه هر کوشه یه نیاز اوقی اتسن یعنی نیاز ودعاده
اولکسن امیدست ناکه که صیدی زنی امیددر که ناکاه بر صید اورسن یعنی مقصودکه حاصل
اوله دری هم برآید ز چندین صدف برد در هم بیجه صدفدن حاصل اولور یعنی بر در
شاهوار بیجه صدفدن ظاهر اولور بشبیه کلام بودر که سن دخی خدا دوستنه ملاقی اولمق
دیلرایسک جوق کمسیه خدمت اتمک کرکسن نصیحت چو تیه ایدیک بر هدف یوز اوقدن بری
نشانه کلور **حکایت** یکی را پسر گم شد از راحله دن برکسه نک اوغلی یکم ونابید اولدی
شبانکه بگردید در قافله اقشام دقت اولکسه قافلده طولندی یعنی قافلهی تمام
کزدی زهر خیمه پرسید وهر سو شتافت که قو فرزندی هر چادردن سؤال ایلدی
وهر جانبه ایوردی یعنی چوق جست وجو ایلدی بتاریکی آن روشنایی بیافت عاقبت
اول روشنلغی یعنی فرزندی بر قاره کوریده بولدی چو آید بر مردم کاروان

از چون ... ایله استفهام در
ازو ...
دل ... اولان با ... اکدیلر
نکبک ... کبک
حمام ... کوکرجین
انکنی فعل ... مخاطب در
هر ... اولان یا ... اکدیلر
چو ... بوند ... در
راحله بوند ... معناسنه در ... جامی
که ایله ... اولشدر
تعجب ... دلالت ایدر
بانکه ... رحلت ... روان
رفتم ...
روشنایی ... بوند ... فرزندی در

چونکه اول کسه کاربانك قوملق قتنه کلدی شنیدم که بکفت با ساروان اشتدم که اول کسه
ساروان ایدر ایدی متوقل قول بو کلان بیشه در ندانی که چون راه بردم بدوست بکفرمیس
که دوسته بتیم یولداشدم یعنی فرزندومی بتیم بولدم برآنکونه بیش آمدم کفتم ادست ها اوله
کسه که بنم اکوم کلدی ماوردیدم یعنی فرزندومی طلباکده تمام اقدام و اهتمام ایدوم بونده
حکمه بمرزنا قصه نورانی بیان ایدر ازان اهل دلدر یکی هر کسندی اوکسیدن اهل دل هر کسک
اوندندر یعنی هرکسه طالب در که باشد که روزی بمردی رسد بو امید ایله که برکون ولیه
ایرشه کر فورشداز برای کلا فارها برکلدن ادتری خارلر برلر یعنی بر خوادوستند ایرنکوه
ادتری خلعنونا زحمت لرکودرلر ونه مشقت لر چکرلر **حکایت** ز تاج ملکزاده در مناخ
بر پادشاه زاده نك تاجندن مناخ ده بنی لعل افتاده در شبکلاخ بر کیجه بر طاشلق یرده
بر لعل دوشدی پدر کفتش اندر شب تیره رنك باباسی اسرها ایندی قره کو کیجه ده جه دانی
که کوهر کدامست و سنك نه بیلورسن که کوهر قنقیسی در و طاش قنقیسی در کدام کدامین
معناسنه جوق دانع اولشدر همه سنكها پاس دار ای پسر دکلا طاشلری حفظ ایله ای پسر
که لعل از میانش نباشد بدر زیرا لعل اول طاشلرکارکنده طاشره دکلدر یعنی انلرك ایچنده در
حضرت شیخ قدس الله سره العزیز قصه دن حکمت و معرفت بیانه شروع ایدی در اوباش
پاکان شوریده رنك لوندرا چکنده دیوانه شکل پاکلر یعنی اولیاء الله همان جانی تاریکی
لعلست و سنك همان لعل و طاش اولان قره کوبرد یعنی لیل ظلمتی لعل و سنك
مختلط اولوب بربرندن فرقاد لنمدوغی کبی دنیاده دخی اولیاء الله دونلر ایله مختلط
اولمشدر صورتا بر بربرندن فرقی اولنمازلر چو پاکیزه نفسان و صاحب دلان چون که
پاکیزه ذات لر و صاحب دللر برآمیخته با جاهلان جاهلر ایله مختلط اولشلر در برغبت
بکش بار جاهل ایمیه رغبت ایله و شوق ایله بر جاهلك یوکنی چك و بلاسنه تحمل ایله که ایتی
بشر وقت صاحبدلی برصاحب دلك صحبتنه دستیسن یعنی بر دلی یه ایرشه سی

کسی

کسی اکه بادکسی سرفنست برکسنك که بر دلبر ایله باشی خوش در یعنی که عاشق اولشدر
نه بینی که چون باردشمن کشت کو مرعیسن که بیجه دشمن یوکنی و جفاسنی چکر در
بیت جور دشمن چکند کر نکشد طالب دوست ● کنج و مار و کل و خار و غم و شادی بهمند ●
بهمند چوکل خاصم اندست خار کل کبی خار الندن جامه سنی یرتر نیکه جمله بلایه و جفایه
تحمل ایدر که خون در دل افتاد خندد جو نار زیرا کوکلنه قان دوشمش کسه انار کبی کلر یعنی
عاشق صادق اغیارك جفاسنه تحمل ایدر وطعنه لرینه صبر اولوب معشوقنه یوز
چویرمز غم جمله خور در هوای یکی ایدیست دخی اکر معشوق حق اولور ایسه اشتاقه حاصل
ایدم دیرایکه برکسنك مجنده جمله سنك غمنی یه مراعات هندکه برای یکی برکسه ایچون یوز
کسه رعایت ایله کورت فالک پایا شوریده نش اکر شوریده سر یعنی عشق اللهیه
مجذوب اولان فالکیا یلی فقیر و حقیر نماند نظر سکنظرکه فقیر و حقیر لردر توهرکز
مبین شان بچشم پسند سن هرکز انلره قبول کوزی ایله باقمه یعنی انلرسنك مقبولك
اولمغه احتیاج چکرلر که ایشان پسندیده حق پسند زیرا انلر حق تعالینك جل جلاله
مقبول اولدوقلری یتر کسی را که نزدیک ظنت بداوست برکسه که سنك ظنك قتنده
اولکه لر فاسقدر جه دانی که صاحب ولایت خوداوست نه بیلورسن که صاحب ولایت
اولکندیدر اولیانك تحت قبابی لا یعرفهم غیری در معرفت برکسایست باز موقوف نبوی
نودکسه برادنرر اجه در که در ماست بر رویایشان فرازی که ظنلك قپولری انلرك
یوزلرینه مغلقدر دیو ظنك انلره اعتباری یوقدر بشایخ عشان و دکلی جاب
چوق اچی دیرلکه لوراچی کلوطادیلر که آیتو در بخود دامان کشان که قیامت کوف
بشدیه دامن کشان یعنی صالح صالح کلورلر بدونی کورت عقل و تدبیر هست اوپس
اکر عقل و تدبیرك وار ایسه ملکزاده را در نوا خانه دست پادشاه زاده نك الی حبس
و زندانه که دهوقتی بردن ازشهر بند زیرا بر کون اول پادشاه زاده زندانی صادر

لاشه کلور وخوردن فلاحلر لور . بلبنوب کند جو کردد بلند سکا بلبنوکده مرتبهٔ
عالیه عطا ایدر جون که کندوسی بلند وصاحب حکم اوله اولیاء الله دخی بویله درس
دنیاده انلره رعایت ایله تاکم آخرتده انلر دخی سکا شفاعت ایدهلر مسوزان درخت
کلاندر بیف کوز فصلنده کلا غماجنی یاقمه سیوغزان وقتنده ککک برمردن اولمش
نظر ایدوب اندن اشتم یاقمه که در نوبهارت نماید ظریف زیرا نوبهارده سکا ظریف و
لطیف کورنور یعنی خوار وسترلرک ظاهرینه نظر ایدوب انلره حقارت قصدن ایلمه زیرا
قیامت کونی جنت لباسی کیوب لطیف وزیبا اولورلر بلکه انلره رعایت ایله کا اول وقت انلر
دخی سکا رعایت ایدوب وحمایت ایدوب کناهلرکه حق تعالی حضرتنده دیلیه لر دیکی جنته
ایوکوره لر **حکایت پدر ممسک وپسر مسرف** یکی خوره خرج کردن نداشت بر کیسهٔ
و زر خرج ایتمکه قدرت طوترده یعنی قیار ردی زرش بود یارای خوردن نداشت انوک
التونی وار ایدی اما یمکه قدرت طوترده نکندن فتت ایدکیوردی کوردی که فاو بر
آسایدن شیمز ایدی که انوک خاطری آسوده اوله وحضور ایلیه نهادی که ورکا بکار ایدش
ویرمز ایدی که یارن انوکا ایشم کله یعنی قیامتده ثواب بولمق امیدیله حق یولنه
بو کلمز ایدی شب وروز در بند زر بود کیم بلکه شب وروز سیم و زر قیدنده ایدی
یعنی انلری جمع ایتمکه فکرنده ایدی زر وسیم در بند مرد لئیم زر وسیم اول لئیم وممسک انک
حبسنده ایدی براستد روزی پسر در کمین برکون اول ممسکک اوغلی پصوده بیلدی
که ممسک کجا کرد زر در زمین که ممسک التونی یرده قنده پنهان ودفن ایلدوب نفاکشی
بر آورد و بر باد داد فوری اول ممسکک پسری التونی طپراقدن چقردی و یله ویردی
یعنی فوری خرج ایلدی شنیدم که سنکی در انجا نهاد اشتدم که اول یره التون یرینه
بر طاش قودی جوانمرد را زر بقایی نکرد جوانمردده التون اکلنمک کلایلمدی یعنی
التونی باقی کبی حفظ ایلمدی بیکدستش آمد بو یکی کوردی التون اول جوانمردلرله

کلدی

اوغلی کوز فصلنده دیرلر

یابانی بزه بیطلو دیرلر

زهره اودر معناسنه در کرسی ایچ عربیده اکر
جرارته دیرلر اما مجازا قوت وقدرت
وشجاعت معناسنه استعمال اولنور

یارا قدرت معناسنه در
نداشت تقدیره بنده در یاد حکایت
حذف اولنمشدر

مصراع اولده اولان بند قید
ونکر معناسنه در

مصراع ثانیده اولان بند حبس
معناسنه در

لئیم ممسک بخیل معناسنه در

جوانمرد ذکری کا بونده بو جو
... جوان ... اولان ... باباسنه ...

کلدی مادو برالی ایله بیدی یعنی الدعی کبی مهمان خرج اتدی کوزین که زنی بود ونا پاکرد
بو سببدن که عورتون کوتی وناپاک بوریجی ایدی براد غلابه یعنی نفسنه تابع ایدی
کلاهش ببازار ودیغش کرو انوک کلاهی بازارده ودیغی رهنده ایدی نهاده پدر
جنکه در نای خویش بابای التون در دونده انی کندو بوغازنه قویمش ایدی یعنی بوحص
وانینی ایدرایدی پسر جنکی ونایی آورده پیش اوغلی جنکی ونایی یا اوکنه کتورمش
ایدی یعنی مجلس ترتیب ایدوب عیش ونوشه مشغول اولمش ایدی بیکه نار وکریان
همه شب گفت بابای زار وکریان ده کیمه اویومدی نا دوکریا ایلدی پسر بامداد خندید
وکفت اوغلی علی الصباح کلدی وبابسنه ایتدی یعنی طعن وتشنیع ایدوب دزر ازپهر
خوردن بود ای پدر التون یمکون ادتری در یعنی خرج ایتمکایچونه در ای بابا زبهر
نهادن چه سنگ چه زر حفظ ایتمکون ادترد التون بر طاشیه یعنی ایکسنک مابینده
اصلا فرق یوقدر بو خصوصده زر از سنگ خارا برون آورند التونی سنک خارادن
چقرهلر که باد دستان عزیزان خورند که الی دستلر عزیزلر ایده یه لر زر اندر کف
مرد دنیا پرست لیکن دنیا پرست یعنی دنیایه محبت ایدیجی کمسنک النده هنوز ای برادر
بسنک اندست اول التون هنوز ای برادر طاش ایچنده در زیرا نفع ایتمکه امکان یوقدر
چو در زندگانی بدی با عیال چونکه حال حیاتکده عیالکه ایله بد ایلرسین یعنی انلره کرادنی
حاصل ایلرسین کرت مرک خواهند از ایشان منال اکر عیالک سنک موتکی استیه لر
انلردن ناد ایله دیو حضرادله زیرا انلره حیاتکده ماکل یکودرکه سندن مکر هیچ ملک
انلره ایرشور چو چشمش اکم خوربخان تو سیر هشیار رماکی که اول وقت سندن
طویجمه اجرلر یعنی سندن مرادلری اوزره خرج ایدرلرکه از بام پنجکز افتی بر بر کراله
ارشون مقداری بر بویکسکلو طامدن اشغه دوشیمسین بو مصراع هلاکی اولمقدن کنایه در
بخیل توانکر بودینار وسیم دینار وسیم ایله غنی اولان بخیل طلسمست بالای کنجی مقیم بر مقیم

کوزلری کوزلرزن معناسنه در
... بوستانده ... کلدی

بیدار ... معناسنه در

... معناسنه در

... معناسنه در

... معناسنه در

... معناسنه در

... معناسنه در

... معناسنه در

... معناسنه در

کیم اوزره ظلم در یعنی ظلم کبی اولکیکا النمسنه مانع قویدر ازان سالها می بماند دریش
اولسبدن انوکا انتهای یعنی بیدرقا اورکه نوبه ایلر که فرزند ظلمی چیقی بیرش
زیرا انوک باشی اوزره بو عجیب بر ظلم دتر دو دولت ایدر بسکا اجل ناکشش بکند
تاکه اونی اجل طاشی ایدهر یعنی اجل ایرشوب اوله باسودکی قسمت کنند
اندن صکره اسوده لک و حضور ایله اولکیم و مالی قسمت ایدرلر بسا ز بردن وکرد
کردن جو مور فرکه کبی النکنون صکره چه انوکه صکره بکور بیشا زان که نعره ورد کرم
کور یه اندن اولکسی قبر قوریدی بیه بعضا دلردن اوز اول قی انوکک مالی بیه
سخنهای سعدی مثالست وپند سعدینک سوزلری مثال در و پند در بکار آیدت
کر شوی کاربند ایشه یرار اکر انوکیله عمل ایدرسک دریغست ازین روی برتافتن
زیرا بو سوزلردن دولت و سعادت یوزی بولمق ممکن **حکایت** جوانی چو سرو بلند
کرده بود بر جوان برده ... ایله کرم ایلش ایدی بر شنی تفصیل تصدق اتمش ایدی
تمنای پیری بیاورده بود بر پیرک تمناسنی یعنی مرادینی حاصل ایلش ایدی بو مصراع ثانی
مصراع اولی معنی در بکرم کرفت اسمان تا نکشش ناکاه اسمان یعنی قضای الهی
الی بر جرم ایله طوتدی یعنی انوک بر خطا صادر اولدی فرستاد سلطان بکشتنش
کهنشا اول جرم دن اوتری سلطان انی سیاست ایچون کوندردی تکاپوی ترکان و غوغای عام
عوامک غلبه یوریمسی و عوامک غوغاسی تماشاکنان بر در وکوی و بام تماشا ایدیجیلر
قیوا اوزره و محله ده و طام اوزره ایچیلر که خلقک عادتی در جو دید اندرا شوب
درویش پیر قوم در درویش جون که غوغا ایچنده کوردی جوانمرد بوست فلایق بکیر
جوانی خلایق السنه ایله و سیاست ایدرلردی بر جوانمرد مسکین بکشتا دلبرک کورکا
مسکین جوانمرد اوزره مجروح اولدی یعنی زیاده منصور اولدی که بادی دلا درده
بو درویش بوست زیرا جوان برکره اول پیرک کوکلنی الم کتوردی و مرادینی حاصل

ایلچی

ایلیش ایدی بیاورده ایدی که سلطان بمرد اول پیر جون بو حالی کوردی جوانی
خلاص ایتمکدن اوتری زاری ایله بوغازی کسلدی که سلطان اولدی دیو فریاد و فغان
ایتمکه باشلدی و بویله دیدی جهان ماند و خو بیسندید بمرد جهان قالدی و جهاندن
محترز ومنوعا اولدی بهم بر همی سود دست دریغ پیر خلق اثنا بنده ننده ن اوتری حیف
الن بر بریه اوزره سوردیدی یعنی پادشاه اولدی دیو حیف ایدی شنیدند ش
ترکان آهیخته تیغ یعنی عربان المش علامان بر پیردن بو سوزی ایشتدیلر و بو حالی کوردیلر
برداد ازایشان برآید خروش کرحکی صاحب فریادیله انلردن فریاد و جوشش و فغان
کلدی طبانچه زنان بر سر و روی دوش طبانچه اورلردی باشلر و یوزلری اوزره
پیاده بسر تا در بارکاه باشلوابستنه پیر بر دیوان خانه نک قپوسنه دکین در سیدند
بر تخت دید پادشاه ... بر تخت اوزره کوردیلر جوان از میان رفت و بردند
اسیر اول وقته دکین جوان اورتادن کتدی و پیری التورلر بکردند بر تخت سلطان
اسیر سلطانک تختی قتنده اسیر دیو ایدیلر بهوش پیر سید و هیبت نمود
جونکه سلطان اول پیری کوردی هول ایله اکا صوردی و هیبت کوستردی بویله دیو
که مرک منت خواستن بهر سود که بنم موتم طلب ایتمک سکا ندن یعنی سبب و فایده نه در که
بنم موتمی طلب ایلدک چو نیکست خوی منا و راستی عجب که بنم خوییم ایو دراستلق در
بیمعلوم در کرم وارد ز خلق اوزره بد مردم او چرا خواستی او خلقکه یمن بی
دیلدک جون که پادشاه اول پیره عتاب ایله سؤال ایلدی پیر فی بویله جواب ویردی
بجاوردید پیر دلاور زبان بهادر دیلی پیر سوزه اغاز ایلدی و بویله دیدی
که اي حلقه در کوش حکمت جهان که ای پادشاه جهان خلقنک حکمک حلقه بکوشی قویدر
یعنی جهان خلقی جهانک حکمکه محکوم در بقول دروغی که سلطان بمرد بو یلان سوز ایله
که بنوندن صادر اولدی که اول سوز سلطان بمرد در معناسی سلطان اولدی بیاندر دیکی

جان بیرد اولمدوک دیرلر جان بجان آلندی یعنی هیچ کیمسه سکا ضرر اولمادی لیکن بر چیز
فائت اولدی که هلاک اولمقدن قورتلدک مصراع نیکی حکایت جنان برنگفت بدان
بو حکایتده یعنی بو سوزدن انجیلنا جوهر دو شاد اولدی که چیزی بجنید دو چیز
بگفت که پادشاه ای دبیره نسنه ویردی دیر نسنه دیدی یعنی احسان انوی عتاب
ایلمدی ونه جانب افتان وخیزان خوانه دیر جانبنده دوشه رک وقالقه رق جان
همی رفت بیچاره هر سو دوان بیچاره ییله رک هر جانبه گیدردی بگی گفتش ای جار سوی
قصاص چوب کیدرکه برکسه اودجواب ایتدی که قصاص جار سوسنده یعنی سیاستدن
جم کردی که اندی بجانت خلاص نه ایدی که سنک جانک خلاص قلدی یعنی بو سیاستدن
خلاص سبب نه اولدی بگو سینش مرد گفت کای هوشمند جوانه اول سؤال ایدنه که سنک
قولنده آهسته ایتدی بجان نه بجانک دهیدم زنبد برجانه بردنکا ایلم نبذرده قوی تقدیم
یعنی بر پیره بر سینی قلیل اعطا ایتمک ایله قتلدن خلاص بولدم یکی تخم در خاک ازان می نهند
برکسه تخم خاکه انوناسی اوتری قود یعنی تخمی اول سببدن صاجر که روز فرو ماندگی بر دهد
که عاجز اولدق قطلق کونده محصول ویره که اکنی انوب بمر شوادله جوی بازدارد بلای
درشت برادر یعنی برادر معتادی شنه حق یولنده بذل ایلمک بر عظیم بلای دفع ایدر
عصایی شنیدی که عوجی بکشت اشتدک یا خود بویله اولدوغنی بر عصا عوج
اوعاج عوجی دیلدی یعنی حضرت موسی بر عصا ایله عوجی اولدردی اول قوت وجسامت
ایله ایکن حدیث درست آمد از مصطفی است از حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم دن
روایت اولنمش صحیح حدیثدر بالصدقة ترد البلاء دتزید العمر کو بخشایش وخیر دفع
بلاست که بخشایش وخیر ایلمک بلای دفع ایده جی در عدو را ببینی دریبی بقیم بای
عدونک بو بقیمده ایا غنی واکالمسنی کورسینا که بوبکر سعد است کشورکشای کاقلیم
فتح ایده جی ابو بکر سعددر یعنی انی که ابو بکر سعد اولدیغنی انوک حضورنده اشی قرار ایلمز

بکر

بگیر ای جهانی بروی تو شاد طوت ای پادشاه که جهانی خلق سنک یوزک ایله یعنی سنک
وجودک وعدلک وکرمک ایله شاددر جهانی که شادی بروی تو باد یعنی جهانی که تمام
جهان خلقنک شادلیغی سنک یوزکدر یعنی وجودک ایله اولسون کس از کس بدور تو باری
نبرد سنک دورکده کیمسه کیمسه دن بر یوک التمدی وزحمت چکمدی کجا در چمن جور خاری
نبرد چمنده بر کل بر خار جوری التمدی یونک کبی استعمالی شایع در مبالغه ذکر اولنور
یعنی سن شول عادلسن که سنک عدلک ذوی العقولدن غیری یه دخی تاثیر ایتمشدر
تو بی سایه لطف حق بر زمین سن حق تعالینک لطفی سایه سیسن یر اوزرنده السلطان
ظل الله فی الارض یاوری ایله کل مظلوم پیمبر صفت رحمة العالمین عالمه رحمت اولدن
پیغمبر کبی بو وجهده معنی قابلدر پیغمبر کبی عالمه رحمتسن ترا قدر اگر کس نداند چه غم
اگر کیمسه سنک قدرکی بلمیه وسنی تکریم ایتمیه نه غم شب قدر را هم نداند هم قدر گیجه سنی دخی
بلمزلر ایدی مستور اولمقدن ذاتنه نقصان گلمز که قدر گیجه سنه نقصان گلمدوکی کبی
حکایت کسی دید صحرای محشر بخواب برکسه قیامت صحراسنی دوشده کوردی مس تفته
روی زمین زآفتاب آفتابدن یر یوزی قزمش بقر یعنی قزمش بقر کبی همی بر فلک شد
زمردم خروش فلکه ارزه خلقدن فغان وخروش کیدرایدی دماغ از تبش مغز برآید بجوش
خلقک دماغی آفتابک حرارتندن قینادردی زیاده مضطرب ایدی یکی شخص ازان جمله در
سایه برکسه اول جمله دن بر سایه ده اوتورمش بگردن بر از حلم پیرایه بوینی اوزره
جنت لباسندن بر بزک یعنی جنت ثیابندن بر ثوب کیمش بپرسید کای مجلس آرای مرد
بو دوشی کورن کمسه اول جنت حله سی کیوب بر سایه ده اوتوران بو کیشی یه بو سؤال ایلدی
که ای مجلس زینت ایده جی کمسه که بود اندرین مجلس پای بند بو محشرده سنکا کیم شفیع
اولدی که سن بو پایه یه ایرشدک رزی داشتم بر در خانه گفت اولکه بو دوشی کورن کمسه یه
جواب ویردی [illegible] ایتدی دنیاده بکم ادمک قپوسی اوزره براصم طوتدیم یعنی
ویروب تا

براهم وار ایدی بسایه درش بنکو مردی گفت اول احمق نک سایه سنی بر ایوکسه دیودی
دراخت اولدی دران وقت فصیوی آن مرد راست اولا میوه سز کر دختی یعنی قیامت
کوننده اولراست وصادق آن کناهم رزداده بخواست بم کناهی حاکم الله ده
استدی یعنی باکه شفاعت ایدی بویله دیو کیاربه بر بنی نخشا یتی که این بنده
بو بنده اوزره بر ترحم ایله کز دیدیم اوقتی اساینی زیراد بنیاده بر وقت اندن بر
اسایش کورمشم حضرت شیخ رحمه الله علیه بقصده بنده مروت بیاننه شروع ایدوب
بشارت تقدم ادن غیرهاپیوا جه کفتم چه فکر کردم این رازا شیراز باکه شاهنه بشارت
اولسون دیدیم که جهود درسایه همتش که جمیع عالم انوک همتی سایه سنده تمتیعند بو سوزنگ تحقیقی
انوک نعمتی سن بس اوزره مقیم لردر درخت میوه کرم باردار کرم اوی یعنی کرم کسه
میوه لو اغاجدر جونکه بر بیزم کوه سارا اما جونکه اوندن کچسن یعنی کرم امیدسن طامع
دیهسنده اولان اوده اغاجی بیس خطبه را اکر تیشه بر نیزند اوده اغاجی نک کوکی
اوزره کسرا دره لر یعنی کسه لر درخت برو منوراکه نشد یمشلو اغاج قی کسلادر لر
یمشلی کسمزلر بلکه میوه سندن اوتوره رعایت ایدرلر بسی پای دارا که در جیت هنر
چوق زمان پایدار اوله یعنی اکمل دنیاده اول اسر اغاجی یعنی ای کریم کسه بونی پادشاهی مراد ادر
که هم میوه داری وهم سایه ور زیرا هم میوه طوتیجیسین یعنی میوه لوسن وهم سایه لوسن
که خلقه سنکر کرمکدن فائده لنورلر وهم سایه ده دولتکده آسوده اولورلر بو جمع اوزره
میوه دار وصف ترکیبی اولور که متصل اولان یا خطاب ایچوندر اولور داری فعل مضارع
موید مخاطب اولوب میوه انوک مفعولی اولمق جایزدر بو تقدیرجه معنی بویله اولور که هم
میوه طوتر سن وهم سایه لوسن **گفتار در حیبت وسیاست ملوک** بکنیم در باب احسان که
احسان بابنده جوق سوزیدیک واحسان نیجه ایو فعل ایدوکنی بیان ایدیک واحسان
ترغیب ایدیب خلقی اکا قتشوردق ولیکن نه شرطست با همکس اما هر کسیه لایق دکلدر

نحو

کور مردم ازار را خون ومال ظالمک قانتی ایچ ومالنی یه یعنی مالنی الوب هلاکت وسیاست
ایله که اوزمرغ بد کنده به پرو بال زیرا بو مرغ یعنی خبر لو مرغ قنادی قوپمش اولمق یکیدر
کسیراکه با خواجه پشت جنگ برکسنکه که سنک انوکله جنکی واردر یعنی بر ظالمک
که حق تعالی کامه مخالفتی وسنده قوم ظلم مناسبتی واردر بدستش چرا می دهی چوب وسنک
اول ظالمک الینه نیچون چوب وسنک ویررسن یعنی اکا نیچون منصب ویره رعایت ایدرسن
بر انداز بیخی که خار اورد جقار شول دوکونکه که خار کتور یعنی اندن خاربتر درخت
بپرور که بار اورد بر درختی بسله تربیت ایله میوه کتورر یعنی اندن میوه حاصل اولور
بو سوز تمثیل طریقیله ایدر کسی را بود پایه مهتران برکسه ده اولورک مرتبه سنی و
منصبنی که بر کهتران سر بنواز دگران که کیتدلر ضعیف لر اوزره باشی اغر طوته یعنی
انلره کبر ایله بلکه مرحمت ورعایت ایلیه جیبتانی در حوکی ظالمست ترحم ایلیه هرقنده که بر ظالم
واردر که رحمت بر و جور بر عالمیست زیرا اول ظالم ترحم ایلمک عام خلقه اوزره جوردر
جهان سوز را کشته بهتر چراغ جهانی یاقجی نک چراغی سونمش یعنی ظالم دهشتلی اولمق یکیرکدر
یکی به در اتش که خلق بداغ بر اتش ده اولمق یکدر که بر داغ خلقه داغ ده اولمقدن
بو دم دوتی جایز در داغ ایله اولمقدن یعنی بر ظالم هلاک اولمق یکدر خلقی انوک ظلمندن
اضطرابده اولمقدن زیرا ضرر عام دن ضرر خاص یکدر هر انکس که بر دزد رحمت کند
هر اولکسه که دزده ترحم ایدر ببازدی خود کاروان می زنند حقیقت ده اولکسه کندو
بازوسی ایله کاروانی اورر دزد لره معاونت ایدر جفا پیشکان را بده سرببار
ظالم لرک باشنی یله ویر یعنی قتل ایله ستم بر ستم پیشه عدلست وداد زیرا ظالم ظلم ایتمک
عدل وداد در **حکایت در احسان ناتمام** شنیدم که مردی غم خانه خورد اشتدم که بر کسه
کندو خانه سنک غمنی یردی که زنبور بر سقف او لانه کرد غمی بو ایدی که ارینلرک خانه سنک سقفی
اوزره اشیانه ایدی زنش گفت از اینان چه خواهی مکن عورتی اکا ایدر اول

ازی ترده نه استرسن قوزقوم يعنى بوازرنا بونده كه مسكين پريشان شوند از دخل
كه مسكين ويرده لرزندن پريشان اولورلر بشنو مرد دانا پس كار خويش اوله عاقلار
چونكه خود تنها بو سوز ايشتدي كندو مصلحتنه كتدى كرفتند يكروز زنان را بر پيش
اولدن بولور بر كون عورتلري طوشدرلر يعنى صوفدیلر زنان بى خرد بر در بام دكوى
عقل سز عورتلري كاه صوفيه كاهى قپويه كاهى طام كاهى محله اوديره يعنى محله ده سعى كرده
زياد ديكفت شوى فرياد ايدرلر ايدى درزدوكها ايدرلر ايدى مكن ريزه بر مردم اى لاله ترش
اى عورت يزده كه زدوكلرا ودره ترش ايله ونه صحيراوله توكمشى كه زيبد مسكين مكن
زيراسن ايتدوك كه مسكين زيبدوى دهله صورت يتيم نتحوده صحه بيانه شروع ايدوك
كسى با بدان نيكويي چون كند بركسه يارتره نيجه ايكك ايليون بدلرا تحمل بدانزونه كند
حال بو كه يرمزلره تحمل ايلكك انلرك قباحتنى زياد ايدر يعنى ظالمه ظلم اتدكس انلر احسان
و تحمل انلر همان انلرك نا معقول دقوده نه و ظلم لرنه زيان ايكده چو اندر سرى بمنى از خلق
چو نا كو بر باشد ده يعنى بركسه ده فلتسه طرز دظلم كورسن بشكن سر شى بيانا ز خلق ككه
قتح ايلم انوك بو عارنى ايجن يعنى بو بشنه ادر بومعنى سر بو نه ذكر ده ار اده سه كل فيجندن
اولمق اوزره دسر بو نه او لمعنا مستعاولمق جايز در نتكم سرآن اولورلر منكسه چوق
واقع اولمشدر كه اولوردن مراد صاحب جاه وصف اولنلردر سكاخو كه بخنوكه قوانش لند
كلبسكمد يكه اكسن دطعام قويه زونيجم ايه لر بزمايش تا ناستخوان شق هنش بيود تا اول
كلب استخوان دير لر يعنى ظالم لركمدكه اكه منجه ديو ديه رعايت ايدرسن بيو رتا اكم ليست
ايلسون لرجه نيكو نزدست اين مثل پيبيرده نه فوبا درشده بو مثلك وي بيرى يعنى
لطيف طربمثل دينور ضرب مثل بودر ستوركه كوتده كرانبار به دبي پشت اغر يوكلو
اولمق يكور تاكه كم به دبيه اكر بنكرد ى نمايكش اكر بنكرد نك د لطف كوسته
وملايمت ايليه عششش بيار دبس حقتز لانه زدكسى درزدن كبى ايلادوقدو خلق كسه قادر

ادم

اولمز يعنى اكر غسل اوزنه و دكيم ايله قباحت ايدن كسه بى طوپتي اولكه كيم ايله قوفقدن
او بيوغم كسه قادر اولمز لى نيزه در حلقه كار زار نيزه نك قتنى هنكاو اروتاسننى
بنعمت تمانه نكر صد هزار بون بيك نكز قتندن قيمتلوك و مقبوله كدر ريعمت ده اولا
بازايدر بومعنى دن ممكن در يوز بيكرمرتبه بى نكردن مرغوب ركد و مطلوب ركدر نه هركس
سزاوار باشد بمال هركسه مالله لايق و رعايته مستحق دكلدر يكى مال خواهد يكى كوشمال
بلكه بيرسى مال بيرسى كوشمال استر يعنى كيمنه لطف در بايست دكيمنه تاديب و سياست كركدر
چو كربه نوازى كبوتر برد چونكه كربه يى اوخشيه سن ديوزويرسن كوكرجني ايلدر
يعنى هلاك ايدر چو فربه كنى كرك يوسف درد چونكه قورد ي سمزايدرسن يوسفى يرتر هلاك
ايدر يعنى چونكه بد اصل اعتبار ويرمه نا معقول فعللر و بدعتلر ارتكاب ايدر
زمانه ده اولان اداني كبي بنايى كه محكم ندارد اساس بو بنا كه تما محكم طوتمز يعنى محكم
دكلدر بلندش مكن و زكيفى زو هراس اول بناي بلند ايلمه اكر بلند ايدر ايسك اندن
قورقيلم كه اوزركه يقتلور **حكايت** همي كفت بهرام صحرانشين نه لطيفه بو شهبي اوده
اولتوري بهرام چو بكراد توسني زد شبر زمين چونكه انى بر كوره قولات يره
اوردى برانكمدى بودر دكراسب از كله بايد كرفت كرو سورده ن برات طوتمق كرك
يعنى طولاته جك كرك كه كو سركش باز نتايد كرفت كه اكر اولات سركش اولا ايده
ضبط ايلمك ممكن اولمز ببند اى پسر دجله در اب كاست اى پسر دجله ارماغنى صو كسلدكده
بغله يعنى اوكنى اول سنيله كه سودى ندارد چو سيلاب خاست زيرا فايده طوتمز نيجه
اصلا فايده سى يوقدر چونكه سيلاب قالقدى و ظاشدى چو كركو خبث اموا اندر كند
چونكم خبث قوردكنن كلدى يعنى طوتلدى بكش ورنه دل بركن از كوسفند اولا قوردى
ديلم يوخسه قيوندن اميد كس ماحصل كلام چونكه بر ظالمى يابر موذى يه دكنوريسن
همان هلاك ايله يوخسه رعايادن اميد كس زيرا اول ظالم ظلم ايله رعايانك مالنى اوب

انلره بیچصورایدی وانلو ظرابرشدر و ستوه انلری بیزار ایدر بکه مرورایام ایله
سکادن قصد ایدر اما بیشه کر بنا یوسجود ابلیسی یمین دن هرکز سجود کلز زیرا آتشده
قومشدر نه از بودکی نیکوی همه جود نه بداصلدن دجوده ایکلکلر یعنی اندن هرکز ایکلک
صادر اولماز بد اندیشه جاه دوزحمت مده دو کنم سخن بحرمت عدو در چه
ودیو در شیشه به زیرا دشمن جاه و زندانده و دیو شیشه ایچنده محبوس اولملغه یکدر نکو
شاید اینه مارکیتی بچوب دیمه بو ایلانی چوب ایله دکملک کرک که سر زیر سنک تودار دیکوب
جون که باشی سنک طانکرانتیده در دوکی یعنی پاره پاره ایله قلم زنه که بد کرد بازبر دست
کاتب که رعیته ضرر ایرشدر ده و خیانت و قباحت ایلدوکی قلم بهترادرا بشمیر دست قطع
ایله انوکا انی کسمک کرک مدبر که قانون بدوم نهد مدبر که برار عادت و قانونه قوی
شو بد بیکم ترا مهر دتا برنش دهد سنی ایلیوتا تسلیم ویرر یعنی چهره کرمکم سبب اولور
مکرمتکه را این مدبر بنشست بو مدبر مملکته کانه دردی مدبر مخوانش که مدبر نشست
انی مدبر اوقیمه زیرا اولطالم مدبر کسه در یعنی بد بخت در سعید ادر دقول سعدی بجای
سعادتله اولان که سعدیک سوزینه و نصیحتنی یره کتوردر یعنی انوکا ایله عمل ایدر که توفیر
مملکت و تدبیر رای زیرا سعدیک سوزی مملکت توفیر در یعنی ملکی وارد زیاده ایلیجیدر
و مملکت تدبیر و رایدر باب سوم در عشق خوشا وقت شوریدکان غمش اید
خوش ونه لطیف در اول اهلک وقتی یعنی عشق ایله دیوانه اولنلرک وقتی اکر زخم بینند وکر مرهمش
اکر اولاهلک غمی اکر مرهمی کوره لر یعنی اکر عالم قبض و اکر عالم بسط در کدایانی از پادشاهی
نفور ایلیکولردر انلرکه پادشاهلقدن نفرت ایدیجیلردر بامیدش اندر کدایی صبور
اولاهلک غمی و وصالی امیدی ایله کدالقه صبر ایدیجیلردر دمادم شراب الم در کشند
دمبدم درد و الم شرابنی چکرلر یعنی نوش ایدرلر وکر تلخ بینند دم در کشند وکرا چکوپر
ناموش اولورلر اصلا خفی اولمزلر بلاد خارست در عیش جان خار بلکه وار در

شراب

شراب عیشده سکی دار خارست باشاره کل خار سکیدار وار در کل باشی ایله یعنی هر عیش ایله
بیر وار در بیت حافظ ازباد خزان در چمن دهر مرنج فکر معقول بفرما کل بی خار کجاست
نه تلخست صبری که بریاد اوست اچی دکلدر شول صبر که انوک یادی اوزره در یعنی انوک شوقنده در
که تلخی شکر باشد از دست دوست زیرا اچی نسنه دوست الندن شکر اولور بیت
اکر نعره بیهوش سند یار اندن کرکز شکر کالاعبار الندن اسیرش نخواهد رهایی ز بند
اول اللهک اسیر اولنی یعنی عاشق اولنی بندن قورتلمق استمز شکارش نجوید خلاص از کمند
اول اللهک شکار اولنی کمندن خلاص استمز زیرا حقیقتده اولکسه آزاد در مصراع آزاد بنده
کرفتار بند تو سلاطین عزلت کدایان حی عزلت سلطانلری در معنیده بتبدم تنکلری در وجود ده
منازل شناسان کم کرده پی از لری کم و ناپیدا ایلیجی منازل شناسلردر یعنی سیر و سلوک
ترکی پنهان ایدیجیلردر ملامت کنان در مستانه یار خلق اندن ملامت ایدیجیلردر دیارک
یعنی عشق الهی شرابیله مستلردر سبکتر برد اشتر مست بار مست ده بوکی بینک
ور یعنی اشتر ایدر انلر هم محبت شرابیله اشتر مست کبی اولمشلردر طعن و ملامتدن خبرلری
یوقدر بسر وقت شان خلق کی ره برند انلرک خلوت و حضورینه خلق قنی یول ایلدرلر
وانلرک حقیقتی قنده اولدیکنی بولرلر که چون آب حیوان بظلمت درند زیرا انلر ظلمات ایچنده
اولان آب حیوان کبی خلقدن کوزلندن پنهان و مستوردر اولیائی تحت قبائی لایعرفهم غیری
چو بیت المقدس درون پرقباب بیت المقدس کبی باطنلری قبه لر ایله پردر یعنی باطنلری
و سیر تجرد محبة الله ایله معمور در رها کرده دیوار بیرون خراب اما ظاهرده دیوارلری خراب
قومشلردر یعنی صورت تغیرینه و اصلاحینه مقید اولمشلردر چو پروانه آتش بخود در زنند
پروانه کبی کندولرینه آتش اوررلر یعنی آتش عشق ایله یانرلر و یانمقدن پرهیز ایلمزلر چون
کرم پیله بخود در تنند کوکو قوردی کبی کندولرینه اورلر دهان ورزلر یعنی عشق ایله
شول مست اولمشلردر که جمیع نسنه دن پرهیزلری و احتیاجلری یوقدر دلارام دربر

دلارام جوی دلارام سینه‌ده نره بنه دلارام اسمیدر لب از تشنگی خشک بر طرف جوی
لب‌لری صودن لعدن قوری یعنی واصل حق اولوب مشاهده دیدار ایله مشرف اولمشلردر
نیکو نشاید دن قناعت کلمه‌سیدر مصراع بیکده دیدار دوست هر دو جهانش بهشت
نگویم که بر آب قادر نیند دیلرم که ان آب قادر دکلردر یعنی قادردر که بر شاطئ نیل
مستسقیند نیل ارمایو کن رنده مستسقی‌لردر یعنی استسقا مرضنه مبتلا اولمش
کسه رصودن قانمق بیلدکلری کبی انلردخی واصل حق ایکن دیدار جانانه‌دن طویمق بیلمزلر
در اثبات محبت مجازی ترا عشق همچون خودی ز آب و گل آب و کلدن مخلوق بر سیمجیک
عشق نباید همی صبر و آرام دل سنک کوکلک صبر و آرامنی قپاردی بر حالت ایدیکه
قلبکده اندن غیری سنه قالمز خیلی کیمور به بیداریش فتنه بر خط و خال بیدار فتنه اولوکه
خط و خالنه مفتون ایدسن که بر آن اندن کوز کایرمزسن بخواب اندرش پای بند خیال
خوابده اونک خیالنک پای بندی‌سن یعنی اونک خیالی ایله مقیدسن بصدق قدمش نهی سر بپای
در قدم اونک ایاغنه صدق ایله اجلس باش قورسن دائره اطاعت ایدرسن کهیعنی
جهان با وجودش معدوم که جهانی اونک وجودی ایله یوق کورسن یعنی اصلا دنیایه التفات
ایلمزسن چو در چشم شاهد نیاید زرت چونکه سنک اونک محبوبک کوزنه کلمیه یعنی
التونک بتون لایقه زر و خاک یکسان نماید برت التون ایله طپراق سنک قتکده یکسان
کورنور دکر باکست بر نیاید نفس کروکسه ایله سنک نفسک یوقاری کلمز یعنی کسه ایله
مصاحبت ایتمکه هوس ایلمزسن که با او نماید دکر جای کس نه ایله اونک ایله کردکسه بر قالمز دو
قلبکده کسه محبت پیدا اولمز تو کویی که چشم اوست منزلت سن دیرسن یعنی کویا که اونک
منزلی کوزک ایچنده‌در و کر دیده بر هم نهی در دلست اکر کوزک یومسن اونک منزلی
کوکلک ایچنده‌در در دیرسن نه اندیشه از کس که رسوا شوی نه رسوا اولمقدن قورقرسن نه خوف
ایدرسن نه قوت که یکدم شکیبا شوی نه قوتک وار بر دم صبر ایدیجی اولاسن کرت جان

بگواهی

بگواهی بلب بر نهی اکر دلبر سنک جانکی استیه لبکه دک قورسن یعنی بوله جانکی فدا
ایله دیسه سوزنه رغبت ایدوب اونی توکل جان دیرسن و کر تیغ بر سر نهد سر نهی اکر
جانان سنک باشکه دک تیغ قویه باش دیرسن یعنی اکر باشک کسمک ایسته رامی اولوب
امرنه اطاعت ایدرسن **در اثبات محبت روحانی** چو عشقی که بنیاد آن بر هواست چون
بر عشق که اونک بنیادی و اساسی هوا اوزرینه‌در چنین فتنه انگیز و فرمان رواست بو مقدار
فتنه قوبریجی و حکم ایدیجی عجب داری ز سالکان طریق طریق حقک سالکلرندن یعنی اولیاء
الله‌دن عجب می طوتارسن که باشند در بحر معنی غریق که انلر بوت معنی دریاسنده غریقلر
و عشق الهی اتشی ایله حریقلردر بسودای جانان ز جان مشتغل جانان سوداسی ایله یعنی
محبة الله ایله جاندن فارغلردر بذکر حبیب از جهان مشتغل حبیبک ذکری ایله جهاندن
فارغلردر بیاد حق از خلق بگریخته حق تعالینک یادی و ذکری ایله خلقدن قاچمشلردر
چنان مست ساقی که می ریخته ساقینک اکلیجی مست اولمشلردر که شرابی دوکمشلردر
یعنی حق تعالینک عشقی شرابی ایله مدهوش ذی عقل اولوب کندولرینه بیتومشلردر
نشاید بدارو دوا کردشان دارو و شربت ایله انلره علاج ایلمک ممکن دکلدر که کسی
مطلع نیست بر دردشان نه بانلرک دردینه کسه مطلع دکلدر الست از ازل همچنانشان بگوش
الست ازلدن انجیلین یعنی عهد الستادکیمی اولرک قولاقلرنده‌در که بر کره عهدی
بوزمشلردر بفریاد قالوا بلی در خروش قالوا بلی فریادی ایله انلر جوش و خروشده‌در یعنی
عالم ارواحده که بلی دیمشلردی الان اول عهدی اوزره اولمشلردر گروهی عمل‌دار عزلت نشین
بر بوک عزلت نشین عاملردر یعنی عمل ایدیجیلردر قدمهای خاکی دم آتشین قدملری
خاکی‌در یعنی نفسلری اتشیندر که مستجاب الدعوه‌لردر قدملری خاکی‌در که
صدق تا خورد و حقیرلردر بیک نعره کوه از مکان بر کنند بیک نعره ایله بر طاغی یرندن قوپارلر
بیک ناله شهری بهم بر زنند بر ناله ایله بر شهری بر بینه اوررلر یعنی خراب و بیابان ایدرلر

بو بادشهزادهنی و جالاک بویی انلر کیبی شهزادلر جالاک بویلردر جو سنکند فانوس
و تسبیح کوی انلر طاشی کیبی خاموشلر و تسبیح کویلردر یعنی طاش کیم فانوسنده تسبیح
کوی دیانلر فی ایم در کم طاعتلرینه حقده نهان طورلر وان من شیء الا یسبح بحمده
ولکن لا تفقهون تسبیحهم سحرگاهکرینده چو انکاب سحری قترینه اغیرلر اولر قدرکه
کوزلرینکا بی ترد شوید ازدیده شان کل خواب ادیتو سوده سی انلرکه کوزنده بود
یعنی شوقلرندن اول قدر اغلرلرکه کوزلرنده اصلا خواب قالمز و سرگشته ازبسکه شب
زنده اند فرسوده اند لش درکه کیجه ایله جوق سوسشلر یعنی جوق سهر ایتمشلر حاصل معنی
کیجه ایله جوق طاعت ایتدکلرندن نفسلری زبون اولمشلردر دیکور سحرکه خوشتان کرده
مانده اند سحر وقتنی خوشنود جوش ایدیجیلردر زیرا قالمشلردر زبون اولمشلردر
شب و روز در کو سودا دوزن شب و روز انلر سوز و حرارت و عشق و محبتده یانسنده
غرق اولمشلردر نه انلر اشفته شب و روز اشفته لکدن و دیوانه لکدن کیجه و
کوندزدن بیلمزلر و تمیز ایتمزلر زیرا عقل معاشدن قالمشلردر جنان فتنه برحسن صورت نگار
صورت نقش ایدیجی کیمی نقاشانک حسنا بحیث مفتون و شیدالردر کم باحسن صورت
نگار بوکا کم حسن صورت ایله نقشلی تزلر یعنی محبوبه میل و محبت ایتمزلر بو ادنیز صاحب
دلان دل بیوست صاحب دللر بیوسته کوکل درمیولر یعنی عشق مجازییه التفات ایتمیلر
و کر ابلهی داد تی مغز اوست و اکر بر ابلهه ویردی ایسه دل عقلندر دیمی مرفهده کبی
بوش کرد دهر تکصاهره تزاینی بر کسه بوش ایتدی یعنی بوش دکسه موجود حقیقی عاشق
صادق اولدی که دنیه و عقبی فراموش کرد که دنیایی و عقبایی فراموش ایلدی یعنی
حق تعالی دن غیری بر شییه التفات و محبت ایتمدی **حکایت گدازاده بابادشاه زاده**
شنیدم که دهقان زاده اشتدم که بر وقتده بر گدازاده نظر داشت بابادشاه زاده
بر بادشاه زادهیه عاشق اولدی بمی رفت و می پخت سودای خام اول گدازاده

کیدر ایدی

کیدر ایدی و حاصل اولمز سودا و فکر پختر ایدی خیالش جز ببرده دنوان بکام خیال
و مالیخولیا انوکده شهزاده ایتمشی ایدی یعنی خیالنده کندوی جانانه واصل پختر ایدی
ز میدانش خالی نبودی چو پیل گدازاده بادشاه زادهنک میداننده فیل کیبی خالی
اولمز ایدی یعنی بیل میداننده کشنوب بر قرار دوردی کبی اول بیچاره عاشق دخی انوک میدانندن
کیتمیوب دایم انده طولانور ایدی همه وقت بهلوی اسبش چو پیل دایم وقت شهزادهنک
اتی یانندن ایدی فیل کیبی یعنی شطرنجده فیل ات یاننده اولدوغی کبی اول گدازاده دخی دایم
شهزادهنک اتی یاننده ایدی و دلش خون شد و راز دردش بماند اول گدازادهنک کوکلی
عشق النده قان اولدی و رازی کوکلنده قالدی یعنی رازینی کیمسهیه فاش ایتدی ولی
پایش از کریه در گل بماند اما اغلمقدن انوک ایاقی بالچقده قالدی یعنی بالکلیه حالدن
عاجز و متحیر قالدی رقیبان خبر یافتند شن زدرد عاقبت رقیبلر انوک دردندن خبردار اولدیلر
دکر باره کفتند شن ایجا مکرد اول گدازادهیه ایتدیلر کره بردخی بونده طولانمه یعنی
صادق بولیه کیلمه دمی رفت و یاد اورش نه دوست رقیبلرکه سوزینی ایدم اول گدا
زاده بردم یعنی بر مقدار کیتدی و بادشاه زادهنک یوزینی انوک خاطرینه کلمک دکر خیمه زد
بر سر کوی دوست کرد و دستک محکمه طرفنه خیمه اوردی یعنی کرده شهزادهنک محکمه کلدی
غلامی کستش سر و دست و پای بر غلام اول گدازادهنک باشنی و الینی و ایاغینی چیدی یعنی کا
محکم ایتدی که بوییده دیو که باری کفتمت اینجا میای کم بر کره بن سکا ایتمدیمی که بورایه
کلمه کرو دینه کلدوک دکر رفت و صبر و قرارش نماند گدازاده کدی امادن کیتدی یعنی صبر و
قراری قالدی دیکر بادشاه زادهنک محکمه کلدی شکیبایی بار دیکر پاسش نماند
محبوبنک یوزینک جدا ایدیجی قالمدی مگس وارش از پیش مکر بکرد مکس کبی کرادکنده سود کلدی
کبی اول سرکشته عاشق دخی جو دیکر بر اندندی و بار کشتی بجوربش زادهنک محکمهسندن سوکلدیکی
علی العود کردن و زاندی بکی کفتش ای شوخ دیوانه رنک برکسه اکا ایتدی ای دیوانه شکل کستاخ

عجب جفا داری تو بر خوب و بنکه سن خوب کی سنکه عجب جفا طوترسن دخی حکایت ایدرسن بکفتا این
جفا بر منست از دست اوست کنار زاده اولکیمسه ایدی بو جفا بنم اوزرمه حقیقتده انوک
الندندر زیرا انوک عشقی سبب اولمشدر نه زنطرفت تا لید نالم از دست دوست دوستک
الندن و جفاسندن ایکلمک لایق و معقول دکلدر معاذ الله که دم دوستی میزنم نه تکنم
دوستلق دعواسی اوروروم یعنی عاشقلق دعواسنی ایدرم کرا و دوست دارد وکر کشتنم
اکر اول محبوب بنی دوست و کر دشمن دوته یعنی کرکسه قتل کرکسه رد ایلسون زهی
جز اول توقع مدار انشو یعنی جانانم سندن جز امید طوتمه که با او هم امکان ندارد
قرار مکن دکلدر مکو زبس دید بارکاه سرمتاب بو بارکاه قپوسندن باش چویرمه
یعنی بورایی ترک ایلمه دیمه وکر سر چو پیچم نهد بر طناب اکر باشمی پیچ که طنابه قوزسه
قورسه یعنی باشمی کسوب چادر ایپنه اصرسه دوقی نه پروانه جان داده در پای دوست
پروانه که جانی دوست ایاغنه یعنی شمع ایاغنه دیرمشدر انوک عشقی آتشی ایله یانمشدر
نه ازرنجه ذکر نج تاریک است یکو دکلیدر انوک کنجی کوبو جانه دیرنده لذتدن یعنی
انوک فراقنده دیریلکدن ایسه هلاک اولوب قرار السندن خلاص اولمق یکدر بکفت
ارقوهی زخم چوکان او اولکسه کنار زاده ایدی اکر اول محبوبک چوکانی زخمی ایرسه
یعنی اکرسنی چوکان اوره بنچه ایدرسن بکفتا بپایش در افتم چو کو کنار زاده اولکیمسه
جواب ویردی ایتدی طوب کبی انوک ایاغنه دوشرم بکفتا سرت کر ببرد بتیغ اولکسه کنار زاده یه
بنه ایتدی اکر سنک باشکی تیغ ایله کسه اول وقت بنچه ایدرسن بکفتا نیاید دریغ
ازو نیز دریغ کنار زاده اول سؤالی ایدن کسنه ایتدی بو حقیر یعنی انوک عشقنده جانمدن
ابلکمد دریغ دکلدر بیت ورد دوستم لاحظ اترک و ز نیستی دشمن آنکه کسی که جان ببرد برای دوست
مرا خود زسر نیست چندان خبر کنار زاده اولکیمسه کرد ایتدی بنم خود باشمدن اول قدر
خبرم یوقدرکه تاجست بر تارکم یا تبر که باشمده ویده کیاوزره تاجمیدر یا تیر میدر

مکن

مکن با من ناشکیبا عتیب بنکون بویله بیوابی و بدنام حبا دیوب بر جرم عتاب ایلمه
که در عشق صورت نبندد شکیب زیرا عشقده صبر صورت باغلمز یعنی متصور و میسر
دکلدر چو یعقوبم ار دیده کردد سفید یعقوب پیغمبر علیه السلام کبی اکر کوزم سفید اولسه
یعنی کورمز اولسه وابیضت عیناه وهو کظیم نبرم ز دیدار یوسف امید یوسفک
دیدارندن امید کسمزم یعنی پادشاه زاده نک دیدارندن امیدی قطع ایتمم لاییأس
من روح الله الا القوم الکافرون یکی را سر خوش بود با یکی بکسنک که بر کسه یعنی بر محبوبله
باشی خوش اولسه یعنی اکر عاشق اولسه بیازارد اندر بیهانه انوک هربار ز جور جفا ایله
اندن اینجنز و بیحضور اولوب انی ترک ایلمز رکابش ببوسید روزی جوان بر کون بر
جوان یعنی کنار زاده شهزاده نک رکابنی اوپدی براشفت و بر تافت
آزدی عنان شهزاده بو خصوصدن کون غضبلندی و کنار زاده دن عنانی چویردی
یعنی دوندی بکفت عنان برمپیچ کنار زاده چونکه بو حالی کوردی کلدی و شهزاده یه ایتدی
بیحضور اولوب بندن عنانک چویرمه که سلطان عنان برنپیچد ز هیچ زیرا سلطان
هیچ دن عنان چویرمز یعنی اعراض ایدوب عنان چویرمکه بر سبب کرک بن خود عشقک ایله
یانوب بالکلیه محو اولمشم ایلمه شده تو بنه عنان چویرسن مرا با وجود تو هستی نماند
بنم سنکله وجودک ایله وارلق قالمدی ح باد جود تو زمن اداز بنام وکم منم ص
بیاد تو ام خود پرستی نماند سنک یادک و ذکرک ایله بکا خود پرستلک قالمدی کرم جرم بینی مکن
عیب من اکر بنم جرم و خطامی کوریرسن بنی عیب ایلمه تویی سر بر آورده از جیب من زیرا
حقیقتده سنی سنی که بنم یقمده باش قالدرمشسن بن دکلم زیرا عشقکله بن محو و فانی
بیدا اولمشم بدان زهره دستت زدم بر رکاب اول زهره ایله الکی سنک رکابکه اوردم
اوردم که خود را نیاوردم اندر حساب که کندومی حسابه کتورمدم کشیدم قلم بر سر نام خویش
کندو اسمک باشنه قلم چکدم یعنی خامه عشق ایله صحیفه وجوددن نامی چالدم

نهادم قدم بر سر کام خویش اندن صکره کندو مرادم باشی اوزره قدم قودم یعنی مراددن
فراغت ایلدم بیت میل من سوی وصال و قصد او سوی فراق * ترک کام خود گرفتم تا بر آید
کام دوست مرا خود کشتند تیر آن چشم مست میخ خود اول دست چنکال و قوی دل چه حاجت
کواری بشمشیر دست چه حاجت که قلعه الدکتورسن یعنی بنی هلاک ایتمک ایچون الوکه شمشیر
المسن تو آتش به تیزی در زنی و در کنار سوته یعنی شیشنان آتشلی اورره یعنی تعبد
اولمه که نه فلک در بیشه ماند نه تر زیرا اورمیشده نه آتش نه قوری نه یاشی قور
جیمسی یاقر یعنی سنک عشقک آتشی بنم ایله یاقندر که بنده هیچ بیار قالمدی در بو
وجودی جا یازدر میشه ده نه قوری نه یاشی قالور وجه اوله کوره ماند نه معناسنه در
وجه ثانی یه کوره قالور معناسنه در حکایت شنیدم که در لحن خنیاگری بستندم
که بر مطربک آوازی دلنشینه یعنی ایکی آوازنک سوز و لذتندن بر قصل اندر اید بری بیریکه
بربری صوتلو رقص کلدی یعنی رقص ایلدی زدلها بسوزیده پیراهنی اولدرقص
ایدن محبوبک آوازندن اولد سوزیده دلار ده بعض عاشق دن کرفت آتش شمع در دامنش
بو بسی شمع آتشی اول محبوبک اتکنه طوتدی یعنی لطیفه ایله شمعی اتکنه طوتدی اتفاق
دامنی یاندی بر کنده خاطر غضبناک اولدی بکی کفتش از دوستداران هم باک انی
اولدن عشاقدن بریسی که ایتدی غم که بیچهو راد طورسن اول کسمک سوزی تودد ترا
آتشی ای یار دامن بسوخت ای یار شمع سنک انجق دامنک یاندی غم ترکی یاقدم مرا خود
بیکباره خرمن بسوخت بنم خود بار دعوزده خرمنی یاقدی یعنی سنک عشقک آتشی
وجودی بالتمام محو ایلدی اکر یار با ما نو یکشی دم مزن اکر یار ایکی کندوکندن دم اوردم
یعنی اکر عاشق صادق ایسک بن فلانم دیو کندوکه وجود دیرم که شرکت بایار دوباخویشتن
زیرا کور دریا ایله کندوکه ایدینه اگر عاشق صادق دیسن وجودکدن کچیسن گوزدر حکایت
چنین دارم از پیر داننده یاد حضرت شیخ ایدر بر عالم پیردن بویله یاد طوتدم یعنی

بو

بو حکایتی آنوناشتدم که شوریده ء سر بصحرا نهاد که بر دیوانه باشنی صحرایه قودی
انسان ایله مصاحبت ایتمکدن فراغت ایلدی پدر در فراقش نخورد و گفت بابانک اوکه
فراقندن ییدی دادیو مدی یعنی پدری بو خصوصدن زیاده بیجهضر اولدی
پسر را ملامت بکردند و گفت بو خصوصدن اوتری ملامت ایلدیلر اول دخی ملامت
ایدنلره بویله جواب ویردی و ایتدی ازانکه که یارم کسی خویش خواند اول وقتدن
برو که یار بنی کندوکسه سی اوقودی یعنی اولدن ماندن بری که حق تعالی حضرتنک عشقی
باکه تجلی ایلدی و جناب قدس ایله آشنالق حاصل اولدی دکر باکسم آشنایی نماند
کردکسه ایله باکه آشنالق قالمدی بحقش که تا جام بنمود او لا انه صنعه تا که حق بکا
جمالنی کوستردی دکر هرچه دیدم دیدم خیالم نمود کر دهر نه که کوردم باکه خیال کورندی
نشدکم که ردیار از خلایق بتافت که وضایع اولدی شول کسه که خلایق دن یوز
چویردی و عزلتی اختیار ایتدی که کم کشته خویشتن باز یافت زیرا کندو سنک و نابود
اولمش کردبولدی یعنی عالم ارواحده اولن عهد الست محبت دنیا و تعلق ماسوی ایله
ضایع اولمشدی بوتلری ترک ایتمکله ایلکه کروادرمرتبه بولدی حضرت شیخ رحمة الله علیه
اولیاء الله بیچیکسه ایدوکن بیان ایتمکده ایتدی پراکنده کانند زیر فلک که اشنده
یعنی دنیاده پراکنده لردر وحلقدن عزلت وانزوا اختیار ایتمشلردر که هم دد توان
خواندشان هم ملک که انلر هم پریجی هم ملک اولدقلری ممکن در یعنی انلری بر اعتبار ایله
پریجی و بر اعتبار ایله ملک دیمک قابلدر ز یاد ملک چون ملک ناز منفرد حق تعالینک ذکر
دیادندن فرشته کبی دکلمزلر و تسبیح و توحیدن بر آن فراغ ایلمز بو اعتبار ایله ملک دیمک
ممکن در شب و روز چون دد ز مردم رمنده شب و روز پریجی کبی خلقدن نفرت ایدرلر
بو اعتبار ایله پریجی دیمک ممکندر قوی بازوانند وکوتاه دست قوی بازولی در طاعت
واعتقادده وقصه اذا لوزدر فسق وفجوردن یعنی ملک کبی دایم عبادتده اولوب مناهی

ومعاصیدن احتراز ایدیجیلردر خردمند وشیوا وهشیار و مست عاقللردر اولت
احوالنده وشیدالردر دنیا مصالحنده هشیارلردر امّا بغفلت ایله مست اولمشلردر
ومستلردر عشق الهی شرابی ایله کاسوده درکوشه خرقه دوز کاه آسوده اولوب
بر کوشه ده خرقه دکیجیلردر یعنی عالم بشریتده خرقه لرینی دیکیجیلر وکندولرینه لازم
اولانی کوزیجیلردر که آشفته در مجلس خرقه سوز کاهی توحید مجلسنده عشق الهی شرابی
ایله آشفته ومست اولوب خرقه لرینی یاقیجیلردر یعنی غلبات عشقده بحکم نورنک فروغی ایله
بوداغه کبی یاقیجیلردر حق یولنده وجودلرینی فنا ایدیجیلردر نه سودای خود شان نه پروای کس
نه اندیشه کندو سوداسی نه کمسنک قورقوسی واردر یعنی انلر نه کندولرینه ونه کمسه یه قیورلر
بلکه حق تعالی دن غیری برنسنه یه مقید اولمزلر نه دربند توحیدشان جای کس انلرک
توحید بوجاغنده کمسه یه یوقدر یعنی حق تعالی حضرتنه برمرتبه ده قرب حاصل ایتمشلر
وحقی بروجهله بلمشلردر که کمسه انلرک اول حالنی واول لطیفه سنی ادراکه قادر اولمز
پریشیده عقل و پراکنده هوش عقللری پریشان وهوشلری پراکنده در یعنی عقل
معاشلری ودنیایه متعلق اولان نسنه لرده هوشلری پریشاندر نه قول نصیحت
شنوا کنده کوش نه نصیحت ایدیجینک سوزندن قولاقلری طغلمشدر یعنی کمسنک نصیحتنی طوتمزلر
وسوزنی اشتمزلر زیرا نصیحته احتیاجلری یوقدر بدو یا کی آید شوند بط غریق
قادرمیدر که بطه دریاده غرق اولمیسردر سمندر چه داند عذاب الحریق سمندر نه بیلور یانمق عذابنی
نه بیلور یعنی آتشده سمندر یانمز زیرا اول آتشله ایچنده حیات بولور بو حیات
ایکنده حیات بولدیغی ذبیحه کلام بودر که اولیاء الله حق تعالینک عشقی ایله حیوه
یاتمز دریاتشده یانمزلر که تهی دست مردان پرحوصله معارف ذکر ایله حوصله لری
طولو سیم وزردن الی بوشلردر بیابان نوردان بی قافله قافله سز بیابانلری
ایدیجیلردر یعنی شویله منتهی اولمشلردر که سیر وسلوکده کمسنک ارشادنه احتیاجلری یوقدر

نمازده

ندارند چشم از خلایق پسند خلایقدن مقبول اولمق امیدن طوتمزلر بلکه تنهادن
بیحضور ودعه دن مسرور اولمزلر که ایشان پسندیده حق بس اند زیرا انلر حق تعالی
حضرتنک جل جلاله دائما مقبولی اولدقلری سبب سایر کسلرک قبول ورددینه التفات ایتمزلر
عزیزان پوشیده از چشم خلق خلقک چشمندن مخفی عزیزلردر یعنی انلرک عشق وذوقی
خلق عالمک معلومی دکلدر نه زنار دارانه پوشیده دلق دلق دوزیده کیمش زنار
طوتیجی دکللردر یعنی شویله لر باید عبادت ایدیجی صوفیلرکه طاعتلرینه اخلاص
اولمدیغندن زنار قوشانمیجی اولورلر زیرا شرکدن خلاص بولمزلر امّا اولیاء الله بو
ذکر اولنان صوفیلر کبی دکلدر زیرا انلرده اخلاص یوقدر پر از میوه کوه سایه ور
چون رزنه بلکه اولیاء الله ادنم جمیعی که میوه دن طولو وسایه لو لردر یعنی معارف
وتوحید میوه سندن طولولردر امّا غیره ارشاد ایتمکده ایرشیلمکه جهتندن سایه لو
لردر نه چون ما سیم کار ازرق دینه نه بزم کبی کوک بوباجی یعنی خلق الداجی مرایی
دکللردر بخود سر فرو برده همچون صدف صدف کبی باشلرینی کندولرینه اتمشلردر
یعنی خلق ایله مصاحبت واختلاط ایلکدن فراغت ایدوب خلوته اوتورمشلردر نه ماننده
دریا برآورده کف دریا کبی کوپک یوقاری کتورمشلردر یعنی عضب ایلک ایله بیحضور
اولمق ایله اغزلرینی کوپکلنمشلردر کر تعقل یابت از بنابا دمی کر عقلک یار ایسه
بونلردن نزت ایدیسن که دیو شد در صورت آدمی زیرا بو طائفه آدم صورتنه شیطانلردر
زیرا بونجه کسنک ضلالتنه سبب اولورلر نعم فاسو زیاده ارشاد ایتمزلر نعوذ بالله من
شرهم مردم همین استخوانست وپوست مردم دیدکلری همان استخوان وپوست دکلدر
یعنی حقیقتده انسان همان صورت دکلدر بلکه سیرت خوب دیدکلری دخی لازمدر نه هر
صورتی جان معنی درست نه هر صورت که کورسن انده مقصود اولان جان یوقدر یعنی
عشق الهی یوقدر بوده جاده زمره جنین مقصود مناسبتی اولور نه سلطان فریادرس بنده است

سلطانا هر بنده‌نک مشتریسی دکلدر یعنی هر بنده مقبول حق دکلدر بنده در زیر
هر زننده‌ء زننده ایست هر برابر شکی نوبت اولمش برزنده یوقدر یعنی هر برضربه‌ء ضربه‌ء هوزنده
دفتر کسوت اولان کمسه دکلدر اکر زاده هر فرزانه در شوی اکر زاد دکلدر هر بر فرزانه‌لک
ایچون اولیدی چون مهر بازار از دهر شوی ضربه‌سی بازارنده بها دیو را ایدی
جعفازی کود در شنونه پای جانبانکیم کندو دلی عارفی غایه ایاق باعلم لر که محکم
دو نبای جویبی زجای زیرا غایه ایاق برنده محکم در زیر معنای مقصود بودر که انلر
حق تعالی حضرتنی عین الیقین مشاهده ایلمشلردر استدلال ایله بیلمشلردر زیرا استدلالار
ایده بیلنلرک سوزی حیبی و فطانت حظ اولدوغنه مولانا جلال رومی مثنوی‌ده بیورمشدر بیت
پای استدلالیان چوبین بود پای چوبین سخت بی تمکین بود مرغبان خلوت سرای
الست اولیاء الله الست خلوت سرایک مرغبانلریدر بیک جرعه تا نفخه صورست
سرابعشق دن برجرعه نوش ایلمکله نفخه صوره دکین یعنی قیامته دکین مست لردر
بر تیغ از غرض بر نکیر بودننک تیغ غرضدن اول قادر طوتمزلر دکندو درینغ تیغ دن
حفظ ایتمزلر یعنی باده عشق الهی ایله شویله مست اولمشلردر که کندولرینی بیلمزلر دکلکه
تیغ دن پرهیز ایدهلر که پرهیز و عشق ابکینه است و سنک زیرا پرهیز ایله عشق لطائف ایله
حرجم در یعنی عشق‌ده پرهیز عاجز اولمشلر زیرا عشق انلری مستانه ایدوب عشق معاملی
طلبه‌سندن قادر دکلدر **حکایت در غلبهء وجد و سلطنت عشق** یکی شاهدی در سمرقند داشت
سمرقند مملکتنده برکسه بر محبوب طوتر ایدی یعنی بر محبوبه عاشق اولمش ایدی که کنکی
بجای سمرقند داشت شویله طاتلو سوزلو ایدی که دیرایدی که اول محبوب تکلم ایدنجه قند
طوتر ایدی یعنی غایت ایله شیرین کلام دیمکی کستار ایدی جمالی کرد برده آفتاب دل
محبوبک برجمالی وار ایدی که آفتابک حسنی التقالیدی یعنی انده خوب ایدی زهد و تقوی
بنیاد تقوی خراب اولوک شوخ لغندن دستیو نسنده تقوی و زهد بنیادی خراب ایدی

یعنی زیاده شیرین لو محبوب ایدی که اهل تقوی ده بوکا اشتغال ایدرلر بوکا عاشق اولوردن
خالی دکلدر **بیت** کان منبرکه بودی پیه‌نو عاشقان هستند جمهور دری انا والراهدان خراب
تعالی الله ازحسن تا بغایتی تعالی الله اول محبوبک حسن هر مرتبه‌ده ایدی یعنی زهی قادر
الله که اول محبوبی برده ایله خوب در هرمرتبه‌ده مرغوب خلقک امثالی ایدی که هنوز اری از
رفتست آیتی که صاحب رحمت دن بر آیت در یعنی حق تعالی نک رحمتندن جمال
برنشانه در همه پیچ عشق و دیده‌ها در پیش اول محبوب کیدر ایدی دکوزلرانکا ردنه
ایدی یعنی نجان بر برینه کتسه خلق انک رفتار و اندامنه نظر ایدرلر ایدی
ولی دو دستان کرده جان خویش عاشقلرک کوکلی انوک غرقه‌سی اولدیغی جان فدا
ایلمش ایدی یعنی حددن زیاده سورلر ایدی جان فدا کرده تقدیرنده درکه فدا النقل
محذوف در بوقاعده‌ء مطرده در که بیخ برده واقع اولمشدر نظر کرده ان در دیت
درهرد رینهفت عاشق اول محبوبه مخفی جه نظر ایدی نکه کرد باری به نسیه در دکفت
محبوب اول عاشقنک کندو نه نظر ایتدوکنی کوردی برکون غضب ایله اول عاشقه
نظر ایدی وایتدی که ای ضیعه سرچند پوبی هم کای سر ایسه و بخورج بیم اردکمه
بینجه بویلرسه ندانی که ما مرغ داشت بم بلمزمیسن که بن سنک طوزانکی قوشی دکلم
یعنی سن منی شکار ایتمکه قادر دکلسن زیرا بن دهالم پیانکنک بوقدر کرت باریکی
ببینجم بو تیغ اکرسنی برکره دخی کوررم که باکه نظر ایدرسن جود شمن بیهم سرتیع بدن
تیغ ایله دشمنم کبی سنک باشنکی دریغسز کسرم کسی کفتش اکنون سرخویش کیر
برکسه اول عاشقه ایتدی شمدی کندو باشنک طوت یعنی بو نسنه‌دن فراغت ایله ازین که مثق
مطلبی پیش کیر بو نسنه آسانرک بر مطلب اوکوکه طوت یعنی بو نسنه‌ملایم رکه بر
محبوبه عاشق اوله هنوزدم این کام حاصل کیز طمع التزام کرسن بو مرادی حاصل
ایدرسن یعنی بودیرک وصاله وصول بولورسن مبادا که جان در سر دکه اولیه

که جانکی کوکلک سوداسنده فدا ایلیه‌سن یعنی شاید که دل اندر وصلت جان ویروب
هلاک اوله‌سن چو معشوق صادق ملامت شنید چونکه اول صادق عاشق ملامت
اشتدی بورد اندرون ناله برکشید درحال درونندن بر ناله چکدی یعنی برکره ناله
و آه ایدوب ایتدی که بکذار تا زخم تیغ هلاک ای کشی براکه بو ده‌لرده‌ن فراغت ایده دیو
نصیحت ایلیه قوتا هلاکه تیغنک زخمی نخطار نیم لاشه در خون و خاک بنم جسمی خون و
خاک ایچنده یووالی مکر پیش دشمن بکویند و دوست مکر دشمن ایله دوست اوکنه دیه‌سن
که این کشته دست و خنجر اوست که بو خاک و خون ایچنده یاتان کسه اول محبوبک النک
و شمشیرینک دوشمشیدر یعنی ای کندی الی و کندی قلیجی ایله دوشمشدر مرا بیم از خاک کویش
کریز اونک محله‌سی خاکندن قاچمق کورمزم دائی ترک ایلمم بیداد کو ابر دیم بریز
جانانه دی ظلم ایلیه‌سم بونم صوبنده دوکوب مرا توبه فرمایی ای خود پرست
بیجا توبه بیودرسن ای کندوسنه طاپجی واحوال عشقدن بی‌خبر اولجی ترا توبه زیبد که کفتی
اولیشت سکا یعنی بوکندوسنی سویلکدن توبه ایلک اولدی که کدر بیجا یعنی که هر چه او کند
نیک ترحم یعنی بی ملامت ایدوب طعن ایته‌یوراهوه که اول دلبر ایلر ذکر قصد و خوست
نیکو کند اکر هلاکه قصد ایدرسه دخی ایو و معقول ایلر بسوز اندوم هر هیچی اتش
هر برکیم اول محبوبک عشقی اتشی بنی یاندرسی زنده کردم ببوی خوشش سی وقتی انک
لطف ایچسی ایله دیری اولورم اکر میرم امروز در کوی دوست اکر بو کون دوست محله‌سنده
اولم یعنی بنی هلاکه ایله قیامت زنم خیمه پهلوی دوست قیامتده دوستک یاننه چادر
قورارم یعنی دوست ایله بیله اولورم که انوکه اشی طورترم بنی بنی هلاک ایتدکده دیو
مده تا توانی درین جنگ پشت حاذم که قادرسن بو جنکده ارقه ویرمه یعنی عشقده فراغت
ایلمه که زنده است سعدی که عشقش بکشت که سعدی دیریدر زیرا انی عشق اولدوردی
هرکه نمرد انکه دلش زنده شد بعشق * ثبت است بر جریدهٔ عالم دوام ما

حکایت

حکایت یکی تشنه میگفت و جان میسپرد بو سوزی ایدرایدی و جان طپشروردی یعنی جان
ویردی معشوق تو بود در خنک نیک بختی که در اب مرد سعادتلو سعد نیک بخت که ابک ایچنده
اولدی بود کفتنا بالغی کا عجب بالغ او لمشی بریسر یا خود نا قص العقل برکسه اکا
ایتدی که ای عجب کسه چو مردی چه سیراب و چه خشک لب چونکه اولورک سرزاق صویه
قانمش اولمشسن یا صوسز اولمشسین بکفتنا اخر دهان ترکنم تشنه اولدنا بالغه
ایتدی اخر دهانمی تر ایلرمیم که تا جان سپرم بشیرین دیرکیم که تا جانمی بیحبر اونک سوداسنده
ایلیم یعنی انک هوسنده وار ایده سنون هلاکه اولیجه دکن بارى دهانمی یاش ایلرم
که تمام حسرت ایله اولمیم تشنه در ابحار عمیق هم میرد دریک هوطرفنه یعنی
ابحنه دوش که دانو کیم سیراب میرد غریق صویه غرق اولش کسه دیرکیم بیله کم صویه
قانمشدر یعنی کسه بیلمز اکر عاشق دامن او بگیرد اکر عاشق صادق اول بکی جانانک
دامنی طوت ده بهر تو رجفا ایدرسه انی ترک ایلمه دکرکو بدت جان بده کو بکیر
اکر جانان سکا بنم یولمه جان ویر دیرسه جانه طوت دی یعنی جانک جانانه فدا ایلیم بیت
جانان برای جانان بود عزیز * عاشق کان بود که بدین مختصر چو پشیم * بهشت تن اسانی انکه
خوردی تن اسانلک جنتی اول وقت یرسن یعنی اول وقت حضور حاصل ایدرسون که بر
دو ذرخ بیشی نکذری که بو قلق جهنمی اوزرنه کچوب یعنی دنیاده چوقی ایله بیسن اخلاق
ذمیمه یی اخلاق حمیده یه تبدیل ایمکه ایدم دل تخم کاران بود در کلی تخم اکیجی ترک کوکلی
بلا چکیجی اولور چو خرمن برایند کسند خوش اما چونکه خرمن حاصل اولور حضور ایدر
خوشنود اولور درین مجلس انکس بجائی رسد بو مجلسده یعنی عشق بزمنده شول کسه
بر مراده ایرشور که درد در اخر بجامی رسد که اخر درده بر جام ایرشور یعنی محبت الهیه
ایرشور بیت حافظا در ناجل کربکفا اری جامی * یکسر از کوی خرابات برفوت بر بهشت

حکایت در معنی صبر چنین نقل دارم زمردان راه مردان راه دن یعنی اولیاء الله دن

بو یله نقل طوترم یعنی روایت ایدرم فقیر اندر سنم که ای پادشاه که اول مردان راه دولت او
فقیر در شاه کدا اردر یعنی معنی ده غنی ظاهرده فقیردر حقیقتده شاه صورتده کدادر
اندن روایت اتدوکی بودر که پیری بود پیرانه سر با مواد که بو پیر صباح وقتی سؤال ادر
کندی در مسجد بدید و آواز داد بر مسجد قپوسنی کوردی و آواز ویردی یعنی بر
نسنه طلب ایدی یکی گفتش این خانه خلق نیست برکسه او پیره ایدی بو مخلوق
اوی دکلدر که چیزی دهند تت بشو چه مایست که سکا بر نسنه دیره ترکستانده توقف
ایلادیکله ایدم بوینه طورمه بدو گفت کین خانه کیست پس پیر اول جوابی کیسه ایدی
پس بو کیمک اویدر که بخشایشی نیست بر حال کس که کمسنک حالنه اونک بر ترحمی یوقدر
بکفتا خموش این لفظ فحاست جواب دیر که پیره ایدی خاموش اول بو لفظ فحش سوزدر
خداوند خانه خداوند ماست خانه صاحبی بزم سیدمزدر یعنی بر کمسنک خانه سی دکلدر مسجددر
نکه کرد قندیل و محراب دید چونکه پیر بو سوزی اشتدی نظر ایدوب ایچروده قندیل
و محراب کوردی دکفتش ببیدی که مسجددر پس بو نادانکه نادم برکشید سوزد وارد ایلیم
بکرندن بر نادیکوی یعنی بر کره نادایدی بر دانیدی معقود قود بودر که حیفست اینجا
فوات شدن که بو یاردن الزق کمنک دبو مقصد ترک اتک حیفدر دریغست محروم اینجا
در شدن دریغ در بو قپودن محروم کمنک شدن بوینه رفتن معناسنادلی افادر
دکلد و معناسنه دخی ممکندر نرفتم بجودی انجیم کوی جیع بر مجددن محروم ملق ایلم
کتمدم چرا اندر رفتا نزد ندی بی چون حق تعالینک قپوسندن نزد یدی یعنی محروم و
مجدا کیدم بهم اینجا کم دست هوا هشو بر آن هم بو یاردن دیلمکه الی در انا ایلیم که دائم
نکردم تهی دست باز زیرا بیلورم که اونکه در کا هندن الی بوش کرو دونزم شنیدم که
سالی مجاور نشست اشتدم که بیرار مسجدده بر ییل مجاور اولوب اوتوردی چو فریاد خواه ان
برادرده دست فریاد وعدد طلب ایدوب حق تعالیه دعایه قالدردی اولدعالر سنی یار کردش

زوو تند بکل برکبید او نک عمره یانمزه الجغم باتدی یعنی اجل ایرشدی جلیدن کرفت ان
ضعیفیش در ضعیف لغنده اونک کوکدا اضطراب و حرکت اجتم یعنی جان چکشمکه
باشلدی سحر برد شخصی چراغش بسر سحر وقتی برکسه اونک باشنه یعنی اونک طرفنه ویانه
چراغ التدی تاکه اونکحالنی کوره رمق دید از و چون چراغ سحر صباح قالمش چراغ
کبی اندن بر رمق بقیه بر نفس قالمش کوردی همی کفت غلغل کنان از فرح اول پیر حالت
نزعده فرح و سروردن غلغله و ترنم ایدرک ایدرایدی ومن دق باب الکریم انفتح
برکمسه کریمک قپوسنی قاقسه اچیلور بو مرادی دعادن قپودن حاصل اولور من طلب شیئا
وجد وجد ومن قرع بابا ولج ولج طلبکار باید صبور و حمول طلبکار اولان کمسه
صبور و حمول کرک که نشنیده ام کیمیا کر ملول زیرا کیمیاجی بر ملول اولدیغن اشتمدم چه زرها
بخاک سیه زرکند تا التونلری ترک طلبه ایدرلر یعنی اول صنعت حاصل اولماق ایدی
ایله بنجه التونلر ضایع ایدرلر که باشد که روزی مسی زرکند کادکم بر کون بر باقری
التون ایدیه زرا زبهر چیزی خرند نکوست التون بر نسنه صاتون المقدن
اویری ایودر چه خواهی خریدن به از وصل دوست دوستک وصالندن ایو نه صاتون
المقا استرسن یعنی نه صتون المک کرک کر از دلبری دل شکانیدت اکر بر دلبردن کسنک
کوکلک تنکم کلم یعنی تنکدده و مضطرب اولمسه دکر غمکساری بجنگ آیدت بر غیری
غمکساریسنک الکه کلور یعنی غم کیدیجی بر موافق دلبر کیروسنک الکه کیره مبر تلخ یعنی
زرویی ترش اکتی یوزدن یعنی اکشی یوزلو بر خویلد لبردن اجد بر تکا التم
بابای دکر آتشی باز کش بر غیری آب ایله اونک آتشنی سوندیر مراد کوزی بوزلو بر وفادار
محبوبه تعشق المکله ایله الخ عشق آتشنی قلبکدن دفع ایله دیمکدر ولی بچونه سخارد نظیر
اما اکر خوبیعه نظیرم ماننداو تیمه یعنی اونک نظیری دبو بیلی و الیه بانوک دلدار نوکش
بکر از بی کوکل نه حضور بعلی ایله اونک ترکینی طوتیه یعنی اوندن فراغت ایلم توان از کسی دل

اذین در کہ راه دهکر دیدمی کہ عجزی یوق کوردیدم بو قپودن فراغت ایدوب بعدما التزام زیرا
بوندن عجزی بر قپو یوقدر کہ اکا وارم اذین درترکیبی نک معناسی مصراع اولدہ قیداولنوی
سہولت معنی ایچون هنداکردی عنان برشکست اکر او لعنانی چیدی ایسہ کہ من باز
دارم زدن اکدست ظن ایلیم کہ بن قنزکدن الہ کرد طوتم یعنی آنی حکم والی ترک ایلیم بو محالدر
هنداکہ لفظنک معناسی مصراع ثانیده قید اولنوی سہولت معنی ایچون جو خواهند محروم کشت
اندری چون کہ بر سائل بر قپودن محروم دونوی یا خود محروم اولدی دیکلدی کہ کشت
شد معناسنه اولدی جہ غم کرشناسد در دیکری نه غم اکر بر غیری قپو اکلیه زیرا مرادی انده
حاصل اولور شنیدم کہ راہم دربی کوی بنست اشتدم کہ بو محلہ ده یعنی حق تعالینک درکاهنده
بکم یول یوقدر ولیکن بکلی دکر ره نیست اما نہ چاره کہ بر غیرمکم رہ دی یعنی مجال و
امکان یوقدر دربی بود سر بر زمینی فدا او لعاشق وصعالیکلوپیر بو سوزده ایدی
کہ باشی فدا ایدی اذرہ ایدی یعنی حق تعالینک درکاهنه اخلاص ایلہ باشی قومش ایدی
بو محلده معنی بو نجہ اولمق ممکن در بو سوزده اول شیخک باشی فدا یری اوزره ایدی
ماند جہتدن ایکنکدر تا سنزه فرقی یوقدر بکفتند درکوش جانش بنوا اول شیخک
جانی قولغنه نداانہ دیدی یعنی اللہ ربانی ایرشدی بو دیه دیو قبولست اکرچہ هنرنیستش
اولکہ مقبول درکاه در اکرچہ انک هنری وعلمی یوقدر کہ درمانہ ہی دکرنیستش زیرا
انک بزدن غیری بر پناهی یوقدر حافظ اب سرخ خود بردر بی سخلم مرید
حاجت آن بہ کہ بر قاضی الحاجات بریم **حکایت** یکی درنشابورد انی چہ کفت بحوکس
برکسی نشابورده فرزندی نه دیدی جو فرزند شانه فرزند خفتہ کفت چونکہ انک
فرزندی یاتسو نمازندن یعنی بش نمازنه ادا اتمکدن هکن ہمان یاتدی معقول تور
بوده توقع مدار ای پسر کرکسی امید طوتہ ای پسر اکر کسہ ایکر یعنی اکر صاحب عقل ایکر
کہ بی سعی وکوشش بجایی رسی کہ هرکز سعی سز بریہ یعنی بر مرتبہ یہ ایرشمسن وعزیز دوست

بهره یافتن ممکن در برکسه دن کوکل بو شنلدمق یعنی محبتی قلبنده اخراج ایدوب ترک
ایلمک کوداینی کوشاد توان ساختن کہ بو کسه کہ آتشی کیمک وحیات اوزره اولمق
ممکن در اما حق تعالی کہ مثل ونظیری یوقدر وا انسز کیمک وحیات اوزره اولمق ممکن
دکلدر زنہار انی ترک ایلیم یعنی امرینه امتثال ایدوب روز وشب طاعتنه اول
وبہرلکہ اندن ایرشود جان ورودن انی قبول ایدوب فی حضور اولمہ **بیت**
منی ومقام رضا بعد از این وشکر رقیب کہ دل بدرد تو خو کرد وترک درمان کفت
حکایت شنیدم کہ پیری بشب یوداشت اشتدم کہ بر پیر بر کیجہ طاعت ایلہ احیا ایلدی
سحر دست حاجت بحق بر فراشت سحرده حاجت الینی حق تعالی یہ بو حضرتی یعنی النہ علیہ
قالدردی یکی ہاتف انداخت درکوش پیر برہاتف پیرک قولاغنہ اتدی یعنی بو سوزلری
اکسویلدی کہ نہ حاصلدر بیمر قو پیش کیر کہ طاعتنک حاصلی یوق ای کندو باشنک طوت
یعنی وار ترک ایلہ کہ طاعتندن سکا فائده یوقدر برین در دعای تو مقبول نیست
بو معنی حق تعالی حضرتنک قپوسی اوزره سنک دعاک مقبول دکلدر بخواری برو یا برادرک
بایست فوارلق ایلہ یوری یا انی بیلی ایلہ طور اصلا فائده سی یوقدر شبی دیکر از
ذکر وطاعت نخفت ارتسی کیجہ کرو ذکر وطاعتدن اویومدی مریدی زحالش خبر یافت
وکفت اول شیخک مریدلرندن بر مرید شیخک حالندن برخبر بولدی یعنی معلوم ایدی
شیخ اوزره سنده واقع اولان حالی معلوم اتدی وشیخہ ایتدی چو دیدی کز ان روی بسته است در
چون کوردک کہ اول جانبدن قپو باغلمشدر یعنی درکاه حقده طاعتک مقبول دکلدر
بہ بیہوده چندین پس نیست نہ فائده بوقدر سعی ایتمه درحق چکم بدیبام برانکہ با قوت
قام شیخ چونکہ مریدندن بو سوزی اشتدی رخساره اوزره یا قوت سرشک دوکدی فالو
کوز یاشی کثرت ایلہ باردی وکفتا ای غلام حسرت ایلہ یا غوردی وبو مریده ایتدی ای غلام
بو میدی انکم بکردیدمی امیدمزک ایلہ اولدقت بو بابدن دونوب وفراغت ایدرایدم

ادلیا

بود سخن‌دان بس للانسان الا ما سعی سلیمان حومی بکبره قدم خبری که قدم بوقاره
طوتیه معنیسی ایلیه وجودیسته منفعت جونکه عدم سعدنکم منفعتسز وجود در
طمع داره سود دیرسه از زیان فائده یه امید طوت و زیاندن خوف ایله کم بهره
باشنده فارغ زیان زیرا نصیب ازدولرلر فارغ دیرلکی ریبیدر کندولرنک فائده لری و
ضرردن مقید دکلدرلر حکایت درویش بر جفای ایکه انده نتوان کرد شکایت
کند نوعروسی جوان شکایت ایدر نوعروس که برکچه کلن به پیری ز داماد نامهربان
بر پیر شفقتسز و محبتسز کوییکوسندن یعنی زوجندن بویله دیو که مپسند چندین
که با این پسر که بکتم بوقدر که بو پیر ایله یعنی کسه معقول کورمزم بو قدر زوج ایله
بتلخی رود روزگارم بسر یعنی زمانم اچی لق و محنت ایله باشه کیده یعنی محروم بلا و مشقت ایله
بکچ کسانی که با ما درین منزلند شول کسه لر که بزم ایله بو منزلده اولورلر یعنی همسایه لرم
نبینم که چون من پریشان دلند کورمزم که انلر بنم کبی پریشان دل اوله لر حضوردر
زن و مرد با هم چنان دوستند حال بوکه سایر زن و مرد ایله عورت بری بری ایله
انجیله دوستلردر که گویی دو مغز و یک پوستند که دیرسک که ایکی ایچ و بر قبوقدر یعنی تمام
اتحادلری واردر ندیدم درین مدت از شوهرم اگر چه از عورت اوتانمق حالی
یوقدر اما بومدت ده بنم زوجدن کورمدوم که بادی کلندیسه بری دیمک که برکچه
یوزمه کلدی یعنی برکره یوزمه کولدی دکل که بنم ایله بر خوشچه بسته ایله زندکانی ایلیه
شنیدم که پیر شنیدم که فال مبارک فال او ولطیفه حال او پیر جوانه که بو سوزی اشتدی
سخن‌دان بود مرد دیرینه سال یاشلو و عمر سورمش مرد سخندان و سخنور اولور
بیخ پاسخش داد دیرینه و خوش پیر اولدر ندن شکایت ایدن نو عروسه لطیف و شیرین
بر جواب ویردی بویله دیو که گر خود بر دست باریش بخشش اکر بذوبکو خوب روایسه
بدکیز حکه و جفاسنی تحمل ایلیه دریغست رو یانکس کا فتی که کره بجلی برکسه بو لموکی ایلیه
صحبت درویزه برکسه دن دورکی

چه اسرکشی زانکه گر سرکشد بنمچون باش چکرسن و اعراض ایدرسن اولکسه دن که اگر اول
کسه سنده باش چکه بحرف وجودت قلم درکشد سنک وجودک وفنا قلم چکر یعنی یوق ایدر
زبده کلام بودر که حق تعالی کلامندن بنمچون اعراض ایدرسن که اگر اول دخی سندن اعراض
ایله وجودک صحیفه عالمدن حک ایدر رضا ده بفرمان حق بنده وار حق تعالینک امرینه
رضا ویر بنده کبی یعنی حق تعالینک امرینه اطاعت ایله که چون او نبیند خداوندگار زیرا
الجیلین کریم و رحیم خداوندکار کورمزسین نعم المولى ونعم النصیر حکایت یکی روز بر
بنده دل بسوخت حضرت شیخ ایدر برکون بر بنده اوزرینه کوکلم یاندی یعنی زیاده ترحم ایلدیم
که میگفت در فرمان و همی بنده که اول بنده ایدر ایدی وسیله الحصار ایدی
بنده نک سوزی بودر تر ایجنده از من به اقتدی بی سکم بندن یکسنده چوقدر یعنی
بندن یکجوق بنده یه مالکسین اوسن مرا چون تو خداوند یکی امما اصلا یعنی اندی
برکسه دکدر یعنی بنم کبی افندی بو لمزسن حکایت طبیبی پری‌چهره در مرو بود مرو شهرنده
پری صورتلو بر طبیب وار ایدی که در باغ دل قامتش سرو بود که کوکل باغنده انک قامتی
سرو ایدی یعنی سرو قامت ایدی نه از درد دلهای ریشش خبر اول طبیبک مجروح کوکللرنک
دردندن خبری وار ایدی نه از چشم بیمار خویشش خبر نه اول طبیبک کندونک بیمار کوزندن
خبری وار ایدی یعنی نه عاشقلرک دردنه و نه کندونک بیمار چشمنه درمان ایدر ایدی
محبوبک کوزنه بیمار دیرلر که هر ذاتنه عیب اولمسون کرکسه اولمسون بیت
دیکا طبابه قانونه و شفا یار معتدن هزار دردکه علم دلبره درمان یتر حکایت کند
درو مند غریب بر دردمند غریب حکایت ایدر بویله دیو که خوش بودی چندی سرم
با طبیب که بر نیجه زمان او طبیب ایله باشم خوش ایدی یعنی اگر عاشقی ایدیم که دایم باکه
معالجه ایتمکه کلور ایدی بن مریض یاتور ایدیم نمیخواستم تا درستی خویش کندو صحتمی
ایستمز ایدیم که دیگر نیاید طبیبم به پیش که طبیبم اوکمه کله دیو بسا عقل زور آور چیره دست

بوقالی قوتلودر لو عقلی یعنی زیاده قوی عقلی هو کم سودای عشقی کندی یر دست

کم عشق سوداسی انی مغلوب بولمش ایدی چو سودا و زد را بالید کوش چون کم سودای

عشق عقلک قولاغنی بوردی دالی ادرنحوی بیارد دکوش برادر دبوش بوش باشی

کردیو قاری قالدرمغه قادر اولمز **حکایت در معنی استیلای عشق بر عقل** بکی بچه

اهنینی راست کرد برکسه بر اهنین بچه راست ایدی یعنی آهندن بر بچه دوزب النه

باغلدی کم باشیر بدو آوری خواست کرد کم ارسلان ایله بچه طوتشمغه استدی چو شیر نش

بسر بچه در خود کشید چونکه ارسلان انی بچه ایله کندوسنه چکدی دکرندن بچه خود

ندید اولکسه ارتق کندو بچه سنی دن کورمدی بکا کفتند او ام قسی چو زن برکسه

اکه ایتدی اول عورت کم بایتورسن بسر بچه اهنینش برن انی آهنین بچه ایله ادر

شنیدم کم مسکین دران زیر کفت اشتدم کم اول مسکین ارسلانک التنده یاتورکن ایتدی

نشاید بدو بیا بچه باشیر کفت بو بچه ایله ارسلان ایله سوکشمک یعنی اکه جواب دیرمک ممکن

دکلدر عورت سنی قصه دن قصه بیانه شروع ایلدی چو بر عقل دانا شود عشق چیر

چونکه دانانک عقلی اوزرینه یا خود دانا عقل اوزرینه عشق غالب اوله همان بچه اهن است

و شیر همان آهندن دوزلمش بچه ایله شیر درعینی همان بو قصه یه بکزر تو در پنجه شیر مردان

زنی سن شیر مرد کدبهادر ترک پنجه سنده عورت سن یعنی انلر ایله مقابله یه قادر دکلسن

چه سودت کند بچه آهنی آهنی بچه سکا نه فائده ایده زیرا اول بچه عاریه در اکا اعتبار

یوقدر چو عقل اندان عقل دیکر مکوی چون عشق کلدی یعنی عاشق اولدک کرو معقوله

سویلمه دعقل وار دیمه که در دست چوکان اسیرست کوی زیرا چوکان النده طوب اسیردر

سرکردان در عقلده عشق النده زبون و حیراندر **حکایت** میان دو عم زاده وصلت فتاد

ایکی عم زاده اورته سنده وصلت دوشدی یعنی ایکیسی بر بریله وردیلر دو خورشید سیمای مهوش

نژاد ایکی اولوا صل لوکیشی یوزلو ایدی یکی را بغایت خوش افتاده بود بریسی بو حال

عایت

105

غایت ایله خوش و لطیف دوشمش ایدی کم اول دخی دوکوناخوش و سرکش فتاده بود

اوبریسی نفرت ایدیجی و سرکش دوشمش ایدی کم اول مسردر یکی لطف و خلق پری وار

بریسی پری کبی خلق و لطیف طوترایدی که اول دخی زیرروی در سرروی دیوار داشت

بریسی یوزینی دیوارک یوزینه طوترایدی کم اول نوجه در یعنی کمسنک یوزینه نظر ایلمز ایدی

زیادسنه حضور لغندن یکی خویشتن را بیاراستی بریسی کندوکندویه زینت ایدر ایدی کم اولسه

زنان در یکی مرک خویش از خدا خواستی بریسی الله تعالی دن کندو موتنی طلب ایدر

ایدی کم اول مرددر پسر را نشاندند پیران ده کوی بیر لر ما اولپسره خلق اوزره نشاندی

اوتورتدیلر یعنی اوزرینه کتردیلر بو یله دیو چو مهرت بود نیست مهرش بده چونکم

اول دختره سنک محبتک یوقدر و طلاقنه کل سی انوکا بیندی دیر کندیو دکفتا بعهد

کو سخنند جوان چونکم کوی پیر لردن بو سوزی اشتدی دکلدی بندی یوزیتون ایله

تغابن بنا شورکای زبند بنودن یعنی نکاحه دن قورتلمق لق الدیغی در زیاده اولماز

حضرت شیخ رحمة الله علیه بو بیت ایله اشعار ایدرکم انکهمی یوزیتون ایشی بتان بری

بچه می کنم پوست بری جمیع چونکم بو حالی بیلدی تمام احضالا بندن طرناغی الدر بر سنی

قوپاردی یعنی یوزینی برتدی بو یله دیو کم هرکز بدین ای بنکیم زدوست کم هرکز

بونکا ایله دوستدن قی جدا ایدم یعنی یوزیتون ایدی بادو تکمدن ایوملزم زیرا هر کز جمیع

جالم یوقدر زحد کو سخنم کم ستنصد هزار یوزیتون دکل یکم الی یوز بیک قیون

بتایو بنا دیو نه دکی یار یکی یوزینه کور رحمکه کرکز قندی قادری کم انوک فراقنه راضی

اولم تراهرچه مشغول دارد دکست هر نسنه کم سنی دوستدن مشغول طوتدوردن

سنی جدا ایلر اکر راست خواهی دلارامت اوست اکر صحیحنی سوال ایدر سک سنک دلارامک

دعوتکا اولدر بس عاشقه لایق اولن بودرکم اکرا کی عالمی اکا ویره لر دوستوقی ترک

ایدوب اکا مشغول اولمیه **حکایت** یکی پیش شوریده حالی نبشت برکسه بو مولع نانه یک

مضمونی یازوب بر دیوانه کوندردی که دوزخ می کی یا بهشت که جهنم می تمنا ایدرسن جنتک
تمنا ایدرسن اولشخصیه حالدن بو بیتک معناسنی جواب یازوب کوندردی بگفتا مپرس
ازین من این ماجرا اولشخصیه جوابنده ایتدی بو ماجرایی بندن سؤال ایلمه پسندیدم
آنچه او پسندد مرا بنم دلبرم اوک پسندیکنی که او الله تعالی مجنونه بکا معشوق کورر حکایت
بمجنون کسی گفت کای نیک پی مجنونه برکسنه ایتدی که ای مبارک ایزلو و لطیف روشلو
چه بودت که دیگر نیایی بحی سکا نه اولدی که ارتق قبیله یه کلمزسن مگر در سرت شور
لیلی نماند مگر سنک باشکده لیلینک عشقی و محبتی قالمدی خیالت دگرگشت و میلت نماند
مگر سنک باشکده لیلینک عشقی و محبتی قالمدی خیالک دکشدی فکرک بر درلو اولدی و لیلیه میلک
قالمدی چو بشنید بیچاره بگریست زار چونکه بیچاره مجنون بو سوزلری اشتدی زار
زار اغلدی و اول کیمسنه یه ایتدی که ای خواجه دستم ز دامن بدار که ای کشی بنم دامنمدن
ال طوت یعنی ال چک بنی کندو حالمه قو مرا خود دلی دردمندست و ریش بنم خود
دردلو مجروح بر کوکلم وار در یعنی بنم دردم بکا یتر تو نیزم نمک بر جراحت مریش سن
دخی بنم جراحتم اوزرینه طوز صاچمه یعنی باکا الم ویرمه نه دوری دلیل صبوری بود
جانانندن ایراقلق صبر ایتمکه دلیل اولمز که بسیار دوری ضروری بود بگفت ای
وفادار فرخنده خوی اولکسه کره مجنونه ایتدی ای مبارک خویلو وفادار پیامی که
داری بلیلی بگوی بر خبر که لیلیه طوترسن یعنی لیلیه سویلیه جک سوزک وار ایسه بکا دی
بن وارب سنک ایچون اکا سویلیم بگفتا مبر نام من پیش دوست مجنون اول کیمسنه یه ایتدی
بنم آدمی دوستک اوکنه اکتمه یعنی لیلینک قتنده بنی یاد ایلمه که حیفست نام من آنجا که اوست
زیرا حیف در بنم نام ستودیرده که اوده یعنی دوستک قتنده بنم نامم یاد
ایلمک لایق و معقول دکلدر حکایت یکی خرده بر شاه غزنین گرفت برکسنه غزنین شاهی
سلطان محموده اوزرینه نقصان و عیب طوتدی یعنی انی تعیب ایتدی بو دیو که حسنی ندارد

او که ضمیر غایبه در بونده خدایه راجع در
بی بونده ایله معناسنه در
حی بونده قبیله معناسنه در
شور بونده سودا و محبت معناسنه در
بدار امر حاضر در
ریش بونده مجروح معناسنه در
مریش نهی حاضر در ریشیدن دن صاچمق معناسنه در
دوری ده اولان یا مصدریه کبیدر
بگوی امر حاضر در
خرده بونده عیب و نقصان معناسنه در

ایاز

ایاز ای شگفت که ایاز بر حسنی طوتمز ای عجب یعنی بو نه نه حکمت وار در که ایازک هیچ
حسنی یوغ ایکن سبب نه اولدی که سلطان محموده عاشق اولمشدر گلی را که نه رنگ
باشد نه بوی بر کلک که نه رنگی نه بویی اوله غریبست سودای بلبل بروی اول کله بلبلک
سوداسی و عشقی عجبدر زیرا بلبلک عشقنه سبب رنگ و بو ایدی بو ایکیسی ده اولمیجق
واقعا العنیقه محل تعجب در که بلبلک عاشق اولمسی اولدی بمحمود گفت این حکایت کسی
برکسنه بو حکایتی یعنی بو قصه یی سلطان محموده ایتدی بپیچید از اندیشه بر خود بسی
عظیم دن کندو اوزرینه زیاده قیورلدی یعنی زیاده سیله ضجور و مضطرب اولدی بو یله
جواب ویردی که عشق من ای خواجه بر خوی اوست که ای کشی بنم عشقم انک خوی اوزرینه در
که غایت ایو بکا خصالدر نه بر قد و بالای نیکوی اوست انک خوب و لطیف بالاکی
اوزرینه دکلدر حضرت شیخ قدس سره ایازک اخلاق حمیده سندن برینی بیان ایچون
شروع ایلدی شنیدم که در تنگنای شتر ایشتدم که بر طار یرده دوه بیفتاد و بشکست صندوق در
دوشدی و در صندوقی یعنی درر و جواهر ایله مملو اولان صندوق جنسی درلو پریشان
اولدی بیغما ملک آستین برفشاند اول جواهرک یغماسنه ملک یکی سلکدی یعنی یغما دیو
انی ایله اشارت ایلدی وز آنجا بتعجیل مرکب براند واورادن سلطان محمود تعجیل ایله
مرکبنی سوردی سواران پی در و مرجان شدند سوارلر در و مرجان اردنه کتدیلر یعنی
خدم و حشم اول جواهری یغما ایتمکه کتدیلر ز سلطان بیغما پریشان شدند یغما ایچون
یعنی یغمایه مشغول اولمق ایله سلطاندن پریشان اولدیلر نماند از وشاقان گردن فراز
پادشاه دن بر مرتبه پریشان اولدیلر که عالی قدرلو اوشاقلردن قالمدی کسی در قفای
ملک جز ایاز برکسنه پادشاهک اردنه ایازدن غیری نگه کرد کای دلبر پیچ پیچ سلطان
محمود نظر ایلدی و ایازه ایتدی که ای بنم معشوقم مرغوب دلبرم ز یغما چه آورده گفت هیچ
یغمادن نه کتوردک سن ایاز ایتدی هیچ نسنه کتورمدم دیدیکدی که نه عجب هر کس مالا

شگفت بونده عجب معناسنه در
غریب بونده عجیب معناسنه در
سودا بونده عشق معناسنه در
بپیچید پیچیدن دن ماضی مفرد غائب در
اندیشه فکر معناسنه در
قد و بالا قامت معناسنه در
تنگنا طار یر معناسنه در
صندوق در صاد ایله در
مرجان بونده خرده انجو معناسنه در
گردن فراز مغرور معناسنه در
پیچ پیچ دلبرک زلفی معناسنه در

حالیمز بر مقدار ایسه الذی سن بیلیورسن الدکا ایانکم جواب ویروب ایتدی من آنور
قفای ملک تاختم بن پادشاهکا اردکینه چابدم یعنی پادشاهکاردندن ایرلدم رغبت
بسمت تیر داختم خدمتدن فراغت ایدوب نعمته مشغول دمقیدا اولدم حضرت شیخ
رحمه الله علیه قصه دن بند و موعظت بیانه شروع ایلدی گرت قرب هست در بارگاه اگر
بارگاه ده یعنی پادشاهک قتنده بر قربک وار ایسه بنعمت مشو غافل از پادشاه نعمته بیلیه
پادشاهدن غافل اولمه شیخک کلامی بودر که حق تعالینک امرینی ترک ایدوب دنیایه مشغول
اولمه کلاه طریقت بود که اولیا را ولیکن خلاف دیکه اولیاء الله تمنا کنند از خدا جز خدا
خدادن خدادن غیری بر نسنه استمزلر یعنی اولیاء الله حق تعالیدن جمان وصالندن رضاسی طلب
ایدرلر بر غیری نسنه استمزلر گر از دوست چشمت بر احسان او است اگر دوستدن گوزک یعنی
امیدک انک احسانی اوزرنه ایسه تو در بند خویشی نه در بند دوست ایلمه سن کندو قیدکده سن
دوست قیدنده دکلسن ترا تا دهن باشد از حرص باز مادام که سنک دهنک حرص و طمعدن
اچوق اوله یعنی سنده حرص و طمع وار در نیاید بگوش دل از غیب راز گوکل قولغنه غیبدن
راز کلمز یعنی بو اسرار الهیه یه مطلع اولمازسن دو حالت بود بولمزسن حقایق سرای است آراسته
حقایق یعنی عالم لاهوت و غیب هویت بر مزین سرای در هوا و هوس گرد برخاسته هوا و هوس
قالقمش توزدر یعنی مادام که هوا و هوسی ترک ایتمیه سن حقایقه وصول بولمزسن نبینی که جایی
که برخاست گرد گورمزمیسن که بر یرده توز قالقدی نبیند نظر گرچه بیناست مرد گوز گورمز
اگرچه کشی گوریجی در نیاز توز مانع در **حکایت** قضارا من و پیری از فاریاب اتفاق سیر
و فاریاب شهر شهر بر پیر رسیدیم در خاک مغرب باب مغرب ممکننده بر صویه ایرشدک که
کمی سزادن بحکم امکان اولدی مرا یک درم بود برداشتند بنم بر درهم وار ایدی قالدردیلر
یعنی اول درهمی الوب ترجمنی کمی یه الدیلر بکشتی درویش بگذاشتند و درویشی اول صو
کنارنده قودیلر یعنی بنم بر درهمم وار ایدی ویردم کمی یه کردم او درویشک اجرتی اولمغین الی کمی یه

قومدیلر

١٠٧

قومدیلر بنم دخی بو درویشدن زیاده دکل ایدی که انوکا ایچون ویره ایدم بکشتی نوحه کنان
مصراع اولده نیو اولنوری سهولته معنی ایچون سیاهان برانو بر کشتی جودود سیاهلر کمییه
توتیک سوردیلر یعنی زیاده رعنا ایلم کمی یی سوروب کتوردیلر اصلا اوده بیره ترحم اتدیلر
که ان ناخدا ناخدا ترس بود یعنی اول ملاح الله تعالیدن خوف ایتمز ایدی مرا گریه امد
بی یار جفت حضرت شیخ ایدر بکا اغلامق کلدی رفیقمک حالندن که انوده ایدیم بر ان گریه
قهقه بخندید و گفت پیر فاریابی اول گریه ادن قهقه کلدی و ایتدی مخور غم برای من
ای پر خرد ای زیاده عقللوم ایچون غم یمه مران کس آرد که کشتی برد بنی اول کسنه کتورر
یعنی اول الله بنی سکا ایرشدرر که کشتی یی اپاردی و ایلدی و ثم الیه المنشآت فی البحر کالاعلام
بگسترد سجاده بر روی آب بو پیر دیو کوه حضرت سجاده سنی صو یوزینه اوزره یعنی صو
اوزره دوشدی و اوزرنه اوتوردی خیالست پنداشتم یا خواب با دل بیردن که بو حالی کوردم
خیال در یا خود دوش کوردم بر کا لور صندوم ز مدهوشیم دیده ان شب نخفت مدهوش لقدن
و تحیردن کوزم اول کیجه اویومدی یعنی بن اویومدم نگه بامدادان بمن کرد و گفت علی الصباح
پیر فاریابی بکا نظر ایدی و ایتدی عجب ماندی ای یار فرخنده رای عجبه می قالدوک ای مبارک
رای لو یار ترا کشتی اورد و مارا خدای حال بو که سنی کشتی و بنی الله تعالی حق قیلوردی
ایدیه تعجب سنک حضور صحکوده در حضرت شیخ خطاب ثبات قصه دن معرفت و حکمت بیانه شروع
ایدی چرا اهل دعوی بدین نگروند اهل دعوی بوکه اعتقادا انزلر یا خود دینیچون اعتقاد
ایتمیه لر دیکادن که ابدال در اب و اتش روند که بولا یعنی اولیاء الله کرامت ددنات ایله
اب و اتشو ایچنه کیدرلر یعنی کیرلر غرق اولمز و قاد یورلر نه طفل کز اتش نداردحبر ایله
دکلمی بر طفل که اتشدن خبر دیمز نگهدارد ش مادر مهرور شفقتلو انسی انی اتشدن یا نقدن
حفظ ایدر بوده حد دخی معنی جایزدر بر طفل که اتشدن خبردار تر شفقتلو انسی انی اتشدن
نکه طوترمی و حفظ التزم معنیا ایدر بو تقدیرجه مصراع اولده اولان ادات نفی مصراع ثانی یه

معروفدر پس انلر که دره وجودسز فقند پس انلر که عشق الهیده مستغرق اولدقلری ایچون

نه جزلردر شب و روزده عین حفظ حقند شب و روز انلر حق تعالینک جل جلاله

عین حفظنده در نکه داروز نابراتشی حفظ اتدکه وارسنده ابراهیم پیغمبر علیه السلام

حفظ ایدر قلنا یا نار کونی بردا و سلاما علی ابراهیم جوتابوت موسی زنوریاب نیل

موسی پیغمبر علیه السلامک بشکی نیلده غرق ابنده حفظ اولدیغی کبی ان اقذفیه الیکوم ما یوحی

ان اقذفیه فی التابوت فاقذفیه فی الیم فلیلقه الیم بالساحل یاخذه عدو لی وعدو له

جو کودکی بو ستی شاور درست جون که طفل یوزکدکلنه در نه ترسد و کرد جله بحر

اوردست اول طفل غرق اولمقدن قورقمز اکر اینلو دجله ایسه ده توبر روی دریا قدم

جون زنی سن دریا یوزنه دزه بنجه قدم اوردس یعنی غرقه اولیوبد دریا اوزره یجه

یورسن اولیاء الله کبی جو مردانه که در رخشک تردامنی حال بوکه سن قوری یره توداهی

دلی بکسن جو مردان ترکیبک معناسی مصراع اولده بیان اولندی بعدت معنا ایچون **درمعنی**

افنای موجودات در مصرف وجود حق تعالی عز اسمه نه عقل جزیج بر یبج نیست عقل

یولی دوز لاشق دولاشق دن عیرب دکلدر یعنی عقل یولی غایت مشکل یولدر دهر کوا

یولی راست کتمکه قادر دکلدر اولدر اهلک مشکلاتندن بری بودر که حضرت شیخ ای

مصراع ثانیده بیان ایدر بر عارفان بر جزو حق هیچ نیست اهل حدلر قتنده حقدن

غیری هیچ نسنه یوقدر **بیت** شراب و شاهد و ساقی همه اوست خیال اندر کل در ره بهانه

بیت حدیث مشکل و رسته معلق که در کون و مکان کس نیست جز حق توان گفتن این

با حقایق شناس بو سوزی حقایق شناسه دیکه کو در ولی خرده گیرند اهل قیاس

اما اهل ظاهر نقصان و عیب طوتر رسنا قتنده و معارضه اتکه ایدر بو ایدر دیو کهبس

آسمان و زمین چیستند ایمدی آسمان و زمین بو نلر نه در یا بونلر موجود دکلی در بنی آدم

و دام و دد کیستند آدم اوغوللری و سباع و طیور کیملردر بسنده بر سیرحالی جون کند

مقتول

مقتول سؤال ایلدیکه ای عاقل بکویم کر اید جوابت چند اولمسون کسره دوستلک

جوابندیم اکر جوابم سکه مقتول کلمز ایسه نه ماهون و دریا و کوه و ننک بویله دکلی در

که صحرا و دریا و کوه و ننک بری و آدمیزاد و دیو و ملک بری و آدم اوغلی و دیو و ملک

همه هرچه هستند ازان کمترند دکلی بری که واردر اندن کمتر ادنی در که با

هستیش نام هستی برنند که حق تعالینک وجودی ایله وجود ادنی ایلدیلر الیوم برده کدر

یعنی انوک وجودینه نسبت موجودات بر نه کم واردر عدم منابه سنده در بلکه معدوم در

زیرا بورسن در لیه فی الدار غیره دیار پس حق تعالیدن غیری یوقدر دیمکه بو

اعتبار ایلم در بو صفت موجود اکنه وجود نسبتی یوقدر عظمت ایشی تو دریا بونیه

دریا سنک قتنده عظیم در موج سبحی ایدر یعنی موج اولدقلرندن اوتری مقبوست قرصنه

تابان باوج خورشید درخشان بلند در اوج سبحی ایدر یعنی فلک ده اولدقلرندن اوتری

ولی اهل ظاهر کجا پی برند اما اهل ظاهر قنده ایرایلدیلر یعنی فلک ده اولدقلرندن

اکثرندن در انلرک حقیقتی قیجان بلورلر در مرتبه لرینه قنده ایرشورلر که ارباب معنی بحکم

در بند که معنی ما چیلری بعض اولیاء الله بر معکس اولورلر که مراد قباب قدسی در که کر

افتابست یک ذره نیست که اکر افتاب کا نسبت بر ذره دکلدر و کر هفت دریاست

یک قطره نیست اکر هفت دریا ایسه انوک قتنده بر قطره دکلدر جو سلطان عزت علم برکشد

جون که عزت سلطانی یعنی حق تعالی حضرتی جل جلاله علم حکم وحدت کبریا ایله بحکم

ایلیه جهان سر بجیب عدم در کشد جهان و جهان ایجنده بر نه که وارده باشنی عدم یعنی

جکرد محو اولور **حکایت** دیش دیمی با پسر در ره بحی بر کوری کوز قوسی کنده بسری

ایله بر یوله اتفاق کذشتند بر قبیله شاهنشهی بر عظیم پادشاهک عسکرینه اوغرادیلر

پسر چاوشان دید و تیغ و تبر پسر اول عسکرده چاوشلر و تیغ و تبر کوردی قباهای اطلس

کمرهای زر اطلس قفتانلر التون کمرلر کوردی که اول عسکر کوناکون پیسلری و سلاحلری

مزین اولمش ایدی بیلان کمانداز بچه‌رند شکارا دریچی یای طوتیجی یعنی صدق دیکک
قوشانمش بهادر کوردی غلامان ترکش کش تیرانداز اوقجی ترکش قوشانجی غلاملر
کوردی که دربرش پرنیان قباه برینکا در زرینه منقش دیبا کوردی که بر سرش
خسروانی کلاه برینک باشندا دخی پادشاهانه کلاه کوردی پسر کاه هم شوکت و پایه
دید پسر که او دده کا شوکت و دولتی و پایه و حشمتی کوردی پدررا بغایت وقعت نهاد
باباسنه نسبت غایت ایله وزومایه دخی کوردی که حالش تغیر دید ورنکش برگشت
اولکوبه کتمدا اسنک حالی متغیر اولدی یعنی زیاده خوف ایلدی دیو رنکی بنکی دکشدی
دیر حالت واردی که انده طوریغه قادر اولمدی زهیبت به هزیمت در گریخت اول
عسکرکه هیبتندن بر بوجانب قاچدیچون که پسر پدرینک بو حالنی کوردی بویله دیو
اکر سؤال ایلدی پسر کفتش آخر بزرگ دهی پسر کوی کتمدا سنه ایندی آخر کوچکلکدن
سن بسرداری اثر بزرکان هم اولوب طرفندن اولدیغی باشنده طوترسن یعنی
سی دخی اولورقیه‌دن یسه والاتن کوی ده اولان اولورده اولدکسن چه بودت ار جای
برین نامید سکانه اولدی کم جانندن امیدکسدک بلرزیدی از بادهیبت چو بید هیبت
یلندن سکود یعنی سکود یبراغی کبی تترددک کوی کتمدا که پسرندن چون که بو سوزی ایشتدی
بویله دیواکر معقول ولطیف برجواب ویردی بلی کفت سالار دوزمانا ولیکن کوی کتمدا که
پسره ایندی بلی اولویم و حالم دخی عزم هست تا در دلیم لیکن عزمم یلاردر مادام که
کوی ده ایم حضرت شیخ خطاب شاه حکایتندن هندوستان بیانه شروع ایلدی بزرکان
ارات دهشت الو ده اند اولر اولسبیدن دهشتم بو لشکردر یعنی دهشت بو کر
که دربارکاه ملک بوده اند پادشاهک بارکاهنده و نظرنده اولشلردر که پادشاهک
هیبتی و عظمتنه تابترا ایلمشلرکه تمام دهشت غبرا اکثر که پادشاهک یا لکنه
کنده ورینه بیوریشدر لیکن غیر یرقشده هیبت و عظمتلو اولور درنتکم اول عسکر کوی کتمدا سنه

عظیم

عظیم و مهیب کورندی توای که خبر جهانبان درد دهی سن ای خبر الچیلین یعنی کوی
کتمدا که بیخبر کوینسن که بر خویشتن منصبی میهنی اولمسیدن در که کندوک اوزرینه بر
منصب قویسن و ذاتک دنیه القدر ظن ایدرسن نگفتند حرفی زبان آوران سخندان
دنیجه در بر حرف در بر کلمه دیدی در مراد دیو بر دیکدر که سعدی هنانی کوید بران که
سعدی انوکا او زرینه بر مثال دیمیه یعنی زبان آوران بر به کم ایتدیکلر سعدی نکم موافق
بر مثال و بر تمثیل کتورمش در حکایت مکر دیدی باشی که در باغ و دلیغ مکر کورمش اولمیسن
یعنی کورمش سن درکم باغ ده و طاغ التنده بتابد بشب کرمکی چون چراغی کیجه ایله
بو قورد چوقور چراغ کبی یعدر دیگی گفتش ای کرمک شب فروز بر که اولمکم ایتدی ای
کیجه‌یی روشن ایدیجی کرمک بود جه دخی جایکده ای کیجه ایدیر روشن ادیجی قورتجغز بو تقدیر
اوزرینه فروز لازم اولان افروختن دن مشتق اولور یعنی فروختن لازم و متعدی استعمال
اولنور بو بوده عیرهیچ کلمه دخی بو وجه ایله استعمال اولنور و معدوم اولکم فروختن و
افروختن بر معنایه لغتدر چه بودت که بیرون نیایی بروز سکانه اولدر که کوندز
کلمز و کوردمزسن بیینکا تشبیه کرمکی خاک زاد کور که اهل خاکی اتش دوتوقجغز جواب
از سر روشنایی چه داد روشنالق اولدیغی یعنی نه لطیف روشن جواب ویردی که من
روز و شب جز بصحرا نیم که من روز و شب صحرادن غیری بر یرده دکلم ولی پیش خورشید
پیدا نیم اما افتاب اوکنده ظاهر دکلم حاصل کلام بودر که حضور عالکده حالی قتنده
وجودی یوقدر که معدوم منابه سنده در حکایت بشهری در از شام غوغا فتاد شام
ولایتنده بر شهرده غوغا و شرور یعنی فتنه واقع اولدی کرفتند پیری مبارک نهاد
اول غوغاده مبارک طبع نور و لطیف خلقتلو بر پیری طوتدیلر هنوزان حدیثم بکوشست
اندرست هنوز اندا در سوزیم قولاغمده در یعنی اول غوغاده بنده انده ایدم که بیر دلیلک
سوزن ایشتدم چو بندش نهادند بر پا و دست چونکه اول پیرک دست و پایی ایه زنجیر بند

قودیلر یعنی باغلدیلر که کفت ارنه سلطان اشارت کند که اولیرا ایتدی اکر سلطان یعنی
حق تعالی حضرتی عز اسمه اشارت ایلیه که ازین هر باشد که غارت کند کیمکه نه پر هیچ وقدیمی
اولورکه یغما ایلیه دهر و عالم ایرکوره بباید چنین دشمنی دوست داشت بو مجنین بر دشمنی
دوست طوتمق و رعایت ایلمک کرک که مرمانعی دوست برمن کماشت زیرا بیلورم اول دشمنی
بن اوزریمه الله تعالی حضرتی مسلط ایلدی بو وجهدن مانع قابل دکلدر بیلم اول دشمنی بنم
اوزریمه الله تعالی حضرتی کوندردی زرق همان زیرا بیلورم ایکه بیلم ده در رضاسی اولم
کورم که علت اولور رضاسی شانیه کوره راضی اولور اکر عز و جاهست اکر ذل و قید
اکر عزت و منصب وکر خورلق و قیددر من از حق شناسم نه از عمرو زید بن بو جمله حق
تعالی حضرتندن اکلارم عمرودن و زیددن اکلارم **مثنوی** کر کزندت رسد ز خلق مرنج،
که نه راحت رسد ز خلق نه رنج، از خدادان خلاف دشمن و دوست، که دل هر دو در تصرف اوست،
زعلت ما با نکر منوبیم ای عاقل مرضدن حرف طوتمه جوب داردی نکفت و سعدی حکیم
چونکه حکیم سکا اجی دارو کوندره یعنی حق تعالی حضرتندن کلان بلایه تحمل ایله بی حضور اولمه
زیرا اولسکیده بوبکه کنارتر کلام مرددا بجود هرچه آید ز دوست حبیب یه هرنه که دوست
اندن کلور یعنی حق تعالی دن ایرشن قضایه و بلایه رضا ویر نه بیمار دانا ترست از طبیب.
زیرا خسته طبیب دن دانا دکلدر یعنی بنده نک علمی حق تعالینک علمندن زیاده دکلدر
یعنی بنده نک علمی حق تعالینک علمندن زیاده دکلدر ایله هر بلا که بنده یه ایرشور بر حکمت دن
دیر و ایشه دن خالی دکلدر **بیت** آنکس که توانکرت نمی کرداند، او مصلحت تو از تو بهتر داند،
حکایت شاکفت بر سعید زنیاکی زنکی ادعا معمن برکسه ثنا دیدی دانی حوها ایدی
که بر ترتیبی بادر حمت بنی کر اول پادشاهک تربیه کیادنزه چوق رحمت اولسون یعنی
حق تعالی انلره ابر رحمت ایلسون درم بادو ستر زیب دنیوا فتنش پادشاه اولکسیم درم
دینار و خلعت دیردی وکر رعایت ایلدی بقدر هنر بابکیم سا فتش هنر مقداری که

مرتبه

مرتبه ذوزدی یعنی مرتبه دیردی چو الله بس دید بر نقش زر چونکه اولکسه
پادشاه دیردکی التون نقشنی اوزره الله بس یازلمش کوره معناسی الله تعالی کافیدر
جمیع حضورحدن نقشند رون داد پادشاه دیردکی خلعتدن اولان نقشن اولمق
احتمالی دخی الله بس انه یازلمش اولم وجه اولم کوره درم دزد و تشریف باد تقدیرنده
اولور که ضرورت شعر ایچون زر نقش صرف اولنمش اولم حذف ایجاز طریقی اوزره وجه
ثانیه کوره زر نقشی تقدیر اولنمار بشوریده برکند خلعت زنبر الله بس دن اکم
بر حالت ایرشدی که دیوانه اولدی داوستنده خلعتی قوپردی یعنی چیردی ز شوریش
چنان شعد در جانکرفت الله بس نقشندن حاصل اولان شوق و محبتدن جانینه
اویلینجه شغل طوتدی و عشق الیا نوک تعنده بجمع ایلدی که برجست و راه بیابان کرفت
که پادشاهک بارکاهندن صچرادی و مجنون کبی صحرا یولنی طوتدی یکی کفتش از مصاحبان
دشت صحراده یا نشده اولان مصاحبلردن برسی کما ایتدی چه دیده که حالت دکرکونه
کشت نه کوردککم حالک بردرلو اولدی یعنی بو بیله پریشان حال اولدک تو او زمینی
بوس کردیشه جای سخن اول سخن و دنیا حسابی احمبون پادشاهک دکنی ادج
یدن سیاه دیدکی بنا یسنا اکر ز دن بهشت های اکر اپنی ارقاسی اوزرمه کرکا یدی
یعنی حکمه پشیمان اولوب فراغت و ترکی تمکین کرکایدی بکفتنه اولنیم و امید
اولکسه چونه بو سوزی اشتدی کلدی حالیدی که اول خوف و رجادن هم لرزه برتن
فتادم چو بید تنم اندره سکود یعنی سکود یپراغی کبی دیترمکه دشدی باخود نکبر
الله بس عاقبة الله بس دن حاصل اولن قربدن نه چیزم بچشم اندر آمد نه کس
نه نسنه نه کسه بنم کوزمه کلدی بلکه حق تعالی دن غیری جملت عظیمی هیچ نسنه کوزمه کورنمز
اولدی نتکم مولانا جامی حضرتی ایتمشدر **شعر** لا ادری الوجود الا هو این هوا یه ایت البنا
حکایت یکی را چو سعدی دل بدوست کسی حرمت بپخ ایدیم کو که بر محبوبکا انه کرفتار اولدی انکه

بر کمسنک دینی کوکلی بردلر کالدی یعنی عشقندن کر وجود دمی برد خوابی یسی دهوا ایدی
یعنی انوک قلبی او محبوبک محبتنه کرفتار ایدی و هوق خوارلق ایدر ایدی و بلا چکردی
پس انه هوشمندی دور اتکه عاقل لقندن و عارفلقندن حکی یعنی اول صاحب عقل ایکن
تسلیم اتدکلرندن حکی بدی فی برنده نوش بدیوانکی عاشق اولدقدن حکی انوک دیوانه لکنه
دق ادر دیله بردم ده دیوانه یه طلبه تقدرقلرکی بجم ده دنجالرلر و بو مصراع اولکمسنک
دیوانه لکنک شیوعندن کنایتدر بیت اباد شود لکه خرابی برکشود هیچ برانه افت
صاحب نظران نشد زدستهی جفا بردمارنهر دست اول عاشقدن دستندن اوتر یکدکمندی
جفا ایدوردی که تریاکی اکر بوده زهر دست ذیرا محبوبک زهری عاشقه تریاک اکبر در
بیت غیره شربت باکه ترابحوز نهسک چکرین محبوب اوستم برقولن ددوکسم لکم بن
قیناخونی بردمارده ست یارانی هوشی اول بیجاره کنز ودوستنرکالسندن قضا یوردی
یعنی قسمی طریقی ایله انوک اکسنه سجده اودرلردی چو شمار بیشانی اوردو بیش
بیچ کبی الشی اوکنه کتوررلش ایدی یعنی شویله شیدا اولمش ایدی که کمسنک هر بون باشی
قچی در ایدی حیاتی جنانه برسرآشوب کرد جانانک جیانی اول عاشقک باشی ادنه
انجینی غوغاد غلبه ایدی که بام دماغش لکدکوب کرد که انوک دماغنک طامی
یعنی اوستنی اکتیلیجی ایدی بو مصراع انوک دماغی مختل اولمقدن کنایتدر تکم دیوانه
لرک دماغی ایله در بود شوق تشنیع یاران خبر شویله اشتم دماغ اولمش ایدی دوستلرنک
تشنیع وملامتندن انوکا اصلا خبری یوق ایدی که عرقه شوارد زباران خبر بونک کبی حال
اکر عجب دکل ذیرا غرقه اولان کمسه یاراندن خبر طوتمز اول بیچاره که محبوبک محبتی بحرنده
غرقه ایدی یارانک طعن و تشنیعندن نه خبری وار ایدی کرابا بیخاطر براه بستنک
بو حالا اتجق اکاد کلدر بلکه کیمک که خاطری ابابی طاشنه طوقندی یعنی عاشق اولدی
بیشو بیشواسی شیشه نام ونک عار وغیرت شیشه سنه فکرالین دعرض دوقاری

خاطره کتورمز بیت عشقی کرم نشان بکت بکت نزد عاشق سعادت ابدیست
سنبی دیو خود را بری چهره ساخت بر کیمه شیطان علیه اللعنه کندوکی بری صورتنه دوزدی
یعنی بر محبوب صورتنه کردی در اغوشان مرد و بر دوی بشافت اول کمسنک قوجاغنده و
انک اوزرنه جابدی و اکه یقینی دارده یعنی دیشنده شیطانی محبوب صورتنده کوررب احتلام
اولدی سحر که جمال نمازش نبود صباح وقتنده انوک نمازه مجالی اولمدی زیاران کسی
اکر زرازش نبود یاراندن کسه انوک رازندن یعنی احتلام اولدقندن اکاه اولدی
که انی حمامه ایلته باغی فرو رفت نزدیک بام کوردیکم نمازی قضایه قالور طام قتنده بر
صویه طالدی یعنی انده غسل ایدردی بروبستم سرها دری از رخام اما صوقه اول
اب اوزرنه مرمردن بر قپو باغلنمش ایدی یعنی اول صونک اوستی بورتلمش ایدی نصیحت کری
لومش اغاز کرد بر نصیحت ایدیجی اول دیوانه یه ملامت اتمکه باشلادی بو بیت دیو کم فودرا
بکنتی وره بیهابسرد کندودکی بو ابه سرد ایچنده هلاک ایده که تبرنای منحف بافود ونش
اول انصاف لوجو انوده فغانه کلدی و اکه ایتدی که زنهار ای چندان ملامت خوش
که زنهار ملامتدن بکه بر یعنی بنجم بر ملامت ایدرسه فاموش اول مرابیخ روز انی پس
دل فریفت بش کون یعنی بر زمان بو پسر بنم کوکلی الدادی که اکه عاشق اولدم زمهرش
چنانم که نتوان شکفت شهوی انوک محبتندن انجلینم که صراحتکی مکن دکلدر بر سبیو
باری بخلق خوشم بو قدر بلدیکمی ککه انکن بر کره بنی خوش خلق ایله و ملاطفت ایله صوردی
نکم کی که باری بجان چون نکشم نظرایه یعنی کوردکه انوک یوکنی بنجم جان ایله چکرم و
جفاسنه نه قدر تحمل ایدرم پس انوکه شخصم زفاکی از بد ابیده اول الهکه بنم جسمی
خاکدن خلق ایلدی بقدرت در وجان پاکی از بد قدرتیله ایم انی پاک جان یارتدی
عجب داری از بارحکمی برم عجبی طوترسه اول الهک حکمی یوکنی ایلدم وخوشه جان
ایدسی ایدم که دایم باحسان و فضلش هدم که دایم انوکا احسان وفضلنده ایم که بکم

بو قدر انعام و احسان ایتدی در گفتار اندر سماع اهل دل و تمییز حق و باطل آن اگر مرد دلی
تم خویش کیر اگر عشق ار ایسک یعنی طالب عشق ایسک کندوکی تم دبی قدر طوت دگرنه ره
عافیت بسنوکیر یوخسه عافیت و حضور یولنی ادکوکم طوت یعنی ایکی بریره جمع اولمز احتیار
اولکی کرکسه انی قبول ایده کرکسه بونی قبول ایله بیت در مقامات طریقت هر کجا کردیم سیر
عافیترا با نظربازی فراق افتاده بود مترسان محبتکم فاکتنی کندوسنی فاک ایدردیو
عشق و محبتدن خوف ایلمه یعنی عشق الهی که عقل معاش طبیعت سندن رفع ایدوب وجودکی
افنا ایدر دیو خوف ایلمه که باده شوری که هلاک کند زیرا باقی اولورسن اگر عشق سنی هلاک ایلیه
بیت اگرم هستی عشقم خراب کرد ولی اساس هستی من زان خرابی آباد است
نروید نبات از حبوب درست بتون دانه لردن نبات بتمز مگر فاک بودی بکردد کشت
مگر اول انوکه اندن فاک دونه یعنی فاک ایکن بیجه نهان یا نمق کرک تاکه اندن بار و بار
اولوب اندن نبات حاصل اوله ترا با حق ان آشنا یدهد عشق حق ایدسکه اول
آشنالق دیورکه از دست خویشتن رها یدهد که سکا کندوکدن و بنلکدن اندن قورتلمق
ویره بیت جامی ره هدا بخدا غیر عشق نیست گفتیم و السلام علی تابع الهدی که تا برخودی
در خودت راه نیست زیرا مادام که سن خودلق و بنلک ایدرسن یعنی سنده انانیت و
وجود واردر خودلقه دلخواره سکا یول یوقدر و وصال حقه [illegible] دکلدر
وزین نکته جز بیخود آگاه نیست یعنی بو نکته دن بیخوددن غیری آگاه و خبردار دکلدر
مطلوب کاداد بای [illegible] ذکر و وجد و سماع و ذوق و صفایه مطلوب لازم دکل
بلکه [illegible] اولادی سماع است اگر عشق داری و شور سماع و اگر عشق و محبت
طوتر ایسک [illegible] که طریقت [illegible] مکس [illegible] شوریده
دل [illegible] شوریده دل عاشقک قتنده سکک قنادی اوردی و پروانا ایلدی
مراد قنادادر دیدیکدر که [illegible] مکس [illegible] که [illegible] دل عاشق

مکس که

مکس کبی انی باشنه اوردی و سماع ایلدی یعنی بر فحی که آشفته دل عاشق قتنده
سکا پروانا ایدی اونکه قنادی که صدا سندن اول شوریده دلدن انی باشنه اوردی و سماع
ایدر نه بم داند آشفته سامان نه زیر نه بم بیدر عقیم پریشان اولنکه یعنی عاشق
مجذوب اصول و پرده و مقامات بیلمز با داره مرعی نباده قیس بلکه محضا بر قوش اوازی ایله
نا ده ایدر چنکه و جعانه احتیاج یکمز غیر حق اولان شر آشنیده قدمی نکردد خوش عالم
غیب برزنک کوشنیده که خود خاموش اولمز و فیاضک فیضی بر آن منقطع و بر زمان منفصل اولمز
لیکن فیضک قبولی قوابل و ذواتک استعدادینه کوره در فیض حق ده هر کز بخل یوقدر
ولیکن نه هر وقت بازست گوش اما هر وقت قولاق اچوق دکلدر یعنی بو عالم ناسوتده
اولنلرک اولکه تعلقاتی یوقدر که دایما عالم لاهوتده اولان اسراره مطلع اولالر
اول سبب دندر حبیب اکرم بیورمشدر لی مع الله وقت لا یسعنی فیه ملک مقرب ولا نبی
مرسل چو شوریدکان می پرستی کنند چون که شراب عشق ایله مست اولن یعنی اولیاء الله
می پرستلک و عشق بازلق ایدرلر باواز دولاب مستی کنند محضا دولاب اوازی ایله
مستلک و جوشش و خروش ایدرلر بچرخ اندر آیند دولاب وار شوقلرندن چرخ کلورلر
یعنی دور و سماع ایدرلر دولاب کبی چو دولاب بر خود بکریند زار دولاب کبی کندولر
اوزرینه زار اغلرلر یعنی دولاب دونا ایدرکن صوبی کندو اوزرینه دوکدوکی کبی اندرونی کوز یاشلرنی
یاشنی اوزرلرینه دوکرلر و سماع ایدرلر بتسلیم سر در گریبان برند تسلیم ایله باشلرنی
یقه لرینه ایدرلر و جانب حقدن کلان بلایه تحمل ایدرلر چو طاقت نماند گریبان درند
چونکه جرع طاقتلری قالمیه یقه لرینی یرتارلر و عشق الهی ایله جوش و خروش ایدرلر
مکن عیب درویش مدهوش مست شراب عشق ایله مست اولمش ولهٔ درویشی
رقص و سماع ایدر دیو عیب ایلمه که غرقست از ان می زند پا و دست زیرا اول
درویش محبت الهیه بحرینه غرق اولمشدر اول سببدن دریاده دوشمش کبی دست

دنیا او در حبیب اکرم صلی الله علیه وسلم حضرت عایشه رضی الله عنها کلمینی یا حمیرا دیدکی کبی

دربیان حقیقت سماع نکویم سماع ای برادر که چیست ای برادر مشایخ ادرته سنده سماع
نهدر یعنی حرام و حلال میدر انی بیان ایدرم مگر مستمع را بدانم که کیست مگر مستمعی اوکم اوزر
بیلم که کیمدر اول وقت بیان و عیان ایدیم گر از برج معنی پرد طیر او اگر اول سماع
ایدن کمسنک مرغ معنی و محبت برجندن اوچه یعنی اگر عاشق صادق اولورسه سماعه استحقاقی اوله
فرشته فرو ماند از سیر او فرشته انک سیرنده و کشف احوالنده اشنه قالور که
انجلین یتشه ممکن اولماز اگر مرد بازیست و لهوست و لاغ اما اگر اول سماع ایدن بازی و
لهو و لاغ و هوا و هوس اریسه یعنی عشق الهیدن بی خبر شهوت پرست ایسه قوی تر
شود دیوش اندر دماغ شیطان علیه اللعنه انک دماغنده قوی رک اولور و اکا اغوا ایدر
ای اشغم بو قاری هیچ ادراک ایلمیه بو کیم سماع دیرم جه مرد سماعست شهوت پرست نه سماع
ای اره یعنی سماعه نه لایق در شهوت پرست باواز خوش خفته خیزد نه مست زیرا خوش و
لطیف اواز ایله اویومش کسه قالقر مست اولن قالقمز یعنی شراب شهوت ایله مست اولن کمسه نک
سماعه نیاجق یوقدر بو ذکر اولنان حق بیت یوقاریده ذکر اولنان بیتی اثبات ایچوندر
پریشان شود گل بباد سحر گل پریشان اولور سحر یلی ایله زیرا لطیفدر جزوی شکسته ایله
متاثر اولوب کنادر اولور نه هیزم که نشکافدش جز تبر اما هیزم گل کبی سحر یلی ایله
پریشان اولماز زیرا انده لطافت یوقدر انی بالته دن غیری یارمز دیارمز جهان
پر سماعست و مستی و شور جهان سماع و مست کلاه و شور و ذوق ایله مملودر ولیکن
چه بیند در ایینه کور اما اینه ده کور نه کورر یعنی انلر که شهوت پرستلر و هوا و هوس
شراب ایله مست اولدیلر انلر سماعدن نه ذوق الورلر و نه خبرلری واردر نه بینی شتر بر نوای
عرب کورمزمیسن دوه یه عرب اهل بادیه نک که چو نشن برقص اندر ارد طرب که طرب
اولد دوه یه رقصه کتوردر مرتبه شوق دیرلر شتررا چو شور و طربست در سر

چون

چون که بو حیوانلقله بو شرکه باشنده شور و شوق واردر اگر ادمی را نباشد خرست
بو شرف ایله اگر ادمینک باشنده عشق و محبت اولمیه خردر **حکایت** شکر لب جوانی نی اموختی
بو شکر لب جوان یعنی بر محبوب نای اوکرنوردی که دلها در اتش چو نی سوختی اما شویله
نابود جوان ایدی که عشاقنک کوکللرینه اتش دوشیه یانوب نای کبی یاقردی یعنی اتشله یاقدی
قضا پیچه یا او دجوان دلی عشاقنک کوکللری ایله یاقردی پدر بارها بانک بردی برزدی
بابا که یینچه که انوکا ادنه غضب ایله بانک اوردی و بیهوده هوس ایدرسن دیو اکا عتاب
ایدر ایدی شبی نعره واتشدر ان یکی زدی اولدیه اتش اوردی شبی برادای پسر گوش
کرد بو کیجه پدری بو پسرک اداسنه اوزره کوش ایلدی یعنی استماع ایلدی سماعی پریشان
و مدهوش کرد بیک سماع و صداسی پسرک باباسنی پریشان و مدهوش ایلدی همی گفت
بر جهره انگند خوی بابای ایدر ایدی ده چهره سی اوزره کوز یاشی بر قتلی ایدی یعنی اغلر
و بوینجه دیرایدی که اتش من در زد این بار نی که بو نوبت نی باکا اتش اوردی زیرا
کاد بنو بتاست حضرت شیخ رحمه الله علیه قصه دن بوندن صکره بیانه شروع ایدی
ندانی که شوریده حالان مست بیلمزمیسن که شراب عشق ایله مست اولش شوریده حاللر
چرا بر فشانند در رقص دست رقصده نیچون ال سکرلو و سماع ایدرلر کشاید دری بر دل
از واردات بونکبیجی بو درکه اول شوریده حاللرک کوکللرینه اسرار الهیه دن بر قپو
اچیلور یعنی اسرار ربانیه مشاهده ایدرلر فشاند سر دست بر کاینات اول حالتنی
تمام شوقندن اتکلرنی کاینات اوزره سکر یعنی باکم کرکیدر **بیت** اگر در دیشی بر حالی
بماندی سر دست افشانده عالم بر فشاندی حلالش بود رقص بر یاد دوست دو سنک
یعنی حق تعالی نک یادی و محبتی اوزره اولکسه یه رقص و سماع حلالدر که هر استینش
جانی در است زیرا انوک هر بر یکی که واردر انده بر جان واردر یعنی سماع و رقص شوند
کسه حلالدر که جانی تجلی و ما سوادن ترک ایتمش اوله زیرا انوک کبی نکر تقصده

بنجه جان یعنی حیات قلب وقرب چلب وارد ربیت دهقه بر سفر نتو ونادانی فروش باشد
خامه رقیمی که دران دست سکادر کبرید. کرفتم که مردانه و درستی فرض ایتدم که شاند
مردانه وبهادرسن بر بهنه توانی زدن دست دریا اما عریان ایکن دست دریاده حضه قادرسن
یعنی بونخ نکاه اولمغه قدرتک اولور. بکن خرقه نام وناموس ونرق عار وغیرتله
وص دریا وقیاسی قوپار یعنی بونلر ترکا یدوب اهل تجرید اول وافلاطونسی ایله کرعاجز
بود مرد باجامه غرق زیرا کشی جام ایله غرق ده عاجز اولور زیرا جامه یوزکبی مانع اولور
نام وناموس وزرق دریا دریای عشقده سیاحت ایتمکه وصال حقه مانع اولدیغی کبی بو جهتدن
دیمعنی قابلدر زیرا جامه ایله اول کشی غرق ده عاجز بونلادور بو تقدیرجه مرد دنقل
جامه نقطه مضاف اولور تعلق حجابست دربجا صحیح محصل کلام ماسوایه تعلق وولادت
ده حاصلاق وامرینه سنی وطلب ایتمکه کرده حق تعالی حضرتنه ایدم سکا بینک حجاب
دورده اولان حجوبونه بکبح واصل اما چون که بیوندکر قرسن یعنی قطع ایدسن واصل
حق ومقصود درکاهسن **حکایت پروانه وصدق محبت او باشمع** کسی کفت پروانه راکای حقیر
برکسه پروانیه ایتدی که ای حقیر یعنی ایکم ضعیف ایدی بوبیله دیو پرودوستی در خور توئی
کیر یوری کند دکه لایق بر دوست طوت یعنی شمعی ترک ایله بوغیری محبوب ادکتوری که
سکا ایله انوک مابینده برمناسبت اوله نه بیهوده کیسی طریقه بر بوله کیت که رها
ووصال جانان حاصل اوله طریقتی کورسن تو ومهر شمع ازکجا تاکجاسن وشمع محبتی
قندن قنده یعنی سن قنده شمع قنده اصلا مناسبت یوقدر ندنه کلدوکه اکر محبت
ایدرسن سمندر نه کرد آتش بکرد سمندر دکلسن آتش اطرافنه طولنمه زیرا سنی یاقر
هلاک ایدر که مردانکی باید انکه نبرد اول اولنکه انعنه مکر جنک کرک سکا دوقی اولدر
اتشه تحمل ایدن مکر شمعک اطرافنه طولانمق کرک زخورشید پنهان شود موش کور
کورمزمیسن که خورشیددن پنهان اولور واقتانالرکو یعنی جهان یعنی یرسکسه زیرا اقتابک

نوربه طاقت کتورمز که جملت بالاهیقین بیجه زدر ابهن کچه محکم بیجه لوکسه ایدی بیجه
طوتمق جهالدر کسه اکردانی که خصم تو اوست برکسه که بیو رسن اول سنک خصمکدر
دشمنکدر نه ازعقل باشد کرفتن بدوست عقلدن دکلدر انی دوست دوتمق وکرعاشق
اولمق ترا کسی نکوید نکو میکنی ساکه کسه دیمز که خوب ومعقول ایدرسن که جان ودل
کار دیمکی که جانک انوکا ایشی سوداسنده فدا ایدرسن وانوک یولنده هلاک اولورسن
کدایی که ان پادشه خواست دخت برکدا که پادشاهدن قیز طلب ایدی قنارحم ...
وسودای بیهوده بخت تفاسنه بد بیدی ونامعقول سودا اتنوردی وفایده سزلک
ایدی کجا در حساب آورد چون تو دوست سنجیده دکتی قند حسابه کتوررسن
طبعنه اولان عاشقم هیچ اعتبار والتفات ایدر که بونی ملوک وسلاطین دروست
حالدر که ملوک وسلاطینک یوزک وتوجهی اولکمه درکه نقل بونه زیرا معنا سنه
اولمغه جایزدر مسمار کوردنیان مجلسی ایکلین برکجبردر یعنی ملوک وسلاطین مجلسند
مدارا کند با چو تو مفلسی سنجیده برمفلسه مدارا ایدیه بوده جدی جایزدر سنجیده
مفلس ایله مدارا ایدیه وکر با چه فلق نرمی کند اکر شمع دکلی خلقه ملایمت وملاطفت
ایلیه تو بیچاره با او کرمی کند سن بیچاره سکا ایتیک یعنی خشونت واستغنا
ایدر. بکفتا که پروانه سوزناک نظر ایله کورکه حرارتلو پروانه چو کفت ای عجب کر
بسوزم چه باک نه دیدی مقصود قولدر مقصود قول بودر یعنی دیدی که ای عجب کسه اکر
شمعک آتشنه یانرسم نه غم مراچون خلیل آتشه دردست زیرا ابراهیم پیغمبر علیه السلام
کبی برقلبمده برآتشی واردر که مرد عشق آتشیدر که بیچاره یه شعله برون کشت
که اولا آتشه نسبت مناسب که بوشعله بیم اوله زیرا خلدر که بونکه حرارتندن اصلا بیم
یوقدر نه در دامن دلستان میکشد کوکل کند واختیار ایله محبوبک دامنی چکر
وعاشق اولان که مهرش کریبان جان میکشد بلکه انوک محبتی جان یقه سنی چکر کنده

عاشقا ایدی خود را بآتش بکودمی زنم کندومی آتشه کندو اختیارم ایله اورمزم که زنجیر
سوخت در گردنم یعنی بو بیمره شوق زنجیری واردر که معشوق جانبنه بنی جبرا وقهرا
کشان کشان ایدر بیت کودره نیست درکوی تو مشتاقان شیدارا زخم زلفت بعقلاب
محبت میکشد مارا یعنی همچنان دد ربودم که سوخت بنا بجلیس کمالات ایدم یاقدی
یعنی دخی یاننه کلدن بنی بوکه عشق آتشی یاندردی بو این دم که آتشی من در فروخت
بنی یمان بودم یعنی که یاکم آتش شعله لندردی بودجه دخی ممکن درکه بنده تش
شعله لندی بو تقدیرجه فروخت لازم اولور بران می کندو یار دیرناهدی یار محبوب کنده
اول نازی واو شیوه ایلرکه باد توان کفتن ارزاهدی که انی کلام زاهد کندن و صلاح
لندن سوی کمک ممکن اوله یعنی ایله شیوه لر ایدرکه اکه زاهد لکی نایلی اولور بیت
مشم که زعشق دی ای مغنی زمانه معود رد ارحت که تو اود انه دیدیمو که عجم کند
بر تو لای دوست بنی کم تعجب ایدر دوستک محبتی ادرره یعنی که عاشق اولدیغون ادترک
بنی کم تعجب ایدر که من راضیم کشته دربای دوست هادیوکه بن دوستک ایاغنده مقتول
اولدیغمه راضیم مرا بر تلف حرص حالی چراست تلف وهلاکی اوزره بن حرص وطمع بنجور در
بودرسن چوادهست اگر من بنا شم رواست چون که دوست داردر اکر بن اولیم یعنی هلاک
اولم روادر معتودر بسوزنم که یار پسندین اوست یاندم زیرا اودکی مقبول یارم در
کم دردی سرایت کند سوز دوست که اول مقبول یار سرایت وانزایده دوستک یانمسی دوستدن
مرادبوده عاشق در بو مقام کلیه پروانه اوللغیه ایدن کسه جوابیه بردکی
بیاندر بوندن صکره اول نصیحت قیلن کسه ملزم قیدینه بیاندر مراجند کویی که در تو هدر
قولتی بکا نیجه بر دیرسن که کندو کم لایق حربی هست ازهم در دخونش کند وکم هم درد
برحریف یعنی برموافق محبوب اکه کتور بیان مانند اکر زشوریده حال شوریده عاشقم
نصیحت امکن اکم بکزر که کویی بکزدم گزیده مثال که عقرب صوقمسنه نالان ایلمه دیرسن

گزیده

گزیده لعنت ده اخرمی معناسنه در امابونده بو ننکک محلنده صوقمق معناسنه در
کسه را نصیحت نکو ای شگفت ای عجب کسه برکسه نصیحت ده یعنی ایله کم دایک دردی نکو اسه
کورنت که بیلورسن که اوکسه نصیحت تاثیر ایتسردر زکمند رفته بیچاره را لکام لجام انده
کمنددن بر بیچاره یه نکوسینکاهسته را ای غلام دیزلرکا هسته سور یعنی یایی ضکرکی یوری
ای غلام چه نغز آمدای نکته در سند باد نه لطیف کلدی یعنی خوب واقع اولدی بو نکته
سندباد ادلی کتابده که عشق آتش است ای پسر پند باد اول کتابده بوبله واقع اولشدرکه
ای پسر عشق آتشدر نصیحت یلدر بباد آتش تیز برتر شود باد ایله تیز آتش یعنی واقد
آتش یوجه رکدر زیاده رک اولور پلنک از زدن کینه ور ترشود قبلان اورلمقدن کینه لورک
وغضب لورک اولور چونیکت بدیدم بدی میکنی چونکه سنی ایو کوردم یعنی احسان نقل
ایدم کوردم که بیام لغا و نا معقول لق ایدرسن که بردیم فراچون خودی میکنی که بن بو ندی
برکندم که یه یقین ایدرسن یعنی بکا ایدرسن که کندوکه موافق برکسه بول واکه عاشق
اول حال بوکه کشینک مصاحبی کندوسندن بکرک کرک که انون مستفید اوله نه خود بهتری
جوی دوفرصت شمار کندکوندن بکرک بر کسه طلب ایله دفرصت صایی که با چون خود بکم کنی
روزکار زیرا بر کندکی ایله روزکار دکیمرک ضایع ایدرسن دهیچ نسنه حاصل اکرسن
ابی چون خودان خود پرستان رونند کندوکی لرک اردکم خود پرستر و خود بین لر
کیدرلر بجوی خطرناک مستان روند خطرلو محلدن مستلر دبی عقل لر کیدر دینی خود
بین لرک خود پرستلره تبعیت یعنی ابون لغاه اولان ضرری اورکی انتمک جان سرکک
دبی عقل لرک ضررلی محلده یمعروف پر کمنم کیدر من اول که این کار سردشتم بن اول
که بو ایشه سوداسی طوتدم و عاشق اولدیغم اختیار اتدم دل از سر بیکبار بر داشتم برانی دن
باشدن کوکلمی قالدردم یعنی یستمی ترک ایدوب حیاتدن امیدی قطع ایدم بیت
چو عاشق میشدم کفتم که بردم کوهر مقصود نه دانستم که این دریا چه موج بی کران دارد

سر انداز در عاشقی صادقست قیاس اولنه که عاشقلقده صادقدر که بو زهره بر
خوبینی عاشقست زیرا قورقو کندو ادنرو عاشق در اجل ناگهان در کمینم کشند
اجل ناگهان بمقصود دیه لر بهمان هم گران نازنینم کشند ایلیه بهمان اولدیکم بنی اول
نازنینی دیلیم چونکه نشو بنشست بر سر هلاک چون نکس باشندنرو هلاک یارینلدر
یعنی عاقبت هلاک مقرردر بدوست دلارام الست هلاک اولدق خوشتردر ودلطیفه کدر
بیت جان فدا محبت جانانه سزدکل • ارباب عشقه ترک سر المک هنر دکل • نه روزنده بر
بیچاره کی جان دهی بر کون جان سزکه ایله جان دیرمیسن یعنی ویرمیسن بهمان به که در
پای جانان دهی ایلیه بهمان اولدیکم جانان ایاغنده ویرسن یعنی انوک یولنده اولسن
حکایت خطاب پروانه با شمع شبی یاد دارم که چشمم نخفت یاد طوترم یعنی خاطرمده در کر
بر کیجه کوزم اویومدی شنیدم که پروانه با شمع گفت اشتدم که پروانه شمعه ایتدم که
من عاشقم گر بسوزم رواست که بن عاشقم اگر یانرسم روادر معقولدر ترا گریه و سوز
باری چراست سکا اغلمق و یانمق باری نیچوندر سن خود عاشق دکلسن بیت
کمال عاشقی پروانه دارد • که هیچ از سوختن پروا ندارد • بگفتا ای هوادار مسکین من
شمع پروانیه جواب ویروب ایتدی ای بنم مسکین عاشقم برفت انگبین یار شیرین من
بنم یار شیرینم اولان انگبین یعنی قتنده کتدی شمعدن اول کدردندر که بو حالا اوزنه
اغلرن ویانرن چو شیرینی از من بدر میرود چونکه اول شیرینی بندن یادم بنون طاشره
کیدر یعنی جدا اولور چو فرهادم آتش بسر میرود فرهاد کبی آتش بنم باشمه کیدر یعنی
دیمه چوق بهمی گفت وهر لحظه سیلاب درد شمع بو سوزی ایدر ایدی وهر لحظه درد
سیلابی فرو میدوید بر عارض زرد انوک صاری یکاغی اوزنه یکر ایدی یعنی روان
اولور ایدی دپروانه یه بو بیله دیو خطاب بلکه عتاب ایدر ایدی که ای مدعی عشق کار تو
نیست که ای کذاب عشق سنک ایشک دکلدر که نه صبرداری نه یارای ایست زیرا

نه یارای صبر نه طورمغه قدرت طوترسن تو بگریزی از پیش یک شعله خام سن بر خام
شعله نکدن کندو یعنی چرو اتشدن قچرسن من استاده‌ام تا بسوزم تمام امابن
طورمشم تا تمام یانم اصلا بندن بر اثر قالمیه بیت هو دستکم یانم اتش عشقکله مدام •
شمعی ایز چونکه بزم یانمق ایشی هو دیمتر • ترا آتش عشق اگر پر بسوخت عشق اتشی اگر
سنک قنادکی یاقدیسه نه غم مرا بین که از پای تا سر بسوخت اما بنی کور که باشدن ایاغه
جمله جسمم یاقدی بیت تا بتش محبتله قردیم بنی محبوبه دوشنه ایدوبکه تا بتشدی بو ریقم
یتشی بخیا وسیلاب دلسوزیم بنم وارمی دکو کل یانمق لق سیلابی کوره همه شب دری گفت
دکو بود شمع دکل کیجه برکنت دکوده رسونه ایدی شمع بدیدار اد دو وقتا صحابن چه
شمعک دیدارنه ایلماهی بکه وقتیچ ایدی یعنی خوشحال ایدیلر چو سعدی که بیروز
از وخت سعدی کبی انوک کبی اشتر بر شعله لیندر یعنی یو نکرنک دیشره کی لطیف
ورهنلندرودن ... بنکر سوختست لیکن انوک دروننه نظر ایلسه معلوم اولور که
انوک قلبی عشق الهی آتشی ایله یانمشدر نرفته چنان زنبهره و کیجه دن هنوز دخی
بر مقدار کتمامش ایدی که ناگه بکشتش پری چهره گرناکاه اول شمعی بر پری صورتلو محبوب
سوندردی همی رفت ومیگفت دودش بسر شمع ایدر ایدی وتوتن انوک باشندن کیدر
ایدی یعنی دیه سن چقاردی معقود قولدر بودر همین بود پایان عشق ای پسر عشقکبکیای
همین بوایدی ای پسر یعنی بویله درکه بو نهایت جانکه عشق اتشنه یانه سن عاقبت انک
یولنده هلاک اوله سن اگر عاشقی خواهی آموختن اگر عاشقلق اوکرنمک استرسک بکتنی
قرنه یانی از سوختن دهلکه ایله یانمقدن خلاص بولسن یعنی مادام که دیانده اولکه
اتش عشق ایله خلاص بولمیسن اشته عاشقلق بودر مکن گریه بر گور مقتول دوست
دوست مقتولنک قبری اوزره گریه ایله یعنی حق تعالینک سنغ عشقیله شهید اولنلر
ایچون بی حضور اولوب اغلمه قل الحمد لله که مقبول اوست بلکه دی الحمد لله که اول الله ک مقبولیدر

اگر عاشقی سر مشوی از مرض اگر عاشق ایسک مرض عشقدن باش یوم بلکه اول مرضدن اید
اولکه سی ایله چو سعدی وروشوی دست از غرض لیکن سعدی کبی اگر غرض نفسانیدن یو
یعنی شهوانیه بالتمام ترک ایده فدایی نیارد ز مقصود چنگ فدایی اولان کمسه مقصودن
ال چکمز یعنی فراغت ایلمز حاصل کلام بودر که عاشق صادق اولن کمسه فدایی کبی باشندن
کچوب گرک تاکه مرادینه حاصل ایتمگه قادر اوله دگر بر سرش تیر بارند و سنگ اگر اول فدایینک
باشنه اوق و سنگ یاغدیرلر بود ر یا مرو گفتمت زینهار بی سلامتدم حاقی دریایه
کته یعنی عاشق اوله زیرا زیاده خوفناکدر لنگم یوقاردر بو بیت ایله تنبیه المشدر
بیت اگر مرد عشقی کم خویش گیر وگرنه ره عافیت پیش گیر اگر مردی تن بلکه فانی ایدر
اگر کیور ایسک تنکی طوفانه ظفر یعنی اگر عاشق اولور ایسک کندوکمی هلاک بیل بیت
مامیر عشق همین بس که اسیر غم او دل بمال شهر نه پیوید بجای نکند

باب چهارم در تواضع

ز خاک آفریدت خداوند پاک هم اوزره الله جل جلاله سنی
خاکدن خلق ایدی پس ای بنده افتاده کن چو خاک ای بنده خاک کبی افتاده لک ده
تواضع ایله حریص و جهانسوز و سرکش مباش حریص و جهانسوز یعنی ظالم و متکبر اولمه
ز خاک آفریدت چو آتش مباش حق تعالی حضرتی سنی خاکدن خلق ایدی آتش کبی
اولمه چو گردن کشید آتش هولناک چونکه مهیب و هولناک آتش بوین چکدی و کبر
گوستردی بینداخت خاک طراق بیچاره ایله تنی اتدی یعنی تواضع ایلدی
چو ان سرفرازی نمود این کمی چونکه اول آتش سرفرازلق و کبر گوستردی و بو خاک الچاقلق
و تواضع گوستردی از ان دیو کردند ازین آدمی اندن شیطان بوندن آدم ایلدیلر
یعنی آتشدن شیطان خاکدن انسان خلق اولندی کوریلکه انسان ایله شیطان ارهسنده
نه قدر فرق واردر حکایت هم درین معنی یکی قطره باران ز ابری چکید بر بلوددن
یعنی نیسان بلوددن بر یغمور قطرهسی طامدی خجل شد چو پهنای دریا بدید اول قطره

خجل اولدی چونکه دریانک پهناسنی کوردی وایتدی پهنا ایلو منباسنده که جایی که
دریاست من کیستم بر یرده که دریاده یعنی دریا اولدیغی یرده گر او هست حقا که من نیستم
اگر اول بن کوردم که دریا وار ایسه الله حقیقت که بن یوغم ذاتکم نسبت هیچم چو خود را
بچشم حقارت بدید چونکه اول قطره کندوسنی حقارت کوزی ایله کوردی و ذاتنی کبی
عقاتدی صدف در کنارش بجان پرورید صدف انی کنارنده جان ایله بسلدی سپهرش
بجایی رسانید کار عاقبت فلک انک ایشنی بر یره ایرشدردی بر مرتبهیه ایرکوردی که شد
نامور لؤلؤی شاهوار که اول قطره اولو و مقبول شاهوار لؤلؤ اولدی بلندی ازان
یافت کو پست شد دنیاده رفعت و اعتباری اول سببدن بولدی که اول قطره پست
اولدی و کندوسنه حقارت ایله نظر ایلدی در نیستی کوفت تا هست شد یوقلق قپوسنی
قاقدی و ناچیزلک دعواسنی ایلدی تا که وار اولدی و عالی مرتبه بولدی حکایت
جوانی خردمند پاکیزه بوم پاک اصللو بر عاقل جوان ز دریا در آمد ببندر روم
دریادن روم دربندنه یعنی روم سرحدینه کلدی در و فضل دیدند و فقر و تمیز اول جوانده
فضل و فقر و ادراک کوردیلر نهادند رختش بجایی عزیز اول جوانک اسبابنی بر لطیف
یره قودیلر و اکرام و رعایت ایلدیلر مه عابدان گفت روزی بمرد عابدلرک اولوسی
یعنی شیخی بر کون اول جوانه ایتدی که خاشاک مسجد بیفشان و گرد که مسجدک خاشاکنی
و غبارینی سیلک یعنی مسجدی پاک ایله همان کین سخن مرد رهرو شنید اول سلوک
ایدیجی مرد همان که شیخدن بو سوزی ایشتدی برون رفت و باز آمدن کس ندید طشره
کتدی و کیمسه انک قاتنی کورمدی و بنم اول دعوی معلوم اولمدی بر آن حمل کرد ندیمان و پیر
اول جوانک کتمسنی شیخ و مریدلری اکا اوزره نسبت ایلدیلر که بر دامتحنت ندارد فقیر
که فقیر خدمته رغبتی یوقدر یعنی اول جوان حضوره اوکرنمش در خدمت اتمکدن قطع اتدی
دگر روز خادم گرفتش براه ایرتسی کون خادم اول جوانی یولده طوتدی یعنی یولده اکا راست کلدی

وایتدی که ناخوب کردی برای بتاه که نامعقول ایدوک باطل و فاسد اولدیغم که اصحاب
طریقته خدمت ایتمکه عار ایتدک نه دانستی ای کودک خودپسند بیمدک ای خودپسند و خود
پرست جوان که مردان بخدمت بجایی رسند که مردلر خدمتدن بر یره ایرشورلر و عالی مرتبه
بولورلر مگر قدم قدم گرستن گرفت از سر صدق و سوز جوان چون که خادمدن بو
سوزلری اشتدی صدق و سوز ایله جغلدی یعنی تمام صدق و حرارت ایله اغلمغه باشلدی بویله دیو
که ای یار جان پرور دلفروز که ای کوکل شعلندرجی جان بسلیجی یار یعنی ای بدن فرح ویرجی
و حیات و سرور زیاده ایدیجی دوست نه گرد اندران بقعه دیدم نه خاک بن اول بقعه ده نه
غبار و نه خاک گوردم من آلوده بودم دران جای پاک بن که اول پاک یرده بر پلشلق ایدم
ذکر و خاشاک بن ایدم گرفتم قدم لاجرم باز پس لاجرم قدمی کرو ایره طوتدم و قدمده
تجاوز ایتمکدن فراغت ایتدم که پاکیزه به مسجد از خاک و خس زیرا مسجد خاک و خسدن
پاکیزه اولمق یکدر حوفت شیخ نه که در رقم نقصدن یتدو حوفت بیاننه رجوع ایلدی
طریقت جز این نیست درویش را که درویشه طریقت و صوفیلق بوندن غیری دکلدر که ایلکنه
دار در تن خویش را که کندو ذاتنی الکنده و حقیر طوته بلندیت باید تواضع گزین سکه
بلندلک دعاسی قور اولمق کرکسه تواضع اختیار ایله که آن بام را نیست سلم جز این زیرا
اول بلندلکه طامنه بوندن غیری نردبان یوقدر نتکه حدیث شریف بو معنیه مبیندر
من تواضع رفعه الله ومن تکبر وضعه الله فروتن بود هوشمند گزین هوشمند معتبر
سعادتلو عاقل تواضع ایدیجی اولور نهد شاخ پر میوه سر بر زمین زیرا میوه سی چوق
اولان بوداق باشنی یره ایرر یعنی اکیلور **حکایت** شنیدم که وقتی سحرگاه عید
اشتدم که بر وقت بیرام سحرینه یعنی بیرام گیجه سنک کوندزنده ذکر مابه امد برون بایزید
بایزید بسطامی حضرتی قدس الله سره العزیز حمامدن طشره کلدی یعنی غسل ایدوب چیقدی یکی
طشتی خاکستر شخصی بی خبر لکن ملوک کنکلی بیلمدن فرو ریختند از سرایی بسر براهدن

اشته

اشته انوک باشنه اوزره دوکدیلر همی گفت شوریده دستار و موی دستاری و صاچی و صقالی
پریشان و قرشمش اولمش ایدی که بایزید بسطامی حضرتی ایدی ایدی کف دست شکرانه مالان
بردی شکرانه النک ایاسنی یوزینه سوردی اوندن حالی یعنی الینی یوزینه سوروب شکر ایدر ایدی
معقولق بود که ای نفس من در خور آتشم که ای نفس بن آتشلیکم بنا کشتیبه دیدی نیم
کشتیم اتمگی بو کلا ایله یوزیمی بورترمیم دیدی صاحب اولورمیم بزرگان نکردند در خود نگاه
اولیاء الله کندولرینه نظر ایتمدیلر و خودبین و متکبر اولمدیلر خدا بینی از خویشتن بین مخواه
کندوکی کورجیدن خدایی کورمکه حقه راضی اولمق استمه بزرگی بناموس و گفتار نیست
اولولق ناموس و عرض و گفتار ایله دکلدر بلندی بدعوی و پندار نیست بلندلک دعوی و
پندار ایله دکلدر **بیت** اگر از پرده برون شود راز عیب مکن سنک آن پرده که نه در
پرده پندار بماند تواضع سر رفعت افرازدت تواضع سنک رفعتک باشنی یوجلدرد
بلند مرتبه یه ایرشمکه سبب اولور تکبر بخاک اندر اندازدت کبر سنی خاکه ابجاتر یعنی خوار و
حقیر ایدر بگردن فتد سرکش تندخوی بو بینی ادنه دوشر نامعقول خویلو سرکش و متکبر
بلندیت باید بلندی مجوی سکا بلندلک کرکسه بلندلک استمه یعنی خودبین و متکبر اولمه

گفتار اندر عجب و عاقبت شکستگی آن ز مغرور دنیا ره دین مجوی دنیایه مغرور اولندن
دین یولنی استمه خدا بینی از خویشتن بین مجوی کندوسنی کورجیدن خدایی کورجیلک و معقول
راضی اولمق استمه گرت جاه باید مکن چون خسان اگر سکا جاه و عزت کرکسه
اچق ترکیب ایله بچشم حقارت نگه در کسان حقارت کوزی ایله کسلره نظر کم ایلیه کی
برد مردم هوشمند عاقل کسه قچان ظن ایلدی یعنی ظن ایتمز که در سرگرانیست قدر بلند
که بلند قدر متکبرلکده و خودبینلکده در یعنی بو صفتده دکلدر لیکن ادانی قدر بلندی
بگرد اگر از این نامور رتبه مجوی بو بیله اولورکه بلندلک بر محل و بر مرتبه استمه
که خواننده خلقت بپسندیده خوی که خلق سنی مقبول خویلو عادتلو و خوش اخلاق ...

مالکدر دیرلر . نه گر چون توییی بر تو کبر آورد بود به دکلمی دیکم اگر سنجلین بر متکبر سنک
اولنرکه کبر کتوره یعنی سکا کبر کوستره بزرکستن بینی بچشم خرد عقل کوزیله ایدای اولو
کورمزسن یعنی انوک کبرنده کندوسن نامعقول طوتارسن تو نیز ار دکبر کنی همچنان سن
دخی بچشمی بزرکسه اولنره کبر ایلرسن نمایی کم بیشت تکبر کنان کبر ایدیجی کیکسنک نکوه
بنم کورندیکر ایسه سن دخی اولکسنک قتنده انجیلی کورنورسن نه علی الناپه حتی
بنشینه بتتهمه بشیهک هوا استاده بر مقام بلند چهاکه یوکسک مقام اولنره طورمش
وعالی قدره ایرمش سن بر افتاده کر هو کمندی بخند اگر عاقل ایسک افتاده یه فاسق
اولنره کولمه یعنی ای تمسخر دکچترانه بسا استاده در آمد زپای ای چوق آیاق اوزره
طورمش کمسه آیاغندن کلدی یعنی چوق عالی قدر کمسه عزتندن دوشوب خوار اولدی
حاصل معنی بنجه صالح درکاه خدادن مردود اولدیلر دیکدر که افتادکان نشی کرفتند جای
که افتاده لر نیجه معصیت و فسقدن حقیر و ذلیل اولنلر انلر که بر طوتدیلر که عزت
صلاح ایدن عزیز و محترم اولدیلر کرفتم که خود هستی از عیب پاک فرض ایتدم که سن عیبدن
پاک و صالح ایسن تعنت مکن بر من عیب ناک باری بن عیبلو اوزره تعنت ایلمه یعنی
بن فاسق ایسم بیم فسقمه نظر ایدوب بنی تحقیر ایلمه یکی حلقه کعبه دارد بدست زیرا بو
حالده نظر ایله برسی کعبه شریفک حلقه سنی الینه طوتر دخی تعالی حضرتنه تضرع ایدر
یکی در خرابات افتاده مست برکی میخانه ده مست دوشمشدر بیت چون هر علاقبت برنوی
در آمدنیست ه ان به که کار خود بعنایت رها کنند ه کرایی را بخواند که نکوار دشی
اکر حق تعالی حضرتی عزته بو میخانه ده اولن مست فاسقی ادبیه و مقبول درکاه ایلیه
کیم ای قوم دیکم اکا مانع اولور ورانرا براند که باز آردش اگر اوراکیه صلحمتی الیه
طوتن صالحی درکاهندن سوره و مردود ایلیه کیم انی کرو کتوره و مقبول درکاه ایدر
نه مستظهرست اکا بطاعت خویش نه اول صالح کنو طاعته مستظهردر اعتماد ایدیجی در

نه این را در توبه بستست پیش نه بو فاسقک اوکنه توبه قپوسی باغلنمشدر بیت
زاهد ایمن مشو از بازی غیرت زنهار ه که ره از صومعه تا دیر مغان اینهمه نیست
حاصل معنی بودر که نه طاعته اعتماد کرک و نه فسق سببی ایله رحمتدن یأس کرک بلکه خوف و
رجا اوزره اولوب امید قطع ایتمک کرک نتکم حق تعالی حضرتی جل جلاله کلام قدیمنده امید
قطع ایتمک ایچون بیورمشدر لا تقنطوا من رحمة الله و مکردن ایمین اولمماق ایچون بیورمشدر
لا یأمن مکر الله الا القوم الخاسرون حکایت عیسی عم و عابد خودبین و فاسق توبه کار
شنیدستم از راویان کلام کلام روایت ایدیجیلردن بعض راویلردن اشتدم که در عهد
عیسی علیه السلام حضرت عیسی زماننده علیه السلام روایت اولنان بودر یکی بود کالی
تلف کرده بود برکمسه دیرلکنی تلف ایلمش ایدی بجهل و ضلالت سر آورده بود جهل و
ضلالت ایله عمرینی باشه کتورمش ایدی یعنی عمرینی فسق و فجوره صرف ایتمش هرکز علم و عمل
سعی ایتمش ایدی بو دخی جایزدر جهل و ضلالت ایله باشه کتورمش یعنی منتهی
اولمش ایدی دلیری سیه نامه سخت دل فتی کوکلی سیاه نامه لو بر دلیر ایدی یعنی
قاره کوکللو کلکنه کار عصیانه بیهاده بر کمسه ایدی ز ناپاکی ابلیس در وی خجل اوله
خطا و عصیانده اولن ناپاکلکدن ابلیس علیه اللعنه انون خجل ایدی یعنی انوک
قباحتی و کناهی ابلیسدن زیاده ایدی دیو مبالغه ایدر اما مبالغه سنن نکته وار در
او نکته بودر که بو مرتبه ده کناهکار ایکن حق تعالی حضرتی انوک کناهین عفو ایدوب جنته کیردی
بیت کمر کوه کمست از کمر مور اینجا ه ناامید از در رحمت مشو ای باده پرست
بسر برده ایام بی حاصلی حاصلسز ایامنی باشه التمش ایدی یعنی عمرینی هوا و هوسه صرف
ایتمش ایدی نیاسوده تا بوده ازوی دلی مادام که حیاتده اولمش ایدی اوندن بر کوکل
آسوده اولمامش ایدی یعنی عمرنده کمسنک کوکلنی تیشه ایتمش ایدی سرش خالی از عقل و پر ز احتشام
اولکسنک باشی عقلدن خالی و خشم و کبردن ملو ایدی شکم فربه از لقمهای حرام بیکنهوی

حلام لنزلرده سیمز اولمش ایدی یعنی صاحب شکم ایدی سیاه اسی دامن الوده نا پسندیده ایدی

یعنی ضعف دقیرایله دامنی بولنمش و نا پاک برکسه ایدی بیاد کستی دوده اندوده

قدرت سزلق ایله مرکب حیوانی برکسه ایدی یعنی طاعت سزلکندن شقاوت دیو کبی حلق

قرالغی ای احاطه ایدب تمام عصیانه بحره غرق اولمش ایدی بیوفا الجحودن بیمام

نه پایی جو بینندکان راست رو نه کوش جو مردم صالح کبی برراست روایاپی وار ایدی

نه کوشی جو مردم نصیحت شنو نه سایر خلق کبی نصیحت استماع ایده جک برقولغی وار ایدی

یعنی نصیحت قبول المز ایدی جو سال نبرد از وی خلایق نفور قحط ده بایلکی کبی خلایق

اولکسه دن نفرت ایدر ایدیلر نمایان بهم چون مه نو زدور خلایق انی بکا ایکی

اراق دن بربرینه کوسترر ایدیلر تا بو مرتبه انوک خطا وعصیانه تمام شهر قوار

ایدی هوا و هوس خرمنش سوخته هوس و هوا انوک خرمنی یاقمش ایدی که عمل و

طاعتدن نه حاصل قالمش ایدی چو بیکنامی نیندوخته بوار بر قدر ایلک ادبی

کسب اتممش ایدی سیه نامه چندان تنعم برانده قره نامه لو یعنی زیاده کنهکار اول

قدر تنعم سوردی و عیش و نوش ایدی که در نامه جای نوشتن نمانده که اعمال نامه سنده

ارتق یزجق یر قالمدی بو بیت کثرت کناهدن کنایتدر بیت جانی که نامه عمل الله

سیاه اوده عنوان بغیر مطلع مضمون بجز کناه کنهکار و خود رای و شهوت پرست کناه کار

ایدی و کندی کنی توکلا تمز خود رای و شهوت پرست ایدی بغفلت شب و روز

مخمور و مست غفلت ایله مخمور و مست ایدی یعنی روز و شب مخمور ایدی

شنیدم که عیسی در آمد ز دشت اشتدم که حضرت عیسی علیه السلام صحرادن کلدی

بمقصوره عابدی درکذشت بر عابدک چار طاقنه اوغرادی بزبیره انر غرفه خلوت

نشین خلوت نشینی یعنی عابد چون که حضرت عیسی کوردی عرفه دن اشغه کلدی

بپا یش درافتاده سر بر زمین باشنی یرا دوره قویب حضرت عیسینک ایاغنه دوشدی

کنهکار

کنهکار برکشته اختر ز دور طالع دون یعنی شقی و بدبخت کنهکار اراقدن

چو پروانه حیران در ایشان ز نور پروانه کبی انلره حیران ایدی نوردن که برنده نبوت

نوری و برنده ولایت نوری تامل بحسرت کنان شرمسار انوک کبی کناه لردن خجل و

انلره حسرت ایله نظر ایدیجی ایدی چو درویش در دست سرمایه دار درویش غنی کبی

حسرت ایله نظر اتدوکی کبی خجل زیر لب عذر خواهان بسوز کندونک افعالندن خجل و

لباتندن نهانی سوزاو و ائلاه ایله عذر دیجی ایدی ز شبهای در غفلت آورده روز غفلت

روز کتوردوکی کیجه لردن سرشک غم از دیده باران چو میغ غم سرشکنی سحاب کبی کوزندن

یاغدرجی ایدی بویله دیو که عمرم بغفلت کذشت ای دریغ ای دریغ که عمرم غفلت ایله کچدی

برانداختم نقد عمر عزیز عزیز عمر نقدینی تلف ایدیم بدست اندر نکویی نیاورده چیز حال بوکه

ایلکدن یعنی طاعت و تقوادن الومه شینه کتورمدم چو من زنده هرکز مبادا کسی محصل

کلام دنیاده هرکز بنم کبی دیری اولسون و عمر سورمسون که مرکش به از زندکانی کسی

زیرا حیاتدن اکا موت چوق یکدر که خطا و عصیاندن خلاص بولور بیت سترها نفسی

بکو رست و کرامت بحبود حرکه این هرده نخواهد عدم به ز وجود پرست انکه در جهد

طفل نمرد کناهدن خلاص بولدی اول کسه که طفولیتده ایکن اولدی که پیرانه سر

شرمسارلک نبرد پیرلکده اوتنمدی فی الحقیقه کافر اولمادی فاسق و متمرد

باشدی بویله دیو کناهم ببخشای جهان آفرین کناهمی باغشلا ای جهانی یرادیجی که

کر با من اید بئیس الفرین زیرا اکر کناهم بنم ایله کلمش به قرین یولداش دریغ کوش

نالان کنهکار پیر بو جانبده نالان ایدی کنهکار پیر بویله دیو که فریاد حالم رس ای دستکیر

که بنم حالمه فریاد ایرشدیجی ای جمیع افتاده لره دستکیر یعنی اوکن طوتیجی ماننی از

شرمسار ز سر پیش بجا تورا اول پیرک باشی اشغه قالمش ایدی یوقاریه قالدرمغه حجاب ایدر

ایدی روان آب حسرت بروی و برش آب حسرت یوزینه و سینه سی اوزرنده روان ایدی

آلوده دن اولان حیز وحدت ایجوندر

ذوده ترکیب

اندوده اولان حیز وحدت ایجوندر

راست رو وصف ترکیبیدر

نصیحت شنو وصف ترکیبیدر

چو و چون تشبیه ایجوندر

نیکنامی ده اولان یا مصدر ایجوندر

سیه نامه کنهکاردن

کثرت بیت وصفه

متصوره و غرفه بونده بر دوایر

یعنی توبه‌سنی یاد ایدوب اغلار ایدی وز آن سو عابد سری پر غرور داد اجانبدن عابد
غرور ایله طولو بر سر ایدی یعنی بن زاهدم دیو باده غروری وار ایدی ترش کرده بر فاسق
ابرو ز دور ارادتدن فاسقه اوزره قاشنی ترش‌لنمش ایدی یعنی قاشنی بورشدرب
یوزینی اکشیتمش ایدی بویله دیو که این مدبر اندر پی ما چراست که بو بدبخت بیزم
اردمزجه در نگون بخت و جاهل چه درخورد ماست منکوس بختلو جاهل نه بزه لایق در
بودم دخی جایز در نه بزم لایقمزدر بگردن باتش در افتاده‌ای حالا که بو بیننده دکی آتشه
دوشمش بر فاسق در یعنی بر عصیانه بر مرتبه غرق اولمشدر که گویا انک جهنم ایچنده اولمسی مقرردر
بباد هوا عمر بر داده‌ای عمرینی هوا و هوس یلنه ویرمش بر بدبختدر چه خیر آمد از نفس تر
دامنش انک تر دامن و ناپاک نفسندن نه خیر کلدی و نه عمل صالح صادر اولدی که صحبت
بود با مسیح و کیشش که انکله مسیح ایله و بنم ایله مصاحبت اوله جه بودیکه زحمت بردی
نه اولیدی که اول فاسق اوکوندن زحمتی و تصدیع ایدیدی دینه اصطلاب دیر دیکه حضور
ایتدی بر دوزخ به فتنی بسی کار خویش کند واتش اردبکه دوزخه کیدیدی یعنی کندو
مصلحتنه بیقلا کیدیدی که بن الم دریمیدی همی زنجم ازطلعت ناخوشش انک قبیح
صورتندن انجنورم و بیحضور اولورم مبادا که درمن فتد آتشش اولمیه که انک آتشی
بکا دوشه یعنی نکبتی دخی بکا تاثیر ایدیه و بن دخی کندو کبی بر فاسق اولم مبادا اولمیه
دا ولسون معناسنه استعمال ایدرلر بمحشر که حاضر شود انجمن قیامتده که خلق حاضر
و جمع اولالر خدایا تو با او مکن حشر من ای خدا سن بنی انک ایله حشر ایله یعنی انکی برابر
برابر بر یره جمع ایله درین بود و حی از جلیل الصفات عابد بو سوزده ایدی که حق
تعالی حضرتندن ماعلاشانه در آمد بعیسی علیه الصلاة حضرت عیسی به وحی کلدی
الله کصلوتی انک اوزرینه اولسون وحی بو در که گر عالمست این و گر جاهل
که اگر بو عابد عالم ایسه و کر اول فاسق جاهل ایسه مرا دعوت هر دو آمد قبول

بکه اکینک دعاسی مقبول کلدی تبه کرده ایام و بر کشته روز ایامی خراب اکلی
و کونی دونمش یعنی بختی منکس اولمش سعادتسز فاسق بنا ایدوب بن بنادی که سوزینم قتدی
زارلق و سوز ایله ایتدیکی و کناهنی بیلوب اعتذار ایلدی بر بیچاره که هرگز آمد بزم بجای نرلق
ایله بر کیم بنم قتمه کلدی و توبه و استغفار ایلدی نیندازمش ز استانه کرم ای کرم استانمدن
رد اتمنم بلکه کرم ایله خطاسنی عفو ایدوب انی مقبول ایدرم از رحمت ایدرم از و عفو
کردم عملهای زشت چونکه اول فاسق اعتذار ایله بنم درکاهمه کلدی اندن قبیح عمللری
عفو ایدرم بانعام خویش آرمش در بهشت قیامتده انی کندو انعامم ایله جنته کتورم
یعنی جنته قویرم و گر عار دارد عبادت پرست اما اگر عبادتنه اعتماد ایدیجی عابد عار
طوتر ایسه که در خلد با وی بود هم نشست که جنتده انک ایله بیله اوتوره و بر یرده
اولم بکونیک ازو در قیامت مدار یا عیسی اول عابده دی که قیامتده اول فاسقدن
عار طوتمه یعنی طوتمسون که انرا بخنت بر نداین بنار زیرا اول فاسقی جنته بو عابدی
جهنمه ایلتورلر بعضی عفو و التکریب که اثرا جگر خون شد از سوز و درد اگر اول
فاسقک جکری خون اولدی ایسه سوز دردندن ور این تکیه بر طاعت خویش کرد و گر
بو عابد کندو طاعتنه تکیه و اعتماد ایتدی ایسه نه دانست که در بارگاه غنی اول عابد
بیلمدی که حق تعالینک درکاهنده که بیچاره‌گی به ز کبر و منی که بیچاره‌لک و تواضع کبر
و انانیتدن یکدر بیت عابد غرور داشت سلامت نبرد راه رند از ره نیاز بدار
السلام رفت گرا جامه پاکست سیرت پلید کیمک که جامه‌سی یعنی ظاهری پاک اما سیرتی
خلقی ناپاک در یعنی معجب و متکبردر در دوزخش را نباید کلید اکر جهنم قپوسنه مفتاح
کرکمز یعنی اکر حساب و سؤال لازم دکلدر اول جهانه طوغری جهنمه کیدر برین آستان عجز
و مسکینت بو آستانه اوزره یعنی حق تعالینک درکاهنده سنک عاجزلکک و مسکینلکک
بر از طاعت و خویشتن بینیت سنک طاعتکدن و خودبینلککدن و کبر و عجبکدن یکدر

اجوندر
کرده اولان باوجت
روشن ورنکلو بیزار
دوشه وطاعت
[illegible]
مصاحبت
بیکا خویشی کند
دیکر استعمال
انجمن مجلس وجمعیت
ودر نظم معنادن
مبالغه
[illegible]

اکر مردی از مردی خود مکوی اکر مرد ایسک کندو مردلککدن سویلمه یعنی صالح ایسک صلاح
وتقوکدن بر نسنه عیان ایله نه هر شهسواری بدر برد کوی زیرا هر بر شهسوار
طوپی طاشره التمدی یعنی هر عابد عبادت سببیله ایمانی خلاص ایلمدی پیاز آمد
آن بی هنر جمله پوست اول هنرسز پیاز کبی جمله پوست کلدی یعنی همان پوست ایدی
اصلا ایچنده بر مغز ولب یوق ایدی که پنداشت چون پسته مغزی دروست حاصلی بوکه
اول عابد کندوسنده فستق کبی بر مغز وار صانوردی حاصل کلام بودر که پیازک
مغزی اولمدیغی کبی اول عبادت پرست عابدک دخی همان ظاهری ایدی باطننده
اصلا حقیقتی یوق ایدی بر نسنه سی یوق ایمش که بو مرتبه ده غرضی وار ایدی بیت
انکچون پسته دیدیکی همه مغز پوست بر پوست بولمجو پیازده ازین نوع طاعت
نیاید بکار سوزک صحیحی بودر که بو نوعدن طاعت یعنی بونک کبی طاعت ایشه یرامز
ومقبول حق اولمز بیا عذر تقصیر طاعت بیار یعنی طاعت تقصیرینک عذرینی کتور
بیت عاصیان از گناه توبه کنند عارفان از عبادت استغفار نکوردار عبادت
برای ناخرد اول عارفلر عبادتدن یعنی یوری یعنی عبادتلرندن اکر جمیع فایده
ایلدی که باحق نکو بود وباخلق بد زیرا حق تعالی حضرتیله ایو ایدی که صلاح
وتقوا ایله سعی ایدر ایدی اما خلق ایله یرامز ایدی که طاعت سببیله کندوسنی کوردمش
کورمش ایدی وکسه یی بکنمز ایدی چه زیبا بر اینان سخن گفت نه رفیق یعنی بر
فاسق لوند چه زاهد که بر خود کند کار سخت نه فرق زاهد که کندو اوزرینه مشکل
ایلر ریاضت وعبادت ایله نتیجه کلام بودر که حق تعالی حضرتنه نسبتله بر فاسق
مقبول درکاه الهی دکلسه نه فرق کرکسه فاسق کرکسه زاهد اولسون اکر نسبت برابردر
زیرا فاسقک فسقندن اکر ضرر ونه زاهدک زهدندن اکا فایده وار در بزهد
وورع کوش وصدق وصفا زهد وورع وصدق وصفایه چالش یعنی عبادت سببیله

ودیکی

ودیکی میراثیا نعمت ما مصطفی اما حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم اوزرینه زیاده ایله
یعنی نماز وصوم وسایر عبادات توغل وتعمق ایله زیرا سنیدر ازان کنار بیرقه
سپیدی مکو داه حدودن زیاده اخلاق دیک کک طلب ایله که مکروه باشد چو جامه سیاه
زیرا بو بیاض اولمق مکروه در نه سیاه اولمق یری زیرا زیاده بیاض اولمق نسنه تیز
سیاه اولور یعنی سیاه اولمسندن قطع نظر مکروه در زیرا توغل دره اصل کلام
بودر که عبادتده توغل مقبول دکلدر زیرا ریا ایله مخلوط اولوب حجاب نورانی
اولور بو بیت تمثیل وتشبیه طریقیله کتورلمشدر تا که شیء معقول شیء محسوس ایله
معلوم اوله زیرا محسوسک فهمی آسان وکاملدر سخن ماند از عاقلان یادکار
عاقللردن سوز ونصیحت یادکار قالور ز سعدی همین یک سخن یاد دار سعدیدن
همین بو بر سوزی یاد طوت واکا ایله عمل ایله اول سوز بودر کنهکار اندیشناک
از خدای حق تعالی حضرتندن غم چکن قورقیجی کنهکار بسی بهتر از عابد خودنمای
کندوسنی خلقه کوستریجی وکندویی کوریجی مرائی عابددن یکدر بیت جرمی که رفت
ما بجرم منا کنند بهتر ز طاعتی که بردی و ریا کنند حکایت دانشمند فقیر و قاضی حکم
فقیهی کهن جامه تنگدست طار اللهاسی جامه لو یعنی بر فقیر عالم در ایوان قاضی
بصف بر نشست علمه اعتماداً قاضینک ایوانینه صف اوزره اوتوردی نکه کرد
قاضی در و تیز بتیز ادب سزلکا تودی دیو قاضی اول فقیهه حدت وغضب ایله نظر
ایلدی معرف کرفت آستینش که خیز قاضینک ادلکیه حدت ایله اون نظر بوده معرف
الیلدی که اول کمسنک انه اوتوردیغنه قاضینک رضاسی یوقدر بوراده قالق دیدی
معرف اول کمسنک یکینی دوتدی واکه بویله دیدی ندانی که بالا مقام تو نیست بلم کسک
که عالی مرتبه ده صدر سنک مقامی دکلدر بیچوره ادب سزلک ایلدکی فروتر نشین یا برو یا
بایست بوراده اشغی رک اوتور اولمزسه یا کرکسه عنف ایدوب کیت کرکسه

چرا یدوب طوردی نه هرکس سزاوار باشد بصدر یعنی هرکس صدره و عالی مرتبه یه لایق
دکلدر کرامت بفضلست و رتبت بقدر کرامت فضل ایله در و مرتبه قدر ایله در
سنک هیچ بری یوقدر دگر ره چه حاجت به پند کست کردکسه نصیحت سنکه اچی کبک
وار دره هیچ شرمساری عقوبت بست همین بو خجالت سا کم عقوبت بتر بوزت
هوانکو روز نشست هوادکسه که کندی حدی بیلوب عزت و ادب ایله اشغه رک
اوتوردی بکوری بیفتد ز بالا به پست حقارت ایله یوقاردن اشغه دوشمز
یعنی عرض و وقارینه خلل و نقصان ایرشمز بجای بزرگان دلیری مکن اولولرک
یرینه و صدرینه دلیرلک و جرات ایله جوسر بیجات نشست بره مکن چونکه سر پنجک
یوقدر ارسلانلق ایله یعنی چونکه فحلک یوقدر اولولر صدرینه اقدام ایله **بیت**
تکیه بر جای بزرگان نتوان زد بگزاف مگر اسباب بزرگی همه آماده کنی جو دیوان خردمند
درویشی رنگ چو دیدکه اول درویش صورتلو عاقل کوردی که بنشست و برخاست بحث
بجنگ کم بختی کیمه ایله جنک ایتمکه قالقدی و اوتوردی یعنی بختی کم مساعد اولدی فوتنی
برآورد بیچاره دود اول بیچاره آتش کبی توتن یوقاری کتوردی یعنی بعض لغت آه ایدی
زدون نشست از مقامی که بود اول اوتوردیغی مقامدن اشغه رک اوتوردی فقیهان
طریق جدل ساختند فقیهان طریق مجلسده بحث و جدال طریقنی دوزدلر یعنی کندی
جدل شروع ایدیلر لم و لا نسلم درانداختند لم لا نسلم یکوره دکل و لا نسلم ذکر اولنها
آتدلر یعنی سوال و جواب و مناقشه و معارضه یه شروع ایدیلر کشادند بر هم در فتنه باز
کردیلر بری بری اوزرینه فتنه قپوسنی آچدیلر بلا و نعم کرده گردن فراز لا و نعم ایله بیونه
یوجلمش اولدقلری حالده تو گفتی خروسان شاطر بجنگ سن اکرانلری اولدیکه دیرسک
که جنک شاطر بهادر خروسلر فتادند بر هم بمنقار و چنگ منقار و پنجه ایله بری برینه
دوشدیلر یکی بیخود از خشمناکی چو مست بریسی زیاده غضبندن مست کبی بی خود ایدی

رتبت مرتبه معناسنه در
کست ده و بست ده اولان تا خطاب ایچوندر
مکن نهی حاضردر
دود توتن
اصل لم دره حکایه نفی ایله واو عاطفه دن اوتری ضمه ایله اوقونور
شاطر بهادر معناسنه در
منقار قوش بورنی

کم

که هم سوزنم مسموع اولدی دیو یکی بر زمین میزد که بر دو دست بریسی نه حصول لعندن
ایکی الن بیله یر اوزرینه اورر ایدی فتادند در عقدهٔ پیچ پیچ اتفاقا لخشده زیاده مشکل
بر مسئله یه دوشدیلر یعنی راست کلدیلر که در حل آن ره نبردند هیچ که انک حلنده کشف
هیچ یول التمدیلر یعنی فتح ایتمکه قادر اولمدیلر کهن جامه در صف آخر ترین اسکی جامه لو
یعنی اول فقیر عالم که حکایت اولنمشیدی اول صفده که بو حالی کوردی اشغه رک صفدن
بغرید در آید چو شیر عرین اکرزیج ارسلان کبی کردی یعنی جوشیدوب دیدی بگفت ای صنادید
شرع رسول اول فقیه مجلسده اولنان علماء ایدی ای شرع رسولک اولولری با بلاغ و
تنزیل و فقه و اصول بلاغت و تفسیر و فروع و اصول بیلمک ایله دلائل قوی باید و معنوی
دلیل قوی و معنوی کرک نه رگهای گردن بحجت قوی حجت و برهانه بیوده طمرلری قوی
کرکمز بلکه حجت و برهان کندوسی قوی کرک مرا نیز چوگان لغت و گوی هم دو نعمت کوی
چوکانم واردر یعنی بنده دخی فصاحت و بلاغت واردر دکتمجلده مناقشه و معارضه یه
واسولده و اجوبه یه قوتم واردر بگفتند گر نیک دانی بگوی مجلسده اولان عالملر اول
فقیر عالمه ایتدیلر اکر ایو بیلورسک سویله دیو مشکل مسئله نک حلی ایله بکلک فصاحت بیانیکه
داشت شنو دبیان که طوترایدی یعنی بیلدکنه کوره اول مسئله نک فصاحت قلمی ایله یعنی
لطیف و روشن بدلها چو نقش نگین بر نگاشت انلر اولنلرک قلبلرینه یوزک قاشنده
نقش کبی ایدی یعنی اول مشکل مسئله نک شویله روشن ایتدی که انده اولان عالملرک تمام معلوم
اولدی سر از کوی صورت بمعنی کشید اول بحثی صورت کفت و کویدن معنایه چکوب یعنی
سوزک نیتی سویلدی قلم بر سر حرف دعوی کشید دعوی حرفنک باشی اوزرینه قلم چکدی و جیموعنی
کسدی دن فراغت ایتدیردی بگفتندش از هر کنار آفرین جونکه انک بو فضلنی کوردیلر
هر طرفدن آفرین دیدیلر بویله دیو که بر عقل و طبعت هزار آفرین که سنک عقل و طبعک
اوزرینه بیک تحسین اولسون سمند سخن تا بجایی براند اول فقیه سوزاتنی بر یره سوردی و بر

پیچ پیچ دولاشق دولاشق یعنی زیاده مشکل
ره نبردند یول بولمدیلر
عرین ارسلان یری
صنادید اولولر معناسنه در
چوگان بلدر
گوی بوینده طوب معناسنه در
نگین یوزک قاشی معناسنه در
گفت و گوی سوز معناسنه در
آفرین اولسون کلمه سیدر
سمند آتک بر نوعی ادیدر

مرتبه‌یه ایرکوردی یعنی شول قدر تحقیق و توفیق ایدی که قاضی چو مرد دید قلم بماند که
چار بانقوه قالدی که قاضی دخی انجیلین ادلمدی کروقادری اصلاحنه انکم قادر اولدی
چونکه قاضی ادل فقیهک فضلنی کوردی اکا احسان و رعایت ایتمکه آغاز ایتدی برون آمد از
کاخ و دستار خویش کند و نک فرا ... طرش کلدی یعنی صوبندی باکرام
و لطفش فرستاد پیش اکرام و لطف ایله انوکا دکتنه کوندردی و اعتذار ایدوب بویله دیدی
که هیهات قدرت نشناختم که هیهات سنک قدرکی بلمدم بشکر قدومت نپرداختم
سنک قدومک شکرینه مشغول اولمدم یعنی سنک قدرکه کوره سکا رعایت ایتمدم دریغ آیدم
با چنین مایه‌ای باکه حیف کلور بو مجلس مایه و فضل ایله که بینم ترا در چنین پایه‌ای که سنی
بو مجلس بر ادنی پایه‌ده کورم ... موقی اکه چونکه قاضی نک بو
التفاتنی کوردی دلدارلق و تعظیم ایله انوک قتنه کلدی که دستار قاضی نهد بر سرش که
قاضی نک عمامه‌سنی انوک باشنه ادرم قویه بدست و زبانش منع کردش که دور از دل فقیهم چونکه
بو حالی کوردی ... منع ایدی که ... منه بر سرم پای بند
غرور ... پای بندی باشمه ادرم قوم که فردا شود بر کهتران ... زیرا یارن
ایکی جام لو ... بو دستار ... دستار ایله باشم
... دستار ... چونکه بکه
مولام و صدر کبیر ... خلق بچشم کوریم فقیر کورنمکه ایچون
بو دستاردن بکا فایده اولمز بلکه زیاده ضرر اولور حافظا در صدر ...
زلالی همیشه عاشق درد کش ... مال و جاه نیست تفاوت کند هرگز آب زلال
آب زلال لذت و لطافتده هرکز تفاوت ایدرمی واکر نقصان ایرشورمی کرش کوزه
زرین بود یا سفال اکر انوک کوزه‌سی یا زرین یا سفال اولسه یعنی کرکسه التوندن و کرکسه
کرکسه فالکی ... سرف المکان بالمکین خرد باید اندر سر مرد و مغز

مردکی

١٢٤

مردکی باشنده عقل و مغز کرک نباید مرا چون تو دستار نغز باکه سنجیلی پاک و لطیف دستار
کرکمز خطاب قاضی‌یه‌در کسی از سر بزرگی نباشد بچیز باشی بیوک لکندن کمسنه اولماز و
قدر بولماز کدو سر بزرگست و نه هز بتیز کورمزمیسن که قباغک باشی بیوکدر اما مغز یوقدر
میفراز کردن بدستار و ریش بو صقالی بوجلقه یعنی کبر ایله عامه و لحیه ایله که دستار ...
و سبلت هیچش زیرا دستار که پنبه‌در و بردت ... دن سنک
ذاتکه فایده یوقدر بصورت کسانیکه مردم وشند شول کسلرکه صورتا ادم کبی‌لردر علم
و فضلدن ... صورت همان به که دم در کشند ... همان اولدیکه ...
صورت کبی خاموش اولالر بقدر هنر جست باید محل منصب و پایه هنر مقداری طلب
ایتمک کرک ... زحل ... بوریا
... شکر ... حاصیتی ... بوریا
... مرتبه‌دن
فایده حاصل اولور بدین عقل و همت نخوانم کست بو عقل و همت ایله سنی کمسه ادقورم دیکا
ادمی دیو اعتبار ایتمزم دکر صد ... غلام ... اکر ... غلام کبی
که ... تمثیل چه خوش گفت ... لطیف دیدی برحق
... که ... برداشت برطرح جامه ... زیاده ...
... قادر ... و ... سود ...
... درید ... در ریم ... دیوانه‌نک
... جزدو همان قدر بار دکه ...
همان ... سخن ... شقایق نیست
اکر شقایق ... شقایق ... حاصل اولماز
سرف المکان بالمکین ... کی بهترست ... کسه ... دکلدر

قارهٔ اطلس بپوشند درشت زیرا اگر قره اطلس حله کیه بینه دوز در اگر اطلس دن ظرف
ایو سیز بدیبا سینو در گر کش کو رخت بوسینو دیو ظرافت ایله جست و لطیف سوز
سویلیجی مرد بایستی کینه از دل بشست سوز صوبی ایله کوکلنده کینی یودی یعنی سویلک
ایله حقد و غشی کتدی زدل اندرون تا کت باشندکی کوکلی مجروح در کیده ادلمکی سوزی
تتی دا یتی در چو فرصت بیفتاد دستی مکن چون که دو دشمنک دوستی یعنی مغلوب و زبون
اولدی دستی لکن ایلم از کبی اولاد او کحقنده کل چو دست تر شد مغز دشمن بر آر چون که
سنک الکه ایو شور و دوزنک بار در دشمنک بینی سی چقار یعنی هلاک ایله که فرصت فوت
شو بدار دل غبار زیرا اگر دشمنه فرصت بولق کوکلده غبار بود دی حضور یعنی زایل
اولور چنان ماند قاضی بجور شن اسیر قاضی اولکشک جوره اچینه اسیر قالدی که گفت این
هذا یوم عسیر که قاضی زیاده اضطراب ایده ایدی تحقیق بو کون صعب و مشکل کوندر
کویا قیامت کونیدر بو سوزان گزید از تعجب بدین قاضی اول کشک حالنه تعجب ایتوکنده
دستنی ایله الکی اصردی بانوسته رود دیده چون فرقدین قاضینک کوزی اول کشک دن
فرقدین کبی قالدی یعنی مستغرق اولوب اکه باقه قالدی در انجا جوان مردی همت بتافت و
اوراده جوان یعنی اول فقیه همت بونه چویردی برون رفت و با نشی شان کس نیافت
طشره کتدی و کمسه کندو نک نشانینی بولمدی و نه یره کتدوکی معلوم اولمدی غریو اوفتاد
بزرکان مجلس بجاست که لو اول مجلس اولو لرنده غریو و غوغا قالقدی که کوییچنین
شوخ چشم از کجاست که دیرسن که بو مجلسه شوخ چشم و کستاخ قنده ایدی و نه یردن کلمش در
نقیب از پسش رفت و هر سو دوید نقیب او فقیهک ارده سنده کتدی و هر جانبه یلدی بوبیه
بو یله دیدی که مردی بدین نعت و صورت که دید که بو نعت و بو صورت ده بر کمسه کیم
کوردی یکی گفت ازین نوع شیرین نفس بر کمسه ایتدی بونک کبی دن شیرین نفس سخندان
در بن شهر سعدی شناسیم و بس بو شهرده یعنی شیرازده سعدی اکلرز انجق یعنی بودر

فصاحت

فصاحت و بلاغت ایله بحث ایدن سعدیدن غیری دکلدر بر آن صد هزار آفرین کین
بکفت اول کمسه اوزرینه یوز بیک تحسین اولسون که بو سوزی یعنی در بن شهر سعدی شناسیم
و بس سوزنی دیدی حق تلخ بین تا چه شیرین بکفت ایچی نک حقنی کورکه اول کمسه انوک
حقنده نه شیرین و نه لطیف دیدی لحق مر یعنی اول فقیه که قاضینک مجلسنده بو قدر ایچی
سوز سویلدی امکورکه اول تلخ جواب ده اوتری اکم شیرین ایکن و شکر گفتار دیدلر معلوم
اولدکه فقیه دن مراد حضرت شیخ کندو سیدر

حکایت توبه کردن شهزاده

یکی پادشاه زاده در گنجه بود گنجه شهرنده بر پادشاه زاده وار ایدی که دو دامنش ناپاک و سر پیچ بود
که سوزنه الانغ اولمزدی فاسق و ظالم ایدی بمسجد در آمد سرایان و مست اتفاقا اول
شهزاده ایرلایجی و مست اولدوغی حالده مسجده کلدی می اندر سر و ساتکینی بدست می یا شنده
یعنی سر خوش و النده بر ساتکینی بمقصوره در پارسایی مقیم اول مسجدک مقصوره سنده
بر پارسا معتکف و مقیم ایدی زبانی دلاویز و قلبی سلیم کوکل تعلق ایدیجی بر زبانی وار
ایدی یعنی کوکل میل ایدیجی شیرین سوزی و سلیم و لطیف بر قلبی وار ایدی تنی چند بر گفت
او مجتمع اول پارسانک وعظ ایدر ایدی بر نیچه کمسنه انوک سوزینه اوزرینه مجتمع ایدیلر که پند و
وعظنی استماع ایدرلردی چو عالم نباشی کم از مستمع چون که عالم اولمیه سن مستمعدن کم اولمه
یعنی چون که عالم دکلسن باری عالمک سوزینه کوش طوت ایله استماع ایله چو نه عزت پیش کرد
آن جوان چون که اول جوان عزت سرلک صفت و عادت ایدی یعنی اول مجلسده
ادب سزلک باشلدی شنیدند آن عزیزان خراب اندرون بو حضوردن اول عزیزلر که
خراب اندرون یعنی پریشان خاطر اولدیلر چو منکر بود پادشه را قدم چون که پادشاهک
قدمی منکر اوله یعنی فاسق اولوب شرعه انقیاد ایتمیه که یارد زد از امر معروف دم
امر معروف دن دم اورمغه یعنی سویلمکه کم قادر اوله تحکم کند سیر بوی گل چو سقه یک
گل رایحه سی آنک اوزرینه غلبه ایده فرو ماند آواز چنگ از دهل چنگک آوازی طبل آوازندن

استغنا قادر یعنی انوک معفو اولور کرت تمنی شکر برآید بدست اکر نامسنده عکینه
سی اولکدن کلورسه شاید چونه دست وپایان نشست السنه یا یاقشز ترکیبه اوتورمق
لایق دکلدر بلکه دست وزبان ایله رضاء لله جد وجهد ایتمک کرک چو دست وزبانرا
نماند مجال اما چونکه دست وزبانک قدرت ومجالی اولمیه بو شهزاده کبی بهمت نمایند مردی
رجال ارلر ارلکی همت ایله کوستر یعنی دعا ایدرلر همه ارها بـ تقطع الجبال یکی بینش
دانای خلوت نشینی اول مجلسده اولنلردن برسی خلوت نشین دانانک قتنده بنالید و
بکریست سر بر زمین باشنی یر اوزره قویب اکلدی وآغلدی بویله دیو که بکبار اگر
برچیز بنوشت کم اوز برکز بو مست لونلادرزره ادب سزلکنده اوتری دعا کن کهما
بی زبانیم ودست دعا ایلیه که بز دلسز والسنه سز یعنی زانکسویکه قدرتمز وزبان اوزمغه قدرتمز
واردر دمی سوزناک ازدرون باخبر جز ایله اولان دلدن یعنی صاحب دلدن بر حرارتلو
نفس که مراد بو دعادر قوی ترکه هفتاد تیغ وتبر یتمش تیغ وتبردن قوی ترکدر
یعنی صد تدبیر بو دعا یتمش تیغ وتبردن زیاده رکدر تاثیر وهلاکده اولکسه پیردن
چونکه شهزادهنک حقنده بر بو دعا طلب ایتدی برآورد مرد جهان دیده دست اول جهاندیده
دیده کسه دعایه ال قالدردی بکفتا ای خداوند بالا وپست اول بار ساده عسکر
ایتدی ای بلند وپستک یعنی اعلا وادناک پادشاهی خوش نشست این پسر وقتش انزه ذکار
خوش دلطیف در بو پسرک دفتی زمانده خدایا هم وقتا وخوش بداد ایمدی ایلیتنک
دوکلج وقتنی خوش طوت یکی کفتش ای قدوه راستی مجلسده اولنلردن برسی ایدی یار ساده
ایتدی ای راستلغک یعنی مسلنلرک مقتدا کی بدین بدجه انکو بپی خوبکی بو فاسق
وظالم اولوره نیچون ایکی طلب ایتدیک بو دعا ایدوک چه بد عهد رانیک خواهی زبهر چه
که ظالم فاسقه طلب ایدرسه نصیبدن چه بد خواستی بر سر خلق شهر نه بسبده شهر خلقنک
اوزره ظلم وضرر طلب ایتدوک یعنی بو ظالم ایکی طلب ایکیک شهر خلقنه ظلم طلب ایکک کبیدر

جنين كفت بيننده تيز هوش چونكه اول كلام زياده عاقل اولان اهل بصيرت اوله
كمسنك بو سوزنه اشتدنه اكه بويله ديدى چو سر سخن مى نيابى مجوش چونكه سوزنك حقيقتنى
فهم ايلمزسن بادى جوش ايلمه يعنى سهو ايلمه بطامات مجلس بيارا كم رسوم وقواعد
ایله مجلسی زینت ایتدم یعنی ظاهر اکرچه دنیاده اهلنده شهزادهنک حقنده دعا ایتدم
اما حقیقتده اخرتنه متعلق دعا ایتدم ز داد آفرین توبه خواستم زیرا دعا ایله
الله تعالی حضرتلرنده عمر توادم انوک توبهسنی طلب ایتدم که هر که باز آید از در زشت
زیرا اول شهزاده بیر قجانه کم قیچ دنا معتقد دوزنیدن کره کله یعنی فسقدن وزاعنتا ایدم
ونا مشروع اشیایه توبه ایلیه بعیش بهشت جاودان در نهشت جشته برابدی عیشه ایرشور
همین پنج روزست عیش مدام زیرا دنیاده ابدی بش کوندر شرابک عیش وذوقی ترک
ایدرسه عیشی ابدی مدام اما اول شراب ترکنده مدام عیش لرد باغی ذوق لردر حکایت
که مرد سخن ساز کفت شنود سوزی که اولا امیر کلام اولان واعظ ایتدی کسی زان میان
با ملک باز کفت اول ادرتادن یعنی اول مجلسده اولنلردن برسی وارب شهزادهیه ایتدی
ز وجد آب در چشمش آمد چو میغ چونکه شهزاده اکسهدن بو سوزی اشتدی وجد
وعمدن سحاب کبی انوک چشمنه آب کلدی یعنی کوزی کوز یاشیله پر اولدی بباریدی
برچهره سیل دریغ چهرهسنه اوزره دریغ سیلی یاغدی یعنی بو حالته حیفلنوب کوزینک
یاشنی سیل کبی اقتدی بر نیران شوق اوزره دوش بسوخت شوق نیرانی ایله انوک تنی
یانوی حیادرده بر پشت پایش بدوخت حیا انوک چشمنی ایاغنک ارقهسنه دوزه
دکدی یعنی اکر حیاسندن مستولی اولدیکه کوزنی ایاغنک ارقهسندن یوقاری قالدریب
کمسنه یوزنه نظر ایتمکه مجال بولمدی بر نیک محضر فرستاد کس شهزاده اول بو فیرلو
پارسانک قتنه کسه کوندردی در توبه کوبان که فرماید کش توبه قیوسنی قاقق که بنم حالومه
فرماد ایرشه دیو قدم رنجه فرمای تا سر نهم قدم رنجه بیور یعنی بنم فانیه کل تا باشنی قویم

دامرکه اطاعت ایلیم سر جهاد و ناز است بر ستم چه او فاسقدر سوده سی ترک ایلیم یعنی تکبر
ایدبانوان شاه اول واعظ پادشاهک ایوانه کلدی تا ز کرد در صحن بارکاه پارسا
اول بارکاهک صحنینه نظر ایدی شکر دید وعتاب و شمع و شراب پارسا اولحصه دیکر
وعتاب وشمع وشراب کوردی یعنی اسباب بزمی مهیا کوردی ده از نقشا باد وهر دم خراب
کوری نقشدن معمور اما فقیر خراب یعنی شهزاده نک بزمی نوازشدن پر ایدی اما مجلسده اولنر
مست ایدیلر یکی غایب از خود یکی نیم مست برسی کندودن غایب یعنی مست ولایعقل برسی
نیم مست یعنی هنوز دخی تمام مست اولمامش یکی سخن کویان صراحی بدست برسی سخن دیجی
اننده صراحی طوتوب شراب قصد ایدی زیکسو برآورده مطرب خروش برجانبدن مطرب
خروشی یوقاری کتوردی یعنی ساز چالمقده زدیکر سو داد ساقی کم نوش برجانبدن
دخی ساقی دادی که نوش ایلیم بیت اکد دهرت یورت ساقی ایاغی کم دورک بغات
سرعتی داره خرنجانه خراب از می لعل نیکا اول مجلسده اولنرکه بر لعل نک نوشنرایدی
مست وخراب ایدیلر سر چنک از خواب در بر چو چنک چنک نک باشی خوابدن چنک کبی سینه سنده
ایدی یعنی کیمی خوابسز قالدقدن اوتری مجلسده اوتوردیغی یرده اویوردی بشود
از نوبها کرده فراز عالی نور صحابدن دکل ایدی بجز نرکس که نکاه کیجی دیده باز
اول مجلسده نرکسدن غیری برکسنک کوزی آچوق یعنی اویخوده اولنر جمله خواب ایدیلر
دف و چنک باشکوه کرکار ساز اول مجلسده دف ایله چنک بر بری ایله موافق ایدی یعنی
دف و چنک چالنور ایدی بر آورده نی از میان ناله نال نی ادر ایچندن نار نار کتوردی ایدی
یعنی اول مجلسده نی دخی چالنوردی حضرت شیخ رحمة الله علیه اول مجلسی تمام وصف
ایتدکدنصکره شهزاده نک احوالنی بیان ایتمکه شروع ایدی بزم بود در نهم شکستند خرد
شهزاده بیجوردی اول مجلسده اولان آلات لهوی پاره پاره ایتدیلر بزم بود کلم سنک قاطع
شهزاده اولدوغی دوشندر تبدل شده عیش صافی بدرد اولصافی عیش دردده تبدیل

کسستند

اولندی یعنی مجلس برکنی اولوب ذوق وصفا کتدی شکستند چنک و کسستند رود
چنکی صدیلر وتخیج قرمدیلر بجر کرد کوینده از سر سرود کوینده سرودی باشندن
طاشره ایلدی یعنی کوینده چون کوردی که آلات لهوی پاره لندیلر معلوم اولدی که یساغ
اولدیکندوسی دخی ایرلمقدن فراغت ایتدی بمیخانه در سنک برده نه زدند میخانه ده کوب
اوزره طاشی اوردیلر یعنی میخانه ده اولان کوپلری پاره لدیلر کدو را نشاندند و
کردن زدند بره مجرم شراب سس کتوردکدیو قباغی اوتوردیلر و بوینی اوردیلر می لاله کون
از بط سرنکون باشی اشغه اولمش باتقدن لاله رنکلو شراب روان اولمش حمان
کز بط کشته خون روان ایدی بوغازی نمش قازدن قان روان اولدوغی کبی خم آبستنی
خمیه ماه بود کوب طقوز آیلق شراب حامله ایدی دران فتنه دخت بینداخت زود
اول فتنه ده تیز دختر بلا اتدی یعنی اول غوغاده فی الحال دوشوردی خم تابناکی
در بیوند مشکک کوبنه دکلو قرمزی بر تر قدح را ابرو چشم خونین براشک قدحک
قاشلو کوزی آنوک اوزرینه کوز یاشی ایله طولو ایدی یعنی مشکک بو حالنه کریه ایدر ایدی
بلکه حقیقتده کندو اوزرینه کریه ایدر ایدی زیرا بو نوبده هر کس کندویه اعتبار اولنمز
و هیچ قالمدغی بیجور ایدی قدحک کریه ایتمی و اکر علم اسنادی استعاره طریقی
ایله در غفلت اولنمیه بنوحه بود تا سنک صحن سرای شهزاده بیجوردی تا سرای صحنک
طاشی بکندند و کردند نو بازجای قازدیلر و آنوک یرینی کرد کیا ایتدیلر یعنی غرض
فرش دوشندیلر که کلکونه به چهر یاقوت فام زیرا یاقوت رنکلو شرابک چهره سی رنکی
بشستنی نمی شد ز روی رخام بوحق ز مرمرک یوزندن کیتمز ایدی عجبت باز عشم
کرسته خراب عجب دکلدر اکر بالوعه خراب الدلدیسه که خوردا ندران روز چندان
شراب زیرا اول کونده اول قدر واز شراب ایچدی دکر هکه بر بط کرنتی بکف بقسم
بو مرتبه یساغ اولدی که کرده هر مکه النده قوپز طوتیدی یعنی النده ایدی فقا خوردی

ازدست مردم چودف فغانكه اندن دفكبى اكر سنه سكه وردى وكر فاسقى جنك بردى بردش
وكر بر فاسق اوعوده جنك ايدوب يعنى كتوردى بمالتيدى اورا چو طنبور كوش طنبور
كبى قولاغنى بوربوردى يعنى تاديب ايدوب دوكر ايدى **بيت** زرنك باده بشويم خرقها
در اشك كه موسم ورع وروزكار پرهيزست جوان راسر اكبر وپندار رست جوانكه بيع
شهزاده نك باشى كبر وعجب وغرور وپندارده مست ايدى جو بيرانه پيچ عبادت
بو جملهء تركايدوب هركيجه عبادت بوجاعنده اولوردى پيربار ها كفته بود ش
بهلول باباسى بيچم كره اكم هند وخشونت ايله ديشى ايدى كه شايسته زو باش و
باكيزه قول كه مقبول يوريجى وصلاح سنى ايله جو لطيف سوز اول صفاى بو زبود
زرنداوان ونبد باباسنك صفاكى زرنداوه وبو صفاكى التدى جنان سود منوش كه پند
بو جمله اول شهزاده يه انجلين سودمند ونافع كلدى كه پند كلدى يعنى نفعيه تاثيرى
زياده اولدى امابوندن اول اول شهزاده نك حالى بيچم ايدوكنى حضرت شيخ خطاب شراه
بيان ايدوب بيت ايله كرشوع صحبت كفتى سخن كويه سهل اكر اول شهزاده يه سوز سويلجى
ونصيحت ايدجى سهل وجزوى قتى سو بيسدى بو يله ديو كه بهروه كرده از سر جوانى
وجهل كه جهل وجوانلق باشكده طاشزه ايله وبو ديوانه لكم وفسق تركايله خيال
غرور سبراه داشتى غرورى خيالى اول شهزاده انكا اوزره طوتدماى ايدى يعنى كندوده
شويله غرورى وار ايدى كه درويشبرا زنوه نكذاشتى كه اول نصيحت ايدن درويشى
ديرى قومز ايدى **بيت** نخكند شير غران زجنك قفان ارسلان جنكده پيشبراقمز يعنى
حذف ايدوب جنكدن قاقمز نيندشد از تيغ بران بلنك قپلان كسكين قلجدن خوف
ايلمز يعنى پادشاه ارشد سلنك كه درك خشونت ورعونت آهسته زبكم ملايمت ولطف
استر بكجز مرد دشمن تران كند دوست ملايمت ورفق ايله دشمندن دوست صوبغه
يعنى دشمنى هلاك ايلمك ممكن در جو با دوست سختى كند دشمن اوست اما دوستكم دوسته

ياورلق وخشونت ايده سن اول دوست دشمن اولور. يعنى دوست ايكن دشمن اولور مدارة
الناس صدقة **بيت** اسانيده وكيتى تغير اين دو حرف بادوستان مروت بادشمنان
مدارا جو سندان كسى سخت روى نكرد دمور اورسى كبى بركسه سخت رويلق وادب بزك
ايلدى كه خايسك تاديب برسر نخورد كه اول كسه تاديب جكچى باشنه اوزره يمدى يعنى يدى
حاصل كلام هركه كه ادب بزك ايلدى البته تاديب وكوشمال كوردى ديكدر بكفتن درشتى
مكن با امير سو يلمكده يعنى سوزده پادشاه خشونت ايله چو بينى كه سختى كند دست كير
جون كورسن كه امير ياورلق ايدرسن سست ونرم طوت بااخلاق با هركه بينى بساز
هركسه يى كه كورسن ومصاحبت ايدرسن انوكيله اخلاق حميده ايله امتزاج وزندكانلق ايله
اكر زير دستست اكر سرفراز اولكسه اكر فقير اكر غنى در اكر صاحب دولت اكر رعيت دركاين
كردن ازناز نكه دركشد زيرا بو كه سرفراز مراددر بو يننى اكرو چكر وملايمت ايلر نازكلكدن
لطيف سوز ايله بكفتار خوش وان سرانجر كند واول بركه زير دست وفقير مراددر
باشنى اكرو چكر خوش كفتار ايله وسنده معتقد سوز اشنكه ايله **بيت** زبدهء كلام بودر كه
سن ملايمت ايله الدوقى البته ملايمت ايدر كه سرفراز وغنى اولن بويننى اكرو چكر ديكدن تلطف
ايدر ديكدر زيردست وفقير اولان باشنى اكرو چكر ديكدن مراد سكم بر وجهله انقياد
ايدر كه ارتق سوزدن سويلمز ديكدر قند قاندى كه سوكيله خصومت ايليه بشيرين زبان
توان بردكوى شيرين زبانلك ايله طوب الملك ممكن در يعنى طتتو سوز ايله دولت وسعادت
حاصل ايلك ميسردر كه پيوسته تلخى برد تندخوى زيرا ايلمز خوى تند داعما اجيلق ايلدر
نه دنياده دولت ونه عقبى ده سعادت بولور تو شيرين زبانى ز سعدى بكير سن شيرين
زبانلغى ولطيف كويلكى سعديدن طوت يعنى اندن اوكره ترش روى را كو بتلخى بميس
اكشى يوز لو بد خوى ديكه اجيلق ايله اول يعنى بلا ومحنت ايله اولسون دى **حكايت**
شكر خندهء انكبين مى فروخت بر شكر كلتلو يعنى بر محبوب عشق صاتاردى كه دلها زشيرينى

می‌سوخت اما اول دلبر ایدی زیبا و شیرین ایدی که انوک لبلرینی کلکنده کوکللر یانردی
یعنی ملاحت و آننده خلق سوخته دل ایدیلر نبات میان بسته چون نی شکر یعنی
باغلمش بر نبات ایدی بر دمشقی از مکس بیشتر اول محبوب قنده کشه انوکا دمشقی
مکسدن زیاده رکا ایدی کرادنه هر بر دمشقی المثل قرضا اکر اول محبوب بزه هر
طوتیدی یعنی صاتیدی کوردی کیار دست او چون عسل حسن بر انوکا اول عسلی که
پر لر ایدی **بیت** غیره شربت بابک تیز اب چون سرکه چکیدی چکیدی او ستم بر قواهی در کرسم
کدی • کرانی نوکرد در کار او • بر ثقیل یعنی بر صقل اولدی عسل فروش محبوبک
یعنی بیع دنیا سنه نوز ایدی • هنوز بر دبر بر روز بازار او انک بازاری کوسه یعنی عسلنک
رواجینه واعتبارنه شد الندی کرانی بحسب الظاهر اکرم نقیل کیسه دیرلر که انوک معناسنده
حظ اولنمیه اما بونده صقل لوود لبر اولیق که مرادر تنکم محل بوکه قرینه در که محبوب
مقابلنده سنی ذکر اولنمشدر کلستانده اولان بیت دخی بو معنایه ادکا انقضا ایدر **قطعه**
کر کرانی به پیش شمع اید • خیزش اندر میانه جمع بکشی • ور شکر خنده ایست شیرین لب
استینش بکیر و پیش بکشی • وکر بر درنشد کرد کشیده از اهل ارسی کون و ملک اوزرنه عسل قوتم
ایلر که کتدی عسل بر سر و بر سرکه بر ابر دان باش شاد در عسل قاش شاد در ظرافتی اکر
عسل صاتر دی امایوزی سرکه کبی اکشی ایدی بسی کشت فرهاد هوا بیندی دیس فرهاد
اینه رکا ازده دادکه چون طولاندی یعنی جا عرق ده فرهاد ایدرکا طوانی فایده چون
طولاندی که نشست برابکی یش کتا نوک عیبا اوزره سکدی فی او توردی یعنی اول
محبوبک عسلی اول قتر شیری وار ایدی کنا طراغی دورادکم اهتمام قالدی اما بونک عسلی
سکدی فی او توردی او لسبب دن اولانه کتنا ایدوی شیبانکم چونکه دوش شیانمدی وقت
اخشام دخی چونکه انوک اقجه‌سی النه کلدی یعنی حاصلوبانی فی‌سی حاصل اولمدی بولتنک
بر دی بکیجی نشست کر کلکلر انی ایدم یعنی بیحضور اولوب خانه‌سنی تساودتایدی

بر بو جانی

بر بو جانده او توردی چو عاجز ترش کرده روی از دعید عذاب خونتدن یوزن اکشتمش
عاصی و کنهکار کبی چو ابروی بر ندا بیان روز عید بیرام کونی بز نداخی اولنلرک قاشی کبی
یعنی غایت ایلنه حضور و مضطرب ایدی ز دنش کفت باری کنان شویدا او کمسنک
خاتونی خو نکم ز دعنک بو حالنی کوردی لطیفه ایدرکه نه جبه ایتدی عسل تلخ باشد ترش
روی را ترشی و بکیجی ابی او لور اول سیوده کسه اکم طاب اولدی **بیت**
اکر حنظل خوری از دست خوش خوی • به از شیرینی از دست ترشروی • حضرت شیخ رحمه الله
قصه دن پند و معرفت بیانه شروع ایدی • نبود زنی برد مرد راخو بر زشته • قبیح خوی
کسنی جهنم ایلدر که اخلاق نیکا مدست از بهشت زیرا جنتدن ایو خویلر کلمش در
بیت اکر ز دست بلا بر فلک رود بد خوی • ز دست خوی بد خویش در بلا باشد •
برو اب کرم از لب جوی خور • یوری منت سز ارماق کنارنده کی صوایچ نه جلاب
سرد ترش خوی خور • منت ایله اکشی یوزلونک صووق جلابنی ایچمه **بیت**
ای حیاتی نه تکلف خون دل نوش ایلیوب • کر ادکور سه خضر النده اب حیوان ایچمز •
حرامت بود نان ان کس چشید • حرام در ساکه اول کمسنک اتمکنی طاتمق دکل که یک کم چون
سفره ابرو بهم در کشید • که اول کمسه سفره کبی قاشنی بورشدردی و یوزنه اکشتدی مکون لم
بر خوی تنی کار سخت • ای کشی کندکا در زره مشکل ایلیم و سخت حکم خوی بو سبی ایلیم که بد خوی
باشدی نکونسار بخت • زیرا بد خوی معکوس کتماد لور بودم دخی جائز در بد خوینک بختی
معکوس اولور یعنی دولتسز و سعادتسز اولور دهر کز بلادن خلاص بولمز کرتم که سیم
و زرت چیز نیست • فرض ایتدم که سیم و زردن سنک نسنک یوقدر چو سعدی زبان خوشت
نیز نیست • سعدی کبی زبان خوشنک یعنی طاتلو سوزکده می یوقدر **حکایت** شنیدم که فرزانه‌ای
اشتدم که حق پرست بر عارف کریبان کرفتش بکار زومت • برمت لو بوادل عارفک یقه‌سنی
طوتدی انان بیترو دلمر دهان در دون او قتاری کوکلکلر بوسزدن حانی دلکه یعنی عارف

قنا قورد و سر بر نکرد از سکون قناعته سکتم یدی وجهد سکوندن باشنی قالدیرمدی
دهقانسنه تحمل ایدوب اکر قسنه دیدی یکی کفتش اکر نه مردی تو بین بر کمسه اولاحق پرست
عارف ایدی آکسه دخی مرد دکلی سن بیچه کسه دخی اذا او مرد بین تحمل در بغیت ایدوبنی تمیز
بونی تمیز ایدوب تحمل صیفه در ستیدا بین کی مرد پاکیزه خوی پاکیزه ولطیف خویلو
مرد یعنی عارف اولکسه دن بو سوزی اشتدی بدو کفت ای ابی نوح یا من نکوی عارف
اولکسه ایدر بونک کبی دن پاکم سویلیم وکسه ایلم بکا جنک ایلم دیه در دست نادان
کریبان مرد مست جاهل کسنه نک یقه سی یرتر یا جاهل مست کسنه نک یقه سی یرتر بو دخی اوزرینه
مست لفظی نادان لفظنه مضاف اولور که باشیر هنیک سکا لو برد ایلمست نادان که
جنک ارسلان ایله هنکامه نکرا ایدر بو دخی هیچ قابل دیا اولدقته که لفظی استفهام
اولور وصبی بو یله اولور جنکا ایدوب ارسلان ایله جنکا تکیم نکرا ایدر یعنی مست جاهل
ایله جنکا ایلمک بعینه ارسلان ایله جنکا اکدر حاد بوکه عاقل اولان کسه بونک کبیدن
احتراز ایدر ومم او لکه موافق نانی مست نادانک حقیقی اولور رهشیار عاقل نزیبد
که دست عاقل اولان هشیاردن یراشمز یعنی لایق دکلدر که الینی زند در کریبان نادان
مست نادانک یقه سنه ادرمه وانکله جنکا ایده روشن اولان معنی هشیار لفظنک
عاقل لفظنه اضافتی در مضاف اولمقتله جایزدر اولدقته معنی بو یله اولور هشیار
عاقلدن یراشمز که الینی هنرمند جبینه نزد کالاکند هنرمند عاقل اولان کسه بو یله
دیرکه دخیک بو دخی لطف درود تا یدر جفا بیند ومهربانی کند فلکک جفاسنی
کورر ومهربانلق وشفقت ایلر یعنی جفا ایدنه ترحم ایدر **حکایت درمردی مردان سکی پای**
صحرانشینی کزید برکلب بر صحرانشینک ایاغنی اصیردی کنیم که نه هوش زدندان چکید
اما بر غضب ایله اصیردی که کویا اولکلبک دیشندن زهر طاملدی شب از درد بیچاره
خوابش نبرد کیجه اول بیچاره اوکا غرسندن واغلندن خواب التمدی یعنی اویومدی

یکی

یکی اندرش دختری بود خرد اولکسه نک جانبندن یعنی فارسنه کندنک برکوچک قزی
وار ایدی پدر را جفا کرد وتندی نمود او اول دختر باباسنه جفا ایدی وبابالق کوستردی
بو یله دیو که آخر ترا نیز دندان بنود که اول سنکده دیشک یوقمی که سن دخی اولکلبک ایاغنی
اصیره یدک پس از کریه مرد پراکنده روز چون که دختر که بو سوزی اشتدی کریه دن
صکره کوکلی پراکنده یعنی مشوش الحال ودستریق البال اولان مرد بخندید که ای مامک دلفروز
کلدی دایندی که ای کوکلی شعشعه لندرجی یعنی کوکلی سرور ویرجی انا جیم مرا کرچه هم سلطنت
بود بیشی بیم اکرچه دیشمدن غیری اولکلبدن قوتم دخی زیاده ایدی دریغ آمدم کام
ودندان خویش لیکن باکم صیغمکدی کندو طاعم ودیشم که کلبک ایاغنی اصیرمق ایله
ملوث دنا پاک اولم محالست تیغ اکر بر سر خورم اکر باشمه اور سه تیغ ایلم یعنی باشمه تیغ
ایله اورسه لر محال در که دندان بپای سک اندر برم که دیشمی کلبک ایاغنه ایلیدم یعنی ایاغی
اصیرم حضرت شیخ رحمة الله علیه قصه دن صحبه بیانه رجوع ایلدی توان کرد
با ناکسان بدرکی ناکسلره بدا صللق یعنی که تکلیمک ممکن در ولیکن نیاید زمردم سکی
اما آدمدن کلبلک کلمیوب که دینلمعقول الحق کلمز **حکایت خواجه نیک خصال وبنده**
بد خصال بزرکی هنرمند آفاقی بود عالمک هنرمند بر ابولکسه وار ایدی که غلامی
نکوخیده اخلاق بود اما اول هنرمندک خویلری نامعقول بر غلام ایدی ازین خوبی رویی
که ابیده بو سبیدن اکرچه اول غلام صاحبی قرنجوس قبیح یوزلو بر بنده ایدی بدین سکه
در بدی ما بیوه بر قبیح ایدی که یوزنه سرکه سورلمش ایدی یعنی غایت ایله ترش روی
ایدی ازین بونک کبی محل رده ما بعدنه بیان ایچوندر چو ثعبانش آلوده دندان بزهر
اژدرها کبی انک دیشی زهر ایله بولشمش ایدی یعنی اغزنک اکا اقوکنده دیشلری باتل
اولمش ایدی شود ما صبر او غلاجغدک دشرکیکی بو محلدن مراد بعضی که اهر جی
دیمکدر دیو تعیین اتمش در اوکه دخی لطفی یوقدکلدر کرد بر ده از زشت رویان شهر

سمی کونهشت بردی ز بدن سبقت اتمشلر ایدی یعنی سنه که جمله قیچ اولم ز بدنه قیچ
اولم ایدی بو وجهدنکه اندن بوکه نسبت جمیع اولم ایدی **بیت** شخصی نه چنان کریه منظر
کز زشتی او صفت توان داد • هنگامش بردی ابجشم سبل دایم انوک یوزنه سبل او
کوزنک یکی دیدیسی بوی پیاز نارنبغل قولتغنده اولان بیاز که رایحه سنده پیاز دی
یعنی افزایدی زکره وقت بخش برابرو زدی طعام پشورمکدقی قاشنی دزه بکره
اودر ایدی یعنی طعام پشوردیسه ز قاشنی بورسند بردی چو بخستند با هوام ز انف
زدی چونکه بیمان طعام پشوردیلر یعنی پشوب اورتایه کتوردیلر ایدی اندیسی ایله
دین بوینا دتوررایدی دمادم بنان خوردنش اهتمشت طعام ونان یکره دایا هوام کی
ایله بیله اولوردی ایدی وکر مردی آبش ندادی بدست وضا اکر هوام کی اولیدی الی
ایله اکم صو ویرزدی نه کفت اندر وکار کردی نه چوب اول غلامه نه سوزنه کوتک
تاثیرایدی نه سیاستیچه کره افندیسی اکا دوکمش و سوکمشایدی شب ورز زو فتنه
درکندوکوب کیجه وکوندز فتنه اول غلامدن قرلمقده وقتلمقده یعنی دایما خانه نک
کاه ارداسنی یوقاری کاه ارداسنی برشنه قتارایدی **بیت** بر توبیکان نکردی هرکه
بنیادش بد نشت • تربیت نا اهل را چون کردکان برکنبدست • کهی خار وخس در رهی اند اختی
کاهی اول جونکت جفا • مسلمانکر یوللنه خار وخس اتارایدی کهی ماکیان در چه انداختی
افندیسنه ضرر اولسون دیو کهی طاوقی قیویه اتارایدی ز سیماش وحشت فزا آمدی
انوک یوزنده آدمه وحشت ونفرت کلور آمدی یعنی هرکه اکا نظر ایسه صورتندن
نفرت ایدرایدی نوفتی بکاری که بار آمدی برایشه کتمز ایدیکه کرو کلیدی یعنی حددن
زیاده اکلنورایدی بو سخنکه کلیم اول غلامک اخلاقی ذمیمه سنک وصفنده کسی کفت از نیا
بندم بدخصال بر کیسه انوک افندیسنه ایتدیکه بو خصلتلری اخر بنده دن چه خواهی
ادب یا هنر یا جمال نه استرسن ادبمی یا هنرمی یا جمالی بونده هیچ برکی یوقدر

بیزند

تیرزد وجودی بدین نا خوشی بو قباحت دبونا معقوللغ ایله بوبنده بر وجود یعنی
هیچ برشنه دکل بود چه دی جا شد در بونا خوشلغ دبونا معقوللغ ایله بوبنده
لایق دکلدر که وجوددن مراد بو تقدیرده وزنه بنده اولور وهم نیرزد مصراع ثانیه حرفی
اولور که جورش پسندیدی وبارش کشی که اول بنده نک جورینی چکمسن دیرکنی ویکلشی
چکمسن منت نبوده خوب نیکوسیر به ساکم سیرتلو ایو بر مجوب بنده بورستادم
این را بنخاسی بر الم کتوره ایم یعنی صاتونالی ویره یم بو بد خصال بنده یی ایرجی یه
ایت یعنی اکر صاتم اکر بکیه پشیز اید در سر مپیج وضا اکر اول بنده یی اکخه بر پول
کتوره باشی چویرمه یعنی مز آزده بر بجو بهایدرسم صات کتوره کرانست اکر
راست خواهی بیچ اکر طوغرسنی سوال ایدرسک هیچ دمنه دی بهالودر شنید این
سخن مرد نیکو نهاد ایو طبیعتلو مرد یعنی اول بنده نک افندیسی بوسوزی اشتدی کنندید
کا ای یار فرخ نژاد تحلدی وایتدی ای مبارک اصللو یار بوستاین پسر طبع وخوش
وبیک بتیم در بو پسرک طبع وخوی اما فایده سی بودیر که عاقبت مراز و طبیعت شود
خوی بنیک بکا اندن ایو خو عادت وطبیعت اولور یعنی انوک نا معقول خویلرینه تحمل
ایدر که بکا ایو خوی حاصل اولور که اول ایو خوی ترک برک صبردر قوله تعالی فصبر جمیل
بر بیسی دخی غضبی دفع المکدر قوله تعالی والکاظمین الغیظ والعافین عن الناس
چو زد کرده باشم بیتی ما قبلنده اولان بیتی مفسردر چو زو کرده باشم تحمل بیعنی چون
که اول بنده دن جور وجفایه چوق تحمل ایلمش اولم تحمل جفا بردن از هرکسی اندن مکرم
هر برکسه دن جفا التمکه قادر اولورم تحمل چو زهرت نماید نخست جفا یه وبلایه تحمل ایلمک
اول ساکم زهر کبی کورینور یعنی اجی کلور ولی شهد کردد چو در طبع رست اما اول زهر کبی
اجی اولان تحمل عسل اولور یعنی عسل کبی طتلو اولور چون که طبع ده بتدی وطبیعت که
معتاد اولدی **حکایت معروف کرخی ومسافر مریض** کسی را مرادف کرخی بخست

چو خود را قوی حال بینی و خوش چونکه کندوکی قوی حال و خوش کوره سن یعنی صحت و سرورده
اوله سن بشکرانه بار ضعیفان بکش اول شکرانه ایله ضعیف لرک دخی ترکیولرینی چک یعنی
انلره رعایت ایده سن بلالره تحمل ایله اگر خود همه صورتی چون طلسم اگر خود طلسم کبی انجق
صورت ایسک هیچ کسه فائده دخی کیو قایسه بمیری واکت بمیر دو جسم اولورسک
اسمک دخی جسمک کبی اولور اصلا سنده بر اثر و بر نام قالمز دگر بر دهی درخت کرم اما اگر
کرم عاجی بیحسر سن یعنی کرم جالشر سن برینکنامی خوره لاجرم البته بنک نام کیوری سنی
برس **قطعه** درخت کرم هرکجا بیخ کرد • گذشت از فلک شاخ و بالای او • گر امیدداری کز و بر خوری
بمنت منه اره بر پای او • بینی که در کرخ تربت بسیست کوره سن که کرخده تربه چوقدر
بجز گور معروف معروف نیست اما معروف کرخی قبرندن غیری مشهور و مقبول قبر یوقدر
تکبر کنند مردم حشمت پرست کبر ایدرلر حشمت و عظمته زیاده اولنسه دیو مرد نداند حشمت
تکلم اندیشت اما اول تکبر بلمز که حشمت و عظمت علم ایچنده در یعنی حشمت علم ایله زیاده اولور

حکایت در سفاهت نااهلان و تحمل نیک مردان طلب بود شوخی بصاحب دلی بر گستاخ

بر صاحب دلدن امید التدی یعنی اندن بر نسنه طلب ایلدی نبود آن زمان در میان حاصلی
اتفاقا اول زمان اورتاده بر حاصل یوق ایدی یعنی سیم و زردن حاضر نسنه سی یوق
ایدی کمربند و دستش تهی بود و پاک اول صاحب دلک کمربندی و الی بوش و پاک ایدی
یعنی سیم و زردن اصلا حاضر نسنه سی یوق ایدی چو زر بر فشاندی بروینش چو خاک
که اول ادبسز سائلک یوزینه خاک کبی زر صاچیدی یعنی دلاز التون ویریدی اما
اول زمان یانندہ نسنه یوق ایدی اول سببدن انکا ویرمدی برون تاخت خواهنده
خیره روی اول دلنجی یوزی سائل طاشره چیقدی یعنی انک اوندن طاشره چقدی نکوهیدن
اغاز کردش بکوی محله ده اول صاحبدلک خوشتنه اغاز ایتدی بر بلمدیو که زنهار
از این کژدمان خموش که بو خاموش اولمش عقربلردن یعنی مشایخدن صاقنک پلنکان

دریش

دریشند بصوف پوش زیرا بونلر ظاهرده صوف کیمش معنیده آدم پرتچی قپلانلردر که چون
گربه نشسته بود بر تهجد که بونلر کدی کبی دیز اوزرنه قلب لری یعنی سینه لری اوزرنه قیوب
مراقبه یه وارورلر دگر صیدی افتد چو سگ بر جهند اما اگر بر شکار دوشه کلب کبی قالقرلر
یعنی اسباب دنیویه دن بر نسنه کورسه لر حصولنه زیاده اهتمام و اقدام ایدرلر سوی
مسجد آورده دکان شید هیدو ظرافت دکانینی مسجد جانبنه کتورمشلردر یعنی صورت
صلاحده اولوب اکثر اوقات مسجدده اوتورورلر که در خانه کمتر توان یافت صید زیرا
خانه ده صید بولمق کمتر ممکندر یعنی خانه ده شکار قیتی نادر واقعدر اما مسجدده سیم
ایتدیره ورتدیره اکسک دکلدر انلردن بر نسنه حاصل اتمک ممکندر ره کاروان شیر مردان
زنند کاروانک یولنی شیر مردلر و بهادرلر اوررلر ولی جامه مردم ایشان کنند اما خلقک
جامه سنی بونلر صویرلر معنیده بونلر یول اوردیجی دن زیاده در سپید و سیه پاره بر دوختند
سپید و سیه پاره یی بربرینه دکمشلردر یعنی کونا کون پاره لر ایله یمنی خرقه لر کیرلر
خلق بونلرک فقر و احتیاجینی کوروب ترحم ایتسونلر دیو بضاعت نهاده زر اندوختند لیکن
بونلر بضاعت قومشلر التون قزانمشلردر یعنی ظاهر لباس و سیم و زره جمع ایتمشلردر زهی
جو فروشان گندم نمای تحسین بونلره که بغدای کوستریجی ارپه صاتیجی لردر یعنی زهد و
ریا ایله کندولرینی خلقه صالح و متدین کوستریجی لردر جهان گرد و شبکوک و خوش گدای
جهان دولاشیجی لر و شبکوک دلنجی لر و خوش دلنجی لردر مبین در عبادت که پیرند و سست
که عبادته بونلر پیرلر و ضعیف لردر دیو اعتبار و التفات ایلیه که در رقص و حالت جوانند
و چست زیرا بونلر رقصده و حالتده وجد و تواجدده جوان و چابک لردر چرا کرد باید
نماز از نشست بونلر نیچون اوتوروب نماز قیلورلر چو در رقص بر می توانند جست چونکه
رقصده و سماعده قالقمغه و صچرامغه قادرلردر عصای کلیم اند بسیار خوار بونلر موسی نک
علیه السلام عصاسی کبی چوق ییجی لردر یعنی موسی علیه السلامک عصاسی سحره نک الاتنی یردی

یوتری وصحو ایدی بوندن ما بجلیس چوق بیجیلردر بظاهر چنین زهر درو یکدنزار لیکن
ظاهرده بو بلیچ صاری یوزلولر ولاغرلردر عصای کلیم جو عصای کلیم اند تقدیرنده در
اشکوره معنی بو وجهله قیداولندی نه پرهیزکار ونه دانشور رند بونلره پرهیزکارلر
نه عالملردر همین بس کم دنیا بدین میخورند بونلره حمان بو دنیات دو قباحتیکه
دنیایی دین ایله یرلر یعنی دین ایله دنیایه صاتارلر عبای بلیلانه درتن کنند اظهار فقر
ایچون کندو تنلرینه بلیلانه عبا ایدرلر یعنی فقیرلر کبی بر نوع عبا کیرلر بو حلل حبش جامه
زنه کنند لیکن عورتلرینه حبش ولایتنک محصولی دیباجی ایله قفتان ایدرلر یعنی خاتونلرینه
زیاده بهالو لباس کیدررلر ز سنت نه بینی دراینان اش بونلرده سنتدن اش کورمزسن
مکر خواب پیشین ونان سحر مکر اویله اویقوسی یعنی اویله نمازندن اول بر مقدار اویومق
کم اکم قیلوله دیرلر و سحر نانه که سنت سحوری یمک بونلرده بو اکی سنتدن غیری کورمزسن
کادبوکم بو اکی سنت بونلره فائده لودر شکم تا سر آکنده از لقمه تنک شکملری باشلرینه
دکین لقمه دن محکم طقلمشدر یعنی طعام ایله قارنلری بوغازلرینه دکین محکم طولدرمشلردر
بو وجه دخی جائزدر شکملرینی باشلرینه دکین لقمه دن محکم طولدرمشلردر چون زنبیل دریوزه
هفتاد رنک گدالرک دریوزه زنبیلی کبی که یتمش درلو نسنه ایله طولمشدر بو محله کلنجه
حضرت شیخ اولادبزرک شیخ دقیق سوزلرینی بیان ایدی تمام دریای وصف ایدی
بیش گفت شیخ سعدی حضرتی ایدر بو وصفدن بوندن زیاده سویلمک استرم یعنی سویلمک
دیلرم بوندن زیاده سویلمزم که شنعت بود سیرت خویش گفت زیرا کندو سیرتنی
سویلمک قباحتدر زیرا حضرت شیخ مشایخ دندر فهد گفتا نیست شیوه نادیده کوری
دانی سویلدی بو شیوه دن بو طعن دن کورمش یعنی کورمدن سویلمک شنید هنر دیدی
عیب جوی بس بونی تحقیق ایله زیرا عیب طلب ایدیجی دعیب کور چونک کوزی هنر کورمز
قطعه چشم بد اندیش برکنده باد • عیب نماید هنرش در نظر • ور هنری داری و هفتاد عیب

دوست بنیند بجز آن یک هنر یکی کرده بدابر دیبی پس برکسه که چوق یوز سزلک و
ادب سزلکلرایتمش اوله یا فنالق ایتمشدر چه غم دارد از آبروی کسی برکسنک آبرو سیندن یعنی
برکسنک یوز صوینی دوککدن وعرضنه نقصان ایرشدرمکدن نه غم طوتار مریدی بشیخ
ابن سخن نقل کرد بو مریدیادکی شیخه علی التفصیل بو سوزی نقل ایدی اکر راست خواهی ازان
عقل کرد اکر طوغری سنی استرایسک یعنی سؤال ایدرسک عقلدن ایلدی یعنی معقول ایتدی
بدی در قفا عیب من کرد و خفت زیرا بر نا معقول کسه قفاده بنی تعییب ایدی واو یودی
یعنی خاموش اولدی بتر زو قرینی که آورد و کفت نامعقوللرکدر اول عیبت ایدندن
شخص مصاحب که کتوردی و ایتدی که فلان کسه سنکارده که بویله دیدی یکی تیر انکنده در
دشمن نهاد بو محلده که بکر زکه برکسه بر اوق اتدی واول اوق یوله دوشدی وجود م
بنا زرده و بکم نزد اوجودمی انجیتدی و باکم المی دیرمدی تو برداشتی و آمدی سوی من
معنی سن اولادق قالدروب دیم جانبمه یعنی بنم یانمه کلدک یعنی درسیوز یه بهلوی من
اولادفی بنم بهلومه صنجرسن بکذید صاحب دلینک خوبی ایو خوبی لوصاحب دل که
مراد شیخدر چونکه مرید دن بو سوزلری اشتدی کلدی و ایتدی که سهلستار نیم صحبتی
کونبکوی که بوسوزلر جزوی در اول قاره یوز لوسا ننم دیکه بوندن نا معقولرکه
دقیق رکه عیبمی سویلدیوب هنوز آنچه گفت ازبدم اندکیست اول نسنه که بنم عیبمدن
سویلدی هنوز بنم قیلدر انانها که من دانم ازصد یکیست زیرا انلردن یعنی بنده
اولان عیبلردن که بن انلری بیلورم یوزدن بریدر سزیدی کمان برمن آنها که بست
زیر کمان یوزندن در بو عیبلری که بکا اسنادایدی من ازخود یقینی شناسم که هست
بن کندوسندن یقینی بیلورم که اول عیبلر بنده واردر بو وجه دخی جائزدر بن کندودن
دی اصحاب دوست با ما وصال اول کسنه بو سید و صالا و لنشدردی یعنی اول سائل
بزه بو سیل ملاقی اولدی کجا داندم عیب هفتاد سال بنم یتمش ییللق عیبمی قنده بیلور

حضرت شیخ طاب ثراه بو مصراع ایله اشارت ایدرکه اولکه اول زمانده یتشدی
یاشنده ایمش به از من کس اندر جهان عیب من کیمسه بنم عیبمی جهانده بندن یک نداند
بجز عالم الغیب من حق تعالی حضرتندن غیری کیمسه بلمز ندیدم چنین نیک پندار کس دنیاده
بو یکیلی ایو ظن ایدر کیمسه کورمدم که پنداشت عیب من اینست و بس که بنم عیبم انجق بودر
تحقیق گواه گناهم گر آید بدست قیامت بنم گناهمه شاهد اکر الیه زد در نشترسم که کام
نکوست دوزخدن خوفم تمام زیرا ایشیم ایودر گرم عیب گوید بداندیش هم اگر
بکا یار اضا بجی بنم عیبمی سویلیه یعنی سویلیکه ادا ایده بیا گو به رسنکه از خویش هم دکمه
دی عیبم سنی کلوب بنم قتمده ایشون اکه ده عیبمی بر بر تقریر ایدیم کسانی که مرد
راه خدا بوده اند شول کیمسه لرکه خدا یولنک مردی یعنی الله تعالی نک مقبولی و مردودی
کم بر جاسش تیر بلا بوده اند که بلا تیرینه نشانه اولمشلردر یعنی بلایه تحمل ایتمشلردر زبون باش
تا هوسیشنت در رند زبون و مجهول اول تا خلق سنک بوستکه بیتار دجفا ایتمیه لرکه
صاحب دولتان بار سنگ خاره برند زیرا صاحب دولتلر ادب بزرک یوکنی ایجور رو جفاسن
چکرلر گر آزار آکر مردان سبو بی گنند فرضا اگر اولیاء الله کلر طرفندن بر دستی ایدرلر
سنکنی ملامت گنان بشکنند محقق ملامت ایدیجیلرک اولسبوین طاش ایله جرجر
یعنی اوده لی دو بلادن قلاماجیر کلدر **حکایت در گستاخی درویشان و حلم**
پادشاهان ملک صالح از پادشاهان شام شام پادشاهلرندن ملک صالح دیرلر بر
پادشاه بر دن آمدی صحدم با غلام دعایانک احوالن تجسس ایتمکایجون صباح وقتی
غلامی ایله طاشره کلوردی بگشتی در اطراف بازارها کوی بازارلرک و محله لرک اطرافنی
طولاشور ایدی بر سم عرب بتهم برسته دوی عرب طائفه سی کبی یوزنک نصفنی باغلامش
ایدی تاکسه ای بیلیه که صاحب نظر بود درویش دوست زیرا او ملک صالح صاحب نظر
درویش دوست ایدی بر ان کیمی دو دار د ملک صالح اوست بر اولکه که بو اکی فصیح

دو دت

دوش بینی بر کسه ده که بو ایکی خوی وار در حقیقت ده اولدی ملک صالح در
دو درویش در مسجدی خفته یافت اتفاقا ملک صالح بر مسجدده یاتمش ایکی درویش بولدی
پریشان دل و خاطر آشفته یافت اول ایکی درویشی پریشان دل و آشفته خاطر بولدی یعنی
زیاده بی حضور ایدیلر شب سرد شان دیده نابرده خواب صوق کیجه اول ایکی درویشک
کوزی خواب اکتمامش ایدی یعنی کیجه غایت صوق اولدوغندن اول ایکی درویش اویومامش
ایدی چو حربا تأمل کنان آفتاب حربا کبی آفتابک طلوعنه تامل و صبر ایدیجیلر حربا
بر کلر در که آفتاب نه طرفه توجه ایدرسه الا اول اول طرفه توجه ایدر یکی زان دو یکی گفت
با دیگری اول ایکی درویشک بریسی اوبرسنه بویله ایدر ایدی که ملک صالح اکر حاضر ایدی
که هم روز محشر بود داوری که هم قیامت کونی خصومت و دعوی یعنی دیوان اولور
د هر کس دنیاده نه اتدی ایسه انک نه مقصد بولورکلی این پادشاهان گردن فراز
اگر بو جبار و متکبر پادشاهلر که در لهو و عیشند و در کام و ناز که دنیاده لهو و
هوس ده و عیش و نوش ده و مراد و نازده و حضور و سرورده در آیند با عاجزان
در بهشت عاجز و فقیر لر ایله جنته کلورلر یعنی کیره لر اکر اول پادشاهلر اولان کر
کرامات سز طادر بو مصراع مقدر که کر ده رایند تقدیر بونده در من از کور سر بر نکیرم
بزخشت بن قبرده اولان کرپجدن باشمی قالدرمزم و انلر ایله جنته کیرمزم بهشت برین
ملک و مأوای ماست بو یوکسک جنت بزم ملکمز و مقاممزدر که بند غم امروز بر پای ماست
زیرا غم بندی بو کونده بزم ایاقمزه اورلمشدر یعنی دنیاده بو قدر غم و الم چکمشوزدر همه ازینان
چه دیدی خوشی دکلی عمر بونلردن نه خوشلق ورلیک کوردک که در آخرت نیز زحمت کشی
که آخرتده دخی بونلرک زحمتن چکه سن اگر صالح آنجا بدیوار باغ اگر صالح اول انده باغ
دیوارینه کلورسه یعنی قیامت کونی جنته کرمک استرسه درآید بکفشش بدرم دماغ باشمقلر ایله
انک بینی سین پر تاپم یعنی باشمق ایله دوکه دوکه بینی سین چیقاره ایم درآید ملک صالح

صعلوکلر اولدیلر اولسنی سهولت معنی ایچون چو مرد این سخن گفت و صالح شنید چونکه
اول درویش بو سوزی سویلدی و صالح اشتدی دگر بودن آنجا مصالح ندید کرو انی
اول محلده مصالح و معقول گورمدی بعده اورادن گتدی دمی رفت تا چشمهٔ آفتاب بر دم
کتدی یعنی بر زمان گتدی تا آفتاب چشمه‌سی ز چشم خلایق فروشست خواب خلایقک
چشمندن خوابی یودی یعنی آفتاب طلوع ایدوب خلایق خوابدن اویاندی دوان هر
دو کس فرستاد و خواند ملک صالح اول ایکی درویشه کس گوندردی و انلری گتوردی
قتنه اوقودی به هیبت نشست و به حرمت نشاند کندوسی هیبت ایله اوتوردی و اول ایکی
درویشی حرمت ایله اوتورتدی یعنی اللی عزت ایله یر گوستردی بر ایشان ببارید باران
جود ملک صالح اول ایکی درویشک اوزرینه سخاوت یغمورینی یاغدردی یعنی انلره وافر انعام و احسان
ایلدی فروشستشان گرد ذل از وجود ملک صالح ذلت غبارینی یودی یعنی انلری تمام
رعایت ایدوب عزیز و محترم ایلدی پس از رنج باران و سرما و سیل باران و سرما
و سیلدن مشقتدن صکره نشستند با نامداران خیل عسکرک اولولری ایله اوتوردیلر
گدایان بی جامه شب کرده روز گیجه ایله گوندزلری ایلیکلر یعنی صباح ایدن جامه و بسترسز
مسجدده صووقده یاتنلر ایکن معطر کنان جامه بر عود سوز بخوردان اوزره جامه‌لرینی
معطر ایدیجیلر اولدیلر یعنی بر مرتبه‌یه ایرشدیلر که صاحب دولتلر کبی جامه‌لرینی مطیب
و معطر ایدن کیمسه‌لر اولدیلر غنی اولدیلر بونده حصر ممکن بو حال عربه زبانده معتوه وهم
عادتلرندر یکی گفت از اینان ملک را نهان چونکه پادشاهدن بو قدر رعایت گوردیلر
بو ایکی درویشدن بری ملک صالحه نهان ایتدی که ای حلقه در گوش حکمت جهان که ای پادشاه
که جهان سنک امرکه حلقه بگوشدر یعنی ای پادشاه که جهان و اهلی سنک حکمکه حلقه بگوش
کوشدرلر طاقتلری یوقدر سنک فرمانکک حکمکه دلنلر در پسندیدگان در بزرگی رسند
مقبول اولنلر سیادته ایرشورلر ز ما بندگانت چه آمد پسند بز بنده‌لردن سکا نه مقبول

گلدی

١٤٧

گلدی که بزه بو قدر اکرام و اهتمام ایلدک شهنشه ز شادی چو گل بر شکفت ملک
صالح چونکه اول درویشدن بو سوزی اشتدی سروردن گل کبی اچلدی و تمام خط
ایتدی بخندید در روی درویش و گفت درویشک یوزینه گولدی و ایتدی من آن کس نیم
کز غرور حشم بن اول کمسه دگلم که عسکر غروردن و سلطنت کبردن ز بیچارگان روی درهم
کشم بیچاره‌لردن یوزمی بوروشدرم و التفات ایتیوب انلردن اعراض ایدم تو هم با من از سر
بنه خوی زشت سن دخی بنده نامعقول خویی براغدن قو عداوتی ترک ایله که ناساز
گاری کنی در بهشت که جنتده مخالفت ایدهسن من امروز کردم در صلح باز بن بو گون
دنیاده صلح قپوسنی اچدم تو فردا مکن در برویم فراز سن یارین آخرتده جنت قپوسنی
بنم یوزمه باغلمه و بندن اعراض ایتمه حضرت شیخ رحمه الله دخی مناسبتی ایله پندده
موعظت بیانه شروع ایلدی چنین راه اگر مقبلی پیش گیر اگر سعادتلو ایسک بویلجی یول
ادکو کتخود طوت شرف بایدت دست درویش گیر سکا شرف و عزت گرک ایسه
درویشک الن طوت و کم رعایت ایله بر از شاخ طوبی کس بر نداشت شول کمسه طوبی
بوداغندن یمش طوپلمدی یعنی یدی مراد جنته گیرمدی شول کمسه دیمکدر که امروز تخم ارادت
نکاشت که بو گون ارادت و طاعت تخمنی اکمدی ارادت نداری سعادت مجوی ارادت طوتمزسک
سعادت طلب ایلمه یعنی مادام که دنیاده سنده ارادت و رعایت درویشان اولمیجق
سعادت بولمزسین بچوگان خدمت توان برد گوی زیرا خدمت چوگانی ایله سعادت
طوبی ایلتمک یعنی سعادت بولمق ممکندر ترا کی بود چون چراغ التهاب سکا چراغ
یالکلمق نه زمان اولور یعنی قچنکه نور و ضیا قنده میسر اولور که از خود پری همچو قندیل
از آب زیرا سن انانیتدن طولوسن قندیل آبدن طولو اولدیغی کبی یعنی سنده عجب و کبر
واردر وجودی دهد روشنایی بجمع شول کمسه بزم و جمعه روشنالق و ضیا ویرر
که سوزیش در سینه باشد چو شمع که شمع کبی اول کمسه‌نک سینه‌سنده بر سوزش و حرارت اوله

یعنی قصیده مجتنب ایده‌ایدم **حکایت محرومی خود بین** یکی در نجوم اندکی دست داشت
برکسی علم نجومدن بر از حجا قدرت طوتردی ولی از تکبر سر مست داشت اما کردن بر
هست باش طوترایدی یعنی غایت ایله خود بین و متکبر ایدی بر کوشیار امد از راه دور
اولکسه الاقی یوندن کوشیار کشته کلدی کوشیار بر استاد منجمک آدیدر دری پر ارادت
سری پر غرور ارادت ایله طولو بر قلبی غرور ایله طولو بر باشی وار ایدی یعنی تعلمه زیاده
حریص ایدی لیکن قتی مغرور و خود بین ایدی خردمند از وی بر دوختی عاقل کم
مراد کوشیار در اولکسنک چونکه بو حالی کوردی انده کورنه دیکدی یعنی اغماض عین
ایدوب اکم هرکز اعتبار انمدی یکحرف دردی بناموختی اولکسیه برحرف تعلیم ایلمدی
چونکه بی بهره عزم سفر کرد باز چونکه اول نجیب سفر کورسمه قصد ایلدی بو دکفت
تا نایی کرد نه فراز اولمعالی قدر لو دانا اولمغرور ایدی تو خود را کمان بردی پر
پر چه دو سن کنده ویکر زیاده فاضل دعا قل ظن التمش چونکه سعیس یسنی اناییکی پرسنی
چون پر تو بر ظرف که پرادلدی کرونه ایلدی یعنی ارتق اکا قنسی صنی ز دعوی پرکشا ن
تهی می‌روی دعویدن مملو سن اوکسیدن معرفتدن بوش کیدرسن تهی آی تا پر معانی
شوی دعویدن بوش کل تا معانی و معارف ایله طولو کیده‌سن زهستی در افاق سعدی
صفت عالمده سعدی کبی وارلقدن یعنی انانیتدن تهی کرد و باز آی پر معرفت بوشی اولدر
دکر معرفت ایله طولو کل **حکایت در ترحم پادشاهان و تعلیم بندکان** بخشم از ملک بندی
شر ثبات غضب سببی ایله بر بنده پادشاه حضرنده باش چویردی یعنی پادشاهک حضور
اولوب قاچدی بفرمود جستن کسش در ثبات پادشاه اول بنده‌نک طلب ایلمکی بیوردی
املکه ای بولادر چو باز آمد از راه خشم و ستیز چون که اول بندن غضب و عناد یولندن
کرو کلدی یعنی خشمی ساکن اولدی بشمشیر زن کفت خونش بریز پادشاه جلاده ایتدی
که اول بندنک قانی دوک یعنی هلاک ایله بکریه تشنه جلاد نا مهربان قانه خوکمش

[illegible]

شفقت

شفقت دو مرحمت سز جلاد بردن کرد چون تشنه دشنه زبان خوی که لسانی طرز
چوزدی یکی قلیجی عریان ایدی دانوکه هلاکنه قصد ایدی شنیدم که کفت از دل تنکریش
اشتدم که اول بنده مجروح و طار کو کلندن ایتدی خدایا بحل کردم خون خویش اکه خدا
کندو قانمی اول پادشاهه حلال اتدم که همواره در نعمت و ناز دکام زیرا دایم نعمت و نازده
ورزادده در اقبال او بوده ام شادکام اول پادشاهک دولتنده شادکام یعنی تام مراد
ایله اولمشم مبادا فردا بخونم گرفتار اولیه که یارین قیامت کونی اول پادشاهی بنم قانم سببی ایله
بکیرهده وصم شود دشمن شادروان اوکه دشمنی شاد و خرم اولمه مکر اچو کفت دیاند
بکوش اول بنده‌نک سوزی چون پادشاهک قولاغنه کلدی یعنی اشتدی دیکر دیک خشمش
نیامد بجوش اول پادشاهک غضبی چولمکی ارتق جوش کتورمدی یعنی غضبی کندی
بسی بر سرش داد و بر دیده بوس پادشاه اول بنده‌نک باشنه و کوزینه اوزره چوق
بوس ویردی یعنی زیاده حظ ایله انوک سر و چشمنی اوپدی خداوند رایت
شد و طبل و کوس بینداه ایکن صلح سببی ایله علم و طبل و کوس صاحبی یعنی امیر اولدی
برفق از چنان هولناکی جایکاه رفق و ملاطفت سببی ایله انجیلی هولناک یردن
رسانید دهر تا بدان پایکاه دهر انی اول مرتبه یه ایرشدردی دعالی قدر ایلدی
غرض زین سخن انکم کفتار نرم بو سوزدن غرض دبو حکایتی کتورمکدن مقصود
اولدرکه بیان اتدم که ملایم سوز یعنی ملاطفت ایله سویلمک چو آبست بر آتش مرد کرم
غضب لو کسنک آتشنه اود نره آب کبی در حاصل کلام بودر که اب آتشی سوندر دکبی رفق
و ملاطفت ایله اولان کلمات دخی غضبناک مردک غضبنی تسکین ایدر تواضع کن ای دوست
با خصم تند ای دوست قوی و غضبناک دشمن ملایمت و تواضع ایله که نرمی کند تیغ برنده
کند زیرا ملایم اولان نسنه هر کسکن قلیجی کسمز ایلر نبینی که در معرض تیغ و تیر کو پرس
بپوشد قرین به بپوشند خفتان صد تو حریر برقات حریردن دونلش کیم کبر ملایم

[illegible]

اولدغندن اوترو **حکایت در معنی تواضع و نیاز مندی** ز دیرانه عارفی ژنده پوش
خرقه کیمی بر عارفک ویرانه سندن یکی را نباح سکی آمد بگوش بر کسنک قولاغنه کلب
آوازی کلدی بدل گفت کوی سگ اینجا چراست اوکسه کوکلنه یعنی کندو سنه ایتدی
دیرسن که کلب بونده نیه ونیچون در درآمد که درویش صالح کجاست اوکسه ویرانه ده
عارف اولدیغی یره کلدی که صالح درویش قنده در دینه حالا اوزره درکوره نشان
سک از پیش و از پس ندید او ران اوکندن و اردندن کلبک نشانی کورمدی
یعنی چوق تجسس ایتدی اصلا اونده کلبدن اثر بولمدی بجز عارف اینجا دکرکسی ندید
اول ویرانه ده عارفدن غیری کسه کورمدی واول کلب کبی آواز ایدن عارف ایدوکن
بلمدی خجل باز گردیدن آغاز کرد بو حالدن خجل اولوب اورادن کرو دونمکه باشلادی
که شرم آمدش بحث آن راز کرد زیرا اوکسه اولرازی کشف ایتمکه شرم کلدی یعنی عارفدن
کلب آوازینک کیفیتی سؤال ایتمکه حجاب ایدوب طشره ده طوردی شنید از درون
عارف آوازپای عارف ایچرودن ایاق آوازنی اشتدی طشره ده کسه وار ایدوکن کلدی
هلا گفت بر در مپای ای عارف اولکیمسه ایتدی قپو اوزره نه طورورسن هلا
ایچرو کل اندن مکث ایتموک نه ایسه کور منشدارین ایدیوب دکشم عارف اولکمنک
اندن نیه کلدوکنی بیلوب باکه ایتدی ظن ایتمه سن ودخی اولکم کلمکنک ایچون دوشنم کونم
که اینجا سگ آواز کرد ان منم که بونده کلب آوازی ایدن اولیم یعنی بونده کلب کبی آواز
ایدن بنم دیکی کلدی که بیچون بونده ایتدوک اکر جواب دیرسه ایدرسه چو دیدم که بیچارکی خرد
چونکه کوردم که حق تعالی حضرتی بیچاره لک صاتون الور یعنی ابوکی قتنده مقبول اولدن
بیچاره لک و تواضع در نهادم ز سر کبر و رای و خرد کبر و رای و عقلی باشمدن قودم یعنی
اندن فراغت ایلدم چو سگ بر درش بانگ کردم بسی کلب کبی او الله قپوسی اوزره
چوق بانکی وصدا ایلدم که مسکین تر از سگ ندیدم کسی زیرا کلبدن مسکین و حقیر کمسه

کیدم

کورمدم حضرت شیخ رحمة الله علیه تحدث نعمت بیاننه شروع ایلدی چو خواهی که
در قدر والا رسی چونکه طلب ایدرسنکه یوکسک قدر و عالی مرتبه یه ایرشه سین
ز شیب تواضع ببالا رسی تواضع اینشندن رفعت ایرشورسن یعنی تواضع ایله ایرشورسن
کبر ایله ایرشمزسین قال النبی صلی الله علیه وسلم من تواضع رفعه الله ومن تکبر وضعه الله
درین حضرت آنان که گردن فرازند بو حضرتده یعنی درگاه حقده انلر که صدر طوتورلر یعنی
التفات ایلدیلر که خود را فروتر نهادند قدر که کندولرنک قدرلرنی اشغی رکوردیلر
کبر ایله عالی طوتمدیلر چو سیل اندر آمد بهول و نهیب چونکه سیل هیبت ایله کلدی
و مهولک کوستردی فتاد از بلندی بسر در نشیب یوکسکلکدن اشغه باشی اوزره
دوشدی چو شبنم بیفتاد مسکین و خرد که شبنم مسکین و خرد دوشدی یعنی کبر و عجب
ایلمدی بمهر آسمانش بعیوق برد محبت و شفقتی ایله آسمانی عیوقه التدی

حکایت حاتم اصم وعبرت او در تواضع گروهی برانند ز اهل سخن سوز اهلندن
بیغ را دیلردن بر طایفه که حاتم اصم بود یاور مکن که حاتم اصم ایدی اماسن اعتقاد
ایله حاتم مشایخ عظامدن برکسه نکادیدی بد گوش طنین مگس با دماد زیرا صباح
وقتی سکک ویزلدیسی کلدی که در چنبر عنکبوت اوفتاد که حاتم اوتوردیغی یرده بر سکس
بر عنکبوتک اغنه دوشدی و حاتم سکک آوازنی اشتدی همه ضعف و خاموشی کید بود
اول عنکبوتک دوکی ضعفی و خاموشلغی کید و مکر ایدی مگس قند پنداشتش قید بود
بیچاره سکک قند ظن ایتدی اول قید و دام ایدی نگه کرد شیخ از سر اعتبار چون
که شیخ سکک صداسنی اشتدی عبرت اوجهدن یعنی عبرت ایله نظر ایلدی بویله دیو
که ای پای بند طمع پای دار که ای طمع ایاقی باغلو ایاقه طوت یعنی عنکبوتک جفاسنه
صبر و تحمل ایله نه هر جا شکر باشد و شهد و قند هر یرده شکر و شهد و قند اولماز
که در گوشها دام باز ست و بند زیرا بیچه گوشه لرده دام و بند اچلمشدر یعنی قونلمشدر

یکی گفت از آن حلقهٔ اهل رای چون کم بلبل بو سوزی سویلدی اول اهل رای حلقه سنده
یعنی اول مجلسده اولان اهل رایدن بریسی سنی ایتدی عجب دارم ای مرد راه خدای
عجب طوتارم ای خدا یولنک اری یعنی ای اللّٰه دوستی مگسه ای خی چون فهم کردی خروش
سن مگس خروش وصداسنی فهم ایلدک یعنی ایشتدک که ما را بد شوار نیامد بگوش
که بزم قولاغمزه دشوارلقله ایله کلدی یعنی ای کوجه ایشتدک تو گاه گاه کردی بیباک وکس
سن کم هیچ کس اوازینه ایله آگاه وخبردار اولورسن شاید اصم خوانیت زین پس سکا
سندن صکره اصم اوقومق لایق دکلدر چون کم حاتم اصم بو سوزی ایشتدی تبسم کنان گفت
ای تیزهوش تبسم ایدرک اول کیسه ایتدی ای زیاده عقللو اصم به که گفتار باطل
نیوش باطل ونامعقول سوزی ایشتمکدن اصم اولمق یکدر که خاکم باامی بخلوت درند
نشولکسه لرکم یعنی مریدلرکم بنم ایله خلوتده اولورلر معایب پوش وثناگستر وبیم
عیبمی ستر ایدیجی لر وثنامی فاش ایدیجیلردر چو پوشیده دارند اخلاق دون جون کم
مریدلریم نامعقول خویلریمی دستور طوتهلر کنوه هستیم زبر نفسم زبون دارلق
بنی نفسم التنده یعنی نارسیت بنی نفسم الندہ زبون ومغلوب ایدر وانمایم که من بشنوم
یعنی گوسترهم که بن ایشتمزم یعنی انکار ایلدکی صاغرلغه اوردم مگر کز تکلف جدا شوم
اولکه تکلف وریادن جدا اولم وانکاره موج و ... توقع ایتدکلریدن خلاص بولم چو
کایبوه نا شنوم اهل بنشست چون اهل مجلس کم مراد مریدلردر بنی صاغر بیلدیلر بگویند
نیک وبدم بر چه هست ایو وکم یعنی هنر وعیبم بره وار ایسه سویلدلر اگر بد شنیدن
بیاید خوشم اگر نامعقول اشتمک بکا خوش ومعتبر کلمیه یعنی اگر عیبمی استماع ایلکدن
حظ ایتیوب نه حصه اولمه ز کردار بد دامن اندر کشم نا صرد ع وقبیح عملدن
دامنمی چکرم یعنی فراغت ایدرم حضرت شیخ رحمة اللّٰه علیه معرفت وپند بیاننه شروع
ایلدی بحبل ستایش فراچه مشو مدح وستایش ایپی ایله قیوه ایتمه مراد مداحلرک

مدح وثناسنه مغرور اولوب غفلتک چاهینه اینمه دیمکدر چو حاتم اصم باش وغیبت شنو
بل کم حاتم کبی صاغر اول یعنی کندو کی صاغرلغه اور وعیبکی غیردن ایشت واکر ایشتبت
سعادت بجست وسلامت بیافت سعادت طلب ایتدی وسلامت وخلاص بولدی که گردن ز
گفتار سعدی بتافت شول دکسه که سعدینک سوزندن بوین جویردی یعنی انک ایله
عمل ایلمدی اذنیا به نصیحت گری بایدت سکا بوندن یک نصیحت ایدیجی کرکسه یعنی بنم
مصلحتم ایله منتفع اولمیوب بندن یکبر ناصح کرکسه ندانم پس از من چه پیش آیدت
بلمزم بندن صکره سکا ادوکم نه کلور وحالک نیجه اولور ونه بلایه اوغرارسن **حکایت**
زاهد ودزد عزیزی در اقصای تبریز بود تبریزک نهایتنده بر عزیز وار ایدی
که همواره بیدار وشبخیز بود که دائما اول عزیز اویانق ایدی وطاعت وعبادته کیجه
قالقیجی ایدی شبی دید جایی که دزدی کمند برکیجه کوردی بر یرده کم بر اوغری کمندی
به پیچید وبر طرف بامی فکند حلقه حلقه ایلدی وبر طام کنارنه اتدی کم انک ایله
یوقاری چقوب اودهکی اسبابی الله کسان خبر کرد واشوب خاست اولنلا هر آدم
خبر ایلدی کم دزد کلدی داروده غوغا قالقدی ز هر جانب مرد با چوب خاست
هر طرفدن چوب وسلاح ایله ادم قالقدی چو نامردم آواز مردم شنید چونکم دزد
خلقک آوازینی ایشتدی وکندودکی کلدوکی معلوم اولدیغن اکلدی نامردم بونده
نامرد معناسنه درکم دزد مراددر میان خطر جای بودن ندید خطر وتهلکه اولان اورنده
اولمق یره یعنی اولمقی معقول کورمدی نهیبی از آن گیرودار آمدش اول داروطوتدن
یعنی اول غوغا واشوبدن اکا بر خوف کلدی گریزی بوقت اختیار آمدش وقتنده
قاچمقلق اکا اختیار کلدی وبهانه اولدن قاچدی ز رحمت دل پارسا موم شد
چونکم دزدک بی دست کنک کوردی شفقتدن پارسانک قلبی موم اولدی یعنی زیاده
اسرکدی که شب دزد بیچاره محروم شد بو سببدن که بیچاره اوغری محروم اولدی یا خود

محروم کیتدی دیکادی بتاریکی از پی در آمد دزد قره کولکده زاهد اول دزدکا اردنجه
آکاه ایتمیجه کلدی زراه دیکر بیشا مدش ظرافت ایله زاهد برغیری یوده کردا اوکه
اوکنه کلدی بویله دیو که یارا مرو کاشنای توام ای یار کیتمه که سنک آشناکم مردانکی حاکیه
توام مردانه لقده وبهادرلقده سنک ایاغک طپراغی یم یا خود معنی بویله اولمه سن اوکله
مردانه لک صنیجه سنک خاک پایکم زاهد اول دزدک قلبنی متیح دمطابق ایلکا یچون
اوکا ارکلکنی بیان ایده دیب ای مرد ایدی بر مرد انک لفظنده اولان باصنایی اوکوره
نه معناسنه اولور بیلدیکم بمره انکی چونکه توکسی مردانه لکده ودلاورلکده سنجیلرکسه
کورهوم که هکی ادر بر دعت دبس زیرا هنکادرلکده پهلوانلق اکی تونعاده زرده
اینجا یکی بیش فقم آمدن مرد را برسیحیم اوکنه مردک کلک ده مردانه هکنا اکی ددم جا
بو ربوده از کارنار اکلیجی چنکور جانی فدا م ایکی بدیم هرد و فضلت غلام توام
بو ایکی فضلت سبی ایله کسنه وار درسنک غلامکم چه نامی که مولای نام توام نامک نه در
سنک نامکک نیه که بیم کرت رای باشد بحکم کرم اکر سنکا مرکا دوسه کرم قیلایم
یعنی اکر کیکدن معقود کوره ایسک بجایی که میدانستم برم برین که بیلوردم سکم
دیلواولم سرایست کوتاه و در بسته سخت برایی سرایی وارده که ایچرده کرسی
قیح آسانده قپوسی محکم باغلمشدر بنشدام ایجاهدا دنیر رخت اسباب جاعی انده
صانمزم یعنی انده دکل اکرم کلوخ دوبالای هم برنهیم پاکی کسی بره بیز ادر
قویالم یکی پایره دیشند بکزنیم بیرترا یاغری بربیزکا اموزی اموزینه ادر قویالم و
ایچرده کیره لم بجنبد انکه درد دست اندیشاز اول قدرایله کاوکه دوش یعنی اوکه
کیرن اسباب ایله قناعت ایله ازان به کردی بهی دست باز بازی اندن یکی که کرد
ای بو شده دنسن بودوادید چاپلوسی دنن ملایمت ودلداری وتراکمت وصیلم ایلم
کشیدش سوی خانه خویشتن پارسا انی کندو خانه سی جانبنه چکوب جانمزد سبب دد

مرد

مرد داشت دوشش کیجه ایله یوزیمی جانمزد یعنی دزد اموزی اشنه طوتدی بکتنی
برآمد فتاده بنه بهوش عقل صاحبی که مراد پارسادر دزدک اموزینه ادزینه کلدی یعنی
اموزنه باصوب کندوخانه سنه کرده بغلطاق ودستار دزخیقی که داشت بکم
جامه سی ودولبندینی وسنونا سبابیکه طوتاربدی یعنی خانه سنده اولان اسبابی زبالا
بدامان اودرکذاشت یوقاریده اشنه اوزکا انکنه قودی یعنی اتکنه براقدی و
زنکا برآورد غوغا که دزد دزد کشوندی یو اوراددن غوغا کوردی که دزد کلدی
یعنی چاغردی بویله دیو نواب ای جوانان یاری دهرد ای جوانلر معاونت ایلک
ثواب ومرد ده بدر جست از آشوب دزد دغل هیمان دزد چونکه حالی بویله
ایدوکنی کوردی غوغادن طاشره چقادی دوان جامه پارسادر بغل یلرک پارسانک
جامه سی قولتغنده دلاسوده شد مرد نیک اعتقاد ایو اعتقادلو مردک کوکلی دکلنی
اولدی دسرورینه ایرشدی که بیچاره ره را برآمد مراد شولسبید که بیر بیچاره نک
مرادی حاصل اولدی جفینی بر کسی ترحم نکرد بر خبث که کسه اکا ترحم ایلمدی بخشود
بخشودی دل نیکمرد نیک مردک یعنی پارسانک کوکلی اصغی اوکا اونی ترحم ایلدی و
مقصودینی اندن کلدوکی تدر حاصل ایلدی عجب نادم از سیرت نیکمردان عجب طوتورم
ایولرک سیرتندن که تنها کنند از کرم با بدان کم کندو کرملرندن یمانلره ایلکلکلر
وبلالرده ایکلر در اقبال نیکان بدان می زیند یمانلر ایولرک دولتنده وسایه سنده
دیریلورلر ومحفوظ ایدرلر اکر چه بدان اهل نیک نیند اکرچه یمانلر ایولره ایو کملایق
دکلدر **حکایت در تحمل جفای دشمن از بهر دوست** یکی را چو سعدی دلی ساده بود
برکمسنه نک سعدی کبی بر کسه ایله بر ساده دلی وار ایدی یعنی عداوت وبغضدن پاک بتیم
وار ایدی که با ساده رویی در افتاده بود که او دلساده دل برساده روده عاشق دوشش
ایدی جفا بردی از دشمن سخت کوی تیغ سویلیجی دشمندن جفا ایدر ایدی دجور نه

تحمل ایدر ایدی زیرا چوکان سختی کشی چو کوی سخت لق و شدت چوکاندن طوب کبی
هوادن کندی یعنی طوب چوکانک بلاسنه تحمل ایتوب یرندن هوایه آتیلور اول عاشق دشمنک
جفاسنه صبر و تحمل ایدر ایدی زیرا کس چنین برابرو نیندازد چین کسندن
قاشی ادر یعنی قاشنی بورشدوب یوزینه بورتمز ایدی زیرا نازی بشنوی
نیز باشد لطیفه دن غضبه بتوری دوزلمز ایدی یعنی بربرله لطیفه یه تحمل ایدر ایدی
یکی کفتش آخر ترا ننک نیست برکسه که انک ایدر آخر سنک عار و غیرتک یوقمیدر هرزینه هم
بیسه دسنک نیست بو دکلی سنه دشنک دن که ساکه اوررلر هرکس یوقمیدر تن خودتی
سخنه دونان کنند آنچه لرکند وتنی مغلوب دربونه ایدرلر زدشمن تحمل زبونان کنند
زبونلر دشمندن تحمل ایدرلر نشاید زدشمن خطا درگذاشت دشمندن خطایی کورمک
یعنی دشمنک قباحتنه تحمل ایدوب انک خطاسی عفو اتمک معقول و لایق دکلدر که کوینده
یارا و مردی بداشت زیرا ظهور ایدوب دیرلرکه قدرت وارکن طوتمز ایدی انوک ایچون
تحمل ایدر ایدی بداشت طوتدی معناسنه دخی جایزدر بو دکفت شیدای شوریده سر
عقل پریشان دیوانه اولمش ایدی جوابی که شاید نوشتن بزر برجواب که آنی آلتون
ایله یزمق لایقدر یعنی شویله معقول و لطیف جواب در که تعظیما و رعایة آنی آلتون
صو ایله یازمق کرک اول جواب بودر دلم خانه مهر یارست و بس قلبم یارک محبتی خانه سیدر
انجوق یعنی اندن غیری شینه یوقدر ازان می نکنجد درو کین کس اول سبیدن انده کیمسنک
کینی و انتقامی صیغمز **حکایت** چه خوش کفت بهلول فرخنده خوی لطیف دن خوب
دیدی مبارک و ایو خویلو بهلول چو بکذشت بر عارفی جنک جوی چونکه بهلول حضرتلری
جنک ایتجی و غوغاجی بر عارفه اوغرادی متوقف بودر که این مدعی کر دوست بشناختی
اکر بو کذاب عارف دوستی یعنی حق تعالی حضرتلرینی اکلسیدی به پیکار دشمن نپرداختی
دشمنک جنکنه مشغول اولمزدی والتفات اتمزدی کر از هستی حق خبر داشتی

کر

اکر حق تعالی حضرتنک جل جلاله وعم نواله وار لغندن خبر طوتیدی ولیس فی الدار غیره دیار
کلامنک معناسنی اکلیدی همه خلق را نیست پنداشتی دو کلی خلقی یوق ظن ایدر ایدی
دکلکم کمسیه عداوت ایدوب انوکیله مخاصمه ایده **حکایت لقمان حکیم و تحمل او** شنیدم که
لقمان سیه فام بود ایشتدم که لقمان حکیم قره یاغز کسنه ایدی نه تن پرور و نازک اندام بود
تن پرور و نازک اندام دکل ایدی یعنی ناز و نعمت ایله بسلنمش و ضعیف دکل ایدی
یکی بنده خویش پنداشتش اتفاقا بر کسه انی کندو بنده سی صاندی زبون دید و
درکار کل داشتش اول کسه لقمان حکیمی ضعیف در بونه کوردی والی بالچق ایشنه
طوتدی یعنی اعتقاد لغه قوشدی تحقیق کلام بودرکه اول کسنک بر بنده سی قاچمش ایدی
لقمان حکیم اول بنده یه بکزر ایدی اول سبیدن انی بنده سی دیو طوتمش انتقام اتمک
ایچون انی اعتقاد لغه قوشمش ایدی لقمان حکیم دخی سنه دیو امرینه منقاد اولمش ایدی
جفا دید و با جور و قهرش بساخت لقمان حکیم اول اشنده اول کسنک جفاسنی کوردی
و انوک جور و قهرینه تحمل ایدی بسالی سرایی ز بهرش بساخت اول کسنه دن اوتری بر
ییلده بر سرای یاپدی یعنی بر ییلده کن اولمراکه تعمیر یوندن اوتری بله چکدی چو پیش
آمدش بنده رفته باز چونکه اول کسنک قاچمش بنده سی کرو کاشنه کلدی ز لقمانش
آمد نهیبی فراز لقمان حکیمدن اول کیمسه یه قورقو کلدی یعنی زیاده قورقدی
بپایش درافتاد و پوزش نمود اول کسه لقمان حکیمک ایاغنه دوشدی و عذر کوستردی
یعنی خطامی عفو ایله دیو لقمانه اعتذار ایلدی بخندید لقمان که پوزش چه سود
لقمان حکیم جوابنده اول کسنک بو حالنی کوردی کلدی حکایت یعنی کز عذر کفایت سنه نه
بسالی ز جورت جکر خون کنم بر الفات میدرکه بر ییلده سنک جورکدن جکرمی طوره
ایدیم دیو قدر سختی جکم بیک ساعت از دل بدر چون کنم بر ساعتده اوانی قلبمدن
نیجه چیقاره ایدیم نیتم دلا بتعجیل ایدیم ولی هم ببخشایم ای نیکمرد اما

ای اوکه سنک انده که تا لیوب حفاکی عمقدا ایدیم که سود تو مارا زیانی نکرد زیراسنک
سودک بزه زیان ایلدی یعنی اکرچه سکا فایده اولدی خلقک محو ایکا ایدم اما
بزه دخی ضرر اولمادی بو بیت ایله عدم ضررنی بیان ودرویشه ایدر تو آباد کردی
شبستان خویش سه کند و شبستانکی معمور ایلدک که بو سکا فایده در مرا حکمت و
معرفت گشت بیشی نیکی بو بزه بکا حکمت و معرفت زیاده اولدی که بو سکا فایده در
حکمت و معرفت نه وجهله زیاده اولدیغنی بیان ایدر غلامیست درخیلم ای نیکبخت
بر اتکرهم یعنی اوموده اتکرمی کوررکونه در دانلرک خدمتنا ایدر برغلام واردر
ای اوبختلو کرومانیش و قبها کارساخت که کاه کاه اوغلام شکل ایتش و صعب
مصلحت بیور هم دکره بیار ارش سخت ددادنق اوغلامک قلبنی قتی حضور
ایتم چوباد ایدم سختی و کار زکل چونکه باکنی اتیک یعنی امن ادکم ارغاد دعک
اضطراب والمی خاطرمه کم حضرت شیخ بو اراده برقره حکایه ده حکمت بیانه شروع
ایلدی بر اتکه که جوربر سکان بنسرده بهادکمه که اولوک جوربنی التمدی دقو رک
جفاسی چکمدی سنو زدونتی بر ضعیفان خرد کوچک ضعیف اولدر یعنی فقرا
رعایا اوزره اتوک کوکمایانمه دتیم ایلم کرار سکان سخت ایدسیحی اکر حاکم زیردنده
سو وستاقتی کلورسه دبحضور اولور ایسک تو بربند دستان درستی مکن سعدی
بنی فرد ضعیفان اوزره غلظته ادجور وجفا ایلم بلکه رفق ایله **حکایت**
شیخ جنید و تواضع و حلم او رحمه الله شنیدم که در دشت صنعا جنید نشتوم که
صنعا صحراسنده جنید قدس الله سره العزیز سکی دید برکنده دنان صید برکلب
کوردی که انوکه صیدطوتیجی دیشی قوپمش ایدی یعنی یاشلولغندن دیشلری چقمش ایدی
زنیروی سرپنجه شیرگیر اسلان طوتیجی سرپنجه قوتندن بعنی اوککلیسه نیا ده
قوتلولغندن اسلان طوتیجی قادر ایکن فرومانده عاجز چو روباه پیری اولمش

دفت توره دکلو کیا هو قحنه زیاده عاجز و زبون قالمش ایدی پس از آنکه کم وآهو
گرفتی به پی اول کلب ایز یعنی یکلوا ایله اهوی دیبانه قوپونی طوتو قدنصکره
لکدخوردی از گوسفندان حی لیکن مرور ایام ایله برحاله ایرمش ایدی که قبیله
قیونلرینده دهم یرایدی چو مسکین و بیطاقتش دید درویش چونکه جنید هزه
اوکلبی مسکین و طاقتسز و جوده کوردی بدود ادیکیم از زاد خویش کند و
ازغندن برلقمه‌سنی اول بیچاره کلبه ویردی شنیدم که میکفت و خوش میگریست
ایشتدم که جنید حضرتلری ایدر ایدی و قان اغلر ایدی معتود توا بو بیترد رکه داندکه
بهتر زمامه دوکیست که بو کتم بیلمزکه حق تعالی قتنده قنقمیز بکرکدر بظاهر می
امروز ازو بهترم ظاهرا بوکون بن انوک ایکم دکر تا چه راند قضا برسرم کیم بیلور
کروهکم الهی باشمه اوزره نه سوق ایدر و حالم نیجه اولور کرم پای ایمان نلغزد بر
جای بکرا یمانم ایاغی یرندن طرفینه یعنی ایمان بندن سلب اولنمیه بسر برنهم تاج عفو
خدای حق تعالی حضرتلرینک جل جلاله عفوی تاجنی باشمه اوزره قورم بو حالده ایکم
چوقه مرتبه بو کلبدن یکم و کر کسوت معرفت دربرم اما اکر معرفت وایمان
کسوتنی اوزره نه تماثوبه بسیار ازین کمترم قالیم چوقه مرتبه بوندن الچه کم سعود
باالله دیدیک که سک باهمه زشت نامی چو مرد زیبا بود و کار زشت ناحق ایله چونکه
کلب اولدی مردار بو دنیا نکو اهنه برد اوکلبی جهنمه ایلتمیه لردر حضرت شیخ
رحمه الله معرفت بیانه شروع ایلدی ره اینست سعدی که مردان راه
درکاه حقه وسیله اولان صراط مستقیم بودر ای سعدی که راه حقک مردلری یعنی اولیا
الله بعزت نکردند در خود نکاه کندولرینه عزت ایله نظر ایلمدیلر یعنی کندولرینی عزیز
طوتمدیلر ازان بر ملائک شرف داشتند اول سببدن ملائکه اوزره شرف طوتدیلر یعنی
ملائکه‌دن معززدر دکم اولدیلر که خود را به از سک نپنداشتند که کندولرنی کلبدن

خورطوتدیلر **حکایت پارسا و مست** یکی بربطی در بغل داشت مست بر کسی
قولتغنده بر قوپوز طوتر ایدی بشب در سر پارسایی شکست کیجه ایله اول قوپوزی بر
صالحک باشنده صندی یعنی باشنه اوروب پاره لدی چو روز آمد آن نیکمرد سلیم
چونکه روز کلدی یعنی صباح اولدی اول سلیم القلب اولان ایو کیشی بر سنگدل برد یک
مشت سیم اول سنکدل مستک قتنه بر اووج اقچه الدی یعنی قپوز بهاسی دیو اکا بر مقدار
اقچه ویردی و ایتدی که دوشینه معذور بودی و مست که دونکی کیجه معذور و مست ایدک
ترا و مرا بربط و سر شکست سنک بربطک دخی بنم باشم صندی مرا به شد آن زخم و برخاست بیم
بنم اولان جرحم ایو اولدی و خوف کتدی ترا به نخواهد شد الا بسیم اما سنک جرحک ایو
اولمز و قبیککالمز مکر اقچه ایله لطفا ایله بو اقچه لری قبول ایله حضرت شیخ قدم دن
پند و مروت بیاننه شروع ایدوب ازان دوستان خدا بر سرند اول سببدن حق تعالی
حضرتنک دوستلری باشی اوزره در که از خلق بسیار بر سر خورند زیرا خلق دن
باشلری اوزره چوق ضرب یرلر و خلقک چوق جور و جفاسنی چکرلر **حکایت درویش**
جبر کردن شنیدم که در خاک وخش از مهان اشتدم که وخش ملکنده اولولردن یکی بود
در خلوت کنج نهان برسی خلوت بوجاغنده نهان ایدی یعنی اولیاء الله دن بر کمسنه
وخشده خلق دن عزلت ایدوب بر کوشه ده قناعت ایله کچنوردی مجرد بمعنی نه عارف
بدلق اولکسه دلق و خرقه ایله عارف دکل ایدی بلکه معنی و معرفت ایله اهل تجرد ایدی
یعنی عارف بالله ایدی اصلا خلقه احتیاجی یوغ ایدی که بر دوه کند کشت حاجت بخلق
که خلقه حاجتنی طالب ایچه سعادت کشاده دری بر سرای سعادت انوک
باشنه بر قپو اچمش ایدی در از دیگران بسته بر روی خلق غیری کمسه لرده قپویی اوکا
باغلمش ایدی یعنی حق تعالی حضرتی اکا بر سعادت ویرمش ایدی که هیچ کمسه یه احتیاجی
قالمامش ایدی بلکه خلق اکا محتاج ایدی زبان آوری بی خرد سعی کرد برعقل سز

سوز

سوز بیلمز خرد سعی و اقدام ایلدی ز شوخی به بد گفتن نیکمرد ادبسزلکندن
اول ایو کیشینک حقنده نامعقول سویلکه یعنی بد ادبسزلیک ایله او کیشی یی ذم ایلدی بویله
دیو که زنهار ازین مکر و دستان و ریو بو مکر و حیله دن و فریب دن صاقنک یعنی
شیخ آدینه اولنک حیله و مکر بوننده فریب سوزنده احتراز ایدک بجای سلیمان نشستن
چو دیو دیو که مراد صخر جنی سلیمان یرینه اوتوردیغی کبی بونلر دخی ظرافت ایله صلحا یرینه
اوتورمشلردر قطب اولدق ایچون دمادم بشویند چو گربه روی دایم کدی کبی یوزلرین
یورلر یعنی ابدست الورلر صلاح اظهاری ایچون طمع کرده در صید موشان کوی
حالبوکه محله فاره لرنک صیدینه طمع ایتمشلردر یعنی کندولرینی زهد و صلاح ایله
آراسته ایتمشلردر تاکه خلق نذر و صدقه لری بونلره ویره و محله ده اولان فقرایه
اعتبار و التفات اتمیه ایچه انلرک صیدینه طمع ایتمشلردر ریاضت کش از بهر نام و غرور
نام و شهرت و غرور دن اوتری ریاضت چکیجیلردر که طبل تهی را رود بانگ دور زیرا
بوش طبلک آوازی ایراغه کیدر بونلر دخی ریاضت چکیجیلردر شهرت و ریا ایچون تاکه خلق
اوزرلرنده شهرت و اعتبارلری اوله همی گفت و خلقی بر وی انجمن اول ادبسز عیب
بینی بو سوزلری ایدر ایدی و اول خلق اوکا اوزرنه جمع اولمشلر ایدی بر ایشان تفرج
کنان مرد و زن حالبوکه انلر اوزرینه تفرج ایدیجی ایدیلر ارکک و عورت یعنی انی کیم وار
شنیدم که بگریست دانای وخش اشتدم که وخشک دانای اغلدی چونکه اول
حریفک بو سوزلرینی اشتدی و اکا چوق دعا ایلدی بویله دیو که یارب مرین شخص را توبه
بخش ای بنم ربم بو شخصه توبه باغشله و انصاف ویر وگر راست گفت ای خداوند پاک
اگر بنم حقمده سویلدوکی کرچک دیمیش ایسه و اول عیبلر بنده وار ایسه ای پاک الله
مرا توبه ده تا نگردم هلاک بکا توبه ویر تا که بن هلاک اولمیم پسند آمد از عیب جوی
خودم باکه مقبول کلدی کندی عیب جویمدن که معلوم من کرد خوی بدم که بنم نامعقول

خوبی دعیبی باکم معلوم ایلدی بیت جایی که برق عصیان برادم صفی زد * مارا چگونه
زیبد دعوی بی گناهی * حضرت شیخ نور الله مرقده قصده بنده معرفت بیاننه شروع
ایلدی گرانی که دکشت کوید مرنج اگر ادیبک که دشمن سکا دیر ایسه یعنی اگر دشمن
دیو کی سوزلر سنده وار ایسه بیحضور اولمه زیرا راست سویلنمش اولور دگر بیهشتی
کو برو باک مسنج اما اگر اول دگل ایسه که دشمن سکا دیر یعنی عدو سکا اسناد ایتدوکی
عیبلر سنده یوق ایسه دیما که بیل طرشون بو سوز کنایتدر اندن که انوک تحسنده بانته
ودحر اولمیه اگر ابلهی مشکرا کند * گفت اگر بر ابله مسک پرلز قوقر دیو پر ایسه تو
مجموع باش ادپراکنده گفت سن مجموع اول که اول پراکنده ایتدوکی یعنی سنی بیحضور
اولمه زیرا اول نامعقول سویلدی وگر میرود در پیاز این سخن اما اگر بو سوز
پیاز حقنده کیده یعنی برکس پیاز زیرا قوقر دیو پر ایسه چنین است گوگند مغز پیچ
الی مقصودیت ایدوب سن دخی بویله دردی یعنی واقعا پیاز زیرا قوقر دیو عناد بیر
عقل سزلق ایلم مخصصی بودر که بر سوز که راست اوله انی عناد ایلم وکر راست
اولمیه سن انوکیله خصومت ایدوب البته بویله دریا بویله دگلدر دیو غوغا ایلم
نگیرد خردمند روشن ضمیر روشن فکرلو عاقل طوتمز یعنی المز زبان ببند دشمن ز
هنگامه گیر دمار صاحبی هنکامه گیردن دشمنک دلنی باغلمق ایچون دعا صاحبی الملازم
ایچین عقلت وراه خرد عقلک ایچی دعادی وخردک راهی دتوبیری دگلدر یعنی
رویش عقل واسد بخرد دگلدر که دانا فریب شنعبد خرد که عاقلدن کیم حقه بازک
حیله سنی صاتون الم یعنی حیله بازک کذب دهیله سنه اولنه پس کار خویش انکم عاقل است
اولدر که عاقلدر کندو اینجاردنه اوتردی یعنی کسه ایله افتلاط ایتوب بعلم معاشی دن
وسنا بعیددن فراغت ایتدی زبان ببند اندیش بر خود ببست بویله اکثر ایله دشمنک دلنی
کندو اوزره باغلدی که انوک حقنده نامعقول سویلکه قادر اولمدی تو نیکو روش

باش

باش تا بد سگالی سن ایو روشلو وایو فعللو اول تا پرامز صاحبی که مراد نیکوخود
بنقص تو گفتن نیابد مجال سنک نقصانکده عیبک سویلمکه مجال وقدرت بولمیه چو دشوار
آید ز دشمن سخن چون که دشمندن سوز ایشتمک سکا دشوار کلور نگر تا عیب گرفتار
نکنی نظر ایله کور سنک عیبک طوتدر ایسه انی ایله تا که دشمن دخی سنک حقکده سوز سویلمکه
قادر اولمیه جز آنکس نشاید نکو گوید مرا اولکسه دن غیری بنم حقمده ایو خوب سیلیمی بلم
که روشن کند بر من آهوی من که باکم بنم عیبمی روشن ایلیه آهو یوخ عیب معناسنه در

حکایت امیر المؤمنین علی رضی الله عنه وبیرشاد در تواضع

کسی مشکلی برد پیش علی
برکسه حضرت علینک قتنه بر مشکل التدی یعنی بر مشکل سؤال ایلدی مگر مشکلش را کند
منجلی اولدکه انوک مشکلنی روشن ایلیه امیر عدو بند کشور کشای اقلیم فتح ایدجی
دشمنی اسیر ایدجی امیر که مراد حضرت علی دکرم الله وجهه جوابی بگفت از سر علم ورای
علم ورای اوجیدن یعنی کندونک علم ورایینه موافق اکمل بر جواب دیدی شنیدم که
شخصی دران انجمن اشتدم که برکسه اول مجلسده بگفتا چنین نیست یا ابا الحسن
حضرت علیه بویله دگلدر یا ابا الحسن دیدی ابا الحسن کنیت علیدر نرنجید از و
حیدر نامجوی نام طلب ایدجی حیدر یعنی حضرت علی اوده کسنک بو سوزندن اکنمدی
بگفت ار تو دانی ازین به بگوی حضرت علی اولکسه ایتدی اگر سن بوندن یک بلورسک
سویله و بو مشکلی فتح ایله بگفتا بجی دانست و شایسته گفت اولکسه دیدیکنی که
بیلدی ایدی اما خوب ومقبول دیدی بگل چشمه خور شاید نهفت گل ایله افتاب
چشمه سی ستر ونا پیدا ایتمک ممکن دگلدر پسندید از و شاه مردان جواب شاه مردان
که مراد حضرت علیدر رضی الله عنه اولکسه دن بو جوابی بگندی وایتدی که من بر خطا بودم
واو بر صواب که بو خصوصده بن خطا اوزره اولدم واول صواب اوزره اولدی
به از من سخن گفت دانا یکیست بو خصوصده اولکسه بنمدن یک وحقدر سویلدی سوز

واصابت ایلدی اما حقیقتده عالم بردر که حق تعالی حضرتیدر عزّ اسمه که بالاتران
علم از علم نیست ایلم عالم در اول الله که انوک علمندن یوجه رک علم یوقدر زیرا
هر کیم علم ده طلا ایدرسه الا حق تعالی حضرتی دکل دهی عالک فوقنده عالم واردر الا الله تعالی
فوقنده عالم یوقدر فوق کل ذی علم علیم حضرت شیخ رحمه الله قصه دن پند و
موعظت بیانینه شروع ایلدی کرا مرد بودی خداوند جاه اگر بر فقیه بوکونه یعنی
بو زمانه اولیدی منصب حاجبی نکردی خداگیر دردی نیکاه کبر بنده خدا کهنظر
اتمزدی قنده قالدی که کندونک خطاسنه اعتراف ایدیدی بدر کردی از بار کم فاحش
بکم نبودی ای بار کاه بعدن لاشیء ایدایدی فردوکونشدی نباد اجنبی کناهنه الف
وارد دکرلرایدی بوبیدیو کم من بعد نه اب رددیی که که بو بندن حکماه ادبسزلک
ایلم ادب نیست ابیضیز رکاه کی اولور قتنده سوز سویلک ادب و حقوق رد ککده
کسی را کم پندار در سر بود بر کسنک که باشنده کبر و پندار اولم هپندار هرگز که حق
بشنود ظن ایلم که هرگز اولکسه حق ایشیده و حقوقی قبول ایلیه ز علمش ملال
ایدار وعظ نسک علم دن اکر ملال ودر وعظ دن سنک دعار کلورسه شقایق بباران
نرو ید ز سنگ بو سنگ کیم کسه دن بو حال عجب دکلدر زیرا انک قلبی سنگ کبی درسنکدن
خود ییمدوسبی ایلم شقایق بیتمز زیرا اصلا دجبلتده توجمی در کوهت دز دریای
فضلت چیز اکر سنک فضل و معرفت دریاسنک دری وار سه ره قائق بتذکیر در
پای درویشی ریز تعظیم ایلم ای درویشکی ایاغنه دوک واکر رعایت ایلم نیک
که از فاکی افتاده خوز کوهر نیست خرد حقیر و نیشی طراقدن برونید کل و بکشفد بهار
کل بتر و بو بهار اجیدوب جنمز کسان در بنیاوی کسه ترک کونده بکلنه شو دکسه بیزاده
کسه هیچ کسه اعتبار والتفات ایلمز کم انفردن برکه ماید برهی که کندو طبقم سن ده
زیاده چوقاولو لق کوسترر و کبرایلم مریزا حکیم کسه هایده رای عاقل ذز نیکرنی

ددکه

ددکه یعنی هر کز نصیحت و معرفت اظهار ایلم جوص بیمار ازحویتنی خواهم بر جنکم
سامع اولن کسه کی کندوده بر کوهرس بینی خود بینی کندده و کبرندن سونکه
التفات واعتبار ایتیه مکوتابکوینید شکرت خوار سه ایهو قضم دیه و کندوکی عرضه
ایدوب تعاقل اتم تا بیکر یعنی واو کسه سنک مدح و شکر کدیه لر جو خود کفتی از سر تونیع
مکارا اما چونکه کندوکا اهل فضلم دیوک وکندوکی مدح اتدکه کسه دن امید طوتم که سنی
مدح ایلیه لر حکایت عمر رضی الله عنه کدایی شنیدم که در تنکنای بر کدایی
اشتدوم که بر طار یرده نهاد سر عمل بر پشت پای حضرت عمر رضی الله عنه ایاغی اول
کدانک ایاغی ارقه سه اوزره قودی یعنی بصاد حضرت عمر رضی الله عنه اول کدانک ایاغنی بصدی
ندانست درویش بیچاره کوست بیچاره درویش بیلمدی که او در بیعنی حضرت عمر
ایدوکنی بیلمدی که رنجیده دکشن ندا نوز دوست زیرا انه حضور اولنکسه غایت
اضطراب ندن دشمنی دوستر ندن بلمز یعنی وقت ایلمز براشفت بردی که کوری مکر درویش
حضرت عمراوزره رضی الله عنه غضب ایلدی که مکر کورسه ایاغمی بصدوک بدو کفت سالار
عادل عمر عادل خلیفه که مراد حضرت عمر درویشه اینودی معذور قوت بود دره کورم
ولیکن خطا رفت کار کور دکلم ولیکن ایش خطا واقع اولدی یعنی ایاغک خطا ایلم
بصدم نه دانستم ازمن خطا درکذار بیلمدم بنده خطای عفو ایلم چه منصف بزرکان
دین بوده اند نه عجب انصاف ایدوب اولوریا ایشلر رضی الله عنهم اجمعین که با زیر
دستان چنین بوده اند که ضعیف و بیچاره لر ایله اولنلر یعنی بوده هم عدل ودنا
و لطف وسخا ایدرلرایش فردنی بود هوشمند کردن دونوبی کرینده و متبوداولن عاقل
تواضع ایدر چاد لغر شند شاخ بر میوه سر برزمین زیرا میوه ایلم بر اولان بوداق
باشنی یراوزره قوریعنی اشغه اکیدور بیت حافظانه نادیکی توکامت براورد
جانها فدای مردم نیکونهاد باد بنیاد ننند فرزانه تواضع کنانه یار که قیامت کونی

تغافل ایدرلر و سرهد اولورلر دنیاده تراخی ایدیجیلر نکونان از جهالت سرکردنان
اما منکرلرک باشی استغفار اولور قیامت کوننده جهالتدن دنیاده ایتدکلری کبرلرینه پشیمان
اولدقلرندن اگر من بترسی زروز شمار اگر قیامت کوننده خوف ایدر ایسک دقیقتده
حالم عجب بیچاره اولور دیو تشویش ایدرسک ازان گر تو ترسد خطا درگذار اولدکم که
سندن خوف ایدر خطاسی عفو ایله مکن خیره بر زیردستان ستم ای جوانمرد ای کریم
زیردستلر و ضعیفلره ظلم ایتمه که دستیست بالای دست توهم زیرا سنک الوک
اوزرنده دخی هم بر ال واردر که مراد حق تعالینک دست قدرتی در بیانده فوق ایدیهم
دور حاتم کهسن صاحب حکم سن لیکن خدانک حکم التنده مغلوب درسن
دکلمیسن الیس الله باحکم الحاکمین **حکایت در بیابان فاقده نیکخوی** نیکخوب
کردار و خوش خوی بود برکسه وار ایدی که ایو عملی و ایو خویلو ایدی که نیکو سرتان
نکوگوی بود که نامعقول سوزلو اولمیوب ایو سوزلی و لطف ایدیجی ایدی نکوا بش کسی دید
چون گذشت برکسه ای دوستی کوردی چونکه گیدی یعنی آخرته نقل ایلدی ایکن
که باری حکایت کن از سرگذشت اولکسه آکا ایتدی که سرگذشتکدن بر نوبت
حکایت ایله یعنی بعد الموت حالک نیجه اولدیغن بیان ایله دهان بخنده چو گل
باز کرد اولکسه برکره دهانی باشندن تبسم ایله گل کبی آچدی چو بلبل بصوت
خوش آغاز کرد بلبل کبی لطیف آواز ایله تکلم و سرگذشتنک حکایته آغاز ایلدی
بو یله دیو که بر من نکردند سختی بسی که عتابدن بنم اوزریمه چوق سختلق ایلدیلر
یعنی عذاب کوردم که من سخت نگرفتمی بر کسی زیرا دنیاده هرگز برکسه اوزرینه
قتی طوتدم ایدی یعنی کسنه زیاده رنجیده قلمادم ایدی **حکایت ذوالنون و**
قاضی او چنین یاد دارم که سقای نیل بو یله یاد طوتدرم که نیل سقاسی یعنی نیل ارماغی
نکرد آب بر مصر سالی سبیل بر یل مصرلیلره صو سبیل ایلمدی

یعنی

یعنی بر سیل نیل طاشمدی که مصره صو سبیل ایدیدی گروهی سوی کوهساران شدند
بو طائفه طاغلرک جانبنه گتدیلر بفریاد خواهان باران شدند و یاد ایله باران طلب
ایدیجی اولدیلر یعنی استسقایه چقدیلر گرستند و از گریه جوی روان استسقایه چقن
طائفه اغلدیلر و نفرتله و زاریلق ایتدیلر اما گریه دن انکی ارمق کلدی یعنی دعالری
مقبول اولمدی که یاغمور یاغه انلرک بیسی ایله نیل ارماغی طاشه نیامد مگر گریه آسمان
مگر آسمانک گریهسی کلدی یعنی برکی قطره یاغمور ارتق یاغمدی زیرا حقیقتده اول
باران دکل ایدی بلکه آسمان بونلرک حالنه گریه ایدیدی بیا مولفک منفیده معنای مجاز
اول قید اولندی سهولت معنا ایچون بذوالنون خبر برد ازیشان کسی انلردن بریسی
ذوالنون مصری حضرتلرینه خبر التدی بویله دیو که بر خلق رنجست و سختی بسی که خلق
اوزرنه زیاده زحمت و قحط واردر فرو ماندگان را دعایی بکن عاجزلر ایچون بر دعا ایله
اولدیکه بو بلادن خلاص اولالر که مقبول را رد نباشد سخن زیرا مقبول حضرت اولانک
سوزی رد اولمز سن خود مقبول درگاهسین شنیدم که ذوالنون بمدین گریخت
اشتدم که ذوالنون حضرتی چونکه اولکسه دن بو سوزی اشتدی مدینه قاچدی
بسی بر نیامد که باران بریخت ذوالنون حضرتی کتدکدن صکره چوق زمان کلدیکه
باران دکلدی یعنی چوق زمان کچدی که دائما یغمور یاغدی خبر شد بمدین پس از بیست
روز بیست یکرمی کوندن صکره مدینه خبر کتدی که ابر سیه دل بریشان گریست که
قاره کوکلو بولت انلر اوزرینه اغلدی یعنی زیاده یغمور یاغدی سبکعزم باز آمدن
کرد پیر یعنی ذوالنون مصری حضرتی قدس سره العزیز چونکه بو خبری اشتدی
توری کرو مصره کلمکه قصد ایلدی که پر شد بسیل بهاران غدیر زیرا بهارلر
سیلی ایله غدیر که مراد نیل ارماغی در پر اولدی بپرسید از عارفی در نهفت چونکه
ذوالنون کرو مصره کلدی بر عارفدن تنهاده ذوالنوندن سؤال ایلدی بو یله دیو

جم حکمت در بن رفتنت بود گفت سنگ بو کمکدر. نه حکمت وار ایدی دو النونه اول علاجه
جواب ویردب ایتدی شنیدم بر مرغ و مور و دوان اشتدم که مور و مرغ دیر بیچی در
اوزرنه شود تنگ بر دو مرغ و مور یرانلرک فعلندن اوتری قطار اولور
یعنی قحط واقع اولور گناه کارلرک قباحتندن اوتری دیمک کلدی که مسلم و معقول بو
سوزک اما بو سوزدن سالکم نه حصه عاید اولور بو بیت لرایله که جواب ویره بایدر
در بن کشور اندیشه کردم بسی چوق فکر ایلدم بو کشورده. بو قحط ایچمک فسقندندر و
گناهندن اوتری اولدی اولم پریشان تر از خود ندیدم کسی عاقبت کندمدن فکر ترک
و گناهکارلرک بو شهرده کیمسه کورمدم برفتم مبادا که از شر من بو شهردن کتدم دیو
که بهم فتم دشنام اجلندن مبادا بو ننه اولیه که منم سنده دخی جایزدر ببخشود در قحط
بر ایچون قحط اولورسه قیدوغم قیوسی بغلندی ادکسب دن شهردن کتدوم که یغمور یاغه
کرد کلدوم حضرت شیخ رحمه الله علیه بو معرفت بیاننه شروع ایلدی جمهی بابده
لطف کن که نهاند ساکن اولورلق و عاری بشر اولمق کرک ایسه لطفنده تواضع ایلم
ضعیفند بیچاره در هر کیم اولور ایسه زیرا اولاد اولور یعنی اولیا الله ندیدی
از خود بتر در جهان جهانده کندودن یمانراک دکناهکارلرک کیمسه کورمدیم ایدی یا
خود کورمز ایدی اولم اول سببدن زیاده عالی قدر اولدیلر توانگم شوی پیشم مردم
عزیز سنی خلق تننده اول وقت عزیز و محترم اولورسن که مر خویشتن را نکیری حقیر
که کندو کسنگی طوتیه سن یعنی کبریا نایتمیه سن که مثل جابراه تو بسی حافظ ارسیکه
برحذر خوشا کسی که در بیراه بی حجاب بزرکه که خود را از خردان شمرد بر اولدوکم
کندوسنی ضعیف لردن یعنی گناهکارلردن عد ایلدی بو سببدن عقبی بزرکی برد دنیاده
و عقبی ده اولولق التدی و معتبر و حضرت اولدی از بن خاکدان بنده پاک شد بو جوب
تکدن بر بنده پاک اولدی که دریای کمتر کسی خاک شد که بر ادن و کمتر کسنک ایاغنده خاک

اولدی

اولدی یعنی تمام تواضع ایلدی الا ای که بر خاک ما بکذری اکا اولان شول کیسه که بزم
قبرمز اوزرنده اوغرارسن دخی خاک ایچنده خورد حقیر یاتنی کوررسن بخاک عزیزان که یاد آوری
عزیزلرک مزاری حقیچون که یاد کتوررسن یعنی بزی بر دعا ایله یاد و ذوالمنت دایا ایتسن
که کر خاک شد سعدی او را چه غم اکر سعدی تکرار خاک اولدی ایسه اکا نه غم که در زندکی
خاک بودست هم زیرا حال حیاتنده دخی خاک اولمشدر یعنی تواضع ایدر اولور ادلماز ادلی
تکلیف التنده خاک کبی پست اولمشدر به بیچاره کی تن فرا خاک داد عاقبت بیچاره کلیم
تنی خاکه ویردی یعنی تراب ایچنده دفن اولندی وکر کرد عالم برآمد چو باد اکرچه
عالمک اطرافنی یل کبی کزدی یعنی تمام سیاحت ایلدی بسی بر نیامد که خاکش بخورد اندن
صکره چوق کلمز یعنی چوق زمان کچمز اننی طپراق یر تکرار کرد طپراق اولور دکر باره باد
بهار آمد بر تکرار بادی نه عالمه ایلدر اصلا وجودندن اثر قومز تکر تا کلستان معنی شکفت
نظر ایله کور تا که معنی کلستانی اجلدی یعنی معانی کلستانی اجلدندن دخی نظم و نثر و معنوی
و معارف الهیه ظهور بولمدن برد بر او هیچ بلبل چنین خوش نگفت اول معنی کلستانک
اوزرنده هیچ بر بلبل بویله لطیف سویلمدی یعنی اهل نظمدن بر کیمسه بوکه ما ننده زیاده
لطیف بر کتاب نظم ایلمدی عجب کر بمیرد چنین بلبلی اکر بو بکبی خوش نوالو بر بلبل
اولم که بر استخوانش برد ویدکا عجبدر که انوک استخوانی اوزرنده برکل بتمیه یعنی استخوانی
اوزرنده کل بتمکه لیاقتی واردر **باب پنجم در رضا** شبی زیب فکرت همی سوختم
برکیجه فکر زیتنی یقرایدم یعنی معارف الهیه و اشغال ایچون ذکر و ملاحظه ایدر ایدم
چراغ بلاغت بمی سوختم بلاغت چراغی شغله لندررایدم یعنی بلاغت اقتضاسی اوزره
نکات شعریه بی سویلر ایدم پراکنده کوئی حدیثم شنید پریشان و نا معقول سوز سویلجی
بر کیمسه بنم بو سوزمی اشتدی جز احسنت گفتن طریقی ندید احسنت دیمکدن غیری بر طریق
کورمدی یعنی بالضروری افرین دیدی هم از خبث نوعی دران درج کرد اما خبائثدن

دخی اسن بر نوع درنج ایدی یعنی اکرچه تحسین ایدی لیکن بنم بلاغت وفضلمه بر مقدار
طعن ایدی که ناچار فریاد جزند زیرا بالضروره درددن یعنی درد لودن
فریاد وفغان قالقر حضرت شیخ اولجهتک طعنی نه جهتله ایدوکنی بیان ایتمکه شروع
ایدی که فکر شن بلیغست ورایش بلند کہ اول سعدینک فکری بلیغ ورایی بلنددر ولیکن
شیوه زهد وطامات دهند لیکن بو زهد وصلاح وقواعد ورسم شیوه سندن ودهند
وموعظه اسلوبنده نه درخشت وکوپال وکرز گران اما حرب وجوماقده وکرز گرانده
دکل یعنی بهادرلقده وشجاعتده دکل که این شیوه ختمست بر دیگران زیرا بو شیوه
غیرلره اوزره ختم اولنشدر بو بابده انوک نعتی بوقدر حضرت شیخ رحمة الله علیه
کندویه اولان طعنی بیان ایتدوکدن صکره اکا جواب اولمغه لایق برادق کلامه شروع ایدوب
نداند که ما را سر جنگ نیست اول طعن ایدن نادان بیلمز که بزم کسه ایله جنک و
جدال ایتمکه هوسمز یوقدر وکرنه مجال سخن تنگ نیست یوخسه سوزه مجال طار دکلدر
یعنی اول بابده دخی حضرت اولمغه ممکندر سبحنکم بو کلامدن مراد بودر دیو عناد ایتمشدر
لیکن معتبر دکلدر که شیخ سعدی زهد وطامات شیوه سنده قویدر لیکن جنک وجدال
وصفنده اول قدر قوی دکلدر که بو خصوص غیری شاعرلره مسلمدر نظامی وفردوسی کبی
بیا تا در این شیوه چالش کنیم سر اولکنک سوزنه التفات ایلمه کل تا بو شیوه ده
سعی ایدهلم یعنی معارضه ده اقدام ایدهلم سر خصم را سنگ بالش کنیم دشمنک باشنه
طاش یصدق ایدهلم یعنی عدویه زیاده اضطراب والم دیرهلم توانم که تیغ زبان
برکشم قادرم که زبان تیغنی چکم جهانی سخن را قلم درکشم جهانه قطعنک سوزنه قلم چکم
یعنی قادرم که هیچ کسه بر سوز یتیشم دکل که اول طعن ایدن جنی **گفتار اندر رضا بحکم**
قضا سعادت به بخشایش داورست سعادت ودولت الله تعالینک بخشایشی
وانعامی ایله درحق جلاله نه در چنک بازوی زور آورست زورلو الن وقوتلو بازودن

دکلدر چون دولت نبخشد سپهر بلند چونکه عالی فلک دولت باغشلیه یعنی فائده فلکک لطفنده
دولت احسان اتمیه نیاید بمردانگی در کمند بهادرلق ایله کمنده کلمز یعنی کسه کندوسنی
بهادرلق وقوت ایله عنقا وسعید ایلمز نه سختی رسید از ضعیفی بمور نه موره ضعیف
لغندن سختلق واصل اولور نه شیران بسرپنجه خوردند زور نه اسلانلر زورقوتی
سرپنجه وقوت ایله یدیلر یعنی یمدیلر بلکه حق تعالی حضرتلری عزیز ایله نیجه تقدیر اتدی ایسه
بیان ایدر اولور چو نتوان بر افلاک دست آختن چونکه افلاکه دست اوزره ال ایرکورمک
وایکی برکونه دخی ایمکه ممکن دکلدر ضرورست باگردش ساختن ضرورتدر لابد
انک گردشی دورانی ایله دوزلمک یعنی انوک حرکت ودورانه کوره چکمک کرکدر انوکله
بسنت دیر اگر سنک حیاتک باقی ایسه نه عارت گزاید نه شمشیر وتیر سنی
دنیادن نه ایلان اجدری قیرر ونه اوق باتر یعنی مادام که اجلک ایرشمیه بونلر ایله
هلاک اولمزسین اگر در حیاتت نماندست بهر اما اگر سنک حیاتکده نصیب قالمش ایسه
یعنی عمرک اوزه ابردی ایسه چنانت کشد نوشدارو که زهر نوشدارو سنی زهر هلاک
اتدوکی کبی هلاک ایدر نه رستم چو پایان روزی نخورد بویله دکلمیدر چونکه رستم رزقنی
تمام یدی ودنیادن نصیبی قالمدی شغاد از نهادش برآورد گرد شغاد نام بر
اول رستمک قیاسندن توزی یوقاری کتوردی یعنی رستم بو قدر پهلوان ایکن عمرک
چونکه اخره ایرشدی شغادانی هلاک ایلدی حال بوکه انوک قتلنی شغاد لایقی ایدی
حکایت شاطر اصفهانی مرا در سپاهان یکی یار بود حضرت شیخ ایدر سپاهان شهرنده
بنم بر یارم وار ایدی که جنکاور وشوخ وعیار بود که بهادر وشوخ وعیار ایدی
مدامش بخون دست وخنجر خضاب ایله پهلوان ایدی اولکه دایما انوکالی
وخنجری قان ایله بویانمش ایدی یعنی متصل جنکده وقان دوکرده ایدی
برانش دل خصم از او چون کباب دشمنک کوکلی انوک اودینه کباب کبی یندی یعنی کباب

اشنا درزم بیجا یارسه دوشمنک دخی کوکا ایله یاروی اولکسکدن سندیدم کس
دون پس ترکش بیسفت کوریدم ای بر کون کم ترکش تعلیق ایدی یعنی بر کون صدق دبکه قوشنوب
جنکه دشکاره کیدر ایدی نه پولاد پیکانش آتش کشت انوک پولاد پیکانندن آتش
صچرار ایدی یعنی بر طاشه کم انوک پیکانی طوقندی آتش صچرار ایدی دلاور بسر بیجه کاو
زور سربیجه ایله کاو زورلو بر دلاور ایدی یعنی بیجه سنه کاو قوتی قدر قوتی
وار ایدی نه هولش بشیران در افتاده شور انوک هیبتندن و قورقوندن ارسلانلر غوغا
و اضطراب دوشمش ایدی یعنی شیرلر دخی اندن قورقار ایدی بدعوی چنان ناوک انداخت
اولکسه دعوی ایله انجیلینی اوق اتردی کم عذرا بهر یکی یک انداخت کم عذرانک بر
برینه بتارار ایدی عذرا العذره باکره قزه دیرلر اما عجم کومه عذرا دیر کر جوزایه
که بری برینه متصل ایکی صورتدر که ادم ایکی بر جددا بر بر فک ایکیدر یعنی اولکسه ناوک
انجیلینی استاد ایدی کم اکر اول ایکی صورتک برینه بر ناوک اتیدی خطا اتمز ایدی
حوث یعنی رحمة الله علیه بو خصوصده تمام مبالغه ایدر چنان خار در کل ندیدم که رفت
خارک کلم انجیلینی باتدیغنی کورمدم کم پیکان او در سپرها برفت که انوک پیکانی بوغنه
دکوبد سپرلره باتماید مسطوره اولکی معطای ترکیبی بو یده دیرکه کورمدم انجیلینی که خار
کلم باتدی نزد تارک جنک جوئی کشت بر بهلوانک ده سنه حربه دکرنا ایله اوردی
که خود و سرش تا بهم در سرشت که انوک توغلغه سنی و باشنی بربرینه باکه بوغمدی
یعنی توغلغه سنی و باشنی خرد ایدر ایدی چو کنجشک دور مخ در شیرد ... چکرکم کونه جوجوق
کبی ایدی جنکده یعنی صوجوق جکرکه ایله جنکه تودکدقده جکرکه بیتیم هلاک ایدر
بو کسه دخی ادمی بو یده هلاک ایدر ایدی بکشتن چو کنجشک بیشنش چه مرد انوک قتلنده
هلاک اتمکده مرده سرخ نه یعنی ایکیسی انوک یانده برابر ایدی اکر بر قرد بوده
بجوی تا مقتع فرضا اکر اولکسنک قرندوه اوندرزه بیوی خانه ایله فتنانی اولیدی

امانتی

١٥

امانتی خالدی بتیغ افکنا فرضدا بو قدر قوت و قدرت صاحبی عظیم پادشاه ایکن که
تیغ عریان اتمکه امان ویرمز ایدی قتنه قادر که انوک ایله جنکا یده پلنکان را
سدر سر بیجه زیر پلنکلر انوک بیجه سنک قوتندن زبون و مغلوب ایدیلر و زو بر ده جنکال
درشون شیر ارسلانک بیجه سنه بیجه سن باتوردش ایدی و زبون کلام بو در که ارسلان
دخی انوک مغلوبی و مقهوری ایدی کرفتی کربند زره زیرها بر قشنی بهلوانک و قولونک
قوشاغینی طوتیدی اکر کوه بودی بکندی زجای فرضا اکر اولکسه طاغ اولیدی انی
یرندن قوپارر ایدی وانک اودنده الور ایدی زره پوشا چون شبرنم زدی
زره کیمش کیسه چون که تیرنه یا اوریدی کوز کردی از مرد و بر زمین زدی آت اوزنده
اولان مردن کچر ایدی و ایاقدنه اوردر ایدی یعنی آتی اینجه انی اکی پاره ایدر ایدی
نه در مردی او را نه در مردمی نه اریکده ... پهلوانلکده ... ادمیلکده و کرمده ... دردم در
جهان کسی شنیده ادی انوک ثانیسی جهانن کسه اشتدی یعنی بیانده شجاعت و سخاوتده
اکه بکزر بر کسه ایشتمدی حاصل معنی بودر که عالمده اکه مانند کسه یوق ایدی مرا یکدم ازد
نکذاشتی بنی بر نفس اندن قورقو و پاندن ایرمز ایدی که با راستطعمان شیر دهشتی
زیرا راستطبع و صادق اولنلر بر بیلد و محبت طوترایدی سزرا نه نعیم ناکم در بیود
ناکاه سز بنی اول مملکتدن قاپدی یعنی اولیردن سز اکتدانم کلدی که بنشم در ان نعیم
ردزی نبود زیرا اول مملکتده ارتق رزقم و نصیبم یوق ایدی قضا نقل کرد ابنا قم شام
حکم الهی بنی صفاهاندن شامه نقل ایتدی خوشا بود ران خاک پاکم مقام اول پاک و لطیف
مملکتده پاکم مقام خوش کلدی یعنی شامدن تمام حظ اتدم ... التقصه چنوی ببودم مقیم
محصل کلام شامده بر نیچه زمان مقیم اولدم کشیدم دبراحت ... کاهی بنجو راحت
کاهی امید وخوف ایله دکر پرسداز شام بیمانه ام کردشام دن پیمانم طولدی کار تقی
اننده دخی رزقم قالمدی بالخصوص سوزلر کلدی کسبد ارزد ... خانه ام فارسک

ارزومندلکی بن چکدی یعنی اهل بیتمک اشتیاقنی بن شیراز طرفنده چکدی صباح اولور الامان
قضارا چون اتفاق افتاد تا که انجمنی اتفاق دوستوق که یارم کذر در عراق افتاد
که کردیا که عراق مملکتنه ادعا ایدر دوستوم یعنی کرد عراقه کلدم بو کجن بیتک مصراع
ثانیسی مصراع اولی جیبنده در بنی سرفراز شد باد نسیم ام سر کیمه باشم فکری کندی یعنی
فکر واردم بولدر کذشت ان هنرستم اول صفاهان ده اولان هنرهند که بوندن
اول اوکدوصنی یکمندرکو تکلم کوز ایدی یعنی خاطرم خطور ایلدی تکرر بشی دیرینه ام تازه
کرد تمکینم اسکی دوا هستی تازه ایدی یعنی اوکا ایلم مابینمده اولان محبت بینه تازه لندی
بدیدار او در سپاهان شدم قصد ایلدانی کورمکه سپاهانه کتدم بهر شکلکار دو
خواهان شدم جان و دل دن محبتایله اکا اعتبار طالب اولدم که اوکیده مصاحبت ایدم
جوان دیدم از کردش دهر اوده جوانی زماننک دونمندن پیر اولمش کوردم هو تکنکاه
ارغوانش زریر اولد جوانکیمی عاجبوندن دوتلمش تره که طونی قانه کانکه اکرکادونمش
ایدی ارغوانه کبی قرمزی یوزی زرپرکبی صارارمش ایدی چو کوه سپیدش سر از برف تویی
برفکبی بیاض مینو اولدیکنه باشی کوه سپید کبی اولمش ایدی یعنی باشنک صاچی تمام
اغرمش ایدی دمان اینش از برف پیری بروان پیرلک قارندن یوزنه دومان اوکا ابی
پیشمش ایدی یعنی پیرلکنده کونکی باشی یوزنه دوزه سرعت ایله روان ایدی فلک دست
قدرت بر و یافته فلکا اوکا دوزه قوت تالنی بولمش سر دست مردیش بر تافته
اوکا ارکلیکنک ادمنی جور ترمش یعنی غلبه ایلمش بود کرده کیتمز ولدان سرپنجی جهان اوکا
باشنده غرور ترمش چرخش شیریا تو انای برانوبر شیرغا وزلق باشی دیزینه دوزه قومش اوکا
شجاعت وصلابت کمش چون که اوکه بر حالنی کوردم بدو کفتم ای کرد شیر کیر اکا ایتدم
ای ارسلان طوتیجی یعنی ارسلانه مغلوب و زبون ایدیجی سکدر چه فرسوده کردت چو روباه پیر
— نه سنی قوجه دلکو کبی عاجز و زبون ایدی بخندید کز روز جنک تتر چون بن انده

یکین

کیفیت حالنی سؤال ایتدم کلوی و ایتدی که کاهی ایله جنکاتو کرد نابرد بدر کردم ان
جنکجوی نیزنک اوزنیک جوی نی دیبادر بیرنی بالتمدن چقاردم یعنی ترکا ایتدم حرف ینچ
رحمة الله علیه جنکده دیدم اولد دیغی بیابانلکه سزدیغ ایدی زمینی دیدم از نیزه چون
نیستان یر یوزنی نیزه دن قمشلق کبی کوردم که دوده زیاده داز عسکر کلوی برعلم کارده
انکه نیستان نتیجه ضرورت شوالی بوده سین کسره ایله ادقنور یوچه اهلنده بانکی کسری
و سکونله اید در کرفته علمها چو اتش دران علم لر انده اتش کبی طوتمش ایدی یعنی اول
نیزه لر ایچنده ال تافته دن اولمش سنجاقلرده اتش کبی واقع اولمش ایدی بر انکیختم
کرد هیجا چو دود چون که بو حالی کوردم جنک توزینی توتون کبی قوپاردم یعنی حکم جنک ایتدم
چو دولت نباشد تهور چه سود اما چونکه حق تعالی حضرتنده دولت و نصرت اولمیه
تهور و شجاعت نه فایده دیر دسودن نه حاصل اولور من انم که چون حمله اوردمی
بن اولکیمم که چون حمله کتوردیدم و جنکه مباشرت ایدیدم بر محی از کف انکشتری بردمی
سکوایله فتکی اندن خاتمی ایدر ایدم که جنکده بو قدر مهارتم وار ایدی
ولی چون نکردا اخترم یاوری اما چونکه ستاره و طالع بکا معاونت ایتمدی وانلرده فائده
ایرشمدی کرفتند کردم چو انکشتری جنکده بنم اطرافمی خاتم کبی طوتدیلر احاطه ایتدیلر
غنیمت شمردم طریق کریز کوردم چونکه حال بویله در قاچمق طریقنی غنیمت و فرصت
صایدم و جنکی ترتیب قاچدم که نادان کند با قضا پنجه تیز زیرا نادان اولان کشی قضا
ایله پنجه طوتشمغه تیز ایدر یعنی چونکه اولکه غالب اولمسی قضاده مقرر اولدی ایله پنجه
بنم فرصت بولوردم چه یاری کند مغفر و جوشنم نه عنغر و جوشنم باکه نه معاونت ایدر
وانلردن بکا نه فائده اولور چو یاری نکرد اختر روشنم چونکه بنم روشن طالعم بکا معاونت
ایتمدی کلید ظفر چون نباشد بدست ظفر مفتاحی چونکه الده اولمیه ببازو در فتح نتوان شکست
بازو قوت ایله فتح و نصرت قپوسنی قرمق ممکن دکلدر کرده بی جنک افکن بیجرو بر بوکی

فیل زور لو هنک یعنی کسه در ایمن شهرد دسم ستور آهن اچنده ایدی کندو رنک
باش و بت رنک طیانی یعنی آهن اچنده غرق ایدی کندوری و بشتری بهمان دم که دیدیم
گرد سپاه بهمان دم که دشمن عسکرینک توزینه کوردک زره جام کردیم و مغفر کلاه زره‌یی
قفتان و توغلغه‌یی کلاه ایتدک یعنی زرهی کیوب و توغلغه‌یی باشمزه قودق چو ارک
تازی بر انگیختیم بوت کبی عنانی قوپردق یعنی اوزرلرینه سوردک چو باران بلا کک
فرو ریختیم انلرک اوزرلرینه باران کبی پیکان دوکدک یعنی تیر یاغدردق دو لشکر بهم بر
زدند از کمین ناگاه بسودن ایکی لشکر بربرینه اوردیلر یعنی قرشو قرشو دلوب جنکه
طوردیلر تو گفتی زدند آسمان بر زمین سن اکر انی اوربولک دیسیدک که آسمانی یره
اوردیلر یعنی فلوک که آسمان بیتعدی زبار یدن تا تیغ چون تکرک غلو کبی اوق یاغدو
یعنی اولدنکده صودن زیاده اوقا اتدو و خفتان ز هر کوشه برخاست طوفان مرک
هر کوشه‌دن موت طوفانی قالقدی یعنی دار کسه هلاک اولدی بجنبید هر آن بر کمان
ساز جنکله ایدی چو ارسلان صید افکن کشوده دهن کرده باز کشوده دهان پر شنوب
یعنی اژدها کبی اغزن اچمش ایدی که انلری شکار ایده زمین آسمان شد ز گرد کبود کوک
توزدن زمین آسمان اولدی یعنی اتلرک یاغنیدن قالقان توزدن زمین آسمان کبی اولدی
چو انجم در و برق شمشیر و خود اولدکه توز ایچنده شمشیر ایله توغلغه‌لرنک پیدا صمی پیدا
کبی ایدی سواران دشمن چو دریا فتیم دشمنک سوارلرینه و بهادرلرینه چون که بودقده
بولشدق پیاده سپر در سپر یافتیم باشنو باشمزه سپری سپره دوقدق یعنی قلقان
یا بنوب هر علوعز بکمز ایله بجایک جنکه کتدک به تیر و سنان ره نبوی نشکافتیم تیر و سنان ایله
یول یاردق یعنی جنکده جدالده زیاده اقدام ایدوب تمام شجاعت کوستردک چو دولت بجو
سر دیر یافتیم عاقبت الامر چونکه دولت و نصرت اولدی یوز چوردک جم ز در اد درد بهم
جهد مرد کشینک جهدی یعنی سنه زود کوررد و نصرت نه فایده‌سی اولور چو بازدی

توفیق یاری نکرد چونکه توفیق بازوسی معاونت ایلمدی یعنی حق تعالی حضرتی عز اسمه
لطفندن نصرت ویرمدی دیمک کلدی که شاید تیغ ترکوز کسکن دکل ایدی یا دلراکه
جواب ویروب ایدر نه شمشیر جنکاوران کند بود جنکاوره تیغ ترکسی کسکن دکل ایدی
یعنی کسر ایدی که کیمی اوردی نه اهن تن شو بود نه کیمی اوردکی یرینه کوکدن ایدی
یعنی مغلوب اولمغه شمدن طالعمزک شناختن ایدی کس از لشکر ما ز هیجا بر دن نپرداخت
لشکرمزدن جنکدن طاشره کس کلدی نباید فراغت قفتان بخون کرلرک
کیمی قانی ایله بوشنمش دیلمه یعنی جنکا ملکون جقاللری قانه بوشنمش ایدی و
کندولر مجروح اولمش ایدی کسی را نشد ناوک اندر حریر بزم عسکرمزدن اولنی بهادرلرک
ناوکه دشمنک حریرینه باتدی قندن قالدی که زره لرندن کوزر ایدیم که گفتیم بدوزند
سندان به تیر کر بزم لشکرمزدن اولان تیر انداز ذلقی ایله استاد ایدیلرکه بن ایتیم
اندر تیر ایله دمور اورسکه کر یعنی دلر چو صد دانه مجموع در خوشه بر برنفوشند
جمع اولمش یوز دانه کبی مجتمع ایکن فتادیم هر دانه بکوشه ای هر بر دانه بر کوشه یه
دوشدک یعنی پراکنده و پریشان اولوب هر بر مز بر طرفه دوشدک بماند مردانه هم بود ایم
دست عاقبت نامردلک و غیرتسزلک ایله بری بریمزدن ال و یردک یعنی منهزم اولوب
طاغلدق چو ماهی که با جوشن افتد به شست ماهی کبی که جوشنی ایله اغه دوشه بزدخی
جوشنمز ایله انلرک کرفتاری اولدق یعنی بزم عسکرمزدن نیجه کسه اسیر اولدی
چو طالع زما روی بر پیچ بود چونکه طالع بزدن یوز چویرمش ایدی و بخت مساعد
دکل ایدی سپر پیش تیر قضا هیچ بود سپر قضا اوقنک اوکنده هیچ ایدی که تکرک
اوقی بزم سپرمزدن اکلمنوب کچدی زیرا حق تعالی حضرتی جل ذکره نصرت انلره ویرمش
ایدی از این بوالعجب تر حدیثی شنو بونکم مرتبه بوندن عجبیه کی بر سوز یعنی بر حکایت
استمکم که بخت کوشش نیرزد و دو تا بیم حس که بخت سز و طالع رسمی ایلمکی اندیشه

دیگر زیرا حق تعالی حضرتنه عز اسمه مادام که دولت و نصرت ویرمیه جهد و اقدام فایده ویرمز
یوقدر **حکایت تیر انداز اردبیل** یکی آهنین پنجه در اردبیل با هنی پنجه لو یعنی
بازوسی قوتلو بر تیر انداز کسه اردبیل شهرنده بیمی بکذرانیدی یعنی بیلکنه بیل سوکیله
محکم یاپه چکردی که بیلکی دمور بیلدن کچورر ایدی نمد پوشی آمد بجنگ فراز اتفاقا
بر کیکه کیمش که اولک جنکنه یقین کلدی وکم مقابل اولدی جوانی جهان سوز پیکار ساز
اولکه جنکده دنیا جهان یاقجی بر جوان ایدی یعنی زیاده جنکجوی پهلوان ایدک
بهر فاش جستی چو بهرام گور جنک طلب ایلکده یعنی جنکده جولانده بهرام گور گبی بهادر
ایدی کندی بکتمش پر از خام گور بیابان اشکنک دباغت اولنمش پوستندن اوزرنده
بر کمندی وار ایدی چو دید اردبیلی نمد پاره پوش جوین که او تیر انداز اردبیلی نمد
پاره پوش جوانی کوردی که کندو ایله جنکه اکنمه کلدی یعنی القصه اول اردبیلی کمان
درکشیده آورد و زه را بکوش یای کرتیشی وکرینی قولاغنه کتوردی یعنی یاینی قوردی د
چکوب طولدردی به پنجاه تیر خدنک نکشت برد اول جوانه الیی خدنک اوقنی آتدی که بری
جوبه بیر دن نرفت از نمد که اول الی اوقدن بریسی نمددن طاشره کتوی یعنی نمددن
کچدی قنده قالدی که جسمنه بر ضرر ایرشوره دلاور درآمد چو دستان گرد اول نمد
پوش دلاور پهلوان دستان یعنی رستم زاد کبی بچم کمندیش در آورد و بر کرد اول تیر
اندازی کمندک حلقه سنه کتوردی و میداندن الدی بو مصراع ثانی مصراع اولی
مبنی در بلشکر کهش بر د دوزخیم دست نمد پوشی جوان اردبیل بهادرینی کندو
لشکری اولدغی یره الدی و چادره الدی جو دزدان خونی بگردن ببست تا نکو ایلر
کبی بوینینه باغلدی سنبار زغیرت و شرمساری کفت اردبیل غیرت و حجابندن
کیجه اویومدی سحرکه پرستاری مانخیمه کفت سحر وقتی بر خدمتکار چادردن اردبیلیه
ایتدی تو که آهن بناوک بدوزی و تیر من که آهنی ناوک و تیر ایله دلرسن نمد پوشی نیارا

چون فتاد در اسیری نمد پوشه نیچه اسیر دوشدک یعنی نه سببدن کرفتار اولدک شنیدم
که میکفت و خون میکریست اشتدم که اول پرستاره اردبیلی ایدر ایدی و قان
اغلر ایدی معلوم دولت بودم نداند که روز اجل کس نزیست بیلمزمیسن که اجل کونی
کسه دیری اولمدی من آنم که در شیوه طعن و ضرب بدانم کیم که طعن و ضرب شیوه‌سنده
یعنی جنکده ضرب ایلسونمده هرستم دراموزم اداب حرب رستم حرب ادبنه و قتالک
روشلرنه تعلیم ایدرم دیکی کلدی که مالکم جو بختم بود یاشمدی یعنی معرور اولدک
اکم جواب دیرد بایدی چوبازدی بختم قوی حال بود چونکه بختم بازوسی قوی حال
ایدی و دولت و نصرت بکا یار ایدی سپر پیش تیرم نمدی نمود او وقت دمور بیلک
یوغونلغی بکا نمد کورنور ایدی که تیر ایله انی دلردم کنونم که در پنجه اقبال نیست
اما شمدی که اقبالک سعادت یوقدر نمد پیش تیرم کم از پیله نیست نمد تیرم دکنه
دمور بیلدن کم دکلدر بلکه زیاده در زیرا بیلدن اوته کچوردم اما بونی نمدن
کچورهمدم بروز اجل نیزه جوشن درد اجل کوننده نیزه جوشنی یرتار نیر اهنی پیراهن
نکذرد اما اجل سزکه پیراهندن بیله کچمز دکل که اننی هلاک ایلیه کرا تیغ قهر اجل در قفاست
اجلک قهر و هلاک تیغی کیمک که انقاسنده در یعنی شول کسنک که اجلی ایرشمش در برهنه
اگر جوشنش چند لاست حقیقتده اولکسه عریان در اکرچه ظاهرا انک جوشنی بر
نیچه قات در یعنی بر نیچه قات ایسه ده ورش کفت یاور بود دیر پیشست اما اکرکفت
اولعوباده معین و کمک ظهیر اولدی برهنه نشاید بساطور کشت عریانی ساطور ایله
دپلکک ممکن دکلدر نه دانا بسعی از اجل جان ببرد نه حاصل کلام نه عاقل سعی ایله اجلدن
جان قورتردی و نه بیهز ایله حیات اورتوردی نه نادان بناساز خوردن بمرد
نه جاهل مخالف طعام یمک ایله اولدی **حکایت طبیبی کرد** سنجی کرد بار دردی بهم کفت
بر کیمه برکرد یانی اغریسندن اویمادی طبیبی دران ناحیت بود کفت کرد یقین

اول ناحیه‌ده بر طبیب وار ایدی مطلوب اولدیغی سنجنی طوتدی وایتدی اوزیکوسه
کوبرکوزر نمی خورد بونکبه دیه که اول کرد اهم پیر اغز بر مکر اولکرد ات قیمه‌سی ایله
بشمش اهم بر اغز زیان یعنی ایش عجب عارم ازنبت بیابان برد عجب طوتدم اکر اول
کرکیجه بیابانده ایدی یعنی صباح حتی سه عجبدر که در سینه پیکان تیر نشاد زیرا
سینه‌ده کافر اوقنک پیکانی نشار بونی کندو معنسنه دخی اولمق جایزدر بر ازنقل
دماکود ناسازکار مخالف طعام وجرزدن یکدر یعنی اکر علاج اتکا سالمدر انده
حضرت شیخ رحمة الله علیه ایدر طبیب نامعقول سویلر اکر بناء بو اوچ بیتی کندو
جانبندن طبی تکذیب ایچون کتورمشدر کرادنند بیک لقمه در برود ده بیچ زیرا اکر بر
لقمه‌سی ایله بغز سعتده عقیده دوشه یعنی اکر بر مخالف طعام سببی ایله مرض عارض اولاجق
اولورسه هم عمر یادان برای دهیچ پس بو تقدیرجه لازم کلوردکه دوکلنادانکده دوکلی
عمری هیچ ایله یوقاری کلم یعنی جاهل هرکز حیات بولمیه زیرا طبیعته موافق طعام
ایدوکنی بیلمز انوک مخالفیدر ایسه انی برحالکه بیچه جاهل واردرکه اکر عمر طوتی جیسر اولدلر
قضا را طبیب اولوران شب بمرد حکمت الهیه‌یه کورکه اتفاق طبیب اولکیجه اولدی چیکال
اوزینه رفت وزنحاست کرد طبیب اولدکوده هکره قرق بیک کتدی واول کرد جیاننه
اولمش بشا جاره یا نابستی بمرد ای نیچه جان بیچی چوق کمسه مشقت ایله اولدی
یعنی چوق طبیب حاذق که چوق اکر اجل ایرشدی حذاقت فائده ویرمدی بلا مشقت
وصحت طوپنجا انده اصلا اکر مرضه ایرشدی یعنی چوق حکمت شناس حکیم کرفته کلک ایله
اولدی وهیچ نسنه بیلمز کسه صحت ایله عمر سوردی وهرکز فته اولدی **حکایت**
یکی روستایی سقط شد خرش بر روستاییلک خری هلاک اولدی علم کرد بر تاکر
بستان سرش بر بوستانک براقه‌نک اوزرینه اولدوکی باشنی نشان ایلدی جهان
دیده پیری بر وبر کذشت بر جهان دیده پیر اول باغک اوزرینه اوغردی انوک اهمه

اوزرینه بیچین الله کرین اکلدی جنین کفت فنوان بنا طوبرت شت کورک باغبانه بویله
ایتدی مپندار جان پدر که این حمار ظن ایلمه کم ای باباکه بو حمار کندو دخی چشم بد
ازکنت زار اکن لکدن دبوستاننده یامز کورکه حریه دخی ایلیه که این دفع چوب
ازسر و کون هرنیش زیرا بو حمار کندو باشندن و کندو برندن چوبی و کوتکی
دفع ایلدی عمرکرد تا ناتوان مرد وریش تاکه اول حمار ضعیف ومجروح اولدی حضرت
شیخ نورالله مرقده حکمت ومعرفت بیانینه شروع ایلدی چه داند طبیب از کسی رنج برد
طبیب نبیچو هر کسه‌دن مرض کیدرمکی وعلاج ایلمکی اکر صحت ویرمکی که بیچاره خواهد
فود انرنج مرد حال بوکه اول بیچاره خود مرضندن اولسه کرکدر زیبت کلام بودرکه
حق تعالی حضرتی جل جلاله اول بیچاره‌یه که مرضا هر سبب قلمش اوله طبیبک علاجلکا انده
نافیه‌سی اولور **حکایت** شنیدم که دینار یار مفلسی استدم که بر مفلسده بر انچه
بیعتاد وسکین بکیتین بی دوشدی واول مسکین انی چوق طلب ایدوب باخر با
امیدی بتانت اوا امیدسزلکه بشنی چویردی یعنی امیدی قطع ایدوب طلبندن فراغت
ایلدی دکتدی یکی دیکری ش تا طلب کرده یافت برغیر کسه انی طلب ایتمدی ایکن بولدی
زیرا انوک نصیبی ایدی حضرت شیخ رحمة الله علیه حکمت بیانینه شروع ایلدی به بوکتی
نیک بختی فتم سعادت وشقاوت قلم کتمشیدر یعنی امید قطع ایدوب طلبدن فراغت
تقضان شقی دلنه شقادت سعیدا ولنه سعادت تقدیر اولنمشدر ماالشقی شقی فی بطن امه
والسعید سعید فی بطن امه برفت عا همچنان در شکم دبرو الله مرزوق شنه ایدکی بکم
والله مرزوق موجود دکل ایدی **بیت** ما نطا تخود بنو شنداین و فه یر می اکود اکی شیخ بکا
دائما معذور دارمارا ... روزی بسر بیجکم می خورند بزه قوی لق وبهادرلقا ایدیجیلر
کم سربیچکان شکر روزی ترند زیرا قوی ورد فقیر بکدر **حکایت** ... کفت پیری پسرا
بکدب بسر لطیه بر پیر جوب ایله اوارد وکدی بکفتا ... پدر نه کنام مکتوب اول ...

باباسنه ایتدی ای بابا بنی کنا مرزدکه توانا بر توان جور مردم گریست خلقنک جوریدن
سنک تنکه اعلق دسکم شکایت ایلک ممکن دردی چون تو جورم کنی چاره چیست
اما باکم چون که سن جور ایدرسن اکم چاره نه در یعنی غیریدن سکا شکایت ایدرم
سندن یاکیم شکایت ایدیم سندن غیری کمسم یوقدر حضرت شیخ رحمه الله تعالی قصه‌دن بو
بیانه شروع ایتدی بداد خروشان خداوند هوش حق تعالی حضرتنه فغان کتوردی
عقل صاحبی نه از دست داد ربداد رخروش حق تعالی حضرتکا اندن فغان کتوردم
یعنی خلقدن حق تعالی حضرتنه شکایت ایلدم و مدد طلب ایلدم حق تعالی حضرتندن فلخم
شکایت ایلدم حکایت مرد درویش و زن ناسازکار و همسایه توانکر بلندافتری نام
او بختیار بهندستان لو وقوی طالع لو برکسه یعنی بر غنی کسه که انک ادی بختیار
قوی دستکم بود و سرمایه دار قتی قدرتلو و قتی سرمایه لو ایدی هم اول دار انجم
زر بود و مال هم اول بختیارک اول انجمنده الوفی و مالی وار ایدی دکرشکو دستان
برکشته حال سایرلر بیچاره‌لر خراب فقیرلر ایدی بکور کدایان درش خانه بود کوکلم
محلم سنه انک قاپوسی وار ایدی یعنی اول محله‌ده اول ور ایدی زرش بچو کندم
هم بیمانه بود اول بختیارک الوتی بغدای کبی اولچک ایله ایدی یعنی مدده زیان غنی
ایدی چو درویش بیند توانکر بناز چونکه درویش غنی یه ذوقلو نازده کوره
دلش بیش سوزد بداغ نیاز اول درویشک کوکلی احتیاج داغنه زیاده یانر دحکم
متالم اولور زنی جنک پیوست باشوی خویش بر زن کندو زوجی ایله جنک اوکوردی
یعنی غوغا و خصومت ایدی شبانکه چو رفتش تهی دست پیش اقشام وقتی زوجی
چونکه اول عورتک ادکنه الی بوش کندی عورت اکم طعنه ایله ایتدی کس چون تو
بدبخت درویش نیست سنجیلر برار کیملو درویش برکسه یوقدر چونکه بونور
شرفت چراپیش نیست انکا ریه کبی بو یننکده غیری سنک یوقدر یعنی
الت

آلت جامه‌دن غیری یه مالک دکلسن بیاموز مردی ز همسایگان ارکلک و مردلکی همسایه
لرکدن اوکرن که آخر نیم قحبه را یکان که آخر بعث قحبه دکلم که جماع ایدسن وهر وقت
تهی دست کلمسن کسان را ز ریکیم وکسند رنعت سایر ترکیب و زری ومکو
رضی وارد چراهمچو ایشان نه نیکبخت سنی بیچون انلرکبی نیکبخت ددلشود دکلسن
برآورد صافی دل صوف پوش چون عورتندن بو سوزی ایشتدی صوف کبی صاف دل
کم مراد اولدرویش در چو طبل از تهی کاره حالی خروش طبل کبی بوش بوکرندن یعنی
عورتنه اوزره چوقدن بویله دیدی که من دست قدرت ندارم بهیچ که بن هیچ نسنه‌یه
قدرت الی طوتمم زیرا قدرت حق تعالی نکدرعن کم استم فقیرایدر بسر پنجم دست
قضا بر پیچ سرپنجه ایله قضا النی چویرمم یعنی بنکم سن قضا الی چویرمکه قادر
دکلم اکر البته غنی اولدیرسکسه دنی قضا الی چویرزیرا بنم فقیر اولدوغم انوک سببی
ایله در بو کلام اراجابتدن عورتم بطریق التبحیه والاستهزاء در نکردند در دست من
اختیار اختیار بنم الومه ایلدی لو که من خویشتن را کنم بختیار که بن کندومی بختیار
و صاحب دولت ایلیم حکایت مرد درویش و زن زشت یکی مرد درویش در خاک کیش
کیش خانه بر درویش کش چه خوش کفت با همسر زشت خویش نه لطیف دیدی
کندونک زشت روی خاتوننه مقبول قول بودر چو دست قضا زشت رویت سرشت
چونکه قضا الی سنی زشت روی یوغردی یعنی حق تعالی حضرتنه جل جلاله دخی نولکم سنی
قبیح الوجه خلق ایلدی میندای کلکونه بر روی زشت قبیح یوزک اوزرینه قرزلجه صوامه
یعنی زشت رویکه قرزلجه سورب کندوکی تزیین ایله حضرت شیخ رحمه الله علیه حکایتدن
حکمت و موعظت بیانه شروع ایلدی که حاصل کند نیکبختی بزور نیکبختی زور ایله کم
حاصل ایدر یعنی کم قادر در که کندوسنی قوت ایله سعادتلو و اوبختلو ایلیه بسرمه که
بیناکند چشم کور سرمه ایله اعمی نک کوزنی کم کوزجی ایدر یعنی کنی کندوسنی قوت ایله

سعادت تکون دلیر حتی علیهم اکر همان اعمی نک کوزینه سرمه ایله بینا اتمکه بکزر بوایسه محال
اولدوغی محالدر زیرا تعلیق بالمحال محالدر نیاید نکوکاری از بدرکان بد اصلاردن
نکوکارلک کلمز یعنی بد اصل اصلاح کلوب صلاح ایله اولماز اندن ایو فعل کلمز
محالست دوزخ نکاری ساختن کلب کردن دیکیجی کی محالدر اول سببدن انلرکا صحا
دغلقتی بر جی لکور همه فیلسوفان یونان و روم یونان و روم مملکتنک دکل
فیلسوفلری نداند کرد انکبین از زقوم حکمت ایله زقوم دن عسل ایتمک بیلمزلر یعنی
زقوم دن عسل حاصل اتمکه قادر دکلردر زیرا طبیعتنده قونمشدر ز وحشی نیاید که
مردم شود وحشی دن کلمز که آدم اوله یعنی وحشی آدم اولمغه امکان یوقدر بسی اندرو
تربیت کم شود همان نیجه ایله تربیت انی ضایع اولور توان پاک کردن ز زنک آیینه
آیینه یی پاسدن پاک ایلمک ممکندر زیرا رنک انده عارضیدر ولیکن نیاید ز سنک
آیینه اما طاشدن آیینه کلمز یعنی حاصل اولماز زیرا ذاتنه قونمشدر بکوشش نروید
کل از شاخ بید سعی ایله سکود آغاجندن بواغتدن کل بتمز نه زنکی بکرماب کردد سپید
زنکی حمام ایله بیاض اولماز بردم دخی لطیفدر نه زنکی حمام ایله بیاض اولور حکایت
چنین کفت پیش زغن کرکسی چیلاق اوکسنه بر بابا قوشی بو یله دیدی که نبود ز من
دوربینی ترکسی که عالمده بندن الاغزه کورجی برکسه اولمز یعنی بنم جیلر ارادن کورجی
برکسه یوقدر زغن کفت ازین درنشاید کذشت زغن کرکسه ایتدی بو سوزدن کچمک لایق
دکلدر یعنی بو سوزی بر اتمکه لایق دکلدر بیا تا چه بینی در اطراف دشت کل کوره لم تا
صحرا اطرافنده نه کوررسن شنیدم که مقدار یک روزه راه اشتدم که بر کوننک مقداری
یول وار ایدی بکرد از بلندی به پستی نگاه کرکس یوقاریدن اشاغه یه نظر ایلدی
چنین کفت کرکس کرت باورست کرکس زغنه بو یله دیدی اکر سنک بکا اعتقادک
وار ایسه که یکدانه کندم بهامون درست که صحرا ایچنده بردانه کندم وار در زغن را

نماند

نماند از تعجب شکیب کرکس دن چونکه بو سوزی اشتدی زغنک تعجبدن صبر قراری قالمدی
ز بالا نهادند سر در نشیب یوقاریدن اشغه یه باشنی قودیلر یعنی سوزلوب یره اندیلر
چو کرکس بردانه آمد فراز چونکه کرکس دانه نک یاننه یتیشدیکه کرفته شد بر وپای
بندی دراز کرکس اوزون بر اوزنه ایاق باغنه کرفتار اولدی یعنی انی بر طوزاق دار
ایدی کرکسک بوینی اول دوزاغه کچدی ندانست آن دانه بر خوردنش کرکس بیلمدی که
که او دانه یکدن بیننه دوکنه ایلتر که دهر افکند دام در کردنش که زمانه
انک بوینینه طوزاق براغور دامی اسیر ایدر نه آبستنی در بود هر صدف هر
صدف در یوکلو اولمز یعنی هر صدفده در اولماز نه هر بار شاطر زند تیر هدف
پهلوان اوقی هرکز نشانه اورمز کاه اولور خطا ایدر حضرت شیخ رحمه الله علیه
بو اکی بیت مذکور ایله قضا و قدر تاثیرنده حکمت و معرفت بیان ایلدی زغن کفت از دیده
دانه دیدن چه سود زغن کرکسه ایتدی بو دانه کورمکدن نه فایده چو بینایی دام
خصمت نبود چونکه سنکا خصمک طوزاغنی کورجیلک اولمدی یعنی کورمدک شنیدم که
میکفت و کردن به بند اشتدم که کرکس ایدردی بوینی بند ایچنده ایدی مقید ایدی
نباشد حذر با قدر سودمند حذر ایلمک قضا و قدره نافع اولماز یعنی قضا و قدردن
حذر ایلمک فایده و سود ویرمز دیمکدر اذا جاء القدر بطل الحذر کلامی بو معنیدر
اجل چون بخونش بر آورد دست اجل چونکه انک قاننه ال کتوردی یعنی انک هلاکنه
قصد ایلدی قضا چشم باریک بینش ببست قضا انک اینجه کورجی کوزینی باغلدی
یعنی حکم الهی انک زیاده کورجی چشمنی باغلدی فاذا جاء القضاء عمی البصر اذا جاء
القضا ضاق الفضاء در آبی که پیدا نباشد کنار بر آبده که انک کناری ظاهر دکل
غرور شناور نیاید بکار یوزجینک غروری ایشه کلمز یعنی فایده اولماز زیرا انک
کناری یوقدر که شناور کلا ایله انک کنارینه ایرشه قضا و قدر دخی بر بحر

نه بابان در که اول که معنا یوق یوقدر ایله برکسه اندن نیجه خلاص بوله که هیچ بر وجهله
اندن خلاص میسر دکلدر **حکایت** چه خوش گفت شاگرد مانوی باپی قماش طوقوجی نک
شاگردی نه لطیف دیدی چو عنقا برآورد هیچ دم زرای چون که عنقا دیمکدن مرادی
صورتنی کوسترمدی یعنی قماشده بونلری نقش ایلدی مقصود قول بو بیت در مراد صورتی
برینایید ز دست هیچ الوندن برصورت کلمز یعنی قماشده اولان نقش وصورت هیچ
الوندن ظاهر اولمز ایدی که نقشش همه ز بالا نشست که اکر اول صورتک نقشی معلم
استاددن باغلیدیکی یعنی استاد پرلوبرنده قومیدی زیبا کلام بودرکه برصورت
که ظاهرا شاکرد الندن ظهوره کلور حقیقتده اول استاد الندن ظاهر اولور زیرا
کارخانه‌ده طوقوجی صورت ایسه اوللانی یوقاردن باغلر شاکرد دخی که کوره
دوقور ایسه حقیقتده صورت باغی اولان استاد اولور شاکرد اولماز حضرت
شیخ رحمة الله علیه قصه مناسبتیله توحید ومونته شروع ایلدی که صورت حالیه
یا نکوست اکر سنک صورت حالک جهانده ایو یا یارمزدر نگارینه دست تقدیر کرد
حقیقتده اول آنلک عز اسمه تقدیری انک نقش اولمشدر درین نوع از شرک پوشیده
هست بو نوع شرک خفی ده بر نوع وار در مثلا بو مولوی تانک مضمونیدر
که زیدم بیازید و عمرم بخست که زید بنی اینجیتدی و عمرو بنی مجروح ایتدی یعنی بویله
دیمک شرک خفی در **بیت** کرچه تیر از کمان همی گذرد از کماندار بیند اهل خرد
کرت دیده بگشد خدا نظام امر حاصل اکر سنک کوزک باعث اولسه یعنی حق تعالی حضرتی
عز اسمه اکر سکم حق کوسترجی چشم احسان ایده کوسن اشیایی کما هی اولدیغی کبی ایکی سن
نبینی دکو صورت زید و عمرو ارتق زید و عمرو صورتنی کورمزسن یعنی هر شیئی
مسبب دن بیلورسن اسبابه اسناد والتفات ایتمزسن الدن حکم موقد حقیقی
اولورسن بشنوارم ازینه دم در کشد اکر بنوم خاموش و فارغ اولور همیشه

ایچون

ایچون رزق طلب ایتمیه بو ظنی ایتمم خدا یش بروزی قلم در کشد حق تعالی حضرتی
جلت عظمته وعمت کلمته اولکه زر قنه قلم چکم یعنی رزقنی کسمز جهان آرایش
کارایش دهاد ایکه جهان یرادوب سالکه فیض وکتابتی ویرسون ومقصودکی حاصل
ایلسون که کروی ببندد نشاید گشاد زیرا حق تعالی حضرتی اکر بغیده اچمق ممکن
دکلدر ومرادی دخی ممتنع در **حکایت شتر بچه** شتر بچه با مادر خویش گفت
بر دوه کوچکی کندو انانه ایتدی پس از رفتن آخر زمانی بگفت بو قدر کتر کیدن
حکیم آخر بر زمان یاتاوروب یعنی بیچه برکیدرسن آخر بر زمان دکلی حضور ایله بگفت
اربدست منستی مهار شتر کندو بچه سنه جواب دیدو بابتدی اکر یولارم اولسه
الیمده ایدی ندیدی کسم بار کندو نکار که بنی خطار ده بار کش کورمزایدی
حضرت شیخ نور الله مرقده قصه دن موفقه شروع ایلدی خدا کشتی آنجا که خواهد
برد خدا کشتی قنده که استر ایلتدی بعض نسخه ده خدا یرینه قضا واقع اولمشدر
یعنی حکم الهی کشتی یی قنده استرسه ایلتدی وکر ناخدا جامه بر تن درد اکر ملاح
اضطرابندن تنی اوزرنده قفتاننی یرته دبیچوراوله اصلا فائده سی یوقدر ولکن
الحوار المنشآت فی البحر کالاعلام مکن سعدیا دیده بر دست کس ای سعدی کمسنه‌نک الینه
باقوب برنسنه امید ایتمه که بخشنده پروردگارست وبس زیرا جمله مخلوقاته رزقنی
ویرجی وانعام واحسان ایدیجی الله تعالی حضرتیدر جل وعز اسمه **بیت**
ماله روزی رفق و قناعت همی بریم بابا دشه بگو که روزی مقدرست اکر حق پرستی
ز در ها بست اکر حق تعالی حضرتنه عز اسمه اخلاص ایله عبادت ایدیجی ایسک سایر کمسنه
قپولرندن اول سنک ییتر هیچ اولمازسه دخی اوکیدر که کردی برانو نخواند کشت زیرا اکر
حق تعالی حضرتی عز اسمه کندو بابندن سوره کمسه نی کندو بابنه اوتورمز رعایت
ایلمز کرا دنبکنت کندش براند اکر اول حضرتی سنک بخت وسعادت مند ایسه

باس قالدر یعنی مسرور اولوب تغافل ایله دکرنه سرنا ایدوب بجادر اکر حضرت حق
جل شانه سنی لطفندن سعادت تقوا ایله ایدرسه‌ک باشنی قاشی یعنی تمام مضطرب
اولوب غم ایله باشنک قاشی زیرا مقصود در حاصل اولیندر که حضورلفندن غم ایدر اولوب
بحر پرنده باشرنی واکسه درنه قاشو در **کفتا یاندر اخلاص و برکت او دریا واقتاد**
عبادت با اخلاص بنیت نکوست مخلص درکه خالص نیت ایله حق تعالی حضرتنه عزیکه
طاعت و عبادت ایتکلیدر معتبر اولور. وما امروا الا لیعبدوا الله مخلصین له
الدین دکرنه جمله ایدنده من یوست یوحه لب قشردن کلور یعنی اخلاص که
طاعتکو مغز یدر اکر اولا طاعت معتبر اولمز زیرا ایچی اولمیه سینی برسته
جه زنار و مع درمیانت جه دلق خرقه یانکه مع زناری خرقه اکسکوه دلق
یعنی اتش پرستکو زناری ایله کدکه دلک مابینده فرق یوقدر که درپوشی زاهد بندار
خلق هادبوکه ای خلقک بندار دنده اوتوری کیرسه یعنی خلقک اعتقادی بکا ایوادیو
دیو کیدوکک خرقه ایله اتش پرست کافرک قوشاندیغی زنارکه هیچ فرقی یوقدر زیرا حقیقتده
اولدلق ساکه زنار اولور بیت پارسایان ریدی در مخلوق پشت در قبله میکنند نماز
لکن کفتمت مرد ای خویش فاش بن ساکه ایدیم کندو ارلکیکی فاش ایله یعنی ایدو صلاحک
نیجیک وار ایسه ای فعلک اظهار ایله چو مردی بودی مخنث مباش اما چونکه ارکک کوستردک
مخنث اولمه یعنی دیو وتقوای فعل ایکه ایله بیت نقد صوفی نه همه صافی بی غش باشد
ای بسا خرقه که مستوجب اتش باشد بالمخانه بود باید بمود اولدیغی مقدار ایله کوسترمک
کرک زیرا هکذا فضائح لازم کلور فضائحت بنیرد انکه نمود بود فضائحت التمدی اولکه که
وار ایدی کوستر ایدی یعنی زهد و صلاحنی فاش ایلدی که چونکه عاریت برکشندا از
سرت زیرا چونکه عاریتی باشکدن چکدر یعنی عاریتی سندن الالر بماندکه جامه در برت
عاریتی جامه کتدکدن صکره دستکده برکسنه قتندان قالور یعنی قیامتده چونکه ریا

...

بردهٔ سی مرایی نکاه در بعدده رفع ایده لرا یعنی تنها سنده اندکی قبایحی قالور اکر کونتی
بای چو بینی مثنو اکر تیر العدا ایسک کندوکا اغاج ایتق باغلم که در چشم طفلان نمایی بلند
که اطفالک چشمنه بلند قامت کورنه سن یعنی اکر سنده صلاح و تقوی یوق ایسه ریا ایله
صلاح و تقوی اظهار ایله خلقه الدمتا ایچون که بوندن ساکه ضرر وارد ر وکرنه اندوده
باشد مس اکر بزیم ایله صواغنش و قیامتی اولد تران وزنه کرده بر ناشناس
ای بیلمز قتنده دخی اولمیکنه یانده وزنه ایلکه وای الدمق ممکن در سنم جان من
اب زر بر بشنر ای بنم جانم بتراد ونه التون صوینی قوم یعنی یاقر التون والتون
صوی ایله صواتمه که صراف دانا یکرد بچیز زیرا دانا صراف انی هیچ سنه یه طوتمز واکم
اعتبار ایتمز یعنی ریا ایله عبادت ایلمه که قیامتده حق تعالی حضرتی انکا اعتبار ایدوب سکا
انوندن اوتوری ثواب ویرمز بلکه عذاب ایرشورسن زرا اندوده کان را باتش برند التون ایله
صواغنشی ترک ... ایلدر یعنی مرایی اولنلری جهنم قویلر یدیه ایدا انکه کرمسی یا زربود
بوده کورر یعنی ظاهر اولور اول وقت که اندر تر مدر یوفه التون مدر یعنی دنیاده ریا ایله
عبادت ایدنلری قیامتده امتحان ایدرلر اول وقت انلرده نه وار ایدوکی ظاهر اولور

حکایت باباکوهی و اخلاص او شنیدی که باباء کوهی چه کفت بمردی که بابای کوهی
نه دیدی بمردی که ناموس را شب نخفت بر مرده که کیجه ناموس ایچون اویومدی یعنی
بر مرایی که صالح اعتقاد اتسونلر ایچون کیجه اویومدی باباء کوهی حضرتلری انوک بو
حالنی کوردی نصیحت طریقی ایله که ایتدی بروجان بابا در اخلاص پیچ یوری ای بابا کیت
جانک اخلاصی ایله که تیزانی ازخلق بربست هیچ زیرا خلقدن هیچ سنه حاصل ایکمکه
قادر اولمزلر کسانی که فعلت پسندیده اند شودکه ترکه سنک فعلکی بکمزلر
وسنکه صالح دیو اعتقاد اتمزلر بهیچ بهشت ای سند نقش بردن دیده اند بهلوز سنده طاشره
نقشی یعنی عمل ظاهرکی کورمشلردر و سنک سیرت و عقیدهکی معلوم ایتمشلردر چه قدر کردند

بیوه حوری پس حوری صورتلو بیوه نه قدر بوزه قیمت کتورر که زیر قبا دارد اندام پیس
که قفتان التنده الاجه کوده طوتر یعنی چهره‌سی خوب و لطیف وجسمی ابرص اولان بیوه‌یه
کتورمز و مقبول اولماز نشاید بدستان شدن در بهشت هیچ ایله جنته کتمک ممکن
دکلدر یعنی بایله جنته کرمک میسر دکلدر که بازنت رود چادر اندروی زشت قبیح یوزیه
چادر کروکیدر یعنی ایچیوزه هرنه‌دار سه پیدا اولور اول وقت معلوم اولور که سنک ریاکی
واردر یوخسه اخلاصک واردر **حکایت طفل روزه دار بریا** شنیدم که نابالغی روزه
داشت اشتدم که بر طفل اروزه طوتدی بصد محنت آورد روزی بچاشت املا دیرکونه
یوز محنت ایله قوشلغه کتوردی بکتابش آن روز سایق نبرد دعلیة سایق اولکون
طفلی مکتبه التمدی بزرگ آمدش طاعت از طفل خرد ذیا صغیر طفلدن اولکه بغایت طاعت
یعنی صوم اولو ومقبول کلدی پدر دیده بوسید و مادر سرش باباسی اوکوزلرنی اوپدی
واناسی باشنی اوپدی فشاندند بادام و زر بر سرش اول طفلک باشنه آلتون و بادام و زر پدری و مادری
بادام وزر صاچدیلر یعنی رعایت ایچون دیرام کونه دکمک ایچون بادام وزر نثار ایتدیلر
نتکم مجمعه عادت در که اویله کلانلر سیاه بادام صاچرلر وطفل لرنکا زر وینی بادامی
التون ایله قرشدروب صاچرلر چو بروی گذر کرد یک نیمه روز چونکه اول طفلک اوزرینه
یوکمک نصفی کچدی فتاد اندر و آتش معده سوز اول طفلک معده‌سی آتشندن سوز
وحرارت دوشدی یعنی زیاده احتدی بدل گفت اگر لقمه چندی خورم دل همایون اول طفل
کو کلندن ایتدی اکر بر قاچ لقمه‌یم چه داند پدر غیب یا مادرم پدرم یا مادرم غیبی نه
بیلور چو روی پسر در پدر بود و قوم چونکه اول پسرک یوزی یعنی توجهی پدره و قومه
ایدی نهان ناخورده پیدا بسر برد صوم اول پسر گیزلیدن صومی اشکاره بتورتدی
که داند چو در بند حق نیستی چونکه سن حق قیدنده دکلسن کیم بیلور اگر بی وضو در نماز ایستی
اگر ابدست سز نمازه طوروسه یعنی نماز قیلسه پس این پیر از آن طفل نادان ترست

پس بو

پس بو پیر اول طفلدن نادان ترکدر که از بهر مردم بطاعت درست که اول پیر خلق دن اوتری
طاعت ده در کلیدر در دوزخ است آن نماز جهنم قپوسنک مفتاحیدر اول نماز یعنی جهنمه کرمکه
سبب در که در چشم مردم گزاری دراز اول نمازی خلقک کوزنه ریا ایله آهسته و
چوق چوق ادا ایدرسه که خلق ساکر صالح و متقی دیسونلر ایچون اکر جز بحق میرود جاده‌ات
اگر حق تعالی حضرتندن غیره کیدرسه سنک طریقک یعنی اکر طاعتک حقا ایچون اولمیه در آتش فشانند
سجاده‌ات سنک سجاده‌کی اتشه سکررلر یعنی عبادتکی ایکی جهان دوزخه اتارلر **حکایت پیر مرایی**
سیه کاری از نردبانی فتاد بر مرایی پیر نردباندن دوشدی شنیدم که هم در نفس جان
بداد اشتدم که هم اول نفسده جان ویردی پسر چندروزش گرستن گرفت اول
مرایی نک اوغلی بر نیچه کون اغلادی بر قاچ اغلمق طوتدی یعنی یاس طوتوب اغلادی
دگر یاوری خفته خوش گرفت گردمصاحب شد او یعنی طوتدی یعنی انک ایله
مصاحبت اتمکه شروع ایلدی بخواب اندرش دید و پرسید حال اول مرایی نک پسری دوشنده
باباسنی کوردی وحالنی سؤال ایلدی بو بیله دیو که چون رستی از حشر و نشر و سؤال که
قیامت و سؤالدن نه وجهله خلاص بولدک بگفت ای پسر قصه بر من مخوان باباسی که ایتدی
ای پسر بنم اوزریمه قصه اوقیمه یعنی چوق سویلمه بدوزخ درافتادم از نردبان نردباندن
همان دوزخه دوشدم اصلا قیامته و سؤاله کورمدم یعنی بلا حساب ولا سؤال جهنمه دوزخه
قودیلر حضرت شیخ رحمه الله علیه نقصه نصیحت ایله حکمت و موعظت بیانه شروع ایلدی
نکوسیرتی بی تکلف برون ظاهر بی تکلف سن برابو سیرتلو یعنی ظاهره اسباب بعلاج ایله
اراسته اولمیه اما باطنی اخلاق حمیده ایله پیراسته اولا بو بجشمی برکه فی الحقیقه بهتر
نیک نام خراب اندرون باطنی سیرته خراب اولان ایواولوندن ایکدر یعنی صورتی لباس
اولین ایو سیرتلوکه مرایی صورتدن یکدر بنزدیک من شبرو راه زن حضرت شیخ
ایدر بنم قاتمده یولاده‌چی حرامی بو قدر قباحتا ایلدیه از فاسق پارسا پیرهن پاک

پس بس بو ناسقدن یکدر زیرا دائم کندو طبیعتنه مرددر یکی بودر که خلق برنج ارغالی
برکسه خلق قپوسی اوزره دیج صنایع و بلاجکی ایدیکه چه مرد نیک دهد در قیامت خدای
حق تعالی حضرتی عزیکم قیامتده اکه اجر و ثواب دیرر زعمروا بس چنیم اجرت عمار
عمرو زاه ای بس اجرت امیدن طوتمه چو در رضا زید باشی بکار چونکه زیدک رضاسن
ایشته اولسن یعنی عزیزلرا بچون انوکک عبادت ایدیکی قیامتده حق تعالی حضرتندن جزا بکا
جنت امید طوتمه نکویم تو اند رسیدن بدوست حق تعالی حضرتنه ایرشمکه قادر دیلم دریه
ره جز انکس که ره دیش بدوست بو یولده او کمسنه غیری که انوک روی یعنی توجهی اکا دره
خدایه در یعنی شو دکسه اول جنابه ایرشور که انون غیری ایله التفاته اولمیه و عبادتی رضاء
الله اولمیه ایچون ره راست رو تا بمنزل رسی صراط مستقیم کت تا منزله ایرشه سن تو بره
زیر قبل و ایسی سن طریق مستقیم اوزره دکل سن بو سببدن قیجه آردندن کسن و منزله
ایرشمزسن چوکاوس که عصارش چشمش بست شو دکاو کبی که عصار انوک کوزنی باغلر
دمادم تا بشب نیز چاکه هست کیچه دکن بیلیجی در کیجه بیله اوکلی یرنده در زیرا
اسکو ایله کترن که مسافه قطع ایدر منزله ایرشه کس کو بتابد زمحراب روی برکسه
نمازده اکر محرابدن یوزینی چویره بکنزش کواهی دهد ابکوکی اول کمسنه اوتری
محکمه خلق انوک کوزینه طاقی دیررلر تو بهم پشت برقبله در نمازی حقیقتده سن دخی
ازقفک قبله به نمازدسن یعنی سنوک ایچکی کار او کورکرت با خدا اینشه روی نیاز
اکر خدایه دکلسه سنک نیازک و عبادتک یوزی یعنی اکر طاعتده اخلاصک یوق ایسه
درختی که بیخش برد بر قرار بر در رفعت که انوک کوکی قرار ده دائم اوزره اوله که مراد
اخلاص ایله اولن طاعتدر بهره دارکه روز به دهو میوه بار بتلك و تربیت ایده که
برکونه میوه دیره یعنی اخلاص ایله عبادت ایله که قیامتده انون ثمرسن و منتفع اوله سن
کرت بیخ اخلاص در بوم نیست اکر سنک طاعتک زمیننده اخلاص کوکی یوق ایسه

یعنی عملکده اخلاص اولمیه ازین در کسی چون تو محروم نیست بو بابدن یعنی باب خدادن
سنجلین محروم برکسه یوقدر زیرا حق تعالی قتنده ریا ایله اولن طاعت اصلا مقبول دکلدر
بیت نقدها را بود آیا که عیاری گیرند تا همه صومعه داران پی کاری گیرند همان که
افکند تخم بر روی سنک بهار دکسه که طاشک یوزینه اوزره تخم براغور یعنی طاش اوزره تخم
براغور یعنی طاشلر اوزره تخم صاحبی حرمت دقتنده اکر غله حاصل اوله دیو جوی دقت
دهقانش نیامد بچنک محصول دقتنده انوکه انه برخوکلمن یعنی بنا ایله حاصل اولمازدکل
که خرمن حاصل اوله شسته آب روی ریارا محل ریا کابرو ینه دوشته محل توم یعنی
ریا ایله اولن عملدن اوتری انوک عزت و حرمت اعتبار و التفات ایله که این آب
درزیر کاه دجل زیرا بو آب انشده دکل طوتر یعنی بو طاعت ریا ایله قیامتده سکم
یوزقات نفی حاصل اولور چو در حقیقت بر باسکم دقاکدر چونکه بن تنهان ریا ادرویش
اولم چه سود آب ناموسم بر دیکار ایشک یونی اوزره وصیحه حرمت آبکونه فایده ویرر
یعنی خلق قتنده مقبول اوله عمدن نه فایده چونکه حق تعالی حضرتک جل جلاله
مقبولی اولیم بعضی نسخه ده بو بیتک تاخی اولور صبح اکاکورده اولور بردرکدر یا دوقه
سهلست دو وقت ردی دریا ایله دوقه دکلکله اسانور کرش با خدا در توانی خرید وقت
اکر اول وقتک حق تعالی حضرتنه ما اعظم شانه صالح معه یعنی ریا ایله خلق اولوسنه قادرسن
اما حق تعالی حضرتنه جلّ جلاله الواسعه قادر دکلسن چه دانند مردم که در بکتم کیست
خلق نه بیلورکه جامه ده کیمدر فاسق میدر یوخسه صالح میدر نویسنده دانند که در نامه چیست
کاتب بیلور که نامه ده نه واردر یعنی کیشینک قلبنده اولان نسنه یی حق خدا بیلور عزیزم
چه وزن آورد جای انبان باد نه وزن کتوره بیل ایله طولو طغرجق شولدیرده که میزان عدل است
و دیوان داد که عدل میزانی و داد دیوانی در یعنی قیامت کونی که میزان عدل و دیوان
داد در باد ایله پر اولمش طغرجق نسنه چکمدکی کبی ریائی دخی نسنه بولمز کرکدر

ریا ایله اولان عملدن اوتری زیرا حق تعالی حضرتنه لایق بر عبادتی بو قدر مرائی که چون این
ورع می فروشد مرائی که دنیاده ریا ایله بو قدر زهد و ورع کوستردی بو یوزدن هیچ در ازسان
نبود قیامتده کوره جکی رنجی ستر یوق ایدی اگر هست مرد از هنر بهره ور اگر کسی
هنردن نصیب لو و معرفتدن بهره لو ایسه هنر خود بگوید نه صاحب هنر هنر کندو سویلر
صاحب هنر کندوسی سویلمک لازم دکلدر بیت حافظا تو ختم کن که هنر خود عیان شود
با مدعی نزاع و محاکا چه حاجت است اگر مشک خالص نداری مگوی اگر صاف مسک طوترایسک
سویلمه یعنی بنم مسکم وار دیمه زیرا اگر با اتحاد دکرسه ور هست خود فاش گردد ببوی
اگر خالص مسکک وار ایسه سویلمک لازم دکل زیرا انک وجودی قوقوسی ایله فاش و معلوم اولور
بیت خوش گفت انوری این نکته کفتن که مشک و عشق را نتوان نهفتن بسی کند
کفتی که ز رموز بیت انلا ایمدیکه برانسون خاص هرکه دارد رمز حاجت مشکه خود بگوید که
حاجت نه حاجت یعنی نه احتیاج یوقدر زیرا مسک کندوسی ایدر که نه در یعنی بو مسکم
ایدوکی مسکدن معلوم اولور گفتند آبره پاکیزه تر زاستر هفتن قفتانلرنک اولر
بعضیلر ... لطیفه که دیکرکیا ایدرلر که این جی ابستر ... دنقل زیرا
بو یعنی استرجی ... در ... یعنی یوز یرکه مراد ... در اودلنظارده در برکان
فراغ انتظار داشتند اما اولیاء الله نظاردن فراغ طوتدیلر وصلنکا ...
کیدیلر اولان پریشان استر داشتند اول سببدن استری پریشان طوتدیلر یعنی
پریشان ایدیلر که فلکک عکس اختیار اتدیلر زیرا کلام بودر که اولیاء الله صورتده
قناعت ایدوب سیرت تربیتی کیدن سی ایدیلر در راه او خواهی در اقلیم فاقه
اگر سایا اقلیمده اولان ... بودرجه دخی جایزدر اگر اقلیمده اولان ...
شهرت فاقه استر ایسک بو درجه ... اقلیم ... فاقه ... اولدن بردن
هم کنج کوردن ... باش طاشرکه ... دوری باسی ایده دی باطنک ... اولور

یعنی

یعنی چونکه عبادتدن مراد که رضای حقدر دکلدر دی ظاهرکه ریا ایله آراسته و باطنک
عدم اخلاص ایله خراب اولسون بیت نکفتا ... کی بایزید بایزید بسطامی حضرتلری
قدس الله سره العزیز بو سوزی لطیفه ایله دیدی مصرع قوله بو مصرع ثانیدر که
منکر این تیم کز مرید کم منکردن این زکم مریددن ایسه یعنی منکردن ایمن اولدیغم کبی
مریددن ایمن دکلم زیرا منکر عیبمی سویلر بنی غرورلنمز مرید مدح ایدوب بنی غافل ایلر
و اندن باکم ریا حاصل اولور کسانی که سلطان و شاهنشهند ... بر کم سلطان
و شاهنشهلر در سراسر گدایان این درگهند باشند یعنی بو درگاهک یعنی حکم حق
تعالی نک درگاهنک کدالری و محتاجلری در والله الغنی وانتم الفقراء
در حریم ملکوتش نبود جای نشست پادشاهان جهان بجز از صف نعال قطع در کدا
مرد معنی نبست معناری کداده امید طوتمه بعلوری یعنی اندن نسنه امید طوتمق شایسته ...
کرفتن بر افتاده دست عاقلی و لان کسی در نشدن فقرا دنه اگر طوتوج یعنی اندن برنسنه امید طوتمک
معقول و لایق دکلدر یعنی دنیاده اولان پادشاه هرچه حق تعالی حضرتنه محتاجلردر
ابنیه حقیقتده انلر دخی کدالردر پس انلردن برنسنه امید ایتمک جهان کدادن امید ایتمک
کبیدر بو ایسه معقول دکلدر که اولیاء الله نسنه امید طوتمزلر و احتیاج عرض ایتمزلر
همان به که آبستنی کوهری اگر کوهری بوکلو ایسک یعنی اگر سنده هنر و معرفت عشق و طاعت
و اخلاص وار ایسه همان اولدر که همچون صدف سر کشد در برنک که صدف کبی باشک کندکم
ایچنده و خاموش اولدکسن چو روی پرستیدنت در خدا است چونکه سنک عبادتک یوزی
خدایه در که سنده اصلا ریا یوقدر اگر جز بنیکت ببندد رواست اگر سنی قضا جرایل
کورسه روادر ترا پند سعدی بسنست ای پسر سکا سعدینک نصیحتی بس در کافیدر سکا
اگر گوش گیری چو پندو بود اگر باک نصیحته قولق طوترمک ... نصیحته قولق طوتر ایسک
یعنی قبول ایدر ایسک کرام و ... رمان ... اگر بو کونه دنیاده بنم سوزمزی قبول

اگر پس مباد کم فردا پشیمان شوی اولمیه که یارن قیامتده پشیمان اولمیسین اما اول
وقت هر کز پشیمان لکک فائده‌سی اولماز زنهار فرصتی فوت ایتمیه‌سن مباد اولمیه معناسنه
دخی جائزدر **باب ششم در قناعت** خدا را نداننست و طاعت نکرد حق تعالی
حضرتنی بیلمدی و حق تعالی حضرتنه کم طاعت ایلمدی که بر بخت و روزی قناعت نکرد اول
کسه که حق تعالی حضرتنه مالک عظیم شأنه عطا ایتدوکی دولت و رزق اوزره قناعت ایلمدی *

بیت بر در شاهم گدایی نکته در کار کرد * گفت بر هر خوان که بنشستم خدا رزاق بود *

قناعت توانگر کند مرد را قناعت کشی یعنی ایلرسه قنع شیخ و من فی ذل حبد حریص
جهانگرد را جهانده دور ایدیجی حریصه خبر دیر که قناعت ادم معنی ایله غنا ایتسک و حرص ترک
ایدوب قناعتده سن ایلریسک **بیت** گنج زر گر نبود کنج قناعت باقیست * الکه آن داد بشاهان بگدایان
این داد * القناعة کنز لا یفنی سکونی بدست آور ای نبات بر سکون و قرار ککم‌دور
ای نبات سز که بر سنگ گردان نروید نبات زیاده و ایدیجی و حرکت ایدیجی
طاشی اوزره ادت بیتمز یعنی مادام که سنده قناعت ایدوب بر کوشه ده ساکن اولمیسین
سنده بر حالت پیدا اولمز پرورش از مرد دانا و بینش اگر ای وهوشیاری ایسک
جسمک بسلمه یعنی عاقل چوق یبیجی اولمه که اوراجمی پروردی هر کشی دنیا چون که تنکه بسلیمس
هلاکه ایدرسن **بیت** زتنها ز حکمت بعلمت ان * که بر دار طعام تا بینی * خرد سر مردم
هنرپرور بند عاقل اولان کسه لر هنر بسلرلر یعنی علم و معرفت و طاعت و عبادته کی
ایدرلر که تن پروران از هنر لاغرند تن بسلیجی هنرده لاغرلردر یعنی چوق یبیجی لر
هنرسزلردر خورد و خواب تنها طریق دوست طاعت ایتیوب انجق یمک اچمک و یاتمق ایدن
یر یکی کمدر چوانکه طریق دعادنی در بر چون بود ایین نابجز دست بو حال اوزره
اولمق سعادتسزلک و عقلسزلک عادیدر کسی سیرت آدمی گوش کرد هر کسه آدمی
سیرتنی ایدیندی دیه حاصل ایلدی که اول سگ نفسی خاموش کرد که اول نفس کلبی خاموش

ایدر

ایلدی یعنی اول کلب صفتلو نفسی زبون ایدوب اصلاحه کتوردی فنک نیکبختی که در کوشه
سعادتلو شود نیکبخت که بر کوشه ده بدست آرد از معرفت توشه معرفت اللهدن بر ازق
الی کتوره یعنی بر مقدار معرفت اللهیه حاصل ایدوب بر کوشه ده عبادته مشغول اوله بر انسان که
سر حق انکار انکار اوزره که حق تعالی‌نک سر حقیقتی انکار اولدی نکرد ز باطل
بر وا اختیار باطل یعنی ما سوانک محبتی دنیا منزدی انوک اوزره اختیار ایلمدی نکره حکمی
انوک رضاسنده ترک ایدیدی دلکین و ظلمت نداند ز نور اما چونکه ظلمتی نوردن ایرمدی و حق
باطلدن فرق ایتمیه چه دیوار دیوش چه رفتار خور او کسه شیطان علیه اللعنه نکرد دیوارینه
خورشیدک رفتارینه ایکیسی دخی انوک قتنده برابردر یعنی چونکه بر کسه حقی باطلدن فرق ایتمیه
انوک قتنده شیطانک ثبتی و خورشیدک صفتی مساویدر تو خود را زان درجه انداختی سن
کندوکی اول سببدن چاهه آتدک که چه را ز ره بازنشناختی که چاهی راه دن کرو ایلدک
یعنی باطلی انوکچون اختیار ایدوب حقی ترک ایلدک که حق ایله باطلی بربرندن فرق ایلدک
بر آمد فلک چون برد جز به باز ادیم فلکا اوزره جز به باز نیجه اوچ یعنی جند بر وار آنکا
یتیمه قادر اولور نه سبده کلام بودر که سنک قوت روحانیک جناب قدسه دوشه یتیمه طیران
که بر سنه پر بش بسته پا بستکی از خاک بر که انوک قنادی اوزره حرص طاشی باغلنمش سن یعنی
سنده تمام حرص وار در که نشن تا من از رحمتک شهوت رها اما اگر اول جزیه بازک که مراد قوت
روحانیه در انوک دانش شهوت التون خلاص ایرسه کند رفت تا سدرة المنتهی اول جزیه باز
سدرة المنتهایه دکن کندو بو حال ایله جناب حقه ایرمکه کون و مکان حایل و مانع اولمز
بکم خوردن از عادت خویش خورد طعام کندو عادتکدن تقلیل ایتمکله ایله یعنی ریاضت
مجاهده ایله توان خویشتن را ملک خوی کرد ممکن در کسی کندوسنی ملک خوی ایلمک **بیت**
تو کز سرای طبیعت نمی روی بیرون * کجا بکوی حقیقت گذر توانی کرد * کجا سن وهمی سیر ایدرک
و حقیقت رسالة ملکم تقی ان ایرشورسن بیلمز خطا ید پر پیدا ارز ابر فلک نزاده بیع بودر

نتکه اندر رحم طیران اتمک ممکن دکلدر . تکنت آدمی سیرت بینش کن اولا آدمه منسوب اولان
سیرت و خلق و صفت ایله یعنی عادت و خصلت ایله پس انکه ملک خوی اندیشه کن اندن
صکره ملک خوی اولدیغنی فکر ایله والا احتمال دکلدر که سن آدم خوی اولمادن ملک خوی
اولاسن تو بر کره ای توسنی در کمر سن بر سرکش طایی اوزره سن یالم قیاده که غایت ایله
مخالف و محل تهلکه در کره د توسن دن مراد نفس در و نفس ایله سنک حالک همان شول سرکش
طای ایله یالم قیاده اولان کسنه حالی کبیدر نکرتا نیفتد زهکم توسن نظر ایله یعنی کوزت
تا که اول توسن اکر که سنی هلکدن باش چویرمیه که کر با فتک از کنت در کسیخت زیرا
اول توسن کر اکر سنک اوکوزه جلبی قردی ایسه تن در بایتن کسنت در من تو زکت
اول سرکش طای کندو تنی یعنی کندوسنی هلاک ایلدی و سنک قاتک دوکدی نعوذ بالله
اکر اول سرکش طای که مراد نفس در یالم قیاده دوشه که مراد دایما فسق و عصیان اولوب
توبه ایلمکه در عاقبت سن و نفسک هلاک اولورسز طعام نفسک بو جمله باقی و شستم هیچ می
کثرت طعام دن ایدوکنه حضرت شیخ رحمة الله علیه بو ابیات ایله اشارت ایدر با نواره
خور زیاد اکر مردی طعام مقدار ایله یی اکر آدم ایسک جنین هر شکم آدمی با خمی سنک شکمک کم بویله
بوندر بلمز آدمی جنین یا کو بعینه دریده جای قوت و ذکر و نفس درونک طعام و ذکر
و نفس بر یده تو بنوادی از بهر نان شت و بس تا ماس خطه ایدرسن که درونک ایچون نان و طعام
ایچون اول سبده قریک بو یده هم اولدیرسه کجا ذکر کنجد در ان سان ای حرص طمع جفند
که مراد شکم در قنده ذکر حق صیغه بس تنی نفس میکند باد ران اضطراب و مشقت ایله تنفس ایلر
ایا طغ ادر اتش اولدیغی حالده بر وجه دخی جایز در مشقت ایله تنفس ایلر ایا عنی دراز ایلر
تا رفد تن پروران آکس تن بسیجی را که کی و اکلی لق طوترز شو طعامدن که پر معده
باشد ز حکمت تهی که چوق ییجی حکمت و معرفتدن بوش اولور البطنة تذهب الفطنة دد چشم و شکم
بر نکردد هیچ آکی کوز و قرن هیچ بسنز ایله طویماز تهی بهتر این روده پیچ پیچ ایله بوش اولمق

دیکه

بکر که در دلاشق در لکشق بنو رسق چه دوزخ که سیر نکنند از ذخیره جهنم کبی ایکی دیدن
طولدیر در ذکر بانک دارد که هل من مزید کرد او از طوتر که دائما دارمید دیکی دوزخ
قدر طولدیرسه دخی دار میدر دیو طوییچ بیلمز یوم نقول لجهنم هل امتلأت وتقول
هل من مزید بهمی میرد ت عیسی از لاغری سنک عیسک لاغرلقندن اولور یعنی سنک قوت
روحانیک مرغتنرلقندن و عملز لغنده جناب قدسدن دور اولوب کیدر تو دربند
آنی که خر پرور شود هنوز سن اول فکرده سن که خر بسمیه سن یعنی جسمکی فربه ایدوب
نفس که سنک دشمنکدر آنی قوی ایدیسن بدنیا ای فرومایه دین مخر ای انچه اصل او دین ایله
دنیا صتون آلمه یعنی دینک دنیایه صاتمه که نادان اولمزسن مقرر ضرر ایدرسن چو خر با کیر
عیسی مخر خرک جوبی عیسی علیه السلام انجیل ایله صتون آلمه یعنی نفسک غذاسی حاصل اولمق
ایچون حق تعالینک کتابنی شئ قلیله که مراد دنیا در عوضت ایدوب صاتمه عیسی علیه السلام
مناسبتی ایله انجیلی ذکر ایلدی یوخسه مراد قرآن عظیم صاتمه دیمکدر زیرا نصیحت بنه کوره در
خر ذکری دخی عیسی مناسبتی ایله در مکر مبینی که ذرا و دام مکر کورمدیسن که سباع و
طیوری نیچه آفت چو حرص خوردن بدام یعنی حرص دانه غیری انلری طوزاغه توردی و بند
براقدی یعنی انلرک زبون و مغلوب اولمسی یمکدن در بخنج که کردن کشد بر دهوش شود ینک
که دهوش اولدر که بیوک چکر و حکمی زبون ایدر بدام افتد از بهر خوردن چو موش یمکدن
اوتری موش کبی طوزاغه دوشر چو موش انکه نان و پنیرش خوری موش کبی اول کسنه که
نان و پنیرنی یرسن بدامش در افتی و تیرش خوری عاقبت اول کسنک طوزاغنه دوشرسن
و انوک تیرینی یرسن و بلاسنه چکرسن حکایت شکم صوفی را زبون کرد و فرج تکی دو ذرع
بر صوفی یی زبون ایلدی یعنی قرینی زیاده اجتدی و شهوات نفسی غلبه ایلدی دو دینار
بر هر دو اش کرد و فرج اول ایکیسنک بیجا و زرینه ایکی دینار و فرج ایلدی یک کنشتی از دوستان
در نهفت دوسترینه بری اول صوفی یه تنهاده ایتدی مقود قول بود در چو کردی بدان

بهر دو دینار گفت اول ایکی دیناری ایله بیلمدیک یعنی بینه خرج ایتدک هونه اکر جواب دیرلر
ایتدی بو دیناری نماز پشته ایتدم نشاط بر دیناری ایله ار قدر نشاط سوردم یعنی بر دیناری
جماعه صرف ایتدم بو دیگرینی راکشیدوم سماط بر دیناری ایله دخی قرمه سن چکدم یعنی بر دیناری
نفقایه ویردم قوت پاکیزه کردم دایمی اتااکیلق دایم کچا ایلدم که بو ایکی دیناری بینه قاپیوب لر
خرج ایلدم که این هم نادانی بر نشد این همی زیرا بو که مرادنکم در هم نادان بیهاد لولد اکه کچیم
طعام اشتهادار در اوکم مراد ار قدر هم نادان هم اولدی اکه کچیم جماع ارزو وار در حضرت
شیخ رحمة الله علیه قصه بینه ایله حکمت ومعرفت بیانه شروع ایتدی غذا اگر لطیفست وگر
سرسری غذا اگر لطیف وگر قولانی دریعنی لطیف وکلند چو دیرت بجست ادنتو خوش خوری
چونکه اول کیچه دوشه لطیف ولذیذ یرسن چونکم قرنکه یاد ایچ اوده طعام جشندن
بیره اولورسه شکرکیبی اتی اشتها و رغبت ایله یرسن چونکه شکر خوری بتکلفت یان کند
دریا نه فلنک دیر خوری کلکر بود بهانکه بباید نهد هوشمند عاقل ادن کسه اولدقت
بحیدعه باشقور یعنی ادیور که خوابش بیاد اورد کند که نوم اولعاقبت قرا ایله کمنده کتورن
یعنی کتورم یعنی اکر خواب غلبه ایلیه مجال کفن تا نیابی مکوی مادام که سوز مجالی بولمیه سن
دکلام محیخ کور میسن سویله چو میدان بینی نکه دار کوی چون که میدان کورمیه سن طوپی
حفظ ایله یعنی سوزک زمانی رعایت ایله مکوی ومنه تا توانی قدم مادام که قادر اولمیه سن
سویله دقدم قویمه از اندازه بیرون وز اندازه کم مقداردن زیاده ومقداردن اکسک
یعنی سوزی حددن زیاده چوق سویله ودایم خموش اولتورمه دکنو ومقدار کوره تجاوز ایله
وکند دکه دایم طلب ده دوستوب ضایع ایله زیرا افراط وتفریط ایکیسی دخی مقبول
دکلدر بکم بهره ایلمه ایکی اعتدال ایله خیر الامور اوساطها بهانه رغبتی شهوت انگیختی
رغبت سرلعا ایله شهوت قوپرمق یعنی تمام اشتها ومیل اولمدن جماع اتمک بر عبث بود
خوبه خود ریختن رعبه ایله کندو قانی دوکمک در یعنی کندوسنی هلاک ایلمکدر

حکایت مرا حاجی شانه عاج داد بر حاجی بکا فیل دیشندن دوزلمش بر طراق
ویردی که رحمت بر اخلاق حجاج باد که حق تعالی حجاجک رحمتی حاجی لرک خوی لرینه ادزه
اولسون بو مواخ حاجی لرک حقنده دعادر شنیدم که باری سکم خوانده بود اشتدم که
برکره بکم کلب اوقمش یعنی کلبه یتشایدی که ازمن بنوعی دلشخادانه بود زیرا بو جهته
بنده اول کوکلی قانمش ایدی یعنی خاطری بخشنمش ایدی بیندا ختم شانه کین استخوان اوك
شانه یی کرو اول کا آکنه آتدم بو ایله دیو که بو استخوان نمی بایدم دیگر سک مخوان بکا کرکمز
ارتق بکا سک دیمه نقمه سنه ایله حضرت شیخ رحمه الله علیه معرفت ونصیحت بیانه شروع ایلدی
بیندار چون سرکه خود خوردم چونکه بن کندو سرکه می ییم ظن ایلیم که جور خداوند حلوا برم
که حلوا صاحبنک جورینی ایدم وکرمنت ایلیم قناعت کن ای نفس برا اندکی ای نفس بر ارشی
قبول ایده قناعت ایله که سلطان ودرویش بینی یکی که سلطان ایله درویشی بر کورمس
یعنی سنک کوکده برابر اولدر چرا پیش خسرو بخواهش روی پادشاه قتنه نیچون دلنمکه کیدرسن
چو یکسو نهادی طمع خسروی چونکه طمعی سو جانبه قودک یعنی ترک ایتدک پادشاهسن دکی
خود پرستی شکم طبله کن اگر خود پرست وهود رایی سک یعنی نفسنه تبوطاری ایدی دکل ایسک
قرنک طبله ایله در خانه را ایچ وان بند کن قرنک طولورمق ایچون بولک واتوک قاتینی
قپوسنی قتل ایله یعنی چونکه حق تعالینک ویردوکنه قناعت ایلمزسین دار فلکک قپورلری
قبل ایله که بو کونی قریب برحال در بو نکد اتوک قپوسنی قبل ایله که بو کونی قریب بر حالدر
بونکد اتوک دیدکی بو معنایه مشعردر قناعت سرافراز دای مرد هوش قناعت باشی بوجدر
ای عقلدار یعنی قناعت کشی یی عالی قدر ایدر ای عاقل سر پر طمع بر نیاید ز دوش طمعکارک
باشی اموزندن یوقاری کلمز فلتم تواضع ایکدن ودنیاده بر کز مذلتدن خلاص بولماز

حکایت یکی با طبع پیش خوارزم شاه برکسه حاله امیدی ایله خوارزم شاهک قتنه شنیدم که
شد بامدادی بگاه اشتدم که بر صباح ایرکن کندی چو دیدیش کرومت دوتاکشت وراست

چونکه اول کسه خوارزم شاهی کوردی حرمت ایله آیاغه اوردی وطوردی یعنی
پادشاهی تعظیم ایچون رکوعه مشابه طابوقلدی دکر روی بر خاک مالید و خاست
کرد پوزینی خاکه سوردی یعنی سجده کبی ایلدی و آیاغه اوروب قالقدی پس کفتش ای بابك
ناجوی پس بکا اوکیله بیله ایلی آکه ایتدی ای نام طلب ایدیجی و ناموار باباجق یک سکلت
مه بیشم بکوی سکا بر مشکل سؤال ایدیم انک جوابنی دی نکفتی که قبله است خاک حجاز
دیدککی که قبله حجاز مملکتی در یعنی کعبه شریف در چرا کردی امروز ازین سوی نماز یا بو کون
نیچون بو جانبدن نماز قیلدک حضرت شیخ نعم الله علیه حکایتدن مقصود معرفت بیانینه
شروع ایلدی مبر طاعت نفس شهوت پرست شهوت پرست نفسک طاعتنی الته یعنی شهوت
دوست و مظاهر حضوره میل ایدیجی نفسک اطاعت ایدوب امرینه مطیع منقاد اولمه که هر ساعتش
قبله دیگرست زیرا اول نفسک هر ساعت بر غیری قبله سی وار در شهوات مستقیمدن چیقروب
کمراه ایدر طمع آبروی توقر بریخت طمع عرض و وقارک یوزی صوینی دوکر یعنی طمع
طمع کارک عرضی و عزتنی ایلدی برای جوی دامنی در بر تخت بر جهانجون بر آتک دری
دوکر یعنی بورده مراد عرض و وقار و جودن مراد خلقدن چرا اتدوکی شیئی قیلیدر چو سیراب
خواهی شده تا آب جوی ارماق صو ایچون چونکه سیراب اولمق ایسترسن یعنی قناعت لکی مؤثردر
چرا ریزی از بهر یک قطره روی پس قطره‌دن اوتری نیچون یوزک صوینی دوکرسن مکر
کر تشنه شکیبت نبوی مکرکه تشنه در و تن برور لکدن چرا ایدرسن دکرنه ضرورت
بدرها شوی اکر تشنه‌دن صبر ایتمیسن بالضروره قپولره کیدرسن یعنی خلقه عرض احتیاج ایدرسن
عرض و وقارکه یدی بیرسن برو خواجه کوتاه کن دستیاز یعنی کوته ایت قصر ایله
یعنی طمعی ترک ایله چه حاجت که باید ترا آستین دراز دراز یکدن سکا اکرک یعنی طمعدن
ساکه نه فایده حاصل اولور بورده آستین دراز ذکر محل اراده حال قبیلندندر کسی را که
درین طمع در نوشت شول کیمسه که اول طمع حقه سنی دوردی یعنی طمعی ترک ایلدی بنا یدیکو عبد

وخادم

ترک کمه عبد وخادم

وخادم نشیمن کرکز یعنی شول کمسه که طمعی ترک ایتدی انی اظهار احتیاج ایچون کدا اولمغی اغنیایه
رقعه ایلجیه عبد وخادم بر نعمه احتیاج قالمز توقع بواندو نه هر مجلست توقع قامه سی هر
مجلس دن سوره برآن انعودن تا زانو کشت اول طمع کند کدن سوره تا که کسی
سوزنیه یعنی طمعی ترک ایله تا کسه سنی توقع قادر اولیه **حکایت** یکی رابت آمد ز صاحب
دلان صاحب دل لردن برینه حمی کلدی یعنی اوصاحب دلی سستمه دوتدی یکی کفت شکر
بخواه از فلان شکر کنعی اولدغندن برکسه اول صاحب دله ایتدی فلان کیمسه دن
شکر طلب ایله بکفتا ای پسر تلخی مردم صاحب دل اول کیمسه ایتدی که ای پسر باکا اولدکم
اجلی به از جور روی ترش بردم باکه ترش روی لک جورینی التمکدن دمشنی چکمکدن یکدر
حضرت شیخ نعم الله علیه مقصوده معرفت بیانینه شروع ایلدی شکر عاقل از دست آنکس
نخورد عاقل اولانلر کمه اول کسنک الندن شکر یمز که روی از تکبر بر و سرکه کرد که یوزینی
تکبردن اول کسه اوزرینه سرکه ایلدی یعنی سرکه کبی ایلدی ادات تشبیه محذوفدر بو که تشبیه
بلیغ دیرلر عرضاده مثالی زیرا سود در رویی چو سرکه کرد تقدیرینده در معناسی یوزینی
بورشدی دیکر **بیت** اگر حنظل خوری از دست خوشخوی به از شیرینی از دست ترش روی
مرو در پی هر چه دل خواهدت هر نسنه که کوکلک استر یعنی آرزو ایدر اوکا آردنجه کتمه
واکر طالب اولم که تمکین تن نور جان کاهدت زیرا جسمک قدرتی سنک روحک نورینی
وصفاسنی اکسیلدر یعنی چوق یمکدن اگرچه تنه قوت و قدرت حاصل اولور اما روحه ضرر
ونقصان اولور زیرا اول لطافتنی و ذوقنی زائل ایدر کند مرد را نفس اماره خوار
نفس اماره کشی یی حق تعالینک و خلقک قتنده خوار ایدر وما ابرئ نفسی ان النفس لامارة
بالسوء الا ما رحم ربی ان ربی غفور رحیم اکر هوشمندی عزیزش مدار اکر عاقل ایسک انی
عزیز طوتمه و مرادینه دنه اوله زیرا سنک قوی دشمنکدر اعدی عدوک نفسک التی بین
جنبیک اکر هر چه باشد مرادت خوری اکر هر نسنه که سنک مرادک در انی یمک استرسن یعنی

جمع مقصودکه حصولنی طلب ایدرسن زده‌ران بشی نامرادی بری دورایدنه چوق مرادلی
دمی وصل ایدرسن زیرا کسنک دنیاده جمیع مرادی حاصل اولمق محالدر تنوربشکم
دمبدم تافتن مشغول شکم تنورینی قزدرمق یعنی قارنی طعام ایله طولدرمق مصیبت بود
روز نایافتن طعام بولمیه‌جق کونده مصیبت اولور دمعط باد ولیالم چکر بتنکی نزیراندت
زردی رنک طارلقده یعنی تمام طعام بولمدیغی وقتده اجلق سنک یوزکک رنکنی دوکر
وازالاغری یعنی بشره کوره رنکنی کتمز جو وقت فراخی کند معده تنک جونکه وسعت وقدرت
وقتنده معده‌که طار ایدرسن یعنی جوق یمیه‌سن کشتروی مرد پر خورده بار شکم اوق ییجی
شکم یوکنی چکرد طعامک ثقلتندن متالم اولور جو چیزی نیابد کشد بار غم جونکه طعام
جنسندن بر نسنه بولمیه غم یوکنی چکر دریاندن خاطر اولور شکم بنده بسیار بیند خجل
جوق ییجی یی چوق خجل کورسن شکم زردی تنک بهتر که دل بسم قسمتن شکم طار اولمق یکدر
کوکل طار اولمقدن یعنی سنک بیمک بیکدر رزق یمنی وخجالت الی چکمکدن دریغ آدمی
زاده برمحل صیغمیاده عالی قدر بو آدم اوغلنه جو باشد چو انعام بدهوا هل کم حیوانات
کبی اولمه زهره دن قاعتدن و نفسه رومولیده نه به بحر اولمق ایله بلکه حیوانات ده اهل
واسفل اولمه ادنکه کالانعام بل هم اضل مکن رحم برکاو بسیار خوار زیاده خوار ده
جوق حقارت چکمی کاو اوزره ترحم ایلمه که بسیار خسبست و بسیار خوار زیرا جوق ایچی
و جوق ییجی در یعنی بو ایکی قبیح خصلتده اوتر نکم ترحم و رفق ایلمه جو کاو ار خمی
بایدت فربهی اکرسکم کاو کبی سمزلک کرک ایسه جو خرتن بجور کسان در ینی خرکبی تنکی تازه رک
جوره لوبه سن جنی عزیزکه جفاسنه تحمل ایلمک کرکسن حکایت چه اندم ازینجر یاد ای عجب
بیلورسن بعر یه سترینده نه عجیب کتوردم خون یکه بیشرجاترست از نطب برحکایت که تان ته
فرهادن سن برکر ولطیفه که دراوده کایت بوددتی جنفدر جرجه در استان صوفیلو
لباسنه بر بیکم که کوردیتم برطاوف ومنا ستاند خرمالی کتار عملدرنه کهوکی یعنی بحره ده
بجدک

نا فتن بوند منسند بار رته
روزنی تقدیر یند درته
کشتی معده تنکه بوبند نکت درنا کیناب
رولعه رو شن عدم اکل ایند دق
رولعه جاشه دره
بر خوار وصف ترکیبی درته
شکم بنکه بوبند تکلت اکل اندن و عدم
اکلدن تاتب اولمعاً حکی درته
خوار ع اولوره اولان خوار
حقیر معناسنه درته
خوار اغما ان ده اولان بسیار خوار
وصف ترکیبی در جوق ییجی
معناسنه
جه عجب اوردم تقدیر اوزره سترح اولندی
بیلکی عجب داری تقدیر بند اولمج
دفی حکمتی درته
ازرکت تازه قوما ته
خرمستان ده اولان تاه
تشبیح معناسنه اعاده ایدر

برخرمانه اوغرادق یکی درمیان معده انبار بود بزم اورتامزده برکسه وار ایدی
عظیم البطن ایدی ازین تنک چشمی شکم خوار بود بو سببدن او دکسه جوق ییجی ایچ کوزلی بر
کیم ایدی تنک چشم نه اولان یای وحدت مسابه موصوف افاده ایدر بو اجلدن معنای
بیته که نقل قید اولندی میان بست مسکین وشد بر درخت اول مسکین بل بغلدی یعنی
اتکنی بلنه صوقدی و خرما اغاجنه چقدی وازانجا بکردن در افتاد کشت واورادن
اشغیه بوینی اوزره محکم دوشدی وهلاک اولدی رئیس ده امد که این راکه کشت که
قریب اولان قریه‌نک رئیسی کلدی که بونی کیم دیدی دیو سؤال اتدی نگفتم حرف بانک
برما درشت اولقریه‌نک رئیسنه ایتدم بزم اوزریمزه فتی بانک ایله و بجوم ایله شکم
دامن او کشید شوندنا رشکی او هلاک اولانک دامنی بو داغدن چکدی یعنی هلاکنه
قرنی سبب اولدی بو دتنکدل روزکانی فراخ تنک دل اولانک بویسق یری واسع یعنی
برکنده اولور مراد جوق ییجی البته بو غلازیعر دده دن بربلایه اوغرایوب هلاک اولور
دیکور نه بر بار خرما نتوان ورد و برد برکره خرما یمکه و بیدالتکی ممکن دکلدر تبار
بدعاقبت خورد و مرد اول کسه که جوق ییجی دکاهل ایدی یدی واولدی خوتیج
طاب نان معرفت بیانندرولع ایدی شکم بنده ستنته بحزباری شکم هیچتده
الکدندی وایاغکز بجزیدر شکم بنده نادر پرستد خدای جوق ییجی که حق تعالی حضرتنه
عزیمه ازعبادت ایدر سراسر شکم شد منفح لاجرم جکرکم باشده باشه شکم اولدی
اوده‌بیندن بپایش کشد مور کوچک شکم کوچک قرنلو قرنجه اولنجه کبی ایاغی ایله چکر
یعنی ایاغندن سورر الور کید حکایت یکی نیشکر داشت بر طبقی برکسه طبله اوزره
نی شکر طوتر ایدی یعنی صاتمق ایچون طبقه نیشکر قومش ایدی جب در است کرد بوده
برحقتری صولدوصاغه منتر کاوزره دوراتش ایدی یعنی کزدر ب صاتدی بجاجتندکی
کفت درکنج دهی اولیخی شکر صاحبی کویه بو جاغنوه بر صاحب دلا ایتدی که بستان و جونه

نیم خرما جوق ییجی ای
ش بودن قیصنه دار ای
وز نی جاکافر در ای
بنکه دل ایوبدن جوق ییجی قنشادر ای
لغتا بجوج ییجی دلاهل ای
بربودن معصفه در ای
یخی جلاکه ای
کلید ای
ابابنا ای
نجیح بنها ای

دست یابی بنه که بو نیشکردن الی و جودی قوت بودیسین انی کتیمتی دیر چه گفت آن
خردمند زیبا سرشت بیلورمیسن اول لطیف طبع لو و نه زیبا خلقت لو عاقل نه دیدی جوابکه
بودیدی باید نوشت بر جوابی که انی کوزنه لازمدر یازمق کرک یعنی اصلالی نغاوندن کیدرمک
کرک صاحب ذوق جوابی بودر ترا صبر بر من نباشد که تلخ ستکنجم ادرنه حرکاتلر بونه
طولندم یعنی پس البته انک اجیسی بدون طلب ایدرسه بکا نیشکرک کرکز همان بورادن
کذردی دیر ولیکن مرا باشد از نیشکر اما بکم نیشکردن جرادلور حلاوت نباشد شکر
در بیخش ادنی نیشکر دیشکرک حلاوتی و لذتی اولمان چو باشد تقاضای تلخ ازپیش
چونکه اول نیشکرک صوکنده اجی تقاضای اوله که متصل کلوب انک اجیسی طلب ایدوب
الم دیره معنی‌ده ادنی شکر ظهادلور **حکایت** یکی را از مردان روشن ضمیر روشن ضمیر لو
ادم لردن برینه امیر ختن داد طاقی حریر ختن پادشاهی ابریشمدن طوقنمش بر خلعت
ویردی نشاد برج کلبرک خندان شکفت اولکسه سر دونون کلبرک خندان یعنی تازه کل
کبی اچیلدی و تمام بشاشت اوزره اولدی بپوشید و دستش ببوسید و گفت اولکسه خلعتی
کیدی و پادشاهک الینی اوپدی و ایتدی حقا خوب بودر چه خوبست تشریف شاه ختن
ختن پادشاهنک خلعتی نه خوب و نه لطیفدر و زان خوبتر خرقه خویشتن یکی اندن
خوب و لطیفرک در کندو خرقم ضرورتیچ طابشراه قصه‌دن بنده بیانه شروع ایلدی
کما زاده برزمینی فتح پس اکرا اندن دعا ختنک قوریسی بارادرسه اودیوانی ختن هکن بو
قادی زمینی بو سیرکس حالی‌دن ادتری کسه اوکندی پرادیم دنیا ظهار اتم **بیت**
تکیه بر دیه کوکده ذرع قدرت اولمسون ادرتده دنیک بجاتیم بر بوریا تر **حکایت**
یکی نان خورشیدی بیاری ثروت بر فقیر بیازدن غیری نسنه طوتمزایدی یعنی نان ایله
بیمک بیازدن غیری نسنه‌سی یوق ایدی چو دیگر کسانی بر کوسان ز ثروت غیری کسه ترکیب
ازقادرت طوتمزایدی یعنی زیاده فقیر ایدی یکی کفتش ای تکیه اه درکار دیکسه اول

فقیر ایدی امیرهاتک مسجد بس و مغلوبی بر کوشه‌ده اولون یغما بیار یعنی یغما لقما
بر مقدار طعام کتور هان یغما بیرام لرده و دوکونه لرده و سایر وقت لرده فقرا اچون
قورلر طعام دریشکم دیوان حافظ‌ده بو معنی بر بیت واقع اولمشدر **بیت**
فغان کین لولیان شوخ شیرین کار شهر آشوب • چنان بردند صبر از دل چو ترکان خوان یغما را
قبا بست و چابک نوردید دست اول فقیر تفتانیسنی کیدی و قولری بیلک لرینی چقاردی و
یغمادن طعام کتورمکه توجه اتدی قبا بند در بوند و دستش شکست یغماده اول بیچاره‌نک
تفتانیسنی برتدیلر و انک الی صندی یعنی افتادیلر شنیدم که میگفت و خون میگریست
اشتدم که اول فقیر اغلر ایدی و تمام اهل ایدوب قان اغلردی و بر بیت دیدیکه مر خویشتن
کرده را چاره چیست که کندی کندوکه اتدوککه چاره نه در یعنی کسه‌دن شکایت اتمکه
مجال یوقدر زیرا نسنکه اتدوک بلا جوی باشد گرفتار آز هر کم گرفتار یعنی هر بولدن
که بلا طلب ایده و بلایه ایرشیجی اولور من و خانه من بعد و نان و پیاز سکندن صکره بن
و خانه و نان و پیاز یعنی سمیز نفسکه او دوب اولتور بنان و پیازایله قناعت ایدرم جو یمن
که از سعی بازو خورم سنو داربه ایکی که بازو سعیندن یدیم به از میوه بر خوان اهل کرم
کرم اهلنک سفره‌سی اوزرنده اولان میوه‌دن یکدر چه دشنک غنت اتن فرو باده دوش
نه زیاده دشنک ده حضرت اولدی اولالی اصل لوده کیمه که بر سر دیکران دست
کوش که غیری ترکسنه اوزره قولق طوتدی یعنی سایر ترک طعامنه امید طوتوب منتظر
اولدی قپان اجازت اوله دیو حالا بوکه کندونک کسب قوتی نادر **حکایت**
یکی گربه در خانه زال بود بر عجوزک خانه‌سنده بر کربه وار ایدی که برکشته ایام و بد حال بود
که اول زال برکشته ایام و بد حال ایدی یعنی ایامی دونمش و حالی بد زیاده غایت ایله فقیر ایدی
دوان شد بمهمانسرای امیر برکون اول کربه پادشاهک مهمانسرایسنه کیدرکتدی تا که
انده بر نسنه الکه حاصل ایده غلامان سلطان زدندش به تیر اتفاقا سلطانک بنده‌لری

اول کربه زادن ایله اوره یلر چکار فوشنی کتوران مرد دید اول کربه نک قانی کتوراندن
طابیجی ایدی کم اول کربه پیرایدی همی کفت وا نهر لیجان مرد دید اول کربه ایدر ایدی و
جان خوفندن اول ارکک خانه سی جانبنه پیرایدی معتوله قوت بودر اکر جسم انروست
این تیر هزار اکر بر کره بو تیر هزار نک النده جوادم ایسه اکر خلاص بولم من و موش ویرانه
پیرزنی بی وادل پیره زنک ویرانه سنک فاره سی باکه بیتر بینه سمندن ملکی بونکله ایمه قناعت
ایدم حضرت شیخ قصه دن مقصود حرفت بیانه شروع ایلدی تیر هزار غذ جان من زخم بیش
ای بیم جانم غذا ر بنورک بیشتین چه دالمه دکن قناعت نکوتر بدو ناب خویش چو نکم
بو لیم در کشی کند و بکنی باید قناعت ایلکی یکوکر خدا دوان ان بندی خرسند نیست
حق تعالی حضرته اول بنده دن خشنود دکلدر که راضی بقسم خدا و ند نیست که الله تعالی نک
عز اسمه قسمته راضی دکلدر بو بیت قسم در قانک نسیم سرایله بولمک و بخشی ایلکی معناسنه
قسم کرقانی ایله نجیب و بهای معناسنه در **حکایت مرد کوته نظر و زن عالی همت**
یکی طفل دندان بر اورده بود بر طفل دندان یو قاری کتور مش ایدی یعنی بر طفلک دیشی
بتمش ایدی پدر سر بفکرت فرو برده بود بابسی باشنی اشغه فکر ایتمش ایدی یعنی فکره وارمش
ایدی بو بیله دیو که من نان و برک از کجا آرمش که بو اول طفله نان و ازیق قندن کتورم
مروت بناشدکه بکذارمش مروت دکلدرکه انی کرسز قنی تدارک ایتمدن انی بو حال ایله
قویم چو بیچاره کفت این سخن پیش جفت چو نکه بیچاره بو سوزی خاتو نینک قتنده
دیدی نکر تا زن اورا چه مردانه کفت نظر ایله کور که عورتی اولا اره نه مردانه دیدی
که یعنی مرد ترکیبه نه اصل مقبول جواب ویردی جوابی بودر مخور هول ابلیس تا جان دهد
ابلیس بعینک هول دنکی بیغنی بیه زیرا بو طفل جان ویرنجه دکن یعنی اولنجه دکن نعمان
کس که دندان دهد نان دهد نعمان اول الله که دندان ویرد نان دخی ویرر تواناست
آخر خداوند روز متر آخر روز صاحبی یعنی روزی معاشی بکون خلق ایدن پادشاه

قادر

قادر در و جعلنا اللیل لباسا و جعلنا النهار معاشا که روزی رساند تو چندین مخور
مخور که کسب و سعی سز اول طفله کند و لطفندن رزقی ایرشدیره سن بو قدر یانمه و
بیحضور و غمکین اولمه نگارنده کودک اندر شکم نگار بو کیمسنه قرنده طفلی نقش ایدیجی
دو بو صورت ایلیانی خلق ایدیجی نویسنده عمر و روزی ستهم هم عمری دخی رزقی یازیجی در
یعنی طفلی دنیایه کتورمدن قدر عمر و رزقنی تقدیر و تعیین ایدن بر عزیز کسه دکلدرکه انوک غنی
بیریس خداوندکاری که عبدی خرید برآندی که بربند صاتون الدی بدار ذکیف
الکه عبدا خرید اول عبدی صاتون الن افندی ای بر خوش طوتر و انوک جمله لوازمنی
کورر بو قدر عجز ایله مخصوص صاتن قادر اول الله که صنع ایله بنده خلق ایلدی داده
جمیع لوازمنی کورمسی کرکدر بو قدر لطف و کرم ایله ترا نیست این تکیه بر کردکار
حق تعالی حضرتنه اول رزق بلبلکم سنک بو اعتماد و بو توکلک یوقدر که مملوک را بر خداوند
کار که بر عبدک کندو افندیسی اوزرینه وار در یعنی بنده کندو سیدینه اتدکی اعتمادی
سن حق تعالی حضرتنه اتمزسن عز اسمه **حکایت** شنیدم که در مهر و نکار قدیم بشستم که
بکمتند بهاند شنودی شکوه در دست ابراهیم بدلاوا ولیاء الله الکلالیش کتمیم
ارلور ایدی پنیدار که این قوت معتود نیست عقیق تطن اللیم سن که بو قوت معتود
دکلدر زیرا معتود و صحیح در قوراضی شوی سیم و سنکت بکیست چو نکه حق تعالی حضرتک
عز اسمه قسمته راضی اولدوک و سکه ایرشن نسنه ایله قناعت ایلدوک ساکه دخی سنکله
سیم بود یعنی برابر در اصلا فرقی یوقدر چو طفل اندر رود دار از حرص پاک چه مه که طفل
قلبنی حرص دن پاک طوتر یعنی انوک حرصی یوقدر چه مشتی زر بیش همت چه خاک ادل
طفلک همتی قتنده بر اوج التون بر اوج طرابه هیچ فرقی یوقدر خبر ده بدر درویش
سلطان پرست سلطان پرست درویش خبر دهی کم سلطان زد درویش مسکین ترست
که سلطان درویش دن مسکین رکدر کدا ارکند یک درم سیم سیر زیرا

کدایی بود رحم سیر یعنی دولت بخشا فی طوپر رد اهتیاجی کیدر ، فریدون بهکر عجم بیم سیر
امام بودن بو قدر عظیم پادشاه ایکن عجم ملکی ایله بیم سیر در یعنی سلطنتدن تمام طویمش در
کدا هرکه بر خاطرش بند نیست برکوکه اوکه خاطری اوزره بند دکل بو قدر بهتر پادشاهی
که خرسند نیست یکدر بر پادشاه بودن که حق تعالی حضرتی ویردوکی سلطنته راضی و قانع
دکلدر ، بخسبند خوش روستایی و جفت روستایی کندو خاتونی ایله خوش و
آسوده اویورلر بذوق سلطان در ایوان تخت بر ذوق ایله که سلطان کندو
ایوانندن ایلدوقی ایله اویومدی اگر پادشاه هست اگر بینوا دوز اگر پادشاه بودر
اگر بیکچی در ، چو خفتند گردد شب هر دو روز ، چونکه اویودیلر ایکسنکده شبی روز
اولور یعنی صباح دکه اویورلر ، چو سیلاب خواب آمد هر دو برد ، چونکه خواب سیلابی
یعنی سیلاب بکز خواب کلدی و ایکیسنی دخی الدی یعنی کتوردی ، چه بر تخت سلطان چه
بر دست کرد ، نه فرق که سلطانک تختی اوزره اویومش سه نه فرق که کرد صحراسنده
اویومش سه ، چو بینی توانکر سر از کبر مست ، چونکه غنی نک باشنی کبردن مست کوره سن
یعنی غنی یی متکبر کوره سن ، برو شکر یزدان کن ای تنکدست ، یوری حق تعالی یه شکر
ایله ای فقیر ، نداری بحمد الله این دست رس ، الحمد لله اول قدرته طوتمز سن که بر کیمسه یه دراز
دست آزار کس ، که کیمسه یه انجتمکلک الکدن قاله یعنی کیمسه یه ظلم الکه قادر دکل سن
بیت ، کجا خود شکر این نعمت گزارم ، که زور مردم آزاری ندارم . حکایت شنیدم که صاحب
دلی [illegible] آشندم که اول صاحب دل یکی خانه بر قامت خویش کرد ، کندو قامتی
قدر بر خانه بنیاد ایلدی ، یکی گفت میدانمت دست رس ، برکیمسه اول صاحب دله ایتدی
سنک بو ندن زیاده قدرتک وار ایدوکن بیلورم کزین خانه بهتر کنی ، کفت بس که بو ندن
یکرک خانه بنیاد ایده سن اول صاحب دله ایتدی بو قدرتده معنای محصل نه بودر که بر کیمسه
اول صاحب دله ایتدی بیلورم که بو ندن زیاده قدرتک وار دیو ندن لطیف رک

خانه

خانه بنا ایتمکه اقتدارک وار در دیو ن بو ندن خوبرک بر خانه بنیاد ایتمز سن صاحب دل
دخی بو قدر یتر دکانه در دیو که جواب ویردی ، چه می خواهم از طارم افراشتن ، چار طاق
یوجه تمکدن و عالی بنیاد ایتمکدن نه فایده طلب ایدرم ، همینم بس از بهر بکذاشتن ، عاقبت
دنیاده ترتیب کتمکدن اوتری بانکه همین بو قدر یتر ، حضرت شیخ طاب ثراه بند و حکمت
بیانه شروع ایلدی ، مکن خانه در ره سیل ای غلام ، ای غلام سیل یولنده خانه بنیاد
ایله یعنی دنیا که اجل و فنا سیلنک راهیدر ، را قامت ایچون اند خانه بنا ایلمه ، که کس را
نکشت این عمارت تمام ، زیرا بو عمارت کیمسه یه تمام اولمدی یعنی بو خانه دنیاده کیمسه ابدی
قالمدی و قالمز ، نه از معرفت باشد و عقل و رای ، معرفت و عقل و رایدن دکلدر که در ره
کنند کاروانی سرای ، که کاروان منسوب یعنی کاروان [illegible] اولان کیمسه یولده
خانه بنا ایلمکه مقیم اولمق کیمسه نک ایشی دکلدر یولجی یه او یاپمق لایق و معقول دکلدر
زیرا انده قالمز ترک ایدوب کیدر بهمان کی و منتقل قالور دنیاده بویله در انده
اکلنمک بهمان بر ساعت کبیدر الدنیا ساعة فاجعلها طاعة پس عاقل اولان کیمسه یه لازمدر
که عاقبت بینجه اولاجغنی تمام فکر ایدوب تدارک اوزره اوله حکمی پشیمانلق فایده
ویرمز ، حکایت یکی سلطنت رها کرد صاحب شکوه ، سلطنت سوزی بر صاحب عظمت و هیبت
یعنی بر عظیم پادشاه ، فرو خواست رفتن اقتاب شکوه ، انوک اقتابی شکوهی طلوعه کتمک
دیلدی یعنی اجلی ایرشوب اولمسی مقرر اولدی ، بینجی دران بعتم کشور کذاشت
اول بعتمده کندو مملکتی بر بنیجه قودی یعنی سلطنتی انکه تسلیم ایلدی که درخانه قایم
مقامی نداشت ، زیرا خانه سنده بر قایم مقامی یوغ ایدی که انوک یرینه پادشاه اوله
چو خلوت نشین کوس دولت شنید ، چونکه خلوت نشین شیخ دولت کوسنی اشتدی
و سلطنت کندو یه مقرر اولدوغن بیلدی ، دکر ذوق در کنج خلوت نزید ، خلوت بوجاغنده
اربق ذوق و صفا کورمدی خلوتی کنجنی ترک ایدوب پادشاهلغی اختیار ایتدی

چپ و راست لشکر کشیده گرفت اولشیخ سلطنت شود قدر حریص اولدیکه چپ
و راسته یعنی اطرافنه لشکر چکمکه و جنکه حریص اولمغه باشلدی دید پردلان ز در میان گرفت
بر مرتبه ده جنک جوی قوهدیکه بهادرلرکه قتیله اندن مبرزاد خوف طوتدی چنان گشت
بازو شدعوتیز جنک اولشیخ ابجیلن محکم بازولی دکلکن ایجی تو ایدی که با جنکجویان
طلب کرد جنک که جنکجویلر و بهادرلر ایله جنکه غوغا طلب ایلدی زقوم پراکنده
خلقی بکشت اطرافنه طاغلمش قومدن بر مقدار آدم هلاک ایلدی دگر جمع گشتند
دهم رای رد پشت اولقوم گرد برین جمع اولدیلر دهم رای دهم پشت اولدیلر
یعنی اتفاق ایله بربرینه ظهیر و معین اولدیلر چنان در حصارش کشیدند تنگ عاقبت
اولشیخی حصاره بجلیز تنگ و محکم چکدیلر یعنی حصاره دوشربه زیاده مضطرب و مکدر اولد
ایلدیلر که عاجز شد از تیرباران و سنگ برحالته ایرشدیکه شیخ عاجز و زبون اولدیکه
یغمور کبی چوق اتلان اوقدن و طاشدن محراع اولدی بود جه دخی چالدری ارادی بجلیز
محکم محاصره ایلدیلر بو تقدیرده حصار محاصره معنی سنه اولور بر نیکمحو فرستاد کس
اتفاقا او دکشورده بر شیخ داخی وار ایمش پادشاه اولان شیخ اولیا بوخوی نو تعتنم
که کو نذروی وایتدی نیک محودن مرد شیخ در که پادشاه اولان شیخ اکم جز کوید شنید
که صبحم زود مانده فریاد رس که فتنی عاجز و بیچاره قالدم یا که فریاد ایرشن همت مدد کو
که شمشیر و تیر هست دعا ایله یاکه مدد ایله زیرا شمشیر و تیردن در بیرد عالی بود کشیکه
بهر بر جنک ده دستگیر و معین اولماز چو بشنید عابد بخندید و گفت عابد چونکه پادشاه
اولان شیخ سوزنی اشتدی کلدی و ایتدی چرا نیم نانی کورد و گفت نیم نان بر نیکر
نقصی بیوری یا دیوردی یعنی بیجون بو حاله قناعت ایلمدی ندانست قارون نعمت پرست
نعمت طالبی یعنی مال و دنیایه محبت ایدجی قارون بیلمدی که کنج سلامت بکنج اندرست
که سلامت و عافیت کبی بو جانتی در یعنی عزلت و قناعت ده در بیت

مرد بخانه یه اربابنه مروت دیه که کنج عافیت در سرای خویشتنست حکایت
اندر جبر و ناتوانی با عبد بهی کالت در نفس مردی سلیم سلیم القلب اولان کیمسنک
ذاتنده بهنر و کمال دار در کرستن ز د بنا شد چه نقصان دیم اگر انوک زر و مالی اولیه ذاتنه
نه نقصان دوه خوف چنو اگر شغلم قارون شود اگر شغلیم دنیا ایله قارون اولد
یعنی قارون کبی قدرتلو اولم ظن ایله که طبع لئیمش دگرگون شود که انکی شغلم دلئیم
طبعی برگونه دخی اولم یعنی اولمان بلکه بنم اوکی کبی شغلم دنی در وگر در بینابد کرم پیشه نان
فرضا اگر کریم اولن کیمسه نان بولمیه نهادش توانگر بود همچنان اوکی کبی بنه انوک طبیعتی
غنی دیا عقلا یرشان اولماز مروت زمینست و سرمایه زرع مروت و سخا زمیندر
و سرمایه و مال زرعدر بونکا صلی خانی نما بوز فرع دیر زیرا اصلی فرعدن تقدم و فا قالدر
یعنی مروت زمین کبیدر که اصلدر سرمایه زرع دیکه فرعدر زرع بونن مزدوع تعلقن در
پس سن دخی حق تعالینک بو نعه سیم و زر بذل ایله که البته حق تعالی حضرتی جانبندن سکم
دخی کلور ایرشور خدایکه از خاک مردم کند عجب باشد ار فاکردن ترحم ایله ادم خلق ایلر
عجب دارم ار مردمی کم کند عجب و غدتم اگر ادمی کم یعنی لطف و کرم ضایع ایلیه کرسن غیرم
اندکاو لسک ایته ان الله لا یضیع اجر المحسنین به نعمت نهادن بلندی مجوی نعمت
قومق ایله یعنی سیم و زر و جمع اتمک ایله عالی قدر اولمغی طلب ایلمه که ناخوش کند آب
استاده بوی زیرا بر یرده چوق طورمش صو نکرا یچکسی قبیح اولور به بخشندکی کوش
کاب روان جوان مردلک و سخاوت چالش زیرا ماء جاری اکبر بولا تو کندن اولتری
بسیلش مددی رسن اکسهاه سیو ایلم کماندن اولماء جاری یه مدد ایرشور که صوی
منقطع اولماز گرانجاه و دولت بنفتد لئیم گر صف و دولتدن دوسه دگر باره
نادر شود مستقیم نادر واقع اولور که تکرار مستقیم اوله یعنی اولکی منصب و دولتی
بوله دگر قیمتی گوهری غم مدار اما اگر قیمتلو گوهر ایسک یعنی ذاتک بر کار و هنر

دارسه غم طونه ودولت دن اوتری پریشان و بی حضور اولم که ضایع نکرد اندت
دورگاد زیرا زمانه سنی ضایع ایلر البته بر وجهله سنی بر رعایته مظهر ایدر. کلوخ اندازم
افتاده بینی براه کلوخ اگرچه یولده دوشمش کورسک بینی که دروی نکند کس نگاه اما
کورمزسن که کیمسه اول کلوخه نظر والتفات ایلیه. دگر قدر ز زر زنده ان گاز لیکن بر
التونده وهکی اگر مزاحمک دیشندن بیفتد شمعی که پیوند باز دوستی کرد انی شمع ایله
طلب ایدرلر زیرا معتبر لعالم در. پیر میکنه انکیز نسنک ضرجره طاشدن چقارلر
کچ ماندا ایسم در زیر زنگ ایته باسلتنو. قند قالور یعنی قالش زیرا پاسی کم
عارض در نیه صان ومبتلا اولور هنر باید وفضل ودین وکمال که بنکه داتند هنر
وفضل ودین وکمال کرکدر زیرا بونلرکه زوالی یوقدر. که گاه آید وگه رود جاه ومال
زیرا منصب ومال گاه گلور وگاه گیدر برحال اوزره برقرار دکلدر. حکایت شنیدم پیرکیم
سنه یک کهن شیرین سوز و پیرلردن بو حکایتی ایشتدم که بو داندین سنه بر کهن که بو
سنه ده یعنی شیرازده برکهنه پیر وار ایدی بی دیده شاهان ودوران وامرا دل بیرونق
شاهلر وجهانی دوران دارلرکم وحکومت کورمش ایدی بسر برده عمری بتاریخ عمر عمرو
تاریخی ایله بر عمر باشه اتمش ایدی یعنی دار عمر سورمش ایدی. عمرودن مراد بیلادی عمرو در
دیرلر اما عمرو بن امیه که حضرت رسولک صلی الله علیه وسلم ایلچیسی ایدی که زیاده عمر سورمش
اول اولمق احتمالدر بلکه اولی داخلدر. درخت کهن میوه تازه داشت اول کهنه
اغاج بر تازه میوه طوتر ایدی یعنی اول پیرکهن باده صاحب جمال بر پسری وار ایدی
که شهر از نکوییش پر از ولوله بود بر مرتبه ده مشهور ایدی اول پسرک شهری گوزلکندن
آوازه ایله طولو طوتر ایدی یعنی شیرازده زیاده حسن ایله تمام اشتهار بولمش ایدی. بدیع در
زنخدان او در تنزیب تعجب ایدرم اول لطیف محبوبک زقننده که همان سیب بکزر ایدی
بیت ذقن یار دره دنانید سیکون جاه ایکیش مایلم که هرگز نبودست بر سر سیب

زیرا

زیرا هرگز سیب سرده اولمز سیب ارتمزدر. حاصل معنی بودر که اول پسرک کوره
مثابه قامتی اوزره زنخدانی همان سیب ایدی. بیت سیب بسیر زنخدان که چاه در ره هست
کجا همی برود ای دل بدین شتاب کجا. زشوخی و دردم فراشیدنش اول پسرک شوخلغندن
وخلقک دلنی شیوه دنانا ایلم کندویه جذب ایدوب انلرک اضطراب دیرمکدن
فرنچه دیده درسر تراشیدنش خلاص اولمق اول پسرک باشنی تراش اتمکه کوردیکی
کلام بودرکه پیری اول پسرک شوخلغندن وخلقک عشقی کوکا اولرک عشقنه کرفتار
اولوب جور وجفا چکدکدن خلاص اولسون ایچون اول کاکلی تراش اتمکه فکر ایدی
بموسی که عمر گوته امید اول دنیا امیدلو کهنه عمرلو برا ستره ایلم سرش کرد چون
دست موسی سفید حضرت موسی علیه السلامک الی کبی اول پسرک باشنی سفید ایدی یعنی کاکلی
تراش ایدی. بیت نقد جره اکر نسری زیبن سر نقلت تعداد تیسو کرکی موسی
حضرت موسی نک معجزاتندن ید بیضا ایدی واضمم یدک الی جناحک تخرج بیضاء من
غیر سوء ایة اخرى لنریک من ایاتنا الکبری. زسرتیز او ان آهنین دل که بود
سرتیز کندن اول آهن کوکل لوکه ایدی یعنی اول کیمسه که آهن دل بی رحم ایدی سرتیز
کندن دخیلندن یعنی سرتیز غضب ایدی معناسنه در قطع معناسنی استعمال مناسبتی ایله
ایهام ایدر. سر لفظ بونده زائد اولمق اولی در. بعیب بر بریده زبان برکشوده اول
بریده ده محبوبک عیبنه دل اچدی یعنی اول کجانک نقصانندن سبب اول کاکلی کیدردی
حضرت شیخ رحمه الله علیه اولا دعاء استهزاء افراد ذوی العقولده عادتی
ایدن حکم لوازم ذوی العقولده بعض فنه ایبات اتدی سرتیزکی و بعیب بریده
زبان برکشودکی سرتیزدن مراد غضبدر. زبان برکشودن مراد تکلم وطعن در اگرچه
تیغ دن قطع نقل معناسی شرو استعمال ایله بر برا اول کاکلی تراش ایدی دیکدر. موی
کرد ان نکوییش که سنبل مویی وکاکلی بی ایلم که استم اول پسرک جانندن گیسوی

نهاد ونه قانی سر بند در شکم تو در اولماسن نکه باشنی قرنشه قودیلر شیخ کلام بودرکه
اول پسر دلبر بیک کاکلی بر بر تراشلانوب کرون عکسنه بک یومدی که اول حقیقتده
باشنی قرنشه قومق ده که بودر و برکونه سیاست در که یاسته یه سیاست اولنه دیمکدر یعنی
انکه دیو چونکه ازجانات سر خوبر دی اولکه بر دلبرک کاکلی قطع اولندقده
ادتیری حیاتندن باشنی چنکی نکو نشان رودر بینندی اتقاده موی آشفته کلش ایدی
دیکن کاکلی انوک اوکنه دوشمش ایدی یم اکم قالدی در صرحته بود بر کمینککه قالدی
اول پسره کمشش ایدی یعنی انوک عاشقی ایدی چو چشمان دلبندش آشفته بود اول
زیبا و رعنا پسرک مست دلبند چشملری کبی آشفته و حیران و عشقنه مبتلا مست
و سرکردان ایدی کسی کفت چو ز آن موی و درد بر کسه اولدی عاشق طرح طریقیله
ایتدی چو رد جفا و درد و بلا جفادک یعنی انوک چوق جور و جفاسی چکوک دیکر کرد
سودای با طل مکرد کردد با طل سودا و باطل فکر اولما نه دیو ایله زحمت یکرد ان
چو پرده از پشت بر داشته کبی انوک مجتسندن اره که ده نو ر یعنی انوک عشقندن فراغت
ایله چو متراض شیخ جانش بکشت متراض شمعی سو بندرد کی کبی استدی اول جو بکر
جانی شمعی سوندردی که کاکل کسلدکی ایله انوک حسنه نقصان کلوب اول زیبالکی
و رعنالکی قالمدی بعض نسخه ده چو نقل بر نه که نقلی واقع اولور اول وقت
معنی بو یله اولور زیرا متراض انوک جانی شمعی سو ندر دی بو و جهله دی جا نئده چونکه
متراض انک جانی شمعی سو ندر دی بو اعتبار ادنه چو تشبیه ایچون اولمان دیم بر اکی دم
ایمر که معه متراض دن مراد استره اولور تشبیه طریقیله ادره براند فروش از هوا دار
جست ارلکسه دن چونکه بو طعنی اشتدی او لحاده عاشق فغان کلدی بویله
دیو که تر نا مناه را بود دهر سست که ترک اهنکه و فهمت هست رک عهد و پیمانی
سست و نه ثبات اولور بیت ما شهد سکنوره ولا تزا نه ایم ا ز ما بجز حکایت

مهر و وفا مپرس پسر خوش منش بایید و خوبرو پسر خوش طبع و ملایم و خوبروی
و لطیف خوی کرک پدر کوتجه کش بشنواز نوی بدر پدری که جهل ایله اول پسرک مویینی
انتون یعنی کاکلینی قطع ایلسون بیکم اندن نه ضرر مر اجان بجمرش بر اکیخت بیم جانم انک
محبتی و عشقی ایله مختلط و ممتزج اولمشدر نه قالدی موی پیل درادیکت بیم قالدم همان بر
موی ایله اصلنمش دکلدر یعنی بیم محبتم کندو سنه در که کاکلنه دکلدر که اول قطع اولنمقله
بیم عشقم دخی منقطع و زائل اوله بیت پسر چو بمرا با تو هزاران کار است
ما کجا بیم و ملامت کر بیکار کجاست اول پسرک قالدی متنبع الکایون عاشقی اکا خطاب
ایدوب ایدر چو رد نکو داری انتره مخور چو رده کم کوزدی یوزلو ترسین یعنی خوب رو دیکن
کاکلک قطع اولندقدن اوتری غم یمه و نه صفوت اولمه کم موبا ر بیفند بر دیدد کر
زیبا موی و کاکلک کردوشه دمنقطع اولدم کرد بتر حوفته شیخ سعدی رحمه الله حکایتدن
بند و موعظه بیانه شروع ایلدی نه پیوسته رز خوشه تر دهد کو ر مصین که اهم
دایما تر و تازه صلحم و یزمز کی برکرد برزدکی بر دهد بلکه اولاهمه کاهی بر اغنی دوکر
و کاهی یکش یعنی تا زه اولدرم دیمر بنده که آن چو خوز در حجاب اوقتند اول نور آفتاب
حجابه یعنی سحابه کیرنده د سنذو کی ده ذرز قره ان چو فکر در اب اوفتند
اما هو و در رو بد بخت را فکر آبا یجه دکیشه کبی ده دیش ردیعنی ادلو کرک دایو کرک
نکبت و بلا یه ایرشمه دیر همان آفتابک سحابه کیمه مجیء و ستور اولدیکی کبی در اما
هو ذرکه آلام و نتدایه ایرشم دری فکرا آبا یجنه داخل اولدیکی کبی درکه انک خلاص بولمز
انوه هلاک اولور کیدر نتکم بو بیت انی تعبیر ایدر بر وه آید از زیر ابر آفتاب
تدریج ایله آهسته آهسته آفتاب سحابک التندن طشره کلور و اما بدن خلاص بولور
بتدریج و اندکی بمیرد در آب ملکی کوزدمتده آبه یکنده هلاک اولور اندن خلاص بولمز
بتدریج لفظنک معناسی مصراع اولده قیداولندی بهست معنایی بجز زیر ظلمت متر سولکی بسدین

دوست ای معشوق دوست ظلمتدن قورقمایلم که ممکن بوده کتاب حیوان در دوست زیرا
ممکن داهتماندر که آب حیات بوقدر معشوقله ممکن اوله ظلمت ایچنده در یعنی آلام و شدایده
عناکه دوستم آوله زیرا شاید که حضور و راحت انده اوله بیت شاد بزایم که در آن من بیست
کام دهم بسبب خرمیست ترکیب یعنی از جنبش آرام یافت جهان جنبشده وکردن ممکن آرام
قرار بولدیغی نه سعدی سر کرده تا کام یافت سعدی سر در سیاحت ایتکده ممکن مرادنی
بولدیغی یعنی جهان جنبشده ممکن آرام بولدی و سعدی سیاحتده ممکن مرادینه بولوب تمام
حضوره ایرشدی بو بیتک معناسی ترکیبی بویله در بویله دکلدر که جهان جنبشده ممکن
آرام بولدی بویله دکلدر که سعدی سر ایکدی تا مرادنی بولدی بیت مقام عیش میسر نمیشود
بی رنج بلی بحکم بلا بسته اند عهد الست ولا رنجه مرادی نعمت عیشدر مراد رنجدن اوتری
کوچ چکمک ایله یانه دنیه حصول اولمز بیت نباتِ نیست که برادر بر در زیرا کیمه در حامل در
ای برادر ریخ معصود که حاصل اولمز غنیمت مسعود ایدله زیرا شیکور که بویله نظم ایکدی نظم
روز کی روشن شب وار در همچنان غم و نا مراد لعزه شصول مراد وار در بیت
عجبی طوطی زنکده قند نکر مثل در بو دیوار الیو جایا

باب هفتم در تأثیر تربیت

تربیت سکی در صلاحیت و تدبیر خوی بو بابده اولور صلاح و زهد و تدبیر
دفعه ده در بو وجه ده خوجایز در مطلقا سوز صلاح و تدبیر و خوی در یعنی
باب قیدادنیه بکم بو معنی ادکی معنی دن روشن در نه در اسب و میدان و چوکان و کوی
سواسب و میدان و چوکان و کوی در دکلدر یعنی شجاعت و جهاد رغی و سوارلق
و کوی و چوکان او یمنی بیان المز زیرا اصلاح نفس بونلردن مهم و لازم در حاصل کلام
بو ذکر کشیده لازم اولن صلاح و تقوی و تدبیر و خوی بیکدر بونلر یعنی اسب و میدان
و کوی و چوکان اولقدر لازم و مهم دکلدر تو با دشمن نفس هم خانه دست نفس دشمن ایله
برخانه ده بیلد اولورسن چه در بند پیکار بیکانه جونکه بویله در یعنی بیجون اجنبینک

جنک دخصوصیدن فکر ایدرسن اوّلا یانکده اولان دشمنی هلاک ایله اندن صکره غیری
دشمنی ایله جنک ایله زیرا نفس ایله جهاد جنک ایتکو جهاد اکبردر کافر ایله جنک ایتکو جهاد
اصغردر بو سببدن در که حبیب اکرم صلی الله علیه وسلم غزادن دوندکده بیورمشلردر
رجعنا من الجهاد الاصغر الی الجهاد الاکبر عنان باز پیچان نفس از حرام تنک عنانینی
حرامدن چویر چی مرد نا مشروع دن اجتناب ایدیجی مرد کری زرستم کذشتند کام
ایلکده دبهادرلقده رستم دن و سامدن سوالده کچدی یعنی زیاده اولدیلر زیرا نفس
ایله جنک ایتکه اصعبدر کافر ایله جنک ایتکدن تو خود را چو کودک ادب کن بچوب
سن کندو کی طفل کبی چوب ایله تادیب ایله یعنی اطفالی چوب ایله تادیب اتدکلری کبی
سن دخی کندو کی ایله تادیب ایله تا کم اخلاق ذمیمه ی اخلاق حمیده یه تبدیل ایلیه سن
اشتم بهلوانی بجودر بکرز کران مغز مردم مکوب با غرکرز ایله خلقک بینی سن دکم
یعنی کسه ایله محاربه و مقاتله ایدوب باشنه کرز کران اورمه زیرا اصلاح نفس کورمک
بوبهادرلق دکلدر کس از جون تو دشمن نه دارد غمی که با خویشتن بر نیایی همی
خوفا طوقتن که با خویشتن بر نیایی همی کوسن کندو که ایله یوقاری کلمیه سن یعنی سن که نفسکه
زبون و مغلوب اولمیه سن بر کیمسه سندن خوف ایلمز وجود تو شهریست پر نیک و بد
سنک وجودک ایو و یارمز ایله طولو بر شهردر یعنی اخلاق نیک و اخلاق بد ایله سنک ذاتک بر در
تو سلطان و دستور دانا خرد سن اول شهرک سلطانی سن و عقلک عاقل وزیر کوربه شما
که دونان کردن فراز ایله طوت که کیمسه بیون اکمز و ضبط اولنمز ایلکلر در بو شهرده کبر
و سودا هوا دار بو شهرده یعنی سنک وجودکده کبر و سودا هوس در رضا و ورع نیکنامان حر
اما رضا و تقوی نفس و شیطان قولندن آزاد کشیلر کبی در و هوی و هوس ره زن
و کیسه بُر اما هوا و هوس یول اوردیجی لر و یانکسیجی لردر که حق تعالی حضرتندن کیشی یی دور
ایدرلر چو سلطان عنایت کند با بدان چو که سلطان یرامزلره عنایت و حمایت ایلیه

کجا ماند آسایش بخردان ایولر قنده آسایش و حضور قالور شهوت دکر و حرص
دکر حسد شکونا معتود دوام چیلی وار ذکر دکر و حرص حسد که چو خون در رکند و چو
جان در جسد طمرلرنده اولان قان کبی و جسم ایچنده اولان جان کبی در یعنی
طمرکلر ایچنده قان نیجه جاری در و جسمده جان نیجه ساری ایسه شهوت دکر و حرص و حسد
قوتده سنک جمله وجودکی محیط در کر این دشمنان تقویت یافتند اکر بو دشمنلرک
تقویت بولدیلر ایسه یعنی بودلرکه سن بونلره مقید اولیوب بونلردن غافل اولور ایسک
سر از حکم و رای تو بر تافتند بالضروره سنک حکم و رایکدن باش چویردیلر و غالب اولورلر
یعنی چویردیلر و غالب اولورلر هوا و هوس را نماند ستیز هوا و هوسک ستیزه و عنادی قالمز
چو بینند سرپنجهٔ عقل تیز چونکه انلر عقلک سرپنجه سنی تیز و محکم کوره لر یعنی چونکه
سن جمیع امورده عقلکه تابع اولسک بونلر سنک مغلوبک اولورلر اما اکر سن نفسکه تابع
اولسک بونلر سنکا غالب اولوب سنی حق تعالی حضرتندن دور ایدرلر رئیسی که دشمن
سیاست نکرد بر حاکم که دشمنی سیاست ایلمدی هم از دست دشمن ریاست نکرد هم دشمن
الندن ریاست و حکم و حکومت ایلمدی زیرا دشمن غلبه ایدر پادشاهی هلاک ایدر نخواهم
درین باب گفتن بسی بو بابده یعنی پند خصوصنده چوق سویلمکه حاجت که حرفی بس ار
کار بندد کسی زیرا بر کلمه یتر اکر بر کمسنه انوکله عمل ایلیه

گفتار اندر فضیلت خاموشی

اگر پای در دامن آری چو کوه اکر ایاغکی دامن ایچنه کتوره سن طاغ کبی یعنی قناعت کوشه سنی
اختیار ایدوب کیمسه یه احتیاج عرض ایتمیه سن سرت ز آسمان بگذرد در شکوه هیبت و عظمت
جهتندن باشک آسماندن کچر که طاغ کبی سر چیقار کورسن زبان درکش ای مرد بسیاردان
خاموش اول ای چوق بیلیجی کیمسه که فردا قلم نیست بر بی زبان زیرا یارین قیامتده دلسز
اوزرینه قلم یعنی حساب یوقدر تولد جهتندن اما دل جهتندن وار در ضعف وار کوهر
شناسان راز راز کوهرینک صاحبلری دریا اسرار مطلع اولنلر دکلری حالده دهن جز بلولو

نکردند

جسد تن

ستیز عناد

چو بونده چون معناسنه در

رئیس ده اولان یا وحدت ایچوندر

اکر کار بندد اکر عمل کند معناسنه در

شکوه عظمت و هیبت

درکش ... حاضر در

وار بونده ادات تشبیه در

نکردند باز صدف کبی لولودن غیری یه دهانلرین آچمدیلر یعنی سوزک عینی صواب اولدقجه
سویلمدیلر انلر جواب کلام شروع ایتدیلر صدف وار ترکیبینک معناسی مصراع ثانی یه قید
اولندی معلوم اولدی معنی ایچون فراوان سخن باشد آکنده گوش چوق سویلیجینک قولاغی طولی
اولور که کمسنک سوزینی استماع ایلمز نصیحت نگیرد مگر در خموش نصیحت هرگز تاثیر ایلمز مکر
خاموش در یعنی خاموش اولان کمسنه یه تاثیر ایدر چو خواهی که گویی نفس بر نفس چونکه استرسن
که نفس نفس اوزرینه یعنی دایم سویلیه سن حلاوت نیابی ز گفتار کس ایله کمسنک گفتارندن
سوزندن حلاوت بولمزسن و نصیحت پذیر اولوب نفسکی اصلاح ایتمکه قادر اولمزسن
نباید سخن گفت ناساخته تکرار اولنمش سوزی سویلمک کرکمز یعنی مستوفی اولمدقدر نشاید بریدن
نینداخته تمام اندازه اولنمش و تخمین اولنمش بر قماشی کسمک لایق دکلدر بو سوز تمثیل طریقی
ایله در تامل کنان در خطا و صواب خطا و صوابه فکر ایدیجیلر به از ژاژخایان
حاضرجواب حاضر جواب اولان بیهوده کویجیلردن یکدر کمالست در نفس انسان سخن انسانک
ذاتنده سوز و نطق کمالدر زیرا سایر حیواناتدن امتیازی انوکله در تو خود را
بگفتار ناقص مکن چونکه بویله در ایدی سن کندوکی سوز ایله ناقص و بی قدر ایلمه
هر سوزی محقق سویله و معقول سویله کم آواز هرگز نبینی خجل خاموش اولان کمسنه یی
هرگز خجل کورمزسن جوی مشک بهتر که یک توده گل بر اربه مقداری مشک بر یغین بالچقدن
یکدر معتبر دور حذر کن ز نادان ده مرده گوی اون کشی قدر یعنی زیاده چوق سویلیجی
جاهلدن حذر ایله انوکله مصاحبت ایلمه چو دانا یکی گوی و پرورده گوی عاقل کبی بر
اما سویله اما فکر و تامل ایله سویله صد انداختی تیر و هر صد خطاست یوز اوق
اتدک دیو زمه یعنی اول یوزی خطادر یعنی چوق سوز سویلدک اما حکمک نامعقول اگر هوشمندی یک انداز
راست اکر عاقل ایسک بر طوغری ات یعنی صاحب عقل ایسک بر سوز سویله اما خوب
و لطیف سویله چرا گوید آن چیز در خفیه مرد کشی اول نسنه یی تنهاده نیچون سویلیه

آکنده طولمش و طولو معناسنه در

گفت ... معناسنه در

ژاژ خا باطل و صفحه سوز سویلیجی در
بیهوده و ژاژ خاره در

کم آواز ... معناسنه در

توده دیکلک و یغین معناسنه در

حذر ... ده اولان ها تنده
معناسنه در

بیت ... خواد اولدقدر

که گر فاش گردد شود پرده دار حاصلی که اگر اول تنهادن سویلدکی سوز فاش اوله

یعنی حصاره یاد اولور یعنی فجل و رسوای اولور مکن پیش دیوار غیبت بسی دیوار قتنده

چوق غیبت ایلمکه بو قدر دیو بود کش پس کوش دارد کسی اوله که بعینی اعتماد ایلدیر

کیانلری کاردن برکسه قولاق طوته سنک سوزکی ایشده و بی فاش ایده واندن ساکه بر ضرر

عاید اوله درون دلت شهر بندست راز سنک قلبکک ایچی حقیقتده راز دیرک

حصاریدر نکر تا نبیند در شهر باز نظر ایده یعنی محکم کوزت وزیاده اهتمام ایله

تا که اول راز شهرک قپوسنی آچوق کورمیه زیرا اگر آچوق کوره همان قاچر تکرار انی حبس

ایلمکه قادر اولمزسین ازان مرد دانا دهن دوخته است اول سببدندر که عاقل کسنه دهانی دکش

یعنی خاموش اولوب طورمشدر که بیند که شمع از زبان سوخته است زیرا کوررکه شمع دلندن یعنی

دلی اوجندن یانمشدر

حکایت سلطان با غلامان وحفظ اسرار

تکش با غلامان

یکی راز گفت تکش که بادشاهدر آکی دهغلاملرینه بر راز دیدی که این راز با کس

مگوی یان گفت اول رازی سویلیوب کیزلیه صکره غلاملرینه تنبیه ایدوب بیتدی که بو

رازی کیمسه یه فاش ایتیوب سویلیکز گفت بیک سالش آمد از دل بدهان اول رازیک بیچون

بادشاهک کوکلندن دهانی اغزنه کلدی یعنی قلبنده بر بیل مقداری پنهان اولدی یک رفتار

شد منتشر در جهان جونکه اغزینه کتوردی بر کونده مشهور وشایع اولدی کل جهانه یاییلدی

شاع بفرمود جلاد را بی دریغ جونکه غلاملر اول رازی فاش ایدیلر بادشاه کمر ادی تکش در

جلاده بیوردی دیرینغ سز ودرحمسز که بردار سر هایشان بتیغ که تیغ ایله بونلرک

باشلرینی یونار دیو یعنی کسی یکی ازان میان گفت و زنهار خواست اول غلاملرک

ایچندن بریسی اید امان دیلدی مترد قودجوددر مکش بندگان کین گناه از تو

خاست بنده لری هلاک ایتمه زیرا بو گناه سندن صادر اولدی که سرک بن فاش ایدیک

تواول بستی که سر چشمه بود سن اول باغلدک که سرچشمه ایدی یعنی ما قلیل ضبطی امکان

ایدی چو سیلاب شد پیش بستن چه سود چونکه سیلاب اولدی ونهایت اولدی دقت اوکنی

باغلمقده فایده یعنی کشی سرینی فاش ایلکده همان بو که بکلر حضرت شیخ رحمه الله علیه

حکمت وموعظت بیانه شروع ایلدی تو پیدا مکن راز دل باکسی سن کیمسه کوکلک رازینی ظاهر

ایلمه که او خود بگوید بر هر کسی زیرا اول خود البتّه هر کسی قتنده سویلر جواهر بگنجینه

داران سپار جواهری خزینه دارلره طبشر یعنی تسلیم ایله ولی راز با خویشتن پاس دار

اما رازی کندوکا ایله حفظ ایله کیسیه اظهار ایله سخن تا نگویی بر و دست هست سوزی

مادام که سویلیه سن انوکا اوزره قدرت واردر سویلیوب سویلیمکده چو گفته شود یابد

او بر تو دست اما چونکه اول سوز سویلنمش اوله اول سنکا اوزره قدرت بولور یعنی سنک

اوزرکه غالب اولوب آرتق انی حفظ وضبط ایتمکه قادر اولمزسین سخن دیو بندیست

در چاه دل سوز کوکل قیوسنده حبس اولنمش شیطاندر بالای کام وزبان بهل انی

طمکک وزبانکک اوزره قومه یعنی هرگز سویلمه توان که جون دیو رفت از قفس سن بیکورسین

که جون دیو قفسدن کتدی بناید بلا حول کس باز پس کسنک لا حول ولا قوة الا بالله

العلي العظيم دیمسی ایله کرو کلمز توان باز دادن ره نره دیو ارککلی دیو یول ویرمک یعنی

انی حبسدن خلاص ایتمک ممکن وآساندر ولی باز نتوان گرفتن بریو لیکن انی کرو حیله

ایله طوتمق ممکن دکلدر یکی طفل بر دارد از رخش بند بر طفل رخشدن بندی قالدرر

یعنی ایاغنده بیوندی وباشندن یولاریی اوب انی بوشندورعجز قادردر رخش

رستم اتنک اتیدر لیکن کاه اولور که مطلقا اسب معناسنه استعمال اولنور اما بونده

فرس مخصوص مراددر مصراع ثانیده رستم لفظنک ذکری قرینه سی ایله نیاید بصد رستم اندر کمند

لیکن صکره یوز رستم کبی بهادرک سعیی ایله کمنده کلمز مگوی انکه گر در ملا اوفتد سویلمه

اول سوزی که اگر اولوده دوشه وفاش اوله دجودی اول در بلا اوفتد برکسه اول

سوزدن اوتری بلایه دوشه دبرهقانه یتشه بو دهقان نادان چه خوش گفت زن

ناوارت کوبلوم لطیفه بولیا افندم

بدانستن سخن گوی یا دم فرو بند سوز محلنده ایده سویلیه یا خود تعقل ایدرک یعنی معقول سویلیه
یا خاموش اول مکر اینکه طاقت ندارد سخن نشنود سویلمز اولدیغی کبی که اشتدکم طاقتی یوقدر
یعنی کیسه نامعقول سوز سویلمه تا که کیسه اکا داخی نامعقول سوز سویلیوب سنی بیزار ایتمیه
چو جو کشتم گندم نخواهد درود زیرا ارپه اکن کسه بغدای بیچمز چه نیکو زدست
این مثل برهمن بر منتج له لطیفه اورمش هندو کیبی فرهنگ بودر بود حرمت هر کس
از خویشتن بهر کسنک حرمتی کندودن در بو وجهله دخی لطیفه در بهر کیسه حرمتی کندودن
اولور غیردن التماس اولنور کو حرمتی تابع در سبب کیشنک حرمتی کندو الندن اکر عزتنیده در
اکرامیله بنا یدکه فیلاد بازی کند کر کیمسنه لایق دکلدر که چوق لطیفه ایدوب کم قیمت
خود بشکنی که کندو قیمتک جیست و حرمتک ضایع ایدرسن بو وجهله دخی لطیفه در زیرا
کندو قیمتک جیست و حرمتک ضایع ایدرسن **حکایت سلامتی جاهلان در خاموش و بدنامی**
ایشان در سخن گوی یکی خوب خلق خلق پوش بود هر قسم کبی خلقنک بقونی بر کسه وار
ایدی که در مصر یکچند خاموش بود که مصرده برنیچه زمان خاموش ایدی هر کز کسه ایله مصاحبت
ایتمز ایدی بو سببدن خلقنک اکا تمام اعتقادی وار ایدی خردمند مردم زنزدیک و دور
عاقل کسه لر یقیندن و اراقدن بکردش چو پروانه جویان نور پروانه کبی انک اطرافنده
نور ایجی ایدی یعنی اولیادن در دیو خلق متصل انک زیارتنه کلور ایدی تفکر کرد شبی
باد ل خویش کرد بر کیجه اول کسه کندو کونکلی ایله تفکر ایلدی یعنی فکر داردی بویله دیو
که پوشیده زیر زبانست مرد که کشی زبانی التنده مستوردر مادام که بر کسه سوز سویلمیه
معلوم اولماز که انک عقلی نه مقدار در مخفی کشت فسانه سخن گفت دشمن بدانست
و دوست اول کسه بو فکر ایلدکدن صکره سوز سویلدی و هر کسه ایله مصاحبته شروع
ایلدی نیکی دشمن و دوست بیلدی که در مصر نادان تر از وی نیست که مصرده اندن نادانرک
کیمسه یوقدر یعنی اندن جاهلرک کسه یوقدر حضورش پریشان شد و کار نکمت اولکسنک

حضوری پریشان و اشکل و تیبح اولدی سوز کرد و بر طاق مسجد نوشت کوردیکه
کندو یه اعتبار و التفات قالمدی مسجد کرایی اوزرنه یازدی و مصرده سوز ایدی
یازدیغی بو در در آینه گر خویشتن دیدمی بکر آینه سن اکر کندومی کوریدم وحدمی بیلیدم
به بی دانشی پرده بر ندریدمی نادانلق ایله عیبم پرده سنی یرتمز ایدم و کندومی بویله
رسوا ایتمز ایدم چنین زشت از آن پرده بر داشتم اول سببدن بو قبیح پرده یی قالدردم
طوتدم و کندومی بو وجهله بدنام ایتدم بو صورتده بودم دخی چابکدر بو پیکر زشت ایکن
اول سببدن پرده یی اورتدن رفع ایتدم و تمامتی اشکار ایتدم که خود را نکو روی پنداشتم
که کندومی خوب ظن ایتدم قاصر کلام ذاتمی اول سببدن فاش ایتدم که کندومی
اهل ولایت و صاحب کرامت صاندم دیمکدر که آواز را باشد آوازه تیز خاموش
اولان کمسنک شهرتی و صدهسی تیزه زیاده اولور چو گفتی و رونق نماند گریز که
که سویلدک و کوردک که رونق و اعتبارک قالمدی اندن قاج تیز قاچ ترا خاموشی ای خداوند هوش
سالکه خاموشلق ای عقل صاحبی وقارست و نا اهل را پرده پوش وقار و عزتدر جاهلک
عیبنی ستر ایدیجیدر که انی رسوایلقدن خلاص ایدر پرده پوش و عیب پوشدر اکر عالمی
هیبت خود مبر اکر عالم ایسک نامعقول سوز سویلمکله کندو هیبتکی و حرمتکی اتمه
اکر جاهلی پرده خود مدر اکر جاهل و عامی ایسک کندو پرده کی یرتمه و اظهار جهل ایتمکله
کندوکی رسوا ایلمه ضمیر دل خویش منما بزود کندو کونکلک سرینی تیز کوسترمه و ستر ایله
که هر کم که خواهی توانی نمود زیرا هر قچان که کوسترمکه استرسن کوسترمکه قادرسن یعنی هر وقت
سریکی فاش ایتمکه قادرسن ولیکن چو پیدا شود راز مرد اما چونکه کشینک رازی فاش و
پیدا اولدی بکوشش نشاید نهان باز کرد سعی ایله اول رازی نهان ایتمک ممکن دکلدر قلم سر
سلطان چه نیکو نهفت قلم سلطانک سرینی نه لطیف کزلدی که تا کارد بر سر بود نکفت
که مادام که اول قلمک باشی اوزره بچاق وار ایدی سرینی سویلمدی یعنی مادام که قطع ایتمدی

کتابت ممکن اولمدی بهایم خموشند وگویا بشر حیوانات خموش وبشر ناطق در بر آکنده
گوی از بهایم بشر اما برکنده و نا معقول سویلیجی حیوانا تدن بتر ایمش در یعنی آزدن کمتر در
چو مردم سخن گفت باید بهوش سوز بعده کم عقل ایله سویلمک کرک وگرنه شدن چون بهایم
خموش یوخسه حیوانات کبی خاموش اولمق کرک بنطقست وعقل آدمی زاده خاموش آدمی
زاده نطق وعقل ایله ناشیدر یعنی انوک تمیز و استیاری بونلر ایله در چو طوطی گفتن
گوید نادان بیاشی طوطی کبی سوز سویلیجی نادان اولمه یعنی تمیز و تامل سز سوز سویلمه
زیرا طوطی اگرچه سویلر اما انوک سویلمسی فکر وعقل ایله دکلدر حکایت یکی ناسزا گفت
در وقت جنگ برکسه غوغا خصومت وقتنده نا معقول سویلدی گریبان دریدند
دریا جنگک اول کسه درسو کن دریغک بنجا ایده یاقسنی یرتدیلر قفا خورده و عریان و
گریان نشست اول کسه ترک التدن قفاسنه سکدیدی یعنی کوتک ادیدی لر و عریان و
گریان اوتوردی جهان دیده گفتش ای خود پرست برجهان دیده اول کیسه یتوکاکی کسنک
نصیحتنی دتولایتجی خود پرست چو غنچه گرت بسته بودی دهن غنچه کبی اگر سنک دهانک
بغلنمش اولیدی یعنی خاموش اولیدک دریدی نبودی چو گل پیرهن پیرهنک گل کبی یرتلمش
اولمازدی وبو قدر کوتک یمزدک حضرت شیخ رحمه الله علیه بنده موعظت بیانینه شروع ایلدی
سراسیمه گوید سخن بر گزاف سراسیمه دلی عقل اولدن کمسه سوزی گزاف اوزره یعنی
بیهوده و نا معقول سویلر چو طنبور بی مغز بسیار لاف لاف چوق مغز سز طنبور کبی
بینی کر آتش زبانست دبس گور مرهمی کز آتش آبجا زبان دوسویلمک یوقیر
باکی توان گفتن در نفس الحال بر نفسده ماء قلیل ایله ائی سویندرمک ممکندر
نکویند از یبا هر چه کیران بهزار بو سببدن یعنی کسه ایله اختلاط ایتدکدن اوتری
عیب کوریجی لر ونقصان طوتیجی لر بیک کره ایدرلر که سعدی نه بلشتیرکار که
سعدی ایمدی دکلدر وایشه قرینی کسه ایله اختلاط ومصاحبت ایدیجی دکلدر ردابند

ار

ار بوستیم در بند رها و معقود در اگر بوستیم بریت لر یعنی بن دنم دعیتم ایدی لر
که طاقت ندارم که مفزوم برند زیرا طاقت طوتمزم که کثرت مصاحبت و اختلاط ایله بنم
عقلمی ایده لر و بکا الم و اضطراب ویره لر حکایت پسر عضد الدوله عضد را پسر
سخت رنجور بود عضد الدولة نک اوغلی محکم خسته اولدی شکیب از نهاد پدر دور
بود پدرنک یعنی پادشاهک قلبندن جدا اولدی که هیچ طاقتی قالمدی ایدی بو بیتک
اولی بوله اولدی معناسنه دخی جائزدر عضد الدوله بر پادشاهک اسمیدر یکی پارسا
گفتش از روی پند بر پارسا اول پادشاهه دولت یوزندن ایتدی که بگذار مرغان
نصیحت
وحشی زبند که شود تعقیده اولان وحشی مرغلری بنددن قو یعنی آزاد ایله پسرینک
شفاسی ایچون قفسهای مرغان خوش خوان شکست چون که پادشاه بو سوزی
استماع ایلدی خوش خوان مرغلرک قفسلرینی صیدی وکندولرینی آزاد ایلدی که در بند
ماند چو زندان شکست جسته کیم قالور چونکه زندانی صیندی نکه داشت بر طاق
بستان سرای بوستانده اولان سرایک مقدمه سی اوزرنه حفظ ایلدی یکی نامور بلبل
خوش سرای لطیف ترنم ایدیجی اولوب معتود بر بلبل که آزاد ایلدی پس صبحدم سوی
بستان شتافت صباح وقتی پس بوستان جانبنه ایودی ذبحه کلام بودر که پادشاه
قفس لرده اولان مرغلری آزاد ایتدکدن صکره الله تعالی لطفی ایله پادشاهک اوغلی
شفا بولدی و عنه الصباح بوستانه کتدی جران مرغ بر طاقی ایوان غایت ایوانک
مقدمه سی اوزرنه اولدی نامور بلبلدن غیری بولمدی بخندید کای بلبل خوش نفس
پس چونکه بو حالی گوردیکده داود بلبل خطاب ایدوب ایتدی که ای لطیف آوازلو
بلبل تو از گفت خود مانده در قفس سن کندو سوزکدن یعنی خوش آوازکدن و
لطیف ترنمکدن اوتری قفسده قالمشسن حضرت شیخ رحمه الله علیه قصه دن بنده موعظت بیاننه
شروع ایلدی ندارد کسی با تو ناگفته کار سن بر سوز سویلمدکجه بر کمسه سنوکله ایشی

طوطی وساکت وخموش دوتورمزلر ولیکن چو گفتی دلیلش بیار اما چونکه سویلدک انک
دلیلنی گتور یعنی دعوای اثبات ایله چو سعدی که چندی زبان بسته بود چون سعدی که
بر زمان زبانی باغلمش وعزلت نشین اولوب اختلاط ومصاحبتدن فراغت ایتمش ایدی
زطعن زبان آوران رسته بود بالکلیه سوز سویلیجیلرک وطعن ایدیجیلرک طعنندن
قورتلمش ایدی مصراع اولده بو وجه دخی جایزدر چون سعدی که بر زمان انک
زبانی باغلنمش ایدی کسی گیرد آرام دل درکنار مصرعنده آرام دل وصف دلارام
سوزدکسه قوجاغنده طوتار وحاصل ایدر که از صحبت خلق گیرد کنار که خلقک مصاحبتندن
کنار طوته وعزلت اختیار ایده مکن عیب خلق ای خردمند فاش ای عاقل خلقک
عیبنی فاش ایلمه بعیب خود از خلق مشغول باش خلقدن وخلقک عیبندن فراغت
ایدوب کندو عیبک ونفسک اصلاحنه مشغول اول طوبی لمن شغلته عیوبه عن
عیوب الناس چو باطل سرایند مگمار گوش چونکه باطل سویلیلر قولق طوتمه ایلیه
یعنی چون گوره سن که بر یرده نامعقول سوزلر استماع ایله چو بی ستر بینی بصیرت
بپوش چونکه بر کمسنک ادب یری آچلمش گوره سن بصیرتک دیجره اورت حکایت
شنیدم که در بزم ترکان مست اشتدم که مست سپاهی ترکک مجلسنده مریدی دف وچنگ
مطرب شکست بر مرید بر منکر طریق ایله مطربک دف وچنگنی صیندی یعنی پاره لدی
چو چنگش کشیدند حالی بموی فی الحال مرید چنگ کبی صاچی ایله چکوب یعنی اول مجلسده
اولان سپاهی ترکک غلاملری حسبتدن یاپشوب چکدیلر غلامان چون دف زدندش
بروی غلاملر اول مریدک یوزینه دف کبی طپانچه وسیلی اوردیلر یعنی اول سپاهی ترکک بندهلری
چونکه بو حالی گوردیلر اول مریدی طوتوب بر محکم کوتک اوردیلر ب مجسّم شکست
دیمه سر شکسته سرتی باسرتی دلجوده قصاهد شب از درد چوگان وسیلی نخفت اول
مریدی کیجه چوگان وسیلی اغریسندن اویومدی دگر روز پیرش بتعلیم گفت ایرتسی گون استاذی

که

که تعلیم ایله یعنی تعلیم ایدوب ایتدی نخواهی که باشی چو دف روی ریش ایستمز ایسک
که دف کبی یوزک مجروح اوله چو چنگ ای برادر سر انداز پیش ای برادر چنگ کبی باشکی اوکه
اک یعنی براق وکمسه ایله جنگ وخصومت ایدوب بخورلق ایله حکایت دوکس گرد دیدند
واشوب جنگ ایکی کمسه توز دغوغا وجنگ گوردیلر پراکنده نعلین وپرنده سنگ
بر مرتبه ده که نعلین پراکنده اولمش وطاش پران اولمش ایدی بر بریله نعلین وطاش
اتمقدن یعنی بر یرده بر بیحیا کمسه بر بریله محکم غوغا وجنگ ایدوب طاش ونعلین اتدیلر
اتفاقا ایکی کمسه غوغایه راست گلدیلر یکی فتنه دید از طرف برشکست هم اول ایکی
کمسه دن بری که عاقل ایدی چونکه انی بو فتنه وجنگ گوردی طوغری صاوندی یعنی اندن
کندی یکی درمیان آمد وسر شکست اول ایکی کمسه دن بری که احمق ایدی انلرک بربرندن ایرمق
ایچون اورتایه گلوب باشی صندی یعنی انی باشنی یاره دیلر حضرت شیخ رحمة الله علیه
هنود مروت بیانه شروع ایدوب کسی خوشتر از خویشتن دار نیست کندوکی حفظ ایدیجی
ونفسنی اصلاح ایدوب کمسنک عیبنه نظر ایتیوب کندو حالی اوزره اولندن لطیفهرک
وعاقلرک بر کمسه یوقدر که با خوب وزشت کسش کار نیست زیرا انوک کمسنک ایوینه
وینه قبیحینه ایشی یوقدر یعنی کمسه دخل دوتورمز ترا دیده در سر نهادند وگوش
سنک باشکده سمع وبصر خلق ایتدی دهن جای گفتار ودل جای هوش دهانکی محل کلام
وقلبکی محل عقل وادراک قودی در نهادند نقل مصراع ثانی به بیله موروند تقدیر اعتبار ایله
فاعلی حق تعالی حضرتی در تعظیما صیغه جمع ایله گتورمشدر مگر باز دانی نشیب از فراز
بونلرک خلقتنده حکمت بودر که مگر اینشی یوقشدن ومعقولی غیر معقولدن ونفعی ضرردن
گرد بیلسن یعنی مابیننی تمییز وتشخیص ایده سن نگوئی که این کوته است آن دراز دیمیهسن
که بو قیصه اول طویلدر یعنی بونلری کمسنک عیبنه نظر ایدوب طعن وتعییب ایتمک ایچون
ویرمدیلر که سن اکم خطا ایده سن حکایت چنین گفت پیری پسندیده هوش عقل

مقوله یعنی زبان عاقل بر بیر بویله دیدی سخنهای سنجیده خوشست ای نیکو سیر ترک
سوزلری صوقمقدن خوش و لطیف کلور دیکلامدی مقوله تورلی بو حکایتدر که در قضیه
رفتم بکنجی فراز که هندو تنها و مخوف بر بوجاغه یعنی کتدم بدیدم هویدا سیاهی
دلان اول بوجاقده بت بیعیکچی بر دران رنک کوردم ترکنتی که عفریت بلقیس بود
سن اکر انی کورسیدک دیر ایدک که بلقیس تختی کتورمکه قصد ایدن عفریت ایدی قال
یا ایها الملاء ایکم یاتینی بعرشها قبل ان یاتونی مسلمین قال عفریت من الجن انا اتیک
به قبل ان تقوم من مقامک وانی علیه لقوی امین بر شنی نوچار ابلیس بود کویا اول
رنک زشت لکوره ابلیس علیه اللعنه نکا ادرتکی ایدی یعنی ابلیسک عینی ایدی زشت کین
بیت شخصی چنان کریه منظر کز زشتی او خبر نتوان داد در اغوش وی دختری چون قمر
اولدنکانک قوجاغنده آی بکی بر دختر وار ایدی فرو برده دندان بلبهاش در
سیاه اولدوقی بر دندان لبنه باتورمش ایدی یعنی لبرینه محکم ادردی چنان تنکش آورده
اندر کنار سیاه اولدوقی قوجاغنه انجلیس ها کتورمش یعنی محکم قوجمش ایدی
که پنداری اللیل یغشی النهار که صباحی لیله هاری بورر ... ایدر مرا امر معروف
دامن کرفت چونکه بوحالی کوردم امر معروف دیمنکر که قدیع کتابلرینه تعفید ایده
بیان اولنمشدر بنم دامنمی طوتدی دادرده کنو مصلحتم کتمکه مانع اولدی پس
لازم کلدیکه اولنانکی اولمنکردن منع ایلیم فضول آتشم کشت و در من کرفت
فضول آتش اولدی و بکم تابنراتور و بوآتش انکه بکم اتمام اتوردی
طلب کردم از هر ... چوب و سنک عجب آوکندن دار ددن اغاج و طاش طلب ایتدم
که اول سیاهی اوردیم که ای ناخدا ترس بی نام و ننک که ای الله دن قورقمز عارسز دیو تسز
دیو اول سیاهی چاغردم بتشنیع و دشنام و آشوب و زجر تشنیع و دشنام ایله و غوغا
و زجر ایله سپید از سیه فرق کردم چو فجر سپیدی سیاهدن فجر کبی فرق ایلدم یعنی

اول سیاهی دفتردن ایردم شد آن ابر ناخوش ز بالای باغ اول ناخوش سحاب باغک
اوستندن کتدی یعنی اولدنکانک دختری قودی و کندوی قاچدی پدید آمد آن بیضه از زیر
زاغ اول بیضه قوزغونک یعنی دختر سیاهک التندن ظاهر اولدی لا حول گفتم آن دیو
بیگه بجست بنم لا حول ولا قوة الا بالله العلی العظیم سوزمدن اول شیطان صورتلو
زنکی صچرادی قاچدی پری پیکر اندر من آویخت دست پری صورتلو دختر جیو که بو
حالی کوردی بنم دامنمی محکم طوتدی بویله دیو که ای زرق سجادهٔ دلق پوش که ای کوک کیجی
ریا سجاده لو یعنی ریا ایله طاعت ایدجی سیه کار دنیا خر دین فروش دینی صاتجی دنیای
صاتون الیجی مرا عمرها دل ز کف رفته بود چوق زمانلر بنم کوکلم الدن کتمش ایدی بر بنا
شخص و جان من آشفته بود بو شخصه اوزره بنم جانم اکا عاشق و شیدا اولمش ایدی کنون پخته
شد لقمه خام من بنم خام لقمه‌م پخته اولدی یعنی مرادم شمدی حاصل اولدی تو گرمش بدر
کردی از کام من سن اول لقمه‌یی سرعت ایله کرو بنم طمامدن اکدن کاشکه ایلدک یعنی قوری
قتمزه کلوب بزی تا صبر ایتوب مرادمزه حصوله مانع اولدک چونکه اول دختر بویله دیدی
تظلم برآورد و فریاد خواند تظلم کتوردی و فریاد اوقودی یعنی بکا ظلم اندی دیو فریاد
ایدوب عدل طلب ایدی دایتوب که شفقت برافتاد و رحمت نماند که عالمدن شفقت دوشدی
یعنی کتدی و رحمت قالمدی که عالمده شفقت دوشدی و رحمت قالمدی نماند از جوانان کسی
دستگیر جوانلردن بر کمسه دستگیر قالمدی که بستاندم داد از این مرد پیر که بو پیر کمسنه‌دن بنم
حقمی آلد که شرمش نباید ز پیری همی که اکا پیرلکدن شرم کلمز که زند دست در ستر نامحرمی
که بر نامحرمک ادب پرینه الدوردی دوکم یا بشوب بر نا ایلمک دیلدی همی کرد فریاد و دامن
بچنگ اول دختر بویله فریاد ایدر ایدی دیو دامنم اونکه الننده ایدی یعنی دامنمی محکم طوتمش
ایدی مرا ماند سر در گریبان ز ننگ اول حالدن عار دحیا اتوره بنم باشم یقمده قالمش ایدی
که ایوکه التون فلان اولمغه چاره بولیوب متحیر و سرکردان اولمش ایدم ورونکدن عقلم سکوت ایتدم

ناگاه عقلم بزم حضورده فکر قو تحفه ایلیدی یعنی خاطرم حفظ ایلیدی که اول جام بر وینه ردم آلوبیر
تفتانمدن حرمتی کبی کاسه کیدم یعنی هوسیوب جامی اولدفنکه انی قو یوب قاچم کیدم
بهانه بوکه خاطرم کلدی بر وینه رفتم ان جام دردم چو سیر فوریه حرمتی کبی جامه دن کاسه
کیتدم دجامه ای انی برانکدم که ترسیدم از جر بر ناد بیر دیر جهان دیرکه یعنی ملعکم جوندن
حرف ایلیدم بر کفنه دوان رفتم از بیش ره اولدفنکه کندو یانه یدرک کیتدم که درد ست
اوجام بهتر که من زیرا او کا انی جام اولنی یکده بن اولمقدن قصی که بادو یا بی برادر
بویله دکلمیدر بر حقم که خصومت دعوی ده اوکا ایله مقابله اکو قادر اولمیه بکر دانوت
کردکیتی بکجاو کما ایلیسی جهانک اطرافنه طولاندرد یعنی کاوه بندربینی تشهیر ایوب رفع د
اسکه بند بردکلری کبی انه و محروه کاده بندبهر امش حقتا ولنیه بسواه هدی کرد بونی
کنکان اولدفن برمدت ده حکه بیم اونه حم کذار ایلیدی یعنی با کره راست کلدی حی دایم
کفتمی زنهار کوبنی بیلوحسین دیدی اولدفنه ایتدم زنهار سی غایت ایو بیلورم
که من توبه کردم مدت تو بر که بن سنک الکده توبه ایلدم که کرد نحوتی نکردم دکر که کرد
فضولیلق اطرافنه طولنیم دبو کجین ایشه تمونحکه مباشرت واقدام ایتم کسیر اثبایه
حیف کار بیش برکسنک اوکنه بو کجین ایش کلسه و بو کجین بلایه اوغرامسن بو معنی
اوزره دعاه زدر بو اسعو با ایم دن محنی ممکن در بر کسنک اوکنه بو کجین ایش کلسه
بو کجین بلایه صاتشمه بو تقدیرجه دعاه لر اولماز اجابه اولور که عاقل تشنید بس
کاتوش که عاقل اولان که کندو ایشی اردنده اوتور ربیع کندو یه مهم ولازم اولا
تمتنه بکوردر وسایرنده اقتراز اوزره اولور اازان نشفت ایبی پیرو بردشتم اکل شست دره
داد لبتا مندن بونخبی حاصل ایدیم نخیمه مصراع ثانی در دکر دیمنا دیده انکاکم
کروکو رمشی کورمش ظن ایلیدم دکوردکم ناسحدی کورمزا اردم بو محکم کلیم حضرت
شیخ رحمه الله علیه اولدبر طرفنده حکایت ایلیدی اول بیت ایله نخیمه سمتنه شروع ایلیدی

زباله

زبالا در کش ار عقل داری و هوش خاموش اولکر عقل وهوش طوتر ایسک بو سعدی
سخنی کوی ورنه خموش سعدی که سوزی معقول ولطیف سویله یوخسه خاموش اولسه بو
وجه دن جایز در سعدی که سوز سویله یوخسه خاموش اوله **حکایت در حاجت بسر درون بوش**
و سلامت خاموش یکی ایش باد دطابی نشست برصوفی کلدی داود طائی نک اوکنه
اوتوردی قدس الله سره العزیز که دیدم فلان صوفی افتاده است که فلان صوفی مست
دو شمش کوردم دیدی قی آلوده دستار و پیراهنش اولدو صوفیکه لبلری دکو کلکنک
قصو ندوبه بر شخص کروهی سکان حلقه پیرامنش بر بولک کلبلر انک اطرافنه حلقه
وجمع اولمشلر که انوک قی آلودکنی یمه لر چو از حق خوی این حکایت شنید چو بکه
مبارک خوی لوکه مراد اولطائی صوفی در رحمة الله اولکسه دن بو حکایتی اشتدی روی کوتند
ابرو بهم در کشید اول دست صوفینک فتنه سی ایشیدیجک اغاز صوفیه دن قاشنی برینه چکدی
یعنی ناصحوی لتفنده یوزه بورتردی زمانی برا شفت وکفت ای رفیق داود طائی صوفیه
رحمة الله علیه بر زمان ناصحوی پریشان اولدی داودکسیا ایدوب ای رفیق بکاردی فرضه
یار شفیق شفقتلو یار وصادق دوست بر کون ایشه یار بردوش نان مقام شیعش بیار
یوری ال دست صوفیه او کشیخ دبتیج مقام دن کتور که در شرع بنا است در طریقت عار
زیرا شرعه نهی دوخه ده یعنی طریقتده عیب وعاردر به بنشش دراو وجو مردان
که ست مرد دو برکبالی ارقه که ادرکتور زیرا اشت عناصلامت ندارد بدست
سلامت داقیا معنا سنی انده طوتر وکندو سنی بکلر کتورمسی آسان در بیو سنتو بشودین
سخن شنو ... دن سایم که مراد ست صوفی یم ایدر بو صوفیه درکه حضرت طائی رحم الله علیه
اکا صوفی بی ارقه که ادرکتور دینا ایوی شیمک بو سوزندن نکودل دریا فاطر ایدری
بعزت فر رفت جوفر بجل غایت بحرینده وتمام اکثرده اولصوفی فکر کندی بیس نکه
طالدر بالیج ایجنه بایدی که تنزه کرزمانه نکیر نکوش نزه دو ترتیة دار که

شیخک فرمانی قولغنه طوتمیه وحکمنه اطاعت ایتمیه زیرا که مست افتاده بود دوش ره قیت
دقیقه دارکه اموزی ایدمست کتوره یعنی خاطرنا استرکه مستی اموزنه ادب کتوره
زمانی به پیچید درمان نذیر او صوفی برنهانه طارلدی و بی حضور اولدی ددرمان
کوره ویده خلاصه جانه بولدی زه سرکشیدن زفرمان نذیر شیخک فرماننده باشی
چکمکی بولدی معنوده کورمدی میان بست و بی اختیار شد بود دوش او صوفی خدمته بیل
باغلدی واختیارسز اولدی صوفی بی اموزنا ایله در اوفتادش خبر بردعام و جوش
کتوردی ووردکلی خلق ابوکه اوزره طعن وتشنیع ایتدکدن یکی طعنه می زدکه درویش بین
برسی طعنه اوررایدی که درویشی کور ذهی پارسایان پاکیزه دین ذهی پاک دینلو پارسا
ذهی بو محلده تنبیه در تو این صوفیان بین که می خورده اند سن بو صوفیلری کورکه شراب
ایچمشلردر مرقع به سیکی گرو کرده اند مرقع لرینی سنکی دشراب رهن ایلمشلردر یعنی
ملنده شراب الماغ ایچون یمه توقتالرینه اقچه یه رهن قومشلردر اشارت کنان این یکا
وان ابیست ادم لر بو صوفیه و او صوفیه اشارت ایدیجی لر یعنی او داکی صوفی ایه
خلق الریله برنی برنه کوستررلر ایدی که این سرگرانست وان نیم مست که بو
اوزنده کتوردکی صوفی تمام مست در اما مستی کوترن صوفی تمام مست دکلدر حضرت
شیخ رحمة الله علیه بو ایکی بیت ایله حکایت ادرتسی صرفت بیاننه شروع ایلدی بگردن
برازجور دشمن حسام دشمنک جورو ظلمندن کسنک بوینی اوزره قلچ اولمق
سنه دوجوش عوام سنه خلقنک تشنیعنده دعوانک طعن وتشنیعندن یکدر یعنی برکیسه
دشمن تیغ ایله هلاک ایلکی یکدر خلقنک دعوانک شناعتندن بلا خورد روزی
بمحنت گذاشت اول عنان صوفی بلایه صباشتدی و او کونی محنت ایله کچدی بنا کام
بردش بجایی که داشت چار و ناچار عنان صوفی او مستی صوفیه کندو خانه سنه
التدی شب از فکرت و شرمساری نخفت عنان صوفی کیجه خجالت و فکرتدن اویومدی

بخند بد

بخند بو طاسی دکر رو نکفت ادرتسی کون عنان طاسی نکوقتنه واردی طاسی صوفی کلدی
واو صوفیه نصیحت طریقیله ایتدی مریز آبروی برادر بکوی محله و کویده
قرداشکک یوزی صوینی دوکمه وعیبنی فاش ایتمه ایدای کیسه قندی عجل ایله اتما
المؤمنون اخوة که دهرت نریزد بشهر آبروی که زمانه سنک یوزک صوینی شهرده
دوکمیه یعنی کسنک خجالتنه وعرضنک نقصاننه قصد ایلیه که زمانه سنکم اندن زیاده
خجالت وعرضکک نقصانه ایرشدره

گفتار در معنی زبان کشیدن از غیبت

بد اندر حق مردم نیک و بد ایو و یارمز کیسنک حقنده نامعقول سوز مگوی ای جوانمرد
صاحب خرد سویلمه ای عقل صاحبی جوانمرد که بد مرد را خصم خود میکنی زیرا اول
غیبت ایتدککک کیسه اکر دانشده نامعقول ایسه اول نا معقول کیسه یی کندوکه خصم و
دشمن ایدرسن اگر نیکمرد است بد میکنی اگر غیبت ایتدککک کیسه دانشده ایو ایسه
انی نامعقول ایدرسن زیرا ایو کیسه یی غیبت ایدرسن ترا هر که گوید فلان کس
بدست هر کیم سکا فلان کیسه یرامزدر دیر و انی مذمت و غیبت ایدر چنین دان که در
پوستین خودست محقق شویله بیل که اول کیسه کندو غیبتنده در یعنی حقیقتده
اول کیسه کندوسنی غیبت ایدر که فعل فلان را باید بیان زیرا اول غیبت ایتدکی
کیسنک اولا فعلی بیان و اثبات ایتمک کرک تاکه انوک نامعقول ایدوکی معلوم اوله ورنه
فعل بد می نگردد عیان اما بو مذمت و غیبت ایدن کیسه خلقی مذمت و غیبت ایتدکنده
اوتری عیان و ظاهر اولور که ایو کیسه دکلدر حاصل کلام بودر که غیبت و مذمت ایدن
کیسه هر حالده ایو دکلدر خلقی غیبت و مذمت ایتدکی اجلدن اما غیبت ایدن کیسنک
کیسنت حالی معلوم اولمق کرککه انوک ایو ایدوکی ویا یرامز ایدوکی ظاهر و روشن اوله
تکم بو بیتی بیان و عیان ایدر بد گفتن خلق چون دم زدی بمحصل کلام خلقنک
غیبتنه چون که دم اوردک یعنی سویلمکه شروع ایلدوک اگر راست گویی سخن هم بدی

اکر غیبت ایتدککک کمسنک حقنده سویلدککک سوز راست سویلایسک دخی برادرینه وفا
معقول سویلی که کندو عیبنکی کورمیوب غیرلرک عیبنی کورمیسی واللری مذمت ایدرسنی
بیت محتسب کو تا برهنه در بازار ، قحبه را می‌زند که روی بپوش **حکایت**
زبان آوری کرد شخصی بغیبت دراز برشخص برکسنک غیبتنه زبان درازلق ایلدی یعنی غیبت آغزنی آچدی
ایلدی بدو گفت دانشمندی سرفراز مکر برعالمک قتنده غیبت ایتدی پس عالی قدر بر عالم
اول غیبت ایدن کمسنه ایتدی که یاد کسان پیش من بد مکن که کسه ارکد کلاینم قتمده
برادر ایله یعنی بنم یانمده خلقی غیبت ایله مراد بوکه ایدرسک در حق خود مکن که کندو حقکده بنی
برادر ظن ایله زیرا سن خلقی مذمت و غیبت ایدیجک بنم کسی برادر ظن ایدر بدبخت اعتقاد ایدرم
گرفتم کز تمکین او کم بود فرض ایتدم که سنک غیبت و مذمتک ایله اونک منصب و قدرتندن
اکسک اولدی و غرضنه نقصان ایرشدی نه کرا جاه تو اندر فزود لیکن اونک منصب
قدرتندن اکسکلنسه سنک عزت و منصبکه زیاده اولمیسر دیرایلکسه پس غیبت و
مذمت ایتم **حکایت** کسی گفت پندارم این طیبت است که دزدی عیاران ترا زغیبت است
حضرت شیخ ایدر برکمسنه بنم قتمده ایتدی که حرامی لقمه ایلمک غیبت ایلمکدن اصلح و اولی در
بن ظن ایتدم که اول کسنک بو سوزی لطیفه در دخی استماعنا ایچون سویلر بوسوزک معناسی
حرامیلق اعتباریله سزا اولمیدی بو وجهله سزا اولدی عجب حیرت سزا مشکل
اولدیغندن اوتری معلوم اولدی که بو بیتک تقریری بو وجهله در بگفت دزدی سامانی
ترا زغیبت است بنداشتم که طیبت است بدو گفتم ای یار آشفته هوش حضرت شیخ ایدر
بن اکا ایتدم ای پریشان عقللو یار بروجه دخی جایزدر اعجم برپریشان یار شگفت آید
این داستانم بگوش بو داستان یعنی بوسوزم قولغمه عجب کلدی بنا رسی در چه بینی
حرامی لقمه نه ایلک و نه فایده کوریرسن که بر غیبتدن بهتر شمیهی کد غیبت ادرزیکم
مرتبه نورسن دانی غیبت دن ترجیح ایدرسن بلی گفت دزدان تهور کنند ادکسه

بلی حرام لقمه غیبتدن یکدر دیدی زیرا حرامی ربهادرلق ایدرلر بازوی مردی شکم پر
کنند ارککک بازوسی ایله شکم لرنی پر ایدرلر دیم وزر حاصل ایدرلر نه غیبتکی ای
ناسزاوار مرد بو ییدککلی واردر غیبت ایدیجی نامعقول بدبخت کس که دیوان سیه
کرد و چیزی نخورد که دیوانی سیاه ایلدی یعنی کناهه ایرشدی و بر نسنه ییدی نتیجه
کلام بودرکه ایکسنده دخی کناه مقرردر لیکن حرامی لقمه مزیت و فایده سیم وزر الده
کیرر اما غیبتدن هیچ نسنه حاصل اولمز **حکایت** مرا در نظامیه ادرار بود
حضرت شیخ ایدر نظامیه مدرسه سنده بنم وظیفه وار ایدی که انده دانشمند ایدم شب
و روز تلقین و تکرار بود شب و روز اول مدرسه ده تلقین و تکرار وار ایدی که متصل
مطالعه و مذاکره ده ایدم مر استاد را گفتم ای پرخرد مدرسه ایتدم ای زیاده عاقل
فلان یار بر من حسد می‌برد فلان یار یعنی فلان شریکم بکا حسد ایلدی چونکه داد
دهم در حدیث چونکه بن سوزده حقینک دادنی وقتنده ویرم یعنی درسمی تمام استخراج
ایدوب خوب ادا ایلیم تیز برو تحقیقنا ایدم برآید بهم اندرون خبیث اول خبیث کافرلی
حسددن منقبض و مضطرب اولور پس حمود راه شنید این سخن پیشوای ادب
علم و ادب مقتداسی که مراد مدرسدر بو بوسوزی اشتدی بو تندی برآشفت و گفت
ای عجب حضرت ایله غضب ایلدی و بلکه ایتدی ای عجب کسه حسودی پسندت نیامد ز دوست
دوستدن یعنی شریکدن حسودلک معتبر دکلدر که معلوم کرد ترا که غیبت نکوست که کیم
معلوم ایلدی که غیبت ایو و معتبردر گر او راه دوزخ گرفت از خسی گر او دخی
دوزخه یولنه طوتدی خست و خباثتدن از این راه دیگر تو در وی رسی لیکن بو غیبت
یولندن که مراد غیبتدر سن اکا ایرشورسن یعنی اول حسددن اوتری که دوزخه کیدرسه
سن غیبتدن اوتری جهنمه کیدرسن **حکایت** کسی گفت حجاج خونخواره ایست برکسه ایتدی که
یوسف اوغلی حجاج قانی ایچیجی در یعنی قان دوکیجی و انصافسز ظالمدر دلش همچو سنگ سیاه است

حیف نترسد تنقید برنده دره

ای جهان دیده زاده اولان اهنه
وحدت ایچوندره

بخواهند تعلقنک مناسی مصراعه اوله
قبله اولنده تکلمون مبالغه دره

بدار امر حاضردره

بپسند بونده بپسند بدن مبالغه دره

بغیبت بونده لطیفه مبالغه دره

بپوستین بونده ... مبالغه دره

اول حجاج که تیغی قاره طاشی بالارسی کبی درکا اصلا کیسه ترحم یوقدر نترسد همی زآه دریای خلق
خلقک آه دریاسندن خوف ایلمز خدایا تو بستان داد از و داد خلق ای خدا خلقک دادینی
دخی اول حجاجدن سن آل اولکه بو یله دیو بددعا اتدکدن صکره جهان دیده بسیر
دیرینه زاد زیاده عمر سورمش جهان کورمش بر پیرانه حاضر ایدی جوان رایگان حجاجه بو داد
حجاج بو دعادن جوانه پیرانه و معقول بر نصیحت ویره یاد نصیحت بودر کز و دادِ
مظلوم مسکین اوکه حجاجدن اول ظلم اتدوکی مسکین مظلومک حقنی استرلر بخواهند از دیگران
کین او غیریلردن اتوکینی استرلر یعنی حجاجه عذاب ایدرلر خلقه ظلم اتدوکی ایچون اوتری
دیغریلره عتاب ایدرلر بیچون اکه کینی طوتد کوزدیو تو دست از وی و روزگار بدار
سن اول حجاجدن و اتوکی انتقادی و اوندن ال طوت یعنی اول جکدن فراغت ایله که خود زبر
دستش کند روزگار زیرا روزگار خودانی مغلوب و مقهور ایدر نه بیداد از و بهر خود ایدم
نه اول حجاجدن خلقه ظلم اتدوکی باکم نصیحتی و معقول کلدی نه بیزارم تو غیبت پسند ایدم
نه سن دائی اول حجاجی غیبت اتدوکون بکا معقول کلدی بدوزخ برد مر ورا یک گناه بر
بدبختی دوزخه ایلدر یعنی دوزخه کتمکه سبب اولور که پیمانه پر کرد و دیوان سیاه نیرا اول
بدبخت پیمانه سی پر و دیوانی سیاه ایدی یعنی گناه ایله عمری آخر ایکوردی دگرکس
بغیبت بپیش برد دیگری که خلق غیبت ایلکد سببی ایله اول گناه کاری اردنجه دوزخه کیتمکه
یکی مباد که تنها بدوزخ رود او لمیه که اول گناه کار دوزخه یالکز کیده مبارا اولیه و
اولمسون مناسب جایزدر حکایت شنیدم از پارسایان یکی ایشتدم که صوفیلردن بریسی
بلیغ بکنند بیر باکودکی لطیف ایله بر اوغلنجق کلدی و نظر ایدی دگر پارسایان خلوت نشین
باقی خلوت نشین صوفیلر بعینی فتادند در پوستین او صوفینی بو حالدن اوتری
تعیب ایتدیلر اولکه غیبته دوشدیلر حاصل کلام بودرکه مکر اول کودکی صاحب حسن ایمش
بو صوفی اکه میل اتدی دیو سایر صوفیلر بونی تعیب ایدوب غیبت اتکه باشلدیلر با خرنماند

این

دکنت معطوف ... بوندندره

نظر بی حاضردره

در لطیفه بتقدیر بندره

وان شخص اودست درودی
انده حش تقدیر بندره

بکودک امر حاضردره

آورد امر حاضردره

بشوی امر حاضردره

سه بشوه معطوف ... بتقدیره

زوال صومه

بشوی امر حاضردره

ایچنده حکایت تهمت عابد بو حکایت بیغی اول صوفینک باقی صوفیلر ایله اولان حالی
کندی قالدی بصاحب نظر باز گفتند دکفت بو حکایتی صاحب نظره یعنی شیخه انکار ایدیلر
شیخ دخی اول صوفیلره نصیحت طریقی ایله ایتدی مدر پرده بر یار مستور بیه حال حالی پریشان
یار ادرکه پرده بیرتمه و عیبنی فاش ایلمه نه غیبت حرامست و غیبت حلال زیرا لطیفه حرام کلدر
و غیبت حلال دکلدر بودخی جایزدر نه لطیفه حرامدر و نه غیبت حلالدر حکایت
بطفلی درم رغبت روزه خاست طفولیتده بانکه صوم میلی قالقدی یعنی صوم
میل ایدوب نیت ایلدم ندانستمی چپ کدامست و راست اما شول مرتبه طفل ایدم که صول
و صاغمی بیلمز ایدم که قنغیسیدر یا بو یا رمزی فرقنی انلمز ایدم یکی عابد از پارسایان کوی
محله صالحلردن بر عابد همی شستن آموختم دست و روی اول کوره باکه صوم ده ابوب
بینه الملوک که ایدوکنی تعلیم ایتدی بو یله دیو که بسم الله اول بسنت بکوی که اول سنت ایله
بسم الله دی یعنی وضوءکه اولنده بسم الله العظیم والحمد لله علی دین الاسلام دیکه سنتدر
دیدی دوم نیت از سوم کف بشوی ایکنجی نیت کتور اوچنجی اول یعنی ایکی نیت
ایلکدر که شافعی قتنده فرضدر اوچنجی اول یوق در بس انکه دهن بشوی و بینی بار
انده صکره اغزیکی دیو زکی اوچ کره یو مناو بانکشت کوچک بخار کوچک برمق ایله
بورنک دلوکلرین قریشدر دخی بسبابه دندان پیشین بمال سبابه ایله اول کدیکی اوکا
یعنی دیشلرکی ایکی ایله تیکن فیسواک سورم که در روزه منع است بعد از زوال زیرا
صوم ده بعد الزوال مسواک منهیدر وزان پس سه مشت آب بر روی زن و انوکه صکره
یوزکه اوچ کره یو غسل اولوم ثلاثا ز رستنگاه موی سر تا زنخ یوزک برحدی باشک
قیل بتدوکی یردن جکه التنه وارنجه در دیر حدی بر قولاق یومشقندن بر قولاغه یومشقنه
وارنجه دره نقصان الشحمه الاذن دن شحمة الاذن الی شحمة الاذن دکر دستها
تا بمرفق بشوی کرودرسکم دکن المرفق کی یو غسل ایدیلی الی المرفقین دیتسبیح و ذکر

انجم دانی نکوئی تسبیح دن و ذکر دن و ادعیه ماثوره دن اولان که بیلورسن دی یعنی اوقی
ذکر مسح سر بعد از آن غسل پائی برسه قی باشکه مسح ایلمکدر انده حکم ایاغی یوقدر
مسح الراس و غسل الرجلین الی الکعبین همینست ختمش بنام خدای اکبر بودر یعنی
بو یله در ابدستک تمامی الله تعالینک کم سن بنی ایله بنام دن اولدی باقیسی اولنمقده
جایزدر یعنی الله حقیچون وضونک تمام اولدیسی و ختمی تکبیر بودر بوندن غیری برنسنه
دخی یوقدر کس از معاندان در یقین نیست بو شیوه بو شیوه ده یعنی ابدست صحوهندن بندن
بکرکه بیلمز بیمی که فرتوت شد پیر ده کور مزمیسن که کوبک پیر ده خوتوت اولدی
یعنی هیچ طرینی بوکه صرف ایلدی شنید ایکی کی ده خدای قدیم اسکی کوی کتمکسی بوزدر
اشتدن بشوریده دکفت ای کشنیه هیچ غضب ایلدی داد لعابیه اینوی ای مرد و د خبیث
نه مسواک در روزه کفتی خطاست صوم ده مسواک خطا در دیدکی [illegible] خورده روا
اولمنی آدمکانتی بکره ولمی دنده ایحب احدکم ان یاکل لحم اخیه میتا فکرهتموه بو محلده
اول ابدست تعلیم ایدن کسنک غیبت ایتمی نیدنه ایوکه بیلمزدی بودمکه در زیرا حضرت رسول الله
صلی الله علیه و سلم و صحابه کرام دخی رضوان الله تعالی علیهم و صاحب مذهب اولان امام لرده
و سایر فضلادن رحمة الله علیهم که بونلر دار عقبایه رحلت ایتشلردر بونلردن دخی بعضیلر
ایله بونلر حقنده غیبت ایتمک اولمش آدم اتنی یمکدر و کندو زمانینده حالا حیاتده اولان
کسه لرده غیبت ایتمک و معتوب دیلو لحمی اولمش آدم اتنی یمکدر زیرا غیبت ایتمک اولمش آدم
اتنی یمکدر اولکسه که کسه حیاته ایکن و کر کسه حیاته ایکن دهن کو زنا کفتها
نکفت سی اکر دی اولان نامعقول سوزلردن اغزینی بشوی انکه از خوردنیها نشست
یو سویه اولکسه که دهانتی طعام لردن یعنی طعام ترک تو شدن یردی دود خونده تمام
اهتمام اتدی اولا اغزینی نامعقول سوزلردن و غیبت دن پاک ایلیوب زیرا بولردن
مهم و لازم در کسی را نام اعتا مذو جهان بر کسند که نام او در بئه کلوی داوه سانغ یاد [illegible]

به نیکوتر بنیا نام و نعتش بخوان او لکسه بالیوبرک نام وایوبرک وصف ایله اوقی یعنی انی ایلک
ایله یاد ایله و ایو خلقی ایله وصف ایله همچو همواره کوی که مردم خرند چون که دایا دیه
خلق خرند یعنی انلر ایدم دکچن ایوسی مبرهن که نامستحجو مردم نکرند ظن اتمه که سنک کبی
ادم کیم ایدی لر یعنی سکم و مت ایو ریبا ایو خلق ایله یاد ایدرلر چنان کوی سیرت نکوی
اندرم محمد دن بنم اردجه سیرتمی نکیس سویه که کفتن توانی بدر ندرم که او کسو دلری
بنم یوزمده سویلکه قادر اولکسن وکر شرمت اندیشه ناظرت اکر سنک شرمک یانکده
حاظر اولان ناظر لردن ایسه نه ای بیخبر غیبی ان حاضرست ای بیخبر عالم الغیب اولان
الله حاضر و ناظر دکلی در نیاید همی شرمت از خویشتن سنکم کندکندن شرم و حیا کلمزمی
بروجه دخی جائزدر سنک کندکندن حیا و شرم کلمز بو تقدیر جه استفهام اولمز کزوناری و
شرم داری ذمن اولا الله دن که عالم الغیبدر و هربرده حاضردر فارغ و غافل سن و بندن
شرم طوترسن حکایت طریقت شناسان ثابت قدم ثابت قدم یعنی تکیه و طریقت و
تحقیق حقیقت قلنلی صوفی لر بخلوت نشستند چند بهم برقاچ خلوته بر یرده بیله
اوتور دیلر یکی از آن میان غیبت اغاز کرد اول ارتاده بریسی غیبت ایتمکه باشلدی در
ذکر بیچاره باز کرد بنده چاره نک ذکری قپوسنی اچدی والی دم ایتمکه شروع ایلدی بکی
کفتش ای یار اشفته رنگ خلوته اولان صوفیلردن بریسی اول غیبت ایدن صوفییه
ایتدی ای دیوانه شکل یار تو هرگز غزا کرده ای در فرنگ سن هیچ غزاده کافر ایلکنده
بکفت ازپس چار دیوارخویش غیبت ایدن صوفی اول صوفییه ایتدی کندی درت
دیوارمک اردندن همه عمر ننهاده ام پای پیش دخی کلم ایاغمی ایلرو قومدم یعنی یالکز
عزلت و خلوت ده کورمشم چنین گفت درویش صادق نفس صادق اقوال درویش
اول صوفیه بو یله دیدی ندیدم چنین بخت برکشته کس بو کیبی بختی دوننش و سعادتی
کورمدم که کافر زپیکارش ایمن نشست زیرا کافر اول صوفیه نکجنکندن ایمین اوتوردی

سلمان زجور زبانش نرست یکی مسلمان انوک دلندن و جورندن قورتلدی **حکایت**
چه خوش گفت دیوانهٔ مرغزی مرغزدن ظاهر اولنور دیوانه لطیف دیدی
حدیثی کز و لب بدندان گزی بر سوز که اول سوزدن تعجبدن بلکه دیکا ایلدم حریص
من ار نام مردم بزشتی برم بن اگر خلقک نامنی قباحت ایله ایلدم یعنی اگر خلقک ذمنی
ایدیم نگویم بجز غیبت مادرم والده مک غیبتندن غیری سویلمزم که دانشند بر فردکان فرد
زیرا صاحب حرد اوللر بیلورلر که طاعت همانا به که مادر برد زیرا همان اولیکیم
طاعتی مادر ایلدی حضرت شیخ رحمه الله علیه بو شعر ایدرکه غیبت ایدیجی کنی
طاعتی یعنی ثوابنی چونکه غیبت اولنمش کمسه ویره لازم ایلیه بودرکه کنینک طاعتک ثوابنی
والده سی الموجب اولنی در زیرا اندن الیق کسه یوقدر رفیقی که غایب شدای نیکنام
بر رفیقی که کندیدن دست ایده غایب اولدسه ای ایواد نودو حیرت از و بر رفیقان
حرام اولنغایب اولدن کمسه دن رفیقاری اوزره آکی شی حرام در بو بیتدنی تعبیر ایدر
یکی انکه مالنی بباطل خورند بری اول که اولر رفیق انی دکل ملکل ایکن انوک مالنی
باطل ایله یعنی ناحق یره ییه لر دوم انکه نامش بزشتی برند آکیجی ادکه انوک نامنی
قباحت و ذم ایله لر هرانکه برد نام مردم بعار هر اول کمسه که خلقک نامنی عار و قباحت
ایله یاد ایلیه تو نیکو خود از وی توقع مدار سن اندن کندو نیکوک یعنی اندن کندو حقکده
مدح و ثنا امید طوتمه کسی پیش من در جهان عاقلست جهانده بم قتمده شول کسه عاقلدر
که مشغول خود و ز جهان غافلست که کندو یعنی کندو ایشنه و نفسنک صلاحنه مشغول و
جهانده غافل و فارغ در **گفتار اندر کسانی که غیبت ایشان روا باشد**
سه کس را شنیدم که غیبت رواست اشتدم که اوچ کمسه غیبت روا و جایزدر و زین در
گذشتی چهارم خطاست همان که بو اوچدن گچدک دردنجی خطا و نامعقولدر یکی پادشاه
ملامت پسند بری ملامت قبول ایدیجی پادشاهدر یعنی ظالم پادشاهدر که ظلم ایلمکدن

اولنی و بدنام لیکی قبول ایدر کز و بر در خلق بینی گزند که اول پادشاهدن خلقک
کوکلنه اوزره ضرر کورسه ملالت از و نقل کردن جز حلالست اول ظالم پادشاهدن
خبر نقل ایلمک و ظلمندن خلقی خبردار ایلمک حلالدر مگر خلق باشند از و برحذر مگر که خلق اول
پادشاهدن حذر اوزره اولالر دوم پرده بر بی حیایی متن غیبتی جایزدر اولنلرکه آکیجی
بی حیادر اول بی حیا اوزره پرده ایدرم یعنی انک عیب و قباحتنی ستر ایدم دیم که خود
می درد پرده بر خویشتن زیرا اول بی حیا کندوسی کندونک پرده سنی بیرتار و کندونک عیبنی
صوبی حاکمجی نیتیجه کلام بودرکه شول کسه که اشکاره فسق و فجور ایدر معرض و قارندن
مرمر ایدر انوک کبی لرک غیبتی جایزدر غیبت ایدنه ضرر یوقدر ز حوضش مدارای برادر نگاه
ای برادر انی حوضندن دوشمکدن نگاه طوتمه یعنی حفظ ایلمه که اوصولر جه بکره بچاه زیرا
اول کندوسی بو بچاه اوزره یقوب دوشر سیم کز ترازو نا راست کوی غیبتی جایزدر اولنلرکه
اول بیجی یلان سویلیجی اگری ترازولی در یعنی بیع و شراده خیانت و کذب ایدر ز فعل بدش
هرچه دانی بگوی انوک نامعقول فعلندن هر نه بیلورسک سویله **حکایت** شنیدم دزدی
در آمد ز دشت اشتدم صحرادن بر اوغری کلدی بودروازهٔ سیستان در گذشت سیستان
شهرینک دروازه سندن اوغرادی که بعض نسخه صاوقدن الدی بر دو نیم دانگ بقال
اول دزددن نصف دانگ یعنی شئ قلیل اوغرلدی چونکه دزد بقالک بو حالنی کوردی برآورد
دزد سیه کار بانگ نامعقول دزد بانگ و فغان کوتوردی بو یله دیو خدایا تو شبرو
باتش مسوز ای خدا سن دزدی آتشه یاقمه یعنی جهنم قومه که ره میزند بستانی بردن
ز بلا سیستان که کوندز یول اور ر یعنی دوزخ بونک تحقیقاتی بندن زیاده در هم بنگرد
این رمز مردی دلیر نه لطیف اوردی یعنی نه خوب ضرب مثل ایلدی بو رمزی بر بهادر از تو خود
در شبستان بگذشتم سیر تو غلطه در و چقال دن سیر اولدق یعنی الات و بدنا و بهادر یوقدن
یکرمنوک بو سوز همانا بو که کوره دکلدر بلکه انواع مختلفه بر دخی شمولی واردر مثلا خرقه دن

اولنی

بکرمدکه اولور اولمازکه صوفی اولدیغیچون دشمندن بکرمدکه اولور اولمازکه شاعر
اولدیغیچون وسایره دخی بونلره قیاس ایله **حکایت در نکوهش غمازی ومذلت غمازان**
کس کفت با صوفئی در صفا برکسه صفاده بر صوفی یه ایتدی ندانی فلانت چه کفت از قفا
بلمزمسن فلان کمسنه سنک اردکده نه دیدی بکفتا خموش ای برادر بخفت صوفی اول کمسنه یه ایتدی
اسم اول ای برادر اویو یعنی اوکسوزنی بکا نقل ایله ندانسته بهتر که دشمن چه کفت
بلمدیکم یکدرکه دشمن نه دیدی یعنی دشمنک دیدکنی نامعلوم یکدر حضرت شیخ رحمه الله
قصه مناسبتی ایله بنده مروت بیانه شروع ایلدی کسانی که پیغام دشمن برند خود دکه لر
که دشمنک خبرنی ایلتورلر یعنی دشمن سنک اردکه بویله دیدی دیو خبر ویررلر دشمن همانا که
دشمن ترند ایلد طوت که انلر دشمن دن دشمن رکدر کسی قول دشمن نیارد بدوست
برکسه دشمنک سوزنی دوسته کتورمز مکر انکه در دشمنی یار اوست مکر اول کمسه کتورر کم
دشمنکده اول دشمنک یاری ومعینیدر نیارست دشمن جفا کفتنم چنان که بکم جفا دیکم
یعنی جفا ایتمکه قادر اولمدی چنان که بر شنیدن بلرزد تنم ابجلین که دشمنک سوزنی ایشتمکدن
بنم تنم دترر یعنی دشمنک سوزنی کتورن زیاده بی حضور اولورم دشمننک حضورندن
تو دشمن تری کاوری بر دهان که سن اول کمسنه دن دشمن رکسن که اوکسوزنی اغزکا دوزر
کتوررسن یعنی سویلرسن که دشمن چنین کفت اندر نهان که دشمن تنهاده اردکده بویله دیدی
سخن چین کند تازه جنک قدیم غماز قدیم خصومتی تازه ایلر بخشم آورد نیک مرد سلیم
سلیم القلب وللاه او کمسه یی غضبه کتورر از ان همنشین تا توانی کریز اول مصاحبدن
مادام که قادرسن قاچ که مر فتنه خفته را کفت خیز که او یومش فتنه یه قالق دیدی
یعنی فتنه نک ظهورینه سبب اولدی الفتنة نائمة لعن الله من ایقظها **بیت**
فتنه محابای بلایی نکرد کرد خطایی و خطایی نکرد سیه چال ومرد اندرو بسته پای
بو قابل کیشی اونک ایاغی باغلنمش اوله به از فتنه از جای بردن بجای بر یردن بر یره فتنه ایلتمکدن

یکدر

صفادن وارکمسه شیف ده اولان
صفا اولمق اولدی اوروشنی دورت

بکفت بوشنده امر حاضردر یعنی ...
ماضی دخی بوصیغه اوزره واقع اولور

بعضا نسخه دیکر انکه بیته
چو انکه که واقع اولور

نیارست قادر اولمدی دیمکدر

بعضا نسخه ده کفتن سیره یردیم
واقع اولور یعنی بو وجهله
زیاده روشندر

تری ده اولان یا خطاب ایچوندر

کریز امر حاضردر

سیه چال بر نوع بوتاغی
وطوزاقدر

یکدر یعنی اکی کمسه اورتاسنه فتنه براقمقدن ایاغی قیدده اولوب برین حرکت اتمامک یکدر
میان دو تن جنک چون آتش است اکی کمسه اورتاسنده جنک آتش کبیدر که ایکیسنه بیله
ضرری واردر سخن چین بدبخت هیزم کش است بدبخت غماز هیزم چکیجیدر یعنی
زیرا مابینده اولان عداوت وخصومته بادی وسبب اولور **حکایت فریدون ووزیر**
ومرد غماز فریدون وزیری پسندیده داشت فریدونک بر معظم پادشاه ایدی بر
مقبول وعاقل وزیری وار ایدی یعنی زیاده ایو بر وزیری وار ایدی که روشن دل ودور
بینی دیده داشت که اول وزیرک روشن کوکلی وارایدی کوزلری ایدی یعنی اهل نظر
وصاحب بصیرت ایدی رضای حق اول نکه داشتی اول وزیرک اخلاق حمیده سندن بری
بو ایدی که اول حق تعالی حضرتنک عز اسمه رضاسنی حفظ طوتر ایدی یعنی رضاسنه رعایت
ایدوب امرینه امتثال ایدر ایدی دکر پاس فرمان شه داشتی دکر یعنی حکم پادشاهک
زمانینی حفظ طوتر ایدی وحکمنه اطاعت ایدر ایدی حضرت شیخ نور الله مرقده قصه اورتاسنده
بنده متعلق بو اکی بیتی ذکر ایلدی نهد عامل سفله بر خلق رنج الحق دنا مقبول عامل
خلق اوزرینه رنج وزحمت قور یعنی بی حضور ایدر بویله دیو که تدبیر مملکت وتوفیر کنج
که خلقک عاملی الحق مملکت تدبیری ونظامیدر و کنج وماله وافر ایلکدر اکر جانب حق
نداری نکاه اکر حق تعالی حضرتنک جانبنی نکاه طوتمیه سن وامرینه اطاعت ایتمیه سن کزندت
رساند هم از پادشاه حق تعالی حضرتنه عز اسمه سکا ینه پادشاه دن ضرر ایرشدرر
والتک ای ایدسی هلاکی ایلر یکی روزی رفت پیش ملک بامداد برکسه وزیرک عزل اتمکون
اودتری صباح پادشاهک قتنه کتدی وپادشاهه بویله دعا ایلدی که هر روزت آسایش
دکام باد که هر کون دنیاده سکا اسایش وحضور ومراد وسر اوله بویله دیدکدن
صکره وزیری عزل ایلکه شروع ایلدی غرض همنشوا ز من نصیحت پذیر بن دن بو سوزی عرض
ایتمه یعنی غرضک اکلا نصیحتی قبول ایله ترا در نهان دشمنست این وزیر بو وزیر نهانده سکا

چون بعید ترتیب ایچوندر
سخن چین ودبیرام کش وصفدر ایچوندر

دارایی نقطه الاولی
حکایت ایچوندر

پاس حفظ معناسنه در

نهد بوندن فعل مضارع در
کنج ندن فارسی معناسنه در

باد بوندن دعا صیغه سیدر

پذیر امر حاضردر

دشمنی دراکر ظاهر مهر و محبت اظهار ایدر عداوتنه ذجهلم ایدکن بیان ایدر کر از
خاموشکر نماند ست و علم نکرکه خاصه عاشون کسه قالمشدر که سیم و زر اندوی بطار ید
وام که اول دزیردن سیم و زر قرض اتیه لر یعنی جمع عسکر انون سیم و زر قرض الملدی بشرطکی
که چون شاه کردن فراز اما شول شرط ایله الملدی که چونکه عالی قدر لو پادشاه بمیرد دهشو
ان زر و سیم باز او نه اول الدوقلری سیم و زری کرو ویره لر کو اهدتا زنیز ان خود پرست
اول خود پرست یعنی و زیریسنی دیدی کتمز مبادا که نقدونی بیاید بپست اولمیه کم انوک نقودی
یعنی قیصد ید دیکی سیم و زری النه کلیه ضایع اولوب کیده پادشاه چونکه اولکسه دن بو
سوزی اشتدی یکسوی بدسترد دولت پناه دولت پناه وزیر کجانبنه برنظر ایدوب بکلم
سیاست نکم کرو شاه سیاست کوزی ایله پادشاه نظر ایتمیدیم دیدی نکم کرد لفظنک معناسی
مصراع اولنه قید اولندی کدورت معنا ایچون که درصورت دوستان ایشی من کم سیم اوکسه دن دیر
صورتنده سن بحاط حوایجی بدانوی من یعنی سبیدن خاطر ایله بو دشمنمسن یعنی بیمونه
قلبکه دن باکه عداوت ایدرسن حال بوکه بنم سایه دولتمده بو قدر عزته ایرمشسن وزیر
چونکه پادشاهدن بو سوزی اشتدی زمین پیش تختش ببوسید و کفت پادشاهک تختی
اوکنده یر اوپدی و ایتدی معتود قول بودر چو بر سیدی اکنون تا ید نفت چونکه سؤال
ایلدک شمدی اینجه ایتمک لایقدر که کلامدر چینین خواهم ای نامور پادشاه سنک فتکده بو یله
استرم ای اولو پادشاه که باشد جو من عالمت نیکخواه که عالم خلق بنجلین سنک محبک
و دوستک اوله چو مرکت بود وعده سیم ما چونکه بنم سیم و زرمکده عده سنک موتکا اوله
بقای بخواهند ازیم من بنم خوفیدن قرض ویردوکم سیم و زری طلب ایدیم دیو
سنک بقاکه یاد استرلر نخواهم که مردم بصدق دنیان ایستمز همیشن کم خلق صدق دنیا ایله
سرت سبز خواهند و عمرت دراز سنک باشنک سبز و تازه اسیترلر یعنی سنی صحت اوزره
استیه لر و حق تعالی حضرتندن عز سکه سنک عمر طویل استیه لر غنیمت شمار نیز مرد دعا

حال

حالا که مرد لر یعنی اولو لر دعای غنیمت عد ایدرلر که جوشن بود پیش تیر بلا زیرا دعا
بلا اوقینه کو ادکنه جوشن اولور پسندید از و شهریار انجم کفت پادشاه بکندی اول
سوزی که وزیر کندونکی قرضدن اولان فایده اولوکا ایلم بیان ایدی کل رویش انار
نازکی بر شکفت پادشاهک کل کبی لطیف یوزی نار کی کندن ولطافتدن اچلدی یعنی
وزیرک بو سوزندن پادشاهک یوزنه نضارت وطراوت کلدی ز قدر و مکانی که دستور
داشت شول قدر و رفعتدن که وزیر طوترایدی مکانینی بیفزود و قدر بر فراشت اول
وزیرک مکان و مرتبه سنی زیاده ایدی و قدرینی رفیع ایدی زیرا کلام بودر که اولکی
مرتبه سندن اوکرفعت و منصبینی رفیع ایدی حضرت شیخ رحمة الله علیه حکمت و معرفت
بیانینه شروع ایدی ندیدم ز غماز سر کشته تر دیانده غماز دن سرکشته رک و سراسیمه رک
کمسه کورمدم نکون طالع و بخت سرکشته تر منعکس یعنی الچق طالع لو و بختی دونک رک کمسه
یعنی غماز کبی دولتسز و سعادتسز یوقدر ز نادانی و تیره رایی که اوست ناداننکندن
و تیره و نا معقول رایلو کندن که اول غمازدر خلاف افکند در میان دو دوست اکی دوست
اورتاسنه خلاف و عداوت براغور کنند این وان دکر باره دل بو وادی یعنی اکی دوست
کرو کوکل خوش ایدرلر و عداوتی ترک ایدوب دوستلق ایدرلر وی اندر میان کوربخت
خجل لیکن اول بو بخت غماز اورتاده کورنخت و خجل اولور میان دو کس آتش افروختن
اکی کسه اورته سنده اتش شعله لندرمک نه عقلست خود در میان سوختن عقلدن معتود
دکلدر کندوسی اورتاده یانقه بودجم دخی ممکن در معتود دکلدر کندوسی اورتاده یانمق
چو سعدی کسی ذوق خلوت چشید سعدی کبی خلوت و عزلت ذوقنی شول کسه طاتدی
که از هر دو عالم زبان در کشید که هر اکی عالمدن زبانی چکدی یعنی خاموش اولوب کسه ایله
اختلاط ایلمدی بکوی انچه دانی سخن سودمند سویله انی که بیلورسن فایده لو سوزدر
وکر هیچ کس را نیاید پسند وکر اول سوز هیچ کمسه معتود کلمزسه دخی کرو فرخ ایشیمه

برآرد خروش زیرا یارن قیامتده پشیمان اولوب خروش و فغان کوترر بویله دیو که دریغ
چرا حق نکردم بگوش که ای وای بنم نه حق سوزنی قولغمه ایلمدم یعنی بنم نصیحت قبول
ایلمدم دیو زار زار اغلر لیکن اول وقت فائده ویرمز **گفتار اندر حق زنان و اخلاق**
نیکو و بد ایشان زن خوب فرمانبر پارسا صلاح اوزره اولیجق زوجنک فرماننی ایدیجی
دکمنه اطاعت ایدیجی خوب‌رو که عورت کند مرد درویش را پادشا بو اوصافلو عورت
درویش فقیر ارینی پادشاه ایلر برو پنج نوبت بزن بر درت یعنی پادشاهلر کبی
قپوکده اوزره بش نوبت چال که یار موافق بود در برت که سنک سینکده یا خود قتکده
بر موافق یار اولدیغی که مراد کندونک خاتوننده در همه روز اگر غم خوری غم مدار دکلکوک
اگر غم یه‌سن غم طوتمه یعنی اگر فقیر الحال ایسک دخی حضور اوزره اول چو شب غمگسار بود
در کنار چونکه گیجه غمگسار کنارکده اوله کراخانه آباد و هم خوابه دوست کیمک که خانه سی
معمور در قدرت جهتندن و دخی خاتونی اگر دوست در صداقت جهتندن خدا را برحمت نظر
سوی دوست خدا تعالینک جل جلاله رحمت ایله اونک جانبنه نظری واردر چو مستور باشد
زن خوب‌روی چونکه خوب‌روی عورت مستوره و صالحه اوله بدیدار او در بهشتست
شوی اول خاتونک دیداری ایله زوجی جنتده در کسی برگرفت از جهان کام دل
جهاندن شول کمسنه کوکلی مرادنی حاصل ایلدی که یکدل بود با وی آرام دل که آرام دلی یعنی
خاتونی اونکله یکدل و تمام یکدل اوله یعنی اونکله درلکده صداقت اوزره اوله و هیچ
بر وجهله خیانتی اولمیه اگر پارسا باشد و خوش سخن اگر خاتونک مستوره و شیرین سخن
دکل یوز نه اوله نکه در نکویی و زشتی مکن اونک خوب‌رویی و زشتلکنه نظر ایلمه
انی بتر ایله زن خوش منش دلستان‌تر که خوب لطیف طبیعتلو و ایو خویلو عورت
کوکل آلیجی و لطیف‌ترکه در بد خوی اولان خوب‌رو عورتدن که آمیزگاری بپوشد عیوب
زیرا اول خاتونک مصاحبت ترشیجکی و ملایمت مزاجی کرگ ایندوکی ایله تمام اختلاطی اونک

بچشم ما

عیبلرینی ستر ایدر ببرد دلبری جور زشت خوی یعنی سیئی الخلق اولان پری صورتلو
خاتون خوب التدی زن دیو سیمای خوش طبع گوی لطیف خویلو ایو طبعلو اولان دیو
صورتلو عورت یعنی نامستود خویلو خوب‌روی عورتدن خوش طبعلو زشت روی
عورت خوب التدی زوجنک قتنده مقبوله و مرغوبه و مطبوعه اولمقده چو حلوا خورد
سرکه از دست شوی زیرا خوش طبع اولان عورت زوجنک الندن سرکه‌یی حلوا کبی یر و
یوزنی اکشتمز نه حلوا خورد سرکه اندوده روی اما ترش روی و بد خوی خاتون حلوا
دخی یمز دلارام باشد زن نیکخواه زوجنک خیرخواهی و دوستی اولان عورت دلارام در دلستان
اولور ولیکن از زن بد خدایا پناه و لکن الهی یا رب بد خوی عورتدن اعظم سن حفظ ایله
چو طوطی کلاغش بود همنفس چونکه طوطینک کلاغ اونک همنفسی و مصاحبی اوله غنیمت شمارد
خلاص از قفس اول طوطی قفسدن خلاص اولمغی غنیمت عد ایدر چو بونده تشبیه ایچون
اولمغی جائزدر هوت یعنی خاب تراه حکمت و معرفت بیانه شروع ایلدی سر اندر
جهان باوارکی جهاندن باش آواره ایله دعزبت قو یعنی اختیار ایله وگرنه بنه دل به
بیچارکی و الا بیچارلکله وسنته کوکلکی یعنی راضی اول تهی پای رفتن به از کفش تنگ
یالن ایاق گزمک یکدر طار پشمق ایله گزمکدن بلای سفر به که در خانه جنگ سفر بلاسی بر
قدر منفعت ایله یکدر خانه ده بدخوی زن ایله جنگ و خصومت الکون السوء قطعه
من السقر بزندان قاضی گرفتار به قاضی نک زندانده گرفتار اولمق یکدر بعد الطلاق
کابیندن اوترو که در خانه دیدن بر ابرو گره که خانه ده ابرو آویزه کبی کورمکدن
یعنی خانه ده اولان بد خوی عورتک قاشنی اویزه بوروشق کورمکدن سفر عید باشد
بر آن کدخدای اول خانه صاحبی اوزره سفر عیددر که بانوی زشتش بود در سرای
که اونک خانه سنده زشت روی و زشت خوی خاتونی اوله در خرمی بر سرایی ببند
خرملق قپوسنی شول سرای اوزرینه باغله یعنی اول سرایدن ارتق سرور و حضور کسه

که بیگانه روی برای بنجد که عورتنک آوازی اوله یا بدن بنجو یو قادیکم زن بد

کلام بودر که شوله عورتنک آوازی خانه دن طشره ایشدلمه ارتق اولعورتده ایلک

امید طتمه چو زن راه بازار گیرد بزن چونکه عورت بازاره یولنی طوته دخی کندوسنی ناموسنی

ستایمه اول وضبط ایده الرجال قوامون علی النساء دکرنه تو در خانه بنشین چو زن

دکر عورتنی ضبط ایتمزسن باری خانه ده عورت کبی اوتور اکر زن نکاه دار و سویر مرد کوش

اکر عورت اری جانبنه قودن طوتمیه و سوزنه قولاق ویرمیه سرای دل کشیش در مرد پوش

عورتنکله همدنک لوسرای دینی یعنی انوککه طرفنی اوره کبدر که مرد ایکن عورتینی ضبط

ایتمکه قادر اولمدی زنی را که جهلست و نارکسی بر عورتنک که جهل و خیانتی وارده بلا کبر

خود بر زن خوکسی حقیقت ده کندو باشنکه اوزره بلا طلب ایلدی که زنه طلب ایلدوکی

خود در کیله یک جو امانت شکست چون که زنه چوکیله سنه امانتی صیدیره انبار گندم

فرو شوی دست بغدای انبارندن ده ال یو که انده دخی خیانتی متوهمدر یعنی چونکه

ندن کندو که اسبابه خیانتی در رواطوتدی کندو نفسنده دخی خیانتی جایز و معقول

طوتر بر آن بنده حق نیکویی خواستست اول بنده یه حق تعالی خیر ایلکو

فائق طلب ایلمشدر که با او دل و دست زن راستست که اول کمسه ایله اوکه عورتنک

الی و قلبی راست در الی راست دیکدن مراد نامحرم ایله مصاحبت ایتمه دیکدر چو در روی

بیگانه خندید زن چونکه عورت نامحرمکه یوزینه کلدی و انلر ایله دکر مرد کو

لاف مردی مزن اول عورتنک زوجنه دیدی ارتق مردلک لافن اورمسون که بر عورتی

ضبط ایتمکه قادر اولمدی ز بیگانگان چشم زن کور باد نامحرمدن عورتنک کوزی کور

اولسون یعنی بر کز نامحرمی کورمسون چو بیرون رود از خانه در گور باد اما چونکه خانه دن

طشره کیده اول قبرده اولسون یعنی اولسون ارتق خانه یه کلمسون زنا شوی را چون دست

در قلم کرد کستاخ دنباله بعورت چونکه الی قلمه ایلتدی یعنی کندوسنی زینت

ایدوب نامحرملره کوستردی بروکو بنه بهجه پرده کرد اول عورتده دخی قالسون ده

دستنی فی الحال زد چکیو زنه قوسون یعنی یوزینه شو دسون زیرا عورتنی ضبط ایتمدکنده

اوتری یوزی قاره اولسه کرکدر بارے عورتنک الی ایله یوزی قاره اولسون چو بینی که زن

پای برجای نیست چون کوره سون که عورتنک ایاغی یرینده دکل در متصل حرکت اوزره در

ثبات از خردمندی و رای نیست عاقللقدن و رای دن ثباتی یوقدر یعنی دایم نامحرملر ایله

مصاحبت ایلمکدر گریز از کفش در دهان نهنگ اول کونه عورتنک النده ن خلاص بولمقدن اوتری

قاچ تمساحک اغزینه دوش که بسی هلاک ایلیه که مردن به از زندگانی به ننگ زیرا عار ننک ایله

ییمی کیدی ک ایله دیرلکدن اولک یکدر بپوشانش از مرد بیگانه روی یا دکه دن عورتنه

یوزینی اورتدر وگر نشنود چه زن آنگه چه شوی اگر عورتنک سنک سوزک قبول ایلمیه اندن صکره عورت

نه ار نه یعنی عورتنکی ضبط ایتمدکدن صکره سنکله عورتنکک مابینده هیچ فرق یوقدر زن خوب

خوش طبع گنجست و مار خوب یوزلی و خوش طبع زن گنج و ماردر زیرا خوب یوزلی و خوش

طبع اولمسی جهتیله گنجدر اما ضبط اتمسی ده ناموسک گوزیدن حفظ ایلمسی اعتباریله که مشکلدر

ماردر و بو بیتک معناسی بو بیت ایله زیاده روشن اولور بیت چو در دستش چه کند کر کند

طالب دوست گنج و مار و گل و خار و غم و شادی بهمند بعض نسخه ده ماربعضلی باد

لفظی واقع اولور بویک درحمت و مشقت معناسنه رها کن زن زشت ناسازکار موافقتی

اولمیان چیرکن عورتی ترک ایله یا نکه کرم زیرا نه حسن و خلقی و نه حسن خلقی واردر

حکایت چو نوزاد و ابن یکی کم زادن دوتن بو بر سوزادلاکی که دنه لطیف کلدی یعنی

زیاده خوب واقع اولدی که سرکشته بودند از دست زن که اولاکی که زن الندن سرکشته

و بیچاره اولدیلر یکی گفت کس را زن بد مباد اولاکی که دن بریسی ایتدی دنیاده

کمسنه نک یرامز عورتی اولمسون دگر گفت زن در جهان خود مباد اولبریسی ایتدی جهانده عورت

کندوسی اولمسون یعنی عورت جنسی اولمسون زن نو کن ای دوست هر نوبهار ای دوست هر

نوبهار دیکی یعنی بر عورت ال که تقویم پارین نیاید بکار زیرا که تقویم ایشه کلمز
یعنی فایده ویرمز تقویم لغتده صورت حسناسنه درنسکم کلام قدیمده دخی مسطوردر لقد
خلقنا الانسان فی احسن تقویم اما بوندن بکزم متعلق اولانه تقویم مراد دریکی صورت
حسناسنی ایهام ایدر زنان نو خیزه در بهار ده و سرکشته زن ترشی لرده حکم ایدیجیدر
و سرکش لردر دیکی سنیدوم که در بر خوشند اما شنیدم که اوله زبر سینه لرده خوش لرد
لطیف لردر کسی را که بینی کرفتار زن بر کسی یکه عورته کرفتار دلک در اغیب کورسن
مکن سعدیا طعنه بر وی مزن ای سعدی انوکا اوزره طعنه اوروب ایله یعنی طعنه ایله تو هم
جور بینی و بارش کشی سن دخی اولورسن که جور بنی کورسن و یوکنی یعنی بلاسنی چکرسن اکر یکی کی
در کنار بن کشی اکر بر سیء اولانه کنار که چکرسن یعنی در اغوشنا ایدرسن **حکایت**
جوانی زنا سازکاری جفت برجوانه عورتنک موافقتسزلکندن درج و عنادندن بر پیر
مردی بنالید و کفت بو پیر مرد کتقنده ایکلدی یعنی شکایت ایدی و ایتدی معتود قول بودر
کران باری از دست این خصم چیر بو قوی دعا بخصمکالندن که مرادی خاتوندر بر نقیل یوک
چنان میبرم کاسیا سنک زبیر ایجلجا لولدم که دکرمنک التندن طاشی ایدر یعنی دکرمنک
الت طاشی کیبی زیاده نقیل یوک ایدرم مراد زیاده بلا و مشقت چکرم دیکدر بسمعی بنال
خاجه دل پیر چونکه جواندن بو سوزی و بو شکایتی اشتدی اکا ایتدی ای کشی سخت دخم
ماجد اولدانک جفاسنه تحمل ایله کس انجر کردن نکرد خجل زیرا کسه جبرا ایکدن خجل
اولماز زیرا جبر ایله محمتی حصول متعذردر بشب سنکی بالایی ارغانه سود کیمی ایله اوت
طاشی سی ایله خانه یاقجی یعنی کیجه اوکا اوستنده جبرسن جرا سنک زیر ینه بنا سنی بر وز جونکه
بولید و سنجون کوندن طاشی اولسین که خورد کار نوبت در جوان کلبنی دیده باکی
قرینی جونکه برکل فواندن خوشلق دناین کورمش دکلیه دیریش لکس روا باشد اکر
جور خارینکشی روادر اکر انوک خارنک جورنه چکرسن درختی که پیوسته بارش خوری بر درخت

کم پایه انوک میوه سنی یرسن تحمل کن انکه خارش خوری تحمل ایله اول وقت که انوک خارینی یرسن
زیرا معقولداولمدن بودر **کفتار اندر پرورش فرزندان** پسر چون زده بر کذشت سنین
پسرک جون که بیلیکلرین اونه کجوی زناحرمان کوز اتر نشین دی که خانه ده اولان نامحرم
لردن اراق ارکاد دوروسون بر پنبه آتش نشاید فروخت پنبه قتنده اتش شعله لندرمک
لایق و معقول دکلدر که تا چشم بر هم زنی خانه سوخت زیرا سن کوزنکی یوم اجنجه خانه
تمام یانوب خانه ی تمام یاقدی حسناسنه دخی قابلدر چو خواهی که نامت بماند بجای جون استرسن
که نامک یرنده تمام و عرضنکا اصلا نقصان کلیه پسر را خردمندی آموز و رای فرزندکه
عقل لوله ادکرت یعنی علم و معرفت تعلیم ایله و رای و تدبیر اوکرت جو فرهنک و رایش
بنا شد بسی جوه که اول پسرک هنر و معرفتی و رای و دانکی جوقا اولمیه بمیری و از تو ماند کسی
اولورسن دسندن برکسه قالمز که سندن صکره سنک نامکی احیا ایلیه بسا روزکارا که سختی
برد ای بنجه جوق زمان که پسر سختلق ایده و بلا و مشقت کوره پسر چون بدر نازکش
پرورد جون که پدر پسری نازک بسلده و هر برده خاطرینی رعایت ایده بس بننمنک معنا سی
مصرعه اولیه بتمام اوندی سهولت معنی ایجون خردمند و پرهیزکار شد برآد اول پسر که اولاد
صالحی حاصل ایله یعنی علم و صلاح تعلیم ایله که بو حال ایله بتوبیر کوش دوست داری بنازش
مدار اکر فرزند که سوراشکی ناز ایله طوته زیرا که خیر و در صکره نعمه ده جوق رنجت
چکه بخردی درش زجر و تعلیم کن علما صبا دنده اکه زجر و تعلیم ایله یعنی علم و هنر و ادب تعلیم ایله
به نیک و بدش و عده و بیم کن اول فرزنده ایوی ایله وعده و نا معقول لقا ایله تخویف ایله
یعنی اکر علم و هنر تحصیل ایدر ایسک سکا انعام و احسان ایدرم دی اکر فضل و معرفت
سی ایتوب هوا و هوسه مایل اولورایسک سکا زیاده زجر و تادیب ایدرم دی نوآموز را ذکر
و تحسین و زه مبتدی و صبی یه مدح و تحسین و ازدیاد و توبیخ و تهدید استاده استادک
اکثر توبیخ و تهدیدندن یکدادی در بیاموز پرورده را دست رنج فرزنده کسب و صنعت تعلیم ایله

دیگر دست داری چو قارون بکنج اگر قارون گبی گنج و مال قدرت طوترایسک دخی اول مال
اعتماد ایلمه چو دانی که گردید بر روزگار نه بیلورسک که روزگار کردشی بغیریت بکرداندش
در دیار غربت ایله اول فرزندی دیاردن یعنی دیاردن دیاره دوندرمه که کندو مملکتده
اولان مال وکبی اولوکی الندن چقه و تمام محتاج اوله مگر تکیه بر دستگاهی که هست اعتماد ایله
شول قدرته اوزره که واردر یعنی سنده بولنان اولان مال و قدرته اعتماد ایلمه که باشند کم
نقد نماند بدست زیرا اولور که نقدیت یعنی اعتماد اولدغک سیم وزر الکدن قالیه و غیره محتاج
اولمغک لازم گلور چو بر پیشه باشدش دست رس اما اول هنرکه چونکه بر صنعت اوزره
قدرتی اوله کی دست حاجت برد پیش کس که اول کمسنه قتنده حاجتلری ایچون الن احتیاج
عرض ایدر بجایار رسد کیسه پر سیم وزر سیم وزر ایله بر اولور کیسه بایانه ایرشور تکرار
تهی کیسه پر پیشه ور اما اهل صنعتک کیسه سی بوش اولمز و عمری اولدقچه بوشالمز
قالمز بهران طفل کو جور آموزکار بهرادلقکه استادک جوری بیند جفا بیند از روزگار
کورمیه البته روزگاردن جفا کورر پسر را نکو دار و راحت رسان فرزندکی ایو طوت
و راحت ایرشدر و جمیع لوازمی کوراندن غیره محتاج ایلمه که چشمش نماند بدست کسان که اول
فرزندکک گوزی کمسه نک الندن قالیه یعنی کمسنه نک النه باقمیه هر آنکس که فرزند را غم نخورد هر اول
کمسه که فرزندنک غمنی یمدی و انی بر خوشجه کوزتمدی دگر کس غمش خورد و بدنام کرد
غیری کمسه اول فرزندک غمنی یدی اما بدنام و رسوا ایلدی زیرا زمانه ده اولان پسر گبی
نکه دار از آموزگار بدش اول فرزندکی نامعقول استاددن حفظ ایله یعنی خالی و
ملحدکه استاد ایلمه که بدبخت و نامرد کند چون خودش زیرا استاد اول پسری کندو
گبی بدبخت و گمراه ایدر ندانی که سعدی مراد از چه یافت بیلمزمیسن که سعدی مراده ندن
بولدی نه هامون نوشت و نه دریا شکافت نه صحرالری ایلدی و نه دریالری یاردی یعنی صحراده
سیاحت و نه دریاده سباحت ایلمه بولدی بخردی بخورد از بزرگان قفا بلکه عالم جبارده

دست بولنده قدرت معناسنه دراد
دستگاه قدرت معناسنه درا
دست رس قدرت معناسنه درا
کو بونده که اوستندر بعده دراد
دستان ادم حاضردر
دار امرحاضردرا
نوشت فتح نون ایلدردر

اولور

اولوردن قفاسنه سیلی یدی و تادیب کوردی خدادادش اندر بزرگی صفا اول
ادبدن حق تعالی حضرتی جل جلاله سعدیه بیوکلکنده صفا ویردی که بو قدر فضل و معارفه
مظهر دوشدی هر آنکس که گردن بفرمان نهد هر کسه که اول تورک حکمنه بیونی قوروب امرینه
اطاعت ایدر بسی بر نیاید که فرمان دهد چوق زمان کچمز که اول کمسه غیری لره فرمان
ویرر و صاحب حکم اولور حکایت شنیدم عوفی بود در کوی من خوبت سینجا ایدر عالم
شباب ده برکیجه بنم محلمده بر دکون اولدی زهی خوش ... در وانجمن هر جنسدن آدم
اول دعوتده جمع اولمشلر ایدی چو آواز مطرب برآمد ز کوی چونکه مطربک آوازی محلمدن یوقاری
کلدی یعنی ساز چالنمغه و ترانه و ترنم باشلندی بکردون شد از عاشقان های و هوی
عاشقلردن های و هوی آوازی فلکه کندی بو حالت زمانده شوقدن کنایتدر پری پیکری
بود محبوب من بر پری پیکر بنم محبوبم ایدی یعنی بر پری صورتلو محبوبم وار ایدی بدو گفتم
ای دلبر خوب من اکا ایتدم ای بنم خوب دلبرم چرا بار نیشتان پیاپی بجمع نشستی ایله بیکر
مجمعه کلمزسن که روشن کنی مجلس ما چو شمع که شمع گبی بزم مجلسمزی روشن ایده سن بیت
نیک شب زجمع مجلس ما ... تا شمع کوشه بنشیند چراغ هم شنیدم که مه رفت
و با خویشتن ... اشتدم که اول محبوب کیدر ایدی و کندو کندو سنه بیمی گفت با ماه کم ای پری
باکم ایدر ایدی که ای بنم یارم یعنی ظاهرا بنی مخاطب طوتوب کندو کندو سنه ایدر ایدی مجلس
چو مردان نداری بدست ار کرچی اکا ایدم صحبتک طوتمیسه یعنی هنوز فلکک تمام کلمش اولدیغی
نه مردی بود پیش مردان نشست مرد لرادگنده ادتو رحق و انلر ایله مجلس اولوب
مصاحبت ایلمک ارلکدن دگلدر سیه نامه تر زان کنت خواه او دمحتن ندن
سیه نامه تورک کسه طلب ایلمه و اندن سعادت تشریفاتی که بینی ز قطمی
روی گردد سیاه که خط کلمزدن اول اوکی یوزی سیاه اولدم انان پی لیت بباید کر بخت
اول غیرتسزدن قاچمق و اراق اولمق کرک که نامردیش ابتر دان بربخت که اونک نامردیکی

زمان کلمه
تدبیر کلمه
... دن بونده فلک معناسنه درا
عصابه سنج ده و دبرابه
نعت واقع اولوردر
... معناسنه درا
... کلمنک اول آل ... معناسنه اولمیه ...
مؤنث ضمیر اولاوثلاث معناسنه دردر

ودنادتی اررکی یوزی صوینی دکوی وعرض لرینی قلق ایوکوردی پسرکی میان تخته
نشست پسرکه اوتخته لرادرتاسنه اوتوردی دانلرایله اختلاط ایدی پدر
کو دهر حرش فروش پدشت باباسنه دی که اول پسرکی چوق نخته دن آل یوسون دانک
اختلاطندن ایدی قطع ایلسون دریغش محو بر هلاک وتکنف اول پسرکی هلاکی وتلفی
اولمه دریغ یم دیو حضور اولمه که بینشان بحر فرود به تا فلک زیرا نافلک
باباسنه اول اولمش بکور گفتا باندر پرهیز کردن از خوب رویان خرابت کند
شاهد خانه کو خانه خراب ایدی محبوب پسنی خرابه سواپا یحد برو خانه آباد کی بزه
یوری زه ایده خانه که معمور آباد اید شاید هوس باختن با گلی لایق دکلدر شول
کلم محبت وهوس ایلمک واکه کوکل ویرمک که باهر مراد شن بود بیچیکه اول کلک هر
صباح بر بیچیک اولم چو خودرا بهر مجلسی شمع کرد چو اکه بر محبوب کندوسی هر بر مجلسه
شمع ایدی دهر کیمکه اولوراسه مجلسنه واردی تو دیگر چو پروانه گردش مگرد سن کرد
پروانه کبی انوکی اطرافنه طولانمه بیت چو آن مه یار اغیار است گرد او مگرد ای دل
چو پروانه باید شد برای شمع محفلها زبا خوب وخوش خوی وآراسته خوب یوزلو
وخوش خویلو واغلی زینت ایدی تزلی عورت چه ماند بنادان نو خاسته یاکی یوزلو
تازه نادانه نه بکزر درو دم چو غنچه دمی از وفا اولنه غنچه کبی وفاده بر دم اولور
یعنی همان بر نفس الله وفا یارسه دی که از خنده افتد چو گل در قفا که خنده دن
کل کبی قفاسنه دوشر نه ببدتا کلام بود که چونکه سن اول عورته وفادار و لطف ایله
مداوی ایدرسن مخطونک کوبا رقه سی اندرم دوشر ومرادک حصولنه انقیاد کوستره
الحاج وابرام ایلمکه احتیاج قالمز نه چو کودک بیچ بربیچ شنگ اوبنزین بکت
کودک کبی دکلدر که چون قفل نتوان شکستن بسنگ که او کودکی قفل کبی کلنه ایله
جمعی ممکن دکلدر یعنی دلبرده نکنک تقاضاسنی طلب ایدیک آسان دکلدر اوللاز

بیعنی دلربایش چو حور بهشت صورتا محبوب جنت حوریسی کبی دلفریب و لطیف
ایدکنه نظر ایله گران روی دیگر چو دیو ست زشت زیرا اولسه بر یوزیده که مراد
نامشروع اولسی در شیطانه لعین کبی زشت در اگر بای کوکی لنا ند بپاس اکر محبوبک
ایاغنی اوپه سین وانواع رعایت لرایله سین شکر وسپاس ببلمز یعنی انک کاخسان
ورعایتی بیلمز وتسندن بر بود دکلو منت بکر دگر خاک با کی نخاره هراس اگر محبوبک
ایاغنی تسندن فکر اوله سین خوف دبیم طوتمز یعنی اصلاهی تعالی حضرتنون خوف اتمز
بهرا سیده قورقمق وصقنمق معناسنه کلور اگرچه سرزه معنایی آدکلور در لیکن
معنای ثانی اعتبار ایله اولمز دیمی جائزدر سر از مغز و دست از درم کن تهی محصل کلام
باشنی عقلدن والکی درهمدن بوشن ایله یعنی ایکسندن دخی امید کسی چو خاطر بزرندی
مردم نهی چون که فلفک فرزندی کوکل ویروب محبت ایدیه سین بیت
هر که خواهد که چو حافظ نشود سرگردان دل بخوبان ندهد در پی ایشان نرود
بیت خواهی که بر کنیزی ات اندیشه بد بخوند دل در دفای صحبت رود کسان مبند
بیت مینور دوه دلم مردمک چشم و سزاست که چرا دل بجگر گوشه مردم دادم
مکن بد بفرزند مردم نگاه فلفک فرزندی نامعقول نظر ایله که فرزند خویشت برآید
تباه زیرا سنک فرزندکه دخی خرابه حاصل اولور یعنی غیریلره دخی سنک فرزندکه نامعقول
نظر ایدرلر حکایت در این شهر باری بسمعم رسید بو شهرده یعنی شیرازده بر کره بم
قولغمه ایرشدی که باز ارکانی غلامی خریدی که بازارکان بر غلام صتون آلدی سیباتکه
مکر دست برد شی بیب اخشام دقتی مکرانلدیسی انک سیبنه ال اتدی یعنی
زنخدانش ادخانیوب انی در اغوش ایلمکه مراد ایدندی که سیبین زنخ بوده خاطر فریب
زیرا اول غلامک سیبین ذقنی وخاطر الدایجی ایدی یعنی رعنا دلبر ایدی بعضی نسخه ده
بسیب زنخدان بنیب صانع اولمشدر معنا نسخه سنه ال اتدی دیکدر که در اغوش

مراد ایدنمکدن کنایت ایدر بری بهجه هرجه اودستاد شنیدست پر محصورتکونک
بر بوکا التذکردی بکیمن در سرو مغز هوا دم شکست کیمین وغضب ایله اولشنه یی
اندی سنک باشنده دبینی سیمنی صدری یعنی اندی سنه محکم کوتکی ادرب باشنی یاردی
حضرت شیخ رحمة الله علیه قصه دستاننده بو بیت ایله موعظه شروع ایلدیکی بهجه که
پس خطا دونیب بویله دیمشدر که تنه کوکلی الدایجی خطا یعنی محبوب کورمس توانی قطع
کرونش دنزیب اوک کتابنه طمع ایتمکه قادر اولمسینی یعنی قادر دکلسن مراد هوکور دکک
مجنونه صید ایتمکه قادر دکلسن دیمکدر زیرا جمله محبوب سکه رام و مطیع اولمان کوکرد
بر خود خدا و رسول چونکه بابا ارکان غلام الندن لت یدی خدا و رسولی کمنزد
ادن رحم شا بهرا ایلدی یعنی توبه ایلدی بویله دیو که دیکر نکردم بکرد فضول که کرو فضول
دنا مشروعکی اراتمه طویتیم و بو کلمین فعلی قصد ایتم رحیل ایدوشم دران هفته یعنی
اتفاقا بهم اول هفته ده ایکی اوکنه رحیل ایلدی یعنی رحلت و سفر قصدن ایلدی دل
افکار و سر بسته در و یه ریش غلام اوردکی کوتکدن قتنه مجروح و باشی جراحتدن
اوتری باغلنمش دیوزی یاره و بو حال ایله یولده چقدی چو بیرون شد از کاروان یک
دو میل چونکه اول بابا ارکان کاروانه برای میل قاشقه یعنی ایرو کتدی برینی
آمدش سنکلاخ و میل اول بابا ارکانک ادکنه بر بولنك طاشلق یعنی طاغ کلدی
پس سیدکین بعضیم رانام چیست اول بابا ارکان سؤال ایلدی کاروان خلقندن برینه
که بو قیه نکنامی نه در بو دیو که ببا دبیند عجبه که زبیست که هر کیم کم دیری
اولدی چوقا عجب کوردیعنی چوقا عمر سوره ده چوق عجب کورد چنین گفت از کاروان
بعضی کاروانده بر مصاحب اول بابا ارکانه بویله دیدی مگر تنک ترکان نام بهجی
واراید تنک ترکان بلمزسن یعنی بو تنکنامی تنک ترکاندر بونده نکته لطیفه و دقیقه
و لطیفه غریبه واردر ترکان بونده محبوبان معناسنه در تنکدن مراد مطلق تنعوت

بستان در

بستان در بر کجید چون تنک ترکان شنید بابا ارکان چونکه مصاحبندن تنک ترکان
سوزنی اشتدی بنه حضور اولدی تو گفتی که دیدار دشمن بدید سن دیر ایدک یعنی
کویا اول بابا ارکان دشمنک یوزنی کوردی که بوقدر پریشان اولدی بیت
دیدی بر تارکسنان دیده خوشتر ارزوی دشمنان دیده سیه رانکی بانک برداشت
سخت اول بابا ارکانک بر سیاه غلامی وار ایدی اکه محکم چیقردی بویله دیو که دیکر مران
خر بینوا ازرفت که کرد خرین سوزمه اسبابی برادی یعنی ارتق بونده ایلرو کتمه
اسبابی بمان بو یرده ابند نه عقلست ده نه معرفت یک جو ترا اره معتادی نه عقاید
اداکم ده نه معرفتم واردر اکر من دکر تنک ترکان رخم اکر بین کرد تنک ترکان کیدم زیرا
یوقاروده غلام الندن تمام اضطراب کوردکندن صکرا الله تعالی حضرتنه جل جلاله و
رسول حضرتنه صلی الله علیه وسلم شاهد طوتمش و توبه ایتمش ایدی که ارتق تنک ترکانه کیتمه
چونکه کوردی که بو نکده قی ادی تنک ترکاندر اندنده قواغنا یدوب دونوب کتدی
تنک ترکان ترکیبنک معانی دیرتو جمعدن کنایتدر بونده ترکیب معشوقدن کلدر
حضرت شیخ رحمة الله علیه بونده معرفت بیاننه شروع ایلدی که شهوت نفس کاوزبند
کاو نفسك شهوت وار زور که قوتی باغلمه یعنی شهوت پرستلک ترکایله ذکر عاشقی
لت خوردن سر بند اکر عاشق ایسک بو ذکر اولنان بابا ارکانک لت یه و باشنی باغلمه
چو منبد بر راهمه بنده وار چونکه بر بنده وار تسلیم و رعایت ایدرسن بهیت براورش
کند بر خود اول بنده وار هیبت ایله حاصل ایدکه انی امیر بی یعنی بوسی کنیا ترکه
اکر خدمتنده ایچ اولمه استر ایسک ذکر سید شد بدنام کرد اما اکر سیدی
اول بنده نک بر خدمتی ایله ابلیس داخی دراغوش ایکو مراد ایدینه دماغ خداوندی کاردیر
کرد اول بنده الندی کده ماغ بشوز خدمت ایتمکه نار دیشو ایلر قطعه
خواجه با بنده یا پری رخسار چون دراید بباز نمود خنده نه عجب کر چو خواجه ناز کند

دین کشبار نان جو بنده . غلام اکنش باید دهنت زنان غلام سقاد کز بیج چکرک
زبونا کلام بودر کم مرادک خدمت ایسه محبوب غلام کرککز زیرا ادل کم خدمت اتمریکم
سن اکر خدمت ایدرسک بُود بنوئ نانینی هشت زنان زیرا نان نو و محبوب بنده یو مرده
اندر جواهنده سینه دکمی ادلور **سفنا راند رنظر باران کذاب** کرد بی نشسند باذ نش
بس بو بلوک دام زاده در بر خوشده هو بهر ری بیرانه اد تو بهر دواد ایسه بو ببد دیدیلر
کرمایکی باز نم و صاحب نظر کم بزیکی باز و صاحب نظر اینی سایر کسه در کبی شهوت پرست
دکل زمین پرسی فرسوده رود کار هوت پنج کلاب تراه ایدر سیده سؤال ایله
رودن کار کرز بو نشدم مرادکر نه کم بر سنه قسرت هورد ر هفته دار زیرا حیام اولان
سنزه ادزره کمتر سیر وقلبنه ابته میل وطمع کلور کلام مالا کلام بودر کم یکی باز دیلرک
قصه سی جان حیام قصه سی کچ درکه ارزودن خالی دکلدر ازان کم وخاطر خوردکو سفند
کوسفند اولیسیدن خواهکی جکر دکنه بر غفلت بر نتکو خواه و بنده زیرا خواهکرد یکی
ادزره قتل و بنده وارد در خواهیکم قادر دکلدر بالوهره یکی جکر دکی ایله قناعت ایدر
بیرنکار عقار ازان در کهنت عصار صغرنکبا کنا ولیسیدن جهان ده دریغ
جهان یر کم از کیمد شد دیسماه کو همت زیرا هو کمدن بیه یا غنی جهور تکری دارندن
اونک ایسی قصه در اکر ایرشکم قدرته یوقدر **حکایت درویش صاحب نظر و بقراط حکیم**
یکی صورت دید صاحب جمال برکسه بر صاحب جمال صورت یعنی بر نبیاد بر کوردک
بکردید ستیز سوزی عشق حال عشق شورشدن و غم سوزدن اونک حالی دوندی
یعنی بزابعشق ایده مست و آشفته اولدی بر انداخت نه جان بر چندان عرق اندایجاده
اول قدر عرق اندی اضطراب و حیادن یعنی زیاده تردی که شبنم بر ارد بهشتی ورقی
کم بهشته منسوب ورقی شبنم کتور ر یعنی جنت درختنده اولان شبنم قدر عرق دوکدی
زیرا جنت اولا قنده بر ورق ده شبنم اکسک اولماز زیان لطافتدن بو وجه دخی جائزدر

زیرا بهشته منسوب اولان ورق شبنم کتوردر بو وجه اوزره کم علت اولور هفت پنج کاب
تراه بو بیت ده مبالغه ایدر کذر کرد بقراط بر وی سوار اول عاشق بو حالده ایکن
بقراط حکیم اونک اوزره سوار اولدغی روای بونکه اول حالده کوردی بپرسید کین را
چه افتاده کار بقراط حکیم اننده اولنلره سؤال ایلدی بو بیدر بوکم بو کمه ایشدرکشدی
یعنی نه حال واقع اولدی کسی کفتش این عابد پارساست برکسه بقراط حکیمه جواب
ویردب ایتدیکم بو صالح عابددر کم هرکز خطا یی نه دستش نخاست کم هرکز اونک
الندن بر خطا و جناء اولمدی رود روز د شب در بیابان و کوه روز و شب متصل
بیابان و طاغده کیدر یعنی کسه ایله اختلاط ایلمز رهیدست کر دیار از مردم سنده متنفر
نفرت ایدر و خلقدن وحشت ایدر در بود کست خاطر فریبید دلش اونک بیسی بودر کم
بر محبوب اونک کوکلنی قاپمشدر و آشفته ایلمشدر و فرورفته پای نظر در کلش اونک نظری
ایاغی بالچیه باتمشدر یعنی اول محبوبه بکتمشده عاجز و دوندن ماننده قالمشدر چو ایدر ملامت
ملامت بکوش چو ما کم خلقدن اونک قولاقنه ملامت کلمز یعنی ملامت ایدن لر بکویدکه
بنده از ملامت کوش جواب ویروب ایدیکه ملامت دن بنی بر یعنی بنیم بر ملامت
ایدرسز خاموش اولکر نکوئی ازینانم که معذور نیست ای بنی ملامت ایدن اکر
نادم ایدرسم بنم ایچون دیمه که معذور دکلدر کم فریادم از عشق دور نیست زیرا بنم
فریادم بر عشقدن بعید دکلدر یعنی فریادم بر سبب وار در نه این نقش دل می رباید
ز دست بو صورت عشقی بیانلر بو نقش قاپمز بنم کوکلی الدن یعنی بو محبوب دکلدر بنی
بو حالته ایرشدرن دل آن می رباید کاین نقش بست بلکه حقیقتده کوکلی اول
قاپرکم بو نقشی باغلدی یعنی بو محبوبی خلق ایدن الله تعالی حضرتیدر عزّ اسمه دکم بنم بو
کوکلی قاپدی **بیت** در نظر باری وما بی خبران چرانند من چنینم که نمودم دکرایشان
دانند بو معدکلیخ برکسه اول عاشق جانبندن بقراط اونک حالنی تحقیر ایلدیکه ده

شنیدم که مرد کار آگاهی بو سوزی یعنی اول عاشق اولان پادشاهنک حقنده سویلدیکی
اوصافی اشتدی گفتا سالها بر وی درهمی بگذشته رای که اول بنم آلامی بکجه د معشوقلرایدی بو
پرهنرده گیجمش سالدر یعنی عاقللرک تربیه سی ایله تربیت اولنمش جوقی عمر سورمش کاردان
ایدی بگفتا رهی حیف نکو پیمه زود بترا و بکیم ازلکیه ایتدی اگرچه بو عاشق اولان عابد
ایلک صداسنه کیدر وظاهرا عشق لسویلری باهوکسی بکه کو بیم زود اما لیکن بو عاشقک
حقنده دیرسه هرکسه که اعتقاد واعتماد ایلمز بو سبب دن که نگاری که را تحیین
نقش بود نقاش ازلک نقشی هان بو محبوبی ایدی که شوریده را دل بیقرار بود که
بو شوریده نک کوکلی تمام بیقرار ایله قایدی چرا طفل یکروزه هوش شن نبرد پیحوب بر کوچک
طفل یعنی هنوز دنیایه کلمش طفلجنک هوشنی الیمدی که در صنع دیدن چه بالغ چه خرد
زیرا صنع الهی کورمکده بالغ ایله طفل زشت وخوب اصلا فرقی یوقدر محقق همی
بیند اندر ابل محقق دوه ده همی بو حالی کورر و بو صنعی مشاهده ایدر که در خوب
رویان چین وچگل که چین و چگل شهرلرک خوبلرنه کورر یعنی حقیقت بینی اولان
کمسنک قتنده صنع الهی کورمکده جمیع موجودات برابردر نقابیست هر سطر من زیر بیب
بو بوستان کتابنده هر سطر بر نقابدر فروهشته بر عارض دلفریب دلفریب عارض
اوزره اشنمه مرقش وانی ستر ایلمشدر یعنی بو کتابک هر سطری دلفریب محبوبه بکزر صنعک
عارضی اوزره بر نقابدر که انی ستر ایلمشدر معنای محبوبک عارضنه تشبیه اولندیکی استعاره
مکنیه در اکر نقاب اثباتی استعاره تخییلیه در معانیست در زیر حرف سیاه
سیاه مرکب ایله یازلمش حرفک یعنی کلماتک التنده معنی وار در المعنی ما یستفاد من اللفظ جمیعی
چو در پرده معشوق چو در میغ ماه پرده ایچنده محبوب وسحاب ایچنده ماه کبی در اداتک
سعدی نگنجد ملال سعدی نک دفترنده ملال ... که دارد پس پرده
چندین جمال زیرا پرده ... بو قدر صاحب جمال طوتر یعنی قتنده بو قدر جمالی

واردر

واردر که انلرک هر بیری بر صاحب جمال در مرا کین سخنهاست مجلس فروز بنم که بو
مجلس روشن ایدیجی سوزلرمدر چو آتش درو روشنایی وسوز آتش کبی انده روشنالق
وسوز وار در که مستمعلری اناله اولوب هرکسنک معشوقی اولمشدر نرنجم ز خصمان اگر بر طپند
خصملردن انجمنم ... اگر حرکت واضطراب ایدرلر یعنی حسد ایدرلر بنم
سوزلرمی ... که آتش پارسی
در گرفتند زیرا انلر بو پارسی منسوب اولان آتشده ستم ده ... آتش پارسی
مراد بو نثر ... بو کتابه دردکی ... قابلدر و
آتش فارسی که ... ایهام ایدر بیت حافظ تو ختم که هنر خود عیان شود
با مدعی نزاع و محاکا چه حاجتست بیت هنر بچشم عدو بزرگترین عیبست
گلست سعدی و در چشم دشمنان خارست گفتار اندر سلامت گوشه نشینی و جمع اندای
خلق در همه حال اگر در جهان از جهان رسته ایست اگر جهاندن هر کسه جهانده واهل
جهاندن قورتلمش ایسه در از خلق بر خویشتن بسته ایست سببی اولدر که قپوی
خلقدن کندو اوزرینه باغلمشدر و عزلت اختیار ایدوب قناعت ایله کنجنه ... خلقدن
خلاص بولمشدر یعنی خلقک طعنندن اگر خلاصه امکان وار ایسه بونکله ممکندر
بو نوعه عزلت ... ایله قابلدر کلادر حضرت شیخ بزرگوارکه رحمه الله الکریم مرادی خلوت
وعزلت وطاعت وقناعته ترغیبدر کس از دست جور زبانها نرست که دنیاده
دل جور ... خلاص بولدی اگر خود نمایست وگر حق پرست اولکسه اگر کندی
کوسترجی اگر حقه عبادت ایدیجیدر یعنی اگر مرایی ... اگر بر ... چون ملک
ز آسمان زیرا اگر ملک کبی آسمانده یوقاری اوچسه بدامن در آویزدت بو گمان
بر امر ... دشمن سنک دامنکه ... خلاص بولمزسن بکوشش توان دجله را
پیش بست سعی واقدام ایله دجله ... باغلمق ممکندر بو قدر صعوبت ایله

تا بود زبان بد اونلر بیت اما دیمکی و حسودک زبانی باغلو ممکن دکلدر قوجه بغداد
ارماغنک کیمدر فرا هم نشیند تر دامنان تا پاک فرد بد اصلان بر بری جمع اولوب ادوب ارلر
وطعنک مذمت وعیبنه سردع ایدرلر بویله دیو که این زهد فسک دان دام نان
که بو زهد فسک دروادنان طوزاغیدر یعنی بو کسه زاهد فسک در و مراییدر که ظاهری
ریا ایله دن داول کسه طمع کار درکه کبی اولوب طعامی وارساتب سیرونی صاقمش والوکک بوینک
جنسی جکر تو رو ریا نه پرستیدن حق هیچ اما بنم نعیجم سا که بو در که سنی حق تعالی
حضرتنک جلالنه طاعت وعبادت سن بونی چو بیرم بهن تا نکرند فلقت هیچ تو خلق تاکی
هیچ طوتیه لر و اعتبار اینه لر سکا اوندن ضرر چه اهن سن از نیک وبد نا پاک چونکه
یاکه اعتبار ایتمه بندی سن راضی اولدی وقبول ایدندی کرا بنجانکر دنداهی چه باک اکر
بونلر یعنی حسودلر طعن ایدنلر هر کرسندن راضی اولمیه لر نه باک ده نه غم بر اندیشه خلق از حق
آگاه نیست فلقه یرا مرطن ایدیجی وعیب کوریجی حق تعالی حضرتندن آگاه دکلدر زغوغای
فلقلی بحق راه نیست خلقک غوغا سندن اولکسه حق تعالی حضرتنه یول یوقدر زیرا
اولکیمه مانع قوی واردر ازین ره بجایی نیا ورده اند بو سببدن اولابو خلقلر بر بریر یول
کتوره مشلردر و سنه حاصل ایتمشلردر که اول قدم ایی غلط کرده اند زیرا اول قدمده
ایشی غلط ایتمشلردر که حق قوی بحقلقک عینه مشغول اولمشلردر دو کس بر حدیث کار زند
کوش اکی کسه بر سوزادن بر قولاق ورا ایدرلر ازین تا بدان ره ایدن تا سر دون سا بو نده
اکا ابو هنده محکم دکلدر یعنی اول ایکی کمسنک مابینده فرق دیواینم سردن مابینده
اولان فرقا قدر واردر یکی بنو کیرد دکر نا پسندد اولکی دن بریسی بنهوت طوتر که
اول ملک کبیدر اوله بریسنا پسندد وعیب طوتر که اولدیو کیمدر بر نهاد ازحرف
بکر ابر بنو نقصان طوتمیکده وعیب کوریجیکده فراغت ایدوب فقیهته مشغول اولمشن
فرد ماند دیدی در کیج تاریک جایی قاره کوکلی بو جاتقده قالمشی و اوقر و بنشکسه هم دریا بدار

جام

جام گیتی نمای جهانی کوسترجی جام دن مراد ادراک ایدر نتیجه کلام بو در که گنج مظلم ده
اولان کسه آفتابی بیلمدوکی کبی خلقک عیب ونقصانیه دخل وتوجه ایدن کسه دخی
حق تعالی حضرتنی ادراک ایتمکه وصراط مستقیمه سلوک ایلمکه قادر اولمز بینداز اکر
سیراکر ده بی اکر ارسلان ایکو و اکر دلکو ایسک طمع ایله کزا ینان بزدی وحیله کی
که بونلر دن ارلک وحیله ایله توقتسز وطمع لریدن خلاص بولورسن اکر کنج خلوت
گزیند کسی اکر بر کسه خلوت بوجاغنی یعنی عزلت وقناعت اختیار ایلیه که بر وای صحبت
ندارد بسی زیرا خلق ایله جمعا مصاحبت ایتمک قوتی یوقدر دکسه ایله اختلاط ایتمکده
خطا ایتمز مذمت کنند ش که زرقست وریو انی مذمت ایدرلر که بو حیله وریادر و حیله دن
ز مردم چنان می کریزد که دیو خلقدن اویله قاچر و نفرت ایدر که دیو یعنی دیو آدم دن
بنجه نفرت ایدرسه بو دخی آدم دن ایله نفرت ایدر اکر خنده رو یست و امیز کار اکر بر
کسه که کولریوزلو و خلق ایله مصاحبت واختلاط ایدیجی در ولطیفه مزاح ولطیفه کوی در
عفیفش نخوانند و پرهیزکار طعن ایدیجیلر اولکسه یی عفیفه وصالح وپرهیزکار واهل
تقوی بیلمزلر یعنی اکر دیکلکدن مزاحت دردیو طعن ایدرلر غنی را بغیبت بکاوند پوست
طعن ایدیجیلر غنی نک غیبت ایله پوستنی پیرتارلر بویله دیو که فرعون اکر هستدر عالم آدر
که فرعون اکر عالمده وار ایسه اولدر دکر ننوایی بکرید بسوز دکر بر فقیره سوز
وحرارت ایله اغلیه نکون بخت خواندش و تیره روز اول فقیره بد بخت دیو دولت
ادقرلر یعنی بو ایده دردیرلر اکر مرد درویش رسخت است اکر درویشه که کسه که سخت ده
وطار لقده در بکو بند از ادبار و بدبختی است طعن ایدیجیلر ایدرلر بو حال انکم
مدبرلکندن و بدبختلکندندر دکر کامرانی درآید ز پای اکر بر مرد سوریجی پایه دن
کله یعنی بر صاحب دولت دوشندن دوشه غنیمت شمارند و فضل خدای طعن ایدیجیلر
انوک بو پیلا دیسنی غنیمت وفضل خدا عد ایدرلر وایدرلر که تا چند ازین جاه و کردن کشی

کوینیجه دکن بو منجیدن و بو جبارکدن فرش را بود در قفا تا فرش البته فرشلغک
اردنجه تا فرشلق اولور زیرا اسرایله عرش بیله در دکرشنکو وسی سنک ما پیار اکر زیان
قورتسون بر فقیر سعادت بخوش کند پایه را سعادت اولبیچاره نک مرتبه سنی بلند ایله
بخالبنوش انکیسه دنوان برنهر طعن ایدیجی رکیسه دن اکم زهر و غضب ایله دشنه
چیمزلر یعنی غایت ایذانه هضم تحمل ایدن دشنه بر بربنه ادب بجرده درلر بویله دیو
کم ددن بو درستاین قرهمایه دیر که بو سفله دون کمسنه کبی سفله بیچیدر اداینه
رعایت ایدیجی در چو بینند کاری بو ستت درست چون کوره لرسنک اوکی برایش
دیر منصب ولدر دیعنی مصالح ایله مقید هر بحثیتمارنده و دنیا پرست سنی طمعکار
ودنیا پرست صاندلر دکر دست بخت بیداری زکار وکر اشنده بخت النی دونه پس
واسباب دنیویه دن الچکس کو ابنه خواسنده دکته خواد ساکن کداهوی تو
دها زنه تحملا ایدیجی و قوت لر یعنی بویله طعن ایدرلر اکر ناطق طبل پریا و اکر ابر کلام
کنی دان ایکو زیان نامعقول سویلیچی دیرلر دکر خاموش نقش کرمابه را دکر
خاموش ایسکو کمسه ایله مصاحبتده اختلاط اتمزایسکو طعن ایدیجی درسی حمام صورتی
دیرلر تحمل کنان را تخوانند مرد تحمل ایدیجی یه مرد اودوزلر و ایدرلر که بیچاره ایچم سر برنکرد
که بیچاره قورقندن باشنی قالدرمدی لعنکمان بوینه مزد در دکر در سرش هود و مردانکی
دکر انکک باشنده هود و هیبت و مردانکی واریسه یعنی غضب توکه ایسه کریزند از
کیس چه دیوانکیست اولکسه دن نفرت ایدرلر که بو نه دیوانه لکدر دیو تعنت کنندش
کر انکک قوی است دکر بر کسه ایچی دانی خوسته تحقیر ایدرلر بعیه دیو که مالنکی یکر
روزی دیکریست که انکک مالی واریسه غیر کمسنه نصیبیدر که انی یمز دکر نغز دیکری نکو
خورش دکر انکک طعامی نغز و پاکیزه اوله یعنی نغایسه مایل اوله شکم بنده خوانند
وتن پرورش طعن ایدرلر ادکسه شکم بنده وتن بسلیجی دو درلر که بیچاره بهمان

بوغازنه

بوغازنه قالمشدر ما انده بنده کلمز دیرلر دکر نه تکلف زیور ماندار دکر ماندار تکلف
دیرلر یعنی لطیف جامه لر کیه که زینت بر اهل تر ستعار زیرا اهل عقل اوزره زینت
عیب و عاردر زنان در زینت دستنایدا چو تیغ طعن ایدیجیلر اول مالدارکا ایداو طعنه
تیغ کبی دل قورلر یعنی انوک حقنده ملاحات سویلرلر که بو بخت زنه داد ارخود دریغ
که بد بخت اتوینه کندوسنده دریغ طوتر که کندوسنه لطیف جامه ایلن دکر کاخ و ایوان
منقش کند دکر عی قصر و ایوانی منقش ایده ولطیف خانه بنیاد ایده تن خویشی را
کسوت قوبش کند دکر جسمنه لطیف کسوت ایده و رعنا جامه کیه بجان اید از دست
طعنه زنان طعنه اوریجیلرکا لسون بجانه کلور دریان مضطرب اوله زیرا اکر دیکی بویله
دیو طعن ایدرلر که خود را بیاراست همچو زنان که کندوسنی عورتلر کبی زینتا ایدر
اکر پارسایی سیاحت نکرد اکر بر پارسا عالمی سیر و سیاحت اتمدی ایسه سفر کردگانش
نخوانند مرد سفر و سیاحت اتمش کسه لر انه مرد اولوز لریعنی اکم مرد دیمزلر و اعتبار اتمزلر
وایدرلر که نارفته بیرون ز اغوش زن که عورتنک قوجاغندن طشره کتمدی بر بدبخت
اتمجی کدامش هنر باشد و رای و فن انوک قنغی هنر و رای و فنی اولور یعنی انوک
نیجه هنری و نه کونه رایی و فنی واردر جهان دیده را هم بدرند پوست جهان دیده نک
دخی پوستنی پرتاریعنی اکر دخی بویله طعن ایدرلر که سرکشته و بخت برکشته است که اکر اقبالش بوده
دیو سرکشته و بختی دونمشدر کر شش قطار از اقبال بودی دهر اکر اول جهاندیده نک
اقبال و دولتده نصیب و بهره سی اولیدی زمانه نراندی زشهرش بشهر زمانه انی شهرندن
شهره سوردردی و بویله سرکشته اتمزدی عزب را نکوهش کند خرده بین عیب کوزیجی
نقصان طوتیجی ادکسه اولنمش مستا ایدر بویله دیو که می رنجد از خفت و خیزش زمین که
اودارکنک یاتمسنده و قالقمسندن پر بیچصر اولور دکر زن کند کو بیا زدست دل
دکر بر کسه تاهل ایلیه طعن ایدیجی انوک حقنده ایدر که کوکلی النده بیتی کوکلی بکلسندن

نگردن نیارستند نهاد چون خر بگل هرکیم بوینه دکن بالچق ایچنه دوشدی کوزه الله عاجز
دربون اولدی اصلا بیرو حرکت ایتمکه قدرتی قالمدی دگر برکنند قشم بر زنی بر جای
دگر برکوه قشم ازین بر زنی قوپره یعنی غضبله کوب شیخ کبی ایله خصومت و غوغا ایلیه
سراسیمه خوانندش و تیره رای اولکسه یی آشفته و سراسیمه و تیره رای بو و نا معقول
فکرلو اولو دیرلر دگر بر باری کنند ازکسی دگر برکسه دن جور و تحمل ایلیه بگویند غیرت
نبارد بسی طعن ایدیجیلر ایدرلرکه بو قدر غیرت طوتمز که فلکک جورینه بو قدر تحمل ایلر
سخنها باندر گویند پس سخن کیمه نصیحت ایله چوق ایدرلرکه قولاد دوشنش بود بیش
پس که یاران اولو کی آیلیکو بر باد کند برکار دنیا اولور یعنی یارلر بری کون بکا
ادب ویرن ستر ایتمکه سنه بولمز دگر قانع خویشتن دار گشت و برکسه قناعت ایدوب
کندو نفسنی ضبط ایدیجی اولدی ایسه یعنی افراط ایدوب حرص ایچوب اعتدالدن اولدیسه
به تشنیع خلق گرفتار گشت بینه بر قومک تشنیع و طعننه گرفتار اولدی که اول قوم
بویله دیرلر که دینار نکرده حسرت ببرد که ایچوب بدبخت ... مرد که بوفقد
بیچاره کبی اولسه کرکدر که دینار ناکرده حسرت ببرد که بیچاره دیناری ترک ایدوب
حسرت الندی یعنی بابکی دارسیم و زر جمع ایدی امایدی حسرت ایله یرنه قودی
بو دنیوی بجه اولسه کرکدر نه از دست مردم زهد نشنیدری حاصل کلام فلکک
جورندن نه زشتدری قورتلور نه بشاهدن زبان مردم رستت کوید نه نامعقول کسی بیچی
الن کسنکه دلندن و طعندن محجوب بچو تعوکه یار دیکی سلامت نیست سلامت
بو حاضرده اولور علم که قادر اولور **بیت** جفا ز تو به توان رست از عذاب خدای
ولیکن می نتوان از زبان مردم رست که پیغمبر از خبث مردم نرست که پیغمبر صلی الله
علیه و سلم فلکک خبثندن قورتلدی ولقد نعلم انك يضيق صدرك بما يقولون
بیت هرکس بقدر خویش گرفتار محنت اند کس را نداده اند برات مسلمی

خدارا

خدا را که مانند و انباز و جفت نیست تعالی حضرتنه که جل جلاله نسل و شریك و قانون
طوتمز یعنی بونلردن منزه در لیس کمثله شیء وهو السمیع العلیم ندارد شنیدی که ترسا
چه گفت اشتدکمی یعنی بیجه کی ترسا نه دیدی و نه نامعقول سویلدی رهایی نیابد
کس از دست کس قولا هیچ بود که دنیاده کیمسه کیمسنك الندن قورتلق نوبولمز و طعندن
ایلیه گرفتار را چاره جز صبر نیست گرفتار اولنه چاره یوغ جز و تحملدر **حکایت**
غلامی عمرا اندر بنده بود هفت ینج ایدر عمرده بنم بر غلامم وار ایدیکه چشم از
حیا در بر افکنده بود که حیاسندن چشمی سینه سنه براقلمش ایدی یعنی شرم ایله محجوب ایدیکه
هرگز باشنی یوقاری قالدرمز ایدی کسی گفت هیچ این پسر عقل و هوش برکسه بکا ایتدی
بو پسر هیچ عقل وارنك طوتمز ندارد بمالش بتادیب گوش تادیب ایدنك کوشنی
بور و بویله اتمه دیو تنبیه ایله سنی بردم بانك بردی درشت هفت ینج ایدر
برکیجه اول غلام اوزرینه محکم بانك اوردم یعنی غضب ایله اوکا اوزرینه جیقدم وازار ایدم
هم او گفت مسکین بجور رش بکشت هم اول تادیب ایدیجی ایتدی که مسکین ویحیاسی
غلامی جور ایله دیدی **حکایت** جوانی هنرمند فرزانه بود هنرمند و عاقل بر جوان
وار ایدی که در وعظ چالاک و مردانه بود که وعظده چالاك و مردانه ایدی یعنی غایت
ایله اهل فاضل استاد ایدی نکونام و صاحبدل و حق پرست ایواد نیکو و صاحبدل و حق
پرست ایدی یعنی صالح ایدی خط عارضش خوشتر از خط دست اما اول جوانك
عارضنك خطی الینك خطندن خوشرك ایدی یعنی زیاده تازه ایدی و حسن خط مالك
اولدوغی استعار ایتمکی ممکندر قوی در بلاغات و در نحو چست فصاحت و بلاغتده
قوی و علم نحوده چابك و جری ایدیکه علوم عربیه یه احاطه تامی ایدی ولی حرف ابجد
نگفتی درست اما ابجد حرفی درست دیمزدی تلفظنده قصوری وار ایدی مگر گفتی
بو دستنا مذ زبان مکر اول جوانك اسنده برکنت دلنکنت وار ایدی که گیتی

بجم نکردی بیان که وقف محک بیان و تلفظی گفتیق این مژده بکار نکنم ز صاحبدلان
حضرت شیخ ایدر صاحب دللردن بسخن ایشتدم که دشمنان ایشیدنده بدنلان کوکلی
داغدار اولدی دیش هوش یعنی او دوستی بو قدر مرادی دکلمز مقصودی بو در دیکدر
بر آمد ز سودای من سرخ روی او صاحبدلدن که سخندن بو سوزی ایشتدی باکه
غضب ایدکدن یوزی قیزاردی و ایتدی از نیا توره بسیمعنی دیکر مکوی بو نکا که
نامعقول سوزدن ارتق سویلمه تو در روی همان عیب دیدی که هست سی اول
جوانه همان اول عیبی کوردک که واردر ز چندان هنر چشم عقلت ببست یا اوله
قدر هنردن عقلک کوزی باغلندیمی که بو قدر هنرلرینی کورمزسن همان عیبنی کوررسن
حضرت شیخ رحمه الله علیه قصه دن بنددن موعظت بیانه شروع ایلدی یقین بشنو
آنروز که روز یقینی صحیح ایشت بشنو که قیامت کوننه ببخشند بر مردم نیک بین
اول کسنک نامعقول فعلنه نظر ایتمزلر یعنی دنیاده خلقک عیب و قصورینه التفات ایتمز
کمسنک قیامتده خطاسنه نظر ایتیوب کناهنی عفو ایدرلر ببخشند کلمه سنک فاعلی حق تعالی
حضرتی در تعظیما صیغه جمع ایله کتوردی پس بکار ای که فضلست در فرهنگ و رای بر کسنک
که نقصان دهرنی درآید عقل وارد ز کرش بای عصمت بلغزد ز جای اکر انوک عصمتی و
صلاحی ایاغی یرندن طرح واندن بر خطا و فسق و صادر اولورسه بیک و فتح بسنید پرو جفا
بر عیب و خطاسیله انوکا اولنرجه جفا بکلمه یعنی جفا ایدوب خطاسنی یوزینه اورمه
واکه نامعقول اعتقاد ایله بزرکان چو گفتند خذ ما صفا اولولر دیدیلرکه
خذ ما صفا دع ما کدر الوسنک اکتی تکلم ایله یعنی هرکسنک هنرینه نظر ایله
عیبنه نظر ایلمه بود خار و کل با هم ای هوشمند خار و کل بری برکا بله اولدیلر عاقل
که ایتمزلر در بر جاکه کلست خارست چه در بند خاری تو کل دسته بند سعی بیجوب
خار قیدنه سن کلی دسته باغله که مقصود اولان و یادر در کرانشت خوبی بود

سودا بونده غضب معناسنه در =
همانا عیب و بدیدی بنیادی استفهام اولمقده جائزدر =
ببست بونده ماضی مجهولدر = استفهام اولمقده جائزدر
یقین اول کسنک معناسنه در =
یقین ثانی قیامت معناسنه در =
ببخشند نون سرعت ایله اوقونورسه بر نقطه ده و اکر کسره دیرسک جائزدر =
فرهنگ عقل و تدبیر و ادب و کمال معناسنه در =
عصمت پاکلک =
ما موصوله در که صفا انوک صله سیدر که فعل ماضی در =
خار ده اولان یا خطاب ایچوندر =
بند ثانی امر حاضر در =

در سرشت

در سرشت اما کیمک که جبلت و ذاتنده زشت خویلق و عیب اوله زمانه نکو قحبه
زنان لری و شیطان سیرتلودری که بیننده طاوس جز پای زشت طاوسدن که جمله جسمی
لطیف و منقش در زشت ایاغندن غیری یرینی کورمز صفایی بوست آورای فرخ رای
بر صفای خاطرلم کتوری طوغری یوزلو که نماید آیینه تیره روی زیرا جلا و صفا
آیینه یوز کوسترمز ایدیسه دل قلبک آیینه سی که انم مجلا و مصفا ایله که تا بلا فیض
اولوب حق ایله آشنا نصیب اوله طریق طلب کز عقوبت رهی بو طریق طلب ایله که
انوک سببی ایله عقوبتدن خلاص بوله سن نه حرف انکشت بر وی بهی بر نقصان و عیب
طلب ایله که انوکا اوزره برمق قویه سن یعنی کسنک عیبنه نظر ایله و نقصان طوتمغه طالب
و راغب اولمه بنه عیب خلق ای خردمند پیش که عاقل کسه خلقک عیبنی اوکنه قویوب عیبی
یوزینه اورمه که چشمت فرو دوزد از عیب خویش زیرا خلقک عیبنه مقید اولمق سنک چشمکی
کندو عیبندن دیکر یعنی عیبکی کورمکدن مانع اولور حاصل بوکه سکا لازم اولان کندو عیبکی
کوروب و نفسکی اصلاح ایلکدر چرا دامن آلوده را حد زنم نا مشروع ایدنه نیچون حد
اوروم چو در خود شناسم که تر دامنم چونکه کندو نفسمده الحاصل که تر دامنم یعنی چونکه بن
نا مشروع فعل ایدرم که صادر لمه حقیقتم نشاید که با کس درشتی کنی لایق دکلدر که کیسه
غلظت و یا درشتلق ایده سن که بن صالحم دیه سن که خود را بتأدیل پشتی کنی که کندو کتاب
و توجیه ایله معاونت ایده سن دنیاده صلاح و زهد ایکوسترسک چو بد نا پسندید
خود مکن چونکه غیریکسه دن نا مشروع سکا نا پسند و نا معقول کلور اول اکی کندوک
ایله پس انکه بهمسایه کوید مکن اوندن صکره همسایه یه دیکه نا معقول فعل ایله مقدار
حق پرستم و کر خودنمای بن اکر حق تعالی حضرتنه عزیمه اخلاص ایله طاعت ایدیجیم و کر
کندمی کوستریجیم یعنی مرایی ام برون با تو دارم درون با خدای ظاهرمی سکا ایندو باطنمی
الله تعالی ایله طوترم ما اعظم شانه یعنی سن اکیم ظاهرمدن اوندن احوالی مطلع سن اما

اوجز بونده طوق معناسنه در =
ابار ... بری معناسنه در =
طلب بونده ارادت معناسنه در و طلب ایله مقابلیه [illegible]
و مصدر [illegible] و تنظر ایچون ایکی
صیغه مصدر اولورسه کترمک یرلو
بری مصدر مصدر استعمال اولنور =
جنت ده اولان تا خطاب ایچوندر =
داشتم آلوده و تر دامن فاسق معناسنه در =
داشتن ده اولان یا مصدر ایچوندر =
خاید ست دخی نا بو وصف ترکیبیدر =

حق تعالی حضرتی ظاهری و باطنی جملهٔ ذاتی بیلور چه ظاهر نعمت بیاراستم
چونکه بن ظاهری صلاح و عفت ایله تزیین ایلدم تفرقه مکن در کج و راستم یعنی کج و راستمه
تفرقه ایلمه یعنی فسق و صلاحمه طعن و تعرض ایلمه اکر سیرتم خوب دکر منکرست اکر بنم سیرتم
خوب اکر قبیح در خدایم بسر ان تو دانا ترست بنم خدام سره یعنی اسراره بیلکلکده سندن اعلمدر
قطعه برکرا جامهٔ پارسا بینی • پارسادان و نیکمرد انکار • ور ندانی که در نهادش چیست
محتسب را درون خانه چه کار • کسی را اکر دار بد کون عذاب نا معقول دو قبیح عملی سببی ایله
شول کیسه عذاب ایله که جهنم ارتو دارد • بر یکی ثواب که او عمل سببی ایله سندن ثواب امید
طوته تو خاموش اکر من جهنم یا بدم سن خاموش اول بکا طعن و سرزنش ایلمه اکر بن ایو
اکر کم یعنی اکر صالح اکر فاسقم که جان سود و زیانه خودم زیرا بن کندو فایده و زیانمی
بیلمه یو نعمکه و یرار تعمکی جانیم بیت من اکر نیکم اکر بد تو بر و خود را باش
هر کسی آن درود عاقبت کار که کشت نکو کارمه از مردم نیک کار ایعرای نوادم دن برایو
عمل یکی را بده می نویسد خدای حق تعالی حضرت عزاسمه برینه اون یاز یعنی بر کیسه
بر ایو عمل ایشلسه خدای تعالی که اون ایو عمل ثوابنی ویره من جاء بالحسنة فله عشر امثالها
تو نیز ای بسر هر کرا یک هنر سن ده عیب بسر هر کیمه که بر هنر ویر عیب بینی بر ده
عیبنی اندن کذر کوزه بس چونکه ثواب و یرمکه قادر دکل سن باری انوک عیبنده کچ و
فراغت ایله تو یکی عیب او را بانکشت بیچ الوک بر عیبنی برمغکم طوطه دائی بر فضیلت
اوتری تعییب و تحقیر ایلمه جهانی فضیلت بر او در بیچ ایلمه جهانه فضلنک فضیلت و هنری
هیچ ایلمه یو قاری کتور دکنک فضل و معرفتنه التفات ایلمه زیرا جهان عیب بر کشی بو قدر
حاصل کلام لایق اولان بودر که بر کسنک که فضل و هنری وار در انوک عیبنه نظر ایلمیه سن
بلکه همان فضل و علمنه نظر ایلیه سن که عاقل اولانه سزاوار بوددر چو دشمن که در شعر سعدی
نگاه دشمن کجا که سعدینک شعرینه بنوت کندو انوردن سیاه نوت ایلمه و سیاه تحت ایلم

نقل

نظر ایلر جو یونلو چونکه معناسنه اولو بشنبه ایچون اولمقده جایزدر نکاره بعد
نکته با نغز کوش ادل شرینه اولان یوز لطیفه نکته یه قولق طوتمز یعنی استماع و التفات
ایلمز چو زهنی به بیند بر آرد خروش اما چونکه بر حرفه بر نقصان کوره فغان کتوردر
اول جوروی سنینه دخل ایدر چرا به عشق نیست کان بد پسند اول دشمنک ایکم سنه
بونده غیری سبب یوقدر که اول نا معقول دکلمی و عیب کورنجی هنر دیدنه نیک بینی
بکند هنر اول دشمنک ایو و معقول کورنجی کورنه قوبردی یعنی چیقردی قطعه
چشم بد اندیش که بر کنده باد • عیب نماید هنرش در نظر • ور هنر داری و هفتاد عیب
دوست نه بیند بجز آن یک هنر • خدا دند عالم که ادم سرشت عالمک صاحبی که ادم یوغردی
یعنی الله تعالی حضرتی که ادم خلق ایلدی سیاه و سفید آمد و خوب و زشت انوک خلق
ایتدکنه ده بعضی سیاه و سفید بعضی خوب و زشت کلدی بوینه خلق اولندیلر بیت
درین صحیفهٔ نیا اندم خطا ظاهر ان رو • که هر چه می نگرم نقش کارخانهٔ اوست
نه هر چشم و ابرو که بینی نکوست هر چشم و ابرو که کورسن ایو و خوب دکلدر بخور
پسته مغز و بینداز پوست فستقک ایچی یه و قبقنی براق یعنی هر کسنک هنرینه نظر
ایله عیبندن فراغت ایله که سکا فایده لو بودر زیرا سکا بوندن ثواب وارد زیرا عیبنه
نظر ایلمه که سکا اندن کناه وارد باب هشتم در شکر نمی دانم زدست شکر دوست
دوستک شکر ندن یعنی حق تعالی حضرت عزاسمه دیر دوکه نعمتک شکر ندن نفس ادعم ده که
لایق حمد ایتمکه قادر دکلم که شکری تمام که در خورد ادست زیرا بو شکر بیلم که انکا لایق در
عطا بیست بر موی تن بر تنم بنم او زریمده اولان هر مویه اندن بر عطا در چکونه بهر
موی شکری کنم هر مویه باشقه باشقه بنجه بر شکر ایدم ستایش خداوند بخشنده را عطا
ایدیجی خداونده حمد و ستایش اولسون که موجود کرد از عدم بنده را که بنده یه عدم دن
موجود ایلدی که انوک احسانی و صفنده اکم کیمک قدرتی

واردر كه اوصاف مستغرق شان اوست زیرا اوصاف اول خدانك شاننك مستغرقیدر
كه انوك احاطه سنی داراكی ممكن دكلدر شعر تعالی شانه عما یقولون تنزه ذاته عما یصفون
بیت این سخن را نهایت كه صاحب دلان دوست كنند هر نیست كه هزاران اندر عبارت نا آید
بو بیتی كه شخص فرشته نكاری بر بدیع در اول الله كه بالجمله شخص خلق ایدر ریحان وخرد
كند وهوش ودل روح وعقل وهوش ودل اعطا ایدر نیست حد نا بیایان سبب
بابك ارقمه سنده هیرك نهایتنه دكن نكر تا هم تشریف دادت نجیب كوره كه عیب دن سانكم
تشریف ویردی و احسان ایلدی چو پاك آفریدت بهش باش و پاك چون كه حق تعالی
هویة شریفه سنی پاك یارتدی عقل ایله اول پاك اول كه ننكست ناپاك رفتن بخاك
زیرا عیب ونكدر خاكه ناپاك كتمك یعنی فسق وعصیان ایله اولوب قبره كرمك بیت
ای دل شباب رفت و نچیدی كلی زعمر پیرانه سر بكن هنری ننك ونام را بیت پیاپی بیفشان
از آیینه گرد متصل كوكل آیینه سنده غفلت وهوا غباری سیلك وصیقل توحید
وطاعت ایله انی پاك وجلا قیل كه مصقل نگیرد چو زنگار خورد زیرا صیقل تاثیر
ایتمز چون كه كوكل آیینه سنی پاس طوتدی بو دخی ممكن در چون كه كوكل آیینه سی پاسلندی
یعنی پاسلندی نتیجه كلام بودر كه قچنكه زنك غفلت وهوا مستولی اولمزدن اول
انی صیقل توحید وعمل ایله پاك ایله یوخسه صكره انی كدرمك عسیردر نه در ابتدا
بود این آب منی ابتداده منی صویی دكل میایدی كه اندن خلق اولندكی اگر مردی از
سر بدر كن منی اكر مرد ایسك بنلك وانانیتی باشكدن چیق وكبر وعجبی ترك ایله
چو روزی بسعی آوری سوی خویش چونكه سعی وكسب ایله كندو جانبكه رزقی كتورسن
و مال دخی تحصیل ایدرسن مكن تكیه بر زور بازوی خویش كندو نفس بازوكك قوتی
اوزره اعتماد ایلمه چرا حق نمی بینی ای خود پرست نیچون حق كورمزسن یعنی نیچون
حق تعالی حضرتنك سكا عطا اتدوكی قدرت واحسان انكك نعمتی كورمزسن انی كندو

سعیكدن

سعیكدن كورمزسن كه بازو بكردش درآورد دست كه الله تعالی حضرتی عزیمه بازوكی
والوكی كردش وحركته كتوردی وقدرت ویردی چو آید بكوشیدنت خیر پیش چونكه كاسب
سنك ایدكه خیر وثواب ومال واسباب یعنی حاصل اوله ز توفیق حق دان نه از سعی خویش
انی حق تعالی حضرتنك جل عظم شانه توفیق لطفندن بیل كندو سعیكدن بیلمه بسر پنجگی
كس نبردست گوی قوی لوح وبهادرلق ایله كیمسه دنیاده طوپ النمش وسعادت
بولمشدر بلكه جمله سی حقك لطفی ایله در سپاس خداوند توفیق گوی چونكه بویله در
توفیق صاحبنه وكی خیر جانبنه سوق ایدنه شكر وسپاس دی كه سنی صلاح وزهد
طریقنه سالك ایلدی تو قایم بخود نیستی یك قدم سن برقدم كندو كا ایله قایم دكلسن
ز غیبت همی میرسد دمبدم بلكه متصل غیب دن وجانب حقدن سكا مدد وتوفیق ایرشور
نه طفل زبان بسته بودی ز لاف اول لاف ودعوادن طفل دكل ایدك همی روزی رسید
بجوفت زناف كوبكدن سنك جوف وبطنكه رزق كلور ایدی كه مراد قاندر زیرا انك
قرننده غذاسی قاندر چو نافش بریدند وروزی گسست چونكه اول طفلك نافنی
كسدیلر ورزقی اراده منقطع اولدی به پستان مادر درآویخت دست اول طفل مادرینك
پستانه ال اصدی یعنی كه میل وتعلق ایلدی یوقاریده كی بیته نسبت بو ذكر
اولنان بیتده صنعت التفات واردر غریبی كه رنج آورد در غریب بر غریب كه
زماننده انكا اذكه رنج كتوره یعنی مریض اوله ز دارو دهند آبش از شهر خویش علاج ایلم
اولمر یعنی كندو شهرندن صو ویررلر شفا بوله یعنی كندو شهرندن صو كتوروب
ایچورلر یاخود كندو شهرندن فال كتوروب صو ایچنه براغوب ایچورلر اهلی بركندی ایله
باذن الله تعالی شفا بولور پس او در شكم پرورش یافته است پس بو تقدیر جه اول
طفل والده سنك قرننده پرورش وتربیت بولمشدر ز ابنای مهد خورش یافتست
معده ابنالرندن خورش وطعام بولمشدر دو پستان كه امروز دلخواه اوست

اکی پستانکه بوکونه اول لطفك معنویسی و مرادیدر دو چشمه هم از پرورشگاه اوست
هم اول لطفك بسلندوکی یردن اکی چشمه در کنار و بر مادر دلپذیر معنوی ولطیف
والده نك قوجاغی و سینه سی بهشت است و پستان درو جوی شیر جنت در والد
مادرده که پستان سوت ارمغی در درختیست بالای جان پرورش اول مادرك
جان پرور بالاسی بر درختدر ولد میوه نازنین در برش اول درختك ازرهنه
ولد نازنین و لطیف میوه در نه رکهای پستان درون دلست پستانك قوری کوکل
ایچنده دکلیدر پس از بنکری شیر خون دلست پس اکر امعان نظر ایدرسك طفلك امدوکی
سوت حقیقتده کندو والده سنك کوکلی قانیدر بخونش فرو برده دندان چو نیش
ایلیه طفل کندو مادرینك قانینه دیشنی نیش کبی باتورمشدر یعنی قانینی ایچمشدر
نیش بونده نیشتر معناسنه روشدر اینه صوقندسی معناسنه دخی ممکندر سرشته
درو مهر خونخوار خویش اول مادره کندونك قانینی ایچنك محبتی یوغرلمشدر یوجه
دخی جایزدر حق تعالی حضرتی انی اول محبتی خلق ایلمشدر زیرا کلام بودر که طفل
اناسنك قانینی ایچرکن هم تعالی حضرتنك حکمتی کور که اناده اول طفلك مهر و محبتی
خلق ایلمشدر که ای جانندن زیاده سور چو بازو قوی کرد و دندان ستبر چونکه
اول طفلك بازوسی قوی و محکم اولدی و دیشلری دخی بوغون اولدی براندایدش دایه پستان
بصبر دایه کندونك پستانینی صبر دیدکلری آجی اوت ایله حوالد اول طفلی سوت امکدن
کسمک ایچون چنان صبرش از شیر خامش کند بوندن زیرا ایچون یا صبر اولقدر صبان
صبرش از شیر خامش کند ... اول طفل سوتدن انجلی خاموش ایده بر ار
ایدر که پستان و شیرش فراموش کند که طفل پستانی و انك شیرینی فراموش ایدر
تو نیز ای که در توبه طفل رهی سن دخی ای اوشول کسه که توبه ایلکده بو طفل سن یعنی مناهیدن
صبور توبه ایدب طریقته سلوك ایدرك بصبرت فراموش گردد گناه بلاتی ... جرد ...

الکی

انکا ایده سنك کناهك فراموش اولور یعنی عفو اولنور **حکایت** جوانی سر از رای مادر
بتافت بر جوان والده سنك رای دهکندن باش چویردی و امرینه اطاعت ایلمدی دل
دردمندش بآذر بتافت اول مادرك دردلو کوکلی آتشدن حرارت ایله قزدردی یعنی
والده سنك خاطرینه زیاده بی حضور ایدی چو بیچاره شد پیشش آورد مهد چونکه اول
مادری نه حضور و عاجز اولدی بشکی اول جوانکا اوکنه کتوردی و ایتدی که ای سست مهر
فراموش عهد که ای عهدینی فراموش ایدیجی و ضعیف محبتلو نه کریان و درمانده بودی
و خرد اول اغلیجی و عاجز و طفل و خرد دکلمیدك که شبها ز دست تو خوابم نبرد که
کیجه لر سنك الکدن بنی خواب الممدی یعنی سندن اوتری بنجه کیجه لر اویمدم نه در مهد
نیروی حالت نبود بویله دکلمیدر که بشکده سنك بیره حالك یعنی اول حالده قوتك
یوق ایدی دقوت ماکرده دکل ایدک مکس راندن از خود مجالت نبود بر حالده ایدک که
کندوکدن مکس سورمکه مجالک یوق ایدی تو آنی که از یک مکس رنجه ‌ای سن اول کسسن که بر
مکسدن انجنمش و بی حضور اولمشسن که امروز سالار و سرپنجه ‌ای که بوکون سرپنجه و قوت
اولمشسن یعنی زیاده قوتلوسن بحالی شوی باز در قعر گور جرده بنده کرده بر حالده
اولورسن که نتوانی از خویشتن دفع مور که کندوکدن قرنجه یی دفع ایتمکه قادر اولمیاسن
دگر دیده چون برفروزد چراغ چشم کوز چراغی بنجه یقه سلور در روشن اولور چو کرم
لحد خورد پیه دماغ چونکه قبر قوردی دماغك یاغنی یعنی پیهیکی اولان دماغی یدی
چو پوشیده چشمی ببینی که راه چونکه بر کوری کورسن که اول کور یولی بیلمز فرق
ایلمز نداند همی وقت رفتن ز چاه کتمك وقتنده یعنی یوردکی وقت راهی چاهدن
تمیز ایلمز بو بیت اشبو بیت ایله تمام اولدی تو گر شکر کردی که با دیده‌ای که اکر سن شکر ایتدك
ایسه حق تعالی حضرتی دیردوکی نعمت دره دانکه انعام و احسانه فیها معتر بیلدك
دیده ایکسن یعنی کوزك واردر دکورسن وگرنه تو هم چشم پوشیده‌ای اکر حق تعالی حضرتنك

ما اعظم شانه انعام واحسانه شکر ایمدکا یسه دخی معنی دی اول ظاهرده کوزمز کوریجیس
کم کورمزسن یعنی انوک ظاهر کوزی کورمزسن انک باطن کوزینک کورمز کم اول احسانک بو
قدر لطف دکرمنی کورمزسن اما انکرنه یرینه کتورمزسن معلم بنا موختت فهم ورای ساکم
فهم ورای معلم تعلیم ایمدی بسرشت ایله صنعت در وجود فدای بلکه حق تعالی حضرتی
ما اعظم شانه بوکی صنعتی سنک وجودکده خلق ایلدی کرت منع کردی دل حق بنوش کو
حق تعالی حضرتی عزاسمه سنک حقی قبول ایدجی قلبکی حق سنه نی قبول ایلمکدن منع ایدیدی
دسامکم فهم اندری دیرمییدی حقیقت عین باطل نمودی بکوش حقا اوله سنه سنکا قوتقوکم
عین باطل کورونوردی یعنی حق اوله سوزی عین باطل استماع ایدرایدک کفتار اندر صنع
باری جل جلاله و ترکیب خلقت انسان به بین تا یک انکشت از چند بند کوببر رمعنی
تانه قدر بند و مفصلدن بجمع الیه ایمد رحکمند الله لق صنعی ایله بر بر بنا بکمزبر اتدی
دمتصل قلدی پس شتخیج باشد وابلی پس دیوانه کدوابلم لکدر که انکشت بر حرف صنعی لینی
کم اول انسانک صنعی وخلقی اوذرینه برحق نقوشی بس وانوک صنعنی بکحمه پس تا نکی کون انه هر رفتار
مرد فکر ونظر ایله کورادکه رفتارنده اوتری که چند استخوان پی زد و وصل کرد که
قدم استخوانه بکنارک اوردی دبر بر برینه متصل قلدی که نی کرویش کحب تمام اتوی و پای کم
طبوقا ددیز وا یاقی دو عکزبی نشاید قدم برکرفتن زجای یعدده ایاقی یوقاری
قالدرمق دیومکو ممکن دکلدر انا نه سجده برادمی سخت نیست ارکسنده سجده ادمی وزرع
سخت ومشکل دکلدر که در صلبش دو صد مهره یک لخت نیست که انوکا ارقه سنی استخوان بربان
دکلدر دو صد مهره یکدکرساختست اکی یوز استخوانی بری برینکا یکجنه دیوز مستوی
تربیت ایلملدر که کل مهره جون تو بر دا ختست که سبحلنی برکل مهره یعنی کلکدن ایکم
تمام زینت ایلندی و ظهوره کتوردی رکان دررنک ای پسندیده خوی سنک جیمکدکی
طمرلرای معتو دخی تو زمینی درو یحد رکنجت جوی برزمین درکانده اوج یوز
التمثی

التمثل از مقا وارد یعنی جیمکد نمنین کبی در د طمرکا ارماق لرکبی در بصر در سر و فکر و
رای و تمیز باشد ده چشم و فکر ورای و تمیز قونلدی در جوارح بتن دل بدانش عزیز
اعضای ظاهر قلب ایله و قلب علم ایله عزیزدر بهایم برو اندر افتاده خوار بهایم
ددکل حالمی یوزلری اوذرینه خوار حقیر دوشمشلردر تو همچون الف برقدم ها سوار اما سن
الف کبی قدمکا اوذرینه سوار سن نکون کرده ایشان سر از بهر خوار انلر یمکدن اوتری
باشلرینی اشغه ایلمشلردر تو اری بعزت خورش پیش سر سن عزت ایله طعامی باشک کنی
کتورسن نزیبد ترا با چنین سروری لیکن سنکا بر نحوزلایق دکلدر که بو بجلی سروری که ایله
یعنی بو قدر معزز و مکرم ایکن که سر جز بطاعت فرود آوری که باشیکی طاعتدن غیری ایله
اشغه کتورسن یعنی طاعت حقدن غیری بر شئیه باش اکمسن بانعام خود دانه دادت چو کاه
حق تعالی حضرتی عز اسمه کندو انعامی ایله سکا دانه ویردی حیوان ویردی نکردت چو انعام
سر هر کیاه حیوانات کبی سنک باشکی ادنه ایلمدی بلکه سنی انواع نعم ایله تربیت ایلدی
حاصل معنی سکم هوسنه نکه ابتی و ورودی قسمتنی ویردی و لیکن بدین صورت دلپذیر
لیکن بو مقبول و مرغوب صورته فریفته مشو سیرت خوب کن فریفته و مغرور اولمه خوب
سیرت طوت و اخلاق حمیده حاصل ایله ره راست باید نه بالای راست هر کم مستقیم
و عبادت کرک راست و مستقیم قامت کرکمز که کافر هم از روی صورت همچو ماست زیرا
کافر دخی صورت یوزندن بز جلیندر مترا انکه چشم و دهان داد و کوش اول الله که
سکا چشم و دهان و کوش ویردی اکر عاقلی در خلافش مکوش اکر عاقل ایسک اول
اللهک مخالفتنه چالشمه یعنی نفسکه تابع اولوب فسق و عصیانسی ایله کرفتم که دشمن
بکوبی بسنگ ز حق متوم که دشمنی سنکا ایله ددکوسه و انوکا ایله جنک و غوغا ایدرسن
مکن باری از جهل با دوست جنگ باری جهلکدن دوست ایله جنک ایلمه یعنی حق تعالی حضرتنکا امرینه
مخالفت اتمه خردمند طبعان منت شناس کند و ترینه ویرن انعام و احسانه بکلجی عاقل

طبیعتلودر بدر بو نعمت یعنی سپاس حق تعالی حضرتنکه وردکی نعمتی شکر میخی ایدر دکرر
یعنی منت واحسان خانه سی شکر وسپاس میخی ایله محکم ومعمور ایدرلر **حکایت در شکر**
منعم که بر منعم واجبست ملکزاده ای را اسب ادهم فتاد بر ملکزاده بر سیاه اتدن
دوشدی بکردن درش مهره برهم فتاد اما شوبله محکم دوشدی که بوینده اولان استخوان
بربری اوزره دوشدی یعنی بربربنه کردی چوخیلی فرو رفت کردن بتن اول ملکزاده نک
بوینی فیلک بوینی کبی اشغه چمه کندی یعنی بوینی باتوب کتدی نکشتی سرش تا نکشتی بدن اوکه
باشی صاغ وصول بوینه دوغری مادام که بدنه دونمیدی پزشکان بانوعی درین طبیبلر
عاقللر بو خصوصده چاره قادری لراصلاعلاج قادر اولمدیلر مکر فیلسوفی ز یونان نعیما
مکر یونان مملکتندن بر فیلسوف که حکمتده کامل ایدی سرش باز پیچید ورکها راست شد
ملکزاده نک باشنی حکمتله کرو چویردی وطمرلری راست اولدی یعنی ینه اولکی کبی اولدی
دکروی بنودی بزنهار خواست شو اکر اول فیلسوف اولمیدی ملکزاده کوتم اولمغه
قرار ایدی دکر نوبت آمد بنزدیک شاه اول فیلسوف بر نوبت کرو ملکزاده نک قتنه
کلدی که اکر رعایت ایدی نکرد ان فرومایه دروی نکاه اول سفله اول فیلسوفه نظر والتفات
ایلمدی بت کر جان بو هوسنکسی نعل نکرده باطیننا صبح جه کندو بوکه افتاده
فرومعتو راسر فروشند نشم سرم وخجالتدن اول حکیم باشنی اشغه کندی یعنی حیادن
باشنی اشغه ایدی دغیرتمون باشنی قادر حقر قادر اولدی شنیدم که میرفت ومی کفت نیم
اشتدم که اول فیلسوف کیدر ایدی دکندو کندویه اهسته اهسته ایدر ایدی معقول قوز یوددر
دی
اکر دی بنبیچیدمی کردنش اکر دونکه اونک بوینی چویرمیدیم بو زنجیره بر مردی فرستاد
تخم بجست پنهانی اول فیلسوف ملکزاده یه انتقام الممکچون بربنده نک الیله بر تخم ویرب
ملکزاده یه کوندردی وعلام ایندی که ملکزاده یه دیدی که باید که بر عود سوز تش
ده کرکی که ای بخور دان اوزره قویه سن ملکزاده که عظیم آمد زو دود اول

مجمع

مجمع قوبانه تحمک نو تونسون ملکزاده یه بو اغیرحق کلدی چونکه اوکی دماغنه ایریشدی
سرو کردنش همچنان شد که بود اول ملکزاده نک باشی دبوینی همان اولکی کبی اولدی
بعذرا دی چره دبشتافتند عذرایله اول فیلسوفی کاره وندن ایوبلر یعنی اره بونه کندیلر
که اکر رعایت والتفات اولنمدو غنک عذرن دیلیدلر بجستند بسیار وکم یافتند
اول فیلسوفی جوق طلب ایلدیلر اما کم بولدیلر یعنی بولدیلر حضرت شیخ رحمة الله علیه
قصه دن مقصود حضرت بیانه شروع ایلدی مکن کرودن ازشکر منعم وپیچ بو نیکی انعام ایدنک
شکرندن چویرمک ایلم یعنی حق تعالی حضرتنه عزاسمه انعام اتدکی نعمتک شکرینی ادا ایلم که روز
پسین سر برادی پیچ زیرا شکر ایتمیکه اول ایکی قیامت کونه هیچ ایله باش یوقاری
کتوره سن وهیچ سنه حاصل ایتمکه قادر اولمیه سن **حکایت** یکی کوش کودک بایدکفت
بر کمسه بر طفلک قولغنی محکم بورده یوبلددیو که ای بوالعجب ای برکشته بخت که ایکنجوقدرس
زبان عجبرای کودک بو وابو لفظی تحان کندو معناسنه اولسه زبان نک معناسنی افاده
ایدر غفلت ادنیه تراتیشه دادم که هیزم شکنی ساکر کسر بیدم که اودن یاردیو
نکفتم که دیوار مسجد بکن ساکر دیدیم که مسجدک دیوارینی قازوخراب ایله حضرت شیخ
رحمة الله علیه مقصود حضرت بیانه شروع ایلدی زبان آمد از بهر شکر وسپاس
لسان حق تعالی حضرتنه شکر وسپاس ایتمکچون اوتری کلدی یعنی انونکچون خلق اولندی
بغیبت نکرداندش حق شناس حق شناس وصاحب دل اولده کسه انی غیبت ایله دوندرمز
یعنی غیبت اتمز بو وجه دهی حاشا دلانی عجبتم دوندرمز کذر کاه قرآن وپندست کوش
قرآن عظیمک ونصیحتک کذرایدجکی یری در قولاق یعنی کوش بو اکی شنه دن اوتری خلق اولندی
به بهتان وباطل شنیدن مکوش کوش ایله بهتان وباطل استماع ایتمکه سعی ایلیه دو چشم از پی
صنع باری نکوست اکی چشم الله تعالی نک صنعندن اوتری ایو در یعنی مصنوعاته عبرت ایله نظر
ایتمکچون اوتری خلق اولندی فاعتبروا یا اولی الابصار ز عیب برادر فروکیر ودوست

ایله قودسنك و دوستك عیبدن كیجمكی یوم بعنی انلرکیب نظر ایله گفتار اندر صنع
باری و شکرگزاری شب از بهر آسایش تست و روز شب و روزك آسایشك و
حضورك ایچوندر مه روشن مهر گیتی فروز روشنلق ویجی و جهانی روشن ایدیجی آفتاب یعنی
کیجه نك روشن ماهی کوندزده منور خورشید صبا از برای تو فراش وار باد صبا سنوك
اوتوری فراش کبی همی گسترانند بساط بهار بهار بساطنی که مراد چمندر دوشرلر
اگر باد و برفست و باران و میغ اگر باد و برف اگر باران و سحابدر و گر رعد و چوگان
زنند برق تیغ اگر رعد که چوکان اولور بختلری سورلر اگر برق کبی تیغ اورر یعنی تیغ
کبی کورنور همه کارداران و فرمانبرند دکلسی ایشلیجیلر یعنی معطلی کورجیلر
و فرمانه حکم ایلدجیلر که تخم تو در خاک می پرورند که خاکده سنك تخمنی بسلرلر
تربیت ایدرلر قطعه ابر و باد و مه و خورشید و فلک در کارند • تا تو نانی بکف آری و بغفلت نخوری •
همه از بهر تو سرگشته و فرمانبردار • شرط انصاف نباشد که تو فرمان نبری • دگر تشنه
مانی ز سختی مجوش اگر صوسز قالورسك سختلقدن حرارتدن حضور اولوب هوش
ایله که سقای ابر آب آرد بدوش زیرا بلوت سقاسی یعنی سقا کبی ابر آب کتورر
بولت اموزی ایله سکا صو کتورر ز خاک آورد رنگ و بوی و طعام حق تعالی حضرتی تمام
شانه خاکدن رنک و رایحه و طعام کتورر یعنی بونلری ترابدن ظهوره کتورر تماشاگه
دیده و مغز و کام که رنک کوزك تماشاگاهی بویی دماغك تماشاگاهی و طعام کامك
تماشاگاهی در یعنی انلر بونلر ایچوندر که دیده رنکدن و دماغ بویدن و کام طعامدن
حظ ایدر عسل دادت از نحل و منّ از هوا سکا ویردی عسل و هوادن ترنکبین
ویردی و انزلنا علیکم المنّ رطب دادت از نخل و نخل از نوا سکا خرما اغاجندن
یاش خرما و یکر دکدن خرما اغاجی ویردی یعنی بو جمله یی کتوردی و طفلیدن سنك ایچون
خلق ایلدی همه نخل بندان بخایند دست که نخل بندلر حیرتدن الرینی چینیرلر

بوبله

بویله دیو ذهیرت که نخل چنین کس نبست که بر نخل بند بو کبی بر نخل باغلمدی
یعنی بو که مانند بر نخل دوزمدی فتبارک الله احسن الخالقین خور و ماه و پروین برای
تو اند آفتاب و ماه و پروین بو جمله سنك ایچوندر قنادیل سقف سرای تو اند سنك
سرایك سقفنك قندیللریدر ز خارت گل آورد و از نافه مشک خاردن سکا گل و نافه دن
مشک کتوردی زر از کان و برگ تر از چوب خشک سنك ایچون معدندن التون و
قوری چوبدن یاش یپراق کتوردی بدست خودت چشم و ابرو نگاشت که کندونك
دست قدرتی ایله سنك چشم و ابرو نقشنی ایلدی که محرم باغیار نتوان گذاشت زیرا
محرمی اغیاره قومق یعنی که تسلیم ایلمك لایق دکلدر توانا که او نازنین پرورد زهی
قادر اولان الله که بنده نازنینی حضور ایله بسلر و بویله لطیف تربیت ایدر بالوان
نعمت چنین پرورد انواع نعمت ایله بویله بسلر بجان گفت باید نفس بر نفس دایم
جان ایله انك شکرینی دیمك کرك که شکرش نه کار زبانست و بس زیرا انك شکری
اتمام ایتمك یالکز دیلك ایشی دکلدر خدایا دلم خون شد و دیده ریش ای خدا دلم قان و چشم
مجروح اولدی که بینم انعامت از گفته بیش که سنك انعامك سوزدن زیاده کوررم
نگویم دد و دام و مور و سمک دیمزم که ایچنده سباع و طیور و مور و ماهی که فوج ملایک
بر اوج فلک بلکه اوج فلکده اولان ملائک بلوکی هنوز از سپاسش اندکی گفته اند
بو جمله هنوز سکا برابر جمله سپاسندن ز صد یا هزاران یکی گفته اند بو قدر بیکدن
یعنی بو قدر بیکدن انعام و احساندن هنوز بر بیکی شکرینی دیمشلردر برو سعدیا دست
و دفتر بشوی یوری ای سعدی دست و دفتری یو یعنی انك انعام و احسانینی بیان ایلمکدن
فراغت ایله براهی که پایان ندارد مپوی بر یوله که پایانی و نهایتی یوقدر یوریمه
و احصاده سعی ایله گفتار اندر شناختن نعمتهای رب العالمین نداند کسی قدر روز خوشی
عالمده بر کسه خوشلقده صحت کوننك قدرینی بیلمز مگر روزی افتد بسختی کشی مگر بر کون

بلا دیکمی کلد خشم نکد دوشی زمستان در ویشی دمنکسار قوا ایدی در ویشک قیشی
چه سهلست یعنی خداوند مال مالدار صاحبك قشی نه آساندر سلیمی که یک چند نالان
کفت بر صانع که بر نعمان نالان ایدیجی یاتمدی یعنی خسته اولوب نالان ایلدی خداوندلرا
شکر دولت نکفت اول صانع حق تعالی حضرتنه نعمت شکرینه دیدی یعنی صحت نعمتی ایدوکنی
بیلوب انوک شکرینه یتمه کتورمدی چو مرد انه رود باشنه تیز پای چونکه مرد لنک یوریجی
در جایکه اولدیسه بشکرانه با کندپای پیادی اولشکرانه یه کندپای اولسن ودیولکه
قدرتی اولنلره توقف ایله به پیر کهن بر ببخشد جوان کهن و ضعیف پیر اولدیره جوان
ترحم ایلر توانا کند رحم بر ناتوان توانا اولان کسه ضعیف وقدرتسز اولدیره ترحم ایدر
چه دانند جیحونیان قدر آب جیحون ارماغنک یاننده اولنلر صونک قدرینه نه بیلورلر
ز واماندکان پرس در آفتاب آفتابده کورفالمزلرده و حرارت مستولی اولنلردن سوال
ایله صونک قدرینه و لذتنی عربرا که بر دجله باشد قعود عربک که دجله ارمغی اوزره
اولتورمسی اوله چه غم دارد از تشنگان زرود زرود صحراسنک صوسزلغندن نه غم طوتر
کسی قیمت تندرستی شناخت بر کسه صحتک قدر و قیمتنی اکلدی که یک چند بیچاره در
تب کداخت که بر زمان سیتمه ده بیچاره اولوب ارییه که کندوسنه علاج ایلکه قادر
اولمدی بود چه در جایزدر اول بیچاره سیتمه ده بر زمان اریدی ترا تیره شب کی نماید دراز
ساکه بید مظلم قیانه دراز کورینور که غلطی به پهلو به پهلوی تاز که تاز و صفا ایله
بر جانبکدن بر جانبکه دونرسن بر آنداز بیمار غلتان و خیزان تب سیتمه نک حرارتندن
اضطرابندن کاه دوشیجی کاه قالقجی بیمارنفسی خصوصا ایچی خسته دن فکر ایلدوکنی حضرتنده
اولدوغکم شکر ایله که رنجور مانند درازی شب زیرا کیجه نک اوزونلغنی خسته بیلور که
الکدن حباحدکن اویومز بیانکه بهل فرام بیدار گشت طبل اوازینه ایدن صاحب دولت
اویاندی چه داند شب پاسبان چون گذشت نه بیلور که پاسبانک کیجه سی نیجه کچدی

داود

۲۰۶

داد و بیچاره نه زحمت چکدی **حکایت طغرل و هندوی پاسبان** شنیدم که طغرل کی
در خزان اشتدوم که بر کیجه طغرل خزانده طغرل پادشاهك کیمی در کوزر کرد بر هندوی
پاسبان بر بار سان بغوی اوزره اوغردی نه بار دیدن برفی و باران و سیل قار و
یغمور یاغدغندن و سیلدن که هوا تمام بردت اوزره ایدی بلرزش در افتاد همچون
سهیل اول بیچاره هندو برودتدن سهیل یلدیزی کبی دترمکه دوشمش ایدی یعنی دترر یکی
دلش بر دی از رحمت آورد جوش طغرلک کوکلی اول هندو اوزره ترحم دن جوش
کتوردی یعنی اکه زیان ترحم ایلدی و بویله دیدی که اینک قبا پوستیم بپوش که نشسته
ستمدی بر کوکلا قفتانم کی دبر دده غلام اول دمی منتظر باش بر طرف بام بر کلام نکه
منتظر اول یعنی بردم بونده توقف ایله که بیرون فرستم بدست غلام که غلام الی ایله ای
طاشره کوندرم یعنی بر غلامک الینه ویروب سکا کوندرم در این بود باد صبا در وزید
پادشاه بو سوزده ایدی که صبا یلی اسدی شهنشه در ایوان شهی خزید شهنشاه شاه لق
ایوانینه آهسته آهسته ایچرو کیردی و شاقی پری چهره در خیل داشت پادشاهك چوق کار
اراسنده بر پری صورتلو بر قوشاق طوتر ایدی یعنی بر محبوب اوغلانی وار ایدی که
طبیعت بدو اندکی میل داشت که طغرلك طبعی اول محبوبه برازجق میل و محبت طوتر ایدی
تماشای ترکش چنان خوش فتاد پادشاهه اول محبوبك تماشاسی اوله خوش کلدی که
کوش ددندی و لطیف کورندی که هندوی مسکین برفتش بیاد که مسکین هندو
اول پادشاهك خاطرندن کندی قبا پوستی کورسنتی بکوش بر کلی قفتان اول هندونک
قولقنه کجدی یعنی وعده اولندی زبد بختش در پشامو پوش آمد و بد بختلکندن اول
هندونکا موزنه کلدی یعنی کیمك نصیب اولدی مگر بیچ سرما بر و بیشجود مگر اکنک
اوزره سرما زحمتی دالکی بیتمز ایدی که دو دریسه انتظار شد فزود که بیرک دو دیکم
انتظار دخی زیاده ایدی بت انتظار ه موت احمر دیدر آدم اوغلی اکه دوچار دیدر

الا انتظار استدرّ الموت نكم كه چو سلطان بغفلت بخفت نظر ایله كوركه چون سلطان
طول غفلت ایله اویودی كه چو بیكزنش با مدادان چه كفت كه اول هندو پاسبان
صباح وقتنده سلطانه طوغری نه دیدی مكر بنك بخت فراموش شد مكر سنك ایكی بختنك
فراموش اولدی كه دست در اغوش اغوش شد كه سنك اوكه اغوشنك قوجاغنه اولدی
یعنی اغوشنه اولو محبوب ایله چونكه تو جنوب باتنك حوصله تنیخ هم الله علی قصه دن
بیود مودت بیانه شروع ایلدی ترا شب بعیش و طرب می رود سنك شبك عیش و طرب ایله
كیدر یعنی كچر چه دانی كه بر ما چه شب می رود نه بیلورسن كه بزم اوزرمزه نه شب یعنی سبب نیجه
كیدر یعنی بیلمزسن كه بزم كیجه مزنه مشقت ایله كچر فرو برده سر كاروانی بر دیك كاروانك
باشی استغم چونكه ایچتی یعنی كاروان خلقی طعام تداركنه مشغول اولمشیدی چه از بار فرو
دیكان شو بر یك ایاقلری قم ایچنه باتمشدن نه غم چكر بلا دار ای خداوند نعمت قاطر اب
ای خداوند نعمت ابادلره ذو رواطوت یعنی مودا رسن كه بیچارالكار كوشت از سراب
كه نه چاره ترك صوباشدن كچدی یعنی بلا و محنت صودن اشدی توقف كنید ای
جوانان جفت توقف ایلكو ناچیه كه جوانان كه دركاروانند پیران سست زیرا
كاروانده سست و ضعیف پیرلر واردركه انلره معاونت لازم در تو خوش خفته در
هودج كاروان سن كاروانك هودجنده لطیف خفوا ایله او یومشسن مهار شتر در
كف ساربان ها دو كه دوه نك یولاری دوه جكلك النده شو وركیایت ثیا قاتخیره اوجها
لم تلتفت الى من عاهنه الكتب چه ماند و كوه وچه سنك بر هامون صحرا و طاغ نه
و قمر نه یعنی تو ملحق نه كه بر و دكی سنك تنكه برابر در زیرا بو وجه ایچنده خفوا ایله
او یودیسن درزیر بار نستاده كان بر سهال ما دینجه ایودكی دیولك مشقتی یودن
قیغ ارده قالنلردن سؤال ایله تراكوه بیكر بیون می برد سنی طاغ صورتلو سركش
دوه ایلدر پیاده چه داند كه حرده بیكند پیاده یه نه بیلورسن كه قان یره یعنی پیاده

جونكه زن و صفت كیمدر
سر اول پاسبان مراد در
اغوش ثانی بر محبوبك اكمدر
طرب شوق معناسنه در
بو بیت بر مصراعنده قافیه كاف فارسی
بر مصراعنده كاف فارسی ایله واقع
اولشدر بو نوع غیر كتابلرده
دخی واقع اولمشدر
زو رفا صو چكمكدر
خداوند لفظ مضاف كلمشدر
هودج دوه نك اوزرنه قونان
قونور محفه كبی بر نسنه در
مهار یولار در
زمال ... لفظنك جمع در ... تر
هامون صحرا در
بیمون كوه بیكر شتر ...
معناسنه در ... دوه
بیمون ... دوه
... در

بودر

بودر بیت كسنكه نه قالدر بوندن یعنی ود نه بلالر چكدیكینی نه بیلورسن با رام دل خفتگان
در میانه ادبا و چادرده خضور قلب ایله او یومشكسه ترحم ناسندها دانسكم گرسنه
قرقه ایكه اولنان كسنك حالنی نه بیلور **حكایت** یكی را عسس دست بربسته بود عسس بر
كسنكه یعنی بر درزدكه النی باغلمش ایدی همه شب پریشان دل خسته بود اول بیچاره
درزد دیكلكیجه پریشانه و دلخسته ایدی بگوش امدش در شب تیره رنگ ناگاه اول
بیچاره درزدك قره كوكیجه ده قولغنه كلدی یعنی اشتدی كه شخصی همی نالد از دست تنك
كه بركسه فلاكتدن یعنی فقیرلكدن ناله ایدر شنید این سخن درزد مسكین و گفت بیچاره
درزد افتقرالندن ناله ایدن كسنك بو سوزنی اشتدی دكه ایتدی كه حقود قید بوده
بیچاره كه چند نالی بخفت بیچاره كیدن و فرزده بیچه بر ناله ایدرسن ادیو یعنی فاتوش
اول برو شكر یزدان كن ای تنك دست یوری الله تعالی حضرتنه شكر ایله ای فقیر
كه دست عسس تنك بر هم نبست كه عسس سنك الوكه بر بیلری اوزره محكم باغلدی
هنوزكه المك دوستكوار دركه لفظی بوننده عقا بكوره اوله جایزدر ممكن نالم
ازنه نوایی بیشی فقیر لكدن وفقرستكلدن حقا نالدا ایلم چو بینی خودنه نواتر كس
چونكه كندوكدن افقر بركسه كورسن **حكایت** برهنه تنی یك درم وام كرد بر عریانه
بردرم قرض ایلدی یعنی قرض الدی تن خویشتن را كسوتی خام كرد اول بر درم ایله كندو
جسمنه بر خام كسوت ایلدی یعنی باعتبار ذهنه بر بوست حقودن او بكندو به كسوت
ایلدی بنالید كاری همانانع بوی حكام اول بیچاره چونكه ای كیدی اضطرابندن اعلادی
دایتدی كه ای بو حكام یعنی ای ایام بزه بونی نو طالع بگرما بپختم درین زیر خام حاری ایلد
بو پوستكل التده بختم و زبان مضطرب اولدم چو ناپخته اگد زسختی بجوش چونكه
اول ناپخته سخت لكدن جوشه كلدی و ناله ایلدی یكی گفتش از چاه زندان خموش
زندان قیوسندن بركسه یعنی بر محبوس دد ناپخته یه خاموش اولدیجه بر ناله ایدرسن

بتر ادبا و چادر ... اوتاغ در
بگفت بو بیت ... حاضر در
معنا ... اوله در
تنك دست فقیر معناسنه در
تنك ... محكم ...
بحسب ...
وام قرض معناسنه در
خام بونده دباغت اولنمش
پوست معناسنه در
حكام ایام معناسنه در
بزه اوبان
گرما حرارت معناسنه در
خوش ... حاضر در

دیدی و اکر نصیحت طریقیله ایتدی بجای آوردی ای خام شکر خدای الله تعالینک شکرینی
یرینه کتوردک ای غلام که چون مانه وقام بر دست و پای کر برچینی دکلسک که اکثر ایاغک
اوزرینه بند اولدی یعنی بر چینی دست و پایکا اوزرینه قید و بند یوقدر مراد ایدنوکک
یرینه کیدرسین بو باشقه بر نعمتدر **حکایت** یکی کرد بر پارسایی گذر بر کسه بر
صالحه اوغرادی بصورت جهود آمو شده نظر اولصالح صورتا اولکسنک نظرینه جهود
کلدی یعنی جهود کورندی اول سببدن قفایی فرو کوفت بر کردنش اول کسه صالحک
قفاسنه بر سله اوردی ببخشید درویش پیراهنش درویش سله اوروب کیمه کوکلکنی
باغشلدی خجل کفت کانچه ازمن آمد خطاست اولکسه چونکه بو حالی کوردی خجل اولوب
ایتدی اول نسنه که بندن کلدی یعنی صادر اولدی خطادر نامعقولدر ببخشای بر من چه
جای عطاست بکا ترحم ایله دبندن صادر اولان خطایی عفو ایله عطا نه یره دکلدر
بشکرانه کفتا بسر بیستم درویش که ایتدی شکرانه باشم ایله طوروم یعنی باشم دریغ
اتمزم بیستم بونده مضارع اولوب اوزره شرحه اولندی ماضی دخی اولمق جائزدر
اول وقت معنی بویله اولور باشم ایله طوردم زیرا بو صیغه ماضی ده مضارع برابردر
که اینم که بخواستی بیستم که بونکم بنی صنوک دکلم یعنی سن بنی جهود ظن ایتدکا ایله
اولدیغم تکلایه پیراهن دکل باشمی دخی فدا ایدردم **حکایت** زنی بار بشی ماننده می کریست
یولدن قیچ اردن قالشی بر کسه اغلر ایدی یعنی بر بیابانده یولدن یوریکده طاقتی طاق
اولمش اغلر ایدی بویله دیو که مسکین تر از من درین دشت نیست که بو هوادن بن دن
مسکین ترک و عاجزرک کمسه یعنی کسه یوقدر جوبار کش کفتش ای بنه تمیز یوک چکجی بر اشکه
صحرادن اولکسه یه اکا ... زیدی سر جور فلک چند نالی نویز معککه جور نغندن سن دخی
بنجه ایچرسن برو شکر کن که خر بر نه یورسن شکر ایله اکرچه خر اولدوغ دکلسین
بیاد دارم که در ایام ... کرامدم ادعیه‌سی ... فقیهی پارنتادن مستی کوزنت

بر فقیه

بر فقیه بر درویش مست افتاده کچدی یعنی راست کلدی مستوری خویش مغرور کشت
کندو مستوریکنه و صلاحنه مغرور اولدی ز نخوت برو التفات نکرد فقیه کبر یوزندن اول
مسته التفات ایلمدی جوان سر برآورد کای پیر مرد اول مست جوان چونکه بو حالی
کوردی و ایتدی کای پیر و صالح کسه برو شکر کن چو در نعمتی یوری حق تعالی حضرتنه
عزوجل شکر ایله چونکه نعمت ده سین یعنی صالحسین که محرومی آید ز مستکبری زیرا متکبر کدن
محروم لک کلور یکی را در بند بینی مخند برکسه‌یی که بندده یعنی فسق و عصیانده کوروب کولوب تمسخر
اتمه مبادا که ناکه در افتی به بند اولیه که ناکاه بنده یعنی فسق و معصیته دوشه سین و ابتلایه
فاسق اولمیه سین مبادا بونده اولمیه معناسنه دخی جائزدر نه آخر در امکان تقدیر هست
آخر تقدیر امکاننده یوقمیدر یعنی حق تعالینک حکمنده ممکن دکلمیدر که فردا چون
باشی افتاده دست که یارندن سنده بنجلین مست اولاسن ترا آسمان خط بمسجد نوشت
تهمان سکا حکمی مسجده یازدی یعنی حق تعالی حضرتی عز اسمه لطفی ایله چونکه سنی مؤمن
ایلدی مزن طعنه بر دیکران در کنشت غیر یلری کلیسا ده اولدقلرینه طعنه اورمه یعنی
سن کافرینه دیو انلری کترینه دخی ایله ببند ای مسلمان بشکرانه دست ای مسلمان شکرانه
اد باغله یعنی نماز قیل و طاعت ایله که زنار مغ بر میانت نبست که الله تعالی حضرتی
اتشپرستلرینک سنکمیانکا اوزرینه بغلمدی یعنی سنی اتشپرست ایلمدی نه خود میرود
هر که جویای اوست کندو اختیاری ایله کتمز و عبادت اتمز هر کسه که اول خدانک طلب
ایدیجیدر بعضی کشانش میبرد لطف دوست بلکه حق تعالینک لطفی ما اعظم شانه اکی
کسه یعنی وجبر ایله چکوب ایلتدر **کفتار اندر نظر اهل دل در سبب الاربابه در**
اسباب نکرملتفت تا قضا سیر کرد نظر ایله کور که قضا یعنی حکم الهی قندن سیر ایلدی
که کورس بود تکیه بر غیر کرد زیرا حق تعالی حضرتنده غیر یمه اوزره اعتماد ایلمک کوریک و حمق اولور
یعنی مسبب الاسبابه نظر ایله اسبابه التفات ایلمه سر سنت باری شغادر عسل باری تعالی

عراسم عشقدن شفا طلوب وخلاصی ایلمشدر. و نیجه امراضک دواسنی اولی سبب قلمشدر
نه چنانکه زود آورد با اجل اما او اعتقاده کلکه اجلی زود کتوره یعنی اکی دفع درنج ایله
عشق خوش کشته زیرکانرا زانچ عشق حیاتی اولنلرکه مزاجی خوش شود لطیف ایدر
ولطیف دخی قوت ویردوکی درد زردن نشاط و علاج اما موت دردنه علاج طوتر
دفاینه سی اولمامق رحمت مانی نه زاکه جانرا بدن جان دیرکه بر نفس قالمش کیمه که جان
بدندن یوقاریده کلم یعنی اولمسی مقرر اولدی کیمه بر آید چه سود انکبین دردهن اغزنده
عسلک نه فائده سی واردر **حکایت** یک کرز پولاد بر مغز خورد برکسه بینیسی ادزره
پولاد کرز یدی یعنی برکسنک باشنه بر پولاد کرز اوردی یعنی اولمسی مقرر اولدی کیمسه کفت
صندلی بمالش بجرد برکسه اکر ایتدی اولدره صندل سورشا یدکم بر فائده سی اولمه
حضرت شیخ رحمه الله علیه بو موعظت بیاننه شروع ایلدی نه بشنو حظ ناتوانی کریز
فطراد کندنه و حکمدن مادام که قادرسن اقترا زایله وقاچ ولیکن حکم با قضا ایچی ستیز
اما قضا ایله ایچم ستزایله وانرکا ایله مقابله ومعاداته جهد ایلمه زیرا فائده سی یوقدر
دروندن تا بود قابل شرب واکل مادام که طبع و معده اکل وشربه قابل اولم و طبیعت الحاف
کلمشا اولم بوده تا نه رونیت وپاکیزه شکل جسم تانه رده وپاکیزه شکلدر وخراب
انکه این خانه کرده تمام بو خانه یعنی بدن اولوقت تمام خراب اولور که باهم نسازند
طبع و طعام که طبع و طعام بر بریله دنیاییله و ممتزج اولمیه یعنی طبیعت عللی
دامراضدن برعلته کرفتار اولمه مزاجت تر خشک وکرم ست وسرد سنکر ماکر تر و خشکدر
وکرم وسرد در یعنی طبیعتک اعتدالی بودرت حندکا مزاجی وکیفیت ایله درکه مراد
خون وسودا وسودا وبلغم در نه دونشر مرتب طریقی ایله مرکب اولدی بجار جسته کادم
بودرت نسنه دن مرکبدر که بو درت عنصردر که آب وباد وآتش وخاکدر و حقیقتده
بوا کی تعبیر کمایتنده فرقی یوقدر و بوحکایه فی التلفظ در یکی زمین چو بر دیکری یافت

بودرت

بودرت رنه برسی چون که او برسا دزسنا اولدی یعنی غلبه ایلدی ترازوی عدل
طبیعت شکست طبیعتک عدل ترازوسنی صیدی و خراب ایلدی بودخی جان دار
طبیعتک عدلی ترازوسی که صندی یعنی اعتدال وصحت کتدی اکر باد سرد نفس نکذرد
ایچروبه نفس کیروب چیقیه تف معده جان در فرو شود معدهنک حرارتی جانی فرو
کتورر واضطراب ویرر وکر دیک معده ایکو شد طعام اکر معده چولمکی طعامی قبیحه بو
دخی دجایتدر اکر معده چولمکینک طعامی قبیحه یعنی هضم اولمیه تن نازنین را شود
کار خام نازنین تنکا ایشی خام وخراب اولور چونکه بو بیلدر مرا بنان نه بنود دل
اهل شافت اهل عقل وصاحب ادراک اولنلرکه بونلره دل باغلمز واعتماد ایلمز
که پیوسته باهم نخواهد ساخت زیرا بونلر دایما بر بریله دوزلمیه لر و ممتزج
اولمیه لردر توانایی تن مدان از خورش جسمک توانالغی وقوت ولطافتنی
طعامدن بیلمه که لطف حق است می دهد پرورش زیرا الله تعالی حضرتنک لطفیدرکه
پرورش و تربیت ویرر بعض نسخهده حقیقت حقیقتها فتح اولور که ضمیر غایبه
راجعدر نکتش کم کرد بر تیغ و کارد اول الله حقیچون اکر انوک برشنه دانوک
خدمتده چشمکی قیلچ و بچاقلر ادزره قویسه یعنی خدمتکاره سنکا خواهی کنار هنوز
اول الله دیردکی عفوتک شکرانه اداسنه کرکدر یعنی انوک شکرینی یکتا اداسنه قادر دکلسن
چون دیدن کز مست بی نهیبی چونکه خدمت ایلدیکا دنه بر یوز قویسن یعنی
طاعت ایله برکره یوزینه قویسن وحق تعالی حضرتنه نیاز وتضرع ایدسن خدا اثنا
خوی و خود را مبین خدایه شنادی وکندو کیم زیرا طاعت وثنایه توفیق حقتعالی
حضرته عنایتکم ویردی گدایی تسبیح وذکر و حضور کدالق تسبیح وذکر و حضور ونیاز
وتواضعدر والله الغنی وانتم الفقراء کدا باید که باشد عرضه کدایه کرکدر که غرضه
اولمه یعنی لایق دکلدرکه کدا طاعت ونمازنه مزد اولوب کندوسنی کوره کرفتم که خود وفرشی

کوردی فرض ایتدم که حق تعالی حضرتنه عز اسمه بر خدمت و بر طاعت ایلدیکمسن نه پیوسته
انقطاع اولورونه متصل اولا خدانک جل ذکره بر رزقنی کسمیسن و انعام و احسانی
کسمیسن **سخن در سابقهٔ حکم ازل و توفیق یافتن بر عمل نیک** کشتا و ارادت
بولدی نهاد اولا الله ما اعظم شانه قبضه اقراره و طاعته میل و ارادت قودی ایل بن
بنده بر استان سر نهاد اندن صکره بو بنده آستانه اوزره باش قودی و عبادت ایتدی
کر از حق نه توفیق خیری رسد اکر حق تعالی حضرتندن بنده یه بر خیر توفیقی ایرشمیه
دایو عمله قدرت درمیه کی از بنده خیری بغیر بار سر بنده دن خیر قچان بر فرد ایرشور
زبان را ببینی که اقرار داد لسانه نظر ایدرسن که اقرار ویردی یعنی ظاهر ازبکک اقرار
ایتدکنه التفات و اعتماد ایدرسن زبان را ببین تا که گفتار داد نظر ایله کوره کم
حقیقتده زبانه تا کیم گفتار ویردی در معرفت دیدهٔ آدمیست معرفت قپوسی آدمیک
کوزیدر که بکشوده بر آسمان و زمیست که آسمان و زمین اوزره اچلمشدر **ع**
آدمی دیده است و باقی پوستست کبیک فهم بودی نشیب و فراز ایشته بو فرقندن
سکا قچان فهم اولور ایدی کر این در نکردی باز بر تو باز اکر حق تعالی حضرتنه عز اسمه بو
قپوی کرم ایله سنک یوزکه اچمیدی سر آورد و دست از عدم در وجود حق تعالی
حضرته عز اسمه صنع ایله عدم دن باشنی و الی وجوده کتوردی در بیا جود بنهاد و
ویردی بجود بونده یعنی الدن جود قودی و اغزه یعنی باشنده سجود قودی **بیت**
شرف نفس بجودست و کرامت بسجود ه هر که این هر دو ندارد عدمش به ز وجود ه
دکری کی از دست بو نمدی یوقلغی اندن قچان جود دکرم کلیدی حکمت بر زبان داد
دکوش نا زید حکمتا یله الله تعالی حضرتنه سکا زبان ویردی و کوش خلق ایتدی
کم باشند صندوق دل را کلید که بو ایکسی کوکل صندوقنه مفتاح اولالر اکر نه زبان
فهم بردی کش اکر زبانه فهم یوقاری طوتمیدی یعنی زبانک کفتار لرک اولمیدی

کی

کردیده و خوردیده اولان
نهی خطاب ایچوندر =

انقطاع رزق معناسنه در =

دردل نهاد تقدیرنده در =

خیر باده و نیر باده اولان
یا وحدت ایچوندر =

سر بوندن استفهام در =

زمیست اصلنده زمینست در
که قافیه دن اوتری نون حذف
اولنمشدر =

جودستا =

کلیدست معناسنده در =

کی ان سر دیکر خبر داشتی بر کسه بر کسنک کوکا سر ندن قچان خبر طوتیدی و ارنه
بیجه فهم ایدیدی و کر نیستی سعی جاسوس کوش اکر قولاق جاسوسنک سعی و جهدی اولمیدی
خبر کی رسیدی بسلطان هوش عقل سلطاننه قچان خبر ایرشور ایدی مرا لفظ شیرین
خواننده داد بکا شیرین و لطیف لفظ اوقیجی لسان ویردی که انوکله معقولات
لطیف لفظ ایله تلفظ ایدم ترا سمع و ادراک داننده داد سکا قولاق و بیلیجی ادراک
ویردی پس بکا لایق اولان سویلمک و نصیحت ایلمکدر و سکا لایق اولان معقول
سوز و نصیحت استماع ایدوب انوکله عمل ایلمکدر مدام این دو چون حاجبان در بند
دایما بو ایکسی که مراد زبان و کوشدر حاجب ترکی قپو اوزره در یا قودمیغی بویله
اوله دایما بو ایکسی قپو اوزره اولدن حاجب ترکیدر ز سلطان به سلطان خبر میبرند
سلطاندن سلطانه خبر ایلتورلر که مراد قلب ایله عقلدر چه اندیشی از خود که فعلم نکوست
نه فکر ایدرسن کندو کندوکه فعلم ایو و مقبولدر از آن در نکه کن که توفیق اوست
اولتقودن نظر ایله یعنی اندن بیل زیرا بو سنک عمل صالحک اول خدانک توفیقی ایلدر
عز اسمه برد بوستان بان بایوان شاه بوستانجی شاهک ایوانینه تحفه ثمر بستان
شاه تحفه ایله یعنی تحفه دیو میوه ایلتدر ینه شاهک بوستانندن **حکایت سو**
منات و ضلالت بت پرستان بتی دیدم از عاج در سومنات سومناتده
فیل کمیکندن دوزلمش بر بت کوردم مرصع چو در جاهلیت منات اول بتیم
در و لعل و جواهر ایله مرصع و مزین ایدی زمان جاهلیتده اولان منات کبی
چنان صورتش بسته تمثالگر تمثالگر اول بتک صورتنی انجیلین خوب باغلمش و زیبا
ایلمش که صورت نبندد از آن خوبتر که اندن خوبرک صورت باغلنمز یعنی اندن اکورک
متصور و ممکن دکلدر ز هر ناحیت کاروانها روان هر ناحیه دن کاروانلر روان ایدی
بو دیلار صورت نه روان اولجانسز صورته کورمکه و زیارت انکم طی کرده ریان

خواننده و داننده اسم فاعلدر =

ادراک

حاجبان جمع حاجبدر قپوجی
قاعده سی اوزره =

به تنقیطنک مقابلی مصراع اولده
اولنده کلیمدن منع ایکیدن =
عونی دیکه

بستان او اصل بوستان کلور =
جمع بستانین دنیه بتکده کلور
سومنات هندوستانده بر بتخانه ده کلوردر =
دبت و کلب ... زمان
منات بر بتک آدیدر مکه زمان
جاهلیتده کعبه ده طورر ایدی =
جاهلیتده اوله صورت
تمثالگر انده صاحب دره =
عام در تمثال خاص
صورت نبندد بونده متصور دکل
معناسنده در = صیغه معناسنده در =
مصراع اولده اولان روان ریختن معناسنده در =
مصراع ثانیده اولان روان جان معناسنده در =

چین و چگل چین و چگل شهرلرینک بتلری مشهورلری قطع ایلمشلردر چو سعدی که فازان بت سکرد ل
سعدی کبی اونک سنکدل دلبرلرندن وفا امیدا ایتدوکی کبی اول پادشاه بردن اول
بتدن قطع وفا ایتمشلردر یعنی اول بتی ایلدم اکر دردیوانلرنه فائده وحصول اوله ایدیکی
خوشتر از زبان اوران رفته از بهر کمان هرکه اندک زبان اوراو سخنلر نقریع
کمان بیشدن اکنه زبان اولور باشر بنکا دکنه نقریع ایدرلر فرمانم ازکشف ایله
ماجرا عاجز ومتحیر قالدم بو ماجرانک کشفندن وبو قضیه نک فهمندن که هیچ چاره یر نشنو
چرا که برجان نو برجانشی بنوه ظاهر دینه معبود ایدینمود هیچ اکر با من سروکار بود
سوزلر معنی که انوک نیم ایدم دوستلغی ومصاحبتی وار ایدی نکو کوید هم هجر ویار بود اول
مع باکم ایو سویلیجی ایدی بیم ایلدم هم هجر ویار ایدی که باکم محبت ایدر ایدی بیرمی بکمیم
کرای برهمن ملامت ورفق ایله اول اعضا ایتدم که ای برهمن عجب دارم انکار ایتمه بتیم
بو بتیمه نکا ایتندن یعنی بو بته اعتبار والتفات ترک ایدن بن عجب طوتدم که مدهوش ایدی
ما نقان بیکربند که حمله بونی اولنار بو قدرتسز دروانس صورتنک جزانلر ندر مقید
بکاه ضلالت دن یول کز وضلالت جاهلنی مقیدلردر یعنی بریزی کوز ایم کجه منزلدر
نه نیز دیده سنده رفتار بابی منه انوک انککونه وقدرته ده ایا عنک رفتار وحرکتی دار
درستده نکه بر کیزه نرجای کراد بتی بابغمسی دیوزنی اوزه ایتسی یر بنونه
قالتمز نه بینی که چشمانشی اوکه باست کورمزمیسی که انوک کوزلری کمی باد ندر
دیا بامغی ازسنک چشمان فهمست سنک چشمی اوندردن وفا طلب ایتمک قانی معبود
ایدنلک خطا وناصعقولدر بودم دخی جایز در چشم ده بنکا دبرن که سرلداوابته در
وفا طلب ایتمک خطادر بر بیع کفتی ان دوست دشمن کرفت یونه دیکی اوزره یعنی بو
سوزی سویلدوکمدن اوتری اولدوکه دوست اولان منه بنی دشمن طوتدی واظهار عداوت
ایتدی چراتش سوز نفسم دردمن کرفت عجبند ده اتش کبی اولدوکی بنی طوتدی

یعنی باکه زیاده سنه حضور اولدی مغان راجز کردد وبیران دیر فوری اولکلیسه
اولن مخ لری وبیرلری جراتدی وبندن استماع ایتدکی سوزلری التفصیل ایلرسیان
ایلدی منویم دران اعظمی بدی چراولا عجمی ده جبر وصلاح یوزنه کورم هم اولنک
هم الکثرة الجمیع فتاده نگران یارند جهان یازندادقو یجی کبر کردوسکوی تربیینی
صحف ابراهیم علیه السلام اوقو یجی کبر بهوم ایدیدیر چوسکو برمن از برای مکوان
کلب کبی بهجم اوزرنده اولکسکوان دن اوتری که مراد بیل مکوانندن اولن بت در کم
حکایت اولنمش بختیدر جوان راه که بیشتان راست بود چونکه اول اکرکی بول
بعینی کوز وضلالت انلرکا اوکلرینه راست ومستقیم ایدی ره راست در پیش شان
کج نمود صراط مستقیم یعنی اسلام انلرک قتنده اکری کورندی که مرد ارچه دانا وصاحب
دلست زیرا کشی کرچه دانا وصاحب دلدر بنزد یک نه دانان جاهلند اما جاهلک
قتنده جاهل در فرومانده ام از چاره بیچون غریب غریب که چاره دن عاجز قالدم بردن
از مدارا نه دیدم طریق عاقبة الامر بلادن خلاص بولمغه مدارادن غیری طریق کورمدم
مداراة الناس صدقة چو بینی که جاهل بکین اندرست چونکه کورهسن که جاهل کین
وانتقام دهلاکک قصدنده در سلامت بتسلیم ودین اندرست سلامت ونجات انوک
سوزنه تسلیم ودیو لا امکده ودفع وملایمتده در چه بینی برهمن راستودم بلند
اول بتمهده اولن برهمن لرک اوکوسی زیاده و بند معرع ایدم زنش خلق طریق ایله
بو یلجه دیو که ای پیر تفسیر واستادزند که ای متغیر کیتی وزندک استادی مرا نیز
با نقش این بت خوشست باکه دخی بوتبک نقشنه ایده حظ واردر یعنی بونک نقشی
باکه خوش ولطیف کلور که شکل خوش دقامت دلکشست زیرا خوب شکلی ولطیف
قامتی واردر بدیع آیدم صورتش در نظر انوک صورتی بنم نظرمده عجب کلور ولیکن زمعنی
ندارم خبر اما معنیسندن وحقیقتندن خبردار دکلم که سالوکا این منزلم عن قریب

زیرا بو مملکته یقین زماننده سلوک ایدیجی اولدم یعنی بو یره یقین ده کلدم بو ارزنک
نادرشناسه غریب هاد بو که غریب اولن کسه کمی بوداناکل یعنی غریب سایر
دیارده اولان احوالدن ایوی دکی اولدقده بغیر تفحص ایلمز زیرا الغریب کالاعمی
لوکان بصیرا ٭ غریب آمدم در دیار شما ٭ توداناکه چه رفت اندرین رقعه بو بقعه نک جمله
احوالنی سن بلورسن زیرا بو رقعه نک اوکنی سن دبو قومک سید کارین نصیحت کر شاه
این بقعه بو بقعه نک شاه نصیحت کری یعنی نصیحت ایدیجی شاهی سن هم صحبت در
صورت این خسم بو خمک صورتنده همین ونن سرواردرالی بیان ایلیه که اول پرستند کان
صنم کاکه عبادت ایدیجی ترک وطالی ترکادلی صنم یعنی بن اولیم عبادت بتقلید کرایست
زیرا تقلید ایله عبادت ایلمک ضلالت در فتنکره دکه اکاهیست سعادت
شولدر که انوک اکاهلکی واردر یعنی سعادت و دولت شولدر عبادت ایدوب که
انوک عبادتی تحقیق ایلیه در تقلید ایله دکلدر حضرت شیخ رحمه الله علیه ایدر
چون که بو سوزلری بن انک تزریله دیدم برهمن رنگ بادی برافروخت روی برهمنک
سرو رندن دبنا شتندن یوزی متغیر اولدی یعنی باده حظدن یوزی قزاردی
پسندید و کفت ای پسندیده گوی بهم سوزلرمی بکندی و ایتدی ای معقول ده معقول
سویلیجی سؤالت صوابست و فعلت جمیل سؤالک صوابدر فعلک جمیلدر بمنزلکه
هرکه جوید دلیل سفر داپرس ره جوکم دلیل کثرت الدلیل تم السبیل بسی چون تو کردیدم
اندر سفر برهمن حضرت شیخ رحمة الله علیه الدعا ایجون اول صنمک سایر صنملردن اولن
تفضیلنی بیان ایدر بویله دیو سزد سنجلیلی ... طولادم در عالی
کشتایدم بتان دیدم از خویشتن بی خبر سایر دیارده ... بترکوردم کندو وجودندن بی خبر
جز این بت که هر صبح ازینجا که هست بو بتدن غیری که هر صباح طوردوغی یردن برآرد
به یزدان دادار دست حکیم الله التی قادرده ساده الایله نیاز ایدر دکو ...

هم اینجا باش وکر استربک دمراد ایدینورسک که حقیقتی بیلهسن هم بو کیجه بونده اول
که فردا شود سر این بر تو فاش که یارین بو نکته سری سکا فاش وروشن اوله
شب آنجا بودم بفرمان پیر ایرک فرمانی ایله کیجه انده اولدم چو بیژن بچاه بلا در اسیر
بیژن بلا چاهنده اسیر و محبوس اولدوغی کبی بن بلا چاهنده اسیر اولدم بیژن بر پهلوانک
آدیدر که افراسیاب آنی بر چاه ایچنده حبس ایتمشدی عاقبت رستم اول مملکته واروب آنی حبسدن
خلاص ایتمشدی شبی همچو روز قیامت دراز لیکن اول کیجه قیامت کونی کبی دراز کیجه ایدی
مغان کرد من نا وضو درنماز مغ در تم الواقفه ابدستسز نماز ده یعنی ابدستسز نماز قیلورلر
ایدی کشیشان هرکز نیازرده آب بهرکز صومعه نجمنک کیشیلرایدی یعنی هرکز طهارت
وابدست بیلمزلر ایدی بغلها چو مردار در آفتاب صوقولتی در آفتاب ده اولن جیفه کبی ایدی
که غایت ایله پر مردار کیجه کی دار ایدی مکر کرده بودم کناهی عظیم دارسه مکر بر عظیم کناه
ایتمش ایدم که بردم در آن شب عذاب الیم که اول کیجه ده بر عذاب الیم چکدم یعنی باد عذاب
چکدم بیت که کر اهرمن این دلق ریائی بکنم ٭ دوری راهبینا ... عذابیست الیم ٭
همه شب درین قید غم مبتلا دکل کیجه بو غم قیدنده مبتلا ایدم یکی دست بر دل یکی بر دعا ٭
زبان اضطرابدن بر الم کوکلم اوزره بر الم دعا اوزره که بنی بو محنتدن و بو بلادن
خلاص ایله دیو خدایه مناجات ایدر ایدم که ناکه دهل زن فرو کوفت کوس که ناکاه
دهل زن کوس چالدی یعنی تجدید وقتی ایرشوب نوبت چالنمغه باشلدی بخواند از قضا
برهمن خروس ... آکه زدن برهمن خروس کبی اوتدی یعنی کندو رنکانی باطلارینی
اوزره برهمن اذان اوقودی خطیب سیه پوش شب خلاف سیاه کیش خطیب شب
اولان شب خلافنه برآورد شمشیر روز از غلاف شمشیر بکزر روزی غلافندن چیقاردی
یعنی صباح اشکاره اولدی کلام بودرکه حضرت شیخ رحمه الله علیه روز لفظنی شمشیره تشبیه ایتدی
شب لفظنی سیه پوش خطیبه تشبیه ایلدی که سنی اوادده العقوددن عدّ ایلدی اکرچه

وزنیت اولوعناسنه ورسه

رقعه بو بقعه وده اولان
یعنی طلب ایدیجیدرسه

بو بقعه شاهی نصیحت ایدیجی سن
یعنی بو ارکنک عالمی سنا بو وجه
دخی جایزدر سه

برهمن بو یوزده بلاد اوقودی سه

پسندید بو سوزی ... ایدر سه

بیزدان الله ... سه

تاکیجه باشیمزدن امرقاصر ورسه

دریاچه بلا ... یدر سه

بحر ونی سه

بحبونت برابر ... سه

فضاره بعض نسخه دربعضا
واقع اولدیغی ... سه

سیه بو نسخه صنعتی کیجه ... سه

مشبه بهیکوار سندن بعض صنم اثبات ایدی شمشیر کبی دشمنلره علا فندن جوق ماکبی
نقادانش چو در سوخته چه آتشی تو چره دوشدی یعنی آتشی قوجره بنجه ظاهر اولور
جیه‌دن فی الجمله ظاهر اولدی اتشک صنم اضافتی اضافت بیانیه‌در بیکدم جهانی سوز اوروفته
بردم ده تمام جهان سعدلمشی درویش اولدی تو کفتی که در حطه زنکبار سن دیر ایدک
کوزنکستان فطرستوه زنکی کوشه تا که در آمد تتار تا کاه بر کوشه‌دن تتار کلدی
یعنی روز پیدا اولوب ظلمتی تاراج ایلدی معانه بته رای تا شستم زدی یوزلری
یوغمشی نامعقول رای تو شخ در بوینا آمد نماز در رو دشت دکوی ظاهر کلدیلر یعنی
پیدا اولدیلر دره و دره‌دن و یار نیدن دصحرا و محله‌دن کسی نامرد دکه مردان زن
نماند مردودن وزن‌دن شهرده کسه قالمدی جمله‌سی اولدیلر دران شکر جای سوزنه
نماند بر مرتبه ده کثرت اولدی که اول بتخانه ده اکنه براغنه یر قالمدی من از غصه رکوید
واد خواب جست من غصه‌دن رکوز و خوابدن جست ایدم که ناکاه تمثال برداشت دست
کم ناکاه تمثال یعنی اول بت الینی یوقاری طوتدی چونکه بت بویله ایدی بیکبار از انها
بر آمد خروش باد عزوره انلردن خروش کلدی یعنی انلره اول تعجبدن جوشیده خروش
ایلدیلر تو کفتی که دریا در آمد بجوش سن دیر ایدک که دریا جوش
و خروشه کلدی چو بتخانه خالی شد از انجمن چونکه بتخانه کثرت و اجتماعدن خالی اولدی
برهمن نکه کرد خندان بمن برهمن خندان بکا نظر ایلدی و ایتدی که دایم ترا
بیش مشکل نماند که بیدرم سنک بو خصوصده ارتق مشکلک قالمدی حقیقت عیان کشت
و باطل نماند حقیقت عیان اولدی و باطلدن شی قالمدی چو دیدم که جهل اندرو محکمست
حضرت شیخ رحمه الله علیه دیر چونکه کوردوم انده جهل محکم ده و اصلاحه قابل دکلدر خیال محال
اندرو مدغمست محال فکر و خیال انده مدغم و مستغا عندر نیارستم از حق دکر هیچ کفت
ارتق اول محلده کرده هیچ حق سوزدن سویلمکه قادر اولمدم که حقه اهل باطل بیان نهفت

زیرا

زیرا حق سوزی اهل باطلدن ستر ایلک کرکدور کون کم هیچ قابلیتی یوقدر چو
بینی زبردست را زور دست چونکه زبردستی زور دست وقوی کوره‌سن نه مردی
بود پنجه خود شکست کندو پنجه‌کی صیمق ونتکم بعض ایشنده بکک اکرچه بهادر
دکلدر حضرت شیخ رحمة الله علیه ایدر کوردم که مرادن غیر بوکا طریق یوقدر
زمانی بسالوس کریان شدم برمان سالوس و حیله ایله کریان اولدم و ایتدم
که من زانچه کفتم پشیمان شدم که بن اول سوزدن که بو تنک حقنده ایتدم پشیمان اولدم
بکریه دل کافران کرد میل کریه ایله کافرلرک کوکلی میل ایلدی دیک کرکه‌کون اغلدی دبته
دیونلره اعتقاد وانلره ضدیدر عجب نیست سنک از بکردد بسیل عجب دکلدر اکر طاش
سیل ایله دوره و حرکت ایلیه زیرا اول کافرلرک کوکل طاشندن اشد ایکن بنی کندو
دینلرینه کیرد کظن ایتدیلر دویدند خدمت کنان سوی من چونکه بنم بو حالی کوردیلر
خدمت ایدرک بنم جانبمه یکوردیلر یعنی حرمت و عزت ایله بنم یانمه کلدیلر بعزت کرفتند
بازوی من عزت ایله بنم بازومی طوتدیلر شدم عذر کویان بر شخص عاج عذر دیرک
و اعتذار ایدرک اول بتک کوکتنه دوتلمشی شخص عاج کرسی زر کوفت برکت
ساج اول بت آبنوس تخت اوزره قونلمشی بر زرافشان کرسیده ایدی بتکر ایکی بو
نادم ببوسید بت هکرکانه بر بوسه دیردم یعنی الینی اوپدم بوسه دفعی جانبدر ایله ایلیم
بت هکره بر بوسه دیردم یعنی الی بوبته قونوردوم و انی اوپدم و ایتدم که لعنت بر دباد
و بت پرست که اول بت اوزره و کم طاپجی که اوزره لعنت اولسون بتقلید کافر شدم
دو ز چند تقلید ایله بر قاج کون کافر اولدم یعنی بر نیجه کون دینمی ستر ایدوب تقلید ایله
انلرک آیین باطللرینه اوزره اولدم بر همن شدم در مقالات زند حضرت ابراهیم علیه السلامک
مقالاتنده وانلری تحصیل و تکمیل ایلکده بر همن اولدم انلر حکم بلکه اعتقاد ایدیلر
جو دیدم که در دیر کشتم امین چونکه کوردم که دیرده امین و معتمد علیه اولدم نکنجیدم

انده‌حق بزه‌بین حزم للغدن و فرهدن یر یوزنه صغمدم یعنی یابان حظا اتدم زیرا
بو یده اگلدن مرادم فرصت بولوب انتقام الماق ایدی جونکه بکا اعتماد و اعتقاد
اتدیلر دریدیم محکم ببستم یعنی برکیجه کلیسانک قپوسنی محکم بغلدم قفلیدم چوب و کلید
چون عوزد عزب کجه صوت و صدا غنیدم و سکرتدم یعنی اودنبکال قادره و غلک
اصلی معلوم ایدمکه ایچون اطرافی تجسس ایلدیم نکه کردم از زیر کشت و زبر بت
اول دخی تختک التندن و اوستندن نظر ایلدیم یکی پرده دیدم مکلل بزر اوراده
التون ایله برزنمش بر پرده کوردم یعنی التون تل ایله طوقنمش ایدی پس پرده مطران
آذر پرست اول پرده اردنده استطابجی مطرانی کوردم مجاور سر یسمانی بوت
بو اینکه ادمینی اننده طوتوب مجاور اولوب اوتوراید بنم دران حال معلوم شد
نوری بکا انده حالده ایدوکی معلوم اولدی چونکه داودکاهی بر دم سنو داود پیغمبر
علیه السلام ادزیمه الحان معلوم اولدیغی کبی که تاجارچون کشید دیسمان چونکه اول مطران
التن طوتدیغی ایپ چکم بالجمله بچارده هم دست فریاد قولان اولهم فریاد دیجی در
و دعا ایدیجی ترکی فریاد دیجی یعنی فریاد ایتجی اولدیغی حالده الندن بوقاری قادر رد بوغله
قرشولاشکار اکو بکم حق تعالی حضرتنه تضرع ایدر اول برهمن فلکی بو اسلوب بعدرز الدیشی
برهمن ستانزردی حق سرشار برهمن چونکه بو حالی کوردی بم یوزم دن برهمنی اولدی
کشف شد بود که برهمی کار زیرا کیجه ایکی یوزلی اولدره اولمق قباحتدر یعنی
نکنده قفتانک ظاهر و حسیه اولمق قباحتدر مراد اولعزالنکی عیبی ظاهر اولدی
دیکر بنا بنیدومی در بیش تاختم چونکه اول مطران بنی کوردی چابدرن دخی
انوک اره کجه چابدم یعنی اولسکرتدی بن دخی انوک اره کجه سکرتدم تکوبش بچارهی
برانداختم بشتوبائی باسنی اسنفه برقیویه اتدم که دانستم از ثناوان برهمی
دنیا بیلدیم که اکا اول برهمن دیر قالم بماند کند سکیدر خونی من بجم خونه یعنی

هلاکه

هلاکه سعی و قصد ایدر یسنود که ازمن برارد دمار اول معلون بکنوکه بندن دمار
بوقاری کتوره یعنی بنی هلاک ایده مبادا که سر پوشیکم آشکار اولیه که انوک سرینی آشکار
ایدم چون از کار مغنیه خبر یافتی چونکه مغنیوک ایشندن خبر بولدک و دشمنک حاکم
قصدنه الکدک زدستش بر آور دمار یافتی اندن بوقاری کتور یعنی امان ویرمه
هلاک ایله چونکه انوک حیله سنی اکلدک و هلاککه فرصت و قدرت بولدک که کرزنش
مالی آن بی هنر زیرا اکر اول مغنیه بو یره یصین کزا هدسترار زنوکانی دکر
ارتق اول بو بخت سنک قیانکی اکمن و فرصت بولجاق سکا امان ویرمز هلاک ایدر
وکر سر گذشت نهد بر درت وکر اول مغنیه خدمت ایله سنک قپوکا ادزیر باش قویه
دقو دلوق کوسترمه اکر دوست یابدین دست سرت اما اکر قدرت و فرصت بولورسنک
باشنک کسر فرشیته را بابی در بی حبنه الدا یچی نکدهیم ایدچی نکاینها وزیره ایاق
قوم یعنی اکم تابع اولم چو رفتی ودیدی اماتش بجنه چونکه انوک ایزینه ادزیمه کتدک
دانی صادق صادقک اما چون کوردک و معلوم ایلدک که سکا قصد ایدر اکم امان ویرمه
و هلاک ایله تمامش بگفتم بسنکان جیث محصل کلام اول قیزیقداشلی ایله اول جاه
ایجنده تمام دبخدوم که از مرده دیکر بنیاید حدیث که اول حالتدن ارتق سوز کلمز یعنی
انوک هلاک نده اصلاسنکم تالدی چودیدم که غوغا بس انگیختم چون کوردم که بر غوغا
قوپاردم و قتل نفس ایتدم رها کردم آن بوم دبکر نختم اول مملکتی ترک ایتدم و قاچدم چو
اندر نیستانی آتش زدی چونکه بر قمشلقده آتش دروک زنهار بر برهیز کن زجر دی
ارسلانردن حذر ایله اکر عاقل ایسک ارسلان قریجه نک طرفندن آکن قیلغتی یوریکر
زیرا قریجه یوریکلی نک قوتلق دیرجه کبرد هلاک ایلر مکش بجه مار مردم کزا بی ادم
امرینجه یعنی آدم حوقچی ایلانک یوریسنی دیلمه چو کشتی دران خانه دیکر نیاید اما چونکه
دیکه ارتق اول خانه ده اکلنمه چو زنبور خانه بیاشوقی چونکه اریخانه سنی یعنی

قوانشی بوزدی وطاعتدی کو بنا از محلت که کرم اُمیدی اولمحه دن قاچ نیراشی دوس
یعنی بنبوردی سینسه اوغراست بجابکتر از خود مینداستر کنوکوز جابکدی دیها درکی
اولمکیسا وقاته واتوکی ایه خصومتا یه جوانفتاد داشی بونو ان بکیز اما بو نکه
واقع اولدی که کنوکوزن جابکی کها وقی اتوکی دانیکی دیشکا ایدروت یعنی انون ضدرا ایده د
بمها ن اول فرادرای سعدی جینی هنو نیست سعدی نکا ادراقنو یعنی کتا بندن بو بکبر
لطف وعنیف نیضیح بو قو بکجون با ی دیوار کنوی جایست جونکه دیوارکا یاغنی
یعنی تمکن قازدی ارتق اولدی دیوار یتیم طورسه زیرا دستو که بیقدوب سنی هلاکا ایدر
نهندانوم بعدا زان رستخیزاول قیامت یعنی اول عظیم غوغادن صکره هنوز کلدم
فرانجا براه یمین تاجحن داوراه دن یمین یونه ای یعنی یمینه کلدم داورادن کیجه کلدم
سزدیها الله تعالی ازان جمله نکی که بحق کوزنت اول جمله جی نعمدن که بم ادرنم کجوک
یعنی شول بلالردن ومحنتلردن که بکه واقع اولدی دنم با جار قرنبرینی نکلت دنم
بو کوندن غیر بستر یا اولدی دحضورا یلیدم دراقبال تایید بوبکر سعد سعد ادعا ابو
بکرک تاییدی دسطحی دولتنده کمادر نزاید جوا دقبل دبعد که بیچ مادر اجکیر
اوغلان طوغمز بو نون اوکوندن وبونون صکره نرجو نفکدا دخواه امور فلککو جوزیدن
دادکیجی ونکا یتا یدجی کلدم درین سایه کستر هپاه امدم بو عودکسا به سنی بسطا یدجی
پادشاه بناه والتجا یه کلدم دعاکوی این دولتم بند وار بو دولته یعنی بو دولت
صاحبی پادشاه دعا دیجی وثنا ایدجی یم بنده کبی خدا یاتو این سایه با ینده دار ای خدا
سن بو سایه یی و بو دولتی باینده وباقی طوت اکرخدمت نمی آید زدستم
دعاکوی تمام بر جاکم هستم که مرهمی نهادم درخورد ریشی زیرا اول پادشاه یکم
مرهم قودی اما جراحتمه لایق دکل که در خورد انعام واکرام خویش یعنی کنو نکی اکرام
وانعامته لایق مرهم قودی یعنی جزو رعایت کاغ ایدی اما اول پادشاه لطفندن کل عنایت

ایدر

ایلدی کی این نکر نعت بجای آدرم بو نعمتک شکرینی بن قچان یرینه کتوردم دکرپای
نکردد بخدمت سرم اکا اول پادشاهک خدمتنده باشم ایاق اولدی یعنی باشم ادرنم یورم
فرنج یافتم بعد ازان بنوها اولد بنو ردن دبلالردن صکره فرنج بولدم واضطرابدن
خلاص اولدم هنوز بکوشست ازان بنوها هنوز بنم قولغمده اندن نصیحتلر
واردر یعنی انکه هرکه که دست نیاز بنودردن بر بلاد وکه هر قچان که نیاز و
تضرع الله براتم جو بیکاره ودانا بیران سر بیجی الهک درکاهنه عرض ایله قالدرم ودعا
ایدم بیادآید ان نصیحتم اول حینده شو بیا اولن نصیحت بنم یادمه کلور نصیحتدن
مراد سو ستانده کوردکی حضردر که حکایت اولنده ذکر اولنمشدر کنو فاکرد رخچشم
خود بینیم بم خود بینکی کوزمدن فاکا ایلر یعنی انانیتی دکبر وعجبی بندن ازاله ایدر
بدانم کم دستی برداشتم بجوبم شود الی که دعا دنیا به قالدردم به نیرو بی خود بر
نیزداشتم انی کندو قوتمله یو جلتمدم یعنی الوی دعا دنیا به حقیقتده بن قالدرمدم
بلکه حق تعالی حضرتی جانبندن انی دفع ایدیلر نتکم بو آیت کریمه بو سوزی مثبتدر
وما رمیت اذ رمیت ولکن الله رمی صاحب دلان دست بر می کنند صاحب دللر
کندو اختیارلری وقدرتلری ایله الی یو قاری چکرلر یعنی نیاز ودقوعه اختیار لرید
قدرتلر ایله ال قالدرمزلر که سرپرشته ازغیب در می کشند بلکه غیبدن الی
اوجنی چکرلر یعنی حق تعالی حضرتی طرفندن معاد ایرشورلر دیرخیر بازست وطاعت
ولیک بو سوزک صحتی شوندن بیلدکه خیر وطاعت قپوسی دائم مفتوحدر ولیکن
نه هرکس توانا ست برفعل نیک هرکس ایو فعل وطاعته قادر دکلدر همینست مانع که
دربارگاه مانع ایجی بودرکه بارکاهه یعنی پادشاهک بارکاهنه نتواید شدن
جز بزمان شاه کتمک ممکن دکلدر پادشاهک فرماننده غیری ایله کیتمک قدرتیست در
دست کس قضاد قدر مفتاحی کمسنه الینه دکلدر انجق حق تعالینک قدرتی الینه در

توانای مطلق خدایست وبس هرایشه قادر حق تعالی حضرتلریدر یعنی عز اسمه والله علی
کل شی قدیر پس ای مرد یوینده بو راه راست ایله ای صراط مستقیم اوزره یوریی دیو نجی
که توانایست منت خداوند راست سکا منت یوقدر بلکه حق تعالی حضرتنه در یعنی انا
کم سکا عمل صالح وعبادت وطاعت ایتمکه قدرت ویردی چو در غیب نیکو نهادت سرشت حونکه
حق تعالی حضرتلری غیبده سنی ایو طبیعت تو یوغردی یعنی قضا ایله سنی سعید خلق
ایدی بنایدز خوی تو کردار زشت قدرده سنک خوی کیدن قبیح فعل وفسق کلمز زیرا بو
کرد این حلاوت بزنبور دیشبو حلاوتی یعنی عسلی ظاهر وپیدا ایلدی هماکنس که دریاد
زهر از نیش همان اول الله که مارده زهر خلق ایلدی پس معلوم اولدی که جمله‌سی انوک
فعلی ایله ایمش چو خواهد که ملک تو ویران کند چون حق تعالی استیه که سنک ملکنی ویران
ایده وسنی سلطنتکدن جدا ایلیه نخست از تو خلقی پریشان کند اولا سنی ظالم ایتدکله ایده
خلق سندن پریشان ایده وگر باشدش بر تو بخشایشی اما اگر خدانک سنک اوزرکه بخشایشی
وترحمی اوله رساند بخلق از تو آسایشی سندن خلقه راسایش ولطف ایرشدر
سنی عادل ایتمکله تکبر مکن بر ره راستی طغری یولده اولدیغک ایچون تکبر وعجب ایله یعنی علیه
دیو کبر ایله که دست گرفتند برخاستی زیرا سنک الوکی طوتدیلر قالقدک یعنی حق تعالی
حضرتنه سکا توفیق وسعادت ویردی بو مرتبه یه ایرشدک وسعادتلوک سنی سود ومحبت
اگر بشنوی سود یعنی بونم سوزلرم بیم دنیاکه وهم آخرتکه نافع بودر اگر قبول ایدرسک
بمردان رسی گر طریقت روی خدادوستلرینه ایرشورسون اگر سالک طریقت ایسک یعنی
طریقت وصف ترکیب اعتبار اولنوغنه کوره در وصف ترکیبی اعتبار اولنمدغنه کوره طریقت
لفظنکا ونی را تقدیر اولنور معنی بویله اولور اگر طریقته وطریق مستقیمه کیدر سالک
ایدر ایسک مقامی بیابی گرت ره دهند بر مقام بولورسن وجناب کبریایه ایرشورسون
اگر سکا یول ویرلر وهدایت ایدرلر که بر خوان عزت سماطت نهند کا اندن صکره سکا

عزت طعامی اوزره سکا سماط قورلر وسنی مقبول درگاه ایدرلر ولیکن بنایدکه
تنها خوری اما کر کز یعنی معقول دکلدر که ای یالکز یه‌سن نه سعدیا بیچاره یاد
آوری بلکه نه چاره سعدی نه یاد کوره‌سن دکر چه اونوی بر مقدار نصیب ویره‌سن
بو بنده مراد دعا ایچون دعا طلب ایدر نتکم بو بیت انی روشن ایدر فرستی مکر رحمتی
در پیم مگر ارد حمه بر رحمت کوندره‌سن یعنی ردم ایچون فاتحه اوقیه‌سن فالتم حضرتلری
رحمت ومغفرت استورده یه‌سن که بر کرده‌های خویش واثق نیم زیرا کندو عملمه اعتماد
ایدوجک دکلم زیرا توبه‌مه حکم یوقدر **باب نهم در توبه ونظر در کار آخرت** بیانی
که عمرت بهفتاد رفت کلامی شول کسه که سنک عمرک یتمشه کتدی یعنی یتمش یاشه ایرشدک
مگر خفته بودی که بر باد رفت مگر اویوریدک که بوقدر عمرک یله کتدی یعنی ضایع
اولدی سن انده نابیخبرسن همه برگ بودن همی ساختی دنیا عمرکی یاد دنیا ایله اولمق
ارزغی ولوازمی وذخیره‌کی مهیا ایلدک بتدبیر رفتن نپرداختی لیکن اخرته کتمکی تدبیرینه
وسلوکه لازم اولان نسنه‌یه مشغول اولمدک قیامت که بازار مینو نهند قیامتده که
جنت بازارینی قورلر وترتیب ایدرلر منازل باعمال نیکو نهند مرتبه‌لری ایو عمللر
ایله ویررلر واکا کوره رعایت ایدرلر وان لیس للانسان الا ما سعی بضاعت
بچندانکه آری بری اولقدر که بضاعتکوری آکا کوره سیم وزر ومال ایلدرسن یعنی
قیامتده عملک قدر مرتبه بولورسن یعنی قیامتده عملک قدر مرتبه بولورسین
اگر مفلسی شرمساری بری اگر مفلس ایسک یعنی ایو عملک یوق ایسه خجالت ایلدرسن
که بازار چندانکه آکنده تر زیرا بازار اولقدر که طاغلیرد وکد معمور کورد یعنی دکان
زده اسباب ومتاعی نه قدر چوق اولورسه تهیدست را دل پراکنده تر تهیدستک
وفقیر اولن کسنک کوکلی زیاده پراکنده‌لک وپریشانلکدر بو سوز تمثیل طریقی ایله در
غفلت اولنمیه ز پنجه درم پنج اگر کم شود اله درهمدن اگر بش درهم کیدر وضایع اولم

دلت ریش سرپنجهٔ غم شود سنک دلک غم سرپنجه سنک مجروح اولور یعنی اولدیغکدن
قطعک مجروح و پریشان اولور چو پنجاه سالت برون شد ز دست چونکه عمرکدن
الی ییل اوکوندن کتدی که هرکز تدارک اتمکه قادر اولمیوک غنیمت شمر پنج روزی که هست
باری غنیمت صایی و فرصت بیل بر بش که وارد ر بونده دخی اجل ایرشمدن در بیت
تادرین پیریکم ایکی یوزی اولدن . باری بغلط حرفنده ایام شبابت . اکر مرده مسکین
زبان داشتی اکر مسکین اولن زبانه د وتیدی یعنی تکلم قادر اولیدی بس یاد ورادی
فغان و داشتی فریاد ورادلقایله فغان طوتیدی بویله دیو کای زنده جان هم امکان
کفت کای دیر رجو تا که سویلکه امکان و قدرت واردر لب از ذکر چون مرده برهم
مکفت مرده کبی ذکر برابر اورمه تو بی ذکر و طاعتدن اویومه و خاموش اولمه کمارا
بغفلت بشد روزکار چونکه بزم روزکارمز غفلت ایله کتدی ده بر فطا یم کچدی
تو باری دمی چند فرصت شمار سن باری بو بر قاچ نفسه و دقیقه فرصت صایی که بر
دخی الکه کرد کلدر **حکایت پیر و تحسر خوردن او بر حیات روزکار** شبی در جوانی و طیب ورنم
بر کیجه جوانلقده و طیب و هفتان دیمکدر ده و حضور و سرور برده جوانان نشستیم
چند بهم بر قاچ جوانلر بربره بیلجه اوتوردق که مصاحبت و لطیفه ایدر ایدیک چو بلبل
چو بلبل سرایان چو کل تازه روی اول جوانلر بلبل کبی ترنم ایدرلر کل کبی لطیف و
تازه یوزلو ایدیلر ز شوخی در افکنده غلغل بکوی شوخلقدن و بشاشتدن اول
جوانلر محله غلغل و صدا براقمش ایدیلر جهان دیده پیری ز ما در کنار بر جهان
دیده پیر بزدن کناره اوتورمش ایدی ز جور فلک لیل مویش نهار فلکک جورندن
اول پیرک شب کبی سیاه مویی نهار کبی بیاض اولمش ایدی یعنی صباحی صقالی تمام اغرمش
ایدی چو فندق دهان از سخن بسته بود اول پیرک زبانی سوزدن فندق کبی باغلنمش ایدی
نه چون ما لب از خنده بر بسته بود اول پیرک لبی بزم کبی خنده دن فستق کبی اچلمش

دکل

پنجه ها ملفوظ ایله پنجاه معناسنه در سر انداز محققدر =

شمر امر حاضردر =

شمار امر حاضردر =

نشستیم جمع متکلمدر =

کوی محله =

لیل لفظنک موی لفظنه اضافتی مشبه بهک مشبهه اضافتی قبیلندندر

بسته قفلدر =

دکل ایدی جوانی فرا رفت کای پیر مرد بزدن بر جوان اول پیرک یانینه کتدی
و ایتدی که ای پیر کشی چه در کنج حسرت نشینی بدرد حسرت و درد بوجاغنده محنت و
درد ایله نه اوتورورسین یکی سر برآر از کریبان غم غم یقه سندن بر کره باش چیقار و برارام
دل با جوانان بهم آرام دل ده حضور فراغ ایله جوانلر ایله صالین برآورد سر سالخورده
از نهفت یاشلو پیر چونکه بو سوزی جوانلردن استماع ایلدی باشنی یقه سندن چیقاردی
جوابش نکر تا چه پیرانه کفت نظر ایله کورکه پیر اول جوانه نه اصل پیرانه لطیف و مقبول
دیدی ادل جواب بودر چو باد صبا در کلستان وزد چونکه کلستانده صبا یلی اسه
چمیدن درخت جوان را سزد صالنمق و حرکت ایلمک کنج و تازه درختده لایقدر چمد
تا جوانست و سر سبز خوید فصل مادام کم تازه و یشلو در صالنور و حرکت ایدر
شکسته شود چون بزردی رسید همیشه یاره ینمش اولور چونکه صاری لغه ایرشدی
یعنی تمام صارردی بهاران که بار آورد بید مشک بهار ترکه بید مشک یمشی و برکینی کتوردر
بو معنی اوزره آوردکه فاعل بهاراندر که سبب اسناد اولنمیدر بو وجه دخی
جایزدر بهاران ده که بید مشک بار و بر کتورر یعنی بید مسک تازه و لطیف اولدیغی
بید مشک سوکت قیون دیدکلری سلطانی سوکت در و مطلقا خوش بویی اولان میوه سز
اغاچه بید مسک دیرلر ادفلا مور اغاجی کبی بریزد درخت کهنه برک زرد کهنه درخت
قوری یپراغنی دوکر قندن قالدی که تازه برک و بار کتورر نزیبد مرا با جوانان چمید پیرا و ر
جوانه ایتدی بکم جوانلر ایله صالنمق یرشمز و انلر کبی عشرت و نوش ایلمک بکا دکشمز که بر
عارضم صبح پیری دمید زیرا بنم عارضم اوزره پیرلک صبحی ظاهر اولدی یعنی صباح و صقالم کبی
اغردی بیت چو صادق کیجی انکینا اغردی صقلکک . چرکو بوقسی ببینهد بو غر براقکک
بقید اندرم جره بازی که بود شود جره باز که بنم قیدمده ایدی جره بازدن مراد یوننده
روح در دمادم سر رشته خواهد ربود دمیدم اتکادنی قابی کیته یعنی دایم مرغ روحم

برآر امر حاضردر =

سالخورده یاشلو معناسنه در =

خوید فصل معناسنه در واو رسمده در بنا حاصلی =

اندرم قیدم نقدیرنده در =

نن قفسنده دیار عدم مه طیران ایتکاسنی شمار است نوبت بر این خوان نشست بو
جوانلوغ نوالی اوزره اوتورمق وعیش ونوش ایلمک سزکدر بکذرد کم ما ازین بنشیتم
دست زیبا بشتم دن ال یودق وسواد هوسدن فراغت ایلدک جو بر سر نشست ان
بوز رکاجبار جون که پیر کیدن باشه اوزره غبار اوتوردی جون که پیرکیدن باشه اوزره
غبار اوتوردی یعنی باشمزه صاچی اغردی واشتعل الراس شیبا دکر منتظر عیش جوانی
حلال ارتق جوانلق عالمنه اولان عیش ونوشی امید طوتمه مر ابرف بارید بر پر زاغ
بلم زاغ قنادی بکز سیاه صقالمه اولده قار یغدی یعنی صقالم قار کبی اغردی نشاید
جو بلبل تماشای باغ بلکه شمدن کرو بلبل کبی باغ تماشاسی مقبول ولایق دکلدر
کند جلوه طاوس صاحب جمال صاحب جمال طاوس جلوه وخرام ایدر جمی جوان
باز بر کنده بال قنادی قوپمش دیو شمدن طغان دن نه استرسن مرا عم شکی اکنون
در رود بجد بهم محصول طار کلدی یعنی جسمده قوت وقدرت دذوق وسرور
قالمدی شمار اکنون می در وسبزه نو اما اکرکسنه کور هنوز شمدی تازه بتر یعنی
سزکه ظهکو زنبه بورر کلستانها ما را طراوت کذشت بوم کلستانزکه طراوتی وبطافتی
کجدی که کل دسته بندد جو پژمرده کشت کل کیم دسته باغلر جون که پژمرده اولدی یعنی
صولدی مرا تکیه جان پدر بر عصاست ای بابا کوجانم بنم تکیه واعتمادم شمدی عصا
اوزره در دکر تکیه بر زندکانی خطاست شمدن صکره حیات اوزره تکیه واعتماد ایلمک
خطادر مسلم جوان راست بر پای جست ایاق اوزره صچرامق وقالقمق جوانه مسلم
ولایقدر که پیران برند استعانت بدست زیرا پیرلر ال استعانت ایدرلر یعنی
قالقمقده قوتده اللرینه طیانوب قالقرلر بوده دخی جایزدر غیریکسه ترک الرلری
طوتب قالقرلر بکل سرخ رویم نکر زرد تاب بنم کل کبی قرمزی لطیف یوزمه نظر ایله
کورکه صاری التون کبی صررسنده قرمزی رفت جون زرد شوان تاب افتاب بچون که صرردی

اشقمه کتدی یعنی عمرده قریب اولدی بنم دخی جونکه بکذرم صحرادی مرد فلک شمر عدم
کمکه قریب اولدی هوس پختن از کودکی ناتمام بالغ اولمش طفلدن هوس پیشورمک
یعنی هوا وهوس جاشمق جنان زشت بنود که از پیر خام خام واصلاح کلمش پیردن
زشت وناممقبول اولدیغی کبی نابالغ طفلدن ابجکین قبیح ونا پسند اولمز یعنی پیردن
هوا وهوسه یاپه زشت اولور زیرا عمری آخره ایردی یمنونا فرصت تدارکینی دکلدر
مرا می بباید جو طفلان کریست بلکه شمدی کناهلریمک شرمندن اطفال کبی اغلمق کرک
نه شرم کناهان نه طفلانه زیست شمدی بلکه اطفال کبی اغلمقلکوک دیرلک ده هوا وهوس
سیه ایلمک کرکن نکو کفت لقمان که نازیستن لطیف وخوب دیدی لقمان حکیم که دیری
اولمامق یعنی اولکک به از سالها بر خطا زیستن بنم ییللرجه خطا وعصیان اوزره دیری
اولمقدن یکدر هم از بامدادان در کلبه بست هم صباحدن دکان قپوسنی باغلمق
بیع وشراسی ترک ایلمک به از سود وسرمایه دادن ز دست فائده وسرمایه یی الدن ویرمکدن
یکدر جوان تا رساند سیاهی بنور جوان سیاه لغی نوره ایرشدرنجه یعنی جوانک صقالی
اغرنجه برد پیر مسکین سپیدی بکور مسکین پیر اقلیغی قبره ایلدر یعنی ایلدر **حکایت**
طبیب و پیرمرد کهن سالی امد بنزد طبیب بر یاشلو پیر بر طبیبک قتنه کلدی ز نالیدنش
تا بمردن قریب اولر پیر که بر جهتله ضعفی وار ایدی که انلدنک ناله اتمسندن اولکم قریب
ایدی یعنی جهان اولکم طور ایدی که دستم بزرک بر نه ای نیکرای کم پیر اولطبیب ایشدی
ای نیک رای بو طمرم اوزره الک قو یعنی نبضمی طوت که پایم همی بر نیاید زجای بیلمزم که
بکم نه اولدی که ایاغم یوقاری کلمز یعنی حضور ایله ایاغم اوزره حرکت ایتمکه قادر دکلم بدان
ماند این قامت خفته ام اکم بکزر بو بنم اکلمش قامتم که کویی بگل در فرو رفته ام که دیرسن
یعنی کو یکیم بالچق ایچنه باتمشم بدو کفت دست از جهان در کش طبیب پیره ایتدی جهاندن
ال چکوب هوادن فراغت ایلم که باید قیامت بر اید ز گل که قیامت سنکا ایلمک

بالجمله یوقاری کلم یعنی دنیاده سندن صکره سکا علاج میسر کلدر لیکن اول حکمه فایده
بودر کم دنیادن ال چکوب آخرت تدارکنی کوره سن که سکا اندن اجر و ثواب حاصل
اوله. حضرت شیخ رحمه الله علیه نفسندن جوانی حسرت بیانه شروع ایلدی نشاط جوانی
ز پیران مجوی پیرلردن جوانه منسوب اولان نشاط و ذوق طلب ایلمه که آب روان
باز نیاید بجوی زیرا اقیجی صو کرو ارقه‌سنه کلمز یعنی ماء جاری تکرار کروسنه رجوع ایلمز. بیت
طرب نوجوان ز پیر مجوی • که دیگر نیاید آب رفته بجوی • اگر در جوانی زدی دست و پای
اگر جوانلقده دست و پا اوردک ایسه یعنی عالم شبابده اک هوا و هوس و فسق و فجوره
عمر عزیزیی صرف اتدک ایسه در ایام پیری بهش باش و رای. باری پیرلک وقتنده
عقلدن رای ایله اول. چو دوران عمر از چهل درگذشت. چونکه عمرک زمانی قرق ییلدن
کچدی. مزن دست و پا کابت از سر گذشت. دست و پا اورمه زیرا صو باشکدن اشدی
یعنی معاصی و خطایه اقدام ایلمه که عمرک آخره ایرشدی. بعض کسه بو وجهی قبول اتشدر
دست و پا اورمه زیرا صو باشکدن اشدی یعنی سندن صکره شفا بولمسی ایلمز زیرا قرق
ییلدن صکره اصلاح امکان یوقدر دیلکن وجه ذکرکم محقق ملایمی اولدیغی روشن در. نشاط
از من زمیدن که گرفت. حضرت شیخ ایدر نشاط و سرور اولدقدن بندن نفرت ایتمک
طوتدی و مفارقت ایتمکه باشلدی که شام سپیده دمیدن گرفت. که بنم شامم یکونده سیاه
مویده اقلق ظاهر اولمق طوتدی یعنی صباح و صقلم اغرمغه باشلدی. ببایدهوس کردن
از سر بدر. سندن صکره هوا و هوسی باشدن چیقرمق و غفلتی ترک ایدوب صلاح اوزره
اولمق کرک. که دور هوس بازی آمد بسر. زیرا هوس بازلق دوری باشه کلدی و نوبت
پرستلکه نهایت بولدی. بسبزه کجا تازه گردد دلم. حصا سبزه‌ده جمع ایلم کوکلم قنده
تازه و سرور اولور که سبزه خواهد دمید از گلم. حال بوکه بنم کلمدن سبزه بتمک سبزه یعنی
موته زیاده زمان قلمیز قالدی. تفرج کنان در هوا و هوس. جوانلق عالمنده هوا و هوس

تفرج

تفرج ایدرک گذشتیم بر خاک بسیار کس. چوق کسنک مزاری اوزرندن کچدک که سانی که دیگر
بغیب اندرند شو دکسه لرکه دیگر عالم غیبده در. همچنین جهانه کلمش لر در. بیایند و
بر خاک ما بگذرند. کلوب بزم بنادکدن صکره بزم قبرمز اوزرندن کچرلر. دریغا که فصل جوانی
برفت. حیفا و دریغا که جوانلق فصلی و تازه لک زمانی کتدی. بلهو و لعب زندگانی برفت
لهو و لعب و هوا و هوس ایله حیات و زندکانی کتدی. دریغا چنان روح پرور زمان
حیفا بو کبی روح بسلیجی و حیات ویریجی زمان ایدی. چو زمان که بگذشت بر ما چو برق
یمانی که بزم اوزرمزدن یمن برقی کبی کچدی یعنی اول عمر و زمان یمن دن کورینن برق کبی زیاده
سرعت ایله بزم اوزرمزدن کچدی کتدی. برق نعتنک یمان لفظنه اضافتنک فایده‌سی
بودر که اندن برق زیاده سرعت ایله کورینور اضافتی ادنی ملابسه ایچوندر. ز سودای آن پوشم
وای خورم. اکیم و بوکیم فکرندن یعنی جامه و قوت تدارکندن. نپرداختم تا غم
دین خورم. مشغول اولمدم تا که دین غمنی ییم و آخرته راغب ایلیم. دریغا که مشغول باطل
شدیم. حیفا که باطل و نامعقول مشغول اولدق. ز حق دور ماندیم و غافل شدیم. حق
تعالی حضرتلرندن غایت اوزاق قالدق و غافل اولدق. چه خوش گفت با کودک آموزگار
نه لطیف دیدی بر طفله استادی که کاری نکردیم و شد روزگار. اوقومغه متعلق بر عمل ایتمدک
دسنه حاصل ایلمدک که روزکار و عمر کتدی. گفتار اندر غنیمت شمردن جوانی پیش از ضعف
پیری. جوانا ره طاعت امروز گیر. ای جوان طاعت یولنی بوکون طوت و عبادته تمدی مباشرت
ایله که فردا جوانی نیاید ز پیر. زیرا یارن پیردن جوانلق کلمز یعنی جوانلق عالمنده اولان
قوت و شوق پیرلک عالمنده اولمز. فراغ دلت هست و نیروی تن. تنک بک فراغی و حضوری
و جسمک قوتی و زوری وار در. چو میدان فراخست گوی بزن. چونکه میدان وکیغ در
برطوب اور یعنی چونکه طاعت و عبادته قوت و طاقتک وار در بر سعی ایله. من آن روز را
قدر نشناختم. بن اول جوانلق عالمنده اولان کونک قدرینی بیلمدم. بدانستم اکنون که در باختم

اودکونکه قدرینه شمدی بلدم که انی ضایع اتدم واالدن چقاردم قضا روزکاری زمین
دیر بود قضا اوله لطیفه روزکاری بوله ایتدی که هر روزی زدی بتخت قدر بود که
اوله روزکارده هر کون شب قدر کبی عزیز و شریف ایدی چم کوشش بیرخیزید بار
توجه ایله کوکا اتشده نسپی ایده دیبه قادر اولور تومیرو که بر باد پایی سوار سن یوری
که یدا یاتی دات اوزره سوار سن یعنی عبادت شمدی اقدام ایله که هنوز سنده قوت و قدرت
وار دیوضه بیر اولدقد نصکره هیچ شیئه قادر اولمزسین شکسته قدح کر ببندند درست
اکر صنعتی قدح بیت و لطیف بغیدرلر که قدح شکسته نک معلوم اولدیغی بیاو ردد و ابوبهای
درستیه هماسی کتورمسه کرکدر یعنی اوکم بهاسنی کتورمز کنون چون فتادت بغفلت زدست
اما شمدی چونکه غفلت ایله الکدن دوشدی طریق بولمزدیه چاره یبست انی باغلق دن
غیره کردر طریقی طوتمق و چاره یه امکان اولمز یعنی بو حاله ایرنجه عمر کچدی و هوس ایله
کوردک شمدن اوتوری عمرکچدی هان یوقدر که باقی قلان عمرک طاعت و عبادت ایله و فارغ اولمیه
که کفت بچیکون در انداز تن سا که اینده تنک یعنی کندو دکه جمیع حسنات
چو افتاده هم دست و پای بزن چونکه دوشدی یعنی بو بیله واقع اولدی بر دست و پایی اور
یعنی جد و جهد ایله باقی عمرک صلاح و وفا ایله نتیجه کلام بودرکه ساکنم ایتدی که عمرکی
هوا و هوس ایله و ضلال و عصیان بحر کنوکه ات اما چونکه بو بیله ایلدک باری
کندوکی خلاص ایتمکه سعی و اقدام ایله توبه و استغفار و طاعت و اعتذار ایله بغفلت
بدادی ز دست آب پاک غفلت ایله پاک صویی الدن دیردک و فرصتی ضایع ایلدک
چه چاره کنون جز تیمم بخاک شمدی خاک ایله تیمم ایتمکدن غیری نه چاره چو از چابکان
در دویدن کرو چون که یمکده چابکلردن سبقت ایتمدک بندری هم افتان و خیزان
برو باد پیر دوشه رک و قالقه رق یوری یعنی چونکه والسابقون السابقون زمره سندن
اولمدک بار التائب من الذنب کمن لا ذنب له ایله عامل اولمق اقرادر

قالم

قالم

کران باد پایان برفتند زود اکر اول یل ایاقلولر ده زیاده سرعت ایله
یوروسیجیلر یعنی مقبول ولی اولنلر سرکشدیلر و میدان الوی کرایسه تو بی دست و پا
از نشستن بچیه سی ای انسان دایاقتز یاقود معنی بو بیله اولدیغی انسان و ایاقسز
باری اوتورمقدن قالق آن مرکب بر که اهسته اهسته یوروسه اولالای هنر هنوز پیاده جوانی
اکاه اول ای نادان عقل لو هنر هنوز اکر جو کمندی بمی دار کوش اکر عاقل ایسک قولنکی
باکه طوت و سوزلرمی استماع ایله بلند آسمان زیر پای امری بلند اسمانی ایاغک التنه
کتورسن یعنی اسماندن رفیع القدر اولورسن اکر قول سعدی بجای اوری اکر سعدینک
سوزنی یرینه کتورسن یعنی نصیحتی طوتسن **حکایت** شبی خوابم اندر بیابان فید
صی اسنده برکیجه خواب قرو بست پای در بیابان بقید بنم ایاغمی قیدایله باغلدی یعنی
خواب بمرتبه ده غلبه ایلدی که اصلا یوریمکه طاقتم قالدی کویا که بنم ایاغمی قید ایله باغلدی
شتربانی امد بهول و ستیز بر دوه جی هیبت و غوغا و عناد ایله کلدی زمام شتر بر سرم
زد که خیز دوه نک یولارینی باشمه اوردی و ایتدی که قالق یوخسه یاتورسن مکر دل
نهادی بمردن ز پس مکر خوابدن صکره اولکمکه کوکل قوردک یعنی راضی اولدک که بر کیجه
ز بانک جرس بس سبب نودکه قرتنا واز ایله قالقیمبن بو نه دیدکدن صکره اول
شتربان ایتدی مرا هم چو تو خواب خوش در سرست بنم دخی باشمده خوب و لذیذ خواب
وار در یعنی بنم دخی اویقوم وار در ولکن بیابان به پیش اندرست اما بیابان اوکمزده در
که قرامی جونه وار در حضرت شیخ رحمة الله علیه بوند مرقت بیانه شروع ایلدی
تو کز خواب نوشین بیانکه رحیل سن که لذیذ خوابدن رحیل اوازیله قالقمزسین
سزلر عادت در که قافله نک کوچ وقتنده الرحیل الرحیل دیرلر ادیورکه قامت
قافله اسبابنی مهیا ایلیه یکرمز دکر تکبیر رسی در سبیل یولده اولان قافله یه کردقچه
ایرسون سن فرو کوفت طبل شتر ساربان ساربان دوه طبلخانه چالدی یعنی کوچ کوسی

چالوب بمنزل رسید اول کاروان کاروانک اول منزله ایرشدی فنک هوشیاران زفتنی گفت
سعادتلو شول فرخنده بختلو و مبارک طالعلو عاقل که بیخولره دخل زنان بسازنده رفت
که دیوردن کون کیجه کوسی چالمزدن اول رفت و اسبابه دور زاد ره مهیا ایدر یعنی اجل
ایرشمزدن اول اوقت بلاغی حاضر ایدوب تدارک ایدر بطریقه رفتگان تا براند نشر پولدی
اول یولده تاکه باشی یوقاری کتورمز یعنی خوابدن باشی قالدرمجه دک بنشنده رفتگانرا
اثر یولدکشتلرک یعنی کاروانک اثرنی و تیزنه کورمزلر سبق بر دره زوکه برخاسته بود
اول کانلدی یوجی که تیزها لعدی یعنی منزله اول ایرشدی شول یوجی که خوابه الدنمیوب
ایرکن قالقدی پس از نیل بیدار بودن چه سود کاروان کوچدکدن صکره خوابدن
بیدار اولمقده نه فایده یکا در بهاران. یعنی انده جو برکسه بهارلرده ایمه حاصلی
یعنی اکمش چه گندم ستاند بوقت درو اولکسه نه دیرتنده. و قوصی زماننده نه بغدای
الور یعنی الدنیا مزرعة الاخرة حسبنجه دنیاده نه اکدر ایسه آخرتده انی دوشری بولور
فمن یعمل مثقال ذرة خیرا یره ومن یعمل مثقال ذرة شرا یره کنونت بایدای خفته بیدار بود
ای اویومش کیمسه شمدی اویانمق کرک چو مرگ اندر آرد زخوابت چه سود چونکه سنی خوابدن
موت اویاندره اول وقت نه فایده نتیجه کلام بودر که اولمزدن اول فرصت و غنیمتی
ترک ایلکه اولدکدن صکره پشیمانلک فایده ویرمز الناس نیام فاذا ماتوا انتبهوا
چو شیب اندر آمد بروی شباب چونکه جوانلک یوزینه ایرکلک کلدی یعنی صقالکا اغرددی شبت
روزت دیمه بر کون زخواب بسنک شبک یعنی اولدی چشمک خوابدن قوپر یعنی خواب
زمانی کچدی سن شمدی فکر و کوزنکا اچ مصالح اخرتی دیه نه ایسه انی تدارک ایله معادن روز
بر کندم از عمر امید بسا دل کوه عمردن امید قوپردم و حیاتدن مایوس اولدم
کز افتادم اندیشه ای سفید کرنه سیاه صقالم آق دکشدی یعنی صقلم اغرمغه باشلدی
دریغا که بکذشت عمر عزیز حیفا عزیز و مقبول عمر کچدی بخواهد گذشت این دمی چند نیز

بوبر

بو بر قاچ نفسی دخی کچسه کرکدر گذشت انچه در ناصوابی گذشت کچدی اول عمر که نامعقول ایله
و غفلت ایله کچدی انی ایرشمک ممکن دکلدر ور این نفس هم بنیابی گذشت اکر بو باقی قالان عمر
دخی اصلاح ایلمیوب بوده کچدی ایسه بالکلیه مغبون و محروم اولورسن کنون وقت تخمست کر
بپروری شمدی تخم و زراعت وقتیدر اکر بسلر ایسک کر امید داری که خرمن بری اکر
امید طوتر ایسک که خرمن ایده سن و غله حاصل ایده سن یعنی اکر جنت امید طوتر ایسک طاعت
و عبادت ایله که انک زمانی شمدیدر زیرا حیاتک صاغ فرصتی فوت ایلمه تکم ابتلادر
٤ بیا سائق که فالناس ارزاق بشهر قیامت مرو تنکدست قیامت شهرینه الی بوش کتمه
یعنی اوراده عملسز کتمه که وجهی نادر و بحسرت نشست زیرا انده حسرت ایله اوتورمق
دمی طوتمز یعنی معتبر دکلدر کرت چشم عقلست و تدبیر گوش اکر سنک عقل کوزک و قبر
تدارکک وار ایسه یعنی صاحب عقل ایسک و ادوب قبره کرمکی تدبیر کوزه کور وار ایسه
کنون کن که چشمت کو بر دست نور اول تدارکه شمدی ایله که هنوز چشمکده نور یعنی
مادام که حیاتده سن بو بر قاچ دمی غنیمت بیل و فرصتی الدن بجا به توان ای پسر سود کرد
ای پسر سرمایه ایله فایده حاصل ایلمک ممکن در چه سود ایدیا نرا که سرمایه خورده نه قالده
کللو اولکیمه که سرمایه سی یوق یعنی ثواب حاصل ایلمکه عمر و حیات ایله ممکن در اما شول
کمسه که عمرینی هوا و هوسه صرف ایلدی آخرتده اکا نه ثواب حاصل اوله کنون کوش کاب
از کرم بر گذشت طاعت و ثوابه شمدی سعی ایله که صو باشکدن کچدی یعنی هنوز عمرک اخری ایرشب
اجل بوغازک المدی قدر الطاقة صلاح و فرصتی و اقتدار ایله نه وقتیکه سیلابت از
سر گذشت اول وقت سعی ایله که صو باشکدن کچدی یعنی عمرک اخر ایردکدن صکره کوششی
و اهتمامک فایده سی یوقدر کنونت که چشمست اشکی ببار شمدی که چشمک وار در هنوز
جهت یمشدر بر کون یاشی یاغدر یعنی هنوز که حیاتده سن کناهکدن اوتری اغلا زبان
در دهانست عذری بیار شمدی که زبانک اغزکده در کنتاه قدر تکلادر بر عذر کتور

یعنی انلرک خطالری ایچون توبه واعتذار ایله نه پیوسته باشد روان در بدن دایما جان بو بدنده
اولماز یعنی حیات دنیا باقی دکلدر نه همواره گردد زبان در دهن دایما زبان اغزده
دونمز و حرکت ایلمز یعنی هر دم زبانه کفتار میسر دکلدر کنون بایدت عذر تقصیر کفت تقصیر
عذرینی شمدی دیمک کرک که قدرتک واردر نه چون نفس ناطق زکفتن بخفت تقصیر عذرینی اول
وقت دیمک کرکمز که نفس ناطق که مراد قوت ناطقه در چونکه سویلمکدن اویودی یعنی فراموش
اولدی زسبب کلام بودر که اولدکدن صکره کناهه توبه واستغفاره قادر دکلسن
نهار شمدی بیک فرصتی فوت ایلمه ز داننده کان بشنو ای زیرک قول بو کون عالم زردن سوز
ونصیحت ایشت که فردا نکیرت بپرسد بهول زیرا یارین قبرده منکر ونکیر هول وهیبت ایله
سکا سؤال ایدرلر پس بو کون بیلمیلم یارین انلره بنجم جواب ویره سین غنیمت شمار ای
گرامی نفس غنیمت صایی بو قیمتلو عزیز نفسی که مراد حیاتدر که بی مرغ قیمت بپرد ز قفس
زیرا مرغ سز قیمتلو طوتمز نکن مرغ ضایع باقسین دحیف عمرکی بیهوده یره ویرمه فایتی بیر
افسوس دحیفا ایله ضایع ایلمه که فرصت عزیزست والوقت سیف زیرا فرصت عزیزدر
ووقت سیف قاطع در کم کرده دن دمک محالدر **حکایت** قضارا یکی را رگ جان برید
قضا بر دیرنک جان طمرینی کسدی یعنی حکم الهی ایله بر کیمسه وفات ایلدی دگر کس بمرگش
گریبان درید اکا باشقه بر کیمسه انک موتی سببی ایله یقه سنی یرتدی ونوحه وفغان ایلدی
چنین گفت بیننده ای تیزهوش زیاده عقللو بر اهل بصیرت بویله دیدی چو فریاد و
ناله رسیدش بگوش چونکه اولکسنک فریاد وناله سی یعنی اول عاقلک قولاغنه ایرشدی
ز مقتول قودبودر زدست شما مرده بر خویشتن سزکا اولو کوندن میت کندو ازرینه
گرش دست بودی دریدی کفن اکر اول میتک قدرتی اولیدی بیچ‌کفنی تعندن واضطرابدن
کفنی یرتار ایدی بویله دیو که چندین ز تیمار و دردم مپیچ که بنم غمیمدن و دردمدن
بو قدر مضطرب ودرپیچ اولمه که روزی دو پیش از تو کردم بسیج زیرا دنیادن اخرته

برکی

براکی کون سندن اول سفر نقل ایلدم فراموش کردی مگر مرگ خویش مکر کندو موتکی
فراموش ایلدک که مثنتی ناتوان کرد ریش که بنم موتم سنی مجروح وضعیف ایلدی حضرت
شیخ رحمة الله علیه قصه دن مقصود معرفت بیاننی شروع ایلدی محقق چو بر مرده ریزد
گلش محقق واهل بصیرت میتی دفن ایتدکده چونکه اول میتک اوزرینه بالچیغ وطپراغی دوکه
نه بردی که بر خود بسوزد دلش محققک کوکلی حقیقتده اول میت اوزرینه یانمز بلکه
ترحم ایتمز بلکه کندو اوزرینه یانر زیرا عاقبت بن دخی بو حاله کرفتار اولورم دیو فکر ایدر
زهجران طفلی که در خاک رفت شول طفلک فراقندن که اول طفل خاکه کتدی یعنی اولدی
چه نالی که پاک آمد و پاک رفت نه نالان ایدرسن اول طفل دنیایه پاک کلدی پاک کتدی
تو پاک آمدی بر حذر باش و پاک سن دنیایه پاک کلدک پاک اول که ننگست ناپاک رفتن بخاک
زیرا طپراغه ناپاک کتمک ایله کتمک عیب وعاردر کنون باید این مرغ را پای بست
بو مرغک که مراد روح در ایاغنی شمدی باغلمق کرک یعنی ثوابله حصولنه واوقات تدارکنه
شمدی سعی واقدام ایتمک کرک که امکان واردر نه آنگه که سررشته بردت ز دست اول وقت
باغلمق کرکمز که جان مرغی ایپک اوجنی سنک الکدن الدی یعنی تن قفسندن جان مرغی
پروانه ایلدی نشستی بجای دگر کس بسی غیر کمسنه نک یرینه چوق اوتوردک دائم مجلسی
تصرف ایلدک نشیند بجای تو دیگر کسی بر غیر کمسنه دخی سنک یرکه اوتورر وحکم وحکومت
ایدر اگر پهلوانی و گر تیغ زن اگر پهلوان ایسک وگر بهادر ایسک نخواهی بدر بردن الا کفن
دنیادن طاشره کفندن غیری نسنه التمزسن خر وحش اگر بگسلاند کمند یبان اشکی اکر
کمند ریقه دن بندندن خلاص اولدی چو در ریگ ماند شود پای بند اما چونکه قومه ایچینه قالسه
ایاغی باغلو اولور زیرا خر وحش قوم ایچنده اولدقده حرکت ایتمکه قادر دکلدر بو زمانده شایع
ورکوش در ترا نیز چندان بود دست زور سنک قوتک اول زمانه دکن اولور که پای
نرفتست در ریگ گور که سنک ایاغک هنوز قبر قومنه کیتمیشدر قبری قومه تشبیه ایدر

یعنی ریگ کبی باری بند اولنمق حاصل کلام بودر که هنوز دخی حیاتک وار ایکن بو قدر
فوتکدن اول دورامانه کردکون حکم اندن اثر قالمسه کرکدر نشنیدم که در زمین مرو یکان
بو چوق زماندن بری خلق اولنمش کیمسه مکان اوزره کوکل قومه و محبت اتمه که گنبد
نپاید بر سر گردکان که بو فلک خود حقیقتده بر قبه در قبه اوزره جوز خود قرار ایلمز
یعنی قبه اوزره جوز قرار اتمدوکی کبی دنیاده دخی افراد مخلوقدن بری مستقر قالمسه کرکدر
هودی رفت و فرزانیا مو بیست چون که دون کندو دیارینه کلدی یعنی چونکه ماحده
اولان عمر کیدی و دستیاب ایتجک انجق معلوم اولدی حالبانه هیچ بر نفس کیم که هست
صالحانه بخوه کمدی شو دیر نفس دن ایله که وارد که هنوز دخی کیمسه دیر یعنی اعتماد ایمان بو حالده در

شعر ما مصرفات والمومن عیب یستحر بغیر دقیقته اندر حبیب **حکایت**

قدر رفت جم رایکی نازنین جکر بر نانیس فرزندی اولدی کفن کرد فرمانکرمش ابریشمینی
ایبک قوردی کبی که ابریشم ده کفن ایدی دیا ایپک قوردی کوکلی انجه کرد بکنوکی
اودر بو حم در آمد پس از چند روز بر بیچم کوندو حکیم اولمو فرنک قتنه کلدی که بر دی
بکریه بیاردی و سوز که اوکا دزت نارلیق و وارتاید اغلیه جو بوسیده دیدوشی حزن کنده
حته کم جم اوکا حریر کفنی چوریمش کوردی بفکرت چینی کفنش باخویشتن فکر ایدم یعنی فکر ایدر
جم کندو سینه بو یله دیدی من از کرم بر کنی بودم بزور بی ادلدم برکفنی ایپک قوردندن
زورله قوپرمش دکو جدا الملیدم بکنوز از و بازکرماره کور قرقوردی کرم اندن
اودم برکفنی قوپاردیلر یعنی الدیلر در بیتم جکر کرد بود کباب ایا تمودن ایکی بیت بب
کون بنم جکرمی کباب ایدی که میگفت کوینده با رباب که برکوینده ایکی رباب ایله ایدر ایدی
ادل ایکی بیت بودر دریغا که بی ما بسی روزکار چنانکه بر سبز چوق روزکار بردیو کل
دبشکفد نوبهار کل بترد و نوبهار اچیدور بسی تیر و دی ماه و ارد بهشت چوق خزان
ایسی و از قیشی ایسی و اوردی بهار ایسی بیاید که ما خاک باشیم و خشت کلور که برادل دقت

طراق

طراق و کرنج اولورز بس ازما بسی کل دمد بوستان بزدن صکره بوستانده چوق کل بتر
فیشنو بانکو کرد دستان دوستلر بوستانده بربربر ایله اوتورر لر مصاحبت ایدر
عیش و نوش ایدرلر ذوق و صفا سوررلر **حکایت** یکی پادشاه حق پرست
حق تعالی یه عبادت ایدیجی پادشاه تولیه که فتادش یکی خشت زرین بدست
الوکا ندن برالتون کرپیج دکشدی یعنی بولدی بسر هو شمندش چنان خیره شو سودا
دماغوندن اوکه عقلو باشی انجلیشه خیره و پراسیمه اولدی دسوداید دو شینش پیره شد
بالکلیه انوکا روشن قلبی سیاه اولدی بحه شب همه شب اندیشه کیم بو کنج و مال دوکا کیم فکر ایدی
که بو کنج و مال دروتاریم مرده نیا بدر زوال مادام که دیرم اولم اولدکج دمال زوال بولمیه
و کیمسه احتیاج اولمام دکر قامت عجز از بهر خواست کرد باکه بخر قامتی سؤال و احتیاجدن
اوتری بنا ید بر کس دونا کرد راست کیمسه قتنده اکی قات و طوز کرکر یعنی کیمسه دن
صکره احتیاج ایچون کیمسنک قتنده اکی قات اولوب تعظیم دنکیم انکی کرکز زیرا بن دخی
الدکیم غنی اولدوم سرایی کنم پای بستش رخام بو التوندن ایله بر سرایی بنیاد ایدیم که
دوشه سی مرمر اوله درختان سقفش همه عود خام انوک سقفنک درختلرینه دوکان خام
عود ایدیم یکم حجره خاص از بهر دوستان دوستلردن اوتری بر خاص حجره بنیاد ایدیم
در حجره اندر سرا بوستان حجره نک قپوسی بستان سرایه اچلسه ایدیم یعنی اولمامه
اچیلور اولم بفرسودم از رقعه بر رقعه دوخت خرقه اوزره یمه دکمکده عاجز اولدوم
تف دیکدان چشم و مغزم بسوخت اوجاغک واریتیم کوزمی و عقلمی یاقدی یعنی
اوجاقده اکیلوب اولوره اولوره اتش یاقمقدن و توتوندن باشم دونوب کوزم
یاشردی و طعام پشورمکدن مکدر الحال اولدوم دیکر زیردستان پزندم خورش طعامی
سندن صکره خدمتکارلر پشورسنلر براحت دهم روح را پرورش روحمه راحت ایله پرورش
ویرم بسختی بکشتا این نمد بسترم بو کیجه دکی سختلق ایدبد دیدی یعنی انی کیم اکسه

[illegible]

باتمدن عاجز و مضطر اولدم زدم دنیا بس عنبری کشتم کیدم یعنی دارهٔ بینی شم ایدنکه
عنبری دن شیشم دفا و جامه ترکیبم خیالات فرق کردوکا لیوه رنک خیالا اول یارابی
بویاس و دیوانه شکل ایدی عمر انتی فرق برد فرهنک فرهنک فرهنکی انوکه بینی سی یالکوز آتش
ایدی کمی بو استعماله مراد انوک عقلنه خلل ایرش و سوداغلبه ایلمش دیکدر اکرچه فرهنک
دماغ ده عارض اولان عارضه دردن بر عارضه نک کمیدر که طب کتابلرنده سرطان دیک
ایله مسطوردر فراغ مناجات درازش نماند اول یارسانک مناجات دراز دوستنه فراغ
وحضوری قالدی خور و خواب و ذکر و نمازش نماند اول یارسانک اکل و شربنه و خواب
و ذکری و نماز و نیازی قالدی یعنی بونلری فراموش ایلدی بعمی اولکه سر از عشق مست
اول یارسا بو حال ایله صحرایه کلدی باشی مکرر سودادن مست یعنی خیال و معاو دنیادن
مست کیمنه عقل اولمش ایدی که جایی بود و سفر از نشست اول یارسایه اوتوریب قرار
ایدوجک بر یر یوق ایدی چار و ناچار طاشره صحرایه چقدی یکی بر سر کور کل میر شست
اتفاقا اول یارسا صحرادن کوردی که برکسه قبر باشنی اوزرنده یالکز یوغرر ایدی یعنی قراردده
یالکز ایدر ایدی که حاصل کندن آن کل کور رفت که اولقبر کلندن کریج حاصل ایده
یا نوینه لحنی فرد رفت پیر جون که یارسا بو حالی کوردی برهان فکره واردی و کوردی
بو یله دیدی که ای نفس کوته نظر هیچ کم کهای کوته نظر تو بجه سر نفس بحیمه طوت
دبوندن صمه آن جه بندی در خشت زرین دلت بالتون کریج … کل بغیرسن و محبت
ایلدیسن که یکره حرفتی کنند از کلنت که بر کریج سنک یا لحلکده دفعی بر کریج ایدرلر
قلع دانه جیوان دکانست بان طمعک اغزی او لقدر اجق دکلدر که باز شو شنیو بیکلمه
آن کرانو که حرص بر لقمه ایدی مشروع اوله یعنی بر التوندن کریج ایله حرص کمیز بدارای فرد
مایه زین فشت دست ای خرد مایه بو التوندن کریجدن ال چک و فراغت ایله که حیوان
نا ید بیکفت بشت زیرا حیوان ارماغنکی او کمیز کریج ایله باغلمو و انی اقتدرده

منع

منع ایلک ممکن دکل دکلدر نتیجه کلام بودر که سنک حیوان ارمغنک نظر طمعیک التوندن
کریج ایله اتالله ایلک ممکن دکلدر حضرت شیخ نور الله مرقده بند دیگر حرف بیانه
شروع ایلدی تو غافل در اندیشهٔ سود و مال سرمایه عمر شد پایمال اکر بو جهه دقیق
مسنی قابل درست غافل سود و مال فکرنده سن که سرمایه عمر شد پایمال اماحرکیفه که
عمر سرمایه سی پایمال تلف اولدی اصلا اثری قالدی بر بین فلک چنداره خبا بکدرد بو فلک
اوزره او لقدر هبا یلمیکی یعنی بزم قبرمزده اولقدر هبایلر که هر ذره ان ما
بجای برد که بزدن هر ذره یی بر یره ایلدر یعنی فلکا اول قدر تعمکی بادصبا بزم فاکزی
عالمه پریشان ایدر غبار هوا چشم غفلت بدوخت هوا دغفلت غباری سنک غفلتک
کوزینی دکدی یعنی شهوت پرستک تو زینه سنک غفلتک کوزینی کور ایلدی سموم هوس کشت
عمرت بسوخت هوس کموم سنک عمرک کشتی یاقدی بکش سرمه غفلت از چشم پاک غفلت
سرمه سنی چشمکدن پاک ایله تا تمام بصیرت اوزره اول که فردا شوی سرمه در چشم خاک
نه یارن خاک کوزنه سرمه اولورسن یعنی قبره کیرسن چوق بس سرمه کبی خاک اولورسن حکایت
میان دو تن دشمنی بود و جنک ایکی کسنکدرته سنده عداوت و جنکدار ایدی سرابکر
بریکدکر چون پلنک کردن بهر بر سنک باشی بر بر اوزرینه پلنک کبی ایدی یعنی بر بریبه
سرکش و متکبر ایدیلر ز دیدارهم تا بحد تنک حال بر بر بینی کورمکدن و ملاقاتدن بر
مرتبه ده نفرت ایدیچی ایدیلر که برهر دو تنک آمدی آسمان که کویا آسمان ایکسنک بله
اوزرینه طار کلدی که کروستمت ده دنیایه صغیمزلر ایدی مصراع اولده … زمان اکرسنه
کورده معنی بو یله اولور که ذکر اولنور ماهر زمان اعتبار اولنور زمان معجایله اول وقت
معنی بو یله اولور بر بر بریکدن بدر ارند و ملاقاتدن بر و از زمان کحش ایدی که ایکسنک
بیله اوزرینه آسمان طار کلدی یعنی ملاقات واقع اولدی یکی را اجل بر سر او دو جیش لیعافا
اجل بر سنک باشنی اوزره عسکر کتوردی یعنی اولدی سرآمد بروزکار انا عیش علیه و صفور

زمانلری اونکا اوزره باش کلدی و نهایت بولدی بدانکه نیش و نوش ایام در رود شاد کشت
بو خصوصده اونک دشمنی انک کوکلی شاد اولدی بکور سنه پس از عمر در کذشت بر زمان
صکره اول کسنک قبری اوزره کذر ایلدی بشستان کورش در اندوده دید اول کسنک
قبر خانه سنک قپوسی جوانمش کوردی که وقتی سرای ملکی زر اندوده دید که بر وقت حال
حیاتنده انک سرایی التون ایله صوانمش کوردی یعنی التون صویی ایله مزین و منقش ایدی
خرامان بیالینش آمد فراز اول دشمنک عکسی صالنرق انک تعبیرنه یعنی باشنه وجهنه تقرب
کلدی همی کفت با خود لب از خنده باز اول کسنه کندو نفسنه ایدر ایدی حال بو که بیلیکی خنده دن
اچق ایدی خوشا وقت مجموع انکس که اوست خوشا وقت مجموع اول کسنک جمع اولمش
وقتی و فرحی که بعد از وفات دشمن در اغوش دوست اول کسه دشمنک موتندن صکره
دوستک قوجاغنده در پس از مرک انکس نباید کریست اول کسنک موتندن صکره اغلمق و بریان
اولمق کرکمز که روزی پس از مرک دشمن بزیست که دشمنک موتندن صکره بر کون دیری
اولدی یعنی عداوت بیازدیرهزدر اول کیمسه بویله دیدکدن صکره عداوت پوزندن قوت
بازوسی ایله یعنی زیاده قوت ایله پکی تخته بر کندش از روی کور اول کسنک قبری یوزندن
یعنی قبری اوستندن بر تخته قوپاردی تا که کوره که قبرکی ... اونک قاتی بیهم المجمد سرتاج ور دیدش
اندر مغاک اول کسنک دنیاده حال حیاتنده تاج کیمکی باشنی قبر چکوری ... اوزره کوردی
دو چشم جهان بینش اکنده خاک انک حیاتنده جهانی کورجی ایکی کوزی خاک ایله طولمش کوردی
وجودش کرفتار زندان کور اول کسنک وجودی قبر زندانینه کرفتار و محبوس کوردی تنش طعمه
کرم و تاراج مور انک جسمنی قبر قوردینه یمیک اولمش و قریجه تکتاراجی اولمش کوردی
یعنی قریجه لر انک جسمنی یغما ایدرلر ایدی جنان تنکش اکند فلک اختران طرفدن انک
استخوانلری اجلین محکم قیلمش و طولمش کوردی که از عاج بر تو تیا سرمه دان که کویا توتیا ایله
طولو فیل استخوانندن دولمش سرمه دان ایدی زدور فلک بدر روینش هلال فلکک دورندن

اولک

انک بدر یوزینی هلال کوردی یعنی بدر کبی یوزی هلال کبی اولمش ایدی زجور زمان سرو
قدش خلال زمانک جورندن انک سرو کبی موزون و لطیف قدی خلال یعنی خلال کبی
انجلمش کوردی کف دوست وسر پنجه زور مند انک ایکی درزور لو سرپنجه سن جدا
کرده ایام بند ازبند ایام انک بندینی بنددن جدا ایلمش کوردی چنانش بر و رحمت
آمد از دل جو سنک اکا بو حاله کوردیکو کلندن انک اوزرینه انجلیش رحم کلدی یعنی زیاده
مرحمت اتدی که بکریست بر خاکش از کریه کل که کریه ده اول کسنک قبری اوزرنه طپراغی
بالچیق کبی اولدی اما بو سوز مبالغه دن خالی دکلدر بیت اشنایی که نه غریبست که دلسوز نیست
چون ... خوش بر فتم دل بیکانه بسوخت بشیمان شد از کرده ناخوب زشت اول
کندونک نا معقول فعلندن دیرلر خوشنود یعنی اکم بویله عداوت اتدکندن پشیمان اولدی
بفرمود بر سنک کورش نوشت اول کسنک قبری اوزره بو بیتی یازمق بیوردی مکن شادمانی
بمرک کسی عالمده هیچ بر کسنک اولمسی ایله شادمانلق ایلمه که دهرت نماند پس از وی
بسی زیرا انک موتندن صکره دهر سنی چوق توم هلاک ایدر بو وجهدن جایزدر زیرا
انلرده صکره زمانه سکا چوق زمان قالمز کسی دخی هلاک اولورسن حضرت شیخ رحمة الله علیه
قصه دن بوند معرفت بیانه شروع ایدر شنید این سخن عارف هوشیار بر هوشیار عارف
بو سوزی اشتدی بنالید کای قادر کردکار نالان ایلدی دایتدی یا قادر کردکار عجب کر بتو
رحمت نیارد بو عجب دکلدر اکر انک اوزره رحمت کتورمسه یعنی سن که ارحم الراحمینسین
اکر اکم رحمت اتمیه سن محل تعجبدر که بکریسته دشمن برار پر زیرا دشمن ترحم ایدوب انک
اوزره زاری قیلدی ایدا غدی حاسبلرنه بو قدر زمان عداوت و خصومت وارایکن تن ما شود
نیز روزی چنان صورت ... ایدر بر کون بزم جسمیزدخی انجلین اولور که بر دل بسوزد دل
دشمنان که دشمنک کوکلی اول جسم اوزره یعنی بزم اوزرمزه یانوب ترحم ایدر مکر در دل
دوست رحم ایدم مکر دوستک کوکلنه باکه رحم کله یعنی حق تعالی حضرتلری بکا رحم ایلیه

چو بینند که دشمن بیخبر ابدم چون کورر که باکه دشمنی قدم ایده دشمنی ایچون اغلر بجای
رسد کار سر دیر و زود عاقبت برینه ایرشور دیرها لا ایله اولور بالنکلایتی وحالی
اکر کیج واکر بتر کم کوییدی دروغین هرکز نبود که دیرسن که هرکز انده چشم اولمدی یعنی
اننده چشم یوق ایدی بیت خبر در کاسه و شرابخانه کاانلان بشترهانکه سود کاسه
سرفاکا اندان حکایت زدم تیشه یک روز بر تل خاک حضرت شیخ ایدر بر کون تل خاکه
ادرنه تیشه اوردم که انداهی قزدردم بکوشم آمد ناله دردناک اول طرافده بنم
قولغمه بر دردناک ناله دبرسوزناک فغان کلدی بویله دیو که زنهار کر مردی اهسته تر
که زنهار کر مرد و صاحب مروت ایسک اهسته اور که چشم و بناگوش و روی است و سر
اوردغک بر چشم و بناکوشم و روی و سرم در بیت بهر قدمی فرق ملکزاده ییه بهر ورقی چهره
زاده یه حکایت شبی خفته بودم بعزم سفر بر کیجه بر یره سفر قصدی ایله یاتمشدم و بو سایبدیم
ابی کاروانی کرفتم سحر سحر وقتی بر کاروانک ایزینی طوتدم یعنی اردندن دوشوب کتدم
برامد یکی سهمکین باد وکرد ناکاه بر سهمناک و مهیب قوی غم کلدی یعنی باد وشدت
ایله اسدی که بر چشم مردم جهان تیره کرد که فلکک کوزنه جهانی قره کوا ایتدی یوه دریکی
دختری خانه بود بر کسنک یولده برزم ایله بیلدم بر خانه قزجغزی یعنی خانه ده بیوپش کرد وسز
کوزمش بیدهفتری مدارایدی بمعجر غبار از رخ مه زدود بمعجر ایله باباسنک یوزندن غباری
کیدر رایدی پدر کفتش ای نازنین چهره بابا سیکم ایدی ای بنم لطیف ونازنین صورتلو
قزم که داری کرد دل اشفته از مهر من که بنم محبتمدن تقلیکا پریشان ونه حضور طوترسن یعنی بکم
محبت ایتکدن اوتربو قدرسنی ایچون نه حضور دبریشان حالا اولدکورسه نه چندان نشیند
بر یا جهره خاکی اولدکندن حکم بو بنم یوزمه اول قدر طرات ادتورمه اوتر مز مطلقا دهخاکه در
که بازش بمعجر توان کرد پاک که اول طرانی یوزمدن معجر ایله کرد پاک اتمک ممکن اوله
حضرت شیخ رحمه الله تعالی قصه دن بندو معرفت بیانه شروع ایتدیکه تا نفس عنان جو سرکش شود

سنی

سنی رعنا نفس سرکش چو درون بنت کبی دوانی میبرد تا بسرشیب کور بیرکا ابجد قبر
اینشنه دکن اجل ناکهت بکسلاند رکیب اجل ناکاه سنک رکابکی قرر عنان باز نتوان
کرفت از نشیب اینشدن عنانی کرو طوتمق ممکن اولماز انک دن شیب هلاکا دکورسن
نتیجه کلام بودر که نفس هواسنه تابع اولوب آرزو شفار کندن غافل اولورسن ناکاه اجل
ایرشوب اول حالده ادره اخرته انتقال ایدرسن نعوذ بالله من ذلک گفتار در موعظه و پند
خبر داری ای استخوانی قفس خبر طوترمیسن ای استخوانه منسوب یعنی استخواندن دوزلش قفس
که جان تو مرغیست نامش نفس که سنک روحک بر مرغدرکه انک نامی نفسدر چو مرغ از
قفس رفت و بکسست قید چونکه مرغ قفسدن کتدی یعنی قیدی و بندینی قردی دکر
نکردد بسعی تو صید سنک سعیک ایله اول مرغ تکرار اشکار اولمز یعنی موتدن صکره
تکرار حیات بولوب دنیایه کلمک میسر دکلدر ایکی نفسدر که حیاتی عمل صالحه کچیره
نکه دار فرصت که عالم دمیست فرصتی حفظ ایله ساعتی فوت ایله زیرا عالم حقیقتده
بر نفسدر دمی پیش دانا به از عالمیست فی الحقیقه عاقلک قتنده بردم بتون عالمدن یکدر
بیت بکدم دیدار دوست هر دو جهان نبهاست اول فرصت فرصتکا ودنیا فناست
سکندر که بر عالمی حکم داشت اسکندر که بتون عالمه اوزرینه حکم طوتدی دران دم که مرفت
عالم کذاشت اول دمده که دنیادن کتدی عالمی قودی بیله الماندی میسر نبودش کزو عالمی
میسر و ممکن اولمدی که اسکندردن عالمی ستانند و مهلت دهندش دمی اکر ندکم بر مهلت
دیره لر بس معلوم اولدی که بر دم بتون عالمدن یکدر برفتند و هر کس درود انچه کشت
دنیادن کتدیلر و دنیاده هر کسنه اکدوکنی آدیندی یعنی دنیاده نه ایشلدی
اونی اکا جزاسی بولدی نماند بجز نام نیکو و زشت دنیاده ایو و یاوز نامدن غیری
نسنه قالمز بیت مزرع سبز فلک دیدم و داس مه نو یادم از کشته خویش امد و هنکام درو
چه دل بر سر کاروان کزینیم برکاروان سرایه دل بندینی نه کوکل قویالم یعنی بو دنیایه کونکل

محبت ایدهلم که یاران برفتند و ما بر رهیم حاذر بو که یارلر رفیق دکتدیلر و بز هنوز
یولده ایز ولا نوره دلارام دنیا مپندو دنیا دلارامه یعنی دنیانکم دلارام کندوسی در کوکل
باغلم و محبت اتم بودخی جائز در صورتا دلارام بکزر دنیایه کوکل باغلم و
محبت اتم که ننشست باکسی که دل بر نکند دنیا دنیا دلارامی که ایله اوتوردی و مصاحبت
ایلدی که بعده زمانه اولکسه دن کوکل قوپردی و انی ترک ایلدی بیت طرۀ شاهد دنیی
همه بند است و فریب • عارفان بر سر این رشته نجویند نزاع • چه در خاکدان لحد خفت مرد
کنی چون که قبر جنبکنده اویوری یعنی میت چونکه قبر ایچنده مدفون اولدی قیامت
بیفشاند از روی گرد یوزندن توزی قیامتده سلکر سر از جیب غفلت بر آور کنون
شمدی که حیاتک وار غفلت یقه‌سندن باشکی قالدر یعنی غفلتی ترک ایله و اهل الله ذکر
ایله که فردا نماند خجلت نکون که یارن قیامتده نجات ایده باشکی آشغه قالیه یعنی خجل
اولمیه‌سن نه چون قوا یحی آید بشیراز در بویله دکلمی در چون که سوز دیشیرازه یتشدک سسی ایتدیس
معلوم اولدی که شیرازی ذکری کنی دیه نسبت ایله در بو فصله مراد چونکه سوزدن وطنکم یتشک
استیه‌سن دیمکدر سرد شنی بشوی ز گرد سیز باشکی وجهکی سن توزندن یوی یعنی جهان
کیرندن کندوکی پاک ایده‌سن اسه بر کاف ریکسه عنقریب ایلیا رکنا به پوشتی کبی یعنی دخی
سن کرد هوایی بشیمنه عنبر عزیب بر عزیب سینه او و عزیب مملکته سن اشکی کرکدر که مراد آخرت در
برآن از دو سر چشمه دیده جوی اکی چشم سرچشمه‌سندن ارمق سو یعنی دائم اغلم و ر
الا اینی دار بهار فود بشوی اکر عصیان و خطادن برالانی طوترایسه کنوکدن یو یا کیده
حکایت زهید هری یاد دارم همی بابام زماننده یادده طوتارم بیناوددقت دن برد
فاطمه‌ده در بو هوا ایله نالی دعاده ده در که جمله مصتهیه که دا تق الیشه در که باران رحمت
بر دهبرد می که هر بر دم انوکادن رحمت یغمدی یاغمسک یعنی حق تعالی حضرت جل جلاله
اکم رحمت ایسون حضرت شیخک فاطمه در دیدیکی بودر که در طفلیم نوح وددفتر خرید

کیعلم

وجه اتدرکوح ودلارام نتطلکدینا نفظه ورده باقیه اضافتی اضافت بیانیه سکوح مشبه بهکی مشبهه اضافتی قبیلندندر

که عالم جمادات فطا یا زمعنا ایچون بابکم لوح دادن معنا ایچون دفترها تون الدی
زبهرم یکی خاتم زر خرید الدیرن حضرتم بندن اوترو براکتون خاتم صاتون الدی
بدر کرد ناکه یکی مشتری ناکاه بر مشتری مباشره ایلدی یعنی الدیکی الدی بخرما یا زدستم
انکشتری بر دانه خرما ایله اول التون یوزکی الدن حضرت شیخ رحمه الله علیه کندی کوکلنی
مناسبتی ایله بند و معرفت بیانه شروع ایلدی چون نشناسد انکشتری طفل را چونکه
طفل صغیر یوزوک کلیمه و قیمتنی بیلمیه بشیرینی از دی تواند برد برطا تکور بنی ایله اوله
طفلدن التون یوزکی آلمق و ظرافتنا ایله الدا یوبالمغه قادر در تو هم قیمت
عمر نشناختی سن دخی عمرک قیمتنی اکلمدک بو التون یوزکک قیمتنی اکلمدغک که در عیش شیرین
در انداختی که عمرکی شیرین عیشده اتدک یعنی هوا و هوس ایله و ذوق و صفا ایله عمرکی
تلف ایلدک قیامت که نیکان با عمل رسند قیامت ده ایولر یعنی مقبول حضرتکاه اولنلر
اعلا مراتبه ایرشورلر ز قعر ثری بر ثریا رسند تحت الثری دن ثریایه ایرشورلر یعنی
قبردن قاتقوب فردوس برینه وارلر ترا خود بماند سر از ننک پیش سنک خود اول وقت
عاردن باشک اوکنده قالور که هرگز خجالتدن باشک یوقاری قالدرمغه قادر اولمیه‌سن
که گرد آید ایلهای قویلی که کندو ایله عملرکی سنک اوکلرکه کلور اول وقت سنک
حالکه نیجه اولور برادر زکار بدان شرم دار ای برادر ریا معنی و در ایش عمل دن اول
شرمی طوت که در روز نیکان شوی شرمسار که قیامت ایولر یوزنده شرمنده و خجل
اولورسین در آن روز کز فعل پرسند و قول اول کونده که فعل و قولدن سؤال ایدرلر
اولوالعزم را تن بلرزد ز هول هر کس پیغمبرک هیبتدن خوفدن جسم لرزه ترد بجا یی که
دهشت خورند انبیا شو لیرده که انبیا بو قدر متبول ایکن دهشت یرلر دو خوف چیم
طوترلر تو عذر گنه را چه داری بیا سن کناه عذرینه نه طوترسن کل کوره لم که بو قدر
نه باکسن و کندو حاکم هرکز قیدرسن زبانی که طاعت بر عنت بر بند سوز لعو ترکیه

انکشتری یوزکدر
ابراهیم بن ادهم
ثری یر التیدر
اکر تبدل اولدیغی تقدیرنده در
جمع اولنقده جائزدر
بنان اصابعدر

طاعت رغبت ایله ایدرلر وجناب کبریاده صاحب عزت بولورلر زمردان نابارسا بکذرند
فاسق اولدنجه کچرلر معتبر اولورلر تراشرم ناید زمردی که خویش ساکه کندو مردلکلکدن
شرم و عار کلمزمی که باشد زنان را قبول از تو بیش که عورتلرک قبولی سندن زیاده اوله یعنی
انلرک طاعتی سنک طاعتکدن زیاده مقبول اوله بو معنی بیش لفظندن اولان باء باشی عرضنه
اولدوغنه کوره در اما باء عجمی ایله معنا بویله اولورکه عورتلر طاعتی سنک طاعتکدن اول
مقبول اوله زنان را بعذری معین که هست عورتلرک شول معین عذری که واردر مراد
حیض و نفاسدر ز طاعت بمانند که کاه دست اول عذر سببیله کاه کاه طاعتدن ال
طوترلر یعنی الچکرلر و فراغت ایدرلر تو بی عذر یکسو نشینی چو زن سن عذرسز ایکی عورت کبی
طاعتدن ال چکوب بر جانبه اوتورسن بروجه دخی جایزدر سن عذرسز بر جانبه عورت
کبی اوتورسن روا ای کم از زن لاف مردی مزن ای عورتدن کم ارککلک لافنی اورمه
مرا خود چه باشد زبان آوری بجا خود زبانه آورلکدن سکا کوسترکه اولور یعنی چوق
سویلمک کرکمز استوم یار چنین کفت شاه کن عنصری سوزانیمک شاهی عنصری بوینده
دیدی چو از راستی بکذری خم بود چونکه طوغریلقدن کچسن اکری اولور یعنی چونکه
استقامت اولیا اعوجاج مقرردر چه مردی بود کز زنی کم بود نه مردلقدر شول کمسه که
بر عورتدن کم و ناقص اوله بو وجه دخی جایزدر نه ارکم واردر شول کسنک که بر عورتدن
اوز و اسفل اوله بناز و طرب نفس پرورده گیر ناز و طرب ایله نفسک بسلمش و تربیه ایلمش
طوت بایام دشمن قوی کرده گیر ایام ایله دشمنک قوی و غالب ایلمش طوت یعنی کشی نفسنی
بسلمکله جان دشمنی قوی و غالب ایلیکدر حال بوکه انک فایده یوقدر حذر واجبدر
ایلمه حذر لازمدر **حکایت** یکی بچه کرکی پرورد و دید بر کسه بر قورد یورسنی بسلدی
چو پرورده شد خواجه را بر درید چونکه اولچه بسلنمش اولدی بیوردی صاحبنی
پرتقه پاره لدی چو بر پهلوی جان سپردن بکفت چونکه اول کسه جان اهملرق

یالکز

یالکز اولورده باندی یعنی جان ویرمکه باشلدی زبان آوری بر سخن رفت و کفت بر
سخندان اولکسنک باشنه اوزرینه یعنی باشی کنده واکا ایتدی معقول قول بودر
تو دشمن چنین نازنین پروری سن دشمنی که مراد کرکدر بویله نازنین و لطیف بسلرسن
واکر بو وجهله رعایت ایدرسن ندانی که ناچار زخمش خوری بیلمزمیسن که بالضروره انک
زخمنی یرسن و ضربنه کیدرسن حکایتی شیخ نعم الکلب حکایتده و موعقت بیاننه
شروع ایلدی نه ابلیس در حق ما طعنه زد ابلیس یعنی بزم حقمزده طعنه اوردی بویله دیو
کز اینان نیاید بجز کار بد که بونلردن نامعقول عملدن غیری کلمز و فسق و عصیاندن
غیری صادر اولماز انک انصاف ویردکم بویله ایکن اول لعین نک امرنه اطاعت و حق
تعالی نک حکمنه مخالفت ایدرز فغان از بدیها که نفس ماست فغان و فریاد شول
قباحتلردن که بزم نفسمزده در که ترسم شود ظن ابلیس راست که قورقرم ابلیس لعینک
ظنی راست اوله • ولقد صدق علیهم ابلیس ظنه **بیت** بکام گفتن کر یار شود لطف حق •
وره آدم بره در فرمان شیطان بر دهم • چو ملعون پسند آمدش قهر ما چونکه اول ملعون
بزم قهر و هلاکمز معقول کلدی خدایش برانداخت از بهر ما حق تعالی حضرتی انکه
بزدن اوتری انی درکاهندن سوریب مردود و مطرود ایلدی کجا سر برآریم ازین عار و ننک
بو عار و ننکدن دبو قچانلمدن قنده یعنی نیچه باش قالدرهلم که با او بصلحیم و با حق
بجنک که اول لعین ایله صلح و دوستلقده یز که امرنه اطاعت ایدرز و حق تعالی
حضرتیله ما اعظم شانه جنک و مخالفتده یز که نفسی و شیطانه اویوب انک حکمنه قوفیق
ایلرز نظر دوست نادر کند سوی تو دوستنک جانبکه انظار ایدر یعنی اوله قدر التفات
ایلمز بو سوز تمثیل طریقیله در که در روی با دشمن بود روی تو که سنک یوزک دوستک چونکه
دشمنک یوزنه اوله یعنی انوکا ایکم دوست اوکسه مراد چونکه سن شیطانه تابع اولوب مقبول
حق اولمزسین دیکدر کرت دوست باید کز و بر خوری اکر سکا کر دوست کرکایسه که اندن

بر بیرسن یعنی فایده کورسن بنباید که فرمان دشمن بری کر کن یعنی لایق دکلدر که دشمنک
فکرنی ایدوبسن امرینه اطاعت ایده سن روا دارد از دوست بیکانکی اولکسه دوستدن
بیکانه لکی و ایراق اولمسنی روا طوتر چو دشمن کزیند بهم خانکی چونکه دشمن بهم خانه لکم یعنی
دشمن ایله بر خانه ده اولمغی اختیار و قبول ایده بعض نسخه ده چو بینه که واقع اولمشدر که
معنی اکم کوره اولور نداند که کتر نهد دوست پای بلمز بیلمز که دوستنک خانه که ازرقی
ایاق قور و تمام دوستلق ایلمز کتر بونده عدم حرفی معناسنه اولمق جایزدر اولدقتنصکره
بویله اولور دوستنک خانه که ایاق قومز و انکله دوستلق ایلمز چو بیند که دشمن
بود در سرای سنک دوستک چون کوره که انک دشمنی سنک سرایکده اولور بسیم سیه تا چه خواهی
خرید سیاه سیم ایله یعنی اقچه ایله نه صاتون المق استرسن که خواهی ز مهر یوسف برید
که قطع یوسفک محبتندن قطع ایتمک استرسن یعنی حق تعالی حضرتنک محبتنی و دوستلغنی ترک
ایتدکدن صکره دنیا ایله نه صاتون المق استرسن صاتون الناجق خود اولمایدی
بیت یارمودش بوینی که بسی سود نکرد ۱ انکه یوسف بزر ناسره بفروخته بود تو از دست
کر عاقلی بر مکرد سن اکر عاقل ایسک دوستدن یعنی حق تعالی حضرتندن عزم ایتمه دونمه
و امرینه مخالفت ایتمه که دشمن نیارد نکه در تو کرد که دشمن یعنی شیطان لعین سکا نظر ایتمکه
قادر اولماز دکلکه سکا بر ضرر ایرشه بو محلده کلیه جمله مشغل طریقی ایله در مرادنه ایرکه
آخرکه بیت معناسندن روشن در **حکایت** یکی برد بر پادشاهی ستیز برکسه بر پادشاه
اوزره ستیز ایتدی یعنی بر خصوصده عناد ایدوب پادشاه ایله مقابله ایتدی بدشمن
سپردش که خونش بریز پادشاه اولکسنک قانن دوکه هلاک ایده دیو انی کندو دشمننه
تسلیم ایتدی کرفتار در دست آن کینه توز بیچاره اولکین ایرکیجی نک و انتقام ایدیجی نک
الندگ کرفتار همی کفت با خود بزاری و سوز کندو کندوسنه زار و زارلق و سوز ایله ایدر ایدی
اکر دوست بر خود نیازرده می اکر دوستی کندم اوزره انجیتمیدم دخی حضور ایتمیدم

نیارد نکه معناسی براستخه مروادر

خرید محبت معناسنه در

نیارد بوینده قادر اولمز معناسنه در

کینه توز دشمن کینه ور در

کی از دست

کی از دست دشمن جفا بردمی دشمنک الندن قچان جفا الیدر ایدم یعنی ایلتمز ایدم
بسا کس که دشمن بدر تیر پوست اینچوق کسه دشمن انوکه پوستنی برتدی یعنی هلاک ایتدی
و باشنه بلالر کتوردی رفیقی که برخود بیازرد دوست بر رفیق که دوستی کندو اوزره
انجتدی و پریشان خاطر ایتدی تو با دوست یکدل شو و یکسخن سن دوست ایله بر کوکللو
و بر سوزلو اول یعنی دوسته تابع اول امرینه مخالفت ایتمه که خود بیخ دشمن برآید زبن
که دشمنک کوکی دبندن کندوکی یوقاری کلور یعنی هلاک اولور سن زحمت چکمک لازم
دکلدر نپندارم این زشت نامی نکوست بو زشت نام لق و رسوایلق ایو در ظن ایتمم
بخشنودی دشمن آزار دوست دوستک دشمنی خشنود و راضی ایتمک ایله دوستی بخیده و
بیحضور ایتمک یعنی دشمنی راضی ایدوب دوستی بخیده ایتمک ایو دکلدر دوستدن
مراد حق تعالی حضرتی در عزم ایتمه دشمندن مراد شیطان علیه اللعنه در **حکایت**
یکی مادرم مردم بتلبیس خود برکسه فلکک مالنی تلبیس دتر دیا ایله پر ایدی چو بر فلک
لعنت بر ابلیس کرد اول کسه حیفا نسنه یی یدکدن صکره چونکه قالتر ایدی
یعنی لعنت ایدر ایدی ابلیس علیه اللعنه اوزرینه لعنت ایدر ایدی قورده دبرهانی
تقدیرنده درکه یا ورنه اینجون حزن اولنماز چنین کفتش ابلیس اندر رهی ابلیس یعنی
بر یولده اکا راست کلوب بویله دیدی که هرکز ندیدم چنین ابلهی که عالمده هرکز بویله
بر ابله کوردم یعنی اولادم نیه شیطان لعین فعلیله ایدوب و اوستونه هرکز سکا مانند بر ابله
کورمدم ترا با منست ای فلان آشتی ای فلان سنک بنم ایله صلحک واردر که امرمه اطاعت ایدرسن
بجنکم چرا کردنه بر افراشتی پس بنم ایله جنک اتمکه نیچون باشن یوقاری یوجلتوک و عداوت اظهار
ایلدک صورت شیخ رحمه الله علیه نقش ده هنود معرفت بیاننه شروع ایدر در نعمت
فرمود تا دیو زشت حیف در که تیغ شیطانک امرینه یعنی انوک اغواسی ایله اتدکی کنا
معقول و نا مشروع فعل که دست ملک بر تو خواهد نوشت که فرشته لر انی سنک

زنجیره دن اولان یا وحدت ایچیندر

شوار حاضر در

نا کسه دن اولان یا بحصر ایچیندر

زی جی دن اولان یا وحدت ایچوندر

ای یا پاصلیه صله معناسنه در

دیو بند شیطان معناسنه در

ادن بركه بازسه كركدر برداداربان ازجهل ونه باكيست ردا و معتود طوترميسن
جهلكدن و حق تعالى حضرتندن قورقوسزلقكدن كم باكان نويسند ناباكيست كم شنك
ناپاكلكلكى و كناهكى پاك ين لر يعنى ملكلر يازه لركه مراد كراماً كاتبيندر طريق بدست
ار وصلى بجويى برطريق الى كتور و بر صحيح طلب ايله يعنى زهد و صلاح و توبه و استغفار
سى ايله حق تعالى حضرتلرينه مخالفتاتلرم كه طريق صحيح بودر شيخ برايكنى و عذرى بجوى
اعتقاد قيمكلابچون بر شفيع قوى بدو جرم و خطاكى ياد ايدوب بر عذر دى يعنى بر شفيع
تدارك ايله و درگاه حقه اعتذار ايله **قطعه** بنده همان به كه زتقصير خويش
عذر بدرگاه خداى آورد ورنه سزاوار خداونديش كس نتواند كه بجاى آورد
كه بيك لحظه صحبت بنده امان زيرا بر لحظه ده امان صحبت با عشق يعنى حالت نزعده
توبه و اعتذارك فائده سى يوقدر قلم يك ينفعهم ايمانهم لما رأوا بأسنا چو پيمانه پرشد
بد دريزمان چونكه زمانك دوره سى ايله پيمانه پر اولدى يعنى عمر آخر اولدى حاصل كلام
چونكه بويله در فرصتى فوت اتمملى كركدر ديكدر وگر دست قدرت ندارى بكار عمل صالح
اكر قدرتك الده طوتمزايسك چو بيچارگان دست زارى برآر بار دو بيچارگان لركبى زارلق
الني قالدر يعنى حق تعالى حضرتلرينه كناهكك تضرعده دعا ايله قالدر **بيت**
ندارم اميد عاطفتى ازجناب دوست كردم جنايتى و اميدم بعفو اوست كر رفته از
انعام بردن بدرى اكر سنك تباهلك و نامعقولدفعلك معتادردن خاشر كتوريسه
يعنى خطا و عصيانك حدندن زيانه اولدى ايسه چو كفتم كه بدر رفت و نيك آمدى چون
ايدك كه نامعقولكندى ايو كلدى يعنى چونكه كناهكك توبه و استغفار و تقصيركه
اعتذار و اقرار ايلدك معقول و خوب اتدك كه بو طريق ايله جميع كناهدن خلاص
بولدك و معبود حق اولدرك التائب من الذنب كمن لا ذنب له فراسو چو بينى در صلح
باز نيشى اول چونكه صلح قپوسى منتوح كورورسن يعنى هنوز كه توبه نك قبولى ممكندر

فرصتى

فرصتى فوت ايلمه توبه ايله كه ناگه در توبه گردد فراز زيرا احتمالدر كه ناكاه توبه قپوسى
باغلنه و اندن صكره توبه دن سكا فائده اولميه مرو زير بار گنه اى پسر كناه يوكنك
التنه كتمه يعنى كناه يوكلنمه اى پسر كه حمال عاجز بود در سفر زيرا حمال يعنى ازقم سفرده
يوكى اولان كمسه زده عاجز و مغلوب اولور پى نيكمردان ببايد شتافت ايو كيشيلرك
اردلرنجه ايو يوكورك كركدر يعنى صلحايه تابع اولمق كركدر كه هركه اين سعادت طلب كرد يافت
زيرا هر كيم كه بو سعادتى طلب ايدى بولدى و ليكن تو دنبال ديو رفتى اماسن
جهت شيطانلرك اردنجه كتدك واكم تابعيسن ندانم كه در صالحانك كيرسى بيلمنم كه صالحه
قچان ايرشوسن پيمبر كسيرا شفاعت كرست كه حضرت رسول صلى الله عليه وسلم كيمه شفاعت
ايدرجده كه بر جاده شرع پيمبر رفت كه پيمبر حضرتلرينك صلى الله عليه وسلم شرع شريفنده
ايمينى اولمرلدر يعنى تمسك بسنتى وجبيه شفاعتى **حكايت** شنيدم كه وقتى سر مسجد
كرفت يكى بر كيشى بر كره مسجد يولنى طوتدى يعنى مسجده كرمك استدى زبخت نكون طالع
اندر شكفت زيرا اول بيچاره بر ازطالع تزلفتنده تعجب ده و كمرده ايدى يعنى ايو كشى
بيلمز ايدى بكان منع كردش كه بت پاكه بر كسه اى مسجده كرمكدن منع ايدى كه بت
بيراكدر بو معناسى كى اكر هلاكه اولسون يعنى سن هلاكاده مرو دامن الوده
جاى پاك دامنك بولشق و ناپاك ايكن پاك يريني مسجده كتمه حضرت شيخ دولتلى سه
تقصيه ايله ايلديم بو ده معرفت بيانه شروع ايدى مرا رقتى در دل آمد بريا حضرت شيخ
ايدر چونكم اولكسه دن بونى استماع ايلديم بو سوزدن بنم كوكلمه رقت واقع اولدى
بويله ديوكه پاكست و خرم بهشت برين كه پاك و خرم در بهشتواسع جنت دران جاى
بگناه اميدوار اول اميدلو پاك لرك و صالحلرك يرينى نكلى اولو معصيت اهم كار
معصيت و كناه باجقمه بولشمكده نايشندار بهشت آن ستاند كه طاعت برد او كيمسه
جنت اولور كه دنياده اوزينه طاعتايدر كه نقد بايد بضاعت برد زيرا كم نقد

یعنی بیم ویرندیکر کاه ایسه بضاعت ومتاع ایلدر سیتجی کلام بودر که کیم جنت کیرکه ایسه
عمل صالح ایدر بعض نسخه ده باید برنه باشد واقع اولور کیمک نقودی اولمیه اولکه ایله
بضاعت ومتاع ایلدر یعنی اولدر بو تقدیرده نقدندن مراد عمل اولور مکن که من
اکر کرد زلت بشوئی کندی کی عصیان بالحق ایله صوت ایله جهد ایله داخلکی خطای
کناه توبه ندن یو یعنی توبه صوییله ناپاکلک وخطایی ذاتکدن یو پاک ایله
که ناکاه بالا بسته نجوی زیرا احتمالدر که ناکاه بو قاریه دن ایرمی باغلیه روحوی
کسه تر یعنی صوی که فرصت وقدرت وارد معصیتی ترک ایله وطاعت وعبادته
همت وجهد کوستر برکه ایله مکو مرغ دولت زقیدم بجست دیمه که دولت مرغی بنم
قیدمدن حجرادی واله دن قاجدی هنوز رشته سرسنه داری بدست هنوز الدن
مرغک ایلکی اوجنی اولکه طوترسن یعنی عمرم طاق عصیان ایله کچدی بو یوق حق تعالی
حضرتنکه رحمتندن امیدی قطع ایلمه زیرا هنوز بقیه عمر وار در که انده توبه واستغفار
میسر در قل یا عبادی الذین اسرفوا علی انفسهم لا تقنطوا من رحمة الله
ان الله یغفر الذنوب جمیعا انه هو الغفور الرحیم وکر دیر شد کنیم روی باشد درست
اکر کچ اولدی ایسه [illegible] درست چابک اوله یعنی اکر چه [illegible] عمری علم
وعبادته سعی وجهد ایتمدک ایسه باری بر کی عالمنی اهتمام واقدام ایله ندیر آمده
نم تعاره درست زیرا درست کلمه کچ کلکدن [illegible] طورمز [illegible] عمری ایکر
حوالنعه کرکه بیر کده اولسون هنوز تا اجل کشت خواهی برکشت هنوز
اجلک سؤال وتضرع اکلی باعثدی براکه پیربکیاه داد ارزکشت چونکه بو یلدر
حق تعالی حضرتنک عفو [illegible] درکاهنه ال قالدر وتوبه واستغفار وتضرع واعتذار ایله
تکسب ایتکه کرده [illegible] ای کناه ایلمش [illegible] یعنی ای غافل
کناهکار [illegible] ترک ایله [illegible] کناه عذری ایله رکوز

یاشنی

یاشنی دوکک یعنی خطا عذرینه دیکوب اغلم چو حکم حضرت یزدان برود کار سر قدر چونکه
حضرت حکمی درر یعنی الهی دنیاده اولکه قضای اجلیدن قیامت یوزکه صویی دوکک
وسنکه عذاب ایدرلر بر برنده باری بدین خاک کوئی بار ای سن کندو اختیارکله
یوزکه صویی بو محکمه نک طوپراغی اوزره دوک یعنی دنیاده ایکن جناب حقه توبه ایدوب
کناه ترکده اولدر یا اغلم ویوزکی خاک سور بنام دنیاده ایله زیرا قیامته ایله
اولمقده ایسه دنیاده بو بیله اولمه اولی دخایله بودر ورایت نمانده شیخ اوزیش
اکر حق تعالی قتنده سنک ابرویکده ومنک تاجم اولوکه شیخ کتوردکم بونکه ایله
مراد حاصل اولمکی اکرهمت ابره بیکان تو بیخی شوکه یکه حق تعالی حضرتی
قتنده ما اعلم شانه اولکه حرمت وعزت سنده زیاده در اولمه خدای ابراند بجم زدوم
حضرت شیخ ایدر اکر حق تعالی حضرتی قتیم بی بخنوسنده سوره وردایه روان
بزرکان سنیخ ادم تبسوله دکاه اولنکی روانی شیخ کتوردم زیرا انکه آب
رودی سنده زیاده در حکایت بهم یاد دارم زعهد صغر یاد طوتم یعنی خاطرمده
طفولیتمزه اشنده بری که عیدی برون آمدم با پدر که بر بیرام کبی کچون بابام
ایله طاشره کلدم بیاریکم مشغول مردم شدم باز یکم ولعبت بیلیه مردم مشغول
اولدم در آشوب خلق از پدرم کم شدم خلقلکه غوغاسنده بابام دن کم اولدم یعنی
بدری یتردم برآوردم از نیز وار بهکم حرومش قرار سز بعده فرده فغان کتوردم
بورنا کلماتم بمالیدکوش بدرم مکر کز تنوب بطور زینی ناکهان قولمی بورد بو بیدی
دیو که ای شوخ چشم اخرت چندبارکه ای کستاخ ای ساکه بنیچم کره نکفتم که دستم زدامن
مدار دیمدمی که اوکی دامندن طوت یعنی دامنی اولکدن قوم حضرت شیخ کتابنده
کندونک قصه سنده مکره بنده حضرت بیانه شروع ایلدی که تنها نتواند شدن طفل خرد
طفل صغیر یالکوز کتمکی بلمز یعنی قادر دکلدر که مشکل تواند راه نادیده برد زیرا

کوردلمش و معلوم اولماش بر ایلتمک یعنی بیتورمک مشکل در بلکه ممکن دکلدر . تو هم طفل

راهی بسعی ای فقیر سن دخی طریقت طریقنک طفلیسن سعی ایله باشقه لر ای فقیر برو دامن پیر

مردان بگیر یوری ایو کسه لرک یعنی مشایخ عظامک دامنی طوت و انلره تابع اولوب بو عمل صالحکی

ایلمه بیت بگیر طریقه جهد و قصد مجوان که سعد و نحس بتابش نه همه و زحلست

مکن با فرومایه مردم نشست اگر کسه لرایله مصاحبته مخالفت ایله چو کردی ز هیبت فرو شوی

دست چونکه انلر ایله مصاحبت ایلدک هیبتدن و حرمتدن ال یو یعنی امید طوتمه بنشین اگر

باکمان در افتد چنک یک ترک ترکه سینه الا اصل یعنی مشایخ عظامک دامنی محکم طوت که عارف

نوازد زدر بیوزه تنگ زیرا عارف اولنلر که بو تنک کبی سینه یی دریوزه و سؤاله قلمقدن عار

طوتمز مراد صلح ایله خدمت ایدوب انلردن اخلاق حمیده و اعمال صالحه حاصل ایتمکدر مریدان

بقوت ز طفلان کمند مرید لر قوتده یعنی سلوک ده ریاضت ده اطفالدن کم و ضعیف لردر

زیرا انلر سلوکه قادر دکللردر مشایخ چو دیوار مستحکمند اما مشایخ محکم دیوار کبیدر

بیاموز رفتار ازان طفل خرد اول صغیر طفلدن رفتار اوکرن که چون استعانت بدیوار

برد کوراولطفل که دیواره بنجه استعانت ایلتدی یعنی دیواره طیاندی کندو مشایخ

که معناده محکم دیوار کبیدر سن دخی انلرک معاونتی و مظاهرتیله سلوک طریقت و تکمیل

حقیقت ایله ز زنجیر ناپارسایان برست فاسق لرک زنجیرندن و بوکتلرندن خلاص

بولدی که در حلقه پارسایان نشست شول کسه که صالحلرک حلقه سنه دخول ایلدی

اوتوردی معناده ان یجلس مع الله فلیجلس مع اهل التصوف اگر حاجتی واریسه حلقه گیر

اگر بر حاجت طوتر ایسک و بر مهمک وار ایسه که انک حصولنی طلب ایدر ایسک بو حلقه یی طوت یعنی

مشایخ خدمتنی قبول ایله که سلطان ازین در ندارد گزیر زیرا سلطان دخی بو قپودن

استغنا طوتمز یعنی سلطان دخی بو قپویه محتاجدر زیرا معنی ده حق قپوسیدر که بوندن زیرا

معناسنه دخی اولمق جایزدر بیت درویش و غنی بنده این خاکدرند انانکه غنی ترند محتاج ترند

برو

برو خوشه چین باش سعدی صفت یوری سعدی کبی باشق دین اول که کرد اوری خرمن معرفت

که معرفت خرمنی جمع ایلیه سن اصحاب طریقتدن تحصیل حقیقت ایله الا ای سلیمان محراب انس

ای انس محرابی اوکلی و قرب بحرینک مقیملری یعنی ای جناب قدسک مقبوللری که نزد اشنید

بر هاتف قدس که جو یارنی قیامت کونی قدس قربت خوشی اوزره او تورمز مشابید

ددی ار کرایاری قبل جماعت کوار بونده یورن جویر مکوندو اندن اعراض ایلکونکم صاحب

مروت نرانند طفیلی زیرا صاحب مروت اولنلر که طفیلی سوز الان کنون با وزن باید

ابنان کنت عقل ایله کندی بنرکه اولمق کرک یعنی دنیاده عقله تابع اولوب عمل صالح کسب

ایلمک کرک که فردا نماند ره بازکشت زیرا یارن قیامت کونی کرو دونمکه یول قالمز یعنی

تکرار دنیایه کلمک ممکن دکلدر حکایت یکی غله مرد دهقان توده کرد بر کسه مرد دهقان که

غله سنی توده و جمع ایلدی ز تیمار دل بخاطر اسوده کرد قیشلقدن خاطرینی اسوده ایلدی

شبی مست شد اتشی بر فروخت بر کیجه اوزکه مست اولدی خرمن یاننده بر اتش یاقدی

نگون بخت کالیوه خرمن بسوخت او بد بخت احمق خرمنی یاقدی دکر روز در خوشه

چینی نشست ایرتسی کون او بد بخت خوشه چینلکه اوتوردی یعنی غیری کسه لرک خرمنندن

باشق جمع ایتمکه باشلدی که یک جو ز خرمن نماند بدست زیرا کندو خرمنندن النده بر ار به

قالدی چو سرگشته دیدند درویش را چونکه اول خرمنی یاقان درویشی سرگشته و متحیر کوردیلر

یکی گفت پرورده خویش را بر کسه نصیحت طریقیله کندو پرورده سنه یعنی فرزندینه ایتدی

نخواهی که باشی چنین تیره روز استمزایسک که بو یکیت دولتسز و سعادتسز اوله سن بدیوانگی

خرمن خود مسوز دیوانه لک ایله کندو خرمنکی یاقمه خواجه شیخ رحمه الله علیه قصه دن بند

و معرفت بیانه شروع ایلدی گر از دست شد عمرت اندر بدی اگر سنک عمرک فنا و عصیانه

الدن کتدی ایسه یعنی عمرک هوا و هوس و فسق و فجوره صرف اولندی ایسه تو انی که در

خرمن اتش زدی یعنی دیسه اول کسه سن که خرمنکه اتش اوردک یعنی سن دخی اول خرمنی

یاقن درویش کبی عمرک فرصتی یاقدک بکجسن کندوکه اندن زیاده ضرر ایلدک زیرا فرصت
عمرک تکرار حاصل اولمسی ممکن دکلدر اما فرصت کندم تکرار اولمسی میسردر فرصتی بوذ کشته
انده وختن رسوایلقدر خوشتر قازمق و جمع ایلمک یعنی اسنه فرصتی سوختن کتی
کندو فرصتی یاقدن وتلف اتدکدن صکره مکن جابه مه تخم دینادرز رباد بو یله ایلمای
بهم جانم بکم دین دعولتکمی زراعت ایله یعنی دنیاده عمل تحصیلنه اقدام واهتمام ایله فرصت
فرصت نیک نامی بباد نیکنام کنه فرصتی یله ویرمه وکندوکی بدنام ورسوا ایتمه جو برکشته
تخمی درانتد به ننبد جون کم ربد بخت بنده ودشمه وباشمه بر بلاکلمه از دنیک کختان بکیر بنبد
نیک بخت ودسعادتمند اولنلر نصیحت طوترلر تو پیش از عقوبت در عفو کوب بس
عقوبت دن اول عفو قبوسنی قاق یعنی دنیاده ایکن توبه واستغفار ایله که سودی
ندارد فغان زیر چوب زیراد کنکال اتند فریاد وفغان ایلمک طوتمق هیچ بر فایده طوتمز
یعنی اوندن عذابه کرفتار اولدقدنصکره فغانک اصلا فایده سی یوقدر برآر از کریبان
غفلت سرت دنیاده ایکن غفلت یقه سندن باشکی قالدر یعنی غفلتی ترک ایدوب زهد
وصلاحه سعی واقدام ایله که فردا نمانی خجل در برت که یارن قیامتده خجل اولوب باشک
سینکده قالمیه **حکایت** یکی متفق بود بر منکری بر کسه بر نامشروع اوزره متفق یعنی
مداوم ایدی کذ د کرد بر وی نکو محضری اولدنکره قبیح فعل ایدرکن بر ایو خویلو یعنی
بر شیخ انوک اوزرینه اوغردی وانوک بو حالنی کوردی نشست از خجالت عرق کرده روی
خجالتدن یوزی ترلمش اولدیغی حالده اوتوردی یعنی شیخ دن حجاب اتدکندن یوزی ترلیوب
اوراده اوتوردی وبو یله دیدی که آیا خجل کشتم از شیخ کوی که ای عجب یعنی ایوله محکم
شیخدن خجل اولدم شنید این سخن شیخ روشن رواه روشنرواه لو وضمیر روشنلو
شیخ اول کسه دن بو سوزی اشتدی بر او بر شورید وکفت ای جوان اول فاسقه غضب
اتدی وایتدی ای جوان مقبول قول بوددر نیاید همی شرمت از خویشتن سکا کندوکدن

شرم

شرم وحیا کلمز می استفهام اولمقدن ممکندر اول وقت معنی بو یله اولور سکا کندوکدن
شرم وحیا کلمز که حق حاضر وشرم داری زمن که حق تعالی حضرتلرندن که حاضردر اندن
شرم طوتمزسن وبندن شرم طوترسن جنان شرم دار از خداوند خویش کندو خداوندکدن
یعنی حق تعالی حضرتلرندن اول انجلین شرم طوت که شرمت ز بیگانگان است وخویش
که سنک شرمک اجنبی لردن وخصم دنلر یعنی بونلردن بنجه شرم طوترایسک حق تعالی
حضرتندن دخی انجلین شرم طوت بلکه دخی زیاده بیاسایی از جانب هیچ کس هیچ کسنک
جانبندن دکلمز دراحت اولمزمیدی بر دو جانب حق نکم داری بس یورکیا انجق حق تعالی
حضرتلرندن ما اعظم شانه شرم طوت دخی فایده زیرا عزت وذلت جمله سی انوک قدرتی
النده در مخلوقاتک النده دکلدر اصلا برشنه یوقدر جمله سی که محتاجدر **حکایت**
زلیخا جو کشت از می عشق مست زلیخا جون یوسف علیه السلامک عشقی میندن مست اولدی
بدامان یوسف در اویخت دست یوسف علیه السلامک دامننه ال اصدی یعنی مرادنی حاصل
ایتمک ایچون یوسفک اتکنی محکم طوتدی چنان دیو شهوت رضا داده بود شهوت شیطانی
زلیخا انجلین رضا ویرمش ایدی یعنی نفسنکا انجلین زبون اولمش ایدی که چون کرک در یوسف
افتاده بود که زلیخا قورد کبی دوشمش ایدی یعنی یوسف اوزرینه هجوم اتمش ایدی بتی داشت
بانوی مصر از رخام مصر بانوسی یعنی زلیخا مرمردن دوزلمش بر بت طوتر ایدی یعنی
بر بتی وار ایدی بروی معتکف بامداد وشام اول بت قتنده اعتکاف ایدرجی ایدی صباح واخشام
زیرا انی معبود ایدنمش ایدی اما بن اقرار ایدرم بو یله دیو اشهد ان لا اله الا الله
واشهد ان محمدا رسول الله دران لحظه رویش بپوشید وسر اول لحظه ده یعنی یوسف
علیه السلامدن وصال طلب اتدکده اول بتک یوزینی بر شی ایله اورتدی مبادا که زشت آیدش
در نظر شود سیبونه که اولمیه که بو حالت اول بتک نظرنده قبیح کله غم آلوده یوسف بکنجی
نشست یوسف علیه السلام جونکه بو حالی کوردی غمه بو یوسفی یعنی غمناک وبیحضور بر بوجقده

ادنوردی تبه بر نفس ستمکاره کشت ظالم نفسنه ال باشی ادزره تکیه محزون فکری عارقمده

زلیخا دو دستش ببوسید و پای زلیخا یوسف علیه السلامک ایکی الینی و ایکی ایاغنی اوپدی بویله

دیو که ای سست پیمان و سرکش درای که ای سست پیمانلو یعنی عهدنده ثابت اولمیان و سرکش کل بسندان

دل از مهر دیوی درهم مکش اودیس کوکلکی ایله یعنی اهن دلکک دیو محبتلق ایله

بوزکه بربین حکم یعنی بور ترمه بشدی پریشان مکن وقت خوش تندکده یاوزلق ایله

خوش و لطیف وقتی پریشان ایلمه روان گشتش از دیده بر چهره جوی حضرت یوسف علیه السلام

زلیخادن چونکه بو سوزی اشتدی کوزلندن یوزینه اوزره ارماق روان اولدی یعنی

کوزینک یاشی ارمق کبی روان اولدی فرزندی ایستدی که برگرد و پاکی از من مجوی

که بو قباحتدن رجوع و فراغت ایله و بندن ناپاکلک یعنی زنا استمه تقصیر درستنه

شدی سرسار سن بو حاشرده دوزلشینک یوزنده شرمنده اولدوک هم از شرم شاید

ز بهر روکار باکه هر دو کارده عالمدن شرم و حیا کلمزمی که بو مجلس پر فعل شنیع ارتکاب

ایلیم حال بوکه اول خدا هر یرده حاضر و حالمزه ناظردر حضرت شیخ رحمة الله علیه قصه دن بنده

حرفت بیانه شروع ایدی چه سود از پشیمانی آید بکف پشیمانلکدن الوکه نه فایده کلور و نه

حاصل اولور چو سرمایه عمر کردی تلف چونکه عمر سرمایه سنی تلف ایلدک شراب ازیاپی سرخ

روی چه خوردند شراب یوزنی قزلتیجی دکیجله بزاع ایچون ایچدیلر و ز عاقبت زرد روی بردند

اما عاقبتدن یوز صاری رنکنی ایلدیلر یعنی عقبی ده خجل اولوب عذابه کرفتار اولورلر

بعذر آوری خواهش امروز کن عذر کتورمکله خواهش و سؤالی بوکون ایله یعنی

حق تعالی حضرتندن اعتذار ایدوب کناهکی بوکون دیله توبه و تضرع طریقنه بودم سوکک

ایله که فردا نماند مجال سخن زیرا یارین قیامتده سوز و عذر مجالی قالمز [illegible]

تمثیل پلیدی کند کربه در جای پاک کربه پاک یرده مردارلق مراد نه ایدوکی زیان روشندر

چو زشتش نماید بپوشد بخاک چونکه کربه یه اول حالت قبیح کورنور خاک ایله اوستی ایدر

نو

نو ازادکی ازنا پسندیدها سی بو عقل و ادراک ایله نامعقول و قبیح فعل ارتکابدن فارغسن

نترسی که بر وی فتد دیدها حق تعالینک که اول نامعقول اعمالکه اوزره کوزی دوشه

یعنی کورنه ایدیو خوف و شرم طوتمزسن بر اندیش از آن بنده پرگناه اول زیاده

کناهکار بنده دن فکر ایله که با خواجه عاصی شود چند گاه که بیچه زمان افندیسنه عاصی اولدی

یعنی خواجه سنه تابع اولمدی اگر باز گردد بصدق و نیاز اگر اول بنده کناهنه اعتراف ایدوب

صدق و نیاز ایله رجوع ایدرسه خداوندیک حکمنه جان و دل ایله محکوم و مطیع اولسه بزنجیر و

بند شیادش کند باز پای ای کرد زنجیر و بند ایکتوحرلر کناهنه اعتراف و اعتذار اتدی دیو

بکش اودی پا کسی برسیز کبی ادرکک و انتقام ایدیشوککیمه جنک و عناد و خصومت

جنک ایله که ازوی گریزت بود پای کرین که اولکسه دن ساکم چاره و استغنا و امکان مفارقت

وجود اولمیا یا خود اندن قچمق و خلاص بولمق ممکن اولمسنک خود بر دو جهتدن حق تعالی حضرتنه

احتیاجک واردر و اندن خلاص ممکن دکلدر ایلیه نوک ایله بنجون جنک ایدرسن یعنی

امرینه نیه مخالفت ایدرسن بو بیتک مصراع اولی کلستانده و بعض بوستانده بویله واقع

اولور یعنی یکجنی اوزری بوبنه چو جنک آوری با کسی برستیز معنی چونکه جنک کتورسن دیگرلر

باقی ترکیبک معناسی یرنده تمام شرح اولمشدر اندن حکم کبی اولدی و جنک کبی درکه با

مصدریه در جنک اوزری وصف ترکیبیدکلمه اولدی فعل مضارع مخاطبدر جنک اتوک

مفعولیدر که اوزرینه مقدم اولمشدر کنون کرد باید عمل را حساب بو اتورکک عملک حسابنی

شمدی ایتمک کرک نه آنکه که منشور گردد کتاب اول وقت حساب ایله که کتاب اعمال یعنی قیامت

کوننده اعمالکر مکتوبنی اهلکرو ساکه اوقو بو اولدقتده فاش دیرهزا اقرأ کتابک کفی بنفسک

الیوم علیک حسیبا کسی کرچه بد کرد هم بد نکرد بر کسه اکرچه نامعقول ایلدی که هوا

و هوس و فسق و فجور چالشدی اما بو خصوص دکه مراد مصراع ثانی در نامعقول ایلدی

که پیش از قیامت غم خویش خورد که قیامتدن یعنی اولمزدن اول کندو غمنی یدی که اتدکی

قبایح ایچون توبه واستغفار ایلدی گر آیینه از آه گردد سیاه اگر آیینه آه دن قرار ایسه
شود روشن آیینهٔ دل بآه اما گوکل آیینه‌سی آه ایله لطیف وروشن اولور یعنی ظلمت عصیان ایله
سیاه اولمشدن حق تعالینک خوفندن اولان گریه وآه ایله روشن وپاک اولور بترس از
گناهان خویش این نفس بودم کند در گناهکارک خوفنا ایله که روز قیامت عشرسی زکس که
قیامت کوننده برکسه دن خوف ایتمیه‌سن دائم جکیه‌سن حکایت عزیب آمدم در سواد حبش سیاحت
عالمنده جشی مملکتنه یا کوینه کلدم دل از دهر فارغ سر از عیش خوش قلبم زماندن فارغ
باشم عیش وسروردن خوش به ره بر یکی دگر دیدم بجنو یول اوزره بر بیوک کبی حبس خانه
کوردم شخص چنو مسکینی در وپای بند برقایح مسکین ودر وضو انده محبوس ایدی چونکه بو حالی
کوردم ایله طوغ اتوم که بو محکمه هر کیم کلورسه طوبتانه حبس ایدرلر بسیج سفر کردم از نفس
قوره سفر تدارکنی واورادن کتمک قصدن ایلدم بیابان گرفتم چو مرغ از قفس مرغ قفصدن
خلاص اولدیغی وقت بیابان طوتدیغی کبی بن دخی اورادن بیابان طوتدم یعنی بیابان یولن طوتب
کتمکه استدم یکی گفتکین بندیان شب روند برکسه چونکه بنم خوفمی کوردی باکا ایتدی بو
محبوسلری کم کوررسن حرامی دکلدر نصیحت نکیرند و حق نشنوند نصیحت طوتمزلر وحق
سوزی استماع ایتمیوب قبول ایتمزلر خوشتر شیخ رحمه الله علیه قصه دن بنده معرفت بیانینه شروع
ایلدی چو برکس نیاید ز دستت ستم چونکه سنک الوکدن کسه اوزرینه ظلم کلمیه ترا گر جهان
شحنه گیرد چه غم اگر جهان خلقنی شحنه طوته جرمدن اوتری یاخود معنی بو یه اولدی اگر شحنه
ایله جهان پر اولسه سکا نه غم نکونام را کس نگیرد اسیر ایو ادلو کسه‌یی اسیر ایدوب طوتمز
وبیگناه اولنی کسه حبس اتمز بترس از خدا و مترس از امیر بهان ساعت حق تعالی حضرتندن خوف
ایله امیردن وپادشاهدن خوف ایله بیافرده عامل عشق از میان اودرته یه چرک کتورمش
یعنی حیاتنی ظاهر اولمغه عامل بیشه دیدار رنج دیوانیان دیوانه منسوب اولنلرک یعنی
دفترلرک ودفترداللرک تفتیشندن وعزلندن خوف وحذر ایلمز دگر عفتش را نبیست دبیر

اماکر

اما اگر انک عملنده صدق حیله ودغل یوغیسه ومغفلی ایسه یعنی امین اولمیوب
خاین اولاجق اولورسه زبان حسابش بگردد دلیر انوک حساب دلی دیرو بهادر اولمز
یعنی محاسبه ده مغلوب وزبون اولور چو خدمت پسندیده آرم بجای باکه لازم اولن
خدمتی چونکه بن بی قصور بقبول یرینه کتورم وتمام ادا ایدم نیندیشم از دشمن تیره رای
تیره رایی دونا معتولیکلو دشمندن خوف وحذر ایلمزن اگر بنده کوشش کند بنده وار
اگر بنده خدمتنده بنده کبی کوشش واقدام ایلیه یعنی بنده‌لک حقنی تمام یرینه کتوره عزیزش
بدارد خداوندگار انندیسی انی عزیز ومحترم طوتر وگر کند رایست در بندگی اما اگر
بنده خدمتنده وبنده‌لکنده کندو رایی وکاهل ایسه که اندیشه جان ودلدن فوت
ایتمکه اولور ایسه ز جانداری افتد بخر بندگی جاندارلقدن وجتولقدن قتی جی لقه دوشر
ودم دودا اولور جاندار جلاد ومعناسنه وقفادار معناسنه کلور مرکسلعه ایدر که یاد نیابیک
قفاسنه یورر بو محلده جلاد معناسنده محمولدر زیرا جلاد پادشاهه یقین اولور
قدم پیش نه کز فلک بگذری قدمکی ایلرو ایلت یعنی طاعت وعبادته اقدام ایله که ملکدن
بکچه‌سن که گر باز مانی ز دد کمتری زیرا اگر گرد قالورسن دددن کمتر وادنی‌سن کادینک
کمالا انعام بدهم اضیق سهیل شیک تحتنده داخل اولورسن حکایت یکی را بچوگان مه دامغان
برکسه‌یی دامغان شهرینک اولوسی یعنی پادشاهی چوگان ایله بزد تا چو طبلش برآمد فغان
اوردی یعنی دوکدی که اول کسنک فغانی ضربک شدتندن طبل کبی یوقاری کلدی شب از
بیقراری نیارست خفت کیجه قرارسزلقدن واولنوب اویومغه قادر اولمدی بر دیکی پارسایی
گذر کرد وگفت بر صلحا کسه انوک اوزرینه گذر ایلدی یعنی انوک قتنه کلدی ونصیحت
طریقیله اکا ایتدی بشب گر ببردی بر شحنه سوز کیجه ایله اگر سوزکی شحنه‌نک قتنه
ایلیدک یعنی گناه وخطاک قصورینه بیلوب شحنه قتنده اعتذار ایدیدک گناه آب
رحمت نبردی ببردی گناه کوندز سنک یوزک صوبی دوکلمزدی عذرک فعل کتورمزایدی

گردد بوندن شود معناسنه در
به ترس امر حاضر در
سواد بوندن مملکت معناسنه در
دگر حبس خانه در
بسیج ده بای فارسی وبای عربی وجیم فارسی وجیم عربی جائزدر
بندیان محبوسلر معناسنه در
دست دن اولان تا نهایته قطعه ایکوندر
شحنه صوباشی
عنش جوش
عفت پاکلک

وار بونده اوادان ... در
به امر حاضر در
چه اولور اولرا بوبونده بیارسای اولور در
بیارست قادر اولدی معناسنه در
آب بونده عرض معناسنه در

بنده‌یی الهمزا ایدی معناسنده اما معنای اوّل محل ملایم درخاصه کلام بودرکه اول
کسه دن تحمیه متعلق بر خطا صادر اولمشیدی اولکسه کلوب اندن اعتذار ایتمش تحمیدوق
انی پادشاهه دینی پادشاه اکم محکم ثنا ادرمش فقیر اضیا اتوکه معنی سروری افندی اختیار
اتدکی معنی دن لطیف و درویش در زیرا انده تکلف وار در حضرت شیخ رحمة الله علیه
قصه دن بندر معرفت بیانه شروع ایدوب کسی روز محشر نگردد خجل قیامت کونده شول کسه
خجل وشرمنده اولماز که شبها بجه که بر در سوزد دل که کیجه‌لری شمع کبی کیجه‌لر ایده حق تعالی‌نک
درگاهنه ایلیده عزاسمه یعنی گناهندن اوتری حق تعالی حضرتنه تضرع واعتذار وتوبه
واستغفار ایلیه هنوز از سر صلح دار درچه بیم اگر صلح جوبی سنی طوترایسکنه خوف یعنی اگر
فسق وفجوردن فراغت ایدوب عمل صالحه گیلر ایسکنه بالکدنه غم درعذر خواهان
نبندد کرم حق تعالی حضرتنه ما اعظم شانه عذر دیلیجی لره قبوسنی باغلمز ودرگاهندن
رد ایلمز اگر چه گنهکارسه داور بخواه اگر عاقل ایسک حق تعالی حضرتندن عزاسمه
شب توبه تقصیر روز گناه توبه کیجه‌سی گناه اتدککونک تقصیرنه یعنی اگر گوندز گناه ایدرسک
بار کیجه ایله اونک عذرنه دیله کریمی که از دوست از لی نیست هست بر کریم کرسی عذردن
دجوده کتوردی عجب گر بیفتی نگیرد دوست عجب در اگر دوشسن سنک الکی
طوتیه واعتذار وتضرع واستغفار ایدرسن بو عجب در اگر بنده بر دست حاجت برآر
اگر بنده ایسک حق تعالی نک درگاهنه عزاسمه حاجت الینی قالدر ومقصودک طلب ایله
وگر شرمسار آب حسرت ببار اگر کثرت ذنوبکدن شرمسار ایسک حسرت آبنی یعنی
کوزیاشنی یاغدر وگناهلکک عذرنه دیله نیامد بر این در کسی عذرخواه بو بابه اوزره بر کمسه
عذر دیلیجی اولدیغی حالده کلدی یا خود معنی بو بله اولور برکسه بو بابه اوزره عذر دیلیجی
کلدی وتقصیرنه اعتراف ایلدی که سیل ندامت نشستش گناه که ندامت سیلی انک
گناهنی یودی دیکدر یعنی هر کیمکه نادم اولوب گناهنه تمام اعتراف ایدوب

درگاه

ودرگاه حقه کلدی حق تعالی حضرتی عزاسمه لطفی ایله انک توبه‌سنی قبول ایدوب
گناهلرینی عفو ایلدی نریزد خدای آبروی کسی حق تعالی حضرتی ما اعظم شانه شول کمسه‌نک
یعنی بر عصیانی دوکمز وعقوبت ایلمز که ریزد گناه آب چشمش بسی که گناه انک گوزی یاشنی
چوق دوکه یعنی گناهندن اوتری چوق آغلیه **حکایت** بصنعا درم طفلی اندر گذشت
صنعا شهرنده بنم بر طفلم وار ایدی کچدی یعنی وفات ایلدی چه گویم کزانم چه بر سر گذشت
نه دیم که اول طفلدن بنم باشم اوزرینه نه کچدی یعنی اول طفلنک اوتندن حددن زیاده مصایب
وآلام کوردم وتمام مضطرب الحال ودلگیر اولدم حضرت شیخ رحمة الله علیه قصه‌دن بنده
وحکمت ومعرفت بیانه شروع ایلدی قضا نقش یوسف جمالی نکرد قضا یعنی صنع الهی بر یوسف جمالی
دبر نقش ایلدی وه جود کشی رعدی که ماهی گورش چو یونس نکرد که قبر ماهی انی یونس
علیه السلام گبی یدی یعنی حق تعالی حضرتی عزاسمه بر محبوب خلق ایلدی که یونس علیه السلامی
بالق یوتدیغی گبی انی قبر یوتدی یعنی هلاک اولوب قبره گیردی قبر ماهیه تشبیه اتمشدر
درین باغ سروی نیامد بلند بو عالم باغنده بر بلند سرو کلدی یعنی سرو قد بر زیبا محبوب
ظاهر اولدی که باد اجل بیخش از بن نکند که اجل یلی انک کوکنی دبندن قوپرمدی یعنی
قوپردی عجائب نیست گر در درخت بر فدان چوق بیتدی یعنی چوق ییل گچمک ایله درخت
اولور یعنی بر طفل بیچه زمانده کرکه نه بدل بر محبوب اولدی زبیخش برآرد یکی باد سخت نکاه
بر محکم یل برآن دهانی کوکندن قوپره نتیجه کلام بودر که ناگاه اول جوانه اجل ایرشوب
بردمده هلاک اولوب بو فانی دنیادن گیدی عجب نیست بر خاک اگر گل شگفت عجب دگلدر اگر
خاک اوزرینه کل اچدی دکونکن شگوفه لر چقدیسه که چندین گل اندام در خاک خفت
زیرا بو قدر یعنی داوقدر گل رخسار یاسمن بوی وسرو قد گل اندام خاک دهندی یعنی خاکا ایچنه
دفن اولندیلر که اندن گوده دنده گلک سایر شگوفه لر شوده نما بولدی حضرت شیخ بو بیتدن
حکایه‌سنه قصه‌یه رجوع ایلدی بدل گفتم ای ننگ مردان بمیر گوکله یعنی کندم ایتدم اول

مردلرک عار ایلدکلری شیء تکون اول که کودک رود پاک و آلوده پیر که طفل قبره پاک کیدر
و پیر کناهه بولشمش و ناپاک کیدر زسودای آن کشتیا بر قدش بویله دیو کوردم که
اول فرزندمک قدی اوزره استخوان کلیدن و جستجودن برانداختم سنکی از قبرش اوزک
فرزندمه برباشی اتدم یعنی تا قبرینه آچدم که کورم فرزندم نه حالده در زهولم دران
جای تاریک و تنگ اول قبرک کوبا بریره اولن خوف و هیبتدن بنم یوزم و حالم
بکردید رنگ حالم پریشان و یوزمک رنکی دوندی یعنی زیاده قورقدن بکم صارردی
و حالم متکدر اولدی بهوش آمدم ز فرزند مصراع ثانی دماده خاک در تنگ تنگنا شیروف اولدوغندن
معناسی که تنبه اولندی صورت معنی ایچون جوابنا آمدم زان تغیر بکوش چونکه اول
تغیردن و فرزنده کرده بهوش کلدم یعنی عقلم باشمه کلدی زفرزند دلبندم آمد بکوش
معشوق و محبوب فرزندمدن بنم قولاغمه کلدی یعنی حالا دلی ایله بکا نصیحت ایلدی بویله
دیدی کرت وحشت آمد ز تاریک جای اگرسا که قبره کیردن یعنی قبردن دهشت و وحشت
کلدی ایسه بهش باش و بیرون شاید در کی دنیاده عقل و طاعت تدارکنا ایله اوزدوا نه
عبادت و روشنائی ایله کل شب کور خواهی منور چو روز قبر کیجه سی یعنی کیجه کبی قرانکو
اولان قبری روز کبی منور و روشن اولدوغنی استرایسک اینجا چراغ عمل برفروز بوراده
عمل چراغنی شعله ناک ایله یعنی دنیاده اوقه عمل صالح ایله کت تن کارکن می بلرزد ز تب
اش ستلیچی تکشلا باغبان و بوستان باغچی جسمی تبدن و اضطرابدن دترر و عکس اولور
هبادا که نخلش نیارد رطب اولیم که اونک خرما اغاجی تازه خرما کتورمیه یعنی بتورمیه و بو
کروهی فراوان طمع ظن برند لیکن بونک فلاتی زیاده طمعکار بر طاقم ظن ایدرلر
که کندم نیفشانده خرمن برند که بغدای صاچمیه ایکن خرمن الیه لر وابنا ردنی بر ایدرلر
یعنی دنیاده عمل اتمیه ایکن اوراده جنت امید ایدرلر بر آن خورد سعدی که بیخی نشاند
ای سعدی اول کمسه یمشی یدی که برکوک دیر فدان دکدی و تربیت ایتدی کسی برد خرمن

کرمی

کرمی افشاند شولکه که خرمن ایلتدی که بر تخم صاچدی یعنی الدنیا مزرعة الآخرة حسبنجه
شولکه عبادت متمتع و منتفع اولدی که دنیاده عمرینی طاعت و عبادته صرف ایلدی ❀

باب دهم در مناجات و ختم کتاب بیا تا برآریم دستی ز دل که نتوان برآورد فردا ز گل

کوکلدن برال قالدرهلم یعنی اخلاص ایله جان و دلدن حق تعالی حضرتنه تضرع و زاری
ایدهلم که نتوان برآورد فردا ز گل زیرا اولدکده صکره یارین یعنی قبردن ال
قالدرمغه ممکن دکلدر بفصل خزان می نبینی درخت خزان وقتنده درختی کورمزمیسن
که بی برگ ماند ز سرمای سخت که محکم صوغوقدن یپراقسز قالور برآرد تهی دستهای نیاز
نیاز الرینی بوش یوقاری قالدرر ز رحمت نگردد تهیدست باز لیکن حق تعالینک رحمتندن
کروالی بوش دونمز بلکه لطفندن کندو اولکمی تازه و لطیف ایدر قضا خلعتی نامدارش
دهد قضا یعنی صنع الهی اول درخته تازه و دیکی یپراق خلعتنی و یر قدر میوه در
کنارش نهد قدر و حکم خدایی اول درختک کنارینه بر میوه قورر شکوفه ایلد انی مزین
ایدر مپندار از آن در که هرگز نبست اول بابدن که هرگز بغلنمدی ظن ایلیم که محروم سرود باد
نومید بوشنی سورد معناسنه اولمق دخی جایزدر بهم طاعت آریم و مسکین نیاز دو کلمه
حق تعالینک درکاهنه طاعت کتوررلر و مسکین نیاز کتوررلر بیا تا بدرگاه مسکین نواز
کلنا مسکین نوازک یعنی مسکینه ترحم ایدیجی و مرادینی حاصل ایدیجی خدانک درکاهنه چو شاخ
برهنه برآریم دست برگ و میوه‌دن خالی بوداق کبی ال قالدرهلم دنیادن تضرع ایدهلم که
بی برگ از این بیش نتوان نشست زیرا بوندن زیاده عشق و برگ سز اوتورمق اولمز
حضرت شیخ رحمه الله علیه مناجاته شروع ایلدی خداوندگارا نظر کن بجود ای خداوندگار
بنده‌لرکه لطف و جود ایله نظر ایله که جرم آمد از بندگان در وجود زیرا بنده‌لرکدن
وجوده جرم و خطا کلور گناه آید از بنده خاکسار خاکسار و حقیر بنده‌دن گناه کلور
و خطا صادر اولور بامید عفو خداوندگار حق تعالینک عفوی امیدی ایله ای خدا

سن بنوم ترکمه اکر لطفنا ایده نظر ایتمسه‌سن بو بیچاره ترک عالی همتم اولدرکه یا بن بزه‌ق تیرقرمعلوم
کریم دنیاده سنک مرتبه‌کا ایده بسلمشسن با انعام و لطف تو خو کرده‌ایم سنک انعام و لطفکم
خوی و عادت ایلمشن کدا جونکه کرم بیند و لطف و ناز کدا جونکه کرم و لطف و نعمت و ناز
کوره تکرد دن دنبال بخشنده بان کرو انعام ایدجی کسنک کنارنده دن دونمز و اندن
فراغت ایلمز جونکه با بو دنیا تو کرده عزیز جونکه دنیاده سن بزی عزیز و محترم ایلدک بعینه
همچنین چشم داریم بیزای کریم عقبیده دخی بیم بونده امیدطوترز عزیزی و خوار مکن بخشنده کس
دنیاده و عقبیده عزیزلی و خوارلغی انجق سنک النکدر عزیز تو خواری نبیند هیچ کس
سنک عزیزک یعنی سن عزیز ایتدککک هرکز کیمسنه خوارلغی کورمز تعز من تشاء و تذل من تشاء
جونکه بوید در خدایا بعزت که خوارم مکن ای خدا سنک عزتک حقیچون بنی خوار و حقیر ایلمه
بوذل کنه شرمسارم مکن کناه خوارلغی ایله بنی شرمسار و خجل ایلمه مسلط مکن جون منی بر کسم
بر بنجلی مخلوقه یا کم عذاب اتمکه بجوره بنم یا کسم ادنم خوار ایله زدست تو به کر عقوبت برسم
اکر عقوبت ایلدرسم سنک الکدن ایکدر زیرا سنک بو قدر انعام و احسانکه عزیزم یکمشتر زیرا
باشند بدی زیرا دنیاده بونونه پراغزکه بر قباحت دربلا و محنت اولماز جفا بودن از دست
همچون خودی برکندو کبی مخلوقکا الندن جفا التمکه خالم چکمکه مرا شرمساری زرد و یتو بس
باکم سنک بو نکده اولن شرمنمکا بتر دکر شرمسارم مکن بیش کسی کرد کم قنسی بنی شرمسار
ایلمه کوم برسر افتد زتو سایه اکر سندن بنم باشم ادنه بر سایه دوشه یعنی با کم و جودی التفات
ایدرسه سپهرم بجد کمترین پایه فلک بو قدر رفعت ایله بنم التفاتکه پایم درجه‌م اولور
اکرتاج بخشی سرافرازدم اکر فضلک ایده با کم تاج باغلیه‌سین اولتاج بنم باشمی بوجلدر
دینی عالی مرتبه یا یرشورر یعنی باکم اکر ایا ان تاج احسان ایدرسه‌ن انوک سببی ایله رفیع القدر
اولورم تو بردار تا کس بیفتاده‌م سن کرمکدن عالی قدر ایله و رفعت ایرکور تاکه
کمسه بنی خلق حقارتیله حکایت تنم جومی بکرزد جو یاد آورم جسم د تتره و مضطرب اولدر

جونکه یاد کتوردم بینی یاد ایلیم مناجات شوریده‌ی در حرم کعبه شریفک حرمنده بر
دیوانه‌نک مناجاتی که میکفت شوریده‌ی دلفکار کم کوکا مجذوب دیوانه ایدرایدی که
الغعا بکشی بذلم مکار ای آدم ترحم ایله دینی حقارت ایله طوتمه که مر کفنت باحق بزانکار
که اولدیوانه حق تعالی حضرتنه جل جلاله زار بهلی ایله ایدرایدی معتوف قول بعده
بیعکن که دستم نکیرد کسی حقارت ایله قبو کرده برانمه یعنی خیرقا ایلمه زیرا سندن غیری
برکسه بنم الومی طوتمز دیکم ظهیر و معین اولماز بلطفم بخوان یا بران از درم کرکه لطفیله
بن قتوکه اوقی کرکسه بنی حقارت ایله قبو کردن سور و قوایله نداری بجز آستانت سرم بنم باشم
سنکا استانکدن غیری بر استان طوتمز یعنی سنکا استانکدن غیری ملجا و پناهم یوقدر

بیت خراستان تمام درجهان پناهی نیست سر مرا بجز این در حواله کاهی نیست

تو دانی که مسکین و بیچاره‌ایم سن بلورسن که مسکین و بیچاره‌یز فرومانده نفس اماره‌ایم
نفس اماره‌نک مغلوبی و زبونی‌ییز دیمکدر لا یوق طاعت اتمکه قادر دکلز ان النفس لامارة
بالسوء نمی تازد این نفس سرکش چنانکه بو سرکش نفس خطا و عصیانکه طرفنه
ایجلیین چاپمز و سکرتمز که عقلش تواند کرفتن عنان که عقل انک عنانندن طوتمغه
و ضبط و زبون اتمکه قادر اوله که با نفس و شیطان بر اید بزور نه قدر ایله نفس شیطانه
کم مقابله ایدر و انلره کم غالب اولور مصاف پلنکان نیاید زمور حاصل بوکه قرنجه دن
قپلانلر جنکی کلمز یعنی قرنجه قپلانلر ایله جنک اتمکه قادر اولدیغی کبی عقل دخی هیج کار نفس
و شیطان ایله مقابله اتمکه قادر دکلدر بمردان راهت که راهی بده سنک یولکه سلوک
ایدیجی مردلر و مقبول لرحقیچون که با کم بر یول دیر تاکه اول یولدن سنکدر کاهکه
ایرشم وزین دشمنانم پناهی بده و بو دشمنلردن که مراد نفس و شیطاندر با کم بر پناه
و پناه دیر خدایا بذات خداوندیت ای خدا سنک خداوندلکک ذاتی حقیچون
باوصاف بی مثل و مانندیت سنک مثلسز اوصافکک و مانندسز لغک اوصافی حقیچون

بو وجه دخی ممکندر سنک نه مثل اوصافک و مانندسزلغک حقیقیدر که اوصاف لفظی بوکه
معروف اولیه بودخی جایزدر که مانندسزلقدن اولان پایه نسبت اولنه یعنی بوپایه ادمک
نه مثلی و نه مانندی اوصافک حقیقیدر ببیک حجاج بیت الحرام کعبه شریفک حاجیلرینک
بیکی حقیقیدر محمدحق پیغمبر علیه السلام مدینه منوره‌ده مدفوندر اودخی رسولک حقیقیدر
که مراد حبیب اکرم علیه السلام بتکبیر مردان شمشیرزنان سنک یولکده دین دشمنلرینه
تیغ اورجی بهادرلرک تکبیری حقیقیدر که مرد غازیلر شمارندندر که اول غازیلر سنک
یولکده ایه شوق ایله جنک ایدرلر که جنک ارینی بیلکندر و لوایه جنک ایدن کزیده
زن عقد ایدرلر که انلرک تقتدن کاشیدر بطاعات پیران آراسته اصلاح و صلاح ایله
بزنمش پیرلرک طاعت پیرلر حقیقیدر بصدق جوانان نوخاسته جوانلرک صدق حقیقیدر
کم ماردان ورطه یک نفس که بزه اولمر نفس کرداننده که مراد حالت نزع در
زنکیده وکفتن بزیادرس آکی دیک غاینده وکز ایله کتمکدن فریاد رس و لطفکدر ایله
ایمانمزی شیطاندن شرندن حفظ ایله ایکیست از آنان که طاعت کنند امید دارند ازدن
که طاعت ایدرلرکه نه طاعتان را شفاعت کنند که طاعتسزلره شفاعت ایده‌لر بیکانان
کنالاینم دوردار بکم حقیقیدر که بنی خطادن عصیاندن الاینندن و توشندن اراق و پاک طوت
وکرزنتی رفت حدود ردار وکرنبود ادلر خطا و عصیان واقع و صادر اولدی ایسه
لطفک ایله انی محو و دور طوت بپیران پشت از عبادت دوتا عبادتدن ارقه‌لری اکیلت
اولنلری پیری حقیقیدر ز شرم کنه دیده بر پشت پا ادله پیرلرک کناه شرمندن کوزلری ایاقلرک
ارقه‌سی اوزرنده در که فنیم زروی سعادت ببندد که بنم فنیم سعادت یوزندن بغلم
زبانم بوقت شهادت ببندد شهادت وقتنده بنم حالت نزعده لسانمی باغلمه مکان
آخر کلامه لا اله الا الله فقد دخل الجنة بیت حکم مستور و مستی همه برخاتمست
کس ندانست که آخر بچه حالت برود چراغ یقینم فرازان دار یقینمدن توفیق چراغنی بنم

ببیکدر وبیوقدن دها وبیکیزدن اولان با قسم ایچوندر
پیغمبر مدینه
طاعات ودر بعیدن اولان با قسم ایچوندر
رسم حاضردر
بیکانان دها اولان با قسم ایچوندر
دار امر حاضردر
به ده اولان با قسم ایچوندر
ببندد نهی حاضردر

بولمه

بولمه یقینمن طوت زنبد کردم دست کوتاه دار نامشروع فعل ایلکدن المی قصیر طوت
یعنی قدرت ویرمه بکردان زنا دیدنی دیده ام کورمکلکدن بنم کوزمی دوندر یعنی
ظاهر کوزمی تجم کوزنه سنی کوچی ایله مده دست بر ناپسندیده ام نامعقول فعل
ادنه یعنی خطا و عصیان اوزرینه یا که قدرت ویرمه علی المعصیة ان لا تقدر من آن
زنم در هوای تو بیت بر اول زنم که سنک عشقک طورندی وجود و عدم
نام افتقارم یکیست وجود و عدم افتقاردن علی السویه در که هیچ فرق یوقدر
زخورشید لطفت شعاعی بسم که سنک لطفک آفتابندن بانکم بر شعاع یتر که در جهان سلطنت
ببیند کسم که سنک شفاعتکدن غیر ده کمسه بنی کورمیه بد پرانکم کنی که بهتر کسست
بر یرامزه نظرایله که ایو یک کسه در یعنی اکر بر کناهکاره نظر ایدرسک او کمسه سنک نظرکک
سعادتندن سنک و دوکلر عالمک مقبولی و مرغوبی اولور که از شاه التفاتی بسست
کدایه شاه دن بر التفات کافیدر مراکر بکیری بانصاف و داد اکر بنی عدل و داد ایله
طوترسن و محاکمه کوررسک چو ابلیس نیابم که عفو نیست ایند و عد داد نا اید درم
زیرا عفوک بالکه بو وعدی ویرمدی ان الله یغفر الذنوب جمیعا انه هو الغفور الرحیم
خدایا بغزت که خوارم مکن ای خدا بنی حقارت ایله قپوکدن سورمه که صورت نبندد
دری دیکرم زیرا غیری قپو بکم صورت باغلمز یعنی بر غیری قپو اولمق بکم متصور
دکلدر قدار هیچ غایب شوم ده نه جند اکر بر قابه کوکدن جهیم بلکه سندن طاعت و
حضور کوکدن غایب اولدم ایسه کنون کامدم در ابر دیم ببندد شمد که عذر ایله قپوکه
کلدم قپوی بنم یوزمه باغلمه و سیمزوا ایله چه عذر آرم از ننک تر دامنی که کرد
کناهکارلکک عارندن نه عذر کتورم دیجه اعتذار ایدیم مکر عجز پیش آردم که ای غنی
مکر قپوکه عجزی کتوردم بوید دیوکه ای غنی فقیرم بجرم وکناهم مکیر فقیرم بنی جرم وکناه
سببی ایله طوتمه و عذابه کرفتار اتمه غنی را ترحم بود بر فقیر حال بوکه غنی نک فقیرلره

زنبد کوتاه دار نهی حاضردر
بکردان امر حاضردر
بپسند نهی حاضردر
بفضل و رحمت نهی حاضردر
ببیند دها اولان با قسم ایچوندر
بپسندی حاضردر
کدا عدل نصبندردر
مکن نهی حاضردر
ببندد نهی حاضردر
اوزرنده بوند جملدر
ببستی نهیندر

ترحمی وکرمی اولور چو ابا بیاری ضعیفم کریست حالکه ضعفندن وکناهدن بکم
بنیمون اغلق کرک اگر ما ضعیفم بنام قویست اگر با ضعیف ایسم بنام وسنم قوی ودعالی در
خدایا بغفلت شکستیم عهد ای خدا غفلت ایله شکستیلر اعوکله اولان عهدمزی صدق
چه زور آورد با قضا دست جهد. جهد ویهای قضایه نه زور کتوره واندن ایلکه بیچه
قادر اولور چه برخیزد از دست تدبیر ما بزم تدبیرمزدن نه قالقر ونه حاصل اولور
• اذا حلت التقادیر بطلت التدابیر همین نکته بس عذر تقصیر ما همین بو نکته بزم
تقصیر وخطامزه عذر یتر. همه هر چه کردیم تو بر هم زدی هر نه فکر وتدبیر که ایلدیم دوکدک سن
سن بری بربنه اوردک یعنی مشوش وپریشان ایلدک وقضاده نه تقدیر اتدک ایسه
انی ظهوره کتوردک بنم آنده جانبمه سوق ایلدک چه قوت کند با خدایی خودی معلوم درکه
خدایه منسوب اولان شیئه قودلق نه قوت ایلر یعنی حق تعالی حضرتنه تقدیر اتدکی شیئی
ایتوب بنده کندی رای وتدبیری ایله اندن اولنمیجق قادر اولور وقضایه مخالفت ایلکه
بنیم بیوره اوردن بیت برو زاهدا بر من مکیر • که کار خدا این نه کار منست •
نه من سر نه حکمت بدرمی برم بو بیتده دیکدر که اختیارم ایله سنک حکمکدن باشمی چقرمه ایلیم
تا امرکه اطاعت اتمیم که حکمت چنین میرود بر سرم یعنی سنک حکمک بنم باشمه اوزره
بویله کیدر بیت برو ای ناصح دبردرد کناهم مکیر • کار فرمای قدر میکند این من چکنم •
حکایت سیه چرده ای را کسی زشت خواند بر قره یاغزه بری زشت اولدی یعنی اکه
زشت روی دیدی جوابی بکفتش که حیران بماند سیه چرده اول کیسه که اکه زشت روی
دیمش ایدی بر جواب ویردی که اول کیسه حیران ومتحیر قالدی نه من صورت خویش خود کرده ام
کندو صورتمی بن کندوم ایلمدم که عیبم شماری که بد کرده ام که بنم عیبمی صایه سن یعنی زشت
ایلدم دیو بنی تعییب ایده سن ترا با من ار زشتی دیدم چه کار بنا اکر زشت ایدی ایسم
سنک بنم ایله نه ایشک وار نه ازو نیم زشت ونه بیانکار اکر زشت دخی نقش ایدیجی

بو دکلم که بکم طعن ایده سن • حضرت شیخ رحمه الله تعالی حکمت ومعرفت بیانن شروع
ایلدی انا لم که بر سر نبشتی نه بیشی اولمشندر که اوقدر بنم باشمه اولدرم یازدک
یعنی قضادن هر نه که سن بنم ایچون تقدیر اتدک نه کم کردی ای بنده پرور نه بیشی ای
بنده بسلیجی ورزقنی ویریجی نه اکسک نه ارتق اولور بو خصوصده بنده نک مدخلی یوق
تو دانا تری آخر که قادر نیم اسی عالم آخر که بن هیچ نسنه یه قادر دکلم توانا تری مطلق
تویی من کیم دکل مسنده قادر سن بن کیم کرم ره نمایی رسیدم بخیر اکر لطف ایلیه
بانکه یول کوستره سن یعنی هدایت ایده سن مرتبه وعالی مرتبه یه ایرشدم یعنی یرشورم
حضرت شیخ رحمه الله صیغه ماضی اختیار اتدی دتوعنک تحققنی اشعار اتمک ایچون وضرورت
شعر ایچون والا حق ادا رسیم کرک ایدی وبوندن قطع نظر ماضی ... تکتنده وقع
مضارع معناسنه حمل جایزدر دکر ره کم بازمانم ز سیر دکر ره ایده سن سیرو
سلوکدن کرو قالدم یعنی کرو قالورم بونده دخی صیغه ماضی اختیار اتدی مضارع اولدی
ذکر اولنان نکته دن اوتری والا حق اداسی بازمانم کرک ایدی رباعی
از تو بکه نالم دیکر داد رس نیست • وز دست تو هیچ دست بالا تر نیست •
آن کم تو رهبری کسی کم نشود • وانرا که تو کم کنی کسش رهبر نیست •
جهان آفرین گر نه یاری کند. جهان آفرین اکر لطفندن معاونت ایلیه کجا بنده پرهیز
کاری کند بنده قنده پرهیزکارلک ایده ورزهد وصلاح بنده سی ایده حکایت
چه خوش گفت درویش کوتاه دست درویش یعنی نفسی اسنده عاجز وزبون
بر درویش نه لطیف ونه خوب دیدی که شب توبه کردی وسحر کم شکست که اول درویش کیجه
معاصیه توبه ایدر ایدی کیکر وقتی اول توبه یی صرایدی مقبول قول بودر که اول توبه یی کند
بماند درست اکر اول الله توبه با غایله د توفیق ویره اول توبه صحیح ودرست قالور که
اصلا بوزلمان که پیمان ما بی ثبات است وست زیرا بنم عهد وپیمانمز ثباتسز وسست در

كه اصلا بغماسى يوقدر حضرت شيخ طاب ثراه كرد مناجاته شروع ايلدى نكفت كه چشم

نه باطل بود ز انو هيچ حقيقى يه كه بتم چشمى باطلده ديك يعنى باطله باكه صورت حقى

كوسترب بنى كمراه ايلمه بنورت كه فردا بنارم قصور موهركچتيى يارب قيامتده بنى

نار يانقم دعاوه كرفتار ايلمه زمسكينم روى در خاك رفت مسكين ايكدن و بيچاره ايكدن

يوزم خاك كتدى يعنى يوزم بر دوشدى غبار كناهم بر انداكرفت كناهمك غبارى

قتى زياده اولدوغندن افلاكه اوزره كتدى نوبك نوبت اى ابر رحمت ببار سن اى

رحمت سحابى بر نوبته رحمت يغموريله ياغدر كه در پيش باران نماند غبار زيرا باران

قتنده غبار قالمز ابر رحمتدن مراد خداوندر زجرمم درين مملكت جاه نيست جرمم حقندن

بو مملكته يعنى حق تعالى حضرتنك ما اعظم شانه دركاهنده بكم جاه و عزت يوقدر

وليكن ممالك دكر راه نيست ليكن بر غيره ممالكه يولم يوقدر يعنى دركاه خداوندن غيرى بر دركاه

يوقدركه انده مراد حاصل اولنه تو دانى ضمير زبان بستكان سن بيلورسن دلى باغلنمشلرك

يعنى خاموشلر و بى زبان اولنلرك ضمير و فكرينى تومرهم نهى بر دل خستكان خسته دلك كوكل

اوزره سهام مرهم قويسن در ادرنى حاصل ايدرسن **بيت** حافظ وصالى طلبد از ره دعاء

يارب دعاى خسته دلان مستجاب كن **حكايت** مغى در بروى از جهان بسته بود برمغ جهاندن

كندو يوزنه قيو باغلمش و عزلت اختيار اتمش ايدى بت را بخدمت ميان بسته بود

بر بتك خدمتنه بيل باغلمش ايدى پس از چند سال انكه بهيچ كيش برقاچ ييلدن صكره

اول مجوسى دنا معتقد مذهب بودى پس از حق لو قضا حالتى صعب شا آمد پيش قضاى يعنى

حكم الهى انوكا اوكنه بر صعب حالت در بر مشكل حاجت كتوردى يعنى بر مهمى اولدى بپاى بت اندر

بامید خير اول دبتكه اياغنه خير و صلاح اميد ايله بغلطيد بيچاره بر خاك دير

اول بيچاره كلب كتخانه نك اندره يوا لندى دير يعنى خاكم سورب اولدبت دنى حاجت و جود

ديو مراده طلب ايلدى اول بته بويله ديو كه درمانده ام دست كيرا صنم كه عاجز و زبونه

قالمم

قالمشم الوم طوت ومعاونت ايله اى صنم بجان آمدم رحمت كن بر تنم جانه كلدم و مضطرب

الحال اولدم تنمه اوزره رحمت ايله يعنى بانكه ترحم ايله بزاريد بر خدمتش بارها مغ

اول بتك خدمتنده يعنى حضورنده بيحد كره نالش ايلدى واغلدى كه هيچش بسامان نشد

كارها كه هيچ انوكه اشلرى ايكدا اسانكله ايله اولدى يعنى مراده حاصل اولدى حضرت

شيخ طاب ثراه نقصادرنا سندن معرفت بيانه شروع ايلدى بتى چون برآرد مهمات كس

بر بت كمسنه نك مهم لرينى ومرادنى نيچه حاصل ايدر كه نتوان از خود بر انكشت مكس حال بوكه

كندو نفسندن بر سكك سورمكه قادر دكلدر بتودمم دوش جاى تندر كه كندو نفسنده سكك سورمكه

قادر اوليه حضرت شيخ رحمه الله عليه كرد حكايته رجوع ايلدى برآشفت كاى پاى بند ضلال

اولدمغ چونكه بتدن مايوس اولدى غضب ايلدى وايتدى كه اى كمراه لقك و ضلالتك

اياغى باغى بباطل پرستيدمت چند سال ضلالت و بطالت ايله نيچه ييل سكه طپوم و عبادت

ايلدم مهمى كه در پيش دارم برآر شود مهمى كه اوكمده طورترم يوقاره كتور يعنى مرادى

حاصل ايله وكرنه بخواهم ز پرورد كار اكر سن مرادمى حاصل ايتمزسن پرورد كار عالمدن

استرم هنوز از بت آلوده روى بجاى هنوز بته سجده ايلكونه اولمغك يوزى خاكم

بو ستمش ايدى كه كامش برآورد يزدان پاك كه حضرتيكم و نظريه يوق پاك الله انوكه مرادنى

حاصل ايلدى حقايق شناسى درين فيره شد بر حقايق شناس يعنى بردلى بو خصوصده

متحير اولدى سر وقت صافى بر دتيره شد صافى و لطيف وقتنك باشى انوكه اوزره

سياه اولدى يعنى اولدولى خوش وقت ايكن بو سببدن متوحش الباد و مكدر الحال

اولدى بويله ديو كه سرگشته يه دون باطل پرست كه باطل طابعجى ايكن بر سركشته

هنوزش سر از خمر بتخانه مست هنوز انوكه باشى بتخانه خمرابندن مست دل از كفر و دست

از خيانت نشست كوكلنى كفر و انكاردن والنى خيانت و قباحتدن يومدى يعنى

هنوز ايمانه كلدى خدايش برآورد كامى كه جست حق تعالى حضرتى عزيكم شول مرادى

که اول مع طلب ایلدی لطفیله حاصل ایلدی ور رفت قافل در پیا شکلش اولدی نکه
غافل بو مشکلده استغراق کتدی یعنی سرینه تمام استیعاب حصول ایلدی که پیغامی آمد بکوش دلش
که اول کمسنه نک کوکلی قولغنه بر خبر کلدی یعنی حق تعالی حضرتنه جانبندن عزیمه اول کیشینه یورکی
بیلکه حضرتنه الهام اولدی که بیشرط هم بر ناقص عقول که اول ناقص عقول دیر رب
اوکند بیش کفت دو تو ش بیام قبول حوق ایتدی یعنی واقع توزیع ایلدی وزار زوتقلدی
امالنکه سوزنه عقول کلدی مرادی حاصل اولدی کرانه درکه ما شو دینر ریاکرادی
مع بزم درکاهمزده دن رد یعنی مردود دادلم مرادی حاصل اولیه بس انکم جه فرق ارقم
تا صمد ایلیه او دقت صمد صمدم دکن نه فرق وار در یعنی اول منکه صنم قتنده مقصود
حاصل اولدی اکر بزم قتمزده دخی مرادی حاصل اولمیه ایلیه صمد ایله صنم در تا سمن فرق اول
حضرت شیخ رحمه الله علیه قصه دن موقت بیانه شروع ایلدی دل اندر صمد باید ای دوست
بست ای دوست انجق صمده کوکل باغلمق کرک و مرادینی اندن طلب ایلمک کرک که عاجز تر ند از
صنم هر که هست زیرا دنیاده هر کیم وار در صنمدن عاجز ترکدر یعنی صنم هیچ بر شیئه قادر
اولمدیغی کبی هیچ کسنه عالمده هیچ بر شیئه قادر دکلدر زیرا قدرت جمیع حق تعالینکدر
محالست اگر سر برین در نهی اکر بو قپو اوزره باش قویه سن و مقصودکی بو درکاهدن
استیه سن که باز آیدت دست حاجت تهی محالدر اکر سنک الی کرده بوش قالم کلم و مرادکه حاصل
اولمیه یعنی حاصل اولور خدایا مقصر بکار آمدیم ای خدا کار عمل ده و طاعت و عبادتده
تقصیر ایدیجی کلدک کر تهی دست و امید وار آمدیم اکرچه الی بوش کلدک اما سنک امیدلو
کلدک یعنی اکرچه صوریتکه عمل کتورمدک اما سنک لطفکه امیدیمی کلدک معنده بودی بر
طاعتدر نتکیم بیورمشسن لا تقنطوا من رحمة الله **حکایت** شنیدم که مستی ز تاب نبید
اشتدم که بر مست بیندک سکرندن وکیفیتندن بعض منبرنده مسجد مکه ردوید بر مسجدک
محفلنه یتدی یعنی محفلنه حتی بعنا جایه بکلدی بنالید بر آستان کرم که کرم استانی

اودی

اودنوه ایلدی یعنی حق تعالی حضرتنه توزیع ایلدیب مرادینی طلب ایلدی بوینه دیو
که یارب بفردوس اعلی برم که ای بنم تم بنی فردوس اعلایه ایلت مؤذن کریبان کرفتش
که هین مؤذن اول مستک یقه سنی طوتدی بویله دیو که آگاه اول سک و مسجد ای غافل
از عقل و دین ای عقل و دیندن غافل سکک مسجده نه ایشی وار سکک مسجده ایله
نه مناسبتی وار سن فوده سکدی بو مستک ایله کلبکین ناکس ایله مسجده سکک نه
اینکدار ده چه شایسته کردی که خواهی بهشت مؤذن کروا و مستی طلب ایدوب
ایتدی نه ایو عمل ایلدک و نه خوب عمل اشلدک که جنت استرسن نمی زیبدت ناز بر دی
زشت قبیح یوزک ایله سکا ناز یارشمز یعنی بویله مست ایکن حق تعالی حضرتنه عالم
سکا مناجات ایلمک لایق دکلدر بکفت این سخن پیر و بکریست مست یعنی مؤذن بوسوزی
ایتدی و مست اشتدی اغلدی بویله دیو که مستم بدار از من ای خواجه دست که مستم بدو
ای کشی الدوت یعنی بنده الدوکی بنم کسندو حالومه قو زیرا عجب داری از لطف پروردگار
عجبمی طوتسن پروردکارک بوقدر لطف و کرمندن که باشد کنهکاری امیدوار
که بر کنه کار انوک لطفندن حضرتنه امیدلو اوله ترا می نکویم که عذرم پذیر که اول مست
مؤذنه ایدر سکا دیمزم که بنم عذرمی قبول ایله در توبه باز است و حق دستگیر توبه
قپوسی مفتوحدر و حق تعالی حضرتنه ما اعظم شانه دستگیردر یعنی بیچارهلره دعا عاصیلره
رحمت و مغفرت ایدیجیدر همی شرم دارم ز لطف کریم که کریمک لطفندن شرم و خجالت
طوترم که خوانم کنه پیش عفوش عظیم که کناهمی انک عفوی قتنده عظیم اوقیم یعنی
عظیم دیم حضرت شیخ رحمه الله علیه بو بیت آتیه مناسبتی ایکرد مناجاته شروع ایلدی
کسی را که پیری در آرد ز پای بر کسی که پیرلکدن ایاقدن کتوره یعنی پیرلک بسبی ایله
عاجز و زبون اوله چو دستش نکیری نخیزد ز جای چونکه انک الینی طوتمیه سن یرندن
قالقمز منم آنکه زپای اندر افتاده پیر بن اول ایاقدن دوشمش عاجز قالمش پیرم

خدایا بفضل خودم دستگیر ای خدا کندو فضلکله بنم الومی طوت یعنی باکه معین اول
نکوییم بزرگی وجاهم ببخش دیمزم که باکه دنیاده اولولق ومنصب باغشله فرومانذکی
وکناهم ببخش بکه ایدرم لطفکله بنم عاجزلغمی وکناهمی باغشله اکر یارسانذک زلل
دانم اکر بردست بنم ازجق خطامه عیبمی بیله بناه بخودی ستمه کرداندم عقلمزلق
وناصعقولنقله ایله بنی مشهور ایده توبینا وماخایف ازنیکوکرسن جمیع عیبلری
کورجی سن شول ایکن کنه پرسنده خوف اعتراز بربریمزدن خوفنا ایدجی ایز
که تو پرده پوشی وما پرده در زیراسن پرده اورتوجی وعیبلرمزی ستر ایدجی
ستارالعیوب سن امابزبری بریمزک پرده مزی یرتجی وعیبلرمزی فاش ایدجی ایز
بیت نعوذ بالله اکر خلق غیب دان بودی کسی بحال خود از دست کس نیاسودی
بما فرموده مرهم زیبردون خودش قلق خاصه ده خود شد دفناء کتورمشدر یعنی
حقیقتی بیلمکن ایله کسنک یعنی معدوم الممتنع ایکی عیبنی سویلیو بالی خلق اوتانشه
رسوای ایتمکه استرلر توبا بنده در پرده دیرده پوشش سن بنده ایله پرده ده سن
واتوکی قبایحی کوروب کنم لطفکله بنده نک عیبنی ستر ایدجی سن بنادالی اربندکان
سرکشند نادانق ایله اکر بنده خداوند ربنده باش چکرلرده خوشترا اعراض ایدرلر
خداوندکاران قلم درکشند اندوی ربنی لراندکی خطااوزرینه قلم چکرلر یعنی عفو ایدر
اکر جرم بخشی بمقدار جود اکرجود وکرمک مقداری بنده لرک جرم وعطالرینی بغشلیه سن
نماند کرفتار در اندر وجود وجودده یعنی عالمده برکرفتار وبر مجرم قالمز وکرخشم کیری
بقدر کناه اما اکر کناهمز مقداری بزه خشم طوته سن بدوزخ فرست وترازو مخواه
جمیعمزی دوزخه کوندر وترازو استمه زیرا بز جیلوزنکه دوزخه لایق اولاجق قدر
کناه ایلمشز کرم دستگیری بجایی رسم اکر فضلکله بنم الومی طوته سن بر یره
ایرشوردم ومقبول اولوردم وکر بفکنی بر نکیرد کسم وکرسن بنی دوزخه هدره ترد

ایدرسن

ایدرسن که بنی بو قاریه طوتمز وسنک قبولک بنی مقبول ایتمکه قادر اولماز که زهر
اکر د کو تو یارید بمی کیم زور دکتوری دکیم ظلم ایدر اکر سن یارلق دیرسن و
سعادتت ایرسن که کرد چون تو دستکاری دبی کیم طوتر وکیم عذاب ایدر چونکه سن
قورتلمه لق دیرسن دد خواهند بود دو بمحشر فریقا قیامتده خلق ایکی بولک اوله جقدر
فریق فی الجنة وفریق فی السعیر نداند کدامین دهندم طریقا بلمزم قیامتده باکه
یول دیرلر ده نه طرفه کوندرلر عجب کر بود راهم از دست راست عجب دکل بنم یولم
صاغ طرفدن اوله که از دست من جز کژی بر نخاست زیرا بنم الومدن دنیاده اکری ایکک
دن غیری قالقمدی یعنی خطا وعصیاندن غیری بنم شمدن صادر اولمدی دلم میدهد
وقت وقت ایی امید کو کلم کاه کاه بو امیدی ویرر که حق شرم دارد ز موی سپید
که حق تعالی حضرتی جل جلاله آق مویدن وصقالدن شرم ایدر حیا ایدر عجب دارم ار شرم دارد ز من بونک حضرتی معدوم دن عجب دارم ار شرم دارد زمن عجب طوترم اکر حق تعالی حضرتی
عز اسمه بندن شرم طوته که شرمم بمی آید از خویشتن زیرا که باکه کندو وجودمدن معقول
فعللرمدن شرم دکلات کلمز نه یوسف که چندان بلا دید وبند بوبلم دکلمی درکم
یوسف علیه السلام برادرلرینکا لذتن اولقدر بلا وبندکوردی وقولدرلق چکدی
چو حکمش روان کشت وقدرش بلند چونکه حکم یوسف علیه السلامک حکمی روان اولدی
وقدری بلند وعالی اولدی که عزیز مصراولوب برادرلری اکا محتاج اولدیلر کنه عفو
کرد ال یعقوب را ال یعقوبک یعنی یعقوب علیه السلامک فرزندلرینک کناهلرینی عفو ایتدی
انلراکه بو قدر جفا ایتدیلر که معنی بود صورت خوب را زیرا خوب صورتک معنیسی اولور
یعنی صورته کبی سیرتی خوب دمقبول اولور بکرد ار بدشان مقید نکرد انلرک نامعقول
فعللرینه مقید اولدی بو معنی نکرد نقدیر عی کالانجمله اعتبار اولنمدی کوردر بو
وجه اوزره اولدر انلرک نامعقول فعللرینی ایله قید وبند ایدوب عجب ایلمدی بو

قدرتہ وار ایکن بو معنی بعینی اوزره نکرده اولان کافی کافر اولور بضاعت

مرقات شانه نکرده انلرکه قلیل بضاعت لری لطفندن رد ایلمدی زلطفت ظنین

چشم داریم نیز ای خداسنک لطفکدن بز دخی بو ندامید طوتر ز ایکی بر بی بضاعت

بیحقوا ای عزیز بو بضاعتسز یعنی عملسز عبدکا اوزرینه ترحم واحسان ایله ای عزیز

کس از من سیه نامه تر دیده نیست عالمده بندن سیه نامه و رک و عاصی برکمسه

کورمش دکلدر که هیچ فعال پسندیده نیست زیرا بنم هیچ سکا یار مقبول و معقول

فعل و دم یوقدر بیت سیه نامه تر از خود کسی نمی بینم چگونه چون قلمم دود بسر نرود

چرا بکا اعتمادم بیاری تست بو ندن غیری مقبول سکا لایق فعلم یوقدر که

اعتمادم سنک یارلقکم و معاونتکدر امیدم بآمرزکاری تست امیدم سنک

غفارلقکم و رحیم لکدر بضاعت نیاوردم الا امید

بضاعت و عمل کتورمدم الا امید کتوردم خدایا

ز عفوم مکن ناامید ای خدا بنی عفوو

رحمتکدن نومید و رحمتکدن نومید

وهو موم ایله تم الکتاب

بعون الله الملک الوهاب

دهر توفیقه

على يد العبد الذليل المحتاج الى رحمة الله الغني

عن سوا العبد ابراهيم ولي غفر الله العلي

الخطيب ابن ... بكرمه الخفي وجميع المؤمنين

جمعة البيضاء ... ذي الحجة

في اواخر شهر ...

في بيوت الكتب

تاريخ سنة ثمان

وثمانين وتسعمائة

چشم داریم نیز ای خدا ... زیر

سنکا ... بکا ... نسیم ...

چرا اعتمادم ... تست

امیدم بآمرزکاری تست

بضاعت نیاوردم الا امید

ز عفوم مکن ناامید

... في ... مدة ...